

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

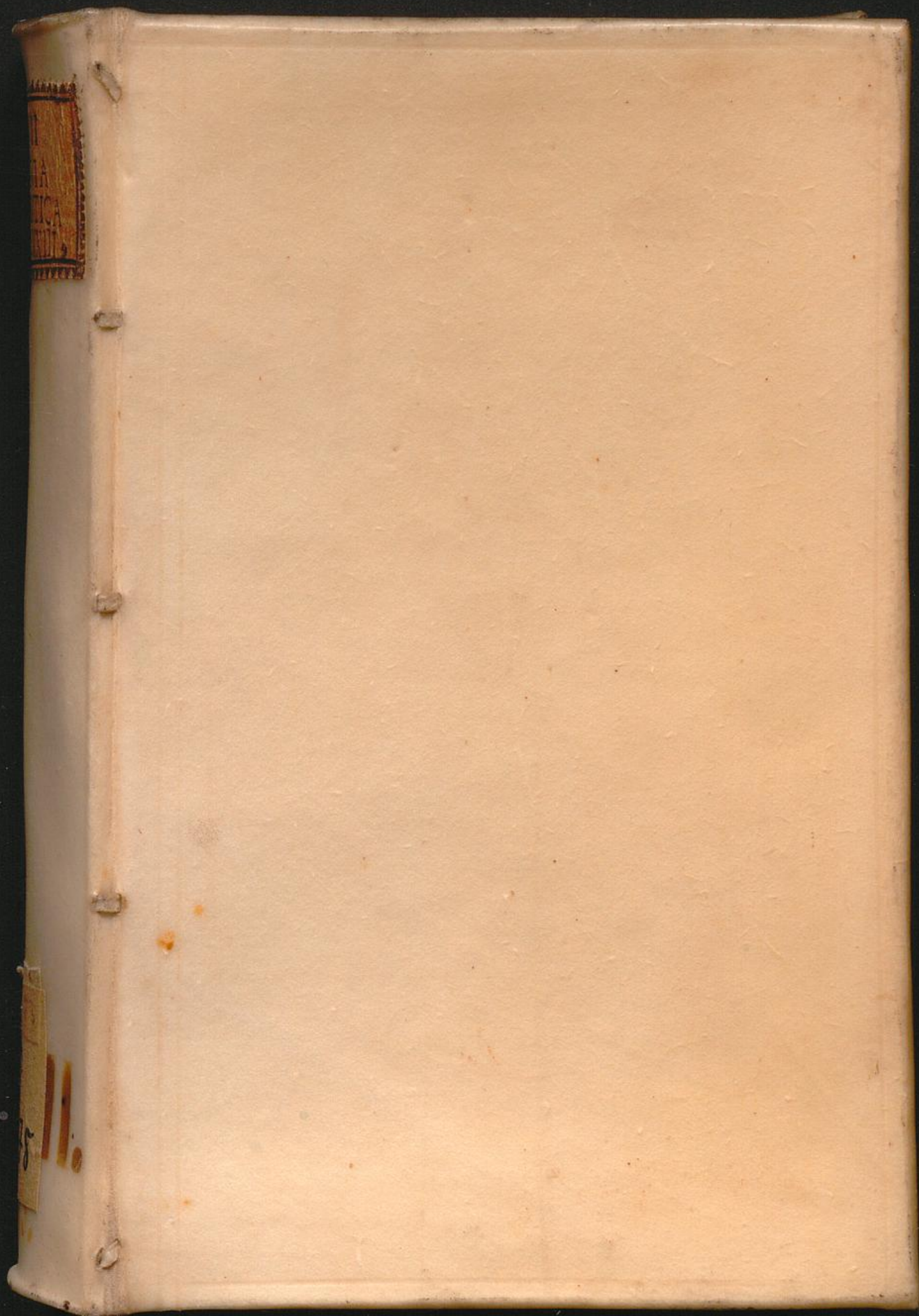
Ab anno Christi 1729. usque ad annum 1731

Fleury, Claude

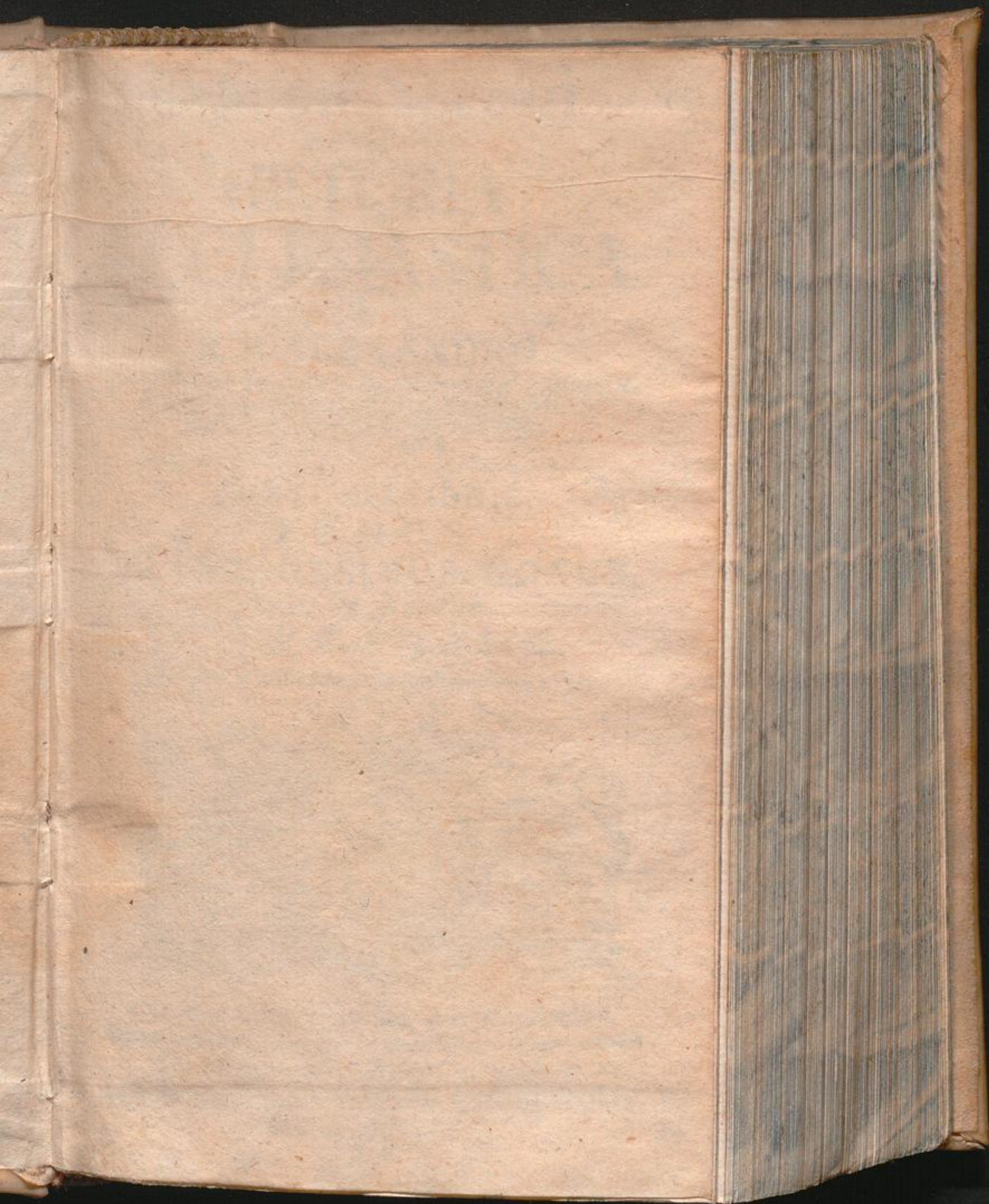
August. Vind. [u.a.], 1785

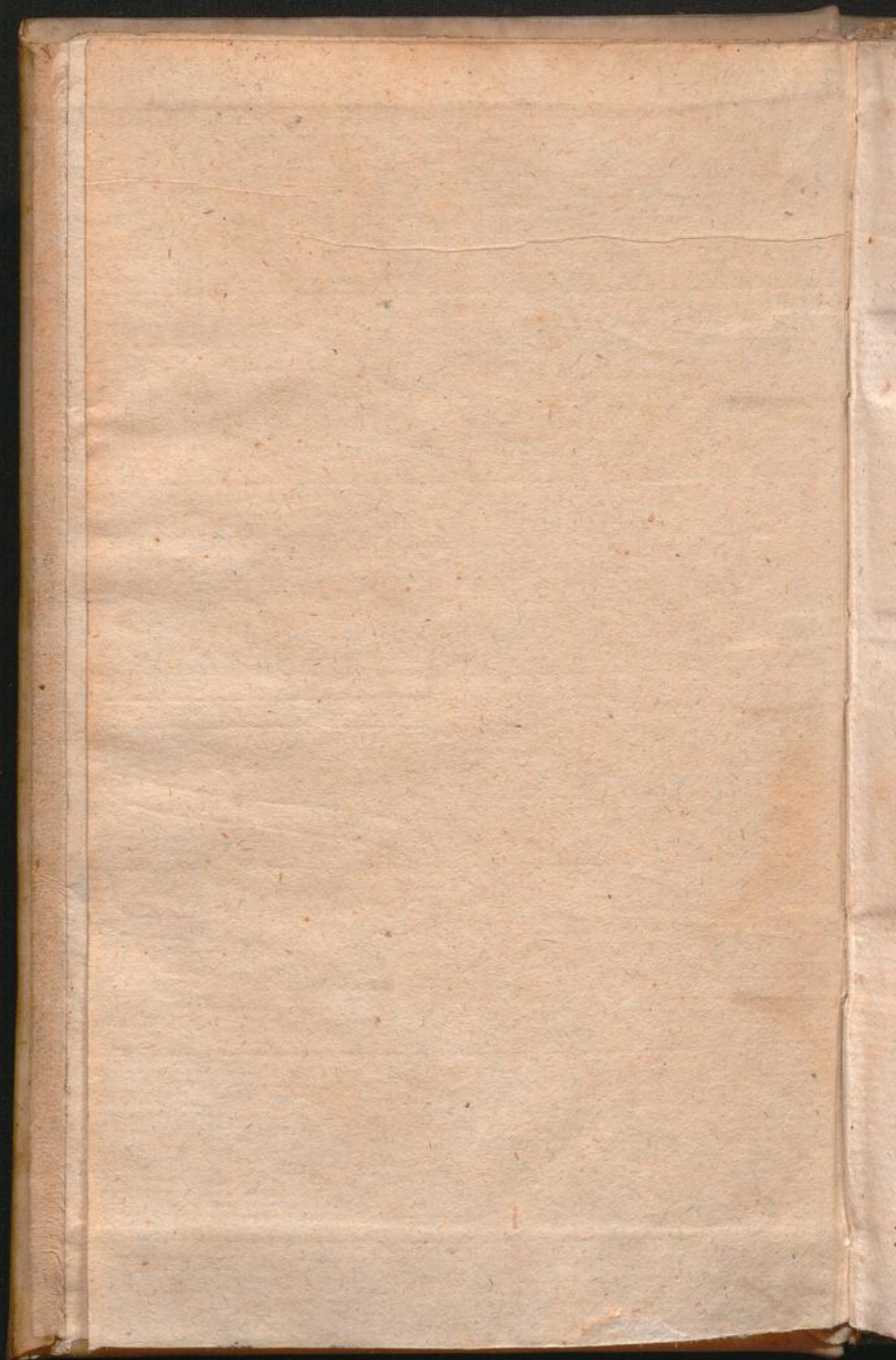
VD18 13322648

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67677)

Th. 5778.

CLAUDII FLEURII
ABBATIS
HISTORIA
ECCLESIASTICA

A
R. P. ALEXANDRO

A S. JOANNE DE CRUCE EX PROVINCIA BAVARICA
CARMELITA DISCALCEATO, OLIM S. THEO-
LOGIÆ AC SS. CANONUM LECTORE
CONTINUATA.

CONTINUATIONIS
T O M U S
QUADRAGESIMUS NONUS,
SEU IN ORDINE
T O M U S LXXIII.

Ab anno Christi 1729. usque ad annum 1731.

Cum Approbatione Rmi Ordinariatus Augustani.

~~~~~
AUGUSTÆ VINDELICORUM,
IMPENSIS OFFICINÆ LIBRARIÆ JOSEPHI WOLFF,
MDCCLXXXV.

CLAUDIO P. BURLI

HISTORIA

POETICA

P. BURLI

POETICA

CONTINUA

TO M. B.

ON THE

TO M. B.

TO M. B.

CONSPECTUS LIBRORUM.

LIBER CCXXV.

§. 1. <i>Comaclensis Urbis restitutio a Papa S. Cardinalium Collegio annun- tiata.</i>	Pag. 1
§. 2. <i>Prospera Religionis Catholicæ au- spicia in Maroccano Regno.</i>	2
§. 3. <i>Principes atque illustres hoc anno denati.</i>	1
§. 4. <i>Benedicti XIII. Pontificis Consti- tutiones.</i>	18
a 2	§. 5.

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 5. <i>Diversa S. Congregationum decreta.</i>	23
§. 6. <i>Plures Beati Sanctorum Albo adscripti.</i>	25
§. 7. <i>Scriptorum Religione Catholicorum opera & obitus.</i>	26
§. 8. <i>Opera & decessus Scriptorum quorundam A catholicorum.</i>	34
§. 9. <i>Ludovicus Cardinalis de Noailles Archiepiscopus Parisiensis moritur.</i>	36
§. 10. <i>Novi Archiepiscopi conatus pro recipienda Constitutione Unigenitus.</i>	38
§. 11. <i>Quorundam Parochorum oppositio.</i>	41
§. 12. <i>Novi Archiepiscopi Epistola Pastoralis.</i>	44
§. 13. <i>Ludovici XV. Galliarum Regis epistola ad Sorbonam.</i>	45
§. 14. <i>Sorbonæ deliberatio super hæc Regis literas.</i>	48
§. 15. <i>Sacræ Facultatis comitia hanc in rem habita.</i>	50
§. 16. <i>Quorundam Doctorum oppositio.</i>	55
§. 17. <i>Relatio a Sorbonæ Deputatis in pleno consessu facta.</i>	58
§. 18. <i>Continuata hujus relationis lectio.</i>	63
§. 19. <i>Secunda & tertia hujus relationis pars.</i>	71
§. 20.	

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 20. <i>S. Facultatis decretum de recipienda Constitutione Unigenitus.</i>	88
§. 21. <i>Heidelbergensium Calvinistarum cavillationes occasione cujusdam disputationis Theologicæ.</i>	92
§. 22. <i>Vratislaviensis controversia de Baptismi necessitate.</i>	96
§. 23. <i>Ordo Equestris S. Georgii a Carolo Alberto Bavaricæ Electore restauratus.</i>	101
§. 24. <i>Motus contra Lektionen de S. Gregorio VII. Papa excitati.</i>	103
§. 25. <i>Quorundam Franciæ Præsulum oppositio contra præfatum officium.</i>	105
§. 26. <i>Horum Præsulum Instructiones a Benedicto XIII. Papa proscriptæ.</i>	108
§. 27. <i>Quorundam motus contra hoc Pontificis Breve.</i>	110
§. 28. <i>Pontificis Constitutio contra Parlamentorum edicta & gesta adversus ejus decretum de Officio S. Gregorii Papæ.</i>	113
§. 29. <i>Antissiodorensis Episcopi epistola ad Franciæ Regem contra Breve Pontificium.</i>	115
§. 30. <i>Fæderatorum Belgarum edictum contra Gregorii VII. P. Officium.</i>	122
§. 31. <i>Funesium P. Courayeri fatum.</i>	125

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 32. <i>Benedictus XIII. Papa Beneventum profectus.</i>	130
§. 33. <i>Plures Sanctorum Albo ab eodem Pontifice adscripti.</i>	132
§. 34. <i>Inquisitionis Tribunal in Lusitania reformatum.</i>	136
§. 35. <i>Laurentii Cozzæ Cardinalis obitus.</i>	136
§. 36. <i>Joannis Baptistæ Cardinalis de Salerna decessus.</i>	141
§. 37. <i>Georgii Selleri Cardinalis extrema.</i>	144
§. 38. <i>Tres Cardinales a Benedicto XIII. Papa creati.</i>	147
§. 39. <i>Summi Pontificis Constitutiones & decreta.</i>	148
§. 40. <i>Diversa S. Congregationum decreta.</i>	154
§. 41. <i>Principes atque Illustres hoc anno defuncti.</i>	157
§. 42. <i>Scriptorum Religione Catholicorum opera & obitus.</i>	163
§. 43. <i>Scriptores A catholici hoc anno mortui, eorum opera.</i>	184
§. 44. <i>Acta Parisinæ Facultatis Theologicæ circa Constitutionem Unigenitus.</i>	187
§. 45. <i>Sacrae Facultatis decretum contra Doctores Refractarios.</i>	193
§. 46. <i>Alia Ejusdem Facultatis comitia.</i>	203
§. 47.	

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 47.	<i>Ejusdem Sacræ Facultatis decretum circa Syndici postulata.</i>	209
§. 48.	<i>Finalis declaratio S. Facultatis.</i>	210
§. 49.	<i>Epistola præfatæ Facultatis Parisinæ ad Universitates, Coloniensem & Pragensem.</i>	213
§. 50.	<i>Responsum Academicæ Colonienfis ad Parisiensium literas.</i>	221
§. 51.	<i>Epistola Pragensis Universitatis ad Parisiensem Facultatem Theologicam.</i>	225
§. 52.	<i>Ludovici XV. Franciæ Regis mandatum de acceptanda Constitutione Unigenitus.</i>	240
§. 53.	<i>Parisiæ Parlamenti oppositio contra hanc Regis declarationem.</i>	247
§. 54.	<i>Rex suam declarationem in acta Parlamenti referri postulans.</i>	249
§. 55.	<i>Benedicti XIII. summi Pontificis obitus.</i>	253
§. 56.	<i>Ejusdem summi Pontificis scripta typis edita.</i>	254
§. 57.	<i>Benedicti XIII. Papæ gesta in Pontificatu.</i>	255
§. 58.	<i>Quidam Romani Præsules custodiæ dati.</i>	261
§. 59.	<i>Sacra Cardinalium comitia pro eligendo novo Pontifice.</i>	263
§. 60.	<i>Laurentius Cardinalis Corsinius in Papam electus.</i>	274

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 61. <i>Gesta Clementis XII. ante Pontificatum.</i>	276
§. 62. <i>Pontificatus exordia.</i>	280
§. 63. <i>Ejusdem Pontificis epistola ad Archiepiscopum Salisburgensem in causa exemptionis Passaviensis.</i>	283
§. 64. <i>Calvinistarum libri flammis traditi.</i>	287
§. 65. <i>Epistola Antissiodorensis Episcopi ad comitia Cleri Gallicani.</i>	288
§. 66. <i>Cleri Gallicani judicium de Montpeffulani Episcopi epistola ad Franciae Regem.</i>	291
§. 67. <i>Summa epistolæ a Clero Gallicano contra Montpeffulani literas Regi oblatae.</i>	294
§. 68. <i>Nemausensis Episcopi oratio ad Regem.</i>	299
§. 69. <i>Parlamenti oppositio contra Cleri Gallicani scripta.</i>	305
§. 70. <i>Regis responsum ad Parlamenti supplicationem.</i>	306
§. 71. <i>Motus a Lutheranis ob Comitem Aufsessium a Patruo abductum concitati.</i>	310
§. 72. <i>Vera facti species a Christiano Aufsessio ad Imperatorem transmissa.</i>	315
§. 73. <i>Lutheranorum querelæ contra Theodoricum Carolum de Erthal.</i>	319
§. 74.	

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 74. <i>Joannis Francisci Barbadici Cardinalis mors.</i>	328
§. 75. <i>Marci Antonii Ansidei Cardinalis obitus.</i>	333
§. 76. <i>Fratris Augustini de Pipia Cardinalis decessus.</i>	335
§. 77. <i>Benedictus Pamphilius Cardinalis mortuus.</i>	340
§. 78. <i>Bernardi Marice de Comitibus Cardinalis extrema.</i>	345
§. 79. <i>Innici Caraccioli Cardinalis factum.</i>	349
§. 80. <i>Caroli Collicolæ Cardinalis obitus.</i>	354
§. 81. <i>Augustinus Cusanus Cardinalis hoc anno vivis ereptus.</i>	357
§. 82. <i>Quinque Præfules a Clemente XII. Purpura honorati.</i>	361
§. 83. <i>Diversæ Constitutiones Benedicti XIII. & Clementis XII. Pontificum.</i>	362
§. 84. <i>Varia Dissidia partim extincta, partim recens mota præcipue circa Religionem.</i>	367
§. 85. <i>Diversa decreta circa Monasteria.</i>	373
§. 86. <i>Spontanea Victoris Amadei II. abdicatio.</i>	374
§. 87. <i>Principum atque Illustrum obitus.</i>	377

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 88. <i>Insecta Turcarum molimina contra Insulam Melitensem.</i>	382
§. 89. <i>Scriptores Catholici hoc anno denati, eorumque opera.</i>	385
§. 90. <i>Synodi Diœcesanæ Monasteriensis decreta.</i>	395
§. 91. <i>Scriptorum A catholicorum opera & decessus.</i>	396
§. 92. <i>Quorundam Prædicantium fanaticismus in Silesia repressus.</i>	399
§. 93. <i>Liber quidam a S. Congregatione proscriptus.</i>	409
§. 94. <i>Quorundam Prædicantium intemperantia mature repressa.</i>	410
§. 95. <i>Fæderatorum Belgii Ordinum editum contra Sacerdotes Catholicos, & Sacram Sedem.</i>	415

LIBER

LIBER CCXXVI.

- §. 1. *Controversia de Successione in Parmensem Ducatum.* Pag. 424
- §. 2. *Solemnis protestatio contra successionis articulum ab Innocen. XIII. Papa interposita.* 432
- §. 3. *Successio in utrumque Ducatum Carolo Hispano per diploma Cæsareum vindicata.* 443
- §. 4. *Continuata summi Pontificis oppositio.* 450
- §. 5. *Jus successionis Carolo Hispano adhuc firmiter assertum.* 454
- §. 6. *Antonius Parmensis Dux ultimus ex Farnesia stirpe mascula moritur.* 456
- §. 7. *Clementis XII. querelæ ob usurpata Investituram.* 457
- §. 8. *Perniciosi Quesnelistarum libri in vulgus sparsi.* 466
- §. 9. *Quadraginta Advocatorum libellus coram Rege discussus.* 471

§. 10.

CONSPECTUS LIBRORUM.

- §. 10. *Epistola Ludovici XV. Franciæ Regis ad omnes Regni Episcopos.* 479
- §. 11. *Burdigalensis atque Aurelianensis Parliamentorum motus contra Episcopos Sacramenta indignis administrare renuentes.* 485
- §. 12. *Epistola encyclica Ludovici XV. Galliarum Regis ad omnes Regni Præsules.* 490
- §. 13. *Parisiensis Parlamenti edictum circa temporalem Regis potestatem.* 494
- §. 14. *Montpeffulani Episcopi edictum a Clemente XII. Papa damnatum.* 495
- §. 15. *Parisiensis Parlamenti sententia contra hanc Pontificis Constitutionem.* 500
- §. 16. *Historia de fictis Appellantium miraculis.* 504
- §. 17. *Continuatio ludicæ scæne ad Parisi tumultum.* 508
- §. 18. *Varium Judicium de prætensis hisce prodigiis.* 511

§. 19.

CONSPECTUS LIBRORUM.

- §. 19. *Fatum Montgeronis celebris Fanatici.* 515
- §. 20. *Historia de Sanguisugis seu de Vampyrismo in Sclavonia &c.* 525
- §. 21. *Relatio Historica de emigratione Rusticorum Salisburgensium.* 543
- §. 22. *Nova Salisburgensium rusticorum seditio.* 550
- §. 23. *Eorumdem Rusticorum petulantia.* 557
- §. 24. *Gravaminum cognitio Deputatis ab Archiepiscopo commissa.* 558
- §. 25. *Generalis horum rebellium consultatio Schwarzachii habita.* 563
- §. 26. *Caroli VI. Imperatoris epistola ad Salisburgenses Apostatas.* 565
- §. 27. *Salisburgensium rusticorum Deputati ad Cæsarem.* 569
- §. 28. *Ratisbonensium Legatorum responsum ad Imperatoris literas.* 570
- §. 29. *Emigrationis terminus ab Archiepiscopo præfixus.* 577
- §. 30. *Caroli VI. Imperatoris responsum ad Ratisbonensium Legatorum literas.* 585
- §. 31.

CONSPECTUS LIBRORUM.

- §. 31. *Prima Emigrantium cohors
Kauffburum & aliorum delata.* 587
- §. 32. *Difficultas Augustæ mota circa
horum agresium receptionem.* 590
- §. 33. *Alexandri Sigismundi Principis
atque Augustani Episcopi literæ ad
Cæsarem hac in causa.* 600
- §. 34. *Salisburgensis Legati responsum
ad Saxonici Secretarii querelas.* 617
- §. 35. *Hujus controversiæ continuatio.* 633
- §. 36. *Singularis clementia erga Emi-
grantes subditos.* 636
- §. 37. *Rebellium delicta juramentis &
testibus comprobata.* 645
- §. 38. *Contraversia inter Victorem Ama-
daum, ejusque Filium Regem.* 647
- §. 39. *Dissidia cum Lucernensibus plene
composita.* 651
- §. 40. *Cardinalis Coscia publice inqui-
situs.* 651
- §. 41. *Prima sententia in Cosciam Car-
dinalem pronuntiata.* 653
- §. 42. *Coscia Cardinalis Roma fuga
elapsus.* 656
- §. 43.

CONSPECTUS LIBRORUM.

- §. 43. *Idem Cardinalis Romam rever-*
sus. 660
- §. 44. *Ultima sententia in Cosciam pro-*
nuntiata. 663
- §. 45. *Controversia Pontificis cum Sar-*
diniæ Rege resuscitata. 667
- §. 46. *Clementis Papæ sollicitudo in*
sedandis Corforum tumultibus. 674
- §. 47. *Dissidium cum Lucensibus a Papa*
sublatum. 678
- §. 48. *Injuria Polono Oratori illata*
Pontificis consilio reparata. 679
- §. 49. *Alicæ contentiones feliciter com-*
positæ. 681
- §. 50. *Conscientiæ libertas Kauffburi ab*
Acatholicis læsa. 683
- §. 51. *Jacobi Boncompagni Curdinalis*
obitus. 692
- §. 52. *Quinque Cardinales a Clemente*
XII. Papa creati. 696
- §. 53. *Lusitanicæ Rex cum Sede Apo-*
stolica in gratiam reversus. 697

§. 54.

CONSPECTUS LIBRORUM.

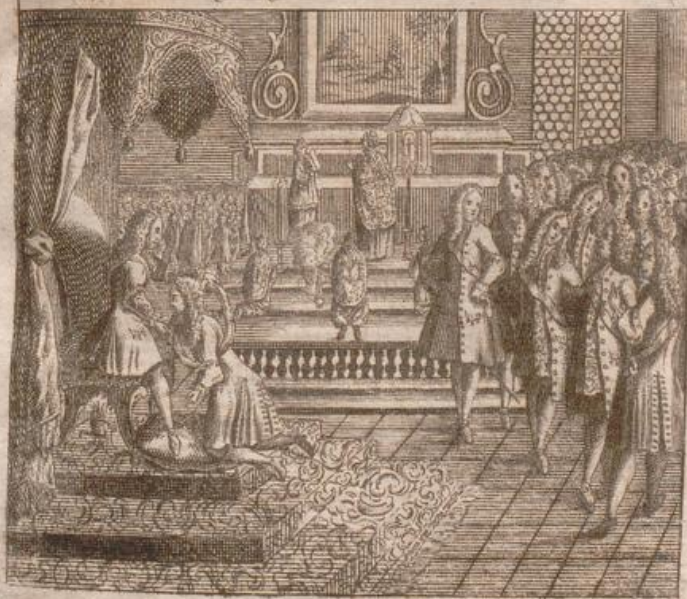
§. 54. Clementis XII. in promovenda Religione Catholica studium.	700
§. 55. Varii successus in Galliis.	702
§. 56. Prætensa Protestantium grava- mina.	704
§. 57. Principum atque Illustrium obi- tus.	715
§. 58. Clementis XII. Constitutiones.	720
§. 59. Scriptorum Religione Catholi- corum opera & decessus.	732
§. 60. Scriptores A catholici hoc anno defuncti, eorum opera.	735
§. 61. Resuscitata Wormatiensium Lu- theranorum dissidia contra Clerum Catholicum.	738

HISTO-

Ordo Equestris S. Georgii a Bavaria Electore institutus.

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ

CONTINUATÆ.

LIBER CCXXV.

BENEDICTUS XIII. PONTIFEX MAXIM.
CAROLUS VI. ROM. IMP.

§. I.

*Comaclensis Urbis restitutio S. Cardi-
nalem Collegio annuntiata.*

Jam anno hujus sæculi vigesimo quarto
de Comaclensis Urbis restituendæ
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. A con-

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

Sæc. XVIII. conditionibus inter Benedictum XIII. & A. C. 1728. Carolum VI. Imperatorem agebatur.

Res tamen plene componi haud poterat, tandem vero complanatis utrinque dissidiis Cæsarei milites Mense Februario ultro Urbe concesserunt, & Apostolica Sedes primæva veteris suæ possessionis jura recuperavit. Prosperum hunc rei exitum Benedictus XIII. die 29. Januarii in consueto Senatu Cardinalibus significabat, eos his verbis allocutus: „Venerabiles Fratres, respexit Dominus in hæreditatem suam, „& Sanctuarii jura, collatis concordiæ fædere Sacerdotii, & Imperii officiis, „per Cæsaream pietatem, justitiamque reparavit. Diuturnis quidem studiis „curisque, ut Fraternitatibus vestris „explanatissimum est, nihil intentatum „reliquerat felicitis recordationis Clementis XI. prædecessor noster, ut in „pristinam possessionem civitatis Comacensis hæc sancta Sedes restitueretur. At licet adversa temporum „conditio fructum Pontificiæ sollicitudinis retardaverit, rationes tamen „hujus sanctæ Ecclesiæ asserere eximia „cum sui nominis gloria, ad extremum usque vitæ spiritum ille non „destitit. Pari quoque sollicitudine, „prudentiaque, quod vos nescire non dubitamus, rem ad optatum prope „exi-

„exitum perduxerat felicitis recordatio-
 „nis Innocentius XIII. prædecessor it- Sæc. XVIII.
 „dem noster, sed mors interveniens A. C. 1728.
 „etsi illi de solertiæ laude nihil decer-
 „psit, confecti tamen operis lætitiā
 „intercepit. Nobis vero, qui nostram
 „agnoscentes, ac testantes infirmita-
 „tem in labores eorum introivimus,
 „gaudium hujus prosperi successus con-
 „solator humilium Deus reservavit, in
 „hoc operam, & labores adhibendo
 „dilecti Filii nostri Cardinalis Cienfue-
 „gos, quod vobiscum hodierna die ex
 „hoc loco, ut moris est, communican-
 „dam duximus, Fraternitatibus vestris
 „significantes, charissimum in Christo
 „Filium nostrum Carolum Romanorum
 „Regem in Imperatorem electum, pia,
 „& illustria Majorum suorum exempla
 „prosequenter, suæque religioni &
 „æquitati, ac nostrorum simul, quos
 „laudavimus Antecessorum, paternis-
 „que nostri Apostolatus officiis obsecu-
 „tum, possessionem Comacii dimisisse,
 „ut in eam hæc sancta Sedes restitue-
 „retur ut prius, quo autem pacto res
 „ipsa peracta sit, præstat ex tractatus
 „conventionibus, quas vobis recitari
 „volumus, Fraternitates vestras acci-
 „pere. Magnificemus igitur, venera-
 „biles Fratres, Deum protectorem, &
 „demus gloriam audi ejus, qui ad
 „no-

A 2

„no-

Sæc. XVIII. „nostræ imbecillitatis ministerium pro-
A. C. 1728. „pterea opus misericordiæ suæ distu-
 „lisse videtur, ut nomini suo, quidquid
 „est prospere gestum, unice assignare-
 „tur. Ejusdem præterea charissimi in
 „Christo Filii nostri laudes digno præ-
 „conio celebremus, qui in colenda ju-
 „stitia, sanctæque Ecclesiæ rationibus
 „tuendis præcipuam Austriaci sangui-
 „nis, & Cæsarei nominis gloriam col-
 „locare gestit. „

Ita sane Benedictus an in obtinen-
 do felicior vel in prædicanda hac
 felicitate verecundior fuerit, dubium
 relinquit, id omnino certissimum, lau-
 dem & gloriam adeptum fuisse ab om-
 nibus, dum a nullo laudari concupi-
 verat.

§. II.

*Prospera Religionis Catholicæ auspi-
 cia in Maroccano Regno.*

*Vide supra
 pag. 554.*

Quamprimum rumor de Dehii Maro-
 chii imperatoris animo in Chri-
 stianos propenso in Galliis increbuerat,
 mox P. Beguinus & tres alii Religiosi
 ex Ordine Fratrum de Mercede ab eo-
 rum Superioribus decernebantur, ut
 Christianos dira servitute ibidem pres-
 fos

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

fos redimere, & fidem Catholicam in hoc Regnum invehere studerent. Hi ergo, priusquam Gautherius & Marena Galli, uti supra relatum est, cum Imperatoris literis ad Franciæ Regem pervenerant, jamjam in Hispaniam ex Galliis profecti erant, & secundis velis Cordubam appulsi inde continuato itinere ad Gades contendebant, ubi ipsis primum innotuerat, tantam esse Marroccani Regis indulgentiam, ut ex qualibet Natione duo captivi in suam quisque patriam ire permitterentur, qui a suis Principibus pro redimendis subditis lytrum obtinere satagerent. Eadem die hi Religiosi a suis superioribus literas accepere, quibus injunctum, ut Gautherium & Marenam e Francia reversuros ibidem expectarent, & unacum eis demum ad Marochii regnum pergerent: cum autem hi duo Galli nonnisi die septima Martii hoc anno *portu gratiæ* solvere possent, hac mora accidit, ut tota captivos redimendi & Evangelii prædicandi spes evanesceret; interea enim temporis Muley Abdemelec collecto raptim milite, Hamet - Debiu Fratrem suum hostiliter aggressus, illum suis ejus copiis e solio decima octava Martii deturbavit, sibi que Regni sceptrum asseruit. Horum vero, quæ interim in Africa contigissent, omnino

A 3

ignari

Sæc. XVIII. ignari erant hi Religiosi, quapropter
A. C. 1728. de prospero suæ expeditionis successu
 haud dubii tela serica, auro & argento
 intexta, aliaque pretio & arte insignia
 coemerunt munera, quæ Maroccano
 Regi offerre parabant, eidemque ma-
 gis accepta fore, a Pileto Salanæ Ur-
 bis Governatore, olim fidei Catholicæ
 desertore prius perceperant. Tandem
 vero ambo Galli die vigesima quarta
 Martii ad Gaditensem portum appulsi,
 unacum quatuor hisce Religiosis Salam
 contenderunt, quorum adventum e-
 doctus Governator, duabus navibus
 obviam missis, eos simulata benignitate
 excepit, dato tamen nautis mandato,
 ut si fors hi advenæ hasce naves con-
 scendere renuerent, eos vi compelle-
 rent, eorumque cistas omnes hisce na-
 vibus imponderent; perfidus enim atque
 avarus hic Apostata verebatur, ne hi
 Religiosi cognita Debi Regis exaucto-
 ratione unacum muneribus, quæ pro
 hoc Principe secum deferebant, in pa-
 triam suam reverterentur. Verum hi
 nil mali suspicati, ultro ex sua cymba
 exscenderunt, omniaque sua pretiosa
 Gubernatoris navibus imposuere: Vix
 ad ædes cujusdam Galli Mercatoris
 nomine *Le Noir* erant conducti, cum
 Debi Regem solio detrusum, eique
 Abdemelecum fuisse subrogatum per-
 cipiunt.

cipiunt. Funesto hoc Nuntio perculsi de redimendis captivis desperare cæperant, & demum, quo se verterent, nescii Piletum Gubernatorem, qui ejurata fide Catholica se Abdeludyen nominabat, supplices adeunt, ut eos suo foveret patrocínio. Hic vero ficta comitate & affectu illos amplectitur, certosque esse jubet, Abdemelecum Regem haud segniore, ac Debius Rex benevolentia in Christianos ferri, seque nullum officii genus in eorum favorem omisurum. Hac pollicitatione erecti Patres meliora sperabant, magis etiam illos solabantur literæ, quas ab Abdemeleci Filio scriptas ineunte Mense Aprili receperant, hoc tenore:

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Muley - Aily, Filius Muley - Abdemeleci Regnantis Regis, Patribus Gallicis Ord. Redemptionis salutem.

Lætatur de adventu vestro in nostram patriam: in plena securitate poteritis Salæ subsistere, donec Marochii Rex Pater meus Mequinesiam intraverit, quo eum brevi venturum speramus: Tum vero negotium, quod Vos huc advocavit, cum ipso sine omni obstaculo absolvere poteritis; de propitio alloquio vos certos reddo, quicquid petieritis, ab eo obtinebitis, & majorem ab eo benevolentiam experiemini, quam a quovis alio Principe sperare possetis. Mechemedo Bel-
 A 4 cadii

Sæc. XVIII. *cadii Famulo nostro, & alteri captivo Ab-*
A C. 1728. *delady demandavimus, ut vestrum curam*
habeant, & ne vobis quid finistri accadat,
præpediant: Armate vos patientia, &
ne solliciti sitis - datum die 26. Mensis Cha-
ban Anno 1140. Prophetæ nostri.

Aly Omnipotentis Servus, Regis
Maurorum Filius.

Haud abfimiles literas Benmargen
 primarius Eunuchus eodem ferme tem-
 pore ad eos dedit, suumque obsequium
 apud Regem illis pollicitus est. His
 ergo promissis animati, die septima
 Maij e Salano portu ad Aulam prope-
 raturi solvunt. Stipantur numeroſo
 militum comitatu, simulque cum eis
 Alcaides Mahomet Monino olim Sala-
 nus Gubernator mulo catennis anne-
 xus conducebatur, qui capitis poenam
 veritus, sese horum Patrum patrocínio
 enixe commendabat, quo intellecto
 Piletus reposuit: *Stulte! hi Patres quod*
sibi de propria salute timeant, tantum ha-
bebunt, ut de aliena solliciti esse non potue-
rint. Ex his verbis haud obscure col-
 ligebant, hunc Apostatam eorum po-
 stulatis apud Regem obstiturum, quo-
 circa sibi primarii Eunuchi benevolen-
 tiam profuso auro demereri studebant.
 indignante vehementer Apostata, qui
 eis palam denuntiabat, se quocunque se
 verte-

verterent, aut serius aut citius expecturos, quod eorum fatum a solo ipsius dependeret arbitrio: Perfido huic Gubernatori Eunuchus quidem mortis poenam comminabatur, si sese huic negotio ingerere præsumeret, ipse vero spre-
tis hisce minis clam Patrum consilia evertere totis viribus adlaborabat. Tandem die decima Maij Mequinesiam delati, die duodecima ejusdem Mensis ad alloquium admittuntur, Regem salutatione consueta honorant, eique munera, quæ secum deferebant, offerunt; paulopost Rex ipsos his verbis alloquebatur, *qui estis, & quid a me petitis?* Hi vero reponebant, *sumus Religiosi natione Galli, & solii tui felicitatem gratulaturi advenimus, rogantes, ut nostræ Nationis mancipia, quæ sub captivitatis iugo gemunt, & libertatem & patriam anhelant, redimi permittas.* Ad hæc respondit Rex, *num quosdam Mauros vobiscum ex Francia conduxistis?* Respondentibus autem Religiosis, nullos in Gallorum triremibus captivos detineri, interrogabat de lytro, quod pro centum septendecin Gallis erogare vellent? Hæc inaudiens Apostata, ad Regem dixit, hi Patres alia habent adhuc munera, quæ Regiæ suæ Majestati offerre vellent, quo audito Rex sermonem interrupit, eosque septima post die ad-

Sæc. XVIII. esse jussit. Hoc temporis intervallum
A. C. 1728. nequissimus Apostata in rem suam ver-
 tit, Regique suggessit, Muley - Ismae-
 lem Regem nunquam Christianum di-
 misisse, nisi vicissim natione Mauri
 libertati redditi fuissent, aliunde vero
 hos Patres non advenisse, ut cum ipso,
 sed cum ejus hoste Hamet - Debyo a-
 gerent. Die tamen decima nona Maij
 rursus cum Rege colloqui permittun-
 tur, minus tamen benigne excepti,
 demum vero in tertio alloquio Rex qui-
 dem munera, quæ his Religiosis ad-
 huc supererant, acceptavit, simul ta-
 men eis significavit, quod ab eo haud
 ampliora sperare possent, nisi securita-
 tis literas, quibus muniti in Franciam
 redirent, hisque dictis duas Histrices
 non sine contemptu ante eorum pedes
 projici jussit, hisce vero Religiosis sese
 excusantibus, quod ejusmodi animan-
 tibus haud viderentur, eorum loco eis
 duo pollicitus mancipia, sequentes ad
 Franciæ Regem literas tradidit :

*Dei voluntate ad solium evectus Rex ,
 universæ Barbariæ Domitor, Lu-
 dovico XV. Franciæ Regi pacem,*

*Patres Redemptionis, qui cum Mulay-
 Hamet - Debio Fratre meo de redimendis
 mancipiis acturi Mequinesiam venerunt, me
 a Deo jam solio impositum cernebant, quia
 Frater*

Frater meus legem, prout decuisset, non Sæc. XVIII.
 observabat: Hi Patres me in Palatio meo A.C. 1728.
 salutarunt, quæsi ab illis, an secum tuas
 ad me literas deferrent, illis vero nullas
 mihi reddentibus, duo mancipia nationis
 Gallicæ dono dedi: si vero fors redire vel-
 lent, necesse est, ut publicæ fidei literas af-
 ferant, & tum cum eis agemus. Pax te-
 cum sit: Datum Mequinesicæ die 18. Mensis
 Chouvel Anno 1140. (*)

Ceterum quatuor hi Religiosi Sa-
 lam die trigesima prima Maij reversi,
 die quinta Junii portu solverunt, quin
 alium piæ suæ expeditionis fructum in
 patriam reportarent præter hæc duo
 mancipia, & Eunuchi Benmargen epi-
 stolam ad Cardinalem Fleuryum hujus
 tenoris:

*Cardinali Fleuryo &c. vitam &
 salutem.*

A Rege meo, qui pariter ad Franciæ
 Regem perscripsit, de iis, quæ inter ipsum
 & Patres redemptores acta sunt, Te cer-
 tiorem reddere iussus sum. Ex Francia in
 hoc regnum factis Mequinesicæ haud exiguis
 expensis pervenerunt, quin votis suis dam-
 nari

(*) Horum captivorum quilibet jam septua-
 gesimum quintum ætatis annum exegerat, &
 horum alter quadraginta quinque, omnino annis
 jam in captivitate næserat.

Sæc. XVIII. *nari potuerint. Censuit enim Rex Domi-*
 A. C. 1728. *nus meus, haud convenire, ut, quin publicæ*
fidei literis a suo Principe muniti essent,
tot Christianos in libertatem assererent: Nil
aliud de Te peto, nisi ut Regis mei literas
Regi tuo tradi cures, eo fine, ut si ipse
captivos per hos Patres redimi desiderat,
eorum vota plene adimpleantur. Vicissim
mihî rescribas velim, & sis securus, cuncta
optatum sortitura successum: si forte ex
Regione nostra quicquam desideres, id indica
mihî, & voti tui compos eris, etsi duos vel
tres Christianos petieris, dummodo res in-
ter me & Te, insciis nostris Regibus, aga-
tur: in omnibus me tuis desideriis confor-
mabo. Datum Mequinesæ die 18. Chou-
vel Anno 1140. (*)

Eodem tamen adhuc anno Muley-Hamet - Debius in Regem denuo proclamatus expugnata Mequinesia Abde-melecum strangulari, & Piletum Apostatam sclopiis trajici, ejusque corpus ante Salanzæ Urbis portas pedibus suspendi jussit, ac tandem, postquam Regis Lusitani Oratorem unacum aliis quatuor Patribus Ord. de Mercede perhonorifice receperat, eisque plures captivos libertati assertos dono dederat, die vigesima secunda Martii Anno 1729. naturæ debitum solvit. Anno autem hujus sæculi trigesimo Muley Abdalat Marocci Imperator his Patribus indul-

fit,

(*) Id est 28. Maij 1728.

fit, ut Christianos in suo Regno captos Sæc. XVIII.
lytro redimere, & ad levamen ægroto- A. C. 1728.
rum præter Chyrurgum etiam sex Re-
ligiosos in Mequinesensi Nosocomio re-
tinere possent; inhibuit quoque severissi-
me tam Mauris, quam aliis, ne hos Pa-
tres ullo pacto molestant.

§. II.

*Principes atque illustres hoc anno
denati.*

Hunc annum vitæ suæ postremum ha-
buere non pauci Principes, & qui-
dem ex Ecclesiasticis occurrit Udalricus
de Federspiel Curiensis Episcopus, qui
die decima tertia Octobris anno sui Re-
giminis trigesimo e vivis excessit. Suc-
cessorem habuit Josephum Benedictum
Baronem de Rost, natione Germanum,
qui die decima quinta Decembris una-
nimi suffragio electus est, non sine ma-
gna tamen Rhætorum indignatione;
hi enim hanc dignitatem nonnisi suæ
gentis Viro esse conferendam rati, ipso
electionis die suos Deputatos ad Pon-
tificis Nuntium & Cathedrales Cano-
nicos jamjam congregatos ablegarunt,
& impensis precibus adjectisque minis
audiri postulantes tandem admissi, sua
jura ac privilegia violari querebantur,
palamque adversus electionem reclama-
bant,

Sæc. XVIII. bant, si hæc in alium, quam natione
A. C. 1728. Rhætum caderet, seque illum pro Epi-
 scopo nunquam habiturum declarabant. Verum insuperhabita eorum oppositione Electio procedebat, eoquod jam Anno 1620. cum Rhætis transactio fuisset inita, vi cuius etiam Germanis beneficium, ut vocant *Eligibilitatis* asserabatur, aliunde vero, cum dignissimi hujus Præsulis electio supremo Cæsaris patrocínio firmaretur, electus vix non ab omnibus Rhætiæ statibus officiosa gratulatione honorabatur.

Die autem nona Junii post diuturnam infirmitatem Parisiis decessit Franciscus a Lotharinga Bajocensis Episcopus, qui a Vicario Parochiæ ad S. Magdalenam morientium Sacramentis munitus, suæ appellationi contra Constitutionem interpositæ immortalis est. Edidit Anno 1722. epistolam in duas partes divisam, quarum prima continet Bajocensis Episcopi iudicium de variis propositionibus a Patre de Genes Jesuita denunciatis, altera complectitur approbationem & confirmationem censuræ a Facultate Theologica Cadomensi die 31. Decembris 1720. pronuntiatae contra septendecim propositiones tam ex dictatis quam ex The-
 sis in Cadomensi Jesuitarum Collegio divulgatis. Hanc epistolam Episcopus
 in

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

in sua Synodo die decima quinta Aprilis ejusdem anni promulgavit, Mense autem Julio 1724. publici juris fecit aliam Epistolam Pastoralem, in qua frequentes duo libelli fuere damnati. I. Instructio ad normam Catechismi circa Constitutionem *Unigenitus*. II. Instructio Theologica loco responsi ad libellum, cui titulus: *Familiare colloquium de Constitutione UNIGENITUS*, quem libellum non ita pridem Jansenistæ Duaci in vulgus sparserant; Tertio decimum ejus Instructio Pastoralis prodiit Anno 1727. in qua duodecim Noaillii articulos propugnavit. Obiit etiam die decima quarta anno ætatis quinquagesimo quarto Augusti Ernestus Augustus Georgii I. Angliæ Regis Frater Brunsvicensis Dux, Episcopus Osnabrugensis, cui, ut recentior quidam scribit Historicus, nil nisi Religio, & consecratio Episcopalis defuit. Successorem habuit ex Catholicis Clementem Augustum Colonensem Electorem atque Archiepiscopum. Mense autem Novembri Rupertus Baro de Bodman Campidunensis Abbas S. R. J. Princeps anno ætatis octogesimo quarto, Regiminis quinquagesimo decessit. In ejus locum a Canonicis electus est Anselmus Reuchlin Baro de Meldegg, & Wildenberg defuncti Coadjutor.

Hoc

Sæc. XVIII.

A. C. 1728.

Hoc item anno die vigesima sexta Augusti Maria Anna Sabaudia Regina Philippi I. Aurelianensis Ducis Filia post octodecim horarum ægritudinem ex viscerum doloribus animam exhalavit. Fœmina erat supra sexus sui conditionem in rebus politicis versatissima, & prudentia illustris. Eodem anno decessere in Domo Palatino-Solisbacensi duorum Fratrum Conjuges: & quidem die vigesima nona Januarii Sophia Elisabetha Augusta Caroli Philippi Electoris Filia, Josephi Caroli Conjux nonnisi triginta sex annos nata & Maria Anna Marchionis Bergensis ad Zomam Filia hæres, Christiani uxor. Die vero septima Martii obiere Fridericus Ludovicus Dux Holsato-Beck anno ætatis septuagesimo quarto, & Anna Petrowna Holsatiæ Ducissa die decima quinta Maij annos nata viginti, necnon Natalia Moscoviæ Ducis Soror: die secunda Augusti Alexander Franciscus Lusitani Regis Filius quinquennis puer: die quinta Septembris Christina Eberhardina Poloni Regis uxor exacto quinquagesimo sexto ætatis anno: & die vigesima septima ejusdem Mensis Princeps Lubomirskyus Religionis fervore celeberrimus, qui apoplexia tactus decessit. Sepultus in Ezenstochoviano Monasterio: die decima quarta

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

quarta Aprilis Joannes Fridericus Mutinæ Princeps nonnisi viginti septem annos natus; die vigesima Julii apud Sueffiones quinquagenarius obiit celeberrimus Cæsaris Legatus ad Sueffionensem Congressum Baro de Batenrieder ab Adelshausen: Denique fatis concessit Christianus Fridericus ex familia Comitum Bückebugo - Lippensi. Hic uxorem suam Hohenloensem repudiabat, quamvis ex ea Albertum Filium, pluresque alios liberos suscepisset. Ut ergo Tyrolensem quamdam puellam nomine Gallam ducere posset, Romam profectus est, ubi juramento testabatur, se Hohenloensem non aliter, ac cum expressa, absoluta & unica hac conditione duxisse, ut juxta sectæ suæ Calvinianæ usum, ejus matrimonium quoad vinculum esset dissolubile, proin illam rursus repudiare posset. Cum ergo defuisset consensus, quem dissolubilitatis impossibili conditioni alligarit, nec prudenter præsumi potuerit, quod consensum suum serio tunc huic conditioni non alligarit, sed præfracte eo præcise modo, quo contrahere non potuit, matrimonium contraxisset, illud irritum fuit declaratum, ac ipse Gallam amplissimis pollicitationibus plectam duxit, sed paulopost mortuus est, ejusque Filius Albertus Gallam

Hist. Eccles. Tom. LXXIII. B Hil-

Sæc. XVIII. Hildeshemium migrare jussit, Matrem
A.C. 1728. vero suam ex Angliâ, quo secesserat,
 revocavit.

§. III.

*Benedicti XIII. Pontificis Consti-
 tutiones.*

Inter varia, seaque saluberrima, quæ
 Benedictus XIII. Papa condidit, sta-
 tuta, singulari decreto ipsum etiam Ca-
 meræ Apostolicæ Tribunal a quibus-
 dam corruptelis expurgavit, atque ut
 in ceteris Romanæ Urbis Curiis exactius
 justitia administraretur, statuit, ut
 mulctæ pecuniariæ piis locis, captivis
 & pauperibus applicentur, & publicæ
 tabulæ, instrumenta, aliæque ad rem
 alienam pertinentes scripturæ in Codi-
 ces & protocollo plene redigantur, in-
 que Urbis Archivo reponantur. In-
 super die decima quarta Junii declara-
 vit, quod Jesuitis post vota simplicia
 ante solemnem Professionem a Generali
 dimissis nulla a societate alimenta aut
 congrua debeatur sustentatio, licet dum
 in ea vivebant, titulo religiosæ pauper-
 tatis ad sacros etiam Presbyteratus
 Ordines promoti fuissent. Enimvero
 Clemens XI. Monarchiam seu legatio-
 nem Siculam, ejusque Tribunal edita
 Constitutione suppresserat, Carolus ta-
 men

men sextus Imperator hanc causam denuo innovavit, datisque ad Papam literis exposuit, quod jura Apostolicæ legationis in Sicilia Regno ultra Pharrum sibi, ejusque hæredibus legitimis ex indulto Urbani II. competere, eoquod ea jam olim Comiti Rogerio ejusque Successoribus ob eliminatam Saracenorum tyrannidem, Catholicam fidem restitutam, necnon ob Ecclesias Romanæ Sedi denuo subjectas concessa fuerint, & usque ad Caroli II. obitum per sex omnino sæcula in suo robore atque usu remanserint. Hanc quidem rationem Pontifex æque ac olim Clemens XI. ob abusus irrepentes minus validam esse agnovit, quia tamen graves inde exortæ fuerunt contentiones non sine animarum perniciæ, & publicæ tranquillitatis detrimento; hinc ejusmodi litibus finem impositurus, die trigesima Augusti Constitutionem edidit, in qua controversias circa ordinem cognoscendi causas Ecclesiasticas & circa appellationes &c. composuit. Hanc concordie Bullam Carolus VI. Imperator per pragmaticam legem exacte observari præcepit die prima Februarii Anno 1729.

Alia postmodum Constitutione idem Pontifex Collegiatam Ecclesiam S. Venantii in Cathedralem & Fabrianum

Sæc. XVIII. Piceni oppidum necnon Roncilionem
A. C. 1728. in Civitates die decima quinta No-
 vembris & 28. Maij erexit. Die autem
 sexta Aprilis Monialibus velum sacrum,
 benedictionem & consecrationem reci-
 pientibus Indulgentias plenarias con-
 cessit. Eodem quoque anno die secun-
 da Januarii, cum Italia atque adjacen-
 tes Insulæ horrendis terræ motibus,
 atque aquarum inundationibus, inde-
 que exortis agrorum vastitatibus plu-
 rimum affligerentur, hinc Pontifex,
 ut Deum placaret, Jubilæum indixit.
 Ejusdem vero Mensis die vigesima
 octava Fratribus Discalceatis Redem-
 ptionis Captivorum præcepit, ut can-
 tum Gregorianum, sed duntaxat in
 choro adhiberent: Pariter Canonicis
 Regularibus Præmonstratensibus die
 7. Martii & 12. Aprilis confirmavit
 S. Congregationis Rituum decretum,
 vi cujus die vigesima secunda Januarii
 data est facultas, ut SS. Godefridi,
 Gilberti, Friderici, Hermani Josephi,
 Isfridi, Evemondi, Ludolphi, Garlaci,
 Siandi, & B. Gertrudis festa ac officia
 impostero recitare valeant. Præterea
 Pontifex die vigesima quinta Junii duos
 libellos a Patre Courayero editos tam
 legi quam retineri prohibuit, eoquod
 propositiones *falsas, temerarias, seditio-*
sas, scandalosas, piarum aurium offensivas,
sacræ

sacrae Sedis & Conciliorum auctoritati injuriosas, & contumeliosas, schismaticas, erroneas, S. Ordinationum, aliorumque

Saec. XVIII.

A. C. 1728

Sacramentorum everivas & haereticas continerent: Horum autem librorum titulus erat: Dissertatio de valore Ordinationum Anglicarum, & de successione Episcoporum Anglicanae Ecclesiae. — Defensio hujus Dissertationis &c. Die autem trigesima Augusti Benedictus XIII. Papa Tertiarios Ordinis Carmelitarum jurisdictioni ac Regimini Magistri sui Generalis subjecit, Monialibus autem S. Radegundis Mediolan: die decima nona Septembris inhibuit, ne Musicos concentus figuratos in usu habeant.

Jam Anno 1726. Poloniae Proceres in Grodnensibus Regni comitiis Mense Octobri adversus Vincentium Trapezuntinum Archi - Praesulem, Apostolicum Nuntium & Nuntiaturae Tribunal quamdam Constitutionem promulgaverant, ac postea die nona Novembris Comitum Tarlo Lublinensem Praefectum Romam decreverant, ut gravamina aboleri, & Nuntium e Polonia Romam revocari peteret: Insuper die vigesima sexta ejusdem Mensis novos quinque articulos ediderant, quorum I. inter alia sub carceris, aliisque poenis inhibitum erat omnibus Caussidicis, ne coram eodem Nuntio, ejusque Tribu-

B 3

nali

Sæc. XVIII. A. C. 1728. nali causas & lites agitare aut ab eis aliqua gratiæ vel iustitiæ remedia obtinere præsumerent, II. prohibitum, ne Parochi vel Monasteriorum Superiores censuras Ecclesiasticas a præfata Nuntiatura emanatas in suis Ecclesiis, sub pœna proscriptionis bonorum promulgare auderent, & denique III. in Domibus Nuntiaturæ vicinis milites distribuebant, qui Causidicos aliosque quoscunque ad dictam Nuntiaturam recurrentes inde arcere jubebantur, hinc Pontifex Ecclesiasticam & Pontificiam potestatem contemniratus, ipsum Regem, omnesque regni Archiepiscopos, Episcopos & Proceres rogabat, ut hæc edicta rescindi curarent, cumque Pontifex nullam harum precum rationem haberi cerneret, Camillum Iconiensem Archiepiscopum tanquam extraordinarium Sedis Apostolicæ Nuntium ad Augustum Poloniæ Regem ablegavit, eique injunxit, ut cum omni animi contentione hæc edicta abrogari studeret: incassum tamen erant omnia, quapropter Benedictus Papa die vigesima quinta Septembris tam Procerum Constitutionem, quam quinque hosce articulos, esse omnino irritos, eos vero, qui præfatis omnibus operam præstissent, censuras a S. Canonibus inflictas incurrisse declaravit. Denique die
decima

decima sexta Decembris statuit, ad officia & dignitates esse inhabiles Religiosos Ord. S. Basilii, qui Archiepiscopatus, Episcopatus, aliasque dignitates sibi procuraturi essent.

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

§. IV.

Diversa S. Congregationum decreta.

Præter plura alia, quæ a S. Congregationibus Romanis emanarunt, decreta, S. Rituum Congregatio die vigesima octava Januarii annuente summo Pontifice concessit, ut Officium S. Rosæ Viterbiensis die 4. Sept. ab omnibus, qui ad Horas Canonicas tenentur, in toto statu Ecclesiastico & in Etruria, & Officium S. Mariæ Magdalænæ de Pazzis Carmelitanæ Virginis in tota Italia atque Insulis adjacentibus sub ritu duplici minori recitari possit: Pariter die decima septima Martii indulgit, ut Missa propria de transverberatione Cordis S. Theresiæ die vigesima septima Augusti ab omnibus Carmelitis Excalceatis tam Hispanæ quam Italæ Congregationis sub ritu duplici secundæ classis, & officium SS. Joannis & Pauli die 26. Junii pariter sub ritu duplici ab omnibus recitari posset. Idem quoque pro Venetis concessum

B 4

est

Sæc. XVIII.
A.C. 1728

est in festo Translationis Domus Lau-
retanæ, B. Jacobi Salomonii Ord. Præd.
& S. Eusebii Vercellensis pro omnibus
Christi fidelibus, necnon pro Servitis
in commemoratione reliquiarum, quæ
in eorum Ecclesiis asservantur, & in
festo omnium Sanctorum hujus Ordini-
nis. Præterea ex concessione Pontifi-
cis B. Alexii Falconerii, Julianæ Fal-
coneriæ, B. Bonfilii, Amidei, Solte-
nei, Uguccionis, Macatti, & Bona-
junctæ Martyrologio fuere apposita e-
logia, quæ hodieum, succinctius ta-
men, ibidem leguntur. Insuper S. Con-
gregatio Ritaum jam Anno 1719. die
19. Aug. Officium S. Gregorii VII. P.
pro universo Ordine Benedictino appro-
bavit, quod tamen Benedictus XIII.
ab omnibus die 25. Maij recitari iussit,
exin autem in Galliis anno sequenti,
uti memorabimus, graves motus fuere
concitati. Denique S. Indicis Congre-
gatio edito decreto proscripsit librum
Italo sermone editum, cui titulus: *Hi-*
storia bellorum in Europa. Et præcipue in
Italia ob successionem in Hispaniæ Monar-
chiam ab Anno 1696. usque ad Anno 1725.
Authore Comite Et Marchione Francisco
Maria Ottieri. Hoc idem decretum
Benedictus Papa die decima septima
Januarii anno sequenti approbavit.

S. V.

§. V.

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.*Plures Beati Sanctorum Albo
adscripti.*

Hocitem anno summus Pontifex Sanctis publici cultus honores asserere intentus, die decima quarta Maij virtutibus, signis & miraculis rite comprobatis decrevit, ut Joannes de Prado Ord. FF. Minorum de Observantia Excalceatorum, qui Marochii in odium fidei immanissima tormenta passus, palmam Martyrii accepit, imposterum Beati nomine nuncupetur. Die autem decima nona Martii decretum edidit Pontifex a triginta septem Cardinalibus subscriptum, vi cuius Beatum Joannem Nepomucenum Sanctorum Martyrum Canonis adscripsit, postquam ejus martyrium, prodigiosa linguæ incorruptio, aliaque plurima miracula a S. Sede fuerunt recognita, & undeque probata. Pariter die decima sexta Maij Beatam Margaritham de Cortona in Tuscia, Sororem tertii Ordinis Minorum Sanctarum Mulierum fastis rite solemni accensuit.

B 5

§. VI

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

§. VI.

*Scriptorum Religione Catholicorum
opera & obitus.*

Plures ex Catholicis Scriptoribus hoc anno defunctis in Republica Literaria ingens sui desiderium relinquebant; ex his eminet Dominicus Matthæus Petitdier Abbas Senonensis Benedictinus ex Congregatione S. Vitis, & Macrensis Episcopus, Vir longe celeberrimus, qui inter alia scripsit tres literas in defensionem Parochorum quorundam contra Tullensis officialis censuras: Dissertationes historicas, Criticas, chronologicas in Scripturam V. T. præter alias ejusmodi dissertationes in N. T. quæ tamen nondum typis editæ sunt: tractatum de infallibilitate & auctoritate Pontificis: dissertationem, an sententia de infallibilitate Papæ destruat libertates Gallicanas; aliam Historico-Theologicam, in qua examinatur, quid Concilium Constantiense & præcipue illius Theologi de auctoritate Pontificis, ejusque infallibilitate senserint, & demum annotationes in primos tomos Bibliothecæ D. Du Pin: Postremum denique ipsius opus erat, Vindicatio doctrinæ moralis, & disciplinæ Romæ, totiusque Italiæ contra librum
ano-

anonymum, cui titulus: *moralis doctrina* Sæc. XVIII.
na Jesuitarum & Constitutionis UNIGE- A. C. 1728.
NITUS comparata morum doctrinae Paga-
 norum: Adscribitur eidem quoque Apo-
 logia literarum Provincialium D. Pa-
 schalis contra P. Danielelem Jesuitam:
 Attamen ipsemet Petittierus Romæ in
 suis *documentis sanctæ & orthodoxæ Do-*
ctrinæ P. Matth. Petiti-Didier declara-
 bat, se illius Auctorem non esse: id
 omnino certum est, hanc apologiam non
 eo, quo illam composuit, modo, sed
 cum pluribus haud exiguis additionibus,
 sine veritatis tamen detrimento, ut ait
 P. Calmetus, prodiisse. Obiit repen-
 tina morte in sua Abbazia die 15. Junii.
 II. Gabriel Daniel Jesuita, qui edidit
 tentamen Historiæ Franciæ, Historiam
 Franciæ, iter mundi Cartesiani, Col-
 loquium inter Cleanthem & Eudoxium,
 circa literas Provinciales, decem epi-
 stolas ad P. Natalem Alexandre circa
 doctrinam Thomistarum & probabilita-
 tem, Historiam militiæ Gallicæ, &
 plura alia opuscula, quæ in tribus vo-
 luminibus collecta prostant. Obiit Pa-
 risiis die vigesima quarta Junii. III.
 Zegerus Bernardus Van-Espen Juris
 Canonici Doctor ac Professor Lovanien-
 sis, qui *jus Ecclesiasticum universum* quatuor
 majoris molis tomis sæpius recusum
 edidit, cui etiam Anno 1777. Colonix
 acces-

Sæc. XVIII. accessit supplementum, complectens
 A. C. 1728. varia juris responsa, epistolas, ejusdem-
 que Auctoris plura opuscula, propter quæ
 tamen sæpius acriter exagitatus fuit:
 Præprimis gravissima ei fuit contentio
 cum P. Bernardo Desirant Augustiniano
 ob quasdam epistolas & instrumenta
 sub ejus nomine edita, quæ tamen Ze-
 gerus conficta esse ostendit, obtinuit-
 que, ut illa die decima quinta Junii
 1708. Bruxellis manu licitoris combu-
 rerentur: Eidem quoque Espenio ne-
 gotium facessabant ex Augustinianis
 Belgis quidam ob ejus dissertationem
*de peculio in Religione, & simonia in in-
 gressu Religionis*, quod opus Romæ de-
 nuntiabant, & ut proscriberetur, acri-
 ter urgebant, nil tamen aliud profece-
 runt, nisi ut hujus dissertationis com-
 mendatio magis honorifica fieret. Scri-
 psit etiam tractatum de dispensationi-
 bus, quam tamen ejus æmuli rursus
 apud Romanæ Curix Ministros defere-
 bant, & Tanara Bruxellensis Internun-
 tius pronuntiabat: *Espenium S. Sedis
 auctoritati contraria docuisse*. Ediderat
 quoque dissertationem seu repagulum
 Canonicum *adversus nimiam exemptionum
 extensionem* contra P. Jacobum a S. An-
 tonio Carmelitam, qui consultationes
 Canonicas pro Regularium exemptione
 unacum Consultatoria appendice pu-
 blici

blici juris fecit. Hoc igitur Espenii Sæc. XVIII.
A. C. 1728.
opus quidam Romæ damnari cura-
runt, ac ipse P. Jacobus contra ipsum
aliud *Repagulum Canonicum* Colonix
1689. edidit. Pariter Espenii tracta-
tum de *Ecclesiasticarum immunitatum con-*
cordia cum Regis juribus impugnarunt
non pauci. Ejus vero tractatum *super Pla-*
cet Regio confutavit Deckerus Medio-
lanensis Ecclesiæ Decanus, & Romana
Inquisitio die 12. Sept. Anno 1714. illum
proscripsit. Nec benigniorem sortem
subiit ejus tractatus de recurſu ad Prin-
cipem ab Archiepiscopo Mechlinienſi
vehementer impugnatus, necnon dis-
sertatio de *Nobilium in Hollandia jure*
nominandi & præſentandi Episcopo Paſto-
res, quam Nicolaus Du Bois S. Scri-
pturæ Profeſſor refellere conatus est,
& Raſſeryus Vicarius Generalis Sylvæ-
Ducenſis die 8. Maij 1683. damnavit.
Longior forem, quam par est, ſi om-
nia Espenii opuscula & tractatus ab aliis
impugnatos, ab aliis propugnatos re-
cenſere vellem, ſufficit annotaſſe, vix
ullum ſcriptum ex hujus Authoris ca-
lamo profluxiſſe, quod ſuos non ha-
buiſſet adverſarios, cunctaque ejus
opera Romæ die 22. Aprilis 1704. &
17. Maij 1734. atro ſtigmate fuiſſe no-
tata. Graviffimam tamen atque inter-
necinam ſibi vexationem accerſivit Eſpe-
nius

Sæc. XVIII. A. C. 1728. nius suo motivo juris pro Capitulo Cathedrali Harlemensi, & sua responsione epistolari de numero Episcoporum ad validam ordinationem Episcopi requisito. Hoc responsum, cujus se Auctorem esse Espenius fatebatur, non modo Romæ sed & a Regio Bruxellensi Senatu die 12. Sept. 1725. proscriptum fuit, edito decreto, vi cujus hoc scriptum publice dilaceratum supprimeretur, & universitatis Lovaniensis Promotor Theodorus Leonardus Streithagen in Espenium judicii acta instrueret. Hujus sententiæ executionem Espenius præpedire totis viribus nitebatur, iteratis libellis supplicibus ad Carolum VI. Imperatorem, Mariam Archiducissam Belgii Gubernatricem, aliosque datis. Nec tamen amplius obtinere poterat, nisi quod eodem Anno die 29. Decembris Viennæ decerneretur, ut rationes & motiva, quæ in sui defensionem allegare vellet, Serenissimæ Gubernatrici Mariæ Elisabethæ traderet: Idem etiam ab Eadem præceptum fuit anni sequentis die trigesima prima Januarii. Sub idem tempus Universitatis Promotor inter palmares accusationes Espenio obiectabat, quod quamvis Benedictus XIII. Papa edita Constitutione die 21. Febr. 1725. declararit, Cornelii Steenhoven electionem & consecrationem in Archi-
epi-

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

episcopum Ultrajectinum esse prorsus nullam, atque execrandam, ipsumque ab omni exercitio Episcopalis Ordinis esse suspensum, ipse tamen hanc electionem ceu validam & disciplinæ Ecclesiasticæ & reverentiæ Superioribus debitæ minime adversam deprædicit, & non sine Apostolici decreti contemptu hunc Pseudo - Archiepiscopum exhortatus fuerit, ut suum gregem pascere pergeret &c. Equidem Espenius Promotoris accusationes elidere nitebatur, imo etiam Buggenhoutum tum Rectorem Magnificum ceu Judicem agnoscere recusabat, nihilominus tamen die septima Februarii 1728. Rector Magnificus de Jurisconsultorum consilio & assensu declaravit, *Espenium sufficienter convictum esse Auctorem Responsionis Epistolæ, quæ declarata fuit S. Sedi injuriosa, scandalosa, & perniciosæ sequelæ & propterea in atrio Consilii Status publice lacerata est.* Eapropter condemnabatur Espenius, ut infra tres septimanas præfatam responsionem revocet sub pœna ulterioris ad onus ejusdem provisionis, interim vero suspensus declarabatur tam a Divinis, quam a sua lectione ac aliis muneribus & officiis. quæ in Universitate obtinuit, insuper condemnabatur in expensas hujus causæ. Præterea Archiepiscopus Mechliniensis die 7. Maij 1727. per Docto-

Sæc. XVIII.

A. C. 1728.

Doctorem Damen Decanum hos tres articulos Espenio coram duobus testibus proponi iussit. I. An corde puro emit-
tat & rursus emittere paratus sit pro-
fessionem fidei Pii IV. II. An paratus sit
jurare in formularium Alexandri VII.
juxta Bullam: *Vineam Domini*. III. An
pure & simpliciter admittat Constitu-
tionem *Unigenitus*, & condemnet om-
nes propositiones ibidem damnatas.
Ad has quæstiones, nisi sincere & sine
effugiis sit responsurus, a Sacramento-
rum usu arceretur, atque in eum secun-
dum Canonum rigorem procederetur.
Cum ergo Espenius sese in arcto pre-
hensum cerneret, & vel Rectoris &
Archiepiscopi sententiam ceu legitimam
agnoscere, vel Constitutionem *Unige-
nitus* acceptare suasque opiniones
revocare compelleretur, hoc anno Lo-
vanio Ultrajectum ac inde Amersfor-
dium octoginta duorum annorum senex
aufugit, ubi tamen die secunda Octo-
bris eodem anno fatis functus est re-
lictæ apologia, qua suam fugam vindic-
care nitebatur. IV. Joannes Crescim-
bene Canonicus S. Mariæ in Cosmedin,
qui de hac Ecclesia Historiam reliquit,
& præter Historiam Poësis vulgaris,
commentarios in eandem Historiam &
alia quamplurima edidit, quæ fusi-
us in Jöcheri Lexico recensentur. V. Lazarus
An-

Andreas Bocquillod, qui plures homi- Sæc. XVIII.
lias, tractatum de liturgia, aliaque A. C. 1728.
plura opuscula vulgavit. VI. Pe-
trus de Villiers olim Jesuita, tum Clu-
niacensis Monachus, qui scripsit artem
concionandi, reflexiones in defectus
alienos &c. VII. Antonius D'orsanne
Parisiensis Archiepiscopi Vicarius Ge-
neralis, qui duobus voluminibus ad
posterum transmisit Diarium eorum,
quæ circa Constitutionem *Unigenitus*
tam Romæ quam in Galliis contingere,
quod opus Auctores novellarum Ec-
clesiasticarum Ultrajecti usque ad hanc
diem prosequuntur. VIII. Bernardus
Desirant Ord. S. Augustini regius olim
Bibliothecarius, qui graves lites cum
Espencæo, aliisque Doctoribus Lova-
nienlibus habuit. Scripsit Consilium
pietatis ad Appellantes de non sequen-
dis sed corrigendis errantibus, Hono-
rium Papam vindicatum, Augustinum
vindicatum contra Quesnelli proposi-
tiones, & alia nonnulla. IX. Joannes
Pontas Doctor Sorbonicus, qui edidit
Dictionarium casuum conscientiæ, Sa-
cræ Scripturam sibi ubique constan-
tem & examen peccatorum, quæ in
quovis statu committuntur, præter alia
opera Ascetica. X. Michael Franck
de Franckenstein, qui tredecim annis
in Societate transactis connubium
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. C iniiit,

Sæc. XVIII. iniiit, ac egregius Orator vix non om-
A C. 1728. nes panegyricos Pragæ habitos sermo-
 nes composuerat. Elucubrabat quo-
 que syntagma genealogicum Comitum
 Woraczichiorum, & sphyn gem in fa-
 miliam de Wunschwitz, notis quoque
 illustravit P. Augustini a S. Maria episto-
 las. Decessit Pragæ Menſe Martio.

§. VIII.

*Opera & decessus Scriptorum quo-
 rundam Acatholicorum.*

Ex Scriptoribus Acatholicis hoc anno
 defunctis celebriores recensere lu-
 bet, tales sunt. I. Elias Bennoit Cal-
 vinista, qui apologiam pro Pastoribus
 ob Gallicam persecutionem profugis,
 Historiam edicti Nannetensis, & varias
 observationes Critico - Theologicas in
 dissertationes Tolandi edidit. II. Ja-
 cobus Lensant pariter Calvinista, qui
 prælo subiecit Historiam Concilii Con-
 stantienſis, Historiam Concilii Pisani,
 Novum Testamentum Gallice redditum
 cum notis, &c. III. Christianus Tho-
 masius Lutheranus, cujus studio pro-
 diit Historia contentionis inter Impe-
 rium & Sacerdotium, introductio ad
 Philosophiam Aulicam, fundamenta
 juris naturæ & gentium cum Historia
 juris naturæ, cautelæ circa præcognita
 juris

jurisprudentiæ, institutiones jurispru- Sæc. XVIII.
dentiæ Divinæ, introductio ad intel- A. C. 1728.
lectus & morum doctrinam, pluraque
alia. IV. Joannes Porst Lutheranus,
inter cujus opera præcipue celebratur
ejus Theologia Viatorum practica, &
Theologia Regenitorum. V. Joannes
Gramlichius, cujus solertiæ debemus
tractatum de foederibus divinis in ge-
nere, tractatum de moralitate concu-
binatus contra Thomafium, vindicias
legum Divinarum positivarum univer-
salium contra Buddeum & Thomafium,
præter alia non pauca. VI. Fridericus
Bierling Lutheranus, qui præter varia
opuscula elucubravît commentationem
de Pyrrhonismo historico. VII. Geor-
gius Henricus Goetze, qui præter alia
quamplurima ad prælum promovit
Theologum semisæcularem, Diptycha
exulum, de odio Pontificiorum in
Hymnos Ecclesiæ Lutheranæ, Disserta-
tionem de unctura Christi Bethaniæ
facta, tractatum de Bibliothecis Patrum,
de vigiliis Paschalibus vet. Christiano-
rum, de Archidiaconis veteris Ecclesiæ,
de salute Ismaelis, de remissione pec-
catorum, de lacrimis Christi nascentis,
de officiis liberorum erga Parentes, de
Christi scriptis, de suspirio Publicani, de
Baptismo campanarum, de Monica
Augustini Matre, de salute moribun-
dorum

Sæc XVIII, dorum *Jesus & Maria* ingemiscientium
 A.C. 1729. &c. obiit die 25. Aprilis.

§. IX.

Ludovicus Cardinalis de Noailles Archiepiscopus Parisiensis moritur.

Postquam Benedictus XIII. summus Pontifex Sacro Purpuratorum Collegio non sine maximo cordis sui jubilo denuntiaverat, quod Cardinalis Noaillius tandem Constitutionem *Unigenitus* sincero animo acceptaverit, suosque fideles encyclicis literis ad parem obedientiam hortatus fuerit, Cardinales totius S. Collegii nomine ad eundem gratulatorias dederunt literas, ad quas vicissim Noaillius epistolam scripsit tanto Præsule dignissimam; nec his contentus, insuper ad omnes Franciæ Episcopos, quos paulo ante suæ pervicaciæ socios habuit, encyclicas transmisit literas, in quibus eos faterna charitate rogabat, ut pariter suæ subjectionis exemplum imitarentur. Priusquam vero speratos suæ admonitionis fructus gustare posset, sinistris, quibus jactabatur, fatis, tædiis & vitæ miseriis subitanea mors finem imposuit; die enim secunda Maij tam vehementi opprimebatur apoplexia, ut linguæ usu destitutus, omnique animi sensu captus jam
 vita

vita discessisse videretur; Non nihil quidem postea respirare cæperat, hora tamen sequentis noctis secunda ad morbi vehementiam tam ingens facta est accessio, ut die quarta Maij noctu animam exhalaret, postquam ætatis annum septuagesimum octavum, Archiepiscopatus trigessimum quartum & Cardinalatus vigesimum nonum expleverat.

Sæc. XVIII.
A. C. 179.

Erat Princeps a teneris ad senium usque æqualis, idemque semper, prudens & mitis, in oratione assiduus, in labore indefessus, in cultu modestus, in victu frugalis, sibi parcus, in omnes laute prodigus. Tot tamen virtutum, quibus naturæ & gratiæ beneficio largiter exornatus erat, splendorem haud parum obfuscabat pervicacia, qua per plures annos in schismate non tam voluntatis perversitate, quam iudicii errore, vano respectu, humanisque rationibus fasciatus vixerat; non sine pungentibus exprobrantis conscientiæ aculeis; cum enim pacis amantissimus esset, & tanquam obsequiosus Ecclesiæ Catholicæ filius vivere & mori percu-peret, per Constitutionem autem *Unigenitus* libertatem Scholarum fuisse læsam, & Ecclesiæ disciplinam haud parum labefactatam male persuasus crederet, nocturnis curis, & diuturnis diu vitam egit angore plenissimam, donec

C 3

tan-

Sæc. XVIII. tandem prævalente pacis desiderio, at-
A. C. 1729. que obsequio Ecclesiæ debito decerne-
 ret, tutius longe fore, proprii iudicii
 duritiem frangere, quam toti Christia-
 næ Reipublicæ offensionem dare, hæ-
 resisque suspicionem incurrere. Hoc
 ipsum tamen generosum prudensque
 Noaillii consilium Quesnelistæ in animi
 levitatem, indignamque ignaviam
 vertebant, adeo, ut Morelierus Sor-
 bonæ Doctor Noaillii indolem propu-
 diose hoc carmine describere haud ve-
 reretur :

Vir simplex, fortasse pius, sed
 Præsul ineptus,

Vult, tentat, peragit, plurima,
 multa, nihil.

Quam tamen calami temeritatem hic
 Doctor exilii poena eluere coactus est,
 atque inter ipsa hæc refractariorum con-
 vitia Noaillii fama post cineres magis ad-
 huc inclaruit.

§. X.

*Novi Archiepiscopi conatus pro reci-
 pienda Constitutione.*

Post Noaillii obitum Ludovicus XV.
 Galliarum Rex cum Fleurio Cardi-
 nale, aliisque Franciæ Præsulibus de
 nomi-

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

nominando Successore, qui Parisinam
 Diæcesin ad deplorandum statum red-
 actam regendo par esset, consultabat.
 Eo autem tempore tam præclara Caroli
 Casparis Vintimiglia Comitis de Luc
 Aquensis Archiepiscopi virtus in ore
 & sermone omnium versabatur, ut Rex
 nil hæsitans illum accedente communi
 applausu in Parisiensem Archiepiscopum
 nominaret; sperabat enim, uti Fleu-
 rius in sua ad Ecclesiæ Parisinæ Deca-
 num epistola die quinta Maij perscripse-
 rat, fore, ut hic Præsul moderatione,
 morum comitate, & diuturna guber-
 nandi experientia inclytus vastam hanc
 Diæcesin in mansuetudine, & tran-
 quillitate moderaturus esset. Nec Re-
 gem concepta de eo opinio fefellit;
 primis enim regiminis sui auspiciis to-
 tus in eo erat, ut dissensionis semina,
 & errorum Zizania, quæ per Sacerdo-
 tum pertinaciam, mulierum fanatis-
 mum, & populi corruptionem invalue-
 rant, funditus eradicaret; id vero ut
 eo felicius assequeretur, Noailii revo-
 cationem appellantibus in memoriam
 revocavit sui que mandati executio-
 nem eo efficacius iis commendavit,
 quo arctiori vinculo eidem antea ad-
 stricti fuissent. Postea ex Ecclesiasticis
 præcipuos, ut suo exemplo ceteros ad
 imitationem perducerent, ad obsequium

Sæc. XVIII. sacræ Sedi debitum revocare nitebatur : Hunc in finem Ecclesiæ suæ Cathedralis Canonicis habito conventu exposuit, suum Regisque gaudium fore completum, si ipsi ceteris primi debitam Constitutioni submissionem exhiberent, se eo certius sperare illos Noailii Cardinalis acceptationi adhæsurus, quo majori affectu hanc Archiepiscopum generis nobilitate, virtute, charitate ac meritis venerandum semper persecuti fuissent. Finito hoc sermone Decanus respondit. se altera die hanc causam in Capitulo expositurum: Postquam igitur die sexta Septembris Archiepiscopus obtentæ dignitatis possessionem in Ecclesia Cathedrali adibat, mox die sequenti Decanus, uti promiserat, Canonicos, quorum tunc triginta quinque Parisiis agebant, convocavit. eisque pereleganti sermone exposuit. quanto studio Capitulum defuncto Cardinali adhæserit, æquum igitur esse, ut luculentum intimæ hujus unionis testimonium per doctrinæ, quam hic ceu ultimæ voluntatis suæ monumentum eis reliquisset, conformitatem redderent: His dictis vehementius invehebatur in eos, qui indigno prorsus modo Constitutionem Apostolicam proscidissent, hanc ergo pure & simpliciter acceptari, & Cardinalis

dinalis Noaillii declarationem in usum deduci petiit. Absoluto hoc sermone Vivantius, Couetus, Montabizius, Romignus ac ceteri omnes (exceptis quatuor) palam declarabant, se sincero animo Constitutionem recipere, & Noaillii Instructionem anno priori promulgatam exequi, paratos esse.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XI.

Quorundam Parochorum oppositio.

Enimvero Archiepiscopus spe fretus erat, fore, ut tam illustre sui Capituli exemplum ceteros omnes Ecclesiasticos ad parem subjectionem animaturum esset; satis tamen mirari haud poterat, quosdam Parisinæ Urbis, & vicinorum oppidorum Parochos numero viginti quinque eo temeritatis devenisse, ut jactato animarum Zelo suam pertinaciam tueri, poenasque spirituales, quas haud immerito timebant, a se, suisque amoliri machinarentur. Hanc in rem die vigesima tertia Septembris ex suis quinque Parochos ad Archiepiscopum ablegarunt, porrecto eidem libello supplici, in quo exponebant, rumore haud incerto spargi, quod Archiepiscopus quamplurimis, iisque dignissimis Pastoribus, qui ab omnibus passim æstimati suos fideles

C 5

tanto

Sæc. XVIII.
A. C. 1729

tanto tempore in recta salutis semita
conduxissent, confessiones excipiendi,
ac Verbum Dei prædicandi facultates
adimere vellet: populos sibi commissos
probe prospicere funesta prorsus mala,
inde oritura, si fideles Ductores, quo-
rum Ministerium Deus tam copiose be-
nedixisset, & ipsi totam in eos fidu-
ciam merito posuissent, ab eorum la-
tere removerentur: ne ergo ipsi Pasto-
rum officio deessent, se coactos esse,
ut exponerent, eorum Ministerium
reddi inutile, si deficientibus Pastoralis
curæ Sociis, quamplurimi oppido
digni Ecclesiastici, qui hucusque sine
mercede, pro solo Ministerii honore in
vineâ Domini tamdiu laborassent, nunc
vero a labore desisterent, suasque Ec-
clesias viduatas relinquere cogerentur;
præterea summi doloris argumentum
esse, quod hi Ministri nec in moribus
nec in doctrina culpandi non alia ex
causâ tam indigne haberentur, nisi
quod Bullam apud Ecclesiæ Tribunal
denuntiata acceptare renuerent: Ho-
rum Sacerdotum causam non tam
ipsorum, quam Christianæ morum do-
ctrinæ, Ecclesiæ, Sanctorum Patrum,
& Ecclesiæ Gallicanæ libertatum causam
esse, omnes Parochos hucusque
ad defendendam hanc causam eo in-
tentos fuisse, ut veritatem simul &
chari-

charitatem in suo grege conservarent, Sæc. XVIII.
 & pacem inter Parochos, ceterosque A. C. 1729.
 Ecclesiasticos foverent, his vero abire
 iussis nil nisi dissensiones & tumultus
 esse timendos, Sacramenta sanctissimis
 quibusque deneganda & indignis mi-
 nistranda, & hanc ipsam Metropolin
 schismatis incendio absumptum iri, im-
 pios, & dissolutæ vitæ homines in suis
 vitiis obfirmari, & ab eis imbecilles
 depravari: se igitur humillime rogare,
 ut Archiepiscopus de deplorando hujus
 Diæcesis statu nondum satis edoctus,
 Pastorum monitis ac precibus, justis-
 que tam numerosi gregis votis potius,
 quam pravis inquietorum suggestionibus
 &c. cedere vellet. Die vigesima sexta
 Septembris Archiepiscopus hosce Pa-
 rochos ita alloquebatur: *Ad vestram*
epistolam obstupui; ea enim non modo im-
prudens est, sed reverentiam vestro Archi-
episcopo debitam, charitatem, simul &
Religionem lædit: & quidem imprudens est;
nam mera cerebri vestri imaginatione &
falso rumore permoti ea, quæ nequidem
somniavi, protulistis: Reverentiam & cha-
ritatem læsistis, quia male de me sentitis,
perinde ac si bonum semen eradicare decre-
vissim, cum tamen non alia mihi mens sit,
nisi ut malum in bono vincam: nocuistis
denique Religioni, cum populorum tumultus
augeatis, quos tamen sedare, vestrum
fuiisset.

Sæc. XVIII. fuisset. *Hæc a vobis non expectassem,*
 A. C. 1729. *quos tenero affectu dilexi, & maximi sem-*
per habui, meque potius tanquam amicum,
quam Archiepiscopum ac Successorem erga
Vos gerere constitui: de cetero meum est,
de illorum moribus & doctrina habere no-
titiam, priusquam eis petitas facultates
concedam: His dictis Parochos ad suas
Ecclesias reverti iussit.

§. XII.

Novi Archiepiscopi epistola
Pastoralis.

Quoniam vero Quesnellistæ nil solem-
 nius haberent, quam quod in vul-
 gus spargerent, fidei veritates per Con-
 stitutionem damnari, aut saltem ob-
 scuras reddi, saniora dogmata aut pro-
 scribi, aut immutari, moralis doctrinæ
 principia labefactari, aut omnino everti.
 Ut ergo Archiepiscopus hæc calum-
 nias, falsosque rumores dissiparet, In-
 structionem Pastoralem die vigesima
 nona Septembris promulgavit, in qua
 luculenter ostendit, quod Constitutio
 nonnisi manifestos damnaret errores,
 nullatenus autem dogmatum veritates,
 aut Catholicarum scholarum libertates
 læderet, minus vero Regni legibus ad-
 versaretur. Dein demonstrabat, eam
 esse Ecclesiæ legem, cui sese opponere
 haud

haud liceret, ipsam vero Religionem & fidem eversum iri, si laicorum, & simplicium Sacerdotum judicia decisioni totius Episcopalis Ordinis praeferrentur. His praemissis serio ponderandum objecit, quam multa & gravia damna ac mala Ecclesiae ab illis fuerint illata, qui hos tumultus & dissensiones velexcitarunt, vel soverunt, quam periculose Religio in fidelium cordibus labefactata, docilitas ferme extincta, Christi Vicarius calumniis oppressus, Episcopalis dignitas atrocissimis criminationibus infamata, Episcoporum auctoritas vilipensa, ubique impugnata, eorum censuræ partim contemptæ, partim impune violatæ, debita inter varios Ecclesiae Ordines subordinatio destructa, cunctaque hæc mala ex fatali pertinacia fuerint exorta. Denique Archiepiscopus Pontificiam Constitutionem solemnem declaratione acceptavit, omnibusque suæ Diæcesis fidelibus (neminem excepto) sub pœnis a jure statutis præcepit, ut pariter sese eidem sincero corde submitterent.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XIII.

Ludovici XV. Galliarum Regis epistola ad Sorbonam.

Salu-

Sæc. XVIII. **A. C. 1729.** **Salutares** hosce Archiepiscopi conatus Ludovicus XV. Galliarum Rex potenter Regia sua auctoritate fulciebat; præprimis enim die vigesima secunda Octobris Versaliis ad Jacobum Leullier Facultatis Decanum, Syndicum & Doctores Universitatis Parisinæ has dedit literas:

„Speravimus quidem fore, ut qui
 „ex vobis Constitutioni, quæ incipit.
 „*Unigenitus Dei Filius*, reclamaverant,
 „aliquando tandem ad officium redi-
 „rent, & eidem Constitutioni, quam
 „pro lege Ecclesiæ ac Regni habenda
 „esse sæpius declaravimus, debitam
 „obedientiam sincere exhiberent;
 „ideoque in ipsos, uti edicta nostra
 „postulabant, animadvertere hucusque
 „cunctati sumus: Verum Clementia
 „nostra ad resipiscentiam adeo adducti
 „non fuere, ut potius, sicut comperimus,
 „complures horum Doctorum contra expressas
 „inhibitiones Declarationis nostræ, pridie
 „nonas Augusti Anno 1720. editæ, temerariam
 „suam ab ista Constitutione appellationem
 „instaurarint; plerique illorum Episcopo
 „Senecensi adhæserint; nonnulli apud eundem
 „de Doctrinæ communione per literas egerint;
 „imo Formularii subscriptionem,
 „qua

„qua sibi in Facultatem Vestram adi-
 „tum patefecerant, retractarint. Quæ
 „agendi ratio, juxta verba discreta
 „Conclusionum vestrarum, eos Facul-
 „tatis gradibus, & prærogativis ei-
 „dem annexis in perpetuum privat &
 „excludit. Quapropter tantam teme-
 „ritatem tamque capitalem rebellio-
 „nem impunem ferre diutius non va-
 „lentes, Vobis hac Epistola Nostra
 „significamus, velle Nos, ut quicum-
 „que post declarationem Nostram, pri-
 „die Nonas Augusti Anno 1720. da-
 „tata Constitutione, quæ incipit *Uni-*
 „*genitus*, appellaverunt, vel quacum-
 „que demum ratione Episcopo Sene-
 „censi adhæserunt, necnon ii, qui suam
 „Formularii subscriptionem retracta-
 „runt, omnibus Doctorum muniis, ac
 „juribus spolientur, & a cæteris ve-
 „stris arceantur; inhibentes, iis ne in-
 „terfint, vobis, ne ipsos admittatis:
 „idque sub poena contumaciæ. Syn-
 „dico autem vestro injungimus, ut illis
 „hæc nostra jussa significet, invigilet-
 „que executioni præsentium, quæ in
 „proximis vestris comitiis publice præ-
 „legantur, & in acta vestra referantur.
 „Hæc curate sedulo; sic enim fert
 „voluntas Nostra.,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

§. XIV.

Sorbonæ deliberatio super hanc Regis epistolam.

Receptis hisce literis Facultas Theologica die quarta Novembris generalia habuit comitia, in quibus Romignus Sorbonæ Syndicus declarabat, sibi a Rege transmissam esse epistolam, injunctumque, ut eam in pleno Doctorum consensu prælegi curaret: annuentibus igitur cunctis, Facultatis Theologicæ Scriba illam alta voce prælegit: Tum vero Syndicus Decanum, ceterosque Magistros his verbis allocutus est: „Si ad Nos dirigerentur literæ Regiæ, quæ juberent statim solvi Comititia nostra, ut aliquando contigit, obtemperandum esset illico, & a Comititiis recedendum. Neque enim ulla, ut scitis, possunt celebrari, quæcumque sint in Regno publica Comititia, nisi in quantum finit summa Regis auctoritas; ipsa autem renuente, sine mora ab habendis Comititiis, aut, si incepta fuerint, peragendis, abstinendum.”

„Cum igitur non pauci ex hoc Ordine hic adsint præsentibus in Comititiis, quibus nunc licitum non est, vetante Rege, donec aliter jubeat eadem

„eadem auctoritas, iis interesse; ne
 „que jam aliis fas sit pati, ut in eo
 „rum præsencia Comitia nostra celeb- Sæc. XVIII.
A. C. 1729.
 „rentur, ne ex utraque parte pecce-
 „tur contra reverentiam mandatis Re-
 „giis debitam, seu potius ut omnes
 „simul Regiæ obtemperemus voluntati.
 „(Quibus enim magis convenit sese præ-
 „stare obsequentes, quam iis, quibus
 „incumbit & verbo & exemplo docere
 „cæteros, non esse potestati resisten-
 „dum, cum teste Apostolo, id nihil aliud
 „sit quam *ordinationi Dei resistere.*)

„His (inquam) in circumstantiis
 „existimo, satius esse convenientius-
 „que, ut hodierna Comitia ad aliam
 „diem, nempe octavam, hujus Men-
 „sis, prorogentur; nec ista, utpote
 „opportuna ac necessaria, displicebit
 „dilatatio.,

„lis autem Comitibus pro suo erga
 „Regem, cujus voluntas innotescit,
 „fidei ac prompto obsequio, non in-
 „tererunt, qui interesse non debent,
 „& curabo ego interim, sicut impera-
 „tum est mihi, & officium, quo fun-
 „gor, exigit, ut jussa Regia executioni
 „demandentur.,

„Postulo itaque, ut venerandus
 „Dominus Decanus, velit præsencia
 „Comitia ad diem Martis hebdomadæ
 „*Hist. Eccles. Tom. LXXIII.* D „sub-

Sæc. XVIII „subsequentis remittere, nos vero om-
 A. C. 1729. „nes in pace recedamus.,

§. XV.

*Sacræ Facultatis comitia hanc in
 rem habita.*

Percepta Synodi postulatione Facul-
 tatis Decanus, ex communi om-
 nium assensu comitia ad diem octavam
 Novembris prorogavit: Præstituta au-
 tem die denuo Syndicus ad congrega-
 tos ita effatus est:

*Venerabilis Domine Decane, Patres
 & Magistri spectatissimi.*

„Perlecta in nuperis comitiis epi-
 „stola Regia quam audivistis, potuif-
 „sem pro officio, quo fungor, statim
 „postulare, ut quicumque præsentis
 „aderant, quibus, vetante Rege, lici-
 „tum amplius non erat remanere, ab
 „Aula discederent, & quæ habebam
 „proponenda, vestræ, ut moris est, de-
 „liberationi subicere; non vero petere ut
 „dirimerentur, sicuti factum est, ge-
 „neralia Comitia ad res sacræ Facul-
 „tatis peragendas rite & stata die con-
 „gregata. „

„Verum, dicam ingenue, inurba-
 „num fuisset admodum novam hanc
 „affli-

„afflictis molestiam addere, nec nisi Sæc. XVIII.
 „reluctante animo id præstitissem, si A. C. 1729.
 „coegisset (durum telum) necessitas.
 „Parcendum ergo satius duxi eorum
 „nominibus, quæ appellari palam po-
 „tuisent, atque, non sine aliquo sola-
 „tio, vidi totum hocce negotium abs-
 „que ullo strepitu peragi, sed pacifice
 „ac tranquille; quodque susceperam
 „apud me consilium, vobis etiam ta-
 „centibus communi suffragio compro-
 „bari; nec ipsi certe, quos iusta Re-
 „gia a nostris arcent Comitibus, pro sua
 „æquitate, diffitebuntur (ut arbitror)
 „nullam inveniri potuisse agendi ra-
 „tionem, quæ his in circumstantiis,
 „minus ipsis displiceret. „

„Curavi, sicuti officium meum po-
 „stulabat, quantum per breve tempo-
 „ris intervallum licuit, scripta brevi
 „epistola, eos moneri, qui specialiori
 „ratione erant admonendi; & si forte
 „omissi sint aliqui, monebuntur; quam-
 „quam Regia voluntas omnibus ab-
 „unde satis innotescat, adeo ut non
 „putem præsentibus Comitibus interesse
 „quemquam ex iis, qui juxta Regis
 „epistolam privantur jure suffragii. „

„Lugenda sane, Patres sapientissimi
 „fors horumce Magistrorum, qui a nobis
 „avelluntur, & eorum simul, civariis
 „temporibus nobis milite ti sunt.

Sæc. XVIII. „Sed lugenda non minus sacri Ordinis
 A. C. 1729. „nostri conditio, nisi quam primum
 „etiam apud nos cessent funestæ illæ
 „contentiones, quæ Eheu! nimias a
 „tot annis in Religione & Regno turbas
 „concitarunt; & quarum occasione tot
 „mala, tot tempestates in Ordinem
 „nostrum, non sine maximo dedecore
 „identidem detonarunt. „

„Sinite ut loquar candide: Si nos
 „tangit noster honos, restituendæque
 „nominis nostri famæ studium: (scitis
 „enim ut audit jam apud Catholicas
 „gentes nostræ Facultatis Parisiensis
 „nomen, verendum profecto nomen,
 „ipsis olim gratissimum, solis invisum
 „fidei Catholicæ hostibus), si nos, in-
 „quam, incitat stimulus potentior, fer-
 „vandæ in regno Religionis amor, tem-
 „pus est, certe tempus est, ut bono
 „animo omnes quæramus pacem, eam-
 „que ineundæ pacis amplectamur viam,
 „sine qua erunt quidem inter nos multi,
 „ut verbis Prophetæ utar, dicentes:
 „*Pax, pax & tamen non erit pax*, quia
 „his in circumstantiis sumus positi, ut
 „nulla vera pax esse possit, nisi quæ in
 „obsequio Ecclesiæ debito posita est. „
 „Hoc intellexit diu, antequam e
 „vivi excederet, Eminentissimus bonæ
 „memoriæ Cardinalis Noaillius, at-
 „que corde læto & animo volenti, suo
 „exem

„exemplo, ut vidimus anno præterito, Sæc. XVIII.
 „non sine ingenti bonorum omnium A. C. 1729.

„solatio & lætitiæ sensu confirmavit.,

„Illud idem ultro præstitit suam erga
 „defunctum Præfulem reverentiam ex-
 „hibens Parisinæ Ecclesiæ Capitulum:
 „Hoc præstiterunt & præstant adhuc
 „singulis diebus non privati duntaxat
 „apertis professionibus, sed magnæ Sa-
 „cerdotum Religiosorumque Societa-
 „tes; ex quo præsertim Archipræfulis
 „nostri, cui pro Ecclesiæ bono longos
 „annos satis apprecari non possumus,
 „in lucem prodit Mandatum illud vere
 „aureum, quod emisit nuper, in quo
 „reperitur potens adhortatio cum
 „suavi eloquio ad invitandum; doctis
 „& indoctis accommodata eruditio ad
 „suadendum; ubique paterna comitas
 „& simul auctoritas vere Pastoralis ad
 „adducendos animos ad obsequium.,

„Decetne, Patres Sapientissimi,
 „nostram Facultatem, quæ cæterarum
 „Societatum hac in Urbe, & Academia-
 „rum in Regno, debuisset esse ea in re,
 „ut in cæteris, exemplum & norma,
 „ulterius servare silentium; atque suo
 „silentio fieri quasi in petram offensio-
 „nis & scandali: Præstemus tandem
 „aliquando meliora, memores condi-
 „tionis nostræ, nec quemquam e no-
 „stris, qui hic adsunt, præposterus re-
 „tar-

Sæc. XVIII. „tardet pudor; sed uno ducti spiritu,
 A. C. 1729. „cura nostra eadem sit, ostendere pa-
 lam, sacri Ordinis Parisiensis Ma-
 gistros, viros esse sincerissimæ aman-
 tissimos pacis.„

„Cæterum ut omnia rite & pro
 honore sacræ Facultatis fiant, existi-
 mare, si ita vobis videretur, non
 esse expectandum ulterius; sed vel
 hac ipsa die saltem nominari posse De-
 putatos, qui inter se bona fide videant,
 qua ratione, quibus mediis, nego-
 tium istud fieri quam primum possit;
 ut quo citius (satis autem cito, si
 bene & recte) eo plus accedat læti-
 tiæ & gaudii iis omnibus, qui, fuis-
 ad bonorum omnium Auctorem
 Deum precibus, jamdudum rogant,
 quæ sunt ad pacem Jerusalem. Red-
 dita autem hac pace, redibit pristi-
 nus Ordinis nostri splendor; vigebit
 in melius Scholarum nostrarum di-
 ciplina, quæ non recte servabitur,
 quidquid tentare voluerimus, quam-
 diu inter Magistros non erit animo-
 rum tranquillitas & concordia; redi-
 bunt etiam ad nos, ut spero, his
 omnibus rite compositis, qui e sinu
 nostro erepti sunt; & in omnibus
 benedicetur, & glorificabitur Deus,
 qui teste Apostolo, non dissensionis
 Deus est, sed pacis.„

Pe-

„Postulo igitur I. ut nominentur
 „Deputati, qui expendant, qua ratio-
 „ne, quibusve mediis, totum istud
 „gravissimum negotium tandem ali-
 „quando finiri possit. „

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

„Postulo insuper II. ut inscribatur
 „in Commentariis sacræ Facultatis
 „Epistola Regia die quarta hujus Men-
 „sis plenis in Comitibus lecta. „

§. XVI.

Quorundam Doctorum oppositio.

Convenerant rursus Doctores die pri-
 ma Decembris, eisque, quæ in ul-
 timis comitiis conclusa fuissent, relectis,
 circa Deputatos a Facultate nominan-
 dos declararunt, per decretum Anno
 1714. a S. Facultate die 5. & 10. Martii
 latum, jam tunc in comitiis Constitu-
 tionem *Unigenitus* fuisse receptam, De-
 putatos autem Tournelyum, Calme-
 lum, le Moyne, Favartium, Targ-
 nyum, Drouynum, Bouquetum, Vi-
 rotum, Nicolassium, Barrinum, Val-
 lesium, & le Jeune esse nominandos,
 qui expenderent, non quidem, utrum
 a Facultate sit recepta hæc Constitutio,
 quam utique S. Facultas a se receptam
 fuisse profitetur, & si opus foret, etiam-
 num a se acceptari declararet, sed dun-
 taxat, ut ponderent, qua faciliiori via
 D 4 reduci

Sæc. XVIII. reduci possent dissentientes ad unitatem & obsequium huic decreto Apostolico debitum, quod tum in Imperio Gallicano tum in Universa Ecclesia vim legis obtinet: Hi ergo, relata in commentarios Facultatis epistola Regia, quid desuper censerent, ad Facultatem referrent. His perceptis Magister Lagneau legentem interpellans, subjunxit, gravia rationum momenta obflare, quominus Facultatis conclusio circa receptam Constitutionem confirmaretur. Verum nulla hujus oppositionis habita ratione, Syndicus Conclusionis lectionem absolvi petiit; mox autem idem Magister, necnon Doctor La Croix alta voce inter alias rationes, ob quas hæc Conclusio non esset confirmanda, exposuit, obflare libellum quemdam supplicem, cui quidam Magistri subscripsissent, eumque Parlamento consignassent: ad hæc vero respondit Syndicus, eorum, quæ non apparerent, ac si non essent, idem esse iudicium ac illorum, quæ nunquam exstitissent, ex rumoribus quidem publicis revera constare, ejusmodi libellum Senatui Parisiensi fuisse porrectum, sed eadem fama publica annuntiatum, illum non fuisse admissum, utrique tamen Doctori, si vellent, sese opponere, integrum fore, dummodo
ambo

ambo suæ oppositionis rationes scripto-
 tenus consignarent, ut Sacer Ordo de-
 super deliberare posset. Ad hoc au-
 tem conticuere omnes, excepto solo
 Magistro Magnodeto, qui ingenti vocis
 contentione exclamabat, se adversus
 hanc Facultatis Conclusionem insur-
 gere. Tumultuarium inde murmur
 exortum est aliorum cum assensu, alio-
 rum assentientes increpantium, quo-
 circa Syndicus postulavit, ut suo quis-
 que Ordine sensa sua promeret: Magno-
 detus tamen suam oppositionem hoc
 scripto declaravit: *Ego infra scriptus*
S. Facultatis Parisiensis Doctor Theologus
accipiens cum debita reverentia Constitutio-
nem UNIGENITUS intercedo nihilominus,
ne Conclusio lata die octava mensis præteriti
hodierna die confirmetur quoad illam par-
tem, qua dicitur, constare illam Consti-
tutionem acceptatam fuisse a S. Facul-
tate die quinta Martii Anni 1714. pro-
pterea quod ipsa sacra Facultas postea de-
claraverit multis in Comitibus falsum esse
illud Decretum. Datum die 1. Decem-
bris 1729. Signatum, Magnodet.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Postmodum Facultatis Decanus
 circa hanc oppositionem deliberari pe-
 tiit, cumque Deputati suam relatio-
 nem nondum paratam haberent, comi-
 tia ad diem decimam quintam De-
 cem-

Sæc. XVIII. cembris prorogavit, interim vero Sacer
 A. C. 1729. Ordo hanc sententiam protulit:

Sacra Facultas ratam habet Conclusionem latam die octava Mensis præteriti, eamque, nulla habita ratione intercessionis factæ a Magistro Magnodet, juxta suffragia nonaginta quatuor Magistrorum, ex centum & septem, qui suam dixere sententiam, quindecim Magistris aliter & diversa sentientibus, hac præsentî Conclusionem confirmat, & solummodo Magistro Magnodet, si petierit, concedendum esse censet Actum sui obsequii & observantiæ erga Constitutionem Unigenitus, quam a se scripto declaravit, acceptari.

§. XVII.

Relatio a Deputatis in pleno consessu facta.

Die præfixa in comitiis Tournelyus senior ex Deputatis exposuit, convenisse sæpius Deputatos, remque fuisse sedulo ac mature a cunctis perpensam, eorum etiam, quæ ad S. Ordinem referenda censuissent, relationem jam esse descriptam, se tamen, ob caligantes oculos hoc scriptum prælegere haud posse, rogare igitur, ut Syndicus hanc in se provinciam suscipere vellet: Hic ergo Tournelii merita
 pluri-

plurimum commendans, relationem
ita exorsus est;

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

*Venerande Decane, Patres
Spectatissimi.*

„Duodecim Deputati, quos nomi-
„natis die octava mensis Novembris
„proxime elapsi Anni 1729. convene-
„runt in ædibus S. Facultatis iteratis vi-
„cibus inter se tractaturi de gravissimo
„negotio, quod in præsentibus Comitiis,
„vobis arbitris ac iudicibus, termi-
„nandum & definiendum est. Rebus
„omnibus ab iisdem Deputatis matu-
„re, copiose sapienterque perpensis &
„libratis, unanimis fuit omnium sen-
„tentia. Mæ jam partes sunt, ut
„tamquam Deputatorum Vestrorum
„Senior quæcumque hoc in negotio
„comperta sunt nobis, exponere vo-
„bis aggrediar. „

„Cum vero hujusce Deputationis
„finis ac scopus præcipuus fuerit, ut
„qua meliori via fieri posset, dissiden-
„tes Fratres nostri ad concordiam &
„unitatem Doctrinæ revocentur, nulla
„felicior & expedita magis nobis visa
„est via, quam ob oculos ponere sim-
„plici nuda rerum expositione, quid
„sacra Facultas Anno 1714. egerit in
„acceptanda summa cum reverentia
„&

Sæc. XVIII. „ & obsequio Constitutione *Unigenitus*;

A.C. 1729. „ quid postea in Facultate actum sit

„ pro infirmenda & convellenda præ-
 „ dicta acceptatione; quid denique Veri-
 „ tatis & Religionis amor, Facul-
 „ tatis honor, officii nostri ratio nunc
 „ exigant & a singulis Magistris præ-
 „ standum sit. Sic autem ego oratio-
 „ nem temperare conabor, ut nemini
 „ gravis futurus sim ac molestus, ne-
 „ que ad contumeliam, aut cuiuspiam
 „ vituperium dicam, sed ad unam ve-
 „ ritatis normam ejusdemque manife-
 „ stationem. „

„ Non ignoratis, olim & nostris
 „ temporibus, bene multos scientia &
 „ pietate viros conspicuos, opinione of-
 „ ficii longius aliquando ductos aber-
 „ rasse, sed tandem apertis oculis ve-
 „ ritati cognitæ humillime se subjecisse,
 „ eo majori laude ac commendatione
 „ dignos, quod veritatis vindices ac
 „ defensores tanto studiosiores deinceps
 „ fuerint, quanto acriores ejus antea
 „ impugnatores extiterant. Ita de Fra-
 „ tribus ac Collegis nostris futurum li-
 „ bentissime auguramur ac confidenter
 „ speramus. „

„ Cum a multis annis gravissimæ
 „ excitatæ fuissent in Regno rixæ &
 „ contentiones occasione Libri *Reflexio-*
 „ num *Moralium P. Quesnellii*, Ludovicus
 „ de-

„decimus quartus immortalis memo-
 „riæ Rex Clementem undecimum, Sæc. XVIII.
 „tunc Pontificem Maximum suppliciter A. C. 1729.
 „exoravit, ut dignaretur, quid esset de
 „dicto Libro sentiendum, data solem-
 „ni Constitutione Apostolica declarare,
 „ut pridem excitati motus tandem ali-
 „quando sedarentur. Annuit Ponti-
 „fex optimus, atque gratulatus Regi
 „perpetuam & constantem de Religione
 „bene merendi voluntatem, Constitu-
 „tionem *Unigenitus*, post longam &
 „maturam per annos duos integros
 „Deliberationem emisit die 8. Septem-
 „bris Anni 1713. qua centum & una
 „Propositiones ex dicto Quesnellii Libro
 „excerptæ proscribuntur ac damnan-
 „tur. Rex, cujus officium est, non
 „leges Ecclesiæ dare circa res spiritua-
 „les & dogmaticas, sed ab Ecclesia
 „datas tueri, ac protegere, ad Præsu-
 „les Gallicanos Constitutionem trans-
 „misit. „

„Præfules Numero XL. post nava-
 „tam per quatuor fere menses sedu-
 „lam operam declaraverunt, agnoscere
 „se maximo cum lætitiæ sensu in Bulla
 „*Unigenitus* Clementis XI. Doctrinam
 „Ecclesiæ, atque eandem Bullam cum
 „reverentia & obsequio a se acceptari.

„Jussit statim Christianissimus Rex
 „suas, ut vocant literas Patentes, re-
 „scribere.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII. „scribi. & in publicas omnes suprema-
 A. C. 1729. „rum Curiarum tabulas referri ad prom-
 „ptiorem & firmiorem Apostolici De-
 „creti executionem. Constitutionem
 „talibus munitam præsiis Rex opti-
 „mus ad S. Facultatem pro suo in eam
 „singulari affectu destinavit, quemad-
 „modum jam destinaverat Constitutio-
 „nes Innocentii X. Alexandri VII. &
 „unam ejusdem Pontificis Clementis
 „XI. Anno 1705. Datis igitur ad S. Fa-
 „cultatem literis die 28. Februarii An-
 „ni 1714. Rex mandavit, ut Constitu-
 „tio *Unigenitus* Commentariis vestris
 „inscriberetur, imposita nobis hac lege
 „ne quidquam adversus Decisiones in ea
 „contentas dicatur, doceatur, aut propo-
 „natur; atque hac in occasione præ-
 „staretur illud idem, quod factum fue-
 „rat die prima Septembris Anni 1705.
 „cum ipsius jussu inscripta fuit in Com-
 „mentariis nostris Constitutio, quæ in-
 „cipit, *Vineam Domini Sabaoth.*„

„Die prima Martii cum mox a D.
 „Syndico le Rouge proponenda esse
 „Constitutio *Unigenitus*, inscribenda
 „Tabulis vestris, ecce nobis ad hanc
 „Aulam accedentibus distributum fuit
 „a prælo recens & adhuc madidum
 „Mandatum Eminentissimi Cardinalis
 „Archiepiscopi Parisiensis, datum 25.
 „Februarii, videlicet eo ipso tempore
 „quo

„quo Rex scripserat ac præceperat, in-
 „scribendam esse a nobis eam ipsam
 „Constitutionem; quo quidem Mandato
 „Eminentissimus Archiepiscopus sub
 „pœna suspensionis ipso facto incurren-
 „dæ, vetabat, ne ullus jurisdictionis
 „actus circa Constitutionem, se non
 „consentiente, exerceretur.,

„Hæsimus primo attoniti; hinc ex
 „nostris nonnulli a ferendo in his Co-
 „mitiis suffragio abstinere. Nihilo-
 „minus D. le Rouge Syndicus attendens
 „dictum Eminentissimi Card. Noaillii
 „Mandatum ad Facultatem non perti-
 „nere, sui officii esse duxit, rem Con-
 „stitutionis ad votum Regis esse Fa-
 „cultati proponendam & deliberationi
 „Magistrorum Præsidi Venerando D.
 „Decano tunc Francisco Huart per-
 „mittendam.,

§. XVIII.

Continuata hujus relationis lectio.

Cum autem eadem die deliberatio ab-
 solvi haud posset, postera die habitis
 comitiis Syndicus exposuit, se denuo
 regias recepisse literas, quibus Rex
 significaret, sibi renuntiatum fuisse,
 nonnullos ex Magistris occasione docu-
 menti a Cardinale Noaillio editi moras
 inchoatæ deliberationi injicere voluisse,
 velle autem Regem, ac jubere, ut sine
 mora

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

mora hoc negotium absolveretur. Perlectis hisce literis die quinta Martii finita deliberatione relatio fuit continuata, his verbis: „Die quinta Martii Conscriptores Duquenne, de la Rue, & Hydeux accurate collatis ac numeratis ad fidem *Plumitivi*, ut vocant, „Magistrorum suffragiis, compererunt „centum & viginti octo Magistros dixisse sententiam; ex illis sexaginta „& octo adhæsisse sententiæ D. Humbelot pro acceptanda summa cum reverentia Constitutione *Unigenitus*; „sexdecim cum D. Legero censuisse eam „inscribendam esse in Commentariis „S. Facultatis; tredecim vero cum „D. Lamberto, *obtemperandum Regi & non deliberandum*, cæteris in partes diversas abeuntibus.,

„Unum hic obiter observabimus, „falso prorsus jactitatum, vicisse sententiam DD. Legeri & Lamberti. „Non ita est profecto; prævaluit ex „fide ipsius *Plumitivi*, longe majore suffragiorum numero sententia D. Humbeloti.,

„Quamquam, si rem inspiciamus „propius, D.D. Legerus & Lambertus in „unam & eandem confluunt sententiam cum D. Humbeloto. Ad quid „enim inscribendam censuit D. Legerus „Constitutionem, nisi ad seriam ipsius „ob-

„observationem : Quomodo vero & Sæc. XVIII.
 „quo sensu D. Lambert dixit, *Regi ob-* A. C. 1729.
 „temperandum, & non deliberandum,
 „nisi ad mentem & votum Regis ob-
 „sequendo Constitutioni? Rem vel ipse
 „palam confessus est D. Lambert. Ut
 „quid enim Anno 1715. in Comitibus
 „die 5. Decembris, veniam petiit a
 „S. Facultate, nisi propterea quod,
 „ubi de accipienda Constitutione age-
 „batur, ea verba usurpasset, (ut ipse
 „confitebatur) quæ obsequio dato
 „Bullæ Pontificis nimium favebant? „
 „Verum, cum Anno 1714. non-
 „nihil discordiæ subortum fuisset inter
 „D. D. Conscriptores circa tenorem
 „verborum, quibus a V. D. Decano
 „Conclusio pronuntianda foret, roga-
 „tus a nonnullis est D. Legerus, ut ad
 „mensam Conscriptorum & scribæ ac-
 „cederet ac declararet, quibus verbis
 „Conclusionem crederet exprimendam
 „& pronuntiandam. His usus est pa-
 „lam & publice: *Censet S. Facultas,*
Constitutionem esse suscipiendam cum sum-
ma reverentia, & in Commentariis S. Fa-
cultatis unacum duabus literis Regiis in-
scribendam, ita reipsa pronuntiatam a
 „se fuisse verbo ac scripto non semel
 „testatus est V. D. Huart Decanus
 „Comitiorum Præses.

Hist. Eccles. Tom. LXXIII. E „Non

Sæc. XVIII.

A. C. 1729

„Non dissimulamus unum aut al-
 „terum ex nostris inter deliberandum,
 „Constitutioni suffragatos non fuisse;
 „quod ad suffragiorum libertatem deno-
 „tandam, qua fruebantur Magistri de-
 „liberantes, hic observatum volumus.
 „Observamus & istud. Conscriptores,
 „quos malevoli nonnulli, discordes
 „fuisse voluissent, rixis omnibus posi-
 „tis, tandem ad concordiam remeasse,
 „ita testante ac significante scripto pu-
 „blico Domino de la Rue Conscripto-
 „re, non dissidente tunc temporis
 „D. Duquesne, imo paribus votis con-
 „spirante altero itidem Conscriptore
 „D. Hideux, qui palam & publice con-
 „testatus fuerat, revocare se & in ite-
 „ritum mittere approbationem, quam
 „olim dederat Libro *Reflexionum Mo-
 „ralium*, quem idcirco a se improbari
 „ac rejici declaravit; non tantum quod
 „a Clemente XI. summo Pontifice, &
 „a Cardinali Noaillio improbatus fuis-
 „set ac rejectus, sed etiam & a sacra
 „Facultate.”

„Hac ipsa die quinta, indicta sunt
 „Comitia extraordinaria ad diem de-
 „cimam Martii, quæ quidem non fur-
 „tim. & clanculum, sicut latere amant,
 „qui male faciunt, sed palam & pu-
 „blice. patentibus foribus, & in aper-
 „tissima luce celebrata sunt. In Co-
 „mitiis

ut al-
dum,
fuisse;
deno-
ri de-
umus.
tores,
ordes
posi-
easse,
to pu-
ripto-
poris
con-
ptore
e con-
in it-
quam
Mo-
obari
quod
e, &
fuis-
sacra
sunt
a de-
a fur-
nant,
e pu-
aper-
Co-
nitius

„mitiis lecta & confirmata est, ne uno
„quidem ex Magistris, quod sedulo
„notandum, refragante, Conclusio,
„quæ eo ipso juxta leges vestras, ve-
„strosque mores, in rem judicatam
„abiit, & cui refragari nefas deinceps
„fuit. Etenim quanta, quæso ordinis
„publici perturbatio foret ac confusio,
„nihil fixum ac certum in civili so-
„cietate haberemus, semper in incerto
„suspensi hæreremus, si leges semper
„cudere & recudere necesse foret?
„Quam misera inde foret mortalium
„conditio !,

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

„Profecto si de tali Conclusionem ex-
„postulandi locus fuisset, hic erat ex-
„postulandi ac conquerendi locus ido-
„neus: vel intentanda inscriptio falsi,
„quæ via juris aperta erat; vel inecu-
„sanda Conscriptorum in numerandis
„suffragiis, vel V. D. Decani fides in
„Conclusione recitanda. Vestram fi-
„dem, PP. SS. hic appellamus, si qui-
„dem tale tunc temporis objecerint
„adversarii? siluerunt, obmutuerunt.
„Attamen qua conscientia silere illi po-
„tuerunt, si falsum putassent Decretum,
„si Constitutio fidem Evangelii, do-
„ctrinæ Moralis integritatem, discipli-
„nam Sacramentorum, amorem Dei,
„& alia hujusmodi Religionis Chri-
„stianæ, (sicuti postea clamitarunt ali-

E 2

„qui,

Sæc. XVIII. „qui, & etiamnum clamitant) capita
A. C. 1729. „& fundamenta subverteret. Silue-

„runt tamen illi & silentio satis super-
„que declararunt, se mox lectæ Con-
„clusioni assensisse. „

„Sed ecce tandem accidit adhuc
„aliquid longe majoris momenti, quod
„certam & splendidam, si quæ unquam
„fuit, decreti vestri confirmationem
„suppeditat. Die decima quarta Martii sex
„a vobis selecti Seniores Magistri, qui-
„bus se adjunxerunt alii plures, inter
„quos, obiter observamus, adfuere
„DD. Chaudiere & Duquesne, Decre-
„tum vestrum Regiæ Majestati obtu-
„lere, tamquam publicum & solemne
„vestræ in Sedem Apostolicam & in
„Regiam voluntatem reverentiæ &
„obedientiæ monumentum. „

„Quanto cum Religionis ac gratu-
„lationis sensu Rex optimus Decretum
„vestrum acceptum habuerit, quanta
„cum benevolentia ac propensa in sa-
„crum ordinem vestrum universum,
„& singulos Magistros voluntate Re-
„giæ suæ protectionem, & auctori-
„tatem pollicitus fuerit, nemo nostrum
„ignorat. Addidit Rex augustissimus
„sperare se nec dubitare, quin Decre-
„tum vestrum typis mandari ac publici
„juris fieri quantocius curaretis. cum
„æquum sit, dixit, ea quæ sunt optima,
„latif-

„latissime diffundi. Regiæ voluntati ob-
 „sequendum proculdubio duxit Syn-
 „dicus, non sine tamen aliqua pru-
 „denti cautione, ne sibi aliquid præci-
 „pitanter arrogasse videretur; Co-
 „mitem de Pontchartrain Syndicus
 „consultuit. Re cum Principe commu-
 „nicata, rescripsit idem D. Pontchar-
 „train, Regem velle, ut quantocius da-
 „retur opera, ut publici juris fieret ac
 „magistris distribueretur conclusio lata
 „die quinta Martii, & confirmata die
 „decima, quæ Regio jussu jam typis
 „mandata fuerat. „

„Obstreperere nihilominus ausi sunt
 „inquieti octo vel decem Magistri con-
 „querentes Decretum inconsulta Facul-
 „tate fuisse mandatum typis, quod
 „tamen editum fuerat ipso jubente
 „Rege, atque postulantes (quasi res
 „nondum esset confecta) ut iterum
 „ac de novo numerarentur, expende-
 „rentur suffragia Magistrorum, qui in
 „Comitiis Martii præcedentis suam
 „dixerant sententiam. Audaciam non
 „tulit Rex Christianissimus, atque sex
 „e Magistris, in pœnam tumultus, a
 „Comitiis sacræ Facultatis excludi
 „jussit, datis ad sacram Facultatem Li-
 „teris die decima Aprilis, lectis in
 „Comitiis, quæ habita sunt die decima
 „septima ejusdem mensis & Anni 1714.

E 3

„Vio-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

„Violatam idcirco obtenderunt illi
 „Facultatis libertatem. Quasi vero ad
 „servandam libertatem necesse foret licen-
 „tiam ad quodlibet audendum laxari?
 „Conscientiam vestram jam inter-
 „rogamus, sapientissimi Patres. Erit-
 „ne adhuc aliquis in S. Facultatem tam
 „injuriosus aut in Regiam Majestatem
 „tam iniquus, qui affirmare audeat
 „Decretum latum die 5. & die decima
 „Martii confirmatum & solemni pom-
 „pa Regi die 14. oblatum, & ab
 „ejus Majestate acceptum cum lau-
 „de vestra, nihilominus falsum ac
 „spurium esse? Certe si falsum esset,
 „quod aures abhorrent, ergo irriso-
 „res & illusores Regiæ Majestatis fuere,
 „qui nomine vestro ipsi falsum pro vero
 „decretum obtruserunt. Nonne hoc
 „ipsum fuisset Regiæ Majestati in suo
 „solio sedenti proterve illudere? labem
 „hanc & ignominiam quantocius ab-
 „stergatis.,

„An eo misere effugient, ut dicant,
 „quod cum pronuntiatum duntaxat
 „fuerit (ut falso putant) inscribendam
 „esse Constitutionem, illam idcirco
 „haberi non debere, ac si vim legis
 „obtinuerit in sacra Facultate; verum
 „inturpem ac crassam hallucinationem
 „incidunt. Neque enim tantum jussit
 „Rex inscribendam Constitutionem, sed
 „etiam

„etiam ut nihil doceretur, traderetur Sæc. XVIII.
 „& proponeretur, quod dictæ Bullæ ad- A. C. 1729.
 „versari posset, atque uno verbo eo-
 „dem modo, iisdemque cautionibus
 „servaretur, ac ipsa Constitutio Vi-
 „neam Domini Sabaoth Anno 1705. in-
 „scripta in vestris Commentariis. „
 „Concludimus ergo, quod, etsi Col-
 „legæ nostri dissidentes istud conseque-
 „rentur, quod tamen pernegamus, Con-
 „clusionem sacræ Facultatis hoc unum
 „ferre, nempe inscribendam esse consti-
 „tutionem, operam adhuc suam perderent,
 „& in ipsamet Constitutionis inscriptione
 „approbationem ejus, velint nolint
 „authenticam agnoscerent, sicque Con-
 „stitutionem a sacra Facultate tunc
 „temporis receptam bona fide fate-
 „rentur. „

§. XIX.

*Secunda & tertia hujus relationis
pars.*

Altera die Syndicus reliquas hujus re-
 lationis partes prælegit, his ver-
 bis conceptas:

„Dolentes nunc aggredimur secun-
 „dam Relationis nostræ partem. In
 „ea enim multa occurrunt, quæ æter-
 „no fuissent sepelienda silentio. „

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

„Sapientissimi Magistri Deputati ad
 „stuporem attoniti hæserunt, cum a-
 „pertis libris vestris & Commentariis,
 „quorum copiam habuimus, ac rese-
 „ratis Doctrinæ arcanis, intueri da-
 „tum est, quam decolor deinceps ac de-
 „formis facta fuerit sacrae Facultatis
 „doctrina, ac Ecclesiae dispersæ concla-
 „mata auctoritas, unum Concilium
 „generale velut supremus Iudex con-
 „troversiarum habitum; læsa sum-
 „mi Pontificis & Episcoporum sacra
 „dignitas; Presbyteri simplices Epi-
 „scopis fere æquati; iudicium in
 „res fidei non a simplicibus modo
 „Presbyteris, sed etiam a Laicis te-
 „mere vindicatum & usurpatum;
 „Ecclesia exhibita ac repræsentata te-
 „nebris tota fere obtecta & quali ex-
 „tincta, vix ut tenuis quædam illius
 „scintilla remanere videretur, ad ipsas
 „mulierculas & *Plebeculas* misere red-
 „acta. „

„Ad hæc si addideris Scholæ di-
 „sciplinam. Quam tunc mollis & la-
 „xata? Ob exilium fortiter toleratum,
 „inquietabat Syndicus Ravechet, æquif-
 „simum erat, ut Baccalaurei, quos
 „Rex puniverat, compensarentur effusa
 „in ipsos dispensationum cujuscumque
 „generis licentia, hoc est in rei veri-
 „tate, ut ad contemptum Regiæ Maje-
 „statis,

„statis, quod peccatum fuerat, laudi
 „& merito verteretur. Nullus in di- Sæc. XVIII.
A. C. 1729.
 „spensando modus, sive in examinibus
 „adhibendis, sive in Thesis celeb-
 „randis, sive etiam in ipsa, ut vocant,
 „resumpta ante præscriptum tempus
 „celebranda, ita ut uno & eodem
 „quasi momento, quidam simul & Bac-
 „calaurei & Magistri facti fuerint.,

„Adderem adhuc multa, nempe
 „prorsus neglectam, ac inde dilapi-
 „datam rem familiarem S. Facultatis,
 „& antiquos ejus codices dispersos un-
 „dequaque & magna ex parte deper-
 „ditos; sed nostris Fratribus parcen-
 „dum.,

„Die prima Octobris 1715. S. M. N.
 „le Rouge expleto cum laude Syndi-
 „catus sui biennio successorem petiit.
 „Electus Sapientissimus Magister No-
 „ster Hyacinthus Ravechet. Ubi talis
 „Syndicus electus est, subodorati sunt
 „e nostris plurimi, meditato consilio
 „hanc factam fuisse electionem: Rem
 „probavit eventus. Illico D. le Rouge
 „nihil tale cogitanti, imò nequidem
 „pro more literas commendatitias,
 „sibi tamen merito debitas, postulanti,
 „assignati sunt Deputati censores, qui
 „in ipsius Syndicatum inquirerent.,

„Die secunda Decembris ejusdem
 „Anni 1715. Sapientissimus Magister
 E 5 „Hum-

Sæc. XVIII. „Humbelotus gravem querelam insti-
 A. C. 1729. „tuit adversus orationem, quam D. Ra-

„vechet novus Syndicus ad Sacram
 „Facultatem habuerat die quarta No-
 „vembris præcedentis, cum gratias
 „ageret ob delatum sibi honorem Syn-
 „dicatus, hanc orationem dixit D.
 „Humbelot injuriosam esse summo Pon-
 „tifici, Clero Gallicano, memoriæ Lu-
 „dovici decimi quarti, serenissimo Re-
 „genti, eoquod quæ protulerat, tende-
 „rent ad infirmendam Constitutionem
 „*Unigenitus*, quam, addidit D. Humbe-
 „lotus, acceptaverat *una voce*, S. Fa-
 „cultas. Arrepta hac occasione Syn-
 „dicus Ravechet reclamavit, & actio-
 „nem calumniæ & contumeliæ indixit
 „adversus D. Humbelot, postulavitque,
 „ut omissis omnibus aliis negotiis, de
 „illa una expostulatione deliberare-
 „tur, nec prius ex Aula discederent
 „Magistri, quam deliberatio fuisset ab-
 „soluta.,

„Continuo pronuntiatur in Comitibus,
 „calumniosam esse & injuriosam ex-
 „postulationem D. Humbeloti. Fertur
 „Decretoria sententia, qua Magister
 „prædictus excluditur a Comitibus & ab
 „omnibus muniis Magistri, donec pa-
 „lam & publice revocasset factam ex-
 „postulationem, & veniam petiisset
 „humilime: insuper additur falsum
 „esse

„esse, quod prædictus Magister dixerit Sæc. XVIII.
 „Constitutionem *Unigenitus* acceptatam A. C. 1729.
 „fuisse a sacro Ordine *una voce*.,,

„Observe, si placet Sapientissimi
 „Patres. *Modalis* est, ut ajunt, hæc
 „propositio, supponitque revera accep-
 „tatam Constitutionem, tametsi non
 „*una voce*. Verum expectate tantisper.
 „ex modali statim fiet absoluta. Nam-
 „que promptum Syndicus adhibet re-
 „medium: Atque cum esset vir ad
 „quodlibet audendum projectus, verba
 „ista *una voce*, delet ex *Plumitivo* Con-
 „clusionis latæ die secunda Decembris,
 „totque lituris deformari ac eradi. cu-
 „rat, ut vix hodie legi possint.,,

„Fraudulenta certe est ista Con-
 „clusio. Conscientiam Magistrorum,
 „qui interfuerunt interrogamus, an ea
 „de re tunc actum fuerit, an proposi-
 „tum, an deliberatum, num acceptata
 „necne fuisset Constitutio *Unigenitus*:
 „quam tamen Conclusionem die quinta
 „Decembris Anni 1715. confirmatam
 „legimus.,,

„Die secunda Januarii Anni 1716.
 „proposita fuit a D. Syndico quæstio
 „hæc ex meditatæ insidiis gravissima,
 „utrum scilicet expensæ occasione e-
 „ditionis Decreti Anni 1714. pro ac-
 „ceptanda Constitutione; imputandæ
 „forent

Sæc. XVIII. „forent Facultati? Judicium Syndici
A. C. 1729. „statim facile mente ante vertitis. „

„Die quarta ejusdem mensis con-
„cluditur. 1. Impensam illam reci-
„dere debere in auctores editionis il-
„lius Decreti. 2. Dictum vestrum decre-
„tum falsum esse, adulterinum, commen-
„titium, & ex commentariis eradendum.

„Somnium istud est, ac vana men-
„tis illusio? ita ne quadam veluti in-
„cantatione subito evanescit, ac pro
„falso traducitur Decretum, quod ab
„annis duobus latum est, confirmatum,
„ne ullo quidem reclamante, quod Re-
„giæ Majestati non sine ejus gratula-
„tione oblatum fuit, jussu Regis typis
„editum, omnibus distributum? De-
„cretum, inquam, illud subito falsum
„& adulterinum declarare absque præ-
„via ulla judicii forma, nulla facta
„propositione, nulla deliberatione præ-
„missa, portentum est, in hoc sacro
„Ordine plane inauditum. „

„Rem ubi audivit Serenissimus
„Princeps Dux Aurelianensis, Regni
„Regens, tantæ temeritati frænum
„injiciendum esse duxit, ne temera-
„riam manum, quam in Decretum ve-
„strum injecerat, forte etiam in For-
„mularium ipsum & Censuram Arnaldi,
„homo ille præceps tentaret extendere.
„Itaque, data gravi ad Syndicum Ra-
„vechet

„vechet Epistola die septima Januarii, Sæc. XVIII.
„declaravit Serenissimus Princeps. nolle A. C. 1729.

„se, ut in posterum S. Facultas directe
„vel indirecte ullam faceret de Consti-
„tutione mentionem; quod, si quis-
„piam fervidioris animi, suis mandatis
„contrarium aliquid attentaret, se illi
„D. Ravecheto in culpam imputaturum.”

„Hanc impositam sibi silentii legem
„dissimulavit & occultavit Syndicus,
„veritus, ne, si publica evaderet, le-
„gendæ ac confirmandæ conclusioni
„latæ die quarta moras injiceret.”

„Igitur die octava Januarii Conclu-
„sionem diei quartæ legi & confirmari
„intrepide postulavit. Qua audita sta-
„tim summo zelo insurrexit, & oblato
„instrumento intercessit Sapientissimus
„Magister Leullier, nunc Decanus no-
„ster colendissimus. *Non patiar*, ex-
„clamavit Syndicus Ravechet, vetat
„nobis a Principe imposita silentii lex.
„At, quæso, nonne hanc silentii le-
„gem, quam heri accepisti, tu ipse
„mox infregisti? An quod alteri nefas,
„tibi licet, ubi pariter urgent jussa
„Principis?”

„Ut viderunt plurimi e Magistris
„confirmatam die octava Conclusionem
„diei quartæ, integram permanere,
„spreto ac conculcato. *Imitus so-*
„lemne Decretum Anni 1714. *fu-*
„per-

Sæc. XVIII. „peresse spem ullam, futurum ut his
A. C. 1729. „turbulentis temporibus sua præsentia
 „tantam cohiberent audaciam, indigna-
 „bundi ex Aula discesserunt, atque vi-
 „ginti duo ex illis, significato statim
 „intercessionis libello contestati sunt,
 „falso prorsus asseri Decretum Anni
 „1714. adulterinum & supposititium esse.

„Capta statim hac occasione, quo-
 „rumdam verborum prætextu, quæ
 „injuriosa visa sunt & tenellam gravio-
 „rum Doctorum modestiam offendere,
 „hos viginti duos Magistros Comitibus
 „excludendos censuerunt die quinta
 „Februarii Anno 1716.

„Devenimus jam PP. SS. ad ulti-
 „mam hujusce Relationis epocham, ad
 „diem quintam scilicet Martii Anni
 „1717. cum ex improvise ecce astant
 „in hac Aula quatuor illustrissimi Præ-
 „sules suam ad Concilium generale
 „Appellationem, advocato sibi Facul-
 „tatis auxilio, interposituri.

„Quamquam autem summo sem-
 „per honore ac cultu singulos profe-
 „quamur Episcopos, eorumque con-
 „spectu honorifico frui amemus, pa-
 „ce tamen dixerim, cum unus ex
 „illis foret extraneus, nec jure Magi-
 „sterii sedere inter nos posset, in legem
 „& usum sacræ Facultatis a pluribus
 „jam retro sæculis constanter observa-
 „tum,

„tum, eo introducto peccavit Syndi- Sæc. XVIII.
 „cus; peccavit vero longe gravius, A. C. 1729.
 „quod, ipso promovente funesta facta
 „fuerit hic palam ista Provocatio, quæ
 „tot turbas in Regno concitavit; at-
 „que idcirco ipse paulopost extra Ur-
 „bem Regiam amandatus temeritatis
 „& audaciæ poenam luit.

„Verum eo jam seposito, formæ de-
 „fectu longe quid gravius hic Faculta-
 „tem offendit, & ipsammet Ecclesiam.
 „Facultatem dico; dum in re tanti
 „momenti, qualis forte ipsi, ex quo
 „fundata est, non obtigit, non desig-
 „natis prius, ut moris est Deputatis,
 „re non proposita, nec in maturam
 „deliberationem missa, non explorata
 „nec ad severioris examinis trutinam
 „adducta, statim e vestigio, quasi ab-
 „reptitii, appellandum esse ad generale
 „Concilium conclamarunt.

„Recognoscitisne, Sapientissimi Pa-
 „tres hoc in facto mores vestros ac
 „leges sacræ Facultatis? sed nullas
 „observare leges statuerat Syndicus
 „Ravechetus.

„Quantum vero ad Ecclesiam spe-
 „tat, læsa ipsius jura, ac supremam
 „auctoritatem calcatam & contritam,
 „graviter conquesti sunt Præsules Gal-
 „licani ferme omnes, hancque dictam
 „Provocationem ad Concilium generale
 „tan-

Sæc. XVIII. „ tanquam nullam, frivolam, illusoriam,
 A. C. 1729. „ temerariam, scandalosam, schismaticam,
 „ cam, errori ac hæresi faventem quam-
 „ plurimi condemnarunt.

„ Licet enim *Concilium generale* in
 „ aliquibus casibus dici possit absolute ne-
 „ cessarium; certe ut res sese habent
 „ in præsentî negotio, ab his Doctrinæ
 „ capitibus, quæ a summo Pontifice,
 „ conspirante Episcoporum multitudine
 „ judicata sunt, provocare, quid aliud
 „ est, quam ab Ecclesia ad Ecclesiam,
 „ & ab eodem Tribunali ad idem ap-
 „ pellare. Quod proculdubio ex sese
 „ absurdum ac ridiculum est: Ecclesia
 „ enim dispersa perinde ac in Conciliis
 „ congregata, vera Christi Ecclesia est,
 „ *Columna & firmamentum veritatis*, cui
 „ a Christo dictum est: *Ecce ego vobis*
 „ *cum sum omnibus diebus usque ad consum-*
 „ *mationem sæculi.*

„ Scilicet necesse prorsus est, ad opti-
 „ mam Reipublicæ Christianæ constitu-
 „ tionem, ut semper stet aliquod Tri-
 „ bunal vivens ac spirans, quo subna-
 „ scentes fidei causæ supremo iudicio
 „ finiantur. Nisi ita provisum fuisset,
 „ pendente ac suspenso, ad quod pro-
 „ vocatur generali Concilio, cujus ut
 „ omnes sciunt, convocatio incerta,
 „ difficilis congregatio, finis nonnun-
 „ quam multorum annorum opus, hoc,
 „ in-

„inquam, suspenso Concilio, quo tan-
 „dem recident Populorum animi? Sæc. XVIII.
A. C. 1729.
 „Quis fidei eorum arbiter & iudex erit?
 „An quisque privato iudicio, & spiritui
 „permittendus, *ut circumferatur omni*
 „*vento Doctrinæ?* Absit. Eorum igitur
 „oculis obijcienda semper Ecclesiæ fides
 „& auctoritas, per Romanos Pontifices
 „& Episcoporum multitudinem pro-
 „posita & declarata; in eorum memo-
 „riam revocandum præclarum illud
 „Bosluetii documentum, quo Eccle-
 „siam sanctam, etiam extra Synodum
 „positam, per suos Pastores nihilomi-
 „nus, Petro Duce, bellantem bella
 „Domini adversus hæreses, exhibet
 „tanquam terribilem Castrorum aciem
 „ordinatam, armis militiæ suæ Rebel-
 „lium cervices conterentem, ac de-
 „struentem omnem altitudinem extol-
 „lentem sese adversus scientiam Dei,
 „allidentem, vel in ipso ortu, nascent-
 „es Hæreses, ut parvulos Babylonis
 „miseræ, ad Petram, quæ Christus
 „est, invisibile bellantis Ecclesiæ ca-
 „put; sponsam suam ab alto jugi ac
 „perenni influxu movens, prout op-
 „portunum judicat, adeo ut etiamsi
 „dispersa sit, collectas vires suas, ubi
 „opus est, exerat, totaque, cum suo
 „visibili capite, procedens, hostes suos
 „omni armorum suorum pondere præ-
 „mat, vincat ac debellet.

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

F

Hæc

Sæc. XVIII.

A. C. 1729. „Hæc sunt fidelibus populis expo-

„nenda, ut intelligant, docente S. Au-
 „gustino, congregatione Synodi opus non
 „esse, ut aperta perniciēs damnetur, quasi,
 „inquit S. Doctor, nulla hæresis aliquando
 „nisi congregatione Synodi damnata sit, cum
 „potius rarissimæ inveniantur, propter quas
 „dammandas necessitas talis extiterit, mul-
 „toque sint ac incomparabiliter plures, quæ
 „ubi extiterunt, illic improbari, damnarique
 „meruerunt.

„Theologi Parisienses Majorum suo-
 „rum inhærentes vestigiis, aperta con-
 „fessione, præstito solemni Sacramento,
 „certa & firma fide credunt, unum
 „esse jure divino summum in Ecclesia
 „Christi militante Pontificem, cui omnes
 „Christiani parere tenentur. In intimis
 „visceribus & medullis Theologorum
 „Parisiensium insculpta vigeant sem-
 „per reverentia & obsequium erga Petri
 „Cathedram & Ecclesiam illam principalem,
 „unde unitas Sacerdotalis exorta est. Apo-
 „stolicæ Sedi unde Religionis nostræ, pro-
 „pitio Christo, fons, & origo manavit,
 „communionē consociati Theologi
 „scholæ Parisiensis, maximæ & anti-
 „quissimæ & omnibus cognitæ, Romæ fun-
 „datae & constitutæ Ecclesiæ, eam quam ha-
 „bet ab Apostolis traditionem, & annun-
 „tiam hominibus fidem, per successiones
 „Episcoporum pervenientem usque ad nos
 indi-

indicantes, confundent omnes eos, qui quomodo. . . præter quam oportet colligunt.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

*Ad hanc enim propter potentio-
rem principatatem necesse est, eos qui sunt undique
fideles; in qua semper, ab his qui sunt undi-
que, conservata est ea, quæ est ab Aposto-
lis traditio.*

„A nobis, ut putamus Sapientissimi
„Patres, jam non expectatis, ut quos
„Constitutioni Apostolicæ tam abnor-
„mes errores affingunt Adversarii, hic
„commemoremus ac serio refellamus.
„Vel una Ecclesiæ auctoritate, qua
„recepta & confirmata Constitutio fuit,
„evanescunt ac dissipantur. Nihil et-
„nim huic Constitutioni, quantum ad
„auctoritatem quam obtinet, deesse,
„facile ostendi potest. Summo con-
„sensu Apostolicæ Sedi adhæret ma-
„xima multitudo Episcoporum, ne
„uno quidem in externis Regionibus
„dissentiente. In una Gallia reluctan-
„tur numero admodum pauci.

„Verbis quidem in speciem Catho-
„licis protestantur illi, se Apostolicæ
„Sedi, tanquam unitatis centro ad-
„hærescere, sed mera verba sunt, pace
„ipsorum dictum sit, illusione ad fucum
„populis faciendum plena. Cui enim
„adhærent Ecclesiæ? Quos duces ac
„Magistros sequuntur? Summum Pon-
„tificem, cujus Decretum sugillant ac

F 2

„com-

Sæc. XVIII. „conviciis invereconde dilacerant?
 A.C. 1729. „Apostolicam Sedem ac universam Ec-
 „clesiam? At Sedem Apostolicam a Pon-
 „tifice in ea sedente in præfenti nego-
 „tio non distinguimus. Ecclesiam vero
 „universam, cujus partes sunt docere
 „ac ministerium publicum exercere,
 „in summo Pontifice & Episcopis,
 „quos *Spiritus Sanctus* posuit regere Ec-
 „clesiam Dei, residere agnoscimus. Affig-
 „nent nobis illos Episcopos, cum qui-
 „bus animo atque doctrina conjuncti
 „sunt? Assignent, quo in angulo deli-
 „tescat illa Ecclesia, quam suam esse
 „gloriantur? Ubique damnantur ac
 „censuram reportant.

„Incusabuntne defectum examinis,
 „& latam ex præjudicata infallibilitatis
 „Pontificiæ opinionem sententiam?
 „Falsi statim revincuntur, tot in me-
 „dium prolatis exterorum Episcoporum
 „scripto consignatis testimoniis. Ve-
 „rum istud tantisper demus: Hoc sta-
 „tuimus & contendimus, quod verissi-
 „mum est, legem publica & legitima
 „auctoritate latam, firmam ex sese &
 „inconcussam esse debere, nec privato
 „cuiumque, ut eam infirmet, fas est
 „inquirere in examen, modum & mo-
 „tivum, quo lata est. *Si semel*, ait Mel-
 „chior Canus: *Hæreticis hanc licentiam*
permittimus, ut in quæstionem vocent, num
Eccle

Ecclesiae iudices eam diligentiam & curam exhibuerint, qua opus erat, ut quaestio finiretur, ecquis adeo cæcus est, qui non videat omnia mox Pontificum, Conciliorumque iudicia labefactari.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

„Addimus quid amplius, & hoc „uno argumento absolvimus. Quod- „cumque supponatur fuisse Legis mo- „tivum, fieri nunquam posse, vi pro- „missionum Christi, ut Ecclesia er- „roneam acceptet & approbet senten- „tiam. Ergo Legis literæ, quæ sola „subsistit ac vim habet, standum est, ac „supponendum, providisse Christum, ne „ulla deesset ex requisitis conditio, ad „firmam, certam, & inconcussam defi- „nitionem.

„Hæc tanta auctoritatis momenta „Sapientissimi Patres juxta mentem Con- „clusionis vestræ die octava Novembris „ultimi latæ eo adduximus consilio, „ut iis moti & excitati dissidentes a „nobis Collegæ, quantocius ad obse- „quium & unitatem doctrinæ redu- „cantur.

„Quid superest, nisi ut in spiritu „charitatis, auctoritate vestra inviten- „tur, ut memores conditionis suæ, „benignæ matris agnoscant vocem, „se seque perfecte subditos & sincere „obedientes exhibeant, ita censent De- „putati vestri, atque ut insuper seratur

Sæc. XVIII. „ a vobis hodierna die solemne Decre-
A. C. 1720. „ tum in quo.

1. „ Auditis ac perpensis rationum
„ momentis, quibus abunde constat
„ Decretum latum diebus quinta & de-
„ cima Martii 1714. verum esse ac ge-
„ nuinum, tale a vobis agnoscat, quod
„ illud idem sacra Facultas iterum ac
„ de novo suum faciat, pronuntietque
„ immerito prorsus declaratum fuisse
„ falsum, adulterinum & commenti-
„ tium: eradantur itaque & expungan-
„ tur penitus, quotquot in contrarium
„ tentata sunt, & in Libris vestris in-
„ ferta leguntur.

2. „ Constitutionem *Unigenitus*, Regiis
„ Sanctionibus munitam, & in Regno
„ promulgatam, summa cum reveren-
„ tia, & integro cordis & animi obse-
„ quio iterum ac de novo sacra Facul-
„ tas amplectatur, tanquam Dogmati-
„ cum Universalis Ecclesiæ iudicium.

3. „ Provocatio, seu appellatio, quæ
„ legitur & circumfertur sub nomine
„ sacre Facultatis, a prædicta Consti-
„ tutione *Unigenitus* ad futurum gene-
„ rale Concilium die quinta Martii
„ Anni 1717. interjecta hodierna die
„ revocetur, declaretur nulla, e nostris
„ Commentariis eradatur & expunga-
„ tur, una cum aliis omnibus Actibus,
„ qui prædictæ constitutioni adver-
„ santur.

„ Quam-

4. „Quamvis S. Ordinis Decretum Sæc. XVIII.
 „mense Martio Anni 1714. latum pœ- A. C. 1729.
 „nam exclusionis ipso facto incurrendæ
 „adversus inobedientes pronuntiet,
 „censent nihilominus deputati vestri,
 „cum Magistris dissidentibus agendum
 „esse benignius, ipsos quantocius mo-
 „nendos in charitate Christi, & hor-
 „tandos in omni sollicitudine, ut ob-
 „temperantes sint Ecclesiæ, Regi, ac
 „Decreto S. Facultatis almæ Matris
 „suæ; quod si præstiterint promptius,
 „æquum judicant iidem Deputati, ut
 „S. Facultas suis optimis Officiis apud
 „clementissimum Principem efficiat,
 „quantocius reddi nobis absentes Fra-
 „tres nostros. Sin vero (quod Deus
 „avertat) resisterint contumacius,
 „quemadmodum & si quidam alii fiant
 „a Decretis vestris dissidentes, decla-
 „ret S. Facultas *ex nunc pro tunc* eos
 „omnes, post concessum tamen ipsis
 „aliquod temporis intervallum a vobis
 „præscribendum, omni jure Magisterii
 „in hoc sacro Ordine excidisse, adeo
 „ut eo ipso sine ulla spe reditus pri-
 „vati remaneant.

5. „Cum sacra Facultas providere
 „debeat, quantum in se est, ne in po-
 „sterum ad suos Gradus admittantur
 „quidam, nisi Constitutioni *Unigeni-*
 „tus sincere sint obsequentes, existi-
 „mant

Sæc. XVIII. „mant Deputati statuendum, ut nulli
A. C. 1729. „deinceps, sive Magistri ad resumptam,
„sive Licentiati. sive Baccalaurei, sive
„Candidati ad ullos Actus admittantur,
„nisi certum obedientiæ suæ testimo-
„nium exhibuerint.

„Hæc omnia tanquam necessaria
„judicant iidem vestri Deputati, ne
„serpat ulterius tam impotens opinio-
„num licentia, coerceatur perniciosum
„inobedientiæ fermentum, errori &
„diffensionibus aditus omnis præclu-
„datur, redeat pristinus sacræ Facul-
„tatis splendor, pax & vera pax resti-
„tuatur, in qua firmati unanimes uno
ore honorificemus Deum Patrem Dominum
nostri Jesu Christi.

§. XX.

*S. Facultatis Decretum de recipienda
Constitutione.*

Absoluta hac relatione Syndicus pe-
tuit, ut S. Facultas de quinque illis
articulis, ad quos relationis summa re-
ducitur, deliberare ipsamque relationem
ad acta referre, & si videbitur, prælo
committere velit. Re igitur proposita,
& mature discussa nonaginta quinque
Magistri Facultatis nomine sequens edi-
derunt decretum:

„Sa-

„ Sacra Facultas, ad suffragium non-
 „ aginta quinque Magistrorum ex cen-
 „ tum & uno Magistris, qui suam dixere
 „ sententiam, sex in varias sententias
 „ abeuntibus, audita Relatione facta a
 „ S. M. N. Tournelio, nomine Deputa-
 „ torum ipsique gratiis actis

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

1. „ Eam laudat, & approbat in
 „ omnibus, jubet ut inscribatur in suis
 „ Commentariis, atque etiam mande-
 „ tur typis, Latine & Gallice, ubi ta-
 „ men res opportuna judicata fuerit &
 „ dicta Relatio fuerit recognita.

2. „ Attendendo ad gravissima ra-
 „ tionum momenta, quibus abunde
 „ constat Decretum sacri Ordinis latum
 „ diebus quinta & decima Martii 1714.
 „ verum esse ac genuinum, illud iterum
 „ ac de novo suum facit, & agnoscit,
 „ immerito prorsus fuisse declaratum
 „ falsum, adulterinum & commenti-
 „ tium, atque idcirco vult, ut nulla ha-
 „ bita ratione lituræ factæ quarta Ja-
 „ nuarii 1716. quantumvis per nonnul-
 „ las conclusiones probata videatur,
 „ illud Decretum suum omne robur ha-
 „ beat, & hac præsentis Conclusionis
 „ in integrum restitutum censeatur;
 „ necnon quæcumque contra ipsum sub-
 „ inde tentata sunt, penitus deleantur
 „ & eradantur, adhibita mentione ad
 „ marginem præsentis Conclusionis.

F 5

3. Con-

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

3. „ Constitutionem Sanctissimi Do-
mini nostri Clementis Papæ XI. da-
tam die octava Septembris Anno
1713. quæ incipit *Unigenitus Dei Fi-*
lius, summa cum reverentia, & in-
tegro cordis & animi obsequio iterum
& de novo amplectitur tanquam dog-
maticum Ecclesiæ universalis judi-
cium.

4. Provocationem seu Appellationem,
quæ legitur & circumfertur sub no-
mine sacre Facultatis a prædicta Con-
stitutione *Unigenitus* ad futurum ge-
nerale Concilium die quinta Martii
Anni 1717. interjecta, præsentis Con-
clusionis, quantum opus est, revocat,
pro nulla haberi jubet, cassat & an-
tiquat, atque e suis Commentariis
vult & imperat eradi & expungi, nec
non alios omnes Actus prædictæ Con-
stitutioni adversantes.

5. „ Cum nihil S. Facultas exoptet
magis, quam ut Dissidentes, quos a
nostris Comitibus Rex jussit abstinere,
ad unitatem Doctrinæ & ad præstan-
dum obsequium prædicto Apostolico
Decreto debitum, redeant & addu-
cantur, eos in Charitate Christi omni
studio invitat & adhortatur, ut at-
tendentes ad indubitatæ auctoritatis
momenta, quæ omnem contumaciam
frangere debent, memores quoque
„ con-

„conditionis suæ & jurisjurandi toties
 „ab ipsis præstiti, atque suæ matris
 „vocem agnoscentes, se perfecte sub-
 „ditos, & sincere obedientes, in om-
 „nibus exhibeant, & profiteantur:
 „tum vero spondet eadem sacra Fa-
 „cultas, se apud Regiæ Majestatis cle-
 „mentiam sponte & ultro acturam sup-
 „pliciter in ipsorum favorem & gratiam.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

6. „Favendo dictis Magistris, &
 „aliis, si qui sint dissidentes, quod ab-
 „sit, concedit duos menses integros a
 „die præsentis Conclusionis latæ com-
 „putandos in gratiam eorum, qui Ur-
 „bem incolunt, quatuor vero iis, qui
 „extra Urbem, & Banleucam com-
 „morantur, ut intra præscriptum tem-
 „poris intervallum, sacra Facultati
 „veri obsequii sui certum testimonium
 „exhibeant: quod ni fecerint, decla-
 „rat, *ex nunc pro tunc*, sacra Facultas
 „tales Magistros quicumque fuerint,
 „penitus & absque ulla spe reditus
 „exclusos ab omni aditu Comitiorum
 „suorum, necnon a quolibet jure Ma-
 „gisterii & Doctoratus.

7. „Ut sacra Facultas provideat
 „in posterum, ne ad suos Gradus ad-
 „mittantur quidam, nisi Decretis
 „Apostolicis, nominatim vero huic
 „quod incipit, *Unigenitus* sincere obse-
 „quentes sint, vult & jubet, ut quicum-
 „que

Sæc. XVIII., „que deinceps accessuri sunt, aut Ma-
A. C. 1729. „gistri ad resumptam propugnandam,
 „aut Licentiati ad Lauream Doctora-
 „lem adipiscendam, aut Baccalaurei
 „primi ordinis ad Gradum Licentiæ
 „obtinendum, aut Baccalaurei secundi
 „ordinis ad aliquos Actus Theologicos,
 „sive ad respondendum, sive ad dispu-
 „tandum aut denique Theologiæ Can-
 „didati ad respondendum de tentativa
 „vel supplicandum ut vocant, *pro pri-*
 „*mo cursu*, teneantur omnes & singuli
 „declarare, se corde & animo perfecte
 „submissos esse supradictæ Apostolicæ
 „Constitutioni; sin minus *ipso facto* re-
 „jiciantur.

8. „SS. MM. Brillono socio Sor-
 „bonico & Crouseto, qui, inter deli-
 „berandum, corde magno & animo vo-
 „lenti addiderunt, & expresse decla-
 „rarunt, a se interjectam a Constitu-
 „tione *Unigenitus* ad futurum generale
 „Concilium provocationem revocasse
 „se & revocare, Actum suæ declara-
 „tionis libentissime concessit. Signatum
 „J. Leullier Decanus.

§. XXI.

*Heidelbergensium Calvinistarum cavil-
 lationes occasione cujusdam dispu-
 tationis Theologicæ.*

Habe-

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Habebatur jam anno priori decima quarta Septembris in Universitate Heidelbergensi publica disputatio ad librum V. Decretalium *de delictis & penis*. Præsidem agebat P. Adamus Huet Jesuita Professor Juris Canonici: Theses, quæ in quodam libello explicabantur, propugnabat Joannes Lauber Academicus cellissimo Regimini Palatino nuncupatas. *innoxiae*, & ad nullius offensionem expositæ credebantur assertiones, solis tamen Calvinistis illæ suis Sectariis contumeliosæ, noxiæ, & dissensionum, belli, & vastationum feraces videbantur: Eapropter ad Caroli III. Electoris Palatini solum querulas suas voces protendunt, causati, quod pagina 37. Evangelii sub nomine Lutheranorum & Calvinistarum haud obscure pro hæreticis declarentur, & pag. 39. & 40. inter spirituales hæreticorum poenas numeretur *privatio sepulturae*, inter temporales vero & civiles poenas recenseatur *infamia*, *intestabilitas*, *confiscatio bonorum*, *amissio patriæ potestatis*, *ultimum supplicium* & quidem *vivicomburium*, & quamvis hæ poenæ non amplius obtineant in Germania propter *Pacificaciones*, has tamen & præcipue *pacem Westphalicam* Innocentius X. rejecerit, & pro irritis declararit per specialem Bullam, ob rationes sequentes. I. Quia intrinsece ma-
lum

Sæc. XVIII. lum videtur extequare hæresin cum vera fide
 A.C. 1729. quoad perpetuitatem, defensionem, & li-
 bertatem profitendi. II. Quia Principes
 sæculares potestatem usurparunt sibi non
 competentem, dum pacti sunt & concess-
 runt libertatem hæresi, suspenderunt juris-
 dictionem Ecclesiæ erga hæreticos, cesserunt
 bona Ecclesiastica, & subditos Catholicos
 &c. Hæ erant præcipuæ propositio-
 nes, quæ Calvinistis stomachum mo-
 vebant, ut vero hæc doctrinas pal-
 sim in Catholicorum libris contentas
 ceu infestas, calumniis ac convitiis
 turgidas depingere possent, inde infe-
 rebant, quod Protestantes irrita *semel*
Pacificatione Westphalica in Romano Im-
 perio nec quiete vivere, nec suis bonis
 tuto frui possent, & graves discordiæ
 & animorum exacerbationes inter re-
 ceptarum Religionum Affeclas perti-
 mescendæ forent. Perceptis hæc que-
 relis Elector Cellissimo Regimini in
 mandatis dedit, ut in rei veritatem
 sedulo inquireret, & quid hac in re
 decernendum esset, proxime referret.
 Re discussa, atque audita Præsidis vin-
 dicatione Elector pacis amore die de-
 cima quinta Decembris statuit, harum
 thesium Defendentem e studio Acade-
 mico esse dimittendum, ac deinceps
 nulli Professori licitum fore, theses
 publici juris facere, nisi a Facultate
 recog-

recognitas atque approbatas: Hoc decreto nondum satisfactionem injuriæ commensuratam fuisse præstitam existimabant Protestantes, partim quia hic Academicus jam antea absoluto studiorum curriculo aliorum ultro Manheimium abiisset, & Præses, in cujus odium hæc fabula cudebatur, sine pœna dimissus fuisset: Eapropter Electori supplicabant, ut Præses ob hoc delictum severe objurgaretur, omnesque theses proscriberentur. Verum hac in re nihil amplius actum est, eoquod Catholici longe æquiores haberent rationem querendi de Calvinistis, qui horrenda convitia in Catholicos passim evomunt, & ceu sectæ suæ notam characteristicam in suis libris symbolicis teneræ juventuti instillant *Antichristi calumniam*, qua summum Pontificem impetunt, uti olim vix audita temeritate coram Ludovico XIV. Galliarum Rege defendere non erubuerunt.

Eodem etiam anno Ludovicus XV. Franciæ Rex vehementer de Genevensis Urbis Senatoribus querebatur, eoquod violata promissi fide per Urbem propudiosa, atque Ecclesiæ, Regique injuriosa scripta in Constitutionis controversia passim atque impune divulgari permetterent. Hi tamen Calvinistæ æquissimas Regis querelas frivolis obtenti-

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

tentibus eludebant. Nempe, sibi solis
semper, nunquam autem Catholicis
tolerantiæ beneficium impendi deside-
rant, id suadente Calviniana charitate.

§. XXII.

*Vratislaviensis controversia de Baptis-
mi necessitate.*

Hoc item anno die duodecima Aprili-
lis Joannes Antonius Comes de
Schaffgotsch supremæ Silesiensis Curie
Præfectus edictum edidit, vi cuius Vo-
laviensis Regiminis Administris præ-
ceptum, ut Lutheranis, qui ibidem
Anno 1709. ex Altrandstadiensi pacto
suxæ sectæ Ecclesiam aperuerunt, ex-
probarent corruptelam, qua infantes
non ex integro natos sacro Fonte tin-
gere neglexerunt, & tam hos, quam
ceteros sine Baptismo decedentes,
publice & cum cantu, ac campanarum
sonitu inter alios Baptizatos sepultura
donarunt, causati, id suæ Religionis
dogmatibus non modo esse consonum,
sed & præceptum: Cum autem nec in
Confessione Augustana, nec in ejus
Apologia & concordie libro hunc usum
esse præceptum, sed potius contrarium
fuisse statutum constaret, ea propter
Volaviensibus Administris injunctum
est, ut Prædicantibus præciperent,
qua-

quatenus hi intra quindecim dierum ^{Sæc. XVIII.}
 terminum ex S. Scriptura docerent, A. C. 1729.
 quo jure ipsi infantibus non integre na-
 tis, etsi sacra lymphæ in præcipua parte
 tangi potuissent, Baptismum necessi-
 tatis denegarint, aliosque sine Baptis-
 mo mortuos palam & cum solemnitate
 terræ mandari curarint: Ad hoc vero
 Prædicantes responderunt, Fridericum
 Bechmanum casu XXI. ex Luthero pro-
 bare, quod infantes ex parte, & non
 ex toto geniti non baptizentur, id conso-
 num esse S. Literis, ibidem enim ad
 Tit. 3. v. 5. Joan. 3. v. 7. haberi, quod
nisi quis renatus fuerit &c. non ergo juxta
 S. Aug. ep. 57. ad Dard. & Isid. l. 1. de
 summo bono c. 4. *renasci posse infantem,*
antequam natus esset, infantem autem
 non esse natum, si duntaxat unica ejus
 pars promineat, Augustanam quidem
 confessionem art. 9. docere, *Baptismum*
esse necessarium ad salutem, id tamen non
 intelligi de necessitate absoluta, sed
 ordinaria; infantes tamen ejusmodi sine
 Baptismo decedentes salvari, quia
 1. non sunt contemptores Baptismi,
 contemptum autem, ut ait Bernardus
 ep. 57. Sacramenti, non privationem
 damnare 2. quia per preces parentum
 & Ecclesiæ Deo offeruntur. 3. Quia
 de benevolæ Dei erga ipsos affectu ex-
 stant promissiones Gen. 17. v. 7. Matth. 18.
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. G v. 14.

Sæc. XVIII. vers. 14. Marc. 10. v. 14. Joan. 6. v. 37.

A. C. 1729. 4. Quia Christus infantum adhuc in
 utero clausorum Salvator est. 5. Quia
 Deus ad media ordinaria non est alligatus, sed extraordinarie in commo-
 dum infantum agere potest. 6. Quia
 Infantes Israelitici ante circumcisionem
 mortui salvabantur. 7. Quia latro in
 Cruce, Martyres, Catechumeni sine
 Baptismo salutem consecuti sunt. 8.
 Quia Christus quidem dixit: *Qui cre-*
diderit & baptizatus fuerit &c. non au-
 tem addidit: *Qui non crediderit, nec*
Baptizatus fuerit, damnabitur. Id
 quoque probari ex S. Thoma p. 3. q. 68.
 art. 2. *Pueri, inquit, in uteris matris*
non possunt subjici actioni humane, ut Sa-
cramenta recipiant, possunt tamen subjici
actioni Dei, idem testari Gersonem serm.
de Nat. Mariæ, Suarezium tom. 3.
p. 190. Tannerum tom. 4. Theol. disp. 4.
q. 3. dub. 1.

Frivolas horum rationes Catholici
 nullo negotio confutarunt, observan-
 tes, eos in sui abusus præsidium non-
 nisi Lutherum, Gerardum, Bechma-
 num &c. quorum tamen testimonium
 in re tanti momenti nullius fidei esset,
 allegasse, nil tamen ex S. literis pro-
 basse, cum tamen ipsi nil credant,
 nisi quod clare in S. literis continere-
 tur: falso etiam adduci D. Thomam
 ad

ad 4. cum hic diserte dicat, *subjectum* Sæc. XVIII.
Baptismi esse etiam nondum baptizatum, A. C. 1729.
qui tamen potest in corpore suo tangi aqua
baptismali: Ineptam quoque esse illa-
tionem ex textibus S. Scripturæ extor-
tam, sicut enim infans cum toto cor-
pore ex utero prodiens, absolute na-
tus, & capax est regenerationis, ita
& infans natus secundum quid est na-
tus simpliciter, proin capax regenera-
tionis: nec ad extraordinaria remedia,
præsentibus ordinariis esse recurren-
dum, extraordinarium autem, & nun-
quam factum esse, ut Deus in lege gra-
tiæ, in qua Baptismus est remedium
ordinarium, parvulum extra Marty-
rium sine Baptismo salvarit, verba igi-
tur S. Augustini & Isidori intelligenda
esse de iis, qui nequidem secundum
aliquam partem nati sunt, futilem au-
tem esse distinctionem inter necessita-
tem absolutam, & ordinariam Baptis-
mi, ubi verba Joannis 3. v. 5. absolute
statuunt, neminem posse in Regnum
Dei introire, nisi renatus fuerit ex a-
qua, & Spiritu Sancto. Bernardum au-
tem loqui de contemptu adultorum,
de infantibus autem ibidem asserere,
eos, si absque Baptismi perceptione morian-
tur, salutem non consequi: nec ullo S. Scri-
pturæ textu probari, quod infantes,
si per preces Parentum & Ecclesiæ

Sæc. XVIII. Deo offeruntur, sine Baptismo salven-
 A.C. 1729. tur; sicut ergo vi pacti Gen. 17. v. 7.
 & 10. & 14. promissionum Divinarum
 non erant capaces incircumcisi, ita
 Regni Divini non sunt capaces, nisi
 Baptizati; Baptismus enim successit in
 locum circumcisionis: perperam au-
 tem inferri, 1. Christum esse Salvato-
 rem infantum in utero clausorum,
 ergo sine Baptismo salvantur, sicut
 male ita inferretur: Christus est
 Salvator omnium hominum, ergo om-
 nes sine bonis operibus salvantur. 2.
 Deum mediis ordinariis juxta Gerso-
 nem non alligatum *posse* infantem sine
 Sacramento sanctificare, ergo actu *san-*
ctificat. 3. infantes Israeliticos ante
 circumcisionem mortuos esse salvatos,
 S. Literis non esse consonum. 4. Male
 inferri, aliquos sine Baptismo fluminis,
 per Baptismum fluminis aut sanguinis
 fuisse salvatos, ergo infantes, cum
 Baptismum suscipere possent, sine Ba-
 ptismo fluminis salvantur.

Ineptam quoque esse argumentatio-
 nem ex textu Marci 16. v. 16. sequere-
 tur enim, adultum posse salvari vel sola
 fide sine omni Baptismo, quod est
 Calvinianum, vel salvari solo Baptis-
 mo, quod est contra Apostolum Hebr.
 11. v. 6. vel requiri simul fidem & Ba-
 ptismum, tunc autem necessario sequi,
 infan-

infantem sine Baptismo salvari non pos-
se, veram ergo esse antithesin hanc, qui
non crediderit, aut non baptizatus fuerit,
condemnabitur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Ponderatis utrinque rationibus Si-
lesiensis Curiae Præfectus die decima
quarta Septembris Anno 1731. ad Vo-
lavienses edictum transmisit, vi cuius
Lutheranis Obstetricibus injunctum,
ut infantibus ex integro non natis, si
pars sacro fonte ablui potest, Baptis-
mum conferant, eoquod nec ex Con-
fessione Augustana, nec ex ejus apo-
logia vel libro Concordiæ constet, id
Lutheranis esse prohibitum.

§. XXIII.

*Ordo Equestris S. Georgii a Carolo
Alberto Bavariae Electore
restauratus.*

Sub idem tempus Carolus Albertus
Bavariae Elector Monachii Ordinem
Equestrem sub tutela S. Georgii ad de-
fensionem immaculatæ Conceptionis
B.V.M. a suis Majoribus institutum &
postea injuria temporum, bellorumque
intermissum, annuente summo Ponti-
fice, cujus Breve Apostolicum Scarlat-
tus Abbas detulerat, restauravit, eum-
que pluribus, iisque amplissimis privi-
legiis auxit: Statuta illius erant præ-
cipua,

Sæc. XVIII cipua, ut omnes Equites Religione
A. C. 1729. essent Catholici, fidem Catholicam,
 atque Ecclesiam Romanam pro viribus
 tuerentur, Viduis ac pupillis opem &
 patrocinium impenderent, cunctis Chri-
 stianis virtutibus studerent, ac senten-
 tiam de immaculata Conceptione B. Vir-
 ginis Mariæ strenue propugnarent.
 Tessera vero hujus Ordinis erant hæc
 verba: *In fide, justitia & fortitudine:*
 nec admittebantur ad hunc Ordinem,
 nisi qui generis sui nobilitatem a tri-
 ginta duobus suæ prosapiæ Majoribus
 continuata serie comprobare possent,
 ita, ut nequidem Magnus Magister,
 qui semper ipsemet Serenissimus Elector
 esset, in eo dispensare valeret: Die igi-
 tur vigesima quarta Aprilis Monachii
 in Ecclesia Collegiata B. V. (*) festiva
 habebatur hujus Ordinis institutio, ubi
 Pontificii Commissarii partes agebat
 Clemens Augustus Archiepiscopus &
 Colonienſis Elector, qui assistentibus
 quamplurimis Prælatiſ atque Abbati-
 bus sacrum solemne peragebat. Elige-
 bantur eo die tres Magni Priores, sex
 Equites magnæ Crucis, octo Commen-
 datores, & sex Equites, quibus die
 octava

(*) Hanc Ecclesiam jam circa annum Do-
 mini 1482. in honorem immaculatæ Con-
 ceptionis dedicatam fuisse referunt Scriptores.

octava Decembris præter alium magnæ
Crucis Equitem adhuc alii novem Com-
mendatores adjungebantur.

Sæc. XVIII.
A. C 1729.

§. XXIV.

Motus contra Lektionen de S. Gregorio VII. Papa concitati.

Jam anno Christi millesimo quingentesimo octogesimo quarto Gregorius XIII. in Martyrologio Romano a se emendato memoriam fieri jussit S. Gregorii VII. Pontificis cum hoc elogio: *Salerni Depositio Beati Gregorii Papæ septimi, Ecclesiasticæ libertatis Propugnatoris, ac defensoris acerrimi.* Non deerant, qui honorifica hac mentione studiose Henrici IV. Imperatoris exauktionem in memoriam ideo revocari criminabantur, ut eo facilius Henricus IV. Navarræ Rex a Franciæ solio arceri posset. Horum tamen cavillatio adeo tum flocci habebatur, ut ipse etiam Paulus V. Pontifex anno nono sæculi decimi septimi primum indulgeret, ut ejus festum publico cultu celebraretur, ac de eo Officium cum propriis Lektionibus & oratione a Salernitano Clero, id præcipiente Joanne Beltrano de Gueverra Archiepiscopo Salernitano, recitaretur, ipsis etiam Florentinis ac Senensibus pari cultu hunc

G 4

S. Pon-

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

S. Pontificem venerantibus. Postea Alexander VII. idem officium in omnibus Romanæ Urbis Basilicis, & Clemens XI. Annis 1704. & 1705. ad Gabrieli Cardinalis preces a Cisterciensibus, necnon Anno 1710. a Benedictinis recitari voluit. Tandem vero Benedictus XIII. hoc ipsum Officium ad omnes utriusque sexus Clericos tam sæculares, quam regulares extendit: Eo fine Tedeschio, qui tum S. Congregationi Rituum a secretis erat, in mandatis dedit, ut decretum conficeret, vi cuius hoc officium Romano Breviario infereretur, omnesque Clerici in universa Ecclesia Officium, scilicet orationem & proprias tres lectiones secundi, ut vocant, *Nocturni* recitare tenerentur. Editio hoc decreto in variis Provinciis juxta Romani exemplaris normam quatuor paginis impressum divulgabatur hoc Officium, in cuius secunda lectione hæc legebantur verba: *contra Henrici Imperatoris impios conatus fortis per omnia Athleta impavidus permansit, seque pro muro Domui Israel ponere non timuit, ac eundem Henricum in profundum malorum prolapsum, fidelium communione Regnoque privavit, atque subditos populos fide ei data liberavit.* Quæ tamen verba in Officio, quo sub Ale-

xan.

xandro VII. Romanæ Urbis Basilicæ Sæc. XVIII.
A. C. 1729.
utebantur, non erant contenta.

Vix hoc folium Gallici Regni fines attigerat, cum illico quædam Franciæ Parlamenta sese ei opponerent, ac Regiam auctoritatem, Regni jura & Ecclesiæ Gallicanæ libertates lædi vociferarentur. Præcesserat ceteris Parisiense, quod paulopost Metense & Burdegalense & Britannicum sequebantur. Verum intempestivos horum ausus Cardinalis Fleuryus primus Regis Administer suppressit, dum hanc temeritatem eis acriter exprobrans, inhiberet, ne hac in re quicquam inconsulto Rege, attentaretur: Insuper supremus Regni Cancellarius ad omnes Parlamentorum Præsides rescripsit, vetuitque, ne ipsorum Procuratores sub obtentu conservandæ libertatis Gallicanæ contra Gregorii VII. Officium reclamarent, quin prius Regis consensum obtinuissent.

§. XXV.

Quorundam Franciæ Præsulum oppositio contra præfatum Officium.

Hoc interdicto parumper refrænabatur Parlamentorum audacia, quæ tamen novis viribus aucta est, dum

Sæc. XVIII. approbantis, imo & jubentis Cleri au-
 A. C. 1729. toritas accessit. Hoc enim anno die
 vigesima quarta Julii Carolus Gabriel
 de Levy de Caylus Antistiodorensis Epi-
 scopus palam Instructionem Pastoralem
 contra dictum Officium divulgavit, in
 qua præprimis ex S. Litteris ostendere
 nitebatur, nec Regnum Christi, nec
 Regnum Ecclesiæ esse de hoc mundo,
 Cæsari dandum esse, quod Cæsaris,
 Christianos circa temporalia Principi-
 bus Idololatricis plene fuisse subjectos,
 ac Christianam Religionem, si sibi po-
 testatem in temporalia arrogasset, Prin-
 cipibus fuisse exosam, proin profanam
 potestatem esse omnino distinctam a
 sacra, ejusque fine, qui non alius esset,
 quam homines ad Regnum Cælorum,
 salvis legibus profanis, conducere; pri-
 mum autem ex Pontificibus existisse
 Gregorium VII. qui Reges exauctorare,
 eorumque Regna aliis tradere ausus
 fuisset; injustam tamen hanc usurpa-
 tionem Verbo Divino, SS. Patribus,
 Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus, Regni
 juribus, Status & patriæ legibus maxim-
 opere adversam esse, & tamen velut
 eminentis sanctitatis, qua Gregorius
 VII. effulsisset, specimen commendari
 ab obscuro dicti Officii Authore, hunc
 quoque non advertisse, quod hos au-
 sus in Gregorio approbans, Principes
 Aca-

Acatholicos adhuc magis ab Ecclesia Sæc. XVIII.
A. C. 1729.
segregaret, aliis vero Catholicæ Ec-
clesiæ unitis justam diffidentiam instil-
laret, ac denique ipsum Deum, pacis
Auctorem redderet Auctorem facinoris
ad invehendam rebellionem aptissimi;
id patere ex eo, quod in Lectione VI.
legeretur, *visam esse columbam e caelo de-*
lapsam ejus humeris insidere, ac significari,
illum Spiritus Sancti afflatu duci in Regi-
mine Ecclesiæ, ac in oratione exprimi,
quod Deus illum pro tuenda Ecclesiæ liber-
tate virtute constantiæ roborarit. Denique
hic Episcopus, ut omnem (prout aje-
bat) adimpleret justitiam, & Regi nova
sue fidelitatis ac Zeli specimina daret,
simulque sacratæ ejus Personæ secu-
ritati, Regni tranquillitati prospici-
ceret, malaque ex principiis in hoc
officio stabilitis præveniret, omnibus
& singulis sue Diæcesis Ecclesiasticis
inhibuit, ne præfatum Officium vel
publice, vel privatim recitarent &c.
Ejusdem ferme tenoris erant Instructio-
nes Caroli Joachimi Colbert de Croissy
Montpessulani, necnon Metensis Epi-
scoporum, horum tamen prior insuper
die 31. Decembris epistolam ad Regem
dedit, in qua quicquid virulentum ex-
cogitari posset, contra Gregorii VII.
officium pleno alveo effudit.

§. XXVI.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XXVI.

Horum Præsulum Instructiones a Benedicto XIII, Papa proscriptæ.

Postquam Romæ horum trium Episcoporum oppositio innotuerat, summus Pontifex eorum scripta a pluribus Cardinalibus, ac Theologis examinari iussit, ac tandem ad eorum relationem, maturamque deliberationem Instructiones Antissiodorensis Episcopi die decima septima Septembris, Episcopi Metensis die octava Octobris, ac denique Montpensulani proscripsit edito hoc decreto: „Cum ad Apostolatus nostri „notitiam pervenisset, in vulgus circumferri quædam folia Gallico idiomate typis impressa sub titulo. *Mandement de Monseigneur l'Evêque &c.* „Nos quamplures ex venerabilibus Fratribus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aliosque sacre Theologiæ Magistros ad illorum examen delegimus, qui post maturam eorumdem foliorum discussionem, quid sibi ea super re videretur, Nobis retulerunt. Auditis itaque memoratorum Cardinalium, & in sacra Theologia Magistrorum sententiis, de Apostolicæ potestatis plenitudine, Ordinationes in præfatis foliis contentas, „nul-

„nullas, inanes, invalidas, irritas, Sæc. XVIII.
 „attentatas, nulliusque omnino robo- A. C. 1729.
 „ris, & momenti esse, & perpetuo
 „fore vi præsentium declaramus.

„Et nihilominus ad maiorem cau-
 „telam, & quatenus opus sit harum
 „seriem revocamus, cassamus, irrita-
 „mus, annullamus, viribusque & ef-
 „fectu penitus & omnino vacuamus,
 „ac pro revocatis, cassatis, irritis,
 „nullis, invalidis, & abolitis, viribus-
 „que, & effectu penitus omnino va-
 „cuis semper haberi volumus, & man-
 „damus; folia vero prædicta tam im-
 „pressa, quam etiam manuscripta legi,
 „seu retineri tenore pariter præsentium
 „prohibemus, illorumque impressionem,
 „descriptionem, lectionem, retentio-
 „nem, & usum omnibus, & singulis
 „Christifidelibus, etiam specifica, &
 „individua mentione, & expressio-
 „ne dignis, sub pœna excommuni-
 „cationis per contrafacientes ipso facto
 „absque alia declaratione incurrenda,
 „a qua nemo a quoquam, præterquam
 „a Nobis, seu Romano Pontifice pro
 „tempore existente, nisi in mortis ar-
 „ticulo constitutus, absolutionis bene-
 „ficio valeat obtinere, omnino quo-
 „que interdiciamus. Volentes, & au-
 „thoritate Apostolica mandantes, ut
 „quicumque folia hujusmodi penes se
 „ha-

Sæc. XVIII. „habuerint, illa statim atque præsentem
A. C. 1729. „literæ eis innotuerint, locorum Or-
 „dinariis, vel hæreticæ pravitatis In-
 „quisitoribus tradere, atque config-
 „nare teneantur; hi vero ea sibi sic
 „tradita illico flammis aboleri curent:
 „in contrarium facientibus non obstan-
 „tibus quibuscumque.

§. 3. Ut autem eædem præsentem
 „literæ ad omnium notitiam facilius
 „perveniant, nec quisquam illarum
 „ignorantiam allegare possit, volumus
 „etiam, & auctoritate præfata decerni-
 „mus, ut illæ ad Valvas Basilicæ Prin-
 „cipis Apostolorum, ac Cancellariæ
 „Apostolicæ, Curiaque generalis in
 „Monte Citatorio, & in acie Campi
 „floræ de Urbe per aliquem ex Curso-
 „ribus nostris, ut moris est, publi-
 „centur, illarumque exempla ibidem
 „affixa reliquantur, & sic publicatæ
 „omnes & singulos, quos concernunt,
 „perinde afficient, ac si unicuique illo-
 „rum personaliter notificatæ, & inti-
 „matæ fuissent.,

§. XXVII.

*Quorundam motus contra hoc Pon-
 tificis Breve.*

Quamprimum hæc Benedicti XIII.
 censura in Franciam erat delata,
 mox

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

mox Abbas Pucella ad supremam Parisiensis Parlamenti Curiam die prima Decembris Breve Pontificium detulit, quod tamen supremus Præses acceptare renuit, caussatus, illud esse reddendum Regii Juris Cognitoribus; ad hos enim spectare illius denuntiationem: Altera autem die, cum idem Parlamenti Præses & Procurator Generalis Aulam accederent, Fleuryus Cardinalis, Cancellarius & Regii Sigilli Custos utrique acriter exprobrabant, quod hac in caussa, nec petito nec expectato Regis mandato, sententiam pronuntiare ausi fuissent, nil ergo ultra hac in re attentarent: Percepto hoc responso Antislodorensis Episcopus contra Pontificis Breve Parlamenti orem implorare statuit, sui que libelli supplicis ideam Regiæ Curiae Advocatis tradidit, in eoque exposuit, suæ Instructionis proscriptione injuriam suæ Personæ, prosapiæ ac dignitati inferri: Pontificis autem Breve eo tendere, ut Papa immediatam jurisdictionem in universam Ecclesiam exercendi, & cujusdam Franciæ Episcopi, nec auditi nec admoniti Personam & doctrinam dijudicandi auctoritatem sibi arrogaret; id enim inde patere, quod doctrinam in instructione contentam flammis dignam censuisset, proin sibi integrum esse crederet,

Sæc. XVIII. deret, de sceptris, & Regnis omnium
 A.C. 1729. Principum pro arbitrio disponere, eo-
 rumque subditos a fide eis debita libe-
 rare, aliunde vero hoc Breve non mi-
 nus æquitati naturali, quam S. Cano-
 nibus in Regno receptis, Ecclesiæ Gal-
 licanæ libertatibus, Regum statutis &
 sacratis Episcopatus juribus adversari,
 jure ergo se ab hoc Brevi ad Parlamen-
 tum appellare &c. Hanc ideam qua-
 draginta circiter Advocati die 4. Febr.
 Anno 1730. approbarunt, existimantes,
 a Clemente XI. hanc Quesnelli propo-
 sitionem: *Excommunicationis injuste me-
 tus nunquam debet nos impedire ab imple-
 do debito nostro*, ideo fuisse proscriptam,
 ut Pontifices injecto excommunicatio-
 nis metu Principes exauctorare &c.
 libere possent. Horum igitur judicio
 consensus Antissiodorensis Episcopus, una-
 cum Advocatorum consultatione suum
 libellum de interposita appellatione per
 Pucellam Abbatem die 8. Febr. Parla-
 mento tradidit, quod etiam edito de-
 creto hoc scriptum ad acta retulit. Hæc
 autem agendi ratio tantopere Cardina-
 lem Fleurium offendit, ut mox Parla-
 menti Præsidi, ceterisque Curix Mi-
 nistris inhiheret, ne hac in re ulterius
 procederent, cunctaque silentio invol-
 verent. Hi vero, ne socordix labem
 sibi apud vulgus consciscerent, suppli-
 cabant,

cabant, ut contra Romana Brevia saltem simplex suppressionis edictum promulgare permitterentur. Verum eorum precibus unice datum est, ut Abbas tanquam privatus homo hoc scriptum traderet juris Regii Cognitoribus, hique desuper deliberarent: Nihilominus tamen Antissiodorensis Episcopus hosce Advocatos tanquam *illuminatissimos ac generosos veritatis Defensores* deprecabatur, eosque officiosa gratiarum actione honorabat.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XXVIII.

Pontificis constitutio contra Parliamentorum edicta, & gesta adversus decretum de Officio S. Gregori VII.

Interea temporis in variis Franciæ Provinciis adversus Pontificium decretum, quo Officium de S. Gregorio VII. recitari præceptum est, tot tamque virulenta edicta & scripta in vulgus disseminabantur, ut tam effræni licentiæ obicem ponere, summus Pontifex necessarium duceret. Habito igitur cum Cardinalibus consilio cuncta hæc decreta & scripta damnare, eaque tanquam irrita & nulla declarare statuit, hancque in rem die decima nona

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

H De-

Sæc. XVIII. Decembris sequentem promulgavit
A. C. 1729. Constitutionem. „Cum ad aures no-

„stras pervenerit, nonnullos Magistra-
 „tus, seu Officiales & Ministros sæcu-
 „lares quibusdam Edictis, Decretis,
 „Senatus consultis, Præceptis, Man-
 „datis, aut id genus, aliisque quocum-
 „que nomine nuncupatis ordinationi-
 „bus, seu Provisionibus adversus de-
 „cretum extensionis ad universos Chri-
 „stifideles, qui ad horas Canonicas
 „tenentur, officii S. Gregorii Papæ VII.
 „quod prius ex Indultis se. re. Pauli V.
 „Clementis X. Alexandri VIII. & Cle-
 „mentis XI. Romanorum Pontificum
 „Prædecessorum nostrorum in pluribus
 „jam Christiani Orbis Ecclesiis passim
 „recitabatur, atque publice, & solem-
 „niter celebrabatur, a Nobis ad au-
 „gendum cultum *S. Pontificis & Con-*
 „*fessoris*, qui in extirpandis erroribus,
 „Ecclesia disciplina restituenda, & in-
 „struenda corruptisque moribus refor-
 „mandis strenue, ac indefesse elabora-
 „vit, novissime editum insurrexisse.
 „Hinc est, quod nos ex debito Pa-
 „storali officii, quod humilitati no-
 „stræ, meritis licet, & viribus longe
 „impari, commisit divina dignatio,
 „nostram, & Ecclesiasticam auctorita-
 „tem a perniciosis hujusmodi laicorum
 „conatibus illæsam, & illibatam tueri,
 „&

„& conservare volentes, necnon om-
 „nium, & singulorum, quæ in præ-
 „missis, seu eorum occasione quovis
 „modo, acta, & gesta fuerunt, seriem,
 „aliave quæcumque etiam specificam,
 „& individuum mentionem, & expres-
 „sionem requirentia, præsentibus pro-
 „plene, & sufficienter expressis, & ex-
 „acte specificatis habentes, de quam-
 „plurium venerabilium fratrum nostro-
 „rum S. R. E. Cardinalium consilio,
 „Edicta, Decreta, Senatus consulta,
 „Præcepta, Mandata, & quasvis alias
 „quocumque nomine nuncupatas ordi-
 „nationes, sive provisiones per Magi-
 „stratus, etiam supremos, seu officia-
 „les, & Ministros Sæculares, aut a-
 „lias a quacumque laicali potestate,
 „ejusque nomine adversus Decretum
 „extensionis Officii ejusdem S. Gregorii
 „Papæ VII. per Nos sicut præmittitur,
 „editum quomodocumque, & ubicum-
 „que, promulgata, & promulgatas ac
 „quævis alia in præmissis, seu eo-
 „rum occasione, & quomodolibet
 „acta, gesta, & ordinata, cum omni-
 „bus, & singulis inde secutis, & for-
 „san quandocumque secuturis penitus,
 „& omnino nulla, inania, invalida,
 „irrita, & de facto præsumpta, nul-
 „liusque prorsus roboris, & momenti
 „esse, & perpetuo fore, Apostolica au-
 „ctori-

Sæc. XVIII.
 A.C. 1729.

Sæc. XVIII. „toritate tenore præsentium decla-
A. C. 1729. „ramus. „

„Et nihilominus ad maiorem cau-
„telam, & quatenus opus sit, illa om-
„nia, & singula harum serie itidem
„perpetuo revocamus, cassamus, irri-
„tamus, annullamus, & abolemus, vi-
„ribusque, & effectu penitus, & om-
„nino vacuumus, ac pro revocatis,
„cassatis, irritis, nullis, invalidis, &
„abolitis, viribusque, & effectu peni-
„tus, & omnino vacuis semper haberi
„volumus: sicque & non aliter in præ-
„missis per quoscumque iudices ordi-
„narios, & delegatos, etiam causa-
„rum Palatii Apostolici Auditores, ac
„S. R. E. præfatæ Cardinales etiam de-
„latere Legatos, aliosve quoslibet qua-
„cumque præeminentia, & potestate
„fungentes, & functuros, sublata eis,
„& eorum cuilibet quavis aliter iudi-
„candi, & interpretandi facultate, &
„auctoritate, iudicari, & definiti de-
„bere; ac irritum, & inane, si secus
„super his a quoquam quavis auctori-
„tate scienter, vel ignoranter contige-
„rit attentari, decernimus, in contra-
„rium facientibus non obstantibus
„quibuscunque. „

§. XXIX.

§. XXIX.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.*Antissiodorensis Episcopi epistola ad
Franciæ Regem contra Breve
Pontificis.*

Hæc Pontificis censura Antissiodorensem Episcopum a prosequenda sua oppositione adeo non absterruit, ut etiam suam agendi rationem apud Ludovicum XV. Franciæ Regem vindicare, & adversus Papæ judicium palam obstrepere non reformidaret: Die igitur undecima Februarii Anno 1730. querulas ad eundem dedit literas, in quibus jactitabat, se ex Franciæ Præsulibus primum esse, qui adversus novas Curie Romanæ opiniones de jure exauctorandi Reges &c. palam insurrexerit, ad exerendum hunc Zelum se extrema necessitate compulsus ajebat; si enim lethale vulnus, quod quatuor articulis Cleri Gallicani Anno 1682. editis per hoc Officium infligitur, non curaretur, simplices ac rudes credere possent, Franciam tandem rejecta horum articulorum doctrina, in summo Pontifice agnoscere jus exauctorandi Reges, subditosque a fidelitatis juramento absolventi. Nec malis inde orituris Parisiense Parlamentum occurrendo par esse, sed Episcopali ministerio opus fuisse

Sæc. XVIII. fuisse ad dissipanda dubia, quæ in fi-
 A. C. 1729. delibus de legitima sæcularis potestatis

auctoritate pro decidenda Religionis
 caussa nasceretur, ac propterea quam-
 plurimos, eosque dignissimos Parisini
 districtus Parochos contra hoc officium
 apud suum Archiepiscopum questos
 fuisse, ipsumque suam epistolam pasto-
 ralem edere fuisse compulsus. His
 præmissis, fusius exponebat, quam gra-
 vis injuria sibi & sacratis Regni juribus
 fuisset illata: exaggerabat etiam dama-
 na ex Pontificio decreto emergentia,
 necnon Romanæ Curix artes, per quas
 doctrinam de Regum exauctoratione
 in Officium ab omnibus Clericis recitan-
 dum eo fine intrusisset, ut hanc opi-
 nionem, cum illam Clericorum potissi-
 mi ex Ultramontanorum Theologis
 haurire non possent, nec vellent, sal-
 tem singulis annis addiscerent, & quod
 Gregorius VII. Henricum IV. exaucto-
 rarit, & subditos a fide liberarit, tan-
 quam luculentum Sanctitatis testimo-
 nium deprædicari audirent. Postea
 Episcopus exagitabat Pontificem, quod
 ejus epistolam Pastoralem retineri vel
 legi vetuerit, & illam flammis addici
 jusserit: *Quam, obsecro ideam, exclamat*
Præsul, sibi formabunt fideles de mea
instructione, & de doctrina ibidem tradita?
quam grave scandalum, dum ab illa Sede
 tam

tam iniquum fulmen vibrari cernunt, a qua nonnisi lumen veritatis & charitatis promicare debisset, quantum periclitatur doctrina a me propugnata, & a qua Regum nostrorum securitas & Regni tranquillitas dependet!

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Præterea vehementer querebatur, quod Romana Curia ex Gregorii facto sibi jus in Principes vindicare moliretur, quin prius ex S. Literis & SS. Patribus seposita propriæ utilitatis cura examinaret. an Pontifex potestatem in Principum temporalia a Christo receperit; an hanc doctrinam Christus, Apostoli, ac ipsimet primi Pontifices exercuerint, hanc vero potestatem Pontificibus minime competere, propugnabat Episcopus, hinc acrius expostulabat, quod Curia Romana usurpatum hoc jus per officium S. Gregorii, & per Epistolæ Pastoralis proscriptionem de novo stabilire intenderit; postea per exempla illorum Pontificum, qui Reges exauctorarunt, exaggerare studuit tumultus, cædes, & bella, quæ exinde in Germania, Italia & Francia fuissent exorta. Denique idem Episcopus hanc Ultramontanorum opinionem a Clero Gallicano in comitiis congregato penitus extirpatum iri sperat, Regemque precatur, ut Præsulum horum Zelum

H 4

&

Sæc. XVIII. & conatus Regio suo favore & aucto-
 A. C. 1729. ritate fulcire velit.

Hanc in rem idem Præsul ad Cleri Gallicani comitia, necnon ad Parisi- num Archiepiscopum eorum Præsidentem die decima octava Augusti literas dedit, præfatumque Officium supprimi, læsumque ipsius honorem vindicari petiit. Verum Rex Episcopi literas nequidem aperire dignatus erat, sed omnia exempla epistolæ Pastoralis, quam Episcopus imprimi curabat, typographo subtrahi iussit, & in Parlamento tam de Episcopi libello, quam ejus epistola mentionem fieri vetuit. Quid vero ad ejusdem literas Franciæ Præsules in suis comitiis responderint, postea referemus.

Subidem quoque tempus Parisiense Parlamentum die vigesima tertia Februarii edictum promulgavit, quo non modo decretum Pontificium de Officio S. Gregorii, ac Brevia contra tres illos Episcopos, sed etiam nuperas literas, quibus Pontifex edicta & acta contra præfatum officium irrita declaravit, proscripsit, cunctaque horum exempla ad Curiam deferri iussit, vetuitque, ne ulla decreta, Bullæ aut literæ a Curia Romana emanatæ (exceptis Pœnitentiariæ literis) recipiantur, nisi vel accedat Regis licentia, vel illæ ad Parla-
 menti

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

menti tabulas fuerint relatæ. Atta-
mea Cardinalis Fleuryus ad Parlamenti
Senatores jam die decima octava Fe-
bruarii literas dederat, in quibus Re-
gis jussu eis exprobrabat, quod Antif-
siodorensis Episcopi patrocini-um in se
suscepissent, & quidem in ea temporis
vicissitudine, ubi prudentia omnino exi-
gere videretur, ut dissensionum vulnus
potius tegeretur & sanaretur, quam irri-
taretur, demum Episcopus, priusquam
suam epistolam & libellum divulgaret,
quid Rex in re tam delicata agendum
censeret, explorare, & de modo, quo sese
explicaret, juncta cum Rege opera a-
gere debuisset; de cetero magis adhuc
indecentis esse, quod idem Episcopus
suum libellum toto Advocatorum ag-
mine firmare præsumpsisset, ejusmodi
enim agendi modum potius conjura-
tionis, quam veri Zeli speciem præse-
ferre. Aliis vero literis Fleuryus die
vigesima quarta Februarii primo Præ-
fidi inhibuit, ne Parlamenti edictum
per plateas & compita divendi permit-
teret, eoquod nimis aperte hac ratione
Pontifici insultaretur, & sinistris male-
volorum interpretationibus, ac tumult-
ibus ansa præberetur.

H 5

§. XXX.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XXX.

Fœderatorum Belgarum edictum contra Gregorij VII. P. Officium,

Horum motuum occasione Fœderati quoque Belgii Status suam in Catholicos auctoritatem extendendi ansam arripuere, & quidem Hollandiæ ac Frisiæ Occidentalis Status die vigesima Septembris anno sequenti adversus Officium S. Gregorii VII. P. & Constitutionem *Unigenitus* novum decretum ediderunt, in quo querebantur, „quod Ordines decreta, quæ circa „Religionis Catholicæ a se ex speciali „benignitate adhuc toleratæ exercitium promulgassent, in certis casibus „neglecta, & tam indigne habita fuissent, ut etiam in Hollandiæ & Frisiæ „Provinciis Gregorii VII. Officium, quod „Romæ Pontificis jussu die 25. Septembris 1728. Breviario Romanæ Ecclesiæ fuit insertum, palam vel separatim vel ad Calcem Breviarii adjiceretur, cum tamen in illo magnis laudibus celebretur, quod hic Pontifex „Romanum Imperatorem excommunicasset, ejusque subditos a fidei sacramento solvisset. „ His præmissis addebant, notum esse, quod ex ipsis Catholicis Principibus nonnulli hoc Pontifex

Pontificis facinus ceu seditiosum & publicæ tranquillitati adversum re-
 probarint, ac propterea præfatum Of-
 ficiū tanquam perniciosum in suis
 Regnis & Provinciis nullatenus esse to-
 lerandum censuerint; compertum in-
 super haberi, quod omne studium in id
 impendatur, ut famosa Constitutio *Uni-*
genitus inter Catholicos in his Provin-
 ciis ac in Belgio foederato morantes
 invehatur, & *velut Regula fidei* tam in-
 tegre acceptetur, ut nequidem inde
 expungantur ea, quæ tamen non modo
 Protestantes, sed plures etiam Catho-
 lici tam generis nobilitate, quam officii
 dignitate conspicui haud immerito Prin-
 cipum paci & securitati adversa esse
 censuissent.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Hoc ipsum in Batavorum oculis tam
 enorme erat piaculum, ut pro conser-
 vanda communi tranquillitate, & Prin-
 cipum securitate, necnon pro *Reformata*
Religione ab insidiis & Romanæ Sedis au-
sibus tuenda præciperent. I. Ne quis
 præfato officio vel publice vel privatim
 utatur, secus Sacerdotes tanquam pu-
 blicæ pacis perturbatores sine ullo sta-
 tus aut nationis habita ratione ple-
 ctendi, Ecclesiæ vero, Sacella, alia-
 que loca, in quibus Catholici alias ad
 Religionis suæ exercitia convenire so-
 lerent, & hoc officio usi fuerint, per in-
 tegrum

Sæc. XVIII. tegrum semestrem occcludenda forent.
A. C. 1729 II. Prohibuerunt, ne idem officium
 vel in Belgio secundis typis edatur, aut
 distrabatur, vel separatim vel ad finem
 Breviarii aut aliorum Catholici ritus
 librorum adiciatur, sed deinceps in
 Breviariis recens imprimendis omnino
 omittatur, indicta transgressoribus pœ-
 na mille florenorum, quorum media
 pars officialibus, altera vero Delatori-
 bus cedat: Præter hanc multam in-
 super statuerunt, ut si quis hoc edictum
 violaverit, cunctis Catholicis nego-
 tiandi jus penitus sit interdictum.

Huic Calvinistarum edicto jamjam
 præcinuerat Jansenianus Ultrajecten-
 sis Archiepiscopus Cornelius Joannes
 Steenhoven, qui die duodecima Maij
 1730. promulgato per Diœceses e-
 dicto, officium Gregorii VII. tam publice
 quam privatim recitari omnibus ad ho-
 ras Canonicas obstrictis inhibuit: Si-
 mulabat, se non sine magna molestia,
 & nonnisi resistente calamo hoc edictum
 scribere; procul enim a se esse, ut un-
 quam debitæ erga S. Sedem reveren-
 tiæ oblivisceretur, aut in Successoribus
 D. Petri reprehenderet, si forte a recto
 veritatis Evangelicæ tramite deviant;
 Episcopalis autem muneris esse, præ-
 cavere, ne in publicis precibus quic-
 quam

quam fidei contrarium immisceretur, Sæc. XVIII.
 in officio autem Gregorii VII. legi, A. C. 1729.
 quod potestatem in Reges exercuisset,
 id autem esse contrarium institutioni
 Christi, qui ejusmodi potestatem inter-
 ris nunquam exercuisset, nec eam suæ
 Ecclesiæ reliquisset, esse contrarium E-
 vangelio, perturbare pacem, & Acathe-
 licos adhuc magis ab unione absterre-
 re &c. Ut ergo, agebat iste Præsul, di-
 stinctionem utriusque potestatis defen-
 deret, & civili potestati independen-
 tiam a Sacra assereret, ac fœderatis
 Statibus, utpote suis Superioribus in-
 violatæ fidelitatis specimen daret, se
 ad proscribendum hoc officium, fuisse
 adactum &c. Hoc quippe sibi sola-
 men habent hujus sectæ Viri, ut se im-
 moto nexu Sedi sacre, ejusque Apo-
 stolicæ auctoritati addictos verbis pro-
 testentur, opere autem hanc ipsam
 auctoritatem totis viribus impugnent.

§. XXXI.

Funestum P. Courayeri fatum.

Dissertationem, quam P. Courayerus *Vid. supra*
 de validis Anglorum ordinationi- *tom. 71.*
 bus ediderat, a Clero Gallicano & Pa- *pag. 513.*
 risiensi Archiepiscopo Cardinale Noail- *Es tom. 72.*
 lio fuisse proscriptam, jam supra me- *pag. 519.*
 minimus: superest ut hujus contro-
 versie

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

versæ exitum, & infaustam præfatæ Patris sortem referamus: Postquam igitur supremus Congregationis Canonicorum S. Genovesæ Præpositus illum ad quemdam Conventum prope oppidum S. Germani in Laia eo fine, ut ab Anglorum commercio remotior esset, transmigrare jusserat, ipse non modo doctrinam Catholicam, quæ in Noaillii instructione tradebatur, approbabat, sed etiam errores ibidem damnatos, ipsasque perversas assertiones in libris suis contentas rejecit, declaravitque, se magno affici dolore, quod suis scriptis tam gravem præbuisset offensionem. Attamen ejus submissionem nonnisi simulatam fuisse, multiplici argumento apparuit; præprimis enim frequens erat cum Anglis Protestantibus conversatio, suosque errores contra Noaillium, Abbatem suum, Pelleterium, Trevoltienteses, aliosque, qui ipsum impugnabant, pertinaciter defendit, novosque errores accumulavit: demum vero die duodecima Januarii ad Noaillium Cardinalem literas dedit, in quibus proximam suam a fide Catholica defectionem haud obscure prænuntiabat; Paulopost Noaillius suo Officiali in mandatis dedit, ut contra ipsum judicii acta instrueret: Hæc subodoratus Courayerus, die decima nona ejusdem

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

dem Mensis cum duobus Anglis & Valle - polo maritimæ rei Præfecto Caletum ac inde in Angliam aufugit, eademque die literas arrogantia tumidas ad suum Generalem Caletum transmissit, quibus perlectis Præpositus die trigesima Januarii contra hunc Patrem sententiam pronuntiavit, quæ postea typis impressa prodit; Hic vero transfuga paulopost datis ex Anglia literis Cornelio Barchmano Ultrajectensi Pseudo-Archiepiscopo sua detulit obsequia, ab eoque re ipsi rogavit. Verum hic Præsul eidem rescipit, ipsius libros continere perversam adeo doctrinam, tamque Calvinistis consonam, ut ipsum suo Clero aggregare, nefas foret: Ea propter Anglorum benevolentiam demereri coactus, potentis Amici patrocinio obtinuit, ut Oxoniensis Academiæ Professoribus aggregaretur; ubi suos Adversarios acerrimo prorsus stylo aliquamdiu insectatus est.

Interim vero Pontifex die vigesima quinta Junii Anno 1728. Patris Courayeri dissertationem. ejusque Apologiam proscripsit, edita de super sequenti Constitutione:

„Cum, sicut accepimus, in lucem prodierint duo libri Gallico idiomate absque nomine Auctoris seu Auctorum typis editi, uterque in duos tomos „di-

Sæc. XVIII. „divisus, unus quidem sub titulo: *Dis-*
A. C. 1729 „*sertatio* &c. & altera pars eodem ti-
 „tulo inscripta, *Secunde Partie*, alius
 „vero, cui titulus: *Defense des Disser-*
 „*tations* &c. & altera Pars hoc itidem
 „postremo titulo inscripta: *Tomo II.*
 „*Part II.* Nos pro commissa Nobis
 „ab æterno Pastore gregis sui cura
 „Dominicas oves, quantum Nobis ex
 „alto conceditur, a noxiis præservare
 „cupientes, de nonnullorum ex Ve-
 „nerabilibus Fratribus nostris S. R. E.
 „Cardinalibus, qui librorum hujus-
 „modi relationem, & censuram au-
 „diverunt, remque mature, & dili-
 „genter discusserunt, consilio, ac e-
 „tiam motu proprio, ex certa scientia,
 „ac matura deliberatione nostris, de-
 „que Apostolicæ potestatis plenitu-
 „dine, libros supradictos, & eorum
 „quemlibet, uti continentes proposi-
 „tiones falsas, temerarias, seditiosas,
 „scandalosas, perniciosas, piarum au-
 „rium offensivas, sanctæ Sedis, & Con-
 „ciliorum auctoritati injuriosas, &
 „contumeliosas, schismaticas, erro-
 „neas, Sacrarum Ordinationum, alio-
 „rumque Ecclesiæ Sacramentorum e-
 „versivas, & hæreticas respective, sub
 „superius expressis, aliisve quibus-
 „cumque titulis, ubicumque, & quo-
 „cumque alio idiomate, seu quavis
 „edi-

„editione, & versione hucusque im- Sæc. XVIII.
A. C. 1729.
„pressos, ac manu descriptos, aut (quod
„absit) imprimendos, & describen-
„dos tenore præsentium damnamus,
„reprobamus, ac legi, & retineri pro-
„hibemus, illorumque impressionem,
„descriptionem, lectionem, & usum
„omnibus, & singulis Christifidelibus
„etiam specifica, & individua mentio-
„ne, & expressione dignis, sub pœna
„excommunicationis per contrafacien-
„tes ipso facto absque alia declaratione
„incurrenda, a qua nemo a quoquam,
„præterquam a Nobis, seu Romano
„Pontifice pro tempore existente, nisi
„in mortis articulo constitutus, abso-
„lutionis beneficium valeat obtinere,
„omnino interdicimus.

„Volentes, & auctoritate Aposto-
„lica mandantes, ut quicumque Li-
„bros prædictos, vel aliquem illorum
„penes se habuerint, illos, seu illum
„statim atque præsentis literæ eis in-
„notuerint, locorum Ordinariis, vel
„hæreticæ pravitatis Inquisitoribus
„tradere, atque consignare teneantur.
„Hi vero exemplaria sibi sic tradita
„illico flammis aboleri curent: In con-
„trarium facientibus non obstantibus
„quibuscumque. „

Sæc. XVIII.

Nihilominus tamen idem P. Cou-
A. C. 1729. rayerus hoc anno Amestolodami in
 sui defensionem edidit *relationem histo-*
ricam seu apologeticam opinionis suæ una-
cum documentis, quibus facta in sua disser-
tatione allegata vindicantur.

§. XXXII.

Benedictus XIII. Papa Beneventum
profectus.

Hoc rursus anno Benedictus Pontifex
 Beneventum proficisci statuit, ut
 hanc Ecclesiam, quam nec in Pontifi-
 cia dignitate constitutus dimiserat, am-
 plis Benevolentiae pietatisque monu-
 mentis locupletaret. Præcesserant Col-
 licola & Coscia Cardinales, qui neces-
 saria Beneventi procurarent: ipse etiam
 Pontifex, cum pia ejus liberalitas jam-
 jam omnem auri suppellectilem in pau-
 peres profudisset, in pleno Senatu Pur-
 puratis exponere cogeatur, ad itine-
 ris expensas necesse esse, ut ex the-
 sauro in arce S. Angeli reposito quas-
 dam desumeret pecunias: nonnullis
 vero opponentibus, has pecunias non-
 nisi pro extrema necessitate esse erogan-
 das, respondit, etiam Beneventi exi-
 stere pauperes extrema necessitate
 pressos. Igitur die vigesima octava
 Martii Roma profectus, continuato iti-
 nere

nere ad locum pervenit, ubi recens e- Sæc. XVIII.
 recta erat Christi Cruci affixi imago. A. C. 1729.
 qua conspecta e curru descendens, ac
 in genua provolutus preces ad Deum
 tanto pietatis ardore effudit, ut ex ad-
 stantium oculis lacrimæ ubertim pro-
 rumperent. Advenerat demum die
 sexta Aprilis Beneventum, ubi non-
 nisi Divinis rebus, & Pastoralibus
 exercitiis incumbens, mirifica gessit,
 ac protulit, Pauperes quotidie aluit
 quamplurimos, eorum pedes lavit, in-
 firmos Sacramentorum administratione,
 solatio & eleemosyna juvit, pueros fi-
 dei rudimenta edocuit, & assiduas ad
 populum habuit conciones, in quibus
 Auditorum animos ad rerum Divina-
 rum amorem, & cultum B. Virginis
 Mariæ mirum in modum inflammavit:
 Frequens insuper Divinæ Psalmodiæ
 in choro cum ceteris Canonicis adstitit,
 & Ecclesiam S. Bartholomæi, quam ex-
 pensis sexaginta aureorum millibus ex-
 truxerat, solemni ritu sacravit, necnon
 sancti hujus Apostoli reliquias in eam
 transferri iussit. Denique celebravit ibi-
 dem Synodum Provinciale, ad quam
 non modo Comprovinciales Antistites,
 sed plures etiam Episcopi, qui Pontifi-
 cem secuti erant, ad ferendum suffra-
 gium admittebantur. In illa saluber-
 rimæ leges tam antea, quam in
 I 2 præ-

Sæc. XVIII. præcedentibus duobus Conciliis con-
A.C. 1729. ditæ, Apostolica auctoritate firmaban-
 tur: plura etiam ex integro fuerunt
 adjecta decreta, quibus Religionis
 incremento, & disciplinæ Ecclesia-
 sticæ, necnon morum emendatio-
 ni tam in Clero quam in populo sa-
 tis prospectum est. Agebatur insuper
 de celebrando Concilio Nationali; cum
 autem Imperator de Sicula Monarchia,
 aliisque rebus minus sibi acceptis ibi-
 dem agendum esse prospiceret, ac pro-
 pterea ejusmodi Synodum sibi haud
 arridere demonstraret, quinimo suæ
 conditionis Præsulibus illuc accedere in-
 hiberet, illius celebratio intermissa est.
 Demum vero Pontifex die vigesima
 Junii Romam reversus, summa om-
 nium aggratulatione & applausu ex-
 cipiebatur.

§. XXXIII.

*Plures Sanctorum Albo a Benedicto
 XIII. Papa adscripti.*

Inter alia pietatis opera, quibus Be-
 nedictus Pontifex Dei cultum pro-
 movere impense conatus est, haud in-
 fimum erat singulare studium, quo vir-
 tutibus ac miraculis insignes debito
 publicoque cultu honorari voluit. Cum
 ergo Cardinales ac Theologi huic ne-
 gotio

gotio præpositi die decima quinta Fe-
 bruarii declarassent, re diu ac mature
 perpenſa conſtare, quod Ven. Dei ſa-
 mulus Fidelis a Simaringa Ord. FF.
 Capuccinorum in Rhætia Miſſionarius
 ab hæreticis mere in odium fidei Ca-
 tholicæ variis tormentis crudeliter
 trucidatus, Martyrii palmam confe-
 cutus ſit, ac ipſemet Deus ſignis ac pro-
 digiis rite probatis Apoſtolici hujus Viri
 ſanctitatem manifeſtarit, proin quan-
 docunque ſummo Pontifici videretur,
 idem Dei Servus publice Beatorum
 Martyrum Canoni ſolitis ritibus ad-
 ſcribi tuto poſſit, hinc Benediſtus
 XIII. proponente Cardinale Cienſue-
 gos die duodecima Martii Conſtitu-
 tione Apoſtolica indulſit, ut hic Dei
 ſamulus imposterum Beati nomine nun-
 cupetur, ejusque Corpus & Reliquiæ
 fidelium venerationi palam exponi,
 ejus imagines radiis exornari, & de-
 mum de eo tanquam Martyre Officium
 & Miſſa a ſui Ordinis Religioſis cele-
 brari valeat.

Idem Pontifex die undecima Ja-
 nuarii ſpecialem indixit Sacrorum Ri-
 tuum Congregationem, in qua propo-
 nente Cardinale de Altham in Canoni-
 ſationis cauſſa B Joannis Nepomuceni
 Pragenſis Canonici ſequens dubium
 diſcuti juffit: *An & de quibus miraculis*

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII. *constet in casu & in effectu Canonisationis?*

A. C. 1729.

Re igitur exacte discussa, atque auditis Cardinalium & Consultorum judiciis Pontifex post suas ad Deum preces die decima octava ejusdem Mensis ex pluribus propositis miraculis sequentia quinque duntaxat approbavit. I. Quod præfati Beati lingua perenniter incorrupta permanerit, & etiamnum permaneat. II. Quod eo tempore, quo coram Pragensi Archiepiscopo, aliisque a Sede Apostolica delegatis iudicibus, & tam de Clero quam populo & Nobilibus tum præsentibus eadem lingua recognita fuit, ea repente intumuerit, & III. colorem mutarit. IV. quod Anna Theresia Cretsin a paralyti in brachio sinistro *instantanee* fuerit sanata V. quod Rosalia Hodanichiana in flumen prolapsa a submersione mirabiliter præservata fuerit.

Die autem decima quinta Februarii in eadem hac causa habebatur altera Congregatio, in qua hæc proponebatur quæstio, *an stante approbatione quatuor miraculorum tuto quandocunque procedi queat ad solemnem Canonisationem ipsius Beati Joannis?* Cunctis ergo unanimi voce affirmando respondentibus, summus Pontifex accitis Cardinale Carolo Cavalchino fidei Promotore, & Felici Franciscino sacre Rituum Congregationis

tionis Secretario die 16. Februarii ex-
 pediri ac publicari mandavit illud Ca-
 nonisationis decretum ac Bullam, quæ
 ab his verbis: *Christus Dominus* incipit,
 & jam a triginta septem Cardinalibus
 subscripta anni prioris die decima nona
 Aprilis condita erat. Demum vero
 die vigesima quarta Martii hoc anno
 hæc festivitas Romæ in Basilica, S. Pe-
 tri singulari pompa celebrabatur, &
 quamvis ea integras sex horas tenuis-
 set, eidem tamen Pontifex nonnisi
 pane & aqua refocillatus, immote
 interfuit. Porro jam dudum sanctitate &
 miraculis inclaruerat Vincentius a Pa-
 lo Sacerdos Gallus ex Congregatione
 Presbyterorum sæcularium Missionis,
 & Societatis Puellarum, quæ a chari-
 tate nomen habent. Fundator, qui
 mira in Deum ac proximum charitate
 succensus, iuricolos in fidei præceptis
 erudiendi, & Clerum rite instituendi
 voto sodales suos obstrinxit, ac ipse-
 met omnium virtutum præsidio muni-
 tus, fidelem se Dominicæ Vineæ Cul-
 torem exhibuit, atque Ecclesiam uber-
 rimo animarum fructu locupletavit:
 Hujus igitur Viri meritis & signis ex-
 acte discussis probatisque, Pontifex ad
 Ludovici XV. ejusque Conjugis &
 Franciæ Præfulum preces fidelem hunc
 Dei Servum Beatorum Albo die deci-
 ma tertia Augusti adscripsit.

Sæc. XVII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XXXIV.

*Inquisitionis Tribunal in Lusitania
reformatum.*

Hoc item anno Joannes V. Lusitaniæ Rex Inquisitionis tribunal ejusque potestatem, annuente ipso summo Pontifice, restrinxit, ac præcipue statuit, ut quilibet accusatus ad sui defensionem sibi Advocatum eligere, & ab hujus Tribunalis sententia appellare valeat, simulque ut lati judicii æquitas ante executionem rursus examinetur, petere possit. Eo fine Causidici animo intrepidi, & in Inquisitionis negotio longe veratissimi constituebantur, cum autem supremus Inquisitionis Judex quosdam in libertatem asserere renueret, suo Officio amovebatur, donec ipso tamen præsentem, de reorum crimine nova haberetur cognitio; de cetero autem inter sexaginta septem a Coimbricensi Inquisitione damnatos nullus rogi poena, omnes tamen aut exilii, aut carceris, aut triremium supplicio multabantur.

§. XXXV.

*Laurentii Cozzæ Cardinalis
obitus.*

Præter

Præter Noaillium Cardinalem, de quo Sæc. XVIII.
 jam frequens occurrebat mentio, A. C. 1729.
 hoc adhuc anno ex Purpuratis tres na-
 turæ debitum solverunt. Hos inter *Vide supra*
 primus est Laurentius Cozza Montis *Tomo 68.*
 Falisci die 31. Martii Anno 1654. na- *pag. 529.*
 tus. Septennis Patrem amisit, Ma-
 trem vero, cum annum ageret ætatis
 decimum tertium: suorum tamen Con-
 sanguineorum cura liberaliter educa-
 tus, in patria pietatis ac literarum
 fundamenta jecit. Vix decimum quin-
 tum ætatis annum egressus, in cæno-
 bio Urbevetano Ordini S. Francisci Mi-
 norum Observantium nomen dedit,
 vocatus Laurentius de S. Laurentio
 della Grotta. Inde Caprarolam mis-
 sus, sub Magisterio celeberrimi P. de
 Magliano, Philosophiæ, & Romæ in
 Monasterio Aræ Cæli Theologiæ stu-
 diis solerter incubuit: demum vero in
 variis Conventibus Professoris Theo-
 logici munus non sine magno applausu
 obiit: Ut vero iis contingere solet,
 qui moribus, aut doctrina ceteris an-
 tecellunt, ita Laurentius quorundam
 invidiam atque æmulationem in se con-
 citaverat. Et quo magis apud suos
 Superiores, atque adeo ipsum Cardi-
 nalem Alexandrum Cibo totius Insti-
 tuti Protectorem favore atque existi-
 matione valebat, eo magis ceterorum

Sæc. XVIII. livorem contraxerat: Specie igitur
A.C. 1729. honoris Roma Viterbium dimittitur,
 ut illius Cænobii Guardianus esset, ibi
 tamen a Cardinale Urbano Sacchetto
 hujus Civitatis Episcopo tanti habeba-
 tur, ut in ejus Confessarium & Theo-
 logum assumptus, atque inter ejus fa-
 miliares receptus illum sæpius Romam
 comitaretur. Postea in comitiis sui
 Ordinis Definitor Romanæ Provinciæ,
 & paulopost Visitator Generalis electus,
 Bosniam & Dalmatiam lustravit: inde
 vero Romam redux, otium, quod da-
 batur, in Theologia consumere statuit,
 sed anno vix evoluto iterum Visitator
 electus, Mediolanensem Provinciæ
 solutiore disciplina ad veterem Insti-
 tuti sanctimoniam feliciter reduxit.
 Hoc munere defunctus, Romæ Con-
 ventui Aræ Cæli præficitur, triennio
 autem sui Officii exacto, commentaria
 Historico-dogmatica ad librum de hæ-
 resibus S. Augustini, necnon vindicias
 librorum D. Dionysii Areopagitæ exa-
 ravit, easque Clementi XI. nuncupa-
 vit, a quo Pontifice Consultor S. In-
 dicis Congregationis, & Qualificator
 S. Officii renuntiatus, in Provincialibus
 comitiis Præses totius Romanæ Pro-
 vincię eligitur, tanta apud suos exalti-
 matione auctus, ut quicquid arduum
 emergeret, ibi Laurentius in consilium
 &

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

& operam adhiberetur: nunquam vero
utilius pro sui Ordinis incolumitate
opem suam impendit, quam dum ex
litteris Jerosolyma allatis nuntiaretur,
inter illius Cænobii Fratres tam acer-
bum exarsisse diffidium, ut suum quo-
que Guardianum Virum gravem, irre-
prehensibilem, severiorem tamen, im-
mani protervia inde ejicerent. Has
ergo turbas, ut sedaret Laurentius, a
suo Generali feligitur, qui etiam ar-
duum hoc opus sine tergiversatione in
se suscepit, atque in S. Templi Custo-
dem, & Jerosolymitani Cænobii Præ-
sidem nominatus, longinquum iter ar-
ripuit. Quamprimum ad Sacra hæc
loca pervenerat, mox consueta morum
comitate, prudentia, & moderata se-
veritate collapsam disciplinam repara-
vit, & pristinam inter Fratres concor-
diam restituit: Nec his contentus, in-
super dissensiones, quæ inter Maroni-
tas, & Jacobum Petrum Antiochenum
Patriarcham diu fervebant, feliciter
extinxit, ac Vicarii Apostolici digni-
tate auctus præfatum Patriarcham a
Maronitis jurisdictione exutum, suæ
Sedi reddidit: Restituta igitur animo-
rum consensione ruinam proxime im-
pendentem, simulque funestum, quod
haud temere timebatur, schisma, ab
universa Maronitarum Natione prospero
sane

Sæc. XVIII

A. C. 1729.

fane successu propulsavit. Clarior
 tamen suæ pietatis specimen præbuit
Laurentius, dum Samuelem Capesulis
 Patriarcham Alexandrinum eo adduxe-
 rat, ut hic ejurato schismate cum Ec-
 clesia Catholico - Romana sincero ani-
 mo sese conjungeret, & misso Romam
 Legato debitam Clementi XI. obedien-
 tiam polliceretur. His præclare gestis
 Laurentius a S. Congregatione de Pro-
 paganda fide Romam revocatus, a
 summo Pontifice Clemente XI. Vice-
 Commissarius Generalis totius Ordinis
 sui renuntiatur, atque ab Innocen-
 tio XIII. Examinator Cleri Romani no-
 minatus, comitia totius Ordinis, quæ
 per viginti ferme annos Romæ inter-
 missa fuere, rursus indixit, in quibus
 præsentem summo Pontifice in supremum
 universi Ordinis Præpositum eligeba-
 tur, non raro ab Innocentio XIII. ho-
 norifica salutatione recreatus, morien-
 tem vicissim Laurentius piis jovit offi-
 ciis, & cum illo salubres de rebus Di-
 vinis sermones usque ad ejus obitum
 miscuit. Electo autem Benedicto XIII.
 inter Presbyteros Cardinales cooptatus,
 pluribusque S. Congregationibus ac-
 censitus est, ob assidua tamen valetu-
 dinis incommoda ferme nunquam e
 suo Conventu prodire poterat; unico
 hoc ei relicto solatio, quod ingenio
 præ-

præstans e privata sua Bibliotheca literarios fructus colligere, ac eruditorum consortio frui posset, plura etiam antiqua numismata, admodum rara ac selectiora habebat, quæ ex Jerosolyma aliisque Orientis urbibus, quas difficillimis itineribus inviserat, magno studio conquisivit: Demum ætate, curis, ac morbis confectus die decima octava Januarii anno ætatis septuagesimo quinto & sui Cardinalatus secundo, decessit, sepultus in ipsa Ecclesia S. Bartholomæi in Insula. Præter libros jam recensitos evulgavit etiam dubia selecta de Confessario sollicitante, Historiam Polemicam schismatis Græcorum Vol. IV. & tractatum dogmatico - moralem de Jejunio.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XXXVI.

Joannis Baptistæ Cardinalis de Salerno decessus.

Ejusdem Mensis die trigesima Joannes Baptista Salernus, Cosentinus vivere desiit. Hic nobilibus Parentibus Dominico, & Cæcilia Connestabili Ciaccia natus, pietatis & literarum tyrocinium in patria posuit. Adolescens non sine suorum oppositione Societatem ingressus, ut ad altiores Disciplinas gradum faceret, Romam mis-

Sæc. XVIII. missus est, ubi Ptolomeo institutore
 A. C. 1729. usus, Theologiæ non sine maximo pro-
 fectu incubuit. Jam tum a Clemente
 XI. ejusque Nepote tanti habebatur,
 ut Episcoporum Examiner electus,
 eundem Nepotem Annibalem Alba-
 num in Germaniam ad Principum
 Congressum comitari juberetur: Tanta
 autem sedulitate hoc munus obibat Sa-
 lernus, ut denuo itineris ac laborum
 socius eidem Annibali in Sarmatiam
 usque adjungeretur, ubi etiam Apo-
 stolicæ Sedis auctoritatem strenue de-
 fendit, Religionem, atque Ecclesiæ
 disciplinam egregie promovit, & Dia-
 ceses ob Antistitem absentiam, & Pa-
 storum desidiâ laborantes, restitutis
 inibi indefessis Dominicæ Vineæ Cul-
 toribus, ac restaurata morum puritate
 ad pristinum splendorem reduxit. Præ-
 terea Augusto II. Poloniæ Regi non
 modo Auctor exstitit, ut Fridericum
 Augustum Filium suum natu majorem
 Catholico Moderatori instituendum,
 sed etiam in fide Catholica erudiendum
 traderet. Hoc igitur Romanæ Eccle-
 siæ reconciliato Salernus omnem ad-
 hibuit conatum, ut Neo-conversio nu-
 ptia cum quadam Catholica Principe
 conciliarentur. Eo fine Viennam pro-
 fectus, rem cum Carolo VI. Impera-
 tore tam feliciter promovit, ut juveni
 huic

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

huic Principi pientissima Josephi I. Filia natus major faustissimo jungeretur connubio: inde in Poloniam reversus, Anno 1719. die 29. Novembris a Clemente XI. Romanam Purpuram obtinuit, unde Romam venire intentus, die decima quarta Julii solemnibus pompis Urbem ingressus est, atque in gratitudinis signum Pontifici, Theresiæ Albanæ, & Albanio Cardinali admodum pretiosa obtulit dona, vicissim vero a Poloniæ Rege sexaginta aureorum millibus & annuo decem millium proventu, necnon a summo Pontifice tot pinquibus augebatur Sacerdotiis, ut quotannis inde quadraginta ferme scutorum millia reciperet. Interfuit Sacris comitiis pro electione tam Innocentii XIII. quam Benedicti XIII. in quibus Cardinalem Pauluccium Societati apprimè addictum toto, irritò tamen studio ad D. Petri Cathedram evehi adlaborabat. Postea Viennam profectus, ibidem, quo consilio incognitum, aliquamdiu hæsit, & Christianum Ulricum Würtembergæ Ducem in Romanæ Ecclesiæ Gremium recepit, simulque solemnibus Cæsaris atque Imperatricis inaugurationi Pragæ interfuit: Postea a Benedicto XIII. ad Lateranense Concilium Romam revocatus, persuadere nitebatur, ut illud pro Oecumene-

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

cūmenico haberetur: at ipso Papa de-
clarante, illud duntaxat Provinciale
esse Synodum, saltem gravibus ratio-
num momentis obtinuit, ut in Sessio-
ne, in qua de Constitutione *Unigenitæ*
decernebatur, his verbis: *debita obe-*
dientia, adhuc verbum: *omnimoda ad-*
deretur. Ceterum amplis divitiis au-
ctus, nec pauperum, nec propriæ suæ
commoditatis obliviscebatur, sed in
agro Tyburtino, ubi autumnali tempore
rusticabatur, splendidam sibi villam
ab imo magnis sumptibus exstruxerat.
Hoc fuit illi vitæ genus usque ad an-
num 1729. quo annos natus ferme quin-
quaginta novem obiit, sepultus in Ec-
clesia S. Ignatii.

§. XXXVII.

Gregorii Selleri Cardinalis extrema.

Postremus ex Purpuratis, qui hoc
anno mortalitatem exuerunt, erat
Gregorius Selleri Perusinus. Hic hu-
milibus quidem Parentibus in oppido
Panicole natus, in omni tamen virtu-
tum genere educatus, maximam de se
spem fecerat. Juvenis adhuc Ordinis
Prædicatorum institutum amplexatus,
expleto probationis anno sese Deo so-
lemni votorum sponsione devovit: Phi-
losophicis disciplinis admotus, fervido
suo

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

suo ac peracri ingenio Metaphysicis subtilitatibus summopere delectabatur, atque in hoc disputandi genere ceteros longe anteibat. Paulopost tamen ad magis seria intendens, arcana Theologiæ ad mentem D. Thomæ Aquinatis penetrare studuit, non tam ut doctior evaderet, quam ut ex hausta Angelica doctrina sanctior & proximo utilior esset, quocirca dubium reliquit, an virtutibus, vel scientiis præstantior foret. Assiduus quoque erat in evolvendis S. Literis, & Patrum operibus, quapropter hac supellectile sacra locupletatus, non sine maximo animarum proventu, & efficacis eloquentiæ præconio frequentes ad populum Conciones habuit, morumque Sanctitate ac Religiosæ vitæ exemplo, sua verba roboravit. Regnante Innocentio XIII. Romam delatus, & inter Theologos Casenatenses annumeratus, sua eruditione, concionandi arte, & animi moderatione in Aula Pontificia tantam sibi conciliabat existimationem, ut tanquam peritissimus Theologus a plurimis Cardinalibus, Prælatibus, aliisque Viris illustrissimis in consilium adhiberetur. Nec minus cognita & accepta erant hujus Viri merita Clementi XI. Pontifici, qui eum a secretis constituit sacrae Indicis Congregationi, & Consult.

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

K

sul-

Sæc. XVIII. fultorem in Congregatione Indulgentiarum & Inquisitionis dixit, necnon in A. C. 1729. Canonisationum negotio potissimum ejus opera usus est, utque in arduis maxime rebus præsentaneum haberet ipsius auxilium, Gregorium non modo Sacri Palatii Magistrum, sed & conscientie suæ Rectorem sibi adscivit, eumque usque ad extremam vitæ suæ periodum sibi adstantem habere voluit, morientem quoque Gregorius piis adhortationibus adjuvit, Sacræ unctionis Sacramento munivit, ac denique mortuo oculos clausit. Pari quoque benevolentia ab Innocentio XIII. & Benedicto XIII, honorabatur; uterque enim Pontifex ab ejus consilio velut sapientiæ oraculo dependebat, & Benedictus Papa illum deposcentibus tantum Viri meritis die 9. Decembris Anno 1726. inter Purpuratos evexit, nec prius tamen evulgavit, quam die trigesima Aprilis anni sequentis. At vix expleto primo Cardinalatus anno Gregorius gravi morbo correptus, eoque ultra bimestre vexatus, tandem pie obiit die 30. Majj, annos natus septuaginta quatuor. Religiosæ paupertatis nunquam immemor, intestatus decessit, omnemque supellectilem sui Magistri Generalis arbitrio ac dispositioni commisit, unice rogans, ut persoluto ære alieno,

alieno, reliqua portio inter suos do- Sæc. XVIII.
mesticos distribueretur. Corpus ejus A. C. 1729.
in Ecclesia S. Mariæ super Minervam
consueta pompa tumultum quiescit:
Præter alia scripsit vastum opus, in
quod demonstrabat, Constitutionem *Uni-*
genitus nequaquam SS. Augustini &
Thomæ doctrinis adversari.

§. XXXVIII.

*Tres Cardinales a Benedicto XIII.
Papa creati.*

Horum jacturam compensaturus Bene-
dictus Pontifex, hoc anno die vi-
gesima tertia Martii habito secreto, ut
vocant, *Consistorio* unum ex suis Do-
mesticis Præsulibus Romana honoravit
Purpura; scilicet, Camillum Cybo ex
Principibus Massæ & Carrariæ Patriar-
cham Constantinopolitanum, S. Palatii
Præfectum, cui adjecit titulum S. Ste-
phani in Monte Cælio. Præter hunc
ab eodem Pontifice in Cardinales die
sexta Junii inaugurati sunt. I. Fran-
ciscus Burghesius patria Romanus,
Archiepiscopus Trajanopolitanus, Sacri
Palatii Apostolici Præfectus, Cardina-
lis Presbyter tit. S. Silvestri in Capite.
II. Carolus Vincentius Ferreri, Ni-
censis, Ordinis FF. Prædicatorum,
K 2 Episcopus

Sæc. XVIII. Episcopus Alexandrinus, Cardinalis
A. C. 1729. Presbyter tit. S. Mariæ in Via.

§. XXXIX.

Summi Pontificis Constitutiones & decreta.

Plura eaque saluberrima decreta hoc item anno Pontifex condidit, atque inter alia Constitutionem evulgavit, qua Clericorum & Sacerdotum crimina singulari quidem vigilantia, legumque severitate infectatus est, habita tamen ratione venerationis erga Sacerdotalem prærogativam, indecent fore censuit, si Presbyteri unacum Laicis ad triremes damnarentur, eo propter ergastulum, quod *Centum-cellense* vocant, prope Cornetum instaurari, eoque Sacerdotes asportari iussit, ut pro delictis impositas ibidem pœnas luerent. Ut vero sese erga bene meritos æquum exhiberet remuneratorem, die decima sexta Februarii Sacro Cisterciensium Ordini privilegia a Prædecessoribus concessa confirmavit, simulque varias gratias nonnullis familiaribus suis concessit. Cum autem tot Conventus Ord. FF. Mendicantium præcipue Ord. S. Francisci in Hispaniis jam fuissent erecti, ut si alii de novo conderentur, hi Religiosi Christifidelibus pro

pro sustentatione sibi procuranda oneri
essent, & a puritate Regulæ, quam
profiterentur, desciscere cogerentur,
hinc Pontifex die septima Martii pro-
hibuit, ne ejusmodi Conventus intra
quinque aut saltem quatuor leucas a
Conventibus jam erectis Ordinis FF.
Minorum de novo erigerentur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Jam supra meminimus, quod sum-
mus Pontifex ob appellantium pertina-
ciam Urbi ac Diœcesi Parisiensi gratiam
Anni Jubilæi denegarit, proin præfatæ
Diœcesis fideles variis impedimentis
detenti pro consequenda hac gratia
Romam venire non potuerint, tandem
vero Pontifex ad humiles Cardinalis
Noailii Archiepiscopi Parisiensis preces
anno priori die decima tertia Novem-
bris transmissis Brevi eos sacri hujus
thesauri participes reddidit. Cum
autem illi, qui ob pertinacem suam
oppositionem sese sacri hujus favoris in-
dignos effecerunt, ab eo tamen se ex-
cludi haud posse, obtenderent, hinc
Pontifex die octava Martii declaravit,
sue intentionis nullatenus esse aut
fuisse, quod Indulgentia Anni Jubilæi,
aliaque in præfato Brevi Apostolico
concessa iis suffragarentur, qui per Pon-
tifices Prædecessores a Sacræ Romanæ
Ecclesiæ charitate segregati fuerunt,
& quibuscum proin nulla Pontifici &

K 3

præ-

Sæc. XVIII præfatæ Ecclesiæ communio Ecclesiastica existit, nisi prius resipuerint.
A. C. 1729.

Sub idem tempus Pampilonensis Civitatis Magistratus & Præfecti summo Pontifici exposuerunt, quod Anno 1721. ut cives ab imminente pestilentia liberarentur, sese perpetuo voto obstrinxerint, se nullo unquam tempore, ut scenici ludi exhiberentur, permituros, neque Histrionum cætus admitturos: paucos tamen post annos teste experientia agnoverint, huius voti observantiam potius ad destructionem, quam ad publicam ædificationem verti eoquod Cives & incolæ, qui prius honestas comedias accedere consueverant, nunc clam ad minus honestas oblectationes divertissent, ac insuper Orphantrophiumreditibus&illis proventibus spoliaretur, qui ex dictis comediis non modice exigebantur, & ex quibus Orphanæ & spurii alebantur. Igitur expensis horum relatione Pontifex die decima septima Martii statuit, ut obtenta voti dispensatione quotannis solemni rite publice a præfatæ Urbis Episcopo per tres dies SS. Sacramentum exponeretur, & in die ultimo post solemne Sacrum Hymnus Ambrosianus musicis modulis decantaretur, ac demum in festo Purificationis B. V. solemnis supplicatio quotannis haberetur; cum ad

tem Præfecti postmodum exponerent, Sæc. XVIII.
A. C. 1729.
quod ad has solemnitates rite exer-
cendas congrua dos assignanda,
proin cives ad certam contributionem
cogendi forent, inde vero timenda
esset calumnia quorundam, qui sub
pietatis obtentu pecunias extorqueri
convitiarentur, hinc votum in aliud
pium opus commutari rogarunt. Igi-
tur Pontifex ad eorum preces inclina-
tus, præcepit, ut quingenta scuta ad
fabricam Ecclesiæ Carmelitarum cal-
ceatorum de Tudela in Hispaniis pro
unica vice solverent.

Præterea Benedictus XIII. die
vigesima prima Martii indulgen-
tias Crucibus, Rosariis &c. benedi-
ctis ab Abbate Monasterii Montis Ser-
rati Ord. Benedict. confirmavit: Eodem
etiam tempore Gallus Gallucius Ab-
bas Generalis & Abbas Ramirus Ge-
rardus Procurator Generalis Ord. S. Be-
nedicti Congregationis Montis Virginis
apud Pontificem querebantur, quod
etsi omnes dicti Ordinis Monachi in
Monasteriis sub Obedientia Abbatum
degentes vi Tridentini, & privilegii
ab Urbano IV. concessi a Jurisdictione
Nuntii Apostolici in Neapolis Regno ex-
empti essent, quamvis extra claustra deli-
quissent, nihilominus tamen Nuntius
contra eosdem procedendi jus sibi ar-
roga-

Sæc. XVIII. rogaret, sub obtentu facultatis a Cle-
 A C. 1729. mente VIII. & Tridentino cap. 14. Sell.

25. de Regul. Nuntiis Pontificiis tan-
 quam Delegatis concessæ: Expen-
 igitur hisce querelis Pontifex die vige-
 sima sexta Martii hanc litem inter Nun-
 tium & Monachos abolere intentus
 declaravit. hanc facultatem per Cle-
 mentem VIII. concessam duntaxat in-
 telligi posse de facultate procedendi e-
 tiam contra exemptos Regulares, si
 hi devii, & errantes, & extra claustra
 in delicto *deprehenduntur*, non autem
 de facultate procedendi private vel
 cumulative contra eos in Monasteriis
 sub obedientia suorum Abbatum de-
 gentes, proin ad Nuntium jurisdictionis
 duntaxat devolvatur, in casu negligenti-
 æ Superiorum Regularium. Præ-
 terea Pontifex die undecima Julii con-
 cessit indulgentiam plenariam & perpe-
 tuam illis, qui aliquam Ecclesiam Ca-
 nonicorum Præmonstratensium, ubi-
 cunque locorum die 16. Jan. die 3. &
 29. Martii, 7. Aprilis, 15. Junii, 9. Julii,
 13. Augusti, & 17. Novembris pie visi-
 taverint.

Alia Constitutione idem Pontifex
 die 23. Sept. ad preces Michaelis An-
 geli Tamburini Societatis Præpositi Ge-
 neralis erexit Congregationem *de bona*
 Morte primariam Romæ in Domo Pro-
 fessa,

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

fessa, simulque eidem P. Generali facultatem dedit, eandem per Univer-
sum Orbem in Jesuitarum Ecclesiis instituendi, ita tamen, ut si aliquando
eos Roma abesse, vel alibi commorari contingat, Sodales, in quibuscunque locis
existant, indulgentias Congregationi concessas consequi, easque per
modum suffragii pro animabus in purgatorio applicare valeant. Die autem
vigesima quarta Maij Pontifex statuta approbavit, quæ eidem Sorores Con-
servatorii Domus Charitatis pro salutari earum Regimine, & pro puellis,
aliisque mulieribus in doctrina Christiana, & rudimentis fidei Catholicæ
rite instituendis condita & ab Episcopo approbata obtulerunt. Celebris denique
est ejusdem Pontificis Constitutio, qua Asyli jura temperans, declaravit,
ut jam publici latronis nomine veniat, proin asylo excludendus sit, qui un-
cam grassationem in via publica aut vicinali committit, dummodo grassati
mors, aut membrorum mutilatio secuta fuerit. Pariter exclusit Pontifex
non modo eos, qui I. in Ecclesiis aut cæmeteriis, homicidia vel mutilationes
committunt, sed II. etiam eos, qui in Ecclesia aut Cæmeterio stant, interficiunt
vel mutilant extra Ecclesiam vel cæmeterium stantes, III. illos, qui

K 5

Stan-

Sæc. XVIII. stantes extra Ecclesiam occidunt vel
 A. C. 1729. mutilant eos, qui intra Ecclesiam vel
Cæmeterium stant. IV. Eos, qui con-
 fugientibus vim inferunt, eosque ab
 Ecclesia vel loco immuni violenter ab-
 strahunt. V. Mandantes & mandata-
 rios, etsi pecuniæ promissio &c. non
 fuerit adimpleta, dummodo assassinium
 re ipsa fuerit patratum. VI. Interfi-
 cientes proximum animo præmeditato
 ac deliberato. VII. Falsificantes lite-
 ras Apostolicas VIII. falsos monetarios
 IX. denique eos, qui se in alienas do-
 mos introducunt, animo perpetrandi
 rapinas, easque cum homicidio & mu-
 tilatione committunt. Statuit vero
 Pontifex, quod soli Episcopo competat
 declarare, an delictum sit a jure asyli
 exceptum.

§. XL.

*Diversa S. Congregationum
decreta.*

Exstant insuper plura decreta, quæ
 S. Congregationes Romanæ hoc
 anno ediderant, & quidem die vige-
 sima quinta Januarii S. Rituum Con-
 gregatio declaravit, quod festum sep-
 tem Dolorum B. V. si concurrat cum
 officio secundæ classis, ad proximum
 sabbatum transferatur, si autem sab-
 batum

batum post Dominicam Passionis officio altioris ritus fuerit impeditum, tunc dictum festum eo anno penitus omit-
tendum sit. Die decima nona Julii S. Congregatio Indicis solemnī decreto, quod & Pontifex confirmavit, sequentes proscripsit libros. I. Animadversiones Justi Böhmeri in Institutiones Juris Ecclesiastici Claudii Fleury. II. Casimiri Commentarium de scriptoribus Ecclesiæ III. Censuram S. Facultatis Duacensis in quasdam propositiones de gratia ex dictatis DD. Langrand & Marchal. IV. Discursum contra Persecutionem V. Epistolīcam Dissertationem Scoti super facti quæstione, utrum Angelicus Doctor revera docuerit, B. V. fuisse immunem a peccato originali. VI. Historiam Vertoti de Equitibus S. Joannis Jerosolym. VII. Joannis Gasparis Suicen Thesaurum Ecclesiasticum ex PP. Græcis. VIII. Joannis Georgii Wolchy Commentarium Concilii Lateranensis a Benedicto XIII. celebrati. IX. Joannis Martini Oconensis Theologiam speculativam, X. Novum Itinerarium Italiæ Auctore Missono XI. Observationes Addisoni in varia Italiæ loca XII. Spiritualem Directorem pro his, qui nullum habent. XIII. Tractatum de legibus civilibus & Ecclesiasticis contra Hæreticos XIV. Triumph-

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Sæc. XVII. Triumphum misericordiæ, id est S. Or-
 A. C. 1729. dinis SS. Trinitatis institutum.

Præterea annuente Pontifice S. Ri-
 tuum Congregatio die 27. Jan. & 1. ac
 10 Febr. & 14. Martii 18. Julii conce-
 fit, ut festum SS. Redemptoris sub ritu
 duplici majori a Venetis, Officium
 S. Scholasticæ V. & S. Wenceslai, ac
 S. Petri Chrysologi ab omnibus, quoad
 horas Canonicas tenentur, & B. Se-
 raphini ab Asculo a FF. Minoribus
 S. Francisci celebrari queat. Insuper
 S. Congregatio Indulgentiarum die nona
 Februarii ad preces Augustini Romani
 Abbatis Camaldulensis in omnibus Or-
 dinis Ecclesiis indulget privilegium quo-
 tidianum perpetuum Altari S. Romual-
 di: pariter ex benevolentia summi
 Pontificis Ordini Servorum B. V. data
 est facultas nomina Sanctorum & San-
 ctarum proprii Ordinis litanis majori-
 bus adscribendi. Censuit quoque die
 sexta Augusti S. Rituum Congregatio
 concedendum esse, ut propriæ lectio-
 nes secundi Nocturni & tres Oratio-
 nes in Missa S. Joannis Nepomuceni in
 Regno Bohemiæ, in tota Germania,
 ac hæreditariis statibus Domus Au-
 striacæ singulis Annis die 16. Maij in-
 posterum recitarentur, & sequens Elo-
 gium Martyrologio apponeretur: De-
 cimo septimo Kalendas Junii. Praga in
 Bohæ.

Bohemia S. Joannis Nepomuceni Metro-
politane Ecclesie Canonici, qui frustra
tentatus, ut sigilli Sacramentalis fidem
proderet, in flumen Moldavam dejectus,
Martyrii palmam emeruit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XLI.

*Principes atque Illustres hoc anno
denati.*

Inter Principes Ecclesiasticos hoc anno
defunctos ingens sui desiderium re-
liquit Christophorus Franciscus Herbi-
polensis Episcopus, qui Anno 1673. ex
illustri & perantiqua Huttenorum gente
ortus, Majorum suorum decora sibi
propria fecit. Elegantiores literas
velut gradus ad altiora enitenti neces-
sarios a prima juventute imbibit, ex-
coluit, protexit. Postea in ornatissi-
mam Lotharii Francisci Archiepiscopi
& Electoris Moguntini aulam accitus
virtutum omnium præclara exempla
suspexit, ac presse imitatus est, am-
plosque fructus ex variis itineribus re-
portavit, quos ætate matura in lega-
tionibus, aliisque perhonorificis Offi-
ciis publicæ utilitati, & Ecclesiæ bono
impendit; latinæ insuper, Gallicæ,
Italicæ & Hispanicæ linguæ peritissi-
mus lectioni utilium librorum horas,
quas paucas habebat, subsecivas sacra-
vit,

ÆCCL. XVIII.

A.C. 1729.

vit, atque usui profutura in commentarios retulit, qui adhuc in pluribus voluminibus ipsius manu exaratis afferuntur. Canonicis Herbipolensis Ecclesiæ aggregatus Majores suos cultu supremi Numinis ferventissimo, ni superavit, saltem æquavit. Ejusdem tandem Ecclesiæ Decanum tot meritis ac virtutibus inclytum Canonici Anno 1724. die quarta Octobris sibi in Episcopum Ducemque crearunt: Hac dignitate clarus, Religionis incremento, Reipublicæ utilitati, ac subditorum commodis sedulo invigilavit, nec inter postremas curas habuit, ut scientiæ artesque elegantiores indies magis flourerent, & probæ juventutis institutioni prospiceretur: eapropter rei literariæ, Historiæ, Juris naturæ & gentium, itemque juris publici doctrinam, necnon algebræ atque analyseos præcepta publice tradi jussit, æconomix quoque Professore, si fata sivistent, constitutus. Præcipue tamen S. Carolum Borromæum imitatus, in rerum Episcopaliū monumenta, necnon in Prædecessorum nomina, genus & gesta, inque patrias antiquitates inquisivit ipse, & a celeberrimo Joanne Georgio ab Eckhardt aliisque inquiri curavit. At tamen plura & majora meditantem invida mors repente catharo suffocativo obru-

obrutum suæ Ecclesiæ, ac literario Orbi die vigesima quinta Martii eripuit, non sine maximo omnium mærore: Vixit nonnisi quinquaginta sex annos, postquam Ecclesiæ ac Ducatui suo dignissimus Præsul ac Princeps quinque annis præfuit. Successorem habuit Fridericum Carolum Comitem de Schönborn Coadjutorem Bambergensem, & Imperii Vice - Cancellarium, qui die decima octava Maij electus die trigesima Junii fidelitatis homagium a suis recepit.

Sæc XVIII.
A. C. 1729.

Celeberrimi hujus Episcopi obitum præcesserat mors Lotharii Francisci Comitis de Schönborn, Electoris Moguntini, atque Bambergensis Episcopi. Hic die quarta Octobris Anno 1655. natus, ingenii acie, animi celsitudine, magnanimitate, & oris majestate amplissimas, quæ de eo passim concipiebantur, spes superabat. Juvenis morum candore ingenii acie, eruditionis ubertate, modestia & affabilitate amorem atque omnium admirationem in se rapiebat. Annum ætatis trigessimum octavum egerat, cum inter Canonicos Herbipolenses, Bambergenses & Moguntinos cooptaretur. Die autem decima sexta Octobris ad Episcopalem clavum Bambergensem communi omnium suffragio & jubilo admotus, die

ter-

Sæc. XVIII. tertio Septembris Anno 1694. in Moguntinum Coadjutorem & S. R. I. Archi - Cancellarium eligebatur, & sequenti anno mortuo Anselmo, Electori atque Archiepiscopo Moguntino divinis auspiciis successit. Ferventibus belli tumultibus Imperio in pace Riswicensi, Ultrajectina vero & Helveto-Badensi tranquillitatem Europæ restituit, plurimos etiam labores pro Dei gloria, avita Religione, & publica salute exantlavit. Colebatur a Leopoldo & Josepho Imperatoribus exterisque Principibus velut boni consilii, pacisque Angelus; ejus enim operam potissimum pax Carlovicensis inter Cæsarem & Turcam, necnon inter Bambergenses, & Francorum Equites transactio firmabatur, insuper adversus Rægotsum in Hungaria rebellem Leopoldo armorum & militum suppetias transmisit, Carolo autem VI. Sponsam dedit Elisabetham Brunsvicensem Ducissam, quæ Romanæ Ecclesiæ reddita Anno 1707. die prima Maij Bambergæ ab hoc Archiepiscopo sacram Synaxin recepit, & biennio post ejusdem Avus Antonius Ulricus Dux ad fidem Catholicam revocatus est. Nec domestici decoris oblitus, Bambergæ magnificentum Episcopale Palatium, & Pomerfeldæ in Franconia arcem, Weissensteinium

nium vocant, magnis sumptibus erexit, Sæc. XVIII.
 necnon pro P.P. Capucinis Conventum A. C. 1729.
 Höchstadii, & aliud Gösweinsteini
 fundavit. Tanti Viri elogium Joannes
 Ludevig paucis his verbis complexus
 est: *Præst amatus Cæsari, gloriosus Pa-*
triæ, toti Imperio honoratus, Et ut virtu-
tibus omnibus maximus, ita sapientia Prin-
ceps plane incomparabilis. Tandem post
 arduum triginta sex annorum Regimen
 placidissima morte vitæ mortalis cur-
 sum die trigesima Januarii anno ætatis
 septuagesimo quinto consummavit. In
 Bambergensi Episcopatu successit Pa-
 truo suo Franciscus Georgius Comes
 de Schönborn ex Fratre Nepos, jam
 tum Præpositus Trevirensis, in Mo-
 guntino autem Franciscus Ludovicus
 Comes Palatinus.

Nec laicis Principibus hoc anno
 mors pepercerat; die enim vigesima
 septima Maij Leopoldus Josephus Ca-
 rolus Lotharingæ Dux ex Eleonora
 Maria Ferdinandi III. Imperatoris So-
 rore natus ex cruento vomitu quinquæ-
 genarius decessit, postquam per triginta
 duos annos suo Ducatui per pacem
 Ryswicensem restituto laudabilissime
 præerat, & ex Coniuge sua Elisabetha
 Carolina Aurelianensi Ducissa quatuor
 Filios, & novem Filias suscepserat.
 Pari ferme fato vivis ereptus erat die
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. L   vige-

Sæc XVIII. vigesima octava Decembris Thomas
 A. C. 1729. Emmanuel Sabaudia Dux Cæsarei exer-
 citus supremus Mareschallus annos na-
 tus nonnisi quadraginta tres: die autem
 quarta Januarii Joannes Guilielmus
 Saxo - Eisenachensis Dux ex apoplexia
 anno ætatis sexagesimo tertio Eisen-
 achii obiit, postquam ex quatuor uxori-
 bus duodecim proles procreaverat.
 Maximo etiam totius Palatino - Sula-
 bacensis Domus mærore Conjugem
 suam ad æternitatem die vigesima octava
 Julii Ogersheimii prope Manheimium
 secutus est Princeps Hæreditarius Jo-
 sephus Carolus Emmanuel, nonnisi tri-
 gesimo quinto ætatis suæ anno expleto.
 Reliquerat duntaxat tres Filias ex Eli-
 sabetha Augusta Electoris Caroli Filia
 susceptas. Solabatur mæstissimam Fa-
 miliam Joannes Christianus defuncti
 Frater, qui Theodorum quinque ab-
 hinc annis in maximas spes progenit.
 Præterea die duodecima Novembris
 Tychopoli seu *Fortunæ oppido* mortali-
 tatem exiit Philippus Ernestus Glück-
 stadiensis Dux anno ætatis quadrage-
 simo sexto. Præter hos obiere etiam
 die decima septima Decembris Joannes
 Ernestus Saalfeldensis Dux annos na-
 tus septuaginta & unum: die vigesima
 septima ejusdem Mensis Christina Ca-
 rolina Onoldina Marchionissa expleto
 trigesimo

trigesimo quinto ætatis anno, die de- Sæc. XVIII.
 cima nona Aprilis Antonius Ferdinan- A. C. 1729.
 dus Dux de Guastalla & Sabionetta,
 vixerat annos quadraginta duos: die
 duodecima Septembris Princeps ulti-
 mus de Novellare: die duodecima Julii
 Princeps Mutinensis, & die prima Fe-
 bruarii Antonius Grimaldus de Mo-
 naco Dux Valentiniensis anno ætatis
 septuagesimo primo: die secunda Junii
 Laurentius de Almeida & Bombalilha
 Angolensis Regni Gubernator, & die
 sexta Decembris obiit octogenario ma-
 jor Carolus Augustus de Goyon Comes
 de Gace Rupellensis Gubernator &
 Franciæ Marefcallus.

§. XLII.

*Scriptorum Religione Catholicorum
 obitus & opera.*

His quosdam etiam ex Scriptoribus
 Ecclesiasticis hoc anno defunctis
 adjungere lubet: Hos inter plurimum
 celebratur Petrus le Brun Oratorii Pres-
 byter pietate ac eruditione clarissimus,
 qui scripsit epistolas, quibus detexit
 Philosophorum deliria circa virgam di-
 vinatoriam, tractatum de comædiis
 ad illum, qui eas defendit(*), unacum
 L 2 Hi-

(*) Is erat P. Caffarus Theatinus, de quo
 Cardinalis Quirinus in suis Comm. Lib. II.
 cap. 2.

Sæc. XVII. Historia Theatrorum, & iudicio SS.
A. C. 1729. Patrum a primo sæculo usque ad no-
 stra tempora; Concordantiam tempo-
 rum pro intelligendis Scriptoribus octo
 primorum sæculorum, Historiam criti-
 cam actionum superstitiosarum, Expli-
 cationem literalem, Historicam, &
 dogmaticam precum & rituum Missæ,
 Manuale pro iis, qui Missæ aliisque
 Ecclesiæ officiis intersunt, dissertatio-
 nes Historico-dogmaticas de liturgiis
 omnium Ecclesiarum, quarum Tomus I.
 Anno 1716. prodiit. Scripsit etiam
 Vindicias antiquæ opinionis de forma
 consecrationis in Eucharistia contra
 P. Bougeant Jesuitam, epistolam, qua
 illusio detegitur (*) Trevoltiensium Scri-
 ptorum circa vindicias veteris opinionis
 &c. Obiit Parisiis die 6. Januarii e-
 menso vitæ suæ anno sexagesimo septi-
 mo II. Claudius Franciscus Fraguier,
 qui Societate, quam ingressus erat,
 post aliquot annos relicta operam suam
 Ab-

cap. 2. p. 96. testatur, quod magna Parisiis
 in existimatione habitus fuerit ex generis sui
 nobilitate & ex Panormitana Insula ac demum
 ex doctrina. Hanc tamen haud leviter sedavit
 Palinodia, quam ab Archiepiscopo Parisiensi
 recantare adactus fuerat, ob propugnatum Co-
 mœdici usum.

(*) Vid. Trivoltienſ., ad Mensẽ Octobr. 1726,
 Art. 39.

Abbati Bignono ad conficiendum *Dia-* Sæc. XVIII.
rium Eruditorum egregie contulit, ipſus A. C. 1729.
 vero elucubravit varia opuscula, ex
 quibus magis commendantur ejus Mop-
 ſus ſeu ſchola Platonica de hominis
 perfectione, Santolius poenitens, diſ-
 ſertatio de Poetarum uſu a Platone
 facta, diſſertatio de ironia Socratis &
 de ejus ſpiritu familiari, ejusque mo-
 ribus, tractatus de imprecationibus Pa-
 trum contra filios &c. III. Joannes
 Harduinus, quo ſicut Societas vix do-
 ctioſiorem illo ævo habuit, ita vix ullius
 Auctoris opera frequentiori ſimulque
 acriori cenſura fuere perſtriſta: An-
 num agebat trigefimum octavum, cum
 Pariſiis nummos antiquos populorum &
 urbium illuſtratos, & Themiftii oratio-
 nes cum notis ederet, moxque anno
 ſequenti Caii Plinii II. Hiſtoriam natura-
 lem nova interpretatione & annotatio-
 nibus donaret. Jam tum Criticorum
 calamos in ſe concitabat; præprimis enim
 præter P. Desmoleſtium (*) Crevierus
 Bellovacenſis Collegii Profeſſor, tribus
 omnino epistoſis hanc Harduini interpre-
 tationem, ejusque paradoxa inſectabatur,
 cui tamen ipſemet Harduinus respon-
 dere conatus eſt: Nihilominus tamen de
 la Croze ſeu Maturinus Veyſſiere Har-
 dui-

L 3

(*) Memoires de littérature & d'Histoire.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729

duino objectabat, quod non pauca ex Salmasii Claudii commentario ad Solinum suffuratus sit, Gesnerus quoque Gottingensis Professor in sua nova Plinii editione Harduinum non uno in loco castigavit. Edidit hic idem Auctor Anno 1687. triplicem quæstionem de Baptismo, & Anno 1689. suum Antirrheuticum de nummis antiquis Coloniarum & Municipiorum, necnon S. Joannis Chrysostomi epistolam ad Cæsarium notis illustravit unacum dissertatione de Sacramento Altaris: cum autem Joannes le Clerc in eandem epistolam annotationes in sua Bibliotheca universali addidisset, Harduinus contra hunc Scriptorem Gallice edidit vindicias epistolæ S. Joannis Chrysostomi ad Auctorem Bibliothecæ Universalis, in quibus redarguitur, quod asseruisset, Facundum, Liberatum, Marium Mercatorem, Victorem Tunensem, Cassiodorum, Iliodorum aliosque natione Gallos, nequaquam, uti prætenderetur, adeo antiquos esse, omnesque libros, qui sub nomine, Justinii M. circumferrentur, excepto solo ejus Dialogo, esse supposititios. Ast in hoc judicio Harduinum fuisse hallucinatum, facile patet ex eo, quod Justinus in suo dialogo cum Tryphone Judæo, quod opus Harduinus tanquam genui-

genuinum adoptat, mentionem faciat suæ apologiæ pro Christianis; si autem hæc Justini apologiæ forent supposititiæ, necesse foret, talem quoque esse ejus Dialogum, in quo hæc allegantur, cum tamen hunc genuinis accenseat. Insuper Harduinus Anno 1692. Parisinis literis excudi fecit *Chronologiam ex Nummis antiquis restitutam, Prolusionem de Nummis Herodiadum*: In his quoque acriter ab eruditis vapulat, eoquod propugnasset, aliquot retro sæculis extitisse societatem hominum, qui primorum sæculorum Historiam, quæ penitus perierat, restauraturi, ex Cicerone, Plinio, Virgilio in Georgiis & Horatii satyris ac literis, necnon ex veterum diariis atque inscriptionibus, Historiam novam, seu verius fabulam consarcinassent. Hunc vero Harduini librum Parisiis fuisse suppressum, testatur Bayleus: idem fatum subiere *tentamen chronologiæ restitutæ ex antiquis nummis Sæculi Constantiniani, & Chronologia veteris Testamenti conformiter ad Vulgatam illustrata ex nummis veteribus*. Scripsit etiam epistolam de tribus nummis Samaritanis, quo opusculo aculeos Nicolai Toinardi in se concitabat: Præter hosce tractatus vulgavit etiam librum de supremo Christi Paschate, numismata quædam Tetrici, Diocle-

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Sæc. XVIII. cletiani, & Maxentii Augustorum,
A. C. 1729. Historiam Augustam ex nummis anti-

quis Græcis, latinisque restitutam, dissertationem de 70. hebdomadibus Danielis, epistolam ad Ballon fauxium, ubi denuo suas querelas de præfata hominum Societate innovabat: Plura adhuc alia ejusdem Auctoris opuscula quidam Anonymus Hagæ Anno 1733. sub titulo: *Opera varia* collegit, ac prælo subjecit, ubi inter alia memoratu dignissimum est opusculum, quod inscribitur: *Athei detecti*, quibus Cornelius Jansenius, A. Martin, Ludovicus Thomassinus, P. Mallebranche &c. non alio ex capite annumerantur, nisi quia Deum esse ipsam veritatem, proin veritatem esse Deum affirmabant, Harduinus vero docuisse arguatur, veritatem nil aliud esse, quam ideam abstractam, secundam intentionem, quæ habet totum suum esse in nostro intellectu. Ceterum Harduinus vehementissime ab Eruditis carpitur ob systema, quod in potissimis suis libris, præcipue vero in sua Prolusione Chronologica stabilisse, & omnem ferme Historiæ Sacræ certitudinem evertisse videtur, eo quod Horatii epistolas & sermones, Cicero-nem, Plinium &c. duntaxat pro genuinis habeat, proin ceteros omnes antiquos Auctores v. g. Thucydidem, Dio-

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Dionysium Halicarnasæum, Diodorum Siculum, Dionem Cassium, Titum Livium, Suetonium, Tacitum &c. Josephum Hebræum, Eusebium, septuaginta Interpretum versionem, Pentauchon Samaritanum, Origenem, Basilium, Gregorium Nazianzenum, Hieronymum, Augustinum ac reliquorum omnium tam Græcorum quam latinorum Patrum opera nonnisi in cerebro quorundam Monachorum Sæculi XIII. fabricata fuisse asserat. Parodoxam hanc, si tamen Harduini est, opinionem acerbo stylo infectati sunt Alphonsus de Vignoles in sua epistola Chronologica adversus Harduinum, ejusque prolusionem & Historiam veteris Testamenti, necnon Bierlingius, Thomas Ittigius pluresque alii: nemo tamen acerbiori ferula usus est præter Maturinum Veyssiere de la Croze, qui in suis vindiciis veterum Codicum, necnon in suis Dissertationibus Historicis circa diversa argumenta hoc systema solidissime impugnavit, censuitque, Harduinum ad excogitandam novam hanc opinionem impulsam fuisse ex invidia atque æmulatione contra Patres ex Congregatione S. Mauri, qui celeberrimis Patrum antiquorum editionibus de Republica Christiana sese optime meritos reddiderunt. Hujus

L 5

Scri-

Sæc. XVIII. Scriptoris conjecturam non quidem
 A.C. 1729. nostram facimus, certum tamen est,
quod ipsimet Trivoltienſes Jeſuitæ in
 ſuis relationibus continuatis ad Janua-
 rium & Februarium Anno 1734. Pariſiis
 editis hoc ipſum Harduini ſyſtema im-
 pugnarint, & S. Romana Inquiſitio
 hos ejusdem libros: *Opera varia, ope-
 ra ſelecta, & commentarium in N.T. diu*
13. April. 1739. & 28. Jul. 1742. arro-
carbone notarint (*). Ceterum Har-
 duinus adhuc edidit Apologiam Ho-
 meri, judicium Harduini circa duo
 numismata Annæ Fauſtinæ, explica-
 tionem textus 1. Sam. VII. v. 5. 6. Ex-
 plicationem quorundam nominum Ur-
 bium, quæ abbreviata leguntur in
 græcis nummis, Diſſertationem P. Cou-
 rayeri refutatam, refutationem apolo-
 giæ de ordinationibus Anglicanis, &
 Paraphraſin Eccleſiaſtiſtæ necnon librum
 Job juxta Vulgatam notis illuſtratum
 (**). Pſeudo Virgilium, Pſeudo-Ho-
 ratium,

(*) Vid. Trivol. Menſ. Octobr. 1729.
 pap. 1871.

(**) Literarium hujus Scriptoris charac-
 tem Eminentiffimus Cardinalis Quirinus pro-
 priæ experientiæ teſtis in ſuis commentariis
 Lib. II. cap. 2. Part. I. fol. 97. his verbis de-
 ſcribit

ratum, observationes in Aeneidem, Sæc. XVIII.
Numismata sæculi Theodosiani, & Ju- A. C. 1729.
stinianæi, antiqua Numismata Regum
Franciæ, in quo postremo opusculo
in

scribit: Joannes Harduinus, altero die post-
quam Parisios adventassem, a me aditus fa-
cilem, & expeditum mihi se præbuit ad fun-
denda absque fūco paradoxa sua, etsi ad ea-
dem ejuranda haud multo antea adaectus fuisset. Liberis igitur verbis affirmare mihi non
dubitavit, veterum Numismatum auctorita-
tem maximi faciendam, insuper Vulgatam Di-
vinorum Bibliorum Editionem, & Concilii
Tridentini Canones, quandoquidem alia sacræ
Antiquitatis monumenta, pleraque omnia,
justa sublestæ fidei suspitione laborarent,
somniaverat ille, quemadmodum antiquissi-
mos prophanos Scriptores seu Oratores, seu
Poetas, seu Historicos, seu Philosophos, ita
Ecclesiæ Patres, Synodos Episcopales, De-
cretales Pontificum, atque alia hujusmodi
Scripta, nil aliud quam suppositiones esse do-
ctorum Cænobitarum, qui, una simul Sæ-
culo X. conjuratione inita, tantis fallaciis struen-
dis, & concinnandis animum, calamumque
appulissent; uno verbo, Vulgatæ Versionis,
Concilii Tridentini, & priscorum Numisma-
tum

Sæc. XVIII. in suum Pyrrhonismum relapsus pro
 A. C. 1729. pugnabat, Galliæ Historiam ferme to
am tam usque ad Philippum Valesium noo

tum fidei Christianam Religionem inniti, le-
 bantibus, ac nutantibus ex ea suspicione ce-
 teris omnibus ejusdem fundamentis, qua
 hucusque locata fuerunt. Portenta ista dom-
 audirem, spatiando interea in Bibliotheca
 conjunctis cum Harduino passibus, accidit,
 ut oculos converterem ad librum quemdam
 ex ligno confectum, fictitioque titulo orna-
 tum pro implenda, ut alibi etiam fieri obser-
 vavi, plutei extremitate, tunc statim libro
 illi manum injeci, ipsumque Harduini oculis
 objiciens, En, dixi, hocce figmenti, de quo
 agitur, genus esse nemo profecto negaverit,
 in Jesuitarum tamen, non in Monachorum
 officina fabrefacti. San - Germanensis soli-
 tum dicere Mabillonium mihi narrabant, fuisse
 ipsos gloriæ ducere debere, quod olim Cice-
 ronem, Livium, Virgilium, paresque alios
 Scriptores Monastici cuculli apti fuerint pro-
 cudere. Harduinum in rebus Historicis adeo
 delirantem, Clero nihilominus Gallicano ido-
 neum visum fuisse, cui colligendorum Con-
 ciliarum provincia demandaretur, hoc pro-
 fecto quamplures ad maximam admirationem
 pertraxit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

nisi fabulam ab idiotis Monachis male
confutam esse: Alias etiam novas Har-
duini Hypotheses egregie confutavit

Christianus Gottlieb Eichler in bina sua
dissertatione. Haud dissimulandum
tamen est, quod P. Michael le Tellier
Parisiensis Provincialis, Gabriel Da-
niel, Henricus Forcetus, Paulus Bo-
dinus Rectores contra novam operum
P. Harduini editionem Amstello-dami a
Lormeo Bibliopola adornatam prote-
stati sequentem declarationem Anno
1708. ediderint. „Inter alia novæ hu-
„jus editionis opera reperiuntur quæ-
„dam, quæ nunquam lucem publicam
„aspexisse, aut æterna oblivione fuisse
„sepulta optaremus: illud sub titulo:
„*de nummis Herodiadum*, cui cetera in-
„nituntur, a Societatis Superioribus
„suppressum fuisse constat, cunctaque
„exemplaria, quotquot poterant, in-
„tercepta: *Chronologia V. Testamenti*, &
„*Numismata sæculi Constantiniani*, nun-
„quam divendita fuere, nec unquam
„impressa fuissent, si constituti Censo-
„res systema, ob quod prius opuscu-
„lum de Nummis &c. fuit suppressum,
„in illis reperiri, suis Superioribus in-
„dicassent: Ejusdem Auctoris opuscula
„quædam typis vulgata fuere, quæ ad
„idem systema quidem alludunt, sed
„nunquam a Societate, sicut nec cetera

„a

Sæc. XVIII. „a Lormeo edita, censuræ fuerunt sub
 A. C. 1729. „jecta. Huiusmodi Superiores eapropter
 „præfatum Lormeum, ut a suo propo-
 „sito desisteret, impense rogarunt, sed
 „frustra; cum ergo ob præsentem tem-
 „poris vicissitudinem ad hujus Biblio-
 „polæ Superiores recurrere non liceat
 „indicamus ea, quæ jure merito hisce
 „Harduini scriptis objiciuntur. I. Ta-
 „lia stabiliri fundamenta, ex quibus
 „sequeretur, omnia ferme antiqua Ec-
 „clesiæ monumenta, & quamplurima
 „profanæ Historiæ documenta esse
 „supposititia. II. Auctorem aperte in-
 „illis declarare, quod de horum docu-
 „mentorum antiquitate dubitaret. III.
 „Illum eorum quædam omnino pro
 „supposititiis habere. IV. Videri, eum
 „nequidem de antiquitate Græci tex-
 „tus S. Scripturæ esse convictum. V.
 „Novas adhuc alias paradoxas opinio-
 „nes fovere, ex quibus sat periculosa
 „sequelæ deduci possent: Has ob ra-
 „tiones declaramus, nos hæc para-
 „doxa de suppositione Græci textus,
 „& tam Græcorum quam latinorum
 „Patrum, aliorumque Ecclesiæ mo-
 „numentorum rejicere, & ceu merum
 „ingenii figmentum reprobare, sicut
 „quæ Auctor scripsit de Scriptoribus
 „profanis, quorum opera peritissimo-
 „rum Criticorum judicio illis tempo-
 „ribus

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

„ribus, ad quæ hi Scriptores passim re-
„vocantur, confecta fuere: damnamus
„autem præcipue Harduini senten-
„tiam de illis profanis Scriptoribus,
„quorum opera a veteribus Ecclesiæ
„Doctoribus fuere allegata, eoquod
„inde sequeretur, ipsa horum Docto-
„rum opera esse spuria: declaramus ita-
„que, nos omnia Harduini asserta &
„principia, ex quibus præfata para-
„doxa rite deduci possent, rejicere,
„& quamcunque aliam opinionem in
„his libris contentam reprobare, si ea
„communi doctrinæ Catholicorum Do-
„ctorum repugnet: Denique ex volun-
„tate nostri P. Generalis obstitimus
„cuicunque editioni horum librorum:
„nec ullus de sincera nostra voluntate
„dubitabit, postquam in nostris rela-
„tionibus Trivoltiensibus hoc systema
„tanquam erroneum & periculosum
„rejici & solide confutari noverit &c.,
Hanc declarationem confirmare jussus
P. Harduinus die 27. Decembris publici
juris sequens testimonium fecit: „Cun-
„cta hujus declarationis verba sincere
„confirmo, & quicquid in ea circa
„meos libros ibi damnatum est, can-
„dide condemno, præcipue vero, quæ
„de scelerata quadam hominum socie-
„tate scripsi, perinde ac si ipsi ante ali-
„quot sæcula tam Ecclesiasticorum
„quam

Sæc. XVIII. „quam profanorum Scriptorum opera,
A. C. 1729. „quæ hucusque pro antiquis scriptis
 „fuiſſent habita, ſuo Marte conſarci-
 „naſſent: Me hac in re tamdiu cæcu-
 „tiſſe, vehementer doleo, & meis
 „Superioribus me obſtrictum profiteor,
 „quod me ab hoc errore deduxerint:
 „Promitto, me nec ore nec calamo
 „unquam propugnaturum, quod ullo
 „pacto huic meæ declarationi adver-
 „ſari poſſet, & ſi forte cujuſdam ope-
 „ris antiquitatem, de qua nemo ante
 „me dubitavit, ceu ſuſpectam haberem,
 „ea uſurum cautela, ut duntaxat meos
 „dubitandi rationes ſub meo nomine
 „& accedente Superiorum licentia &
 „Cenſorum approbatione prolaturus
 „ſim &c. „

Ceterum Harduinus de Eccleſia
 optime meritum ſe reddidit nova edi-
 tione Conciliorum; quamvis inſauſta
 huius laboris auſpicia habuerit; cum
 enim Anno 1715. novæ huius editio-
 nis *Conſpectum* ederet, in eoque Lectori
 indicaret, quid in ea vel omiſſum vel
 additum fuiſſet, Pariſienſe Parlamen-
 tum die 20. Decembris 1715. quosdam
 conſtituit, qui primos undecim huius
 Collectionis tomos examinarent, his
 ergo Anno 1722. die 7. Septembris cen-
 ſentibus, Epistolam nuncupatoriam ad
 Ludovicum XIV. Regem eſſe ſuppri-
 mendam

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

mendam, ejusque loco Censorum judi-
cium præfigendum esse, nec ulli Bi-
bliopolæ integrum fore, absque hoc
judicio Tomum vendere &c. Regius
Senatus, neglecto Parlamenti decreto
die 15. Aprilis 1725. decrevit, sine
Censorum judicio hoc opus divendere,
integrum esse. In hac autem Colle-
ctione Censores carpebant. I. Quod
Harduinus Regum, Conciliorum &
Episcoporum auctoritati plurimum de-
roget, eosque Pontifici subjiciat. Prin-
cipes ab eo dependere ubique asserat,
atque ex Conciliis studiose depromat
ea, quæ ad stabiliendam hanc subje-
ctionem conferre existimat, insuper do-
cumenta spuria de Pontificum potestate
intrudat, & Conciliis nullam præter
eam, quam a Pontificum consensu ha-
bent, auctoritatem attribuat &c. II.
Oecumenicorum Conciliorum aliorum-
que venerandæ antiquitatis documen-
torum auctoritatem deprimat, & talia
inferat monumenta, quæ vel nullius
sunt auctoritatis, vel non majoris præ-
ter eam, quam ipse eis attribuere mo-
latur. III. Quod plurima Conciliorum
acta, Regum & Pontificum epistolas
aliaque genuina monumenta studiose
prætermittat, ex quibus tamen jura,
consuetudines, & quarundam Eccle-
siarum libertates pro tuenda Episco-

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

M

po-

Sæc. XVIII. porum auctoritate comprobari possent.
A.C. 1729. IV. Quod tam in notis, quam Indicibus,
 Dissertationibus &c. inseruerit
 ea, quibus exstimatam Pontificum
 auctoritatem stabiliri conatus esset, &
 de actis Concilii Constantiensis, prout
 eadem edidit Hermanus Vander Hardt,
 selectiora quidem deprompserit, reli-
 qua vero rejecerit, perinde ac si non-
 nisi vel Scriptorem hæreticum vel nu-
 gatorem otiosum, vel maledicum de-
 clamatorem redolerent.

Tandem vero doctissimus hic Scri-
 ptor die tertia Septembris annos na-
 tus octoginta tres Parisiis pie in Domi-
 no obiit, cui Claudius Grosæus de Bore
 ejus quondam Amicus hoc Epitaphio
 nimis aculeato parentavit:

In expectatione Judicii
 hic jacet
 Hominum paradoxotatos,
 Natione Gallus, religione Romanus,
 Orbis literati portentum:
 Venerandæ antiquitatis cultor
 & destructor
 docte febricitans,
 Somnia & inaudita commenta
 vigilans edidit,
 Scepticum pie egit.
 Credulitate puer, audacia juvenis,
 deliriis senex.

IV.

IV. Vincentius Houdry Jesuita, qui Sæc. XVIII.
 Bibliothecam Concionatorum publici A. C. 1729.
 juris fecit. Decessit Parisiis die vige-
 sima nona Martii anno ætatis nonage-
 simo octavo. V. Honoratus Tournelii
 Sorbonæ Doctor ac Professor, qui in
 defensionem Constitutionis *Unigenitus*
 multa strenue egit & præclare scripsit,
 & celebre sibi nomen comparavit suis
 Prælectionibus Theologicis, quarum
 synopsis sub titulo: *Prælectiones Theo-*
logicæ ad usum Seminariorum conficere Vid. p. 191.
 cæpit, jamque quartus earum tomus
 sub prælo sudabat, dum Parisiis die
 vigesima sexta Decembris annos natus
 septuaginta & unum e vivis excessit.
 VI. Franciscus Bianchini Canonicus
 & Alexandri VIII. Bibliothecarius, qui
 posteritati reliquit Historiam universa-
 lem ex monumentis, & veterum Sym-
 bolis comprobata, de Calendario &
 Cyclo Cæsaris ac de paschali canone
 S. Hyppolyti dissertationes duas, Con-
 siderationes Theoricas & practicas circa
 translationem columnæ Antonii Pii.
 Cubiculum & inscriptiones sepulcrales
 libertorum, Servorum & Officialium
 Aulæ Augusti, solutionem problematis
 Paschalis, epistolam dedicatorem ad
 Historiam legationis Card. Barbarini,
 Hesperii & Phosphori nova phænomena,
 vitam Cardinalis Norisii & Gemi-
 niani

Sæc. XVIII. niani Montanarii, jura in causa Ro-
 A.C. 1729. mana fontis Baptismalis pro Basilica

S. Laurentii in Damaso, & dissertatio-
 nem de aureis atque argenteis cime-
 liis in arce Perusina Anno 1717. effossis.
 Denique præter plura alia scripsit epi-
 stolam de lapide Antiati ad Aquavivam,
 de nummo & gnomone clementino,
 demum vitas Romanorum Pontificum
 ab Anastasio Bibliothecario editas cum
 eruditis annotationibus, & prolego-
 menis in tribus majoris molis volumi-
 nibus rursus prælo subjecit. Obiit au-
 tem Romæ die secunda Martii anno
 ætatis nondum expleto sexagesimo se-
 ptimo VII. Honoratus a S. Maria
 Carmelita Excalceatus Lemovicensis,
 qui in primis sui Ordinis subselliis col-
 locatus præter Philosophica, quamplur-
 rima alia eruditissimo calamo elucu-
 bravit: inter ea ipsius Reflexiones in
 Regulas & usum critices tantopere
 commendantur, ut ipse passim *Critico-*
rum Princeps nominetur, & ejus lucu-
 bratio non modo a Gravesonio tom. 8.
 Hist. Eccl. p. 135. sed ab ipsis etiam
 Parisiensibus, Trivoltiensibus, & qui-
 busdam Protestantibus Diariorum Au-
 ctoribus summo elogio celebretur, ac
 in latinum, Italicum & Hispanum idio-
 ma translata fuerit. Scripsit insuper
 dogmaticam, Historico-hæreticam,
 Histo-

Trivol.

Mens. Jul.

Aug. 1701.

Anno 1714.

p. 2192.

Anno 1709.

Mart.

act. 57.

Historico - positivam & scholasticam Sæc. XVIII.
 expositionem symboli Apostolorum, A. C. 1729.

Positiones circa omnes difficultates
 chronologicas ab Orbe condito usque
 ad Christum, & circa inspirationes
 Scriptorum sacrorum, & in Canonem
 librorum V. T. aliaque documenta qui-
 busdam adscripta, necnon circa tradi-
 tiones Divinas. Cum autem Burdi-
 galæ quidam Franciscanus libellum de
Theologia mystica ederet, illumque ex
 P. Joannis Charoni Carmelitæ libro:
 sub titulo: *Examen Theologiæ Mysticæ*
 decerptum fuisse assereret, P. Hono-
 ratus id ab eo minus æque factum fuisse
 ostendit, edito libro ita inscripto: *Dis-*
sertatio apologetica seu refutatio eorum,
quæ Mysticis in nuper excerptis ex exa-
mine Theologiæ Mysticæ perperam impu-
tantur: Insuper publici juris fecit ce-
 lebre opus sæpius recusum, & in va-
 rias linguas versum, cui titulus: *tra-*
ditio Patrum & Auctorum Ecclesiastico-
rum circa contemplationem, quæ tum dog-
ma, tum hujus exercitii praxin continet.
 Pariter ob doctrinæ soliditatem pluri-
 mum æstimatur aliud ejusdem argu-
 menti opus, cui titulum præfixit: *de*
motivis & praxi amoris Divini: Edidit
 quoque tractatum de Indulgentiis &
 Jubilæo, Problema doctis propositum
 circa libros, qui nomine S. Dionysii

M 3

Areo-

Sæc. XVIII. Areopagitæ circumferuntur: Dissertationes Historicas & Criticas de Ordinibus Militaribus tam antiquis, quam recentioribus regularibus & sæcularibus, denuntiationem Historiæ Ecclesiasticæ Claudii Abbatis Fleury ad Gallicæ Episcopos, & vitam S. Joannis a Cruce: Præcipue vero Honoratus illos, qui sese Constitutioni *Unigenitus* opposuerant, solidissimis lucubrationibus acriter impugnabat, propterea dictus: *Quesnellistarum malleus*. Hanc in rem sequentes libros prælo subjecit. I. Contra Auctorem Quesnellistam Examinis Theologici, difficultates eidem propositas, in quibus æquitas Constitutionis *Unigenitus*, & Instructionis Pastoralis Cleri Gallicani ostenditur tom. 4. II. Denuntiationem hujus examinis ad Cardinales, Archiepiscopos, & Franciæ Episcopos. III. Observationes Dogmatico - Historico - Criticas operum Jansenii, Sancyrani, Arnaldi, Quesnellii, Petitpied &c. IV. Epistolam Theologi ad quemdam Abbatem circa observantiam Constitutionis *Unigenitus*. V. Dissertationes selectas circa controversias ob Bullam *Unigenitus*. VI. Epistolam Theologi ad Abbatem occasione miraculosæ sanationis in festo Corporis Christi. VII. Observationes circa Consultationem L. Advocatorum Parisiensium.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

sum. VIII. Epistolam P. Honorati ad Abbatem circa professionem fidei Sacerdotum Congregationis Missionum S. Josephi Lugdunensis. IX. Vindicias Brevis Benedicti XIII. ad omnes Professores Ordinis Prædicatorum contra calumnias in SS. Augustini & Thomæ Discipulos sparsas. Præter hosce libros adhuc in Insulano Carmelitarum Discalceatorum Conventu asservantur MS. opera sequentia. I. Missa latina cum notis II. Flodoardus hætenus ineditus de vitis Sanctorum Palæstinæ, Patriarcharum & Pontificum usque ad Leonem VII. III. Dissertationes quatuor de gratia, prædestinatione & reprobatione. Obiit celeberrimus hic Vir Insulis die octava Novembris annos natus septuaginta octo. VIII. Michael de Amato Protonotarius Apostolicus, qui publici juris fecit tractatum de piscium aviumque esus consuetudine apud quosdam Christi fideles in antepaschali jejunio, de opobalsami specie ad S. Chrisma conficiendum requisita, Dissert. de causis, cur in antiquis fidei symbolis Constant. & Nicæno art. descendit ad inferos fuerit prætermisus, de inferni situ, de Benedictione Christi in ultima cæna, quot calicibus Christus fuerit usus, de ritu, quo in prima Ecclesia fideles S. Eucharistiam percepturi

M 4

mani-

Sæc. XVIII. manibus exhibebant &c. Decessit die
 A. C. 1729. 15. Nov. Neapolis nonnisi quadraginta
 septem annos natus.

§. XLIII.

*Scriptores Acatholici hoc anno mor-
 tui, eorumque opera.*

Non defunt ex Protestantibus hoc
 anno denati, qui suis lucubrati-
 onibus sese de Republica literaria bene
 meritos reddiderunt. Hos inter præ-
 cipue inclaruit Samuel Clarcke, qui
 scripsit de Baptismo, Confirmatione
 & poenitentia, observationes in librum,
 cui titulus: *Amyntor*, dilucidationes
 in quatuor Evangelistas, tractatum de
 existentia & attributis Divinis, episto-
 lam ad Dodwelum de immortalitate
 animæ, vindicias hujus epistolæ, Julii
 Cæsaris opera notis illustrata, & do-
 ctrinam S. Scripturæ de Trinitate,
 cum autem in hoc libro Arianismo fa-
 visse argueretur, in sui defensionem
 plures edidit vindicias, quibus tamen
 maculam contexit, non autem abster-
 sit. II. Abel Boyer, qui diarium e-
 didit de statu politico Britanniae, nec
 non vitam Guilielmi III. Angliæ Regis
 aliaque non pauca. III. Joannes Fran-
 ciscus Budæus, qui Orbi literario re-
 liquit Institutiones Theologico-dog-
 mati-

maticas, Isagogen Historico - Theologicam, Historiam Ecclesiasticam V. T. Sæc. XVIII.
A. C. 1729.
Institutiones Theologiæ moralis, selecta juris naturæ & gentium, analecta Historiæ philosophiæ, introductionem ad Historiam Philosophiæ Ebræorum, Parergen Historico - Theologicam, tractatum de concordia Religionis Christianæ, statusque civilis, theses de atheismo & superstitione, Miscellanea Sacra, Abarbanelis dissertationes de Principatu Abimelechi, Ecclesiam Apostolicam, epistolam apologeticam pro Ecclesia Lutherana contra Javorsckium, & plures dissertationes, aliaque nonnulla. IV. Simon Hahn, qui persecutus est Chronicon Bergenſe Meibomii & elucubravit Jus imperii in Florentiam, necnon collectionem monumentorum veterum & recentium ineditorum, dissertationem de Regno Arelatenſi, & diploma Imperatoris Ottonis M. illustratum. V. Ludovicus Fischlin, qui publici juris fecit Theatrum mysterii *Αποκατάστασις πάντων* denudatum, & destructum, Memoriam Theologorum Würtenbergenſium unacum supplementis. VI. Joannes Fabritius, qui vulgavit Considerationes variarum controversiarum, enodatam quæstionem, an inter Religionem A. C. & Catholicam non sit essentielle discrimen,
M 5 &

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

& utrum tam in hac quam illa quis salvari queat, quam quæstionem cum affirmando solveret, pro Syncretismo habebatur. VII. Nicolaus Hieronymus Gundling, qui præter plures dissertationes Academicas ad prælum promovit suam viam ad veritatem rationalem & moralem, Historiam philosophiæ moralis apud Orientales, otia Gundlingiana &c. VIII. Gottlieb Wernsdort, qui posteritati reliquit præter dissertationes sat eruditas commentationem de indifferentismo religionum. IX. Fridericus Lampe, e cujus calamo profluxit tractatus de cymbalis, alius de mystica miraculorum Christi interpretatione, commentarius in Joannem, præter ejus dissertationes Philologicas, orationes & programmata in duo volumina Amstelredamensibus literis Anno 1737. exculæ. X. Henricus Gebhard, qui edidit commentarios in XII. Prophetas minores, in epist. Judæ, in Apocalypsin Joannis & alia quamplurima. XI. Joannes Funck, qui scripsit Historiam reformationis, & Conf. Augustanæ, dissert. de tempore nativitatis Christi & de pulchri natura. XII. Joannes Engelbrecht, qui vulgavit tractatum de viciis & necessariis Philosophiæ moralis adminiculis, de præsumptione pro Clero præter alia nonnulla.

§. LXIV.

§. XLIV.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.*Acta Parisinæ Facultatis Theologicæ
circa Constitutionem Unigenitus.*

Fluxerat annus hujus sæculi trigessimus, quo Facultas Theologica Parisiensis die secunda Januarii sua habuit comitia, in quibus prælecta fuere decreta duo, quorum primo die prima Decembris anni præteriti decernebatur, decretum acceptationis die quinta Martii Anno 1714. a S. Facultate Parisiensi factæ esse publicum, solemne & legitimum, altero autem Deputatorum relatio unanimi suffragio confirmabatur. Reclamabat tamen Magister Catherinetus, suæque oppositionis testimonium Syndico tradidit his verbis conceptum: Ego infra scriptus Sacræ Facultatis Parisiensis Doctor Theologus, socius Sorbonicus intercedo Conclusionibus lectis, eoquod interjecta appellatione ab octoginta quatuor Magistris ad supremum Senatum, cujus instrumentum significatum est V. D. Decano, Magistro de Remigny & Scribæ, ut denuntiarent præsentibus Doctoribus, quod causa illa pendeat apud supremum Tribunal, atque, in præjudicium appellationis hujus terminari non possit, ut jam in ultimis Comitibus declaravi; cujus quidem intercessionis meæ Actum & instru-

Sæc. XVIII. *instrumentum postulo. Datum in comitiis*
A. C. 1730. *ordinariis Sacræ Facultatis anno millesimo*
septingentesimo trigesimo, die secunda Fe-
nuarii. Signatum Catherinet.

Verum S. Facultas decrevit, nul-
 lam omnino habendam esse rationem
 hujus oppositionis, illamque nullam
 esse, & hunc Magistrum pœnam in di-
 fidentes latam incurrisse: Eadem ad-
 huc die alii sexdecim Sorbonæ Docto-
 res, qui partim ob adversam valetu-
 dinem, partim ob negotia prioribus
 comitiis non intererant, se Facultatis
 decretum de acceptata Constitutione
 pro vero ac genuino agnoscere palam
 declarabant, scriptumque factæ suæ
 acceptationis testimonium sibi config-
 nari petebant; quod & eorum precibus
 lubenter datum est. His ita peractis
 Syndicus habita oratione ad congre-
 gatos Doctores ita perorabat.

Venerabilis Domine Decane,
Sapientissimi Patres.

„Est magna apud omnes bonos, qui
 „de re Catholica recte sentiunt, maxi-
 „me vero apud eos ex hoc Ordine Ma-
 „gistros, qui varias nostræ Galliæ Diœ-
 „ceses incolunt, expectatio legendi De-
 „creti, quod in ultimis Comitiis vestra
 „tulit auctoritas, hodierna confirmæ-
 „bit.

„bit. Jam diu, quod a vobis nuper
 „tanta animorum consensione fanci-
 „tum est, votis ardentibus exposcebant,
 „moleste ferentes, dolentesque vehe-
 „menter, dum recogitabant corde, at-
 „que animo revolvebant ea omnia, quæ
 „post Ludovici XIV. triumphantis me-
 „morix obitum nebulosis temporibus
 „in hoc Ordine contra fas omne ten-
 „tata fuerunt & peracta, nondum esse
 „a vobis strenue ac fortiter reparata;
 „laborat idcirco semper sinistra fama
 „apud Catholicas gentes verendum
 „sacrae Facultatis Parisiensis nomen.
 „Urgebant nos itaque longas incre-
 „pando moras; ubi autem verbum,
 „quod apud nos istis diebus factum
 „est, acceperunt, tum enimvero læ-
 „tari in Domino, gratulari sibi & vo-
 „bis, restitutum honorem sacri Ordinis
 „nostri, assertam veritatem, cautio-
 „nes adhibitas plenas sapientix. ne
 „deinceps tales turbæ in hoc Ordine
 „orirentur. Inde Deo præpotenti tan-
 „torum bonorum auctori immortales
 „gratiarum actiones non cessant repen-
 „dere.

„Verum insuper (ut fidem faciunt
 „literæ, quas ex variis jam accepi lo-
 „cis) aliquid postulant ulterius, quod
 „nobis certe honorificum valde est &
 „erit

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

Sæc. XVIII. „erit ad corroborandum, firmandum
 A. C. 1730. „que, quod præstitimus, maximi pos-

„deris adjumentum: Scilicet Decretum
 „vestri ultimi ad se exemplaria mitti
 „petunt, ut ad Decretum vestrum accedentes,
 „sua vestris suffragiis adjungant suffragia. Tunc patebit
 „facto dissidentium nostrorum paucitas, & quænam
 „esset mens sacræ Facultatis, si in unum Magistri omnes congregati
 „circa præsens negotium loquerentur. Patebit rem parum
 „causæ deploratæ faventem præstitisse, eosdem
 „Magistros dissidentes, dum ad fucum faciendum,
 „animosque commovendos, undequaque corrodere
 „satagunt nomina Magistrorum, qui suis subscribant
 „famosis libellis, atque ad augendum catervæ suæ
 „merum, nonnullos Magistros adducunt, vel qui
 „jus suffragii non habent, vel qui scripto declarant,
 „se talibus instrumentis subscripsisse nunquam.

„Sed Patres Sapientissimi, non debet mandari typis
 „Decretum vestrum, quantumvis optimum, nisi in fronte
 „& in limine Acta, quæ a quarta Novembris
 „modo præteriti præcesserunt, reponantur,
 „imprimis vero Relationum vestrorum nomine.
 „Verum, ut in lucem prodeat istud opus, necesse

„est, ut ad mentem vestræ Conclusio- Sæc. XVIII.
 „nis, iterum a Deputatis expendatur; A. C. 1730.

„neque enim aliquid juris publici fieri
 „debet jussu vestro, nisi tale sit quod
 „vestri Ordinis famam ac dignitatem
 „referat. Id præstabunt quam primum
 „mandatis vestris obsequentes pro suo
 „solito studio sapientissimi Deputati.

„Deerit inter illos proh dolor? qui
 „totius operis præcipuus auctor fuit,
 „Deputatorum antiquior, quem su-
 „pere acerbo hisce diebus amisimus,
 „jactura certe gravi, nec lugenda satis.
 „Audita ejus Relatione, in nostris ul-
 „timis Comitibus meritis ipsi laudes &
 „gratias ultro rependimus; nunc vero
 „feralis ille casus, quo nobis quinque
 „dierum spatio tam intempestive erep-
 „tus est, nostras lacrimas reposcit.
 „Flebilis ille quidem Bonis omnibus
 „occidit, sed nulli Ordini flebilior quam
 „nostro, cujus erat, & erit semper
 „eximium ornamentum. Tanta erat
 „verborum ejus in Comitibus nostris au-
 „toritas & gratia, & adeo suavi pol-
 „lebat eloquio, adeo splendido nitore
 „amantem veri mentem suam expone-
 „bat, ut facile ad se raperet animos,
 „eosque, vi blanda, ad suam plenam
 „judicii amplectendam sententiam ad-
 „duceret. Præditus omnibus ingenii
 „dotibus, sua singulari eruditione in-
 „signis

Sæc. XVIII, „signis. meritis conspicuus, apud Ma-
A.C. 1730. „gnates viros magno positus in loco,

„jamque a multis annis amplissima
 „fruens fama sui, alienus erat prorsus,
 „qui sibi inde aliquid arrogaret; vir
 „convictu facilis, suavissimæ indolis ac
 „beneficæ, nocere cuiquam nescius,
 „studens prodesse cunctis. „

„Hinc factum est, Patres Sapientis-
 „simi, ut cum per tot annos, plenam
 „faciens disciplinam doctrinæ suæ, &
 „mittens sapientiæ suæ eloquia sicut
 „imbres, publicis in Scholis Theolo-
 „giam docuisset, Doctor eximius, quo
 „nullus melior usquam extitit, atque
 „jam donatus rude, parta quiete non
 „inglorius frui posset; cedens tamen
 „votis amicorum ac precibus, ut fie-
 „ret utilis, reluctantem ne quidquam
 „modestia, ingravescente ætate, otium
 „suum communi apposuit lucro, ut
 „quos olim tradiderat codices, a se
 „recognitos, novisque locupletatos
 „additamentis, publici juris faceret.
 „& laboriosum istud opus aggredere-
 „tur, quo sensim ac sine sensu vires e-
 „jus attritæ sunt & exhaustæ, donec
 „instar Apis studiosæ vitam ipsam pul-
 „chro sub fasce relinqueret. „

„Cum ergo talentum doctrinæ &
 „ingenii, quod acceperat ad usuram
 „posuerit, atque egregiam, ad ulti-
 „mum

„mum usque vitæ halitum, pro Ec-
 „clesiæ bono operam navaverit, ne
 „dubitemus, quin cum ipso bonorum
 „operum remunerator Deus misericor-
 „diter egerit, non intrans in iudicium
 „cum servo suo. Libri autem, quos
 „tanto studio defunctus magister ad rei
 „litterariæ ornamentum, ad Ordinis
 „nostri decus & gloriam, ad Schola-
 „rum Theologicarum commodum &
 „utilitatem typis edidit, laudem ejus
 „enuntiabunt in Ecclesia, præstabunt-
 „que, ut non recedat memoria ejus,
 „sed nomen ejus requiratur a genera-
 „tione in generationem.,,

„Hæc pauca de viro nobis omni-
 „bus charo hic a me cum vestra ve-
 „nia dici posse duxi, hac occasione
 „data: Arguendus alioquin a vobis,
 „si omnino tacuissem; excusandus au-
 „tem, si, quod in gravi luctu & mærore
 „fieri aliter vix potest, non pro digni-
 „tate rei locutus sim. „

§. XLV.

*Sacrae Facultatis decretum contra Do-
ctores refractarios.*

Hanc Syndici orationem S. Facultas
 plurimum commendabat, eamque
 Sorbonæ tabulis esse inferendam de-
 cernebat, eo potissimum nomine, quod
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. N Syn-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

II. „Quantum ad actum protestato-
rium non potuissim abstinere ob
multa capita, quæ in ipso continentur,
tum contra reverentiam Regiæ Maje-
stati debitam peccantia, tum injurio-
sa vobis omnibus & Sacro Ordini,
quin statim pro munere quo fungor,
actionem dicerem falsi, & calumniæ
adversus illos Magistros, qui non eru-
buerunt tali instrumento subscribere.
Sola lectio hujusce instrumenti pro-
bat id a me non sine gravissimo fun-
damento pronuntiari. Verum egis-
sem, ut arbitror, contra mentem
conclusionis vestræ, quæ lata est die
octava Mensis Novembris præteriti.
Viæ vestræ sunt pacificæ, consilia
vestra sunt plena humanitatis, nihil
aliud vultis, nisi ut ad obsequium &
unitatem redeant Dissidentes, mota
autem lite adversus illos, timendum
erat, ne eorum mentes nedum mitesce-
rent, sed inde magis ac magis ex-
acerbarentur. „

„Quantum vero ad actum in se mi-
nime juridicum, sed informem, in
quo continetur libellus supplex obla-
tus Senatui Parisiensi, supervaca-
neum videbatur, ut de illo mentio-
nem ullam amplius facerem, cum
publicis in Comitibus die prima Mensis
Decembris habitis, S. M. de la
N 2 „Croix

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

Syndicus tam honorificam Viri de Ecclesia, Sacro hoc Ordine, & rebus Theologicis optime meriti Magistri Honorati Tournelii nuper defuncti memoriam habuisset. Postmodum die decima sexta Januarii rursus generalia habebantur comitia, in quibus idem Syndicus exposuit, sibi jam dudum consignatos fuisse tres fasciculos, in quorum primo quorundam protestatio, in altero libellus supplex Senatui Parisiensi contra Facultatis decreta oblatus & demum in tertio, Magistrorum de Lagneau, & de la Croix oppositio adversus Facultatis conclusionem die 1. Nov. latam & die 1. Decembris confirmatam continentur. His expositis Syndicus rationes attulit, ob quas de hisce fasciculis serius in comitiis referre decreverit: Igitur hanc in rem ita effatus est. I. „Intellexeram hoc esse „consilium eorum, a quibus talia intru- „menta mittebantur, distrabere ani- „mos, morasque injicere, ut dum in „hisce perlegendis, aut reprimendis „occuparemur, abiret Comitiorum tem- „pus, sicque impedirent nos de his „tractare & agere negotiis, de quibus, „missis aliis, agendum erat in hisce „prædictis Comitiis, aut aliquæ exci- „tarentur turbæ & contentiones, & „id ad minus obtinerent, ut nulla „pronuntiaretur Conclusio.”

II. Quar-

Sæc. XVIII. „ Croix objicienti Conclusionem ve-
 A. C. 1730. „ stram diei octavæ Novembris præce-

„ dentis minime confirmari posse, ob
 „ Provocationem interjectam ad Sena-
 „ tum Parisiensem in dicto Libello sup-
 „ plici contentam, reposuissem ego pa-
 „ lam & aperte, notum esse quidem
 „ nobis, talem Libellum supplicem ob-
 „ latum fuisse Senatui, sed ab eodem
 „ non admissum, neque ob stare posse
 „ interjectam aliquam provocationem
 „ ad Senatum Parisiensem, quæ oblata
 „ nullo hujusce Tribunalis decretorio
 „ judicio niteretur.

III. „ Cum Magistri, qui subscripsi-
 „ sent tum provocatorio Instrumento,
 „ tum Libello supplici oblato Senatui
 „ Parisiensi, ut ad eorum Magistrorum
 „ causam accederent, qui auctoritate
 „ Regia jussi sunt die quinta Novembris
 „ proxime elapsi a nostris abstinere Co-
 „ mitiis, adjecta privationis poena ab
 „ omni jure Magisterii, eadem auctori-
 „ tate Regia iisdem fuissent subjeti
 „ poenis, hoc est, & a nostris exclusi
 „ Comitibus & omni privati Magisterii
 „ jure, quia nempe Majestas Regia in-
 „ tellexerat tales Magistros, non tam
 „ contra Facultatem insurrexisse sua
 „ temeraria agendi ratione, quam con-
 „ tra verendam ipsius Auctoritatem,
 „ existimabam, pro reverentia debita
 „ Re-

„Regiæ Majestati, ad nos amplius non
 „pertinere de tali facto inquirere, aut
 „illos ad Tribunal vestrum advocare,
 „cum jam ea de re non viderentur am-
 „plius esse quodammodo nostri juris,
 „nec decuisset novas pœnas iis addere
 „ob eandem culpam, pro qua Rex
 „ipse in eos animadverterat.,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

„Et vero iis rationibus mox allatis
 „novam hanc subjiciam: ut quis ob-
 „stare possit, ne aliqua Conclusio lata
 „vim legis obtineat in Societate, ne-
 „cesse est, ut in dicta Societate jus ha-
 „beat suffragii; tum enim, si quid vi-
 „sum ipsi fuerit peccatum contra leges
 „& statuta & Societas noluerit ullam
 „habere momentorum, quæ ab ipso pro-
 „lata sunt, rationem, eo ipso tempore
 „quo pronuntiata est Conclusio, re-
 „cursum habet ad Superiorem, inter-
 „cedere vel provocare pro ipso jure
 „potest: verum ubi a suo jure excidit,
 „spectari debet ac si non esset amplius
 „Societatis membrum: Quæcumque
 „autem instrumenta denuntiet, nul-
 „lius erunt momenti, cum, juxta re-
 „gulam juris, nullus major sit defectus
 „quam defectus potestatis: talis est
 „status M. M. Dissidentium, qui utrique
 „actui, Potestatorio scilicet, & Libello
 „supplici subscripserunt. Auctoritate
 „Regia sunt exclusi ab omni aditu Co-

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

„mitiorum, hoc facto privantur omni
 „jure Magisterii. Quo titulo igitur
 „jam possunt obstare, quominus S. Fa-
 „cultas legitime congregata eas Con-
 „clusiones & leges ferat, quas pro
 „circumstantiis temporum judicat esse
 „faciendas, non video. Causissentur
 „illi, si velint, ut faciunt suis in li-
 „bellis, absentiam suam a nostris Co-
 „mitiis. Donec eadem auctoritas,
 „quæ jussit eos abstinere, ipsis permit-
 „tat, ut redeant, S. Facultas pro jure
 „suo sua celebrabit Comitia, de rebus
 „propositis deliberabit, ipsis licet ab-
 „sentibus, & quas voluerit pronuntia-
 „bit Conclusiones; eorum vero inter-
 „cessionem, si quæ sint, habebit tan-
 „quam irritas ac nullas, nec tenebi-
 „tur vel levissimam earum facere me-
 „tionem.

„Hac ductus gravissima ratione ex-
 „stimavi, opus non esse, ut de duobus
 „Actibus supradictis verba apud vos
 „facerem & abstinerem adhuc hodie,
 „nisi visum fuisset nonnullis Magistris,
 „quorum apud me est summa auctori-
 „tas, opportunum, ut de hisce omni-
 „bus penitus non tacerem.

„Verum de tertio Instrumento sub-
 „signato a duobus Magistris, qui no-
 „stris Comitibus die prima Decembris
 „intererant, & quorum alter jus ha-
 „bet

„bet suffragii, tacere minime possum, Sæc. XVIII.
 „& de illo retulissem initio hujusce A.C. 1730.

„mensis, nisi me retardassent negotia,
 „quibus de more onerantur, quæ fin-
 „gulis bienniis secunda Januarii cele-
 „brari solent Comititia; hinc factum est
 „ut initio ultimarum Comitiorum ve-
 „niam a vobis postulaverim, quod de
 „isto negotio non referrem.,

„Actus ille continet intercessionem
 „factam a duobus SS. MM. scilicet Lag-
 „neau & de la Croix. Solum appel-
 „labo jam M. de la Croix, cum,
 „alter, qui etiam subscripserat Libello
 „supplici oblato Senatui Parisiensi,
 „vestris non possit interesse Comititiis,
 „a quibus jussus est auctoritate Regia
 „abstinere.,

„Scitis, Patres Sapientissimi, a
 „me interpellatum fuisse tribus repe-
 „titis vicibus M. de la Croix, utrum
 „vellet intercedere adversus Conclusio-
 „nem vestram diei octavæ Novembris
 „ultimi? Potuisset ille intercedere,
 „si voluisset, & de ipsius intercessione
 „a vobis illico in Comititiis Kalendis
 „Decembris præteriti celebratis fuisset,
 „ut moris est, deliberatum, quemad-
 „modum deliberatum fuit de inter-
 „cessione facta a S. M. Magnodet; ob-
 „mutuit D. de la Croix, remansit in
 „Comititiis, & cum a me postulatum
 „fuis-

Sæc. XVIII. „fuiſſet, utrum vellet ſacer Ordo vel
A. C. 1730. „confirmare Conclusionem, vel ex-

„pectare, donec Deputatorum antiquior
„ſuam habuiſſet Relationem, de qua
„agendum erat die decima quinta ejus-
„dem menſis, dictus D. de la Croix
„rogatus ſententiam ordine ſuo, eorum
„amplexus eſt opinionem, qui ſentie-
„bant, expectandum eſſe uſque dum
„Deputati retuliſſent, ſed interim a
„confirmanda conſuſione abſtinendum.

„Eſtne, unde querimoniam moveat
„dictus S. M. de la Croix adverſus ſi-
„crum Ordinem, peccatumne eſt ad-
„verſus leges & ſtatuta? Nonne libe-
„rum erat unicuique alterutram,
„vellet, amplecti ſententiam? Et quo-
„niam, quam amplexus eſt, non præ-
„valuit, eſtne idcirco intercedendi
„locus? Poterunt ergo ſimiliter inter-
„cedere quicumque aliquam ſequuti
„fuerint ſententiam, quæ numero ſu-
„fragiorum non vicerit. Miror, quo-
„modo vir in rebus tractandis erudi-
„tus, nescio quo, ex præjudicata opi-
„nionem, abreptus impetu, leges juris
„tam cito dedidicerit.

„Ut autem aliquis ſit rationis color,
„pro graviffimo momento contendit in
„ſuo Inſtrumento per Apparitorem re-
„gium ſignificato, ſummam deberi reve-
„rentiam Senatui Pariſienſi, atque, cum
„cauſa

„caussa de qua agitur, ad ipsius Tri-
 „bunal pendeat ob factam provocatio-
 „nem a nonnullis Magistris, vos, lite
 „pendente, non potuisse ad confir-
 „mandam Conclusionem procedere.
 „Sed iterum hominis eruditi peritiam
 „hic requiro; nonne in confesso est
 „apud omnes, nullam esse provocatio-
 „nem, quantumvis delata videatur ad
 „Senatum Parisiensem, cujus nos, ut
 „hactenus præstitimus, summo obse-
 „quio decretoria judicia veneramus,
 „nisi nixa fuerit Decreto aliquo quod
 „gallice vocant *un Relief d'appel*?

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

Absoluta hac oratione Sacra Fa-
 cultas decrevit, oppositionem a Ma-
 gistris Lagneau & de la Croix omnino
 esse rejiciendam, & utrumque eidem
 sententiæ ac poenæ esse subiectum,
 qua nuper Catherinetus fuerat multa-
 tus, quo facto Magister Pouffin palam
 declaravit, se decreto S. Facultatis die
 14. Decembris condito sincere adhæ-
 rere; cum autem Magister Piers de
 Girardin ore & calamo sese novissimis
 Facultatis Theologicæ decretis oppo-
 suisset, Syndicus declarabat, hunc Ma-
 gistrum in comitiis jam dudum sese
 iteratis vicibus Virum ferventioris in-
 genii exhibuisse, sua vero oppositione
 omnem excessisse modum, eamque om-
 nino nullam esse, intempestivam, S. Or-
 dini

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

dini oppido injuriosam, ac calitibus
 & calumniis turgidam, præcipue cum
 falso affereret, passim in comitiis au-
 diri comminationes exilii & carceris;
 cum S. Facultatis consilia nonnisi ad
 humanitatem & indulgentiam colli-
 ment, eaque nil magis ardentius ex-
 optet, quam ut e Magistris dissidentes
 ad obsequium & unitatem doctrinæ re-
 vertantur. Eapropter Syndicus petit
 ut nulla habita præfatæ oppositionis ra-
 tione Sacer Ordo prælectam Facultatis
 conclusionem confirmaret, & Magi-
 strum Piers e Sorbonæ gremio ejectum,
 exclusumque declararet, nisi in proxi-
 mis comitiis suam oppositionem revo-
 caret, & humillime a S. Ordine veniam
 peteret, eoquod statuti vigesimi quinti
 immemor contra reverentiam S. Facul-
 tati debitam suis convitiis ac probis
 invereccunde peccasset, atque idcirco
 juxta Sorbonæ leges a consortio S. Or-
 dinis repelli promeruiisset. His expo-
 sitis idem Syndicus suasit, ut fatalis
 poenæ latæ terminus Dissidentibus Ma-
 gistris præfixus, quamvis die 15. hujus
 Mensis expiraret, nihilominus tamen
 prolongaretur, ut omnis querimonia
 locus amputaretur, hacque ratione S. Fa-
 cultas magis magisque suam in redu-
 cendis refractariis propensam demon-
 straret voluntatem. Postea Syndicus signi-

significabat, quatuor alios Magistros Sæc. XVIII.
 sponte & toto cordis affectu cunctis A. C. 1730.
 Sorbonæ decretis adhærere, plurimos-
 que Magistros tam sæculares quam Re-
 gulares, qui nondum jure suffragii gau-
 derent, exoptare, ut pari obedientia
 hisce decretis palam adhærere, eis li-
 ceret, præcipue vero conclusioni die
 15. Decembris, qua S. Facultas decla-
 rabat, se amplecti Constitutionem *Uni-*
genitus tanquam judicium dogmaticum
 Ecclesiæ Universalis, eoquod omnino
 æquum esse eis videretur, annuere
 præclaris Magistrorum votis, quæ in
 communi causa aliunde in commodum
 & utilitatem tam privatorum, quam
 totius S. Facultatis Parisinæ vergunt.
 His in deliberationem vocatis, S. Fa-
 cultas decrevit. I. Magistrum Piers
 e gremio esse ejiciendum, ni veniam
 peteret. II. Longioris moræ termi-
 num dissidentibus nonnisi in proximis
 comitiis esse præfigendum. III. Docto-
 ribus, qui Sorbonæ decretis acquie-
 runt, suæ adhæSIONIS literas testes esse
 dandas, æque ac aliis decem, qui pa-
 lam in comitiis declarabant, se sincero
 corde præfatis decretis adstipulari.

§. XLVI.

Alia Ejusdem Facultatis comitia.

Insu-

Sæc. XVIII.
A.C. 1730.

[n]super Sacra Facultas Theologica die prima Martii solemnia habebat comitia, in quibus Magister de Valliere ceterorum, qui a sua pervicacia repperant, nomine perelegantem habuit orationem, ac sacræ Facultati renuperis suis decretis ad totius Ordinis splendorem, atque ad Religionis & Ecclesiæ bonum feliciter ac præclare gestam gratulabatur, simulque palam profitebatur, se obsequentissimum fore Constitutioni Apostolicæ juxta decretum a S Facultate die 15. Decembris latum, seque lubentissime toto corde & animo in omnibus huic decreto adhæsurum. Ad hujus Magistri exemplum non modo præfati Doctores, sed & viginti tres Magistri suam appellationem revocarunt. Tam prospero comitiorum auspicio animatus Syndicus retulit, sacræ Facultatis deputatos die octava Novembris Conventum habuisse, atque in eo deliberasse I. super quodam novo Instrumento a centum Magistris subsignato, quod sibi Syndico die 13. Februarii per Apparitorem forenses denuntiatum & significatum fuisset, & quod fuisset prælectum illud prolixum opus, ita minusculis literis exaratum, ut vix, nec sine ingenti oculorum labore legi potuerit, visum autem esset Deputatis id nihil aliud esse,

„esse, quam novum Libellum suppli-
 „cem, quem Magistri dissidentes obtu-
 „lerunt Senatui Parisiensi, non feli-
 „ciori exceptum sorte, quam quem
 „primum obtulerunt, quia in isto re-
 „centi instrumento, ut in præceden-
 „tibus, absurda quæque nec ferenda
 „continerentur, dignum in omnibus
 „capitibus quod summo contemptu ne-
 „gligeretur, aut, si tamen de illo a-
 „gendum sit, ad alia commodiora re-
 „mitteretur Comitia.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

II. „Retulit quoque, actum esse
 „de Magistro Sornet Licentiando, qui
 „die vigesima Februarii a Meritissimo
 „D. Cancellario Baccalaureis Licentian-
 „dis ad gradum Licentiati obtinendum
 „assignata, cum cæterorum suorum
 „commilitonum offensione ac scandalo
 „ab Aula Illustrissimi Archiepiscopi Pa-
 „risiensis idcirco recesserat, quod nol-
 „let postulatum ab omnibus, ad men-
 „tem Decreti die 15. Decembris ultimi,
 „certum dare palam testimonium sin-
 „ceri erga Constitutionem *Unigenitus*
 „obsequii; addens, apertis verbis &
 „voce intelligibili coram omnibus, se
 „tali conditione Benedictionem Apo-
 „stolicam, gradumque Licentiati mi-
 „nime posse recipere; censuisse Domi-
 „nos Deputatos, gratulandum quidem
 „esse S. Ordini, quod nullus ex Licen-
 „tiant-

Sæc. XVIII. „tiandis aliis tam pravum exemplum
 A. C. 1730. „secutus fuisset; unde S. Ordo intel-
 „ligebat cæteros omnes, qui reman-
 „serant, sese hac in occasione obse-
 „quentissimos præbuisse; verum anim-
 „advertendum severe in dictum Ma-
 „gistrum Sornet, eumque inter Dis-
 „sidentes annumerandum, neque, nisi
 „ante præfigendum tempus, ad me-
 „liorem mentem reverteretur, admit-
 „tendum, nisi palam & publice veniam
 „humillime peteret a S. Facultate; si
 „vero renuerit, ex albo Baccalaure-
 „rum expungendum. „

III. „Actum esse de figendo termino
 „Magistris Dissidentibus, mentem vero
 „deputatorum esse, benigne satis jam
 „actum esse cum dictis Magistris; po-
 „tere etiam ex Instrumento recent
 „significato Decretum S. Facultatis ipsi
 „notum esse: Quoniam vero ad eorum
 „manus nondum pervenit Relatio in
 „ipsum gratiam & commodum exte-
 „rata, cujus editio cum cæteris Acti-
 „bus intra paucos dies erat absolven-
 „da, existimasse Deputatos, conce-
 „adhuc iis posse, qui intra Urbem &
 „Banleucam commorantur usque ad pri-
 „mam Aprilis proximi, iis vero qui
 „extra Urbem & Banleucam degunt us-
 „que ad primam mensis Maij subse-
 „quentis, ita ut tamen nulla ulterius
 „prorogatio concedatur. „

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

IV. „ Visum esse iisdem Dominis
 „ Deputatis, sex Seniores in præsen-
 „ bus Comitibus nominandos, qui una
 „ cum V. D. Decano & Syndico, no-
 „ mine S. Ordinis Regem ipsum quam-
 „ primum adirent, si talem honorem
 „ Regia Majestas concedere vellet S. Fa-
 „ cultati, & ipsi Acta nostra typis e-
 „ dita reverenter offerrent ac præsen-
 „ tarent, ut olim factum fuit tempore
 „ triumphantis memoriæ Ludovici XIV.
 „ cui similiter obtulit suum Decretum
 „ S. Facultas die 14. Mensis Martii
 „ 1714. atque cum inde accessisset huic
 „ Decreto magnum auctoritatis pon-
 „ dus, interesse plurimum S. Facultatis
 „ satagere quantum posset, ne tantus
 „ deesset honor recentiori Decreto suo,
 „ eo plus virtutis ac momenti habituro,
 „ quo splendidiori præsidio, eoque Re-
 „ gio firmaretur. „

V. „ Quantum ad exemplaria acto-
 „ rum, quæ mandantur typis distri-
 „ buenda, censuisse Dominos Deputatos,
 „ honorifice deferenda Viris Principi-
 „ bus ac in primis dignitatibus consti-
 „ tutis, Eminentissimis videlicet Cardi-
 „ nalibus, imprimis vero Eminentissi-
 „ mo Fleurio, ex cujus potenti patro-
 „ cinio tantum decoris & adjumenti
 „ singulis diebus percipit S. Ordo, nec-
 „ non Illustrissimo Archiepiscopo Pari-
 „ siensi,

Sæc. XVIII. „ siensi, cujus omnes norant prope-
 A. C. 1730. „ sam erga Nos voluntatem, ipsum
 „ occasione data, invitandum ac ro-
 „ gandum, si vellet, quod valde hono-
 „ rificum foret & gratum S. Facultati
 „ servatis, quæ tempore Illustrissimi
 „ Harlæi unius ex Decessoribus suis ser-
 „ vata sunt, Lauream doctoralem ad-
 „ pisci, seseque numero Magistrorum
 „ adjungere. „

VI. „ Visum esse iisdem Deputatis
 „ non expectandum usque ad proxima
 „ comitia, ut singulis Magistris distri-
 „ buerentur Actorum nostrorum exem-
 „ plaria, sed convenientius fore, simi-
 „ terentur per domos; atque ut M. M.
 „ Dissidentes intelligant S. Facultatem
 „ in eorum favorem & commodum jus-
 „ sisse illa mandari typis, ut quæcum-
 „ que monita & adhortationes in illis
 „ continentur, ad promptum eorum
 „ reditum inserviant, opportunum fo-
 „ re, si singulis exemplaribus ad hunc
 „ M. M. Dissidentes dirigendis, hæc so-
 „ lita formula adhiberetur, ex parte
 „ S. Facultatis, appositis nomine & sy-
 „ grapha M. Herissant I. Apparitoris &
 „ Scribæ S. Facultatis. „

§. XLVII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.*Ejusdem S. Facultatis decretum circa
Syndici postulata.*

De hisce sex articulis a Syndico ex-
positis Jacobus Leullierus Deca-
nus cum octoginta quatuor Magistris
maturam instituit deliberationem ac
tandem communi omnium suffragio
decidit. I. De instrumento a dissidenti-
bus oblato proxime esse deliberandum.
II. Sornetum Baccalaureum inter dis-
sidentes esse annumerandum, expun-
gendumque ex albo Baccalaureorum,
nec, si intra tempus mox figendum,
redire vellet ad obsequium, admit-
tendum, nisi coram S. Facultate ve-
niam peteret humillime.,

Terminum fatalem temporis
jam concessi M. M. Dissidentibus
fixum esse, ad diem primam
Mensis Aprilis proximi in gratiam
eorum, qui in Urbe vel in Banleu-
ca commorantur, ad diem vero
primam Maij subsequentis pro iis, qui
extra Urbem aut Banleucam degunt,
adeo ut nulla ulterius fieret proro-
gatio.,

III. „Sex Seniores esse nominan-
dos, qui unacum Decano & Syndico
Regem adirent, quique acta sua sta-
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. O „tim

Sæc. XVIII. „tim ac fuerint edita, debita reve-
 A. C. 1730. „rentia offerrent, simulque Facultatis
 „Deputati sua acta deferrent tum Emi-
 „nentissimo Regni Administro, Emi-
 „nentissimisque tribus aliis Cardinali-
 „bus, quos suos inter Magistros anno-
 „merare gloriatur S. Ordo, tum etiam Il-
 „lustrissimo Archiepiscopo Parisiensi ip-
 „sæque declarandum, rem fore admodum
 „honorificam & gratam S. Facultati,
 „si, fervatis, quæ servata sunt tem-
 „pore Illustrissimi Harlæi Archiepiscopi
 „Parisiensis, vellet Lauream Doctori-
 „lem adipisci, seseque numero Magistro-
 „rum adjungere; voluit insuper Decanus
 „ut iidem curent Deputati deferri cum
 „omni honore eadem exemplaria Il-
 „lustrissimis Franciæ Cancellario, & Re-
 „giorum sigillorum Custodi, omnibus
 „Regni Administris, Illustrissimo Proto-
 „præfidi Senatus Parisiensis, & Re-
 „giis Triumviris ac Procuratori Ca-
 „tholico.,

§. XLVIII.

Finalis declaratio S. Facultatis.

Postquam hæc omnia in variis co-
 mitiis gesta fuissent, Decanus no-
 mine totius Facultatis sequentem de-
 clarationem typis promulgari jussit:
 „Patebit proculdubio iis omnibus,
 „qui

„qui hæc Acta præsentia lecturi sunt, Sæc. XVIII.
„S. Facultatis Magistros Constitutioni A. C. 1730.

„*Unigenitus* obsequentes numero cete-
„ris Dissidentibus longe prævalere. Hi
„enim quantumvis hætenus omnem
„moverint lapidein, ut suffragia suæ
„causæ faventia undequaque corrade-
„rent, vix nomina centum Magistro-
„tum potuerunt obtinere. Ex hoc
„autem numero ferme dimidia pars
„eorum est Magistrorum, qui vel in
„Comitiis sacræ Facultatis jus ferendi
„suffragii nondum habent, vel sunt
„ab octo annis & amplius ejusdem
„juris prærogativa destituti: quin &
„adhuc detrahendi sunt non pauci,
„tum, & illi, qui scriptis ad DD. Syn-
„dicum privatis Epistolis, quas penes
„se servat, declarant, apertis verbis
„perperam omnino inscribi eorum no-
„mina vel in Instrumento protestato-
„rio, vel in Libello supplici, oblato
„Senatui Parisiensi, cum certum sit, neu-
„tri Instrumento eos usquam subscrip-
„sisse, tum etiam & illi qui a Comitiis
„die prima Martii celebratis subscrip-
„tionem suam plane revocarunt, se
„seque Decretis a sacra Facultate latis
„adhærere sponte & ultro profitentur.
„Curabitur ut publici juris fiat quam-
„primum accuratus Catalogus eorum
„Magistrorum, qui ad mentem de-
„creti

Sæc. XVIII. „creti die decima quinta Decembris

A C. 1730. „ 1729. vel viva voce, vel scripto

„stati sunt, se corde & animo obsequen-

„tes esse Constitutioni *Unigenitus*, tan-

„quam Decreto dogmatico Universitatis

„Ecclesiæ; addentur & eorum similia

„nomina, qui statim atque Decreta præ-

„sentia receperint, eidem adhære-

„accedere properabunt. „

„Id unum in præsentiarum suffici-

„observare. I. Nonaginta quinque

„Magistros in Comitibus die 15. De-

„cembriis 1729. II. Septendecim in Co-

„mitibus die 1. & 16. Januarii 1730.

„III. Quatuordecim in Comitibus 1. Febr.

„& IV. Triginta septem in Comitibus

„primæ Martii sese ad eandem senten-

„tiam adjunxisse; unde jam confu-

„num erit effici Magistrorum ultra

„centum & sexaginta, qui corde ma-

„gno & animo volenti se Constitutioni

„*Unigenitus* obsequentes esse palam

„aperte gloriantur, atque ex iis bene-

„multos Deo optimo maximo, singulis

„diebus grates rependere ob acceptum

„singulare beneficium, quo, agnita ve-

„ritate, causam prorsus conclamant

„tam deseruere, quæ prohi dolor! e-

„unice tendit, ut animi, præfractio-

„ni subordinationis vinculo, spretoque

„debita Ecclesiæ Decretis & Superio-

„ribus legitimis obedientia, nihil ali-

„præ-

„præter schisma, rebellionem, ac diffu-
 „siones spirent.“

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

§. XLIX.

*Epistola Facultatis Theologicæ Pa-
 risiensis ad Universitatis Colo-
 niensem & Pragensem.*

His feliciter confectis mox die prima
 Septembris nomine Decani, om-
 niumque Magistrorum Syndicus Uni-
 versitates Coloniensem & Pragensem
 de plena sua submissione certiores red-
 didit, datis ad eas hisce literis:

*Decanus & Facultas Theologorum Pa-
 risiensium celeberrimæ Studii Colonienfis
 Universitati salutem plurimam in eo, qui
 convertit luctum nostrum in gaudium.*

„Si juxta monitum sapientiæ, cu-
 „ram habere debeamus de bono nomine.
 „Tum maxime cum famæ nostræ asper-
 „sam labem novimus, in iis quæ Re-
 „ligionis & fidei nostræ integritatem
 „spectant, in quibus, ut ait D. Hiero-
 „nymus: *Nefas est quemquam esse pa-*
 „tientem. Cum igitur ex iis, quæ statim
 „ab obitu Ludovici XIV. invictissimi
 „Galliarum Regis in nostra Theologica
 „Parisiensi Facultate adversus Consti-
 „tutionem *Unigenitus* a nonnullis tur-
 „bulentis tentata sunt, iste rumor in-
 „faustus de Parisiensibus Theologis per

Sæc. XVIII. „ universum orbem Catholicum incre-
 A. C. 1730. „ buerit, Decretum nempe, quod Anno
1714. „ pro acceptanda & observanda
 „ Constitutione Sanctissimæ memoriæ
 „ Clementis Papæ XI. emisserant, sub-
 „ inde declaratum fuisse nullum, falsum
 „ & adulterinum (quod tamen invictis
 „ simis argumentis ostendimus in actis
 „ nostris esse falsissimum) imo communi
 „ Magistrorum suffragio renitentibus ad
 „ modum paucis interjectam fuisse ad
 „ futurum generale Concilium scandalo-
 „ losam provocationem; uno verbo ad-
 „ versus Apostolicum Decretum ab Epi-
 „ scopis acceptatum & promulgatum,
 „ insurrexisse nihilominus totam Facul-
 „ tatem nostram, atque inde vulgo tra-
 „ ducerentur Parisienses Theologi non
 „ secus ac si, per stupendam animorum
 „ conversionem, a priscis majorum suc-
 „ rum moribus, & ab antiqua, quæ
 „ hucusque in ordine suo Doctrina vi-
 „ guerat, plane recessissent, spretaque
 „ docentis ac judicantis Ecclesiæ au-
 „ thoritate, quam *qui non audit tanquam*
 „ *Ethnicus & Publicanus*, ipso pronun-
 „ tiantes Christo Domino, *haberi debet*,
 „ se solos aliter docentes esse audien-
 „ dos jactitarent, eorum ritu scilicet, qui
 „ ut soli sapere videantur, cælum ipsum
 „ vituperant; & rerum novarum ama-
 „ tores, quorum os abundat malitia, spar-

„sis undequaque famosis suis libellis, Sæc. XVIII.
 „tanquam totidem funestis flabellis, A. C. 1730.

„falsum hunc rumorem augere non
 „cessarent, quemadmodum hodierna
 „die nec adhuc desinunt; adeo ut
 „in istis florentissimis academiis Ca-
 „tholicis nemo ferme foret, qui atten-
 „dendo ad ea, quæ de nobis sinistra
 „fama renuntiante passim circumfere-
 „bantur, & ex altera parte revocando
 „in memoriam felicem præteritorum
 „temporum nostram conditionem, in
 „hæc verba luctu & mærore percitus,
 „non statim erumperet; *hæccine est illa*
 „*perfecti Decoris Theologica Parisiensis*
 „*Facultas, gaudium olim universæ terræ?*
 „*quomodo obscuratum est aurum? mutatus*
 „*est color ejus optimus;* ad tot tantaque
 „reformanda mala, duximus strenue
 „ac fortiter esse adlaborandum. Ut
 „autem præstaremus feliciter, intelle-
 „ximus non satis, sufficienterque con-
 „sultum iri famæ nominis nostri, si,
 „quæ per summum nefas nebulosis
 „temporibus inserta fuerant in com-
 „mentariis nostris, & quæ evulgata
 „falso rumori ansam, aliquodque fun-
 „damentum hactenus præbuerant,
 „plane penitusque apud nos rescinde-
 „rentur, & iis substituerentur meliora;
 „sed insuper oportere ad amoliendam
 „hanc labem, ut acta quæcumque a no-

Sæc. XVIII. „bis ea de re sancirentur, publici juris
 A. C. 1730. „fierent, ut quocumque, ad dedecus
 „& opprobrium nostrum rerum male
 „gestarum iniquitas accesserat, ibi pa-
 „riter ad resarciendum honorem no-
 „strum, damni fortiter ac fideliter re-
 „parati notitia perveniret, nec minus
 „hodie, ad propulsandam gravem in-
 „juriam, diffunderetur factis certissi-
 „mis cognitio veritatis, quam ad con-
 „flandam turpem calumniam, sese pra-
 „vis artibus diffuderat antea propaga-
 „tio falsitatis.„

„Quapropter, quæ duo erant æ-
 „que necessaria, statim atque potui-
 „mus, eodem ferme momento præsti-
 „timus; alterum *in quo agebatur de statu*
 „*nostro*, ut verbis utamur S. Augu-
 „stini, necessarium erat nobis, quod
 „*erat de recuperanda fama nominis nostri*
 „*necessarium aliis*; utrumque debeamus
 „æquitati, honori nostro, Religioni
 „itaque ubi sese fausta obtulit occasio,
 „cui jam dudum præstolabamur im-
 „patientes moræ emendavimus, quæ
 „jam dudum debuissent emendari.
 „Decretum latum Anno 1714. suæ, ut
 „par erat, sinceritati restituimus, &
 „auctoritati, atque, ut nihil deesset
 „opere in tanto, & omnibus, quæ oc-
 „currere possent incommodis consule-
 „remus, nova sanctione, eaque, priore
 „au-

„authentica magis ac solemniori, Fa-
 „cultas nostra declaravit de 15. De-
 „cembris ultimi in suis generalibus
 „Comitiis, apud Collegium Sorbonæ
 „congregata, amplecti se de novo Con-
 „stitutionem *Unigenitus* tanquam dog-
 „maticum universalis Ecclesiæ judi-
 „cium, cui refragari nefas, cui non
 „obsequi nihil aliud est, quam velle
 „partem habere cum iis, qui de foris
 „sunt, nec ad Ecclesiam ulterius per-
 „tinent. Adhibuimus cautiones, ne
 „quid huic simile, quod evenerat, dein-
 „ceps contingeret, neque ad gradus
 „nostros Theologicos admitterentur,
 „nisi de quorum constaret apud nos
 „fidei sinceritate & obsequio, cæteris
 „quæ expendi solent non neglectis.
 „Hoc bene ac recte, sapienterque fa-
 „ctum vobis profecto SS. MM, videbi-
 „tur: & illud idem valde fuisse non
 „opportunum duntaxat, sed plane ne-
 „cessarium, judicabunt, quotquot sunt
 „æqui æstimatores rerum, neque enim
 „sufficit præteritis, aut præsentibus
 „domesticis malis attulisse remedium,
 „verum prudentiæ est, in posterum pro-
 „spicere ac providere. Aliud super-
 „erat necessarium non minus, a quo exor-
 „dium duxit præsens Epistola, quod
 „similiter non censuimus omittendum,
 „nempe ut non solum typis ad usum
 O 5 „no-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

Sæc. XVIII. „ nostrum mandare tur acta nostra,
 A. C. 1730. „ sed etiam eorum exemplaria per or-
 „ bem Catholicum affatim spargerentur. & lata eam in rem expressa con-
 „ clusione, volumus ad insigniores
 „ Academias, quarum Catholica fides
 „ bonus est odor Christi in Ecclesia,
 „ quantocius nomine nostro mitteren-
 „ tur; nec dubitamus, quin pro vestra
 „ erga ordinem nostrum propensa vo-
 „ luntate, ad aspectum eorum quæ,
 „ favente cælo, novissimis istis tempo-
 „ ribus feliciter gessimus, non pluri-
 „ mum gaudeatis in Domino, nobis-
 „ que velitis ex animo gratulari. Ad-
 „ cedit ad istud bonum, quod a se ma-
 „ gnum est, *descendens a Patre luminum*
 „ a quo fluit quodcumque donum est opti-
 „ mum, quod, ex quo prodiit Decretum
 „ novum diei 15. Decembris ultimi, sex-
 „ centi & amplius numero Magistri,
 „ quos officiorum necessitas procul ab
 „ Urbe & Comitibus nostris distitos re-
 „ tinet, scriptis eximiis Epistolis, huic
 „ applaudere gestiant, suaque suffragia
 „ nostris adjungere suffragiis glorien-
 „ tur, & singulis diebus accedant ad
 „ illud idem roborandum Decretum
 „ variis orbis plagis, certissima testi-
 „ monia non inferiora prioribus; adeo
 „ ut exceptis adhuc non nullis numero
 „ paucis de sua nuditate confusis, qui
 „ suis

„suis privatis opinionibus abrepti a Sæc. XVIII.
 „cæteris dissident, atque idcirco tan- A. C. 1730.
 „quam viri turbulenti jussi sunt a Co-
 „mitiis nostris abstinere, affirmare me-
 „rito jam possumus, utendo verbis
 „Eutychii Constantinopolitani, in sua,
 „nomine 5. Concilii ad Vigilium Pa-
 „pam Epistola, *submota confusione discor-*
diæ, pacem reformasse Deum in ordine no-
stro, & collectos in unum Magistros unum
idemque sapere in recta fidei confessione, quod
 „sane Catholice sentientibus gratissi-
 „mum esse debet, & multum habet
 „in se non mediocris solatii.”

„Quid inde porro his acceptis nun-
 „tiis eveniet SS. PP. ac Magistri, illud
 „certe quod nostræ inpræsentiarum
 „gloriæ plurimum interesse profite-
 „mur; quæ infastæ de nomine no-
 „stro, forte apud vos etiam prævalue-
 „rant suspiciones, delebuntur; redibit
 „pristinus favor, reviviscet præclara,
 „quæ apud vos ut alibi, floruerat olim
 „nostri nominis existimatio. Docet
 „S. Augustinus, lib. confess. *cavendas*
omnes suspiciones, & in antecessum
 „Studendum, ne fingatur de nobis
 „quidquid fingi potest aut dici; quanto
 „magis ubi tam noxiæ suspiciones ob-
 „tinuerunt, nec defuit, proh dolor!
 „fundamentum ut obtinerent.”

„ His

Sæc. XVIII. „His ita positis, nullus est, in nostris
 A. C. 1730. „evulgandis operibus, superbiæ typus
 „metuendus, nulla jactantia, ostenta-
 „tio nulla, quia vera inest loquendi,
 „ac scribendi, & quæ scripta sunt e-
 „vulgandi necessitas. Scimus quæ-
 „dam esse opera bona, quæ, ne fiant
 „coram hominibus, sed in abscondito
 „Divina nobis præcipit in Evangelio
 „Christi Domini Sapientia, ad quod
 „attendens præceptum, S. Basilii
 „recte Christianos admonet, *inane*
 „*Gloriam esse fugiendam, quam dulcem*
 „*bonorum operum spoliatricem non minus*
 „*vere, quam eleganter nuncupat; ve-*
 „*rum sunt alia tamen opera bona, quæ*
 „*jubente eodem novæ legis Auctore*
 „*Christo, lucere debent coram hominibus,*
 „*ut illa videant, & glorificent Patrem*
 „*qui in cælis est, Non sunt hæc duo*
 „*inter se pugnantia, si attendamus*
 „*ad diversam operum indolem, & eo-*
 „*rum naturam, de quibus sermo est,*
 „*necnon & ad conditionem temporum,*
 „*in quibus nunc versamur, & sumus*
 „*positi; maxime vero si, quæ mani-*
 „*festa fiunt & evulgantur, eo bono ac*
 „*recto fine prodeant, quo acta nostra*
 „*typis recens edita ad celeberrimam*
 „*Academiæ vestram mittere satagi-*
 „*mus. Nostrum ergo non improba-*
 „*bitis consilium, Magistri sapientissimi,*
 „ex

„ex quo mentem nostram noveritis. Ve-
 „hementer cupimus in amicitiam re-
 „dire vestram, si forsan ab illa exci-
 „dimus, nihil magis cordi est, quam
 „Academix vestrx, quæ cæteras in-
 „ter multiplici titulo eminet, antiqui
 „amoris vinculo, & *Catholicæ fidei com-*
 „*munionem consociari*; unde confidimus,
 „futurum, ut munusculum illud nostrum,
 „quale est, ingratum vobis non sit.
 „Erit certe in signum ære perennius,
 „& pignus authenticum illius obler-
 „vantix singularis, qua vos illustris-
 „simumque ordinem vestrum impen-
 „sabiliter colimus ac veneramur. Valete sa-
 „pientissimi Theologi, crescentes sem-
 „per in scientia Dei, veritatem facien-
 „tes in Charitate. Conjunctis viribus
 „confortemur in Domino, & in potentia
 „virtutis ejus ad destruendam omnem
 „altitudinem extollentem sese adver-
 „sus scientiam Dei; verbum continea-
 „mus ad consummationem Sanctorum,
 „in opus Magisterii & ædificationem
 „Corporis Christi.”

§. L.

*Responsum Facultatis Coloniensis ad
 Sorbonæ literas.*

Hæc Parisinæ Facultatis literas Uni-
 versitas Coloniensis summa animi
 læti-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

Sæc. XVIII. lætitia recepit, moxque die sexta Martii
 A. C. 1730. anni sequentis, hoc ad eam dedit re-
 sponsum:

*Decanus & Facultas Theologorum Co-
 loniensium celeberrimæ, & antiquissimæ
 Studii Parisiensis Facultati Theologicæ Sa-
 lutem plurimam in eo, qui est Via, veri-
 tas, & vita.*

„Perquam jucundum nobis fuit,
 „Viri Sapientissimi, vestras sub inscri-
 „ptione Eminentissimi Domini Cardi-
 „nalis de Fleury recipere literas, qui-
 „bus adjunxistis Acta Sacræ Facultatis
 „vestræ in famosa causâ Quesnellista-
 „rum, donum profecto nobis pretio-
 „sum, ac integritatis vestræ certum
 „testimonium, quo indefessus pro Ec-
 „clesia Dei zelus vester & labor ma-
 „nifestus est omnibus, dum non sicut
 „plurimi adulterantes verbum Dei,
 „sed ex sinceritate, sed sicut ex Deo,
 „coram Deo, in Christo loquimini,
 „ejusdem bonus odor, multis, quod
 „optamus, vitæ in vitam, Deo seu
 „in honorem ejus & gloriam, ac No-
 „mini vestro in testimonium sanæ do-
 „ctrinæ (melius est enim Nomen bo-
 „num quam unguenta pretiosa) ut
 „solitam suam fragrantiam quaquaver-
 „sum spargat in toto orbe Christiano,
 „nec illud ultra quasi fætere faciant
 „tot famosi libelli, injuriosæ Epistolæ,
 „&

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

„& scandalosa Opuscula quædam etiam
„Nomini Facultatis Parisiensis menda-
„citer afflicta: in quibus damnata
„Quesnellii Doctrina passim venditur,
„defenditur, Constitutio Dogmatica
„Clementis XI. gloriolæ mem inle-
„mentæ, iniquitatis & injustitiæ in-
„culatur, ab ea ejusdemque acceptio-
„ne ad futurum Concilium Generale
„exemplo pessimo appellatur, „

„Vos igitur Viri integerrimi, pro
„Dogmatica Constitutione Apostolica
„Unigenitus nihil omisit utilium, ut
„Deus odorem notitiæ suæ & verita-
„tum in Bulla declaratarum, & con-
„fixarum falsitatum manifestaret per
„vos in omni loco. Secuti estis mo-
„nitum Magni Ecclesiæ Doctoris S. Au-
„gustini lib. de ver. relig. cap. 8. ad-
„hortantis: Utamur hæreticis, non ut
„eorum approbemus errores, sed ut
„Catholicam disciplinam adversus eo-
„rum insidias asserentes, vigilantiores
„& cautiores simus, etiam si eos ad sa-
„lutem revocare non possimus. Vos
„bonus Christi odor etiam in iis, qui
„pereunt, mortis in mortem; appo-
„suisit Vos murum pro Domo Do-
„mini, pro sancta Matre Ecclesia, pro
„Cathedra, ex qua Clemens XI. in
„Constitutione Unigenitus Dei Filius,
„per Petrum locutus est; fausta se
„offe-

Sæc. XVIII. „offerente occasione stetit in prælio

A. C. 1730. „pro Sacra Facultate conservantes non

„solum præclarissimum a sæculis no-

„men vestrum & famam, verum &

„plurimum augentes. Accessit etiam

„quæ Dei providentia & bonitas est,

„salus ex inimicis, quibusdam Dome-

„sticis vestris scriptis incassum tenta-

„runt, eam gloriosiore fecerunt;

„ipsi vero in gremio vestro probe & pro-

„vide doctrina sana enutriti, ast in-

„grati, plus quam oportet, aut necesse

„est, nec quæ Dei sunt, sed altum &

„apud se sapientes, immites aliis sine

„benignitate, habentes speciem, vi-

„tutem autem ejus abnegantes privati

„sunt ea quæ secundum pietatem est,

„veritate & doctrina, sicque inquieti

„spiritus dum plus exquirunt contem-

„plando, quam capiunt, usque ad

„perversa dogmata erumpunt: & dum

„veritatis discipuli esse negligunt, ma-

„gisri errorum fiunt. S. Gregorius Ma-

„gnus lib. 6. moral. cap. 12.

„Istiusmodi spiritus homines per-

„hasce partes non raro evagabantur,

„quærentes quos seducerent, sed fru-

„dio adeo sterili, ut nullos invenerint

„discipulos, ast errorum suorum stre-

„nuos offenderint impugnatores &

„magno fructu Facultas nostra, cujus

„ista est gloria non postrema, quod a

„-ev

„vestris Majoribus descendens vera Ca- Sæc. XVIII.
„tholica doctrina dotata, ad hæc us- A. C. 1730.

„que tempora perennet, se illis oppo-
„suerit, nec pedem figere permiserit.

„Doctissimas diversorum Reveren-
„tissimorum Episcoporum Ecclesiæ
„Gallicanæ Instructiones super hac ma-
„teria editas lætanter vidimus, studiose
„legimus, legendas vehementer com-
„mendavimus, esto inflexibiles Ques-
„nelli sequaces contrarium plebi ob-
„trudere, in vanum tamen, laborarint,
„soli sapere volentes, nunquam ad
„sobrietatem, sed ad spiritus intume-
„scentiam.

„Ad horum majorem confusionem,
„ac magni Nominis vestri incremen-
„tum unanimi consensu decrevimus
„reimprimere Acta vestra nobis bene-
„vole transmissa, adjunctis gratissimis
„Literis Vestris, qua methodo non
„parum ædificabitur populus Romano-
„Catholicus & Nominis vestri odor bo-
„nus amplius diffundetur. Faxint Su-
„peri, ut aberrantes ad nos redeant
„& intelligant verbum Domini dicen-
„tis: Ego sum Via, Veritas, & Vita,
„super quæ S. Augustinus Tractatu 22.
„in Joannem inquit: Ambulare vis,
„ego sum Via; falli non vis, ego sum
„Veritas; mori non vis, ego sum Vita,
„quam Vobis, & Nobis in vera Fide,
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. P Spe,

Sæc. XVIII., Spe & Charitate conjunctis precibus
 A. C. 1730., mur æternam. Datum Coloniae Agri-
pinæ in Congregatione Concilii Theo-
 „logici specialiter indicta pridie Nonas
 „Martii 1731.

*De Mandato Domini Decani &
 Magistrorum Sacrae Facultatis
 Colonienſis.*

*Cereon Arnold Schaubert
 Universitatis Colonienſis
 Secretarius.*

§. LI.

*Epistola Pragensis Universitatis ad
 Parisienses Theologos.*

Haud ſegniori humanitatis affectu
 gens ſuum gaudium teſtabatur
 Universitas Pragensis, quæ pariter ad
 Sorbonæ literas præſatâ die & anno
 ſequens tranſmiſit reſponſum:

Quod in conjunctionem gaudii, &
 in partem de plenitudine conſolationis
 & exultationis ſuæ, quam ſapientiſſi-
 mi conſilii ſententia & æquiſſimi judicii
 Decreto pro Gloria Unigeniti Dei Filii
 congregata in unum, Sacra Facultas
 concepit. Nos evocare libuerit, No-
 biſcumque uberrimos ſanctæ Lætitie
 fructus in Spiritu ſancto conceptos in
 veri-

veritate, atque Charitate partos com-
 municare placuerit, grandis exulta-
 tioni Nostræ accrevit portio, inexpli-
 cabilis exhilaratio, ingensque in Nos
 propensi sacræ Facultatis affectus æsti-
 matio, & veneratio, & utriusque ar-
 gumentum excrevit: Unanimiter pro-
 fusis gaudiis ex abundantia cordis ex-
 hilarati pariter in consummatione gau-
 dii congaudemus: *Ecce quam bonum &*
jucundum in Domo Divinæ Sapientiæ ha-
bitare in unum, in Charitate congregari,
& consentire in veritate. Impense gra-
 tulamur ad unum omnes sacris Co-
 mitiis, super quæ Spiritus *Veritatis &*
Charitatis ita descendit, ut dissensionem
 nullus relinqueretur locus, neque ullum
 foret votum; sed sola Pax & Tranquil-
 litas recto intellectu & bono affectu col-
 ligeret calculos & suffragia, quibus
 sapientissimi juxta ac Sacerrimi Ordi-
 nis æquissimum Arbitrium probatis &
 approbatis sententiam ferret. Non sa-
 tis dilaudare valemus ardentem Sacræ
 Facultatis Zelum, neque sufficienter
 applaudere magnanimæ Declarationi,
 Justissimæ & sapientissimæ Idææ, atque
 irrefragabilis Veritatis exemplo, quæ
 novit pretiosum a vili discernere, atque
 ita ex Prophetico testimonio, quasi
or Divinæ Sapientiæ fieri, quod tam so-
lidam argumentandi vim complectitur

Sæc. XVIII. & energiam, ut potens sit irritare, quæ
 A. C. 1730. contraria, roborare, atque firmare, quæ
stabilienda & quæ firmata sunt, porro
 confirmare, & ab omni adverso insultu
 generose & gloriose tutari; Magna
 nempe Sacerrimus Ordo Sapientiae ap-
 paratu est instructus, ut potenti elo-
 quio, literariisque monumentis nun-
 quam non capax sit falsas subtilitates
 enervandi, & evertendi, quibus Apo-
 stolicæ Sedis Constitutio a malignis
 conatibus per temporis funesti Asse-
 tores & Scriptores tentata fuit. Pro-
 bandus etenim spiritus est non minus
 Veritatis, quam Charitatis, utrumque
 nuinus sit, ne sub specie Veritatis in-
 tellectus erret, & voluntas decipiatur,
 amplissimumque literatæ Virtutis in-
 probata veritate, & Charitate præco-
 nium est; hæc namque mali genii est
 impostura, ut assertis suis perfidam
 conciliet fidem; hæc rectæ rationi non
 solum non esse dissona, verum ipsi Di-
 vinæ Sapientiae consona jactitet, atque
 eousque temeritate sua procedat, ut
 velut Auctoritate fidei nixa, mala quan-
 tumvis fide relatis Divinis testimoniis
 & majori perversitate in argumentum
 deductis, roborare divulgareque augeat,
 & sub specie, quasi pervetustum, &
 authenticum, quod prorsus novellum
 & spurium, alleget, invalescenteque
 lapso

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

lapsu temporum erratico lumine Ca-
 thedris, & falsis persuasionibus Aris
 illudat, Maternaque Ecclesiæ viscera
 in avulsione Membrorum a Capite di-
 laceret & *Unitatem* falsitate & iniquitate
 discindendo, veritatem & Charitatem
 invadat, ut his duabus virtutibus, quæ
 vitam foveant cæterorum eliminatis,
 mendacium cum odio concatenet; ne-
 que perversitate iudicii proprii contenta
 iniquitas sibi mentiens, ne mentiri
 quoque censeatur aliis, solique sibi vi-
 deatur sapere, consequenter desipere,
 falsum loquens testimonium, facit caus-
 sam communem, & errorem suum sen-
 tentiam esse Præclarorum Virorum, &
 Sapientissimorum Magistrorum Doctri-
 nam impudenter adstruit, ita perverse
 sua minuens & obvelans errata.

Verum non est Consilium contra
 Divinum Spiritum Veritatis sacræ Fa-
 cultati provide assistentem, quæ sapien-
 tissima perspicacitate & illustri pruden-
 tia fraudes errantium, & fraudulentor-
 um errores detexit, & de crimine falsi
 magnæ Auctoritatis argumentis, & so-
 lidis sinceræ veritatis literatis monu-
 mentis convicit; Sapientissimi enim
 deputati Magistri ad stuporem attoniti
 primum ad impactas sacræ Facultati
 calumnias hæserunt, quando inspectis
 erroneis commentariis, intuiti sunt de-

Sæc. XVIII. coloratam, ac deformem factam sacre
 A. C. 1730. Facultatis Doctrinam: *Ecclesie capituli*
conclamata esse Auctoritatem, unum Con-
cilium Generale velut supremum iudicium
Controversiarum habitum, læsam Summi
Pontificis & Episcoporum Sacram digni-
tatem, Presbyteros simplices Episcopis æ-
quatos, iudicium in res fidei ab ipso
etiam Laicis esse vindicatum, & usurpa-
tum; attamen tantas tam illustri sacre
 Facultati asperfas tenebras justissimo
 Zelo non patiens, clarissima Veritatis
 luce proflus oppositum se sentire corde
 & animo, calami & vivæ vocis firme
 mentis, etiam jurejurando hoc asserere
 parata, est contestata, firmissima meo
 tis sententia sacra Facultas declarans
 Se constitutionem *Unigenitus* tanquam
Judicium & Decretum Dogmaticum Uni-
versalis Ecclesie simpliciter secundam
 tenorem assertæ Constitutionis, secun-
 dum mentem & sententiam Sedis Apo-
 stolicæ ad supremum a primo apicem
 recipere; & hanc laudare, & appro-
 bare in omnibus, jubere, ut inferatur
 suis Commentariis, atque etiam man-
 dare typis, & Latino & Patrio sermone
 divulgare, statuereque, ut recitetur
 in Cathedris, neque ullus sacre Fa-
 cultatis ullum obtineat gradum Digni-
 tatis, qui eidem sacre Constitutioni se
 firmiter assentiri plenam fidem non fa-
 ciat, & Sacramentum dicat.

Non

Non tamen hæc ita intelligimus, *See XVIII.*
 quasi vero data Declaratio tacita prio- *A.C. 1735.*
 ris sententiæ foret revocatio, sed esse
 sapientem confirmationem sentimus,
 quando jam dudum & multis abhinc
 lapsis annis sancta hæc Constitutio a
 sacra Facultate plena fide fuit recepta,
 ita enim inter sua Decreta sub Num. 2.
 & 3. sacra Facultas sanctum habet:
Attendendo ad gravissima rationum mo-
menta, quibus abunde constat Decretum
sacri Ordinis latum diebus quinta & de-
cima Martii 1714. verum esse ac genui-
num, illud iterum de novo suum facit,
& agnoscit immerito prorsus fuisse decla-
ratum falsum, adulterinum, & commen-
titium, atque idcirco vult, ut nulla ha-
bita ratione Lituræ factæ 4. Jan. 1716.
quantumvis per nonnullas conclusiones pro-
bata videatur, illud Decretum suum omni
robur habeat, & hac præsentis Conclusionis
in integrum restitutum censeatur necnon
quæcumque contra ipsum tentata subinde
sunt, penitus deleantur, & eradantur,
adhibita mentione ad marginem præsentis
Conclusionis; & notanter, quod sequi-
tur, respeximus Decretum: Constitu-
tionem sanctissimi Domini Nostri Clemen-
tis Papæ XI. datam die 8. Septembris
Anno 1713. quæ incipit: Unigenitus Dei
Filius summa cum reverentia, & integro
cordis & animi obsequio, iterum & de
 P 4 *novo*

Sæc. XVIII. *novo amplectitur tanquam Dogmaticam*
 A. C. 1730. *Ecclesiæ Universalis iudicium.* Atque
 clarius sinistram obscurioris famæ sacra
 immutat Facultas, & de se avertat
 iudicium, sapientissimo prosequitur De-
 creto: *Provocationem, seu Appellationem,*
quæ legitur, & circumfertur sub Nomine
sacra Facultatis a prædicta Constitutione
Unigenitus ad futurum Generale Conci-
lium die 5. Martii Anno 1717. interjecta
præsenti Conclusionem, quantum opus est,
revocat, pro nulla haberi jubet, cassat,
& antiquat, atque a suis Commentariis
vult, & imperat eradi & expungi, ne
non alios omnes actus prædictæ Consti-
tutioni adversantes.

Quæ singula universim ut publici
 juris fiant. Sapientissimum fuit sacrae Fi-
 cultatis desiderium; amant enim latere,
 qui male agunt, ea vero, quæ optima
 sunt, latissime diffundi, æquum est;
 proinde gloriosa hæc Comitia non sunt
 tam deliberantium, quam in unitatem
 fidei pro plenitudine *Dogmaticæ Verita-*
tis sancte conjuratorum sacra Congre-
gatio, ut, si qui forent adhucdum
dissidentes, eos dissertatione pacifica
Veritatis Auctoritati reconciliet; Offi-
cia enim Magistri fidelium Magnus Sa-
pientia, & sanctitate Ecclesiæ Doctor
describens Aurelius Augustinus ad tri-
potissimum reducit capita, videlicet:

ut tollat errorem, inserat veritatem, & Sæc. XVIII.
 nutriet Charitatem. Neque enim satis A. C. 1730.
 est luminosam possidere scientiam,
 verum etiam ingenii dexteritate orna-
 tam esse oportet; ita, ut veritatem,
 quam docet jam illustratam, aliorum
 intellectui quoque reddat conspicuam;
 cum enim, ut idem Divus observat Hip-
 ponensis Præsul, Doctori laborandum
 sit ad dissipandas ignorantiae tenebras,
 lucem afferendo mentibus, ut appareat,
 quod latebat: Exhibenda pulchritudo,
 & suavitas Virtutis, ut ametur, atque
 austeritate sublata, quæ illius deside-
 rium & spem in animis hominum re-
 trahebat, tam scite insinuare, ut in
 ejus amorem prona invitetur voluntas;
 ut libeat, quod horrebat. Quia tamen
 persæpe ignavia mortalium utut in
 aliis ardentia & prona sufflaminat
 corda, ut viribus amissis bonum cogni-
 tum, quod quidem amant, minime
 tamen inquirent, & amplectantur,
 ideo generosum robur illis infundendum
 est, quo ad vincendum, quidquid ar-
 duum in exercitio virtutis occurrit,
 animentur, & fiat, quod pigebat.

Atque ita nihil dedecoris sapientis-
 simo accedit ordini, nihil omnino labis
 sacræ aspergit Facultati, quod nonnulli
 a tanta sint alieni sapientia, ut dissen-
 tiant; cum Veritas & Virtus in suis
 P 5 prim.

Sæc. XVIII. principiis tam solide sit fundata, ut etiam aliorum errore, ac vitio non cesseret esse laudabilis, quando hoc, quod commendabile est, ex aduerso illaudabili amplius & consummatius illucescit; neque tamen, ex hoc cogitamus dissidentibus nonnullis exaggerare, quod erroneum est, sed invitare, ut sacræ Facultatis sapientissimæ sententiæ consentiant; non erit ignominie errantes resipiscere, dissidentesque consentire veritati, sed magnæ Gloriæ; quod & ipsum, dispari licet casu, magnum Ecclesiæ Lumen comprobatur Augustinus, qui dubium erudito reliquit Orbi; utrum Major fuerit in sublimitate in Libris sapientissimis toti commendatus, & celebratus Orbi, an Gloriosior in humilitate in Libris retractionum; attamen lugenda, & nimis quam lugenda fors est illorum, qui a Sapientissimis Magistris se avellunt, sanæ Doctrinæ & irrefragibili veritati, atque Canonizatæ Auctoritati dissentientes, nunquam de vera Theologica habuerunt Sapientia, sed esse apparebant, ut de aliis spiritui Veritatis dissonis Magnum Galliæ Nomen Mellissus Doctor suam prompsit sententiam; a nobis abierunt, quia non fuerunt de nobis; ita nimirum aberrant, qui nimium lucis suæ ingenio præfisi, dilucidæ obscurati

tati fidei, quæ magnum cæteroquin recte agendorum lumen est, humiliter captivantes intellectum in obsequium infallibilis Magistræ Veritatis, se non submitunt; atque hinc magno Veritatis videre coguntur dispendio, lumen suum tenebris involutum esse, non attendentes Evangelicum Documentum sibi datum in cautelam: *vide ergo, ne lumen, quod in te est, tenebræ sint, simplici* nempe hi destituuntur oculo a Patre luminum illustrato, & volentes nimium esse perspicaces, impingunt, & in multis offendunt, libertatique suæ, quam nimis libere tueri meditabantur, præjudicant, quando etiam libertatem conscientiae hæretica pravitas obtrudit contra legis vigorem, quasi vero ad commendandam libertatis immunitatem, necessum foret inducere licentiam quidlibet audendi.

Ex quibus facile liquet Sapientissimi Magistri, quis de sacro vestro Ordine sacræ Facultati Theologicæ, & Universitati Carolo - Ferdinandæ Prageni sit sensus & sententia, patetque ex declaratione animi Nostri, utrum gloriosæ famæ Magnorum Magistrorum Sapientissimæ Sorbonæ, quod subme-
tuebatur, labe aiusdam diffamationis sit præjudicatum; nunquam in Animum Nostrum ita induci valuit rumor
etiam

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII. etiam literariis monumentis commilitatus, ultro, citroque divulgatus, qui
A. C. 1730. solemnem in Sorbona volebat esse
 Constitutione *Unigenitus* proclamationem & provocationem ad universale Concilium, ut fidem inveniret apud eos, apud quos sacri Collegii Theologia Sorbonæ magnum semper & gloriosum fuit Nomen: Neque quod temeritate vulgi ex lapsu privatorum toti adscribitur Ordini, Academicæ Sapientiæ fuit, nec esse potuit iudicium, nisi quoque Collegium Apostolicum ex defectu particulari quis ausit infamia notare; nequivit proinde funestus Mercatorius sacræ Nostræ Facultatis ita obtinere aurem, ut, qui alios Nuntio suo reddidit attonitos, apud Nos suspensionem imo iudicium falsi rumoris non subiret: Quanta enim sint incrementa Gloriæ Sapientissimæ Sorbonæ, & sacri Ordinis Vestri celeberrima quidem & Antiqua, nunquam tamen antiquata, & in veritatis contestationem respiciantur tempora, revolvantur acta, legantur Scriptorum Monumenta, Majorum, & succedentium attendantur Testimonia, & his eruditus compertum probatumque edicet, sapientiam hic ita Sedem fixisse, ut Emporium foret Literatorum, tantæque sæcunditatis, ut Universitas Parisiensis multarum aliarum

aliarum Universitatum esset Mater, Sæc. XVIII.
A. C. 1730.
 gloriosos edens Partus, qui Nobilissi-
 mos suos Natales suspiciunt in avitæ
 Sapientiæ Sorbona, & grata venera-
 tione complectuntur: Hinc & Gloriæ
 sibi ducit Universitas Pragensis sub
 gloriosissimæ memoriæ Augustissimo
 Carolo hujus Nominis IV. Universita-
 tem Parisiensem in Tripolim Pragenam
 ex parte Colonias duxisse; quin imo
 & toti Ecclesiæ utilissima fuit, ut ita
 se non solum Sapientissimam, sed &
 Christianissimam comprobaret, quando
 non solum Doctores, sed & Sanctos
 educavit, & enutrivit? Exinde obli-
 gata est Sorbonæ Schola subtilis,
 quod *sanctum Doctorem* habeat Se-
 raphicum; obligata est Schola Tho-
 mistica, quod *Angelicum* suum nata
 sit *Doctorem*; obligatus est Religiosus
 Nostræ minimæ Societatis Ordo In-
 clytæ Sorbonæ, quæ primos cum
sancto Fundatore Patres non sine laureis
 Theologicis sapientiæ gloria & honore
 coronavit.

Absit itaque tam illustrem totque
 Titulis gloriosorum meritorum incre-
 mento, Divinæ gloriæ, fidei salvificæ
 emolumento conspicuam sacram Fa-
 cultatem ignominie maculis, ceu ab
 Excelsis Majorum cogitationibus de-
 generem obscurari. Sacra Facultas,
 &

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

& sacerrimus Ordo vester gloriam suam
 & honorem factis tuebitur, Nos sermonibus
 gloriosis his facinoribus insistente in veritate
 fidei & conjunctione cum Auctoritate Coepit
 Ecclesie defendemus, ut dissipatis minus recte
 sentientium nebulis sua claritas reddatur
 veritati; & abolitis dissidentium nævis sua
 firmitas restituatur charitati; proinde corpore
 quidem divisi, veritate tamen & charitate con
 juncti pro gloria Unigeniti Dei Filii
 conspiremus, sub cujus gratiosissimis Auspiciis
Dogmaticum sacre Constitutionis Decretum
 suum sumit exordium; Conatus & studia
 nostra in spiritu Veritatis & Charitatis unita
 Divina Sapientia, quæ fons & princeps Caput
 Argumentorum est Theologicorum (Theologia
 enim ex notione sui Nominis de Deo & ex
 officio pro Deo loquitur) principaliter largis
 sima benedictione firmiora reddet & in terris
 Divinæ Sapientię Vicarius Clemens XII. Cle
 mentissimam Antecessoris Constitutionem fir
 missime propugnantes sanctissime pro
 utriusque Facultatis incremento benedi
 cens, corroborabit, Sacro - Sanctum semper
 tenentes, & continuo retinentes, quod
dogmatice constitutum est repetere enim
 crebrius, quod rectum est, non est de veritate
 deliberare, sed quod firmissimum est, affir
 mare, & confirmare.

Quod

Quod autem intervallum Respon- Sæc. XVIII.
 foris ad acceptissimas Nobis interposi- A. C. 1730.
 tum sit, erat opinione Nostra ex ipsa
 voluntate sacræ Facultatis, cujus de-
 claratione accepimus, omnibus suum
 innotescere velle salutare Decretum, fir-
 mamque de Constitutionis *Unigenitus* ac-
 ceptatione sententiam, proinde ad men-
 tem sacri Ordinis, hanc pluribus lite-
 ratum facultatibus communicatam vo-
 luimus, ut si forte apud quospiam fini-
 sterior foret opinio, in redintegratio-
 nem Gloriæ plene oblitteraretur, atque
 ita Nostram, & plurium aliorum præ-
 sentibus sacræ Facultatis æstimationem
 manifestam manifestius consiguamus.
 Insuper & typis mandavimus, ut im-
 pressius extaret, & indelebiter inte-
 gerrimæ Sententiæ perseveraret Mo-
 numentum.

Repetitis proinde Votis incrementa
 Divinæ gratiæ & gloriæ, jugem pro-
 speritatem, perennem splendorem, &
 excellentiam sempiternam ex animo
 Facultas Theologica Pragensis sacræ
 Facultati Parisiensi precatur, & com-
 precatur.

Datum Pragæ Pridie Kalendas
 Martii Anno reparatæ Salutis humanæ
 supra millesimum septingentesimum
 trigesimo primo.

§. LII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1739.

§. LII.

Ludovici XV. Franciæ Regis mandatum de acceptanda Constitutione Unigenitus.

Quamquam potissimi ex Sorbonæ Doctoribus Constitutionem sincero animo amplecterentur, non deerant tamen nonnulli, qui ceteris pertinaciores libellum supplicem Parisiensi Parlamento offerrent, peterentque, ut eorum appellatio a Facultatis Theologicæ decretis interjecta reciperetur. Subscripti legebantur centum Doctores, ex quibus tamen non pauci aut jure suffragii nondum pollebant, aut jam dudum eo privati erant, alii vero palam declarabant, se invitis ac insensu sua nomina fuisse libello inserta. Non minora pervicacia obfistebant Parisiæ Urbis, ac circumvicinæ Parochi. Hi enim præter aliam epistolam anno prioris die 29. Decembris ad Archiepiscopum Parisiensem datam, insuper declarationem publici juris fecerunt, in qua omne acerbitalis virus in Constitutionem Pontificiam & Instructionem Archiepiscopi, qui illius promulgationem præcepit, maledico prorsus calamo evomuerunt. omnesque apices præfatæ instructionis vel temeraria crisi

contaminarunt, vel aculeatis ironiis, Sæc. XVIII.
 & malignis interpretationibus corrupe- A. C. 1730.
 runt. Ea facinoris indignitas tanto
 pere offendit Archiepiscopum, ut die
 octava Februarii apud Regem amare
 questus, datis ad eundem literis expo-
 neret, a sæculis inauditam esse in Ec-
 clesia proterviam, qua Clerus inferior
 contra suos Superiores rebelli ausu in-
 surrexisset, debitamque subordina-
 tionem, ac dependentiam aperta fronte
 evertisset: nihilominus tamen Archi-
 episcopus Regem rogabat, ut justæ suæ
 indignationis severitati adhucdum in-
 intervallum dare vellet; se enim prius
 omnes patientiæ & charitatis vias ac
 media pertentaturum. Ad has Ar-
 chiepiscopi literas Ludovicus XV. Gal-
 liarum Rex die decima quinta Februarii
 propria manu rescripsit, se quidem de
 ejus sapientia & magnanimitate novo
 experimento persuasum esse, tantam
 tamen eorum, de quibus questus esset,
 scelerum enormitatem esse, ut vix suæ
 indignationi temperare potuerit, laude
 equidem dignissimam esse charitatem;
 qua in reorum favorem implorasset
 clementiam, si tamen eos mansuetu-
 dine ad obsequium revocare non posset,
 polliceri se, quod ipsum tota regiæ au-
 thoritatis suæ potentia suffulturus esset.
 Nec suis promissis deerat Rex, ut enim
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Q pu

Sæc. XVIII. publicam, quæ tam manifeste periculi
A. C. 1730. tari videbatur, tranquillitatem pro vi-
ribus firmaret, die vigesima quarta
 Martii in sanctiore suo Senatu decla-
 rationem promulgari iussit, qua denique
 exposuit, se omnino velle, ut Pontifi-
 cum Bullæ contra Jansenismum editæ,
 necnon Constitutio *Unigenitus* ab omni-
 bus & singulis in universo Regno de-
 bita submissione reciperetur, postea
 vehementer querebatur de quibusdam
 turbidi ingenii hominibus, qui Regiam
 suam declarationem Mense Augusto
 Anni 1720. promulgatam transgredi,
 & Bullam *Unigenitus* probris & con-
 vitiis in suis libellis non minus teme-
 rarie quam petulanter proscindere &
 frivolis cavillationibus formularii sub-
 scriptionem eludere, ac demum adver-
 sus Episcopalem Ordinem insurgere
 præsumpsissent. His præmissis Res-
 pectus suæ declarationem septem com-
 plectebatur articulis, & quidem I. ut
 Pontificiarum Constitutionum, & le-
 gum Ecclesiasticarum observantia effi-
 caciùs urgeretur, inhibuit, ne ullus
 vel ad S. Ordines promoveretur, vel
 quodcunque Beneficium petere vel ob-
 tinere posset, nisi prius Formulario sub-
 scripsisset; hujus vero subscriptionis
 factæ testimonium tam petitionis literis,
 quam in possessionis actu scriptum ex-
 hibe-

hibeatur, secus tam hæc quam illa pro nullis habeantur: Hac super re Archiepiscopi, totiusque Regni Præsules exacte ac fideliter invigilent: Hi autem Ecclesiastici, qui vel nondum formulario subscripsissent, vel subscribere recusaverint, ad possidenda beneficia, in quæ institui postulaverint, sint incapaces, cunctaque beneficia, quæ antea eis fuere collata, censeantur ita vacare, ut a quovis alio impetrari valeant.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

II. Præcipit Rex, ut non alteri formulæ, quam quæ per edictum Mensis Aprilis Anno 1665. præscripta fuit, subscriberetur, omnisque alia formula, nisi sit pura, simplex & vacua ab omni distinctione, aut ejusmodi interpretatione vel restrictione, qua directe vel indirecte Innocentii X. Alexandri VIII. & Clementis XI. Bullis derogaretur, omnino rejiciatur, omnesque, qui aliis formulis uti præsumpserint, poenis omnibus præfato edicto Mensis Aprilis Anno 1665. statutis sint obnoxii.

III. Regiæ literæ & decretum die 14. Febr. 1714. promulgatum, necnon Regis declaratio die 4. Augusti Anno 1720. facta in suo robore permaneant, cumque Constitutio *Unigenitus*, utpote ab Ecclesia acceptata, in legem Ecclesiæ transierit, Rex præcipit, ut ea pariter pro Regni lege habeatur, & ut

Q 2

talis

Sæc. XVIII. talis ab omnibus subditis (nullo ex
A. C. 1730. cepto) in omnibus totius Regni locis
 observetur.

IV. Confirmat Rex quintum articulum, quo Anno 1720. die quarta Augusti silentium imponebatur, vetat tamen, ne sub obtentu hujus silentii temere spargeretur, Regem voluisse Episcopis inhibere, ne suis populis obedientiam & submissionem erga Bullam *Unigenitus* inculcarent.

V. Pariter inhibet Rex, ne occasione Bullarum in Regno receptarum novum exigatur subscriptio, hoc tamen non obstante declarat, quod Episcopi illos omnes (nemine excepto) qui post declarationem Anni 1720. vel suas appellationes innovarunt, vel se eis inhærere, scriptotenus declararunt, vel Bullam aut explicationes ab Episcopis Anno 1714. & 1720. factas publicis scriptis impugnarunt, vel sermones Ecclesiae & Episcopatu injuriosos habuerunt, a sacris Ordinibus, dignitatibus & beneficiis excludere potuissent & debuissent, singula enim hæc facinora a die prima Augusti Anni 1720. talia erant, ut ejusmodi homines jure accusari potuissent. Eapropter voluit Rex, ut hoc, ut Episcopi ejusmodi criminum reos excludere & repellere valeant, sufficere, ut de uno ex hisce criminibus

bus vel legitimis probationibus, vel Sæc. XVIII.
A. C. 1730.
tunc quando pro Institutione ab Episcopis desuper interrogantur, propria confessione convicti appareant, aut suam mentem circa submissionem præfatis Constitutionibus debitam aperire recusant.

VI. Declarat insuper Rex, Iquod si illi, qui alicujus ex criminibus in primo, secundo, tertio, & quinto hujus declarationis articulo expositos se reos fecerunt, & forte ab Episcoporum sententia tanquam ab abusu appellare ausi fuerint, eorum appellationes interfectæ nullatenus habeant effectum suspensivum, sed duntaxat devolutivum; sique causa, ob quam Episcopus hos Ecclesiasticos a S. Ordinibus &c. exclusit, non alia est, quam ejusmodi crimen in his articulis expressum, tunc hæc causa non habeatur pro legitima abusus probatione: si vero Episcopi præter hanc causam alias adduxerint, & hæc tanquam abusivæ fuerint judicatæ, tunc Parlamenta declarent, in his duntaxat causis involvi abusus, & propter has appellantem juxta Articulum VI. edicti Mense Aprili Anno 1695. ad Judices in Hierarchia Ecclesiastica stabilitos & ad ipsum Archiepiscopum vel Episcopum, qui Institutionem Canonica ei denegavit, remittat.

Q 3

VII.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

VII. Innovabat denique Rex ea, quæ circa Typographos in sua declaratione diei decimæ Martii Anno 1723 decreverat, pœnisque ibidem statutis obnoxios fore declarabat omnes illos, qui libellos, in quibus præfatæ Pontificum Constitutiones ac speciatim Bullæ *Unigenitus*, *Instructio Pastoralis* Anni 1714. atque Cleri Gallicani explicationes Anni 1720. editæ directe vel indirecte impugnantur, vel composuissent, vel in vulgus sparsisse, aut propositiones in præfata Constitutione damnatas innovasse, aut quovis pacto adoptasse, vel reverentiam Pontifici, Episcopis, Regiæ auctoritati, Regni iuribus aut Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus debitam violasse convicti fuerint. Quicumque autem Ordo aut Communitas, vel quiscunque privatus suas ædes et sine locaverit, ut ejusmodi scripta illis asservari, vel occultari possent, pariter hi omnes severe puniantur. Tandem Rex omnibus Parlamentorum Curiiis & Judicibus serio injunxit, ut ad exactam & inviolabilem præsentis declarationis observantiam omne studium & sollicitudinem impendant, atque Episcopis eorumque Officialibus necessariam opem & assistentiam ad hoc exhibeant, ut eorum decreta & sententiæ executioni mandentur.

Hanc

Hanc declarationem Rex edidit ad Sæc. XVIII.
A. C. 1730.
impensas Episcoporum preces. Hi enim unacum Fleuryo Cardinale & Chauvelino Regii Sigilli Custode jam dudum Regem aliunde proprio Religionis Zelo & pietate incensum efflictim rogabant, ut Regia auctoritate, legumque severitate refractariorum petulantiam cohiberet.

§. LIII.

Parisini Parlamenti oppositio contra hanc Regis declarationem.

Hoc Regis decretum Ecclesiæ pacem & Regno tranquillitatem absdubio plene reddidisset, nisi illius executio per summam quorundam proterviam ad quævis audenda projectam minus religiose fuisset promota: adhucdum tamen, postquam D'Auguessanus supremus Regni Cancellarius hucusque vincinescius, necnon Portailus primus Parlamenti Parisini Præses sese Constitutioni Pontificiæ subjecerant, haud exigua prosperi successus spes affulserat; quocirca Rex die tertia Aprilis suam declarationem Parlamento tradi, eamque ad acta referri præcepit: Præses igitur, cum de communi omnium consensu haud temere dubitaret, Regis mandatum nonnisi aliquibus, privatim.

Sæc. XVIII. eorum mentem exploraturus comme-
A. C. 1730. nicabat. Attamen futuræ oppositioni

augurium erat responsio, qua ex his quidam palam edicebat, Regis declarationem acceptari non posse, nisi qui Deo perjurus, & Regi infidelis esse vellet. His subjunxit alius, *decem abhinc annis supremum Parlamenti Præsidentem unum nobiscum labii fuisse, nunc vero nobis abscisari, ita nempe honores mutare mori.* Nihilominus biduo post, Regis declaratione in omnibus Curiis prælecta, Senatoribus injunctum est, ut eam sine omni tergiversatione Parlamenti tabulis infererent; omnium tamen suffragiis conclusum, quosdam Deputatos esse nominandos, qui præfatam declarationem exactius discuterent: Priusquam vero ad horum nominationem procedi posset, supremus Parlamenti Præsides ex proprio arbitrio viginti octo ejusmodi Deputatos designabat. Tum vero gravis inde oriebatur contentio, obtendentibus Senatorum potissimum, unicuique Curiae integrum esse, ut suos quæque Deputatos nominaret. Ferebat adhuc intempestiva hæc altercatio, cum die trigesima prima Martii nuntiaretur, Regem ipsum proxima die tertia Aprilis pro tribunali acturum. Hoc tamen nuntio Quesnellistæ adeo non terrebantur, ut etiam altera mor-
 die

die contra Constitutionem Parisino Parlamento duos libellos supplices offerrent, in quorum altero, quem Parisienses Advocati promulgaverant, formularii subscriptionem, & Constitutionis acceptationem propudioso Idololatriæ nomine infamabant.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LIV.

Rex suam declarationem in acta Parlamenti referri postulans.

Appropinquante die, qua Ludovicus XV. Franciæ Rex pro tribunali sedere constituit, ejus jussu Antonius Dreux supremus rituum Magister Parlamentum convocavit: Convenerant igitur in Lupara Regiæ stirpis Principes, Duces, Franciæ Pares, Marecalli, aliique quamplurimi, quos inter Borbonius Dux Regem unacum Aurelianensi Duce, & Carolo regio ac Claramontio Comitibus adventantem perhonorifice excepit: Præmissis mutuæ salutationis officiis Rex sacro solemniter interfuit, quo peracto ad majorem Aulam progressus, præsentibus ita alloquebatur: *Exhibeo meo Senatui declarationem, quam vestris tabulis inferi postulo, cetera a meo Cancellario percipietis.* His dictis subjunxit Cancellarius: *Hæc Rex non ideo postulat, ut Regiæ suæ potestatis*

Q 5

actum

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

actum exercere, videatur, sed unice ideo, ut tandem graves altercationes tollantur. Et damnis inde emerfuris præcaveatur, atque obstinati, qui Constitutionem tanquam Ecclesie ac Regni legem acceptare, & declarationibus Regiis hætenus editis obsequi renuunt, imo & dissidia jamjam extincta resuscitare præsumunt, pro merito culpa coerceantur. Ad hæc Parlamenti nomine Præses respondit, declarationem in hoc excedere, quod Constitutionem pro universali Ecclesie lege, qualis tamen non esset, acceptari exigeret. At Gilbertus supremus Parlamenti Advocatus Declarationem sine omni limitatione recipiendam esse conclusit, eamque ab illo, qui a Regiis commentarius erat, publice prælegi iussit. Exoribat inde gravis omnino tumultus, ac præ ceteris Lessevilla Præses senio venerandus in genua procumbens, Regem rogabat, ut suam declarationem revocaret, demum a Cancellario admonitus, quod opinandi series ipsum nondum tangeret, surgere tamen non sinit, donec Regis nomine tacere iussus esset. Ex ceteris Senatoribus alii parlam reclamabant, alii inquieto murmure suam oppositionem manifestabant, pauci solo capitis nutu declarationem actis inferendam esse innuebant: Præcipue vero Novetus, Mongeronus, Peti-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Petitus, Vilenierus, Gasconus, Dupreus, Sanmaurus, alique tam concitata voce obstrepebant, ut Cancellarius iterata vice silentium indicere cogeretur. Porro ad sedandum hunc tumultum Præses Amelotus de Gournay nil consultius proponi posse censebat, quam Regem perdemisse esse rogandum, ut suam declarationem suppressere vellet: Hujus consilio annuebant supremæ Curix Patres, ex quibus præcipue Abbas Pucella, Bellepechius & Vrevinus assentiebant quidem, Cancellario vero mordacibus verbis animi sui inconstantiam exprobrabant. Horum tamen declamatione flocci habita, Parlamentum ex Regis mandato declarationem ad acta referre cgebatur, proin cuncta, quæ die tertia Aprilis contra eam agebantur, tanquam nulla & irrita fuere declarata, interminata poena alias in refractarios stabilita. Insuper Rex ad Parlamentum literas transmisit, vi quarum quatuor Præsides, & totidem seniores Consiliarii, Advocati, alique plures Fontis Bellaquei ad diem primam Maij comparere jubebantur, quibus ad alloquium admissis Rex hæc significabat: *Vos huc venire jussi, ut vobis indicarem, quam iniquo animo tulerim omnes vestros ausus, consilia & tumultus, a die, quo pro tribunali sedebam, concitatos,*

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

tatos, cetera ex meo Cancellario percipiat. Hic vero suam eis pertinaciam acriter exprobrans, cuncta hucusque gesta annullari, exacte describi, ac demum hanc scripturam ad acta referri iussit. hisque verbis suum absolvit sermonem: *Hucusque Rex tanquam Pater vobiscum egit, cavete, ne se vestrum Regem esse monstrare cogatur.* Ad hæc Præses nomine Parlamenti respondit, dolemus summo opere, Regi nostram agendi rationem molestam accidisse, ast Parlamentum, quicquid egisset, non alio fecisse animo nisi ut suam Regi fidelitatem testatam redderet, ac propterea sperare se, quod præstitis suæ fidei obsequiis Regiam deinceps gratiam esset promeriturum. Hæc ita peractis Rex, ut mali radicem evelleret, Quesnelistis administrationem Collegii ad S. Barbaram ademit; cum enim illud jam dudum esset quasi Seminarium Jansenismi, hinc Rex omnes illius Superiores ac Professores ad viginti omnino leucas extra Parisinam urbem exulare iussit, eisque præclaros subrogavit Magistros, qui proprio suo exemplo obedientiam decretis Apostolicis debitam probe edocerent.

§. LV.

§. LV.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

*Benedicti XIII. summi Pontificis
obitus.*

Postquam Benedictus XIII. Pontifex
Maximus habito Patrum Senatu
die octava Februarii Alamanum Sal-
viatum patria Florentinum Romana
Purpura decoraverat, die decima sexta
ejusdem Mensis violento opprimebatur
catharo ac laboriosa tussi: Accesserat
indies ad morbi vehementiam solito
major virium debilitas, ac die decima
nona præfati Mensis omnium Medico-
rum judicio de ejus vita conclamatum
esse videbatur, adeo, ut Hanniba-
lem Albanum, Barberinum & Corradi-
num Cardinales, qui tum aberant, Ro-
mam revocare oporteret: Altera qui-
dem die Pontifex meliuscule habere
cæperat, vitæ tamen suæ finem instare
sentiens, sepositis omnibus curis soli
Deo vacabat, & conscientia sua a no-
xis purgata, cum Rem Divinam per se
peragere nequiret, die vigesima prima
Februarii Missæ sacrificio flexis genibus
adstitit, & Christi Corpus maximo
pietatis sensu accepit: demum morbo
ad momenta ingravescente ad vesperam
ejusdem diei pientissime animam Deo
reddidit, anno ætatis octogesimo primo,
&

Sæc. XVIII, & Pontificatus quinto, Mensibus octo
A. C. 1730. & diebus viginti tribus. Corpus ejus
 postridie ad Sacellum Sixtinum trans-
 ferebatur, ubi triduo de more expoli-
 tum erat, tanta populi, qui sanctum
 Pontificem venerabatur, confluentia
 frequentia, ut appositæ excubiæ vi
 prohibere possent, ne indiscreta devo-
 tione Cadaver aut in frustra scindere-
 tur, aut decerptis vestibus ad nudita-
 tem reduceretur, postea tribus inche-
 sum caplis e conspectu tumuli Inno-
 centii VIII. prope portam Odei Canter-
 rum collocatum est, tertio post anno
 ut Pontifex vivens exoptaverat, ad
 Ecclesiam S. Mariæ supra Minervam
 transportatum.

§. LVI.

*Ejusdem summi Pontificis scripta
 typis edita.*

Cum hic idem longe dignissimus Pon-
 tifex pietatem cum scientia felicis-
 simo nexu conjunctam haberet, non
 paucas lucubrationes Ecclesiæ ac Re-
 publicæ literariæ perutiles posteritati
 reliquit, & quidem I. orationem in
 funere Antonii Cardinalis Barberini
 II. libellum sacrorum epigrammatum
 III. Epistolam Apologeticam pro Re-
 gulari habitu ab Episcopis Regularibus
 def-

deferendo contra Josephum Ciantem Sæc. XVIII.
 Marforum Episcopum IV. Synodum A C 730.
 Diæcesanam Sypontinam. Tomis II.
 V. Synodum Provinciale Sypontinam
 Anni 1567. a Card. Gallio habitam
 VI. Epistolam pacificam ad populum
 & Clerum Beneventanum VII. Sermo-
 nes Marianos VIII. Synodicon Diæce-
 sanum Beneventanæ Ecclesiæ conti-
 nens 33. Synodos ante Pontificatum
 Romanum celebratas. IX. Lectiones
 in Exodum Vol. II. X. Conciones Qua-
 dragesimales. XI. Synodicon Provin-
 ciale Beneventanum notis illustratum.
 XII. Synodum Provinciale Beneven-
 tanam XIII. sexaginta sermones de
 purgatione animarum corpore soluta-
 rum XIV. Concilium Provinciale Ro-
 manum.

§. LVII.

*Benedicti XIII. P. gesta in Pon-
 tificatu.*

Benedictus erat Pontifex, in cujus
 laudibus adornandis Scriptores con-
 sentiunt omnes, & nullus, ne ipsa qui-
 dem invidia, quid in eo carperet, huc-
 usque invenit. Pontificatum iniit,
 gessit atque absolvit, laude tam incor-
 rupta, ut cum sanctissimis, ac celebra-
 rimis quibusque Prædecessorum in com-
 para-

Sæc. XVIII. parationem venerit, plurimisque ma-
 A. C. 1730. ritorum copia præcelluerit. Enituit

omnium plane virtutum præstantia,
 præsertim humilitate, qua sui generis
 dignitatisque velut oblitus ad vilissimam
 quæque obsequia, si Deo grata, &
 proximo utilia agnovit, sese demitte-
 ret; unde accidit, ut mendicis fre-
 quentissime pedes lavaret, eis ipsius
 ad mensam inserviret, & ægrorum lectos
 in Nosocomiis componeret, eorumque
 tam spirituali quam corporali necessitati
 providus, humilisque Pater prospice-
 ret. Erat etiam speciale in Benedicti
 dignumque memoratu humilitatis spe-
 cimen, quod, dum in Basilica Vati-
 cana Sacrum solemne peregit, nunquam
 relictæ Ara, thronum suum conscendit,
 ibidem Sacram Synaxim sumpturus.
 Tanta in eo erat erga Numen Eucha-
 risticum religio, ut consuetudini ad-
 octissimis juxta ac sanctissimis Prædeces-
 soribus suis observatæ potius derogare
 dum, quam in externa etiam animi
 demissione deficiendum censeret: Enim
 vero perantiquus Romæ mos vige-
 bat, ut Pontifex, si solemni ritu in hac Ba-
 silica Sacris operaretur, Sacrificium
 peracturus ad Hostiæ oblationem
 throno suo descendat, & ad Aram us-
 que ad *Agnus Dei* &c. consistat, tum
 vero solium repetat, & sedendo preces
 S. Com-
 Hic

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

S. Communioni præmittat, & Sacram
Hostiam, quæ cum ex Altari defer-
tur, flexis genibus recipiat, in duas
partes dividat, earumque unam ipse
absumat, & alteram Cardinali Diacono
absumentam tradat; parique ritu au-
rea fistula sacratissimum sanguinem hau-
riat, & calicem Diacono, qui reliquas
sacri Sanguinis guttas absorbet, ad
Aram deferendum restituat. Hic ritus
suo fors mysterio haud caret, nec tamen
a quorundam cavillatione immunis
est, & quamdam ostentationis speciem
redolere videtur, eo minus in Augu-
stissimo hoc Sacramento adhibendus,
in quo in conspectu Dei, qui pro om-
nium salute in Sacrificium offertur,
quilibet etiam summæ dignitatis homo
merum nihilum est: id saltem de se
existimasse videtur Benedictus, qui
salva hujus ritus integritate, Deum
profundissima, qua posset, humilitate
adorare voluit.

Par ei erat reverentia & liberalitas
in Res sacras, Deique cultum; plures
enim præsertim Ecclesias aut e funda-
mentis erexit, aut magnifice exornavit,
aut liberalissime dotavit; alia vero
quamplurima sacræ hujus munificentiae
specimina jam antea retulimus. Super-
est, ut de ceteris hujus Papæ gestis
memoremus ea, quæ immotum ejus
Hist. Eccles. Trm. LXXIII. R Ilu-

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

studium in restauranda Ecclesiæ disciplina manifestant: nam præter saluberrimas leges, quas in Synodo Romana, suisque Constitutionibus frequentissimas sancivit, insuper habitis ad populum sermonibus ferme quotidianis, explicatisque doctrinæ rudimentis, & vel maxime proprio sanctimonix exemplo formam se gregis demonstravit ex animo, Cleri præsertim Romani & Beneventani, in quo rite efformando totus erat. Vigebant præterea in Benedicto virtutes præsertim duæ Principum propriæ, Justitia & clementia: Communis erat omnium Præter, qui nihil unquam vel privato affectui, vel opibus, aut gratiæ, totum vero meritis tribuit, ad æquam bilanciæ pauperum juxta ac divitum causas exigere solitus: Illud autem singulare, quod a Nepotum amore adeo alienus esset, ut quamvis horum quamplurimos haberet, nullos habuisse crederetur. Erat equidem in omnes munificus, & erga oppressos, miserosque humanus, Clericorum tamen & Sacerdotum delicta severe insectabatur, ac facinorosos ablato immunitatis Ecclesiasticæ abusu justa coercebat animadversione, quam tamen clementia tam mirifice temperabat, ut publico omnium judicio personæ amicus, & solus

ius criminis hostis diceretur, eoque nomine timorem pariter & amorem populi in se converteret. Nec ullo in loco Reipublicæ necessitatibus defuit, semperque intentum habuit animum, ut prudenti ditionis Ecclesiasticæ administrationi adlaboraret; eo fine annonæ pretium laxavit, & carnis vectigal, quo antea populus gravabatur, suppressit, & pro annona Urbana, & Re agraria bene gerenda saluberrimam edidit Constitutionem.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Porro tam singulari eminuit modestia cultus domestici, vitæque temperantia, ut carnes esculentas, dapesque opimas quandoque oblatas constantissime recusaret, & crebris jejuniis macilentum, pallidumque corpus macerans, frugali admodum mensa uteretur; & si jusculum obsoniis mixtumsumeret, id furtim & eo non advertente, ab aliis apponi deberet, ut corpus viribus exhaustum parumper reficeretur: Tam alienus erat ab omni luxu, ut in victu vel famulatu intemperantiam & profusionem, aut subditiæ comæ usum etiam in Cardinalibus serio reprehenderet: cetera erat natura placidissimus, pacificus, morum comitate insignis, & ad obsequia quibuscunque præstanda promptissimus, adeo, ut non raro eidem in crimen verteretur,

R 2

tur,

Sæc. XVIII.

A. C. 1730

tur, quod aliorum jura vel leviter violare veritus, Cæsaris aliorumque Principum postulata vota que sæpe non sine propriæ auctoritatis dispendio adimplere certavit. Denique ad extremam usque vitæ suæ horam nunquam laboribus sibi temperavit, nihilque de pristino christianarum virtutum exercitio remisit, sed senex, gracilis, ægrotus, viribusque attritus, nec a Medicis suisque Familiaribus persuaderi potuit ut salutem prospiceret suam, aut a labore tantisper quiesceret, sæpe dicere solitus, omnino oportere, ut artem, quam quisque proficitur, usque ad obitum impigre perficeret, decere etiam, ut Sacerdos stans ad Altare mortem opteteret. Tantarum virtutum splendorem si levis quædam macula obfuscabat, ea alia non erat, quam quæ nativæ animi sui indulgentiæ adscribenda est; cum enim nullius doli capax, & de suis quicquam mali suspicari, affectus non esset, nimis præclare de suis clientibus sentiebat, proinde erga eos indulgentiorem, quam sæpe oportuisset, sese exhibebat: Nec id in Bene dicto dissimulabat ejus Biographus, Marius Guarnacci, qui de eo hæc scripsit: *Revera pius ille Pontifex inter Cænobii septa educatus, optimisque studiis imbutus, ut erat ad Episcopales curas ob*

gerere

gerendum supremum Apostolatum aptissimus, Sæc. XVIII.
ita e contra ad Magistratus obeundos, ad A. C. 1730.
Rempubicam capeſſendam minus videbatur
idoneus. Tanta præterea pollebat morum
innocentia, ut nec abditas negotiorum diffi-
cultates valeret internoscere, nec Ministro-
rum, præsertim vero suorum familiarium
astus præcavere. Et tamen constanti in-
genitæ justitiæ studio ad optima quæque
agenda erudiebatur. Pontificium ararium
minime imminutum fuit: Novo ære alieno
Camera Apostolica non laboravit &c. Hæc
ille, Cardinalis vero Quirinus in suis
Commentariis Part. II. p. 277. glorissimi
hujus Pontificis laudes hac epigraphæ
complectitur: *Ursinum nominare, virtu-
tem ipsam laudare est, Ursinum pingere,
virtutem ipsam delineare est.*

§. LVIII.

*Quidam Romani Præfules custodice
dati.*

Hoc Pontifice ad tumulum delato Sa-
crum Purpuratorum Collegium de
more negotiorum administrationem in
se susceperat; ac præprimis Cardinalis
Corfinius functiones, quæ Fisci Romani
Curia Præfidi competunt obibat; ab-
sens enim tum erat Hannibal Cardina-
lis Albanus, quo tamen die vigesima
tertia Februarii Romam delato Cardi-
nales

Sæc. XVIII. nales Zondadarius, Altierius, & Ale
 A.C. 1730. xander Albanus pro instruendo Con-
clavi Inspectores supremi nominaban-
 tur, Urbis vero Regimen Aribertus
 Palmirano Archiepiscopo delatum est.
 His ita dispositis prima Cardinalium
 cura eo abibat, ut in eos inquirerent,
 qui Pontificis indulgentia abusi, populi
 oppressione aliisque iniquis viis the-
 sauros sibi coacervasse credebantur.
 Horum principem existisse censebatur
 Cardinalem Cosciam, qui aliunde sua
 arrogantia, aliorum contemptu, & a-
 varitia Cardinalium indignationem,
 & populi odium in se concitaverat.
 Nondum tamen Cardinales in hunc Vi-
 rum tempestatem, quam parabant,
 detonare audebant, fors reverentia
 erga defunctum Pontificem absterrens,
 qui edito decreto inhibuit, ne post Pon-
 tificis obitum quisquam de pecuniis
 apud Cosciam depositis rationem ab eo
 exigere præsumeret: Igitur saltem in
 illos, qui Cosciæ sectatores, & crim-
 num complices ac conscii putabantur,
 severitas interim exercenda erat. Hos
 inter præprimis Abbas Romanus, qui
 vectigal de piscibus conduxerat, & Va-
 lerius Lacati Cosciæ Oeconomus in
 arcem S. Angeli abducebantur, nume-
 roso milite stipati, eoquod populus in
 rabiem actus utrumque neci dare, &

Coscia Palatium incendere minitare- Sæc. XVIII.
 tur, imo jamjam ignem supponeret. A.C. 1735.
 Altera die Negronius Pontificii ærarii
 Præfectus, & Sardinis rei bellicæ Cu-
 rator suis officiis exuebantur, ac die
 vigesima quinta Februarii paulopost
 plures alii Cosciæ Amici, quos fuga
 non abstulerat, in carceres raptaban-
 tur: Supererat ipse Cardinalis Coscia,
 qui in ædibus Marchionis Abbatii de-
 litescebat, cujus palatium populus fun-
 ditus evertisset, ni ab occurrente mi-
 lite fuisset cohibitus. Ut ergo Coscia
 suæ securitati consuleret, cataphrasto-
 rum Equitum turma cinctus, Roma ex-
 cessit, ac primo ad Mari - Montem pro-
 fugus tandem Cisternam venit, ibidem
 a Caserta - Cajetano Duce perhono-
 rifice exceptus. Eadem tamen adhuc
 die Marchionis Palatium, omnesque
 ejus anguli perquirebantur, ubi etiam
 trecentæ fuerunt repertæ prægraves
 cistæ libris, scripturis, & potissimum
 pretiosis, ac pecuniis onustæ.

§. LIX.

*Sacra Cardinalium comitia pro eli-
 gendo novo Pontifice.*

Interim die vigesima quarta Aprilis
 novemdiales exequiæ pio ac veteri
 ritu celebrari cæperant, sub quibus

R 4

P. Tho-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

P. Thomas Augustinus Ricchinius Ord.
FF. Prædicatorum Theologus luculentam
oratione defuncto Pontifici parentavit.
His absolutis Cardinales numero quatuor
supra quinquaginta bini supplicum more
procedentes die quinta Maij vaticana
ingressi sunt comitia, altera vero die
ejusdem Mensis Franciscus Cardinalis
Barberinus Episcopus Portuensis ad
invocandum S. Spiritus præsidium Sacrum
solemne peregit, pro novitatem eligendo
Pontifice Jacobus Lauredinarius, egregius
sane Præsul orationem: qua finita Comes
de Colaldo Legatus Imperialis congregatos
Patres Cæsaris nomine his verbis alloquebatur.

„Quamquam Augustissimus Imperator,
„Patres Eminentissimi, litteris
„suis Vos ad publicam Christiani Ordinis
„salutem, ac pacem congregatos,
„ad Sacrosanctæ universalis Ecclesiæ
„Dei viduitati in inchoato opere
„spiciendum satis excitasse videatur,
„& vos illis virtutibus, a quibus venerabile
„agnomen vestrum originem traxit,
„cæterisque omnibus ita præfulgeatis,
„ut ad hoc tanti ponderis, tantique
„momenti negotium sapienter continuandum
„non minus, quam sanctissime perficiendum
„magis, magisque impellere superfluum sit.
„Nihilominus

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

„minus tamen Clementissimus Domi-
„nus meus mei muneris esse voluit ea
„vobis oretenus confirmare, quæ ex
„suis literis percepistis. Ea scilicet,
„quæ & Sacrosanctæ Romanæ Ec-
„clesiæ Filium primogenitum, ejus-
„demque perpetuum Advocatam, po-
„tentissimum Protectorem, atque acer-
„rimum Defensorem non minus decent,
„quam quæ ipsius nunquam satis lauda-
„tam pietatem & inexplicabile Ortho-
„doxæ Religionis studium publico mo-
„numento testantur. Exposcunt hæc
„a vobis, Patres Eminentissimi, ut pro
„tali Præside ac Præsidio Ecclesiæ Dei
„consulatis, quo *Petri* Sedes ab Altis-
„simo omnium Christifidelium amo-
„rem, benevolentiam, venerationem,
„obedientiam, pacem, decus, incre-
„mentum, felicitatemque obtinere me-
„reatur. Ut qui præerit reliquis, sit
„reliquis etiam non dignitate & au-
„toritate modo, quam prudentia &
„sanctitate præstantior. Tanta inter
„vos dignitas est, ut nemo inter vos
„sit, quem tantæ Dignitatis columen
„decere non possit. Sed omnium di-
„gnissimum eligere velle, Vestri mu-
„neris est, facere Spiritus sancti. Preci-
„bus igitur sincerissimis, atque animo
„candidissimo ab eo, a quo omne datum
„optimum, & omne donum perfectum,

R 5

stalis

Sæc. XVIII. „talís Pontifex humillime, atque

A. C. 1730.

„nixissime implorandus est, qui sit
„cerna ardens coram hominibus & om-
„nibus omnia sit, orbem Catholicum
„in pace & prosperitate conservandus
„dentissimo studio non minus flagret,
„quam forti pectore adlaboret. De-
„nique se communem Patrem Chri-
„stiana charitate præferat. Quæ
„cum ita se habuerint (uti dubitari
„locus non est) Sacerdotium erit Præ-
„sidium imperii, & (quod vobis hæc
„gustissimi Imperatoris Clementissimi
„Domini mei nomine publice testor,
„ac spondeo) præsidium Sacerdotii
„erit imperium.

Interim Coscia ad congregatos Car-
„dinales literas dedit, in quibus suam
„agendi rationem vindicare nitebatur,
& per Cardinalem Ottobonum sibi nu-
„per ablata, ac præprimis scriptura
„Regnum Franciæ spectantes restituere
„tebat. Verum Cardinales per Abbe-
„tem Testa Cisternam ablegatum, eidem
„responderunt, ut ad comitia Romanæ
„veniret, necessaria ibidem suppedita-
„tum iri, & de ceteris rebus Cardinales
„cum eo collaturos esse. Attamen Co-
„scia sibi minima etiam restitui postula-
„bat, minitatus, se Cæsaris patrocinio
„suffultum adversus novi Pontificis ele-
„ctionem palam reclamaturum, si eum

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

per violentam hanc detentionem a libero comitiorum accessu præpedituri essent. His minis Cardinales a suo proposito absterri haud poterant, eo potissimum nomine, quod Cardinalis Cienfuegos palam declararet, falso asseri, quod Cæsar Cosciam protecturus esset. Cum ergo ejus Amici sat aperte cognoscerent, Cosciæ causam indies pejorem reddi, toti in eo erant, ut ei persuaderent, quatenus sua sponte ad S. Comitia veniret. Cedit ipse eorum precibus, ac die vigesima septima Martii vespere unacum Caserta Principe Romam viginti Cataphratis probe armatis stipatus ingreditur, ac demum die quarta Aprilis ex Transpontino Carmelitarum Monasterio ad Vaticanam Ecclesiam properat, populo ad ravim usque exclamante: *in Tiberim, in Tiberim projiciatur*. Ad conclave admissus, a Cardinalium potissimis frigide admodum excipiebatur, argentea tamen suppellex eidem fuit restituta, mox autem Bendelmontius Beneventum ablegatus est, ut Cosciæ bona prætoria manu detineri curaret. ibidemque in eos, qui regnante defuncto Pontifice de mala Reipublicæ administratione convicti essent, legum severitate animadverteret.

His

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

His ita dispositis Cardinales prima
 scrutationi dabant initium; & tum
 quidem tot suffragia in solum Cardi-
 nalem Imperialem concurrerunt, ut ad
 consequendam supremi Apostolatus
 dignitatem nonnisi unicum desideraretur,
 non computatis Cardinalibus Lo-
 sitanis, quos S. Comitibus adfuturos vi-
 nulla supererat spes, eoquod Rex dissi-
 diis inter se & Papam nondum com-
 positis Romam venire, ipsis inhiberet:
 Nil ergo certius esse videbatur,
 quam quod ad plenam Cardinalis Im-
 perialis electionem saltem unus ex præ-
 sentibus Purpuratis in proxima scruta-
 tione accessurus esset: Attamen præter
 omnium expectationem Cardinalis
 Sardiniae Regi faventes contra hunc
 Cardinalem, eoquod hujus Aulæ per-
 stulatis acrius olim obstitisset, sese per-
 lam declarabant, quibus etiam acce-
 fere Germanicæ Nationis Cardinales
 Insuper etiam Bentivolius Cardinalis
 unacum Marchione Monteleone His-
 spano Oratore exhibitis literis declara-
 bat, Imperialem pro Papa ab Hispano
 Rege nunquam fore habendum. Hac
 declaratione Imperialis se a Pontifica-
 tus spe dejectum minime dolebat, ipsos
 que ceteros Cardinales animabat, ut
 se relicto in digniorem suam conferre
 suffragia adlaborarent. Verum tam præ-

præclara erant hujus Purpurati merita, Sæc. XVIII.
 tamque luculenta ejus pro summo Pon- A. C. 1730.
 tificatu habilitas, ut virtus ejus electio-
 nem vel ab ipsis invitis Cardinalibus jure
 deposcere videretur; unde contigit, ut
 ad finem Mensis Aprilis habita rursus
 votorum scrutatione solus ipse potissi-
 morum suffragia ferret: Rursus tamen
 obstitit Bentivolius, adhuc memor ve-
 teris injuriæ, qua se ab hoc Cardinale,
 dum adhuc Ferrariæ Legatus erat,
 affectum credebat ob Fratrem suum
 jussu Imperialis custodiæ datum. Ea-
 propter quidquid ejus rebus ac fortunis
 infestum esse posset, in medium pro-
 ferebat, magnoque verborum apparatu
 exaggerabat, quod Imperialis Bichium
 Lusitanum Pontificis Nuntiam a Pur-
 pura excludi, totis viribus adlaboras-
 set, ac propterea a Lusitano juxta ac
 Hispano Regibus rejici promeritus fuis-
 set, aliunde vero sese Cæsareis parti-
 bus nimis addictum demonstrasset. Præ-
 terea plura alia, nescio quæ, Benti-
 volius in Imperialis odium accumu-
 labat, quæ tamen adeo aperte frivola
 erant, ut etiam Cardinales natione
 Galli nil intentatum relinquerent, ut
 Bentivolum ad æquiora revocarent
 consilia: Frustra tamen id conantibus,
 ab eo temporis articulo cuncta in his
 comitiis erant incerta, confusa, &
 tur-

Sæc. XVIII. turbida; Cardinales enim, ut patria
 A. C. 1730. & genio, ita & voluntate ac studiis
 erant inter se discordes; atque in tres
 factiones divisi, quarum una vocabatur
Clementina, altera vero *Benedictina*, seu
 eorum, qui vel a Clemente XI. vel a
 Benedicto XII. erant Purpura honestati
 ac denique tertia *Sabaudorum*, qui Sa-
 dinia Regis partibus adhærebant. Sed
 nec his inter se convenientibus Cardina-
 lium nonnulli oculos conjiciebant in
 Bernardum Mariam Conti Innocentii
 XIII. Fratrem Germanum ex Ordine
 S. Benedicti; quo tamen in ipsis comi-
 titis morte repentina sublato Cardina-
 les alii in Daviam, alii in Zondada-
 rium & Ruffum Cardinales sua conse-
 rebant suffragia; pro neutro tamen res
 ad exitum perducere poterat; animus enim
 in Gallos & Hispanos minus propen-
 sus in Zondadario, immodicus erga
 Cosciam favor in Ruffo, & Nepotum
 turba in Davia carpebatur, ceteris
 cunctis fatentibus, quod omnes hi tres
 Cardinales Tiara dignissimi essent: Non
 deerant quoque, qui totum animum
 denuo revocarent in electionem Zon-
 dadarii Cardinalis, qui etiam absdubio
 prævaluisset, nisi Bentivolius adstipen-
 tante Cardinale Polignaco bene cepta
 rursus evertisset: Ferventibus hisce di-
 fidiis iterum de eligendo Cardinale

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Imperiali serio agebatur; conspirabant in eum non modo Romani populi, sed totius pene S. Collegii vota, ac propterea Cardinales ferme omnes ad Cæsarem & Franciæ Regem literas dederunt supplices, ut Hispaniæ Regem ad revocandam ipsius exclusionem inducere vellent. Interea integrum præterfluxerat trimestre, quin vel Cardinales in unum consentirent, aut vel Principes hujus vel illius electione rebus suis satis prospectum censerent. Rebus ita in ancipiti hærentibus nonnulli Salviatum novissimum proponebant Cardinalem, cui etiam vaticinium quoddam in pervetusto Bibliothecæ Vaticanæ Codice repertum suffragari videbatur: Erat autem hujus tenoris: *Postquam in Vaticano sederit Bicoloratus ursum in nomine habens & rosam in stemmate, deferens, atque producens, tum eligitur alienigena penitus in utroque, nondum Purpura decoratus, sed tamen dignus imperio ad vitandas scissuras imminentes in nostra Hierusalem, quæ tunc ædificabitur ut Civitas.* His vaticinii verbis Salviatum designari existimabant nonnulli, eo quod hic uno ante Benedicti XIII. mortem die Cardinalium Collegio adscriptus quidem fuisset, nondum tamen rubrum Biretum Purpuramque obtinuisset: Verum hæc interpret-

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

terpretio nimis ridicula videbatur illis, qui maximi momenti res ex incerta dubiisque vaticinalis decernere, haud æquum fore censebant: Consultus ergo videbatur, ut Dei auxilium in tam gravi tamque operoso negotio ferventissimis precibus imploraretur: Iubentur ergo crebræ supplicationes, jejunia, eleemosynæ, aliæque piæ exertationes, ut afflante Spiritu sancto tandem, omnium corda & sensus in probum, dignumque Ecclesiæ universalis Præsulem conspirarent, illo praesertim tempore summopere necessarium, quo universa pene Europa motuis dissidiis, & bellorum procellis in excidium ruere videbatur: Ferventius ad conciliandos Cardinalium animos operam suam impendebant Purpurati, quos *Zelantes* vocant; hi igitur Cardinales Sardiniae Regi addictos sibi aggregare intenti, rem eo deducunt, ut accedentibus Purpuratis a Benedicto XIII. creatis, Portia Cardinalis non pro Papa haberetur; opposuit tamen Cardinalis Cienfuegos, qui per lam declarabat, Cæsarem omnibus Etruscis aditum ad Pontificatum, quantum in ipso esset, ob praesentes rerum vicissitudines præcludere. Convertuntur ergo eligentium suffragia nunc in Falconerium, jam in Corradinum, jam

jam in alios, omnes quidem tanto o-
neri pares, & meritis æquales. quos
inter tamen suffragiorum numero præ-
valebat Corradinus, cui facta scruta-
tione nonnisi quinque, & habito ac-
cessu vota duntaxat tria deerant: Ast
rursus, quis credat? Bentivolius,
an Hispani Regis jussu, vel privato ex
odio incertum, palam minitabatur, si
Corradinus eligeretur, se unacum tota
Natione Hispana Roma excessurum,
& Ecclesiam S. Jacobi occludendam,
& denique Datariam auferendam esse.
Hæc fulmina ex pelvi fuisse jactata probe
agnoscebant saniores Purpurati; Cor-
radinus enim Cardinalis erat Prin-
cipum nulli suspectus, quia erga
omnes obsequiosus, ac insuper pietate,
doctrina, prudentia, rerum gerenda-
rum dexteritate, misericordia erga pau-
peres, humilitate, aliisque virtutibus
adeo commendatus, ut absolutissimi
juxta ac Sanctissimi Pontificis partes
expleturus, ab omnibus probe sentien-
tibus crederetur. Attamen non raro
in terris virtus inter laudem & admi-
rationem senescit, & præmium nescit,
certe inter communes omnium applau-
sus & vota negligebatur Corradini me-
moriam, studiis in Picum de Mirandula
conversis: Hic vero habita consilii no-
titia mox Cardinales Hannibalem &

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

S

Ale-

Sæc. XVIII. Alexandrum Albanos accessit, ac in
A.C. 1730. genua provolutus coram Christi Crucem
 affixi imagine testabatur, se hanc di-
 gnitatem nunquam acceptaturum, eo-
 quod ea indignissimus esset. Annua
 ejus precibus ambo Cardinales, qui
 moræ impatientes Barberinum, & Co-
 lonnam proponere tentabant; uterque
 erat meritis clarus, ac insuper futura
 eorum electioni quoddam præcludere vi-
 debatur prognosticon; cum enim Bar-
 berinus ab Alexandro VIII. rubrum ge-
 lerum accepisset, Biretum e Pontificis
 capite in ejus caput casu ceciderat:
 belle etiam in Cardinalem Colonnam
 cadere credebatur illud Malachiæ
 machani vaticinantis symbolum: *Co-
 lumna excelsa*: verum ejusmodi divinatione
 num nulla omnino habebatur ratio.

§. LX.

*Laurentius Cardinalis Corsinius in
 Papam electus.*

Jam quintum omnino Mensem hoc
 Conclave tenuit, quin humana in-
 dustria, suffragantium dexteritas, pri-
 vati favores ac molimina proximæ e-
 lectionis spem facerent. Eapropter
 Cardinalium non pauci longioris moræ
 & enatarum inde incommoditatum in-
 stidio expugnati palam declarabant,

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

se comitiis excessuros, nisi intra octi-
dum electio perficeretur. Tum vero
luculenter patuit, non hominum con-
siliis, sed solo Divini Spiritus nutu at-
que potestate illis, quos elegerit Do-
minus, supremi Apostolatus munia de-
mandari; quo minorem enim Lauren-
tius Cardinalis Corsinius de se ipso cu-
ram habebat, ejusque memoriam pe-
nitus abjecisse videbantur cuncti Car-
dinales, eoquod ipse patria Etruscus,
proin a Cæsare cum ceteris ejusdem
Nationis Cardinalibus a Pontificatus
spe palam exclusus esset, ita tamen
disponente Deo accidit, ut Cardinale
Cienfuegos Cæsareo Oratore Impera-
toris beneplacitum attestante, ipse præ-
ter omnium spem & expectationem die
undecima Julii unanimi omnium (ne
uno quidem desiderio) in supremum
Ecclesiæ Antistitem eligeretur: Agebat
tum annum ætatis septuagesimum octa-
vum, & Cardinalatus vigesimum quar-
tum, assumpserat in venerationem Cle-
mentis P. XI. a quo Purpura cohonestatus
erat, nomen Clementis XII. Ado-
ratione, ut moris est, peracta Cardi-
nales faustissimam ipsius electionem ea-
dem adhuc die populo annuntiare de-
creverant, ipse vero id ad alteram diem
S. Joanni Gualberto sacram differri ro-
gabat, eoquod hic idem Sanctus ex

S 2 eadem

Sæc. XVIII. eadem Corfiniorum familia Sanctis
A.C. 1730. cunda ortus fuisset. Annuntiata de
 mum Corfinii electione populus Roma-
 nus in tam effusas, festivasque acce-
 mationes, & manifestas singularis læ-
 titiæ significationes erumpebat, ut nu-
 lius Pontificis electio jam ab integro
 sæculo & amplius majori populi ap-
 plausu excepta videretur, imo ipsimet
 Cardinales attonitis similes alter alter-
 rum intuerentur, & tacite quisque se
 ipsum incusaret, quod meritissimi ho-
 jus Cardinalis memoriam intra tantum
 tamque molestum temporis spatium
 non habuerint, cum tamen haud igno-
 rarent, jam in S. Comitiis post Cle-
 mentis XI. obitum habitis Cardine-
 lium non paucos, eosque ceteris il-
 lustriores sua in eum contulisse suffragia.

§. LXI.

*Gesta Clementis XII. ante Pon-
tificatum.*

Dignissimus hic Pontifex antea Lau-
 re tius dictus ortum traxerat ex
 pervetusta ac nobilissima Corfiniorum
 familia. Patrem habuit Marchionem
 Bartholomæum Corsini, Matrem
 vero Elisabetham Strozzi Ducis Bag-
 noli Filiam, quæ Laurentium Filium
 septimestrem in lucem ediderat. Hic
 libe-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

liberaliter educatus, a teneris singula-
rem animi propensionem ad pietatem
& statum Clericalem exhibebat, unde
emenso Romæ humaniorum literarum
curriculo Pisam contendit, ibidem ut-
riusque Jurisprudentiæ studiis operam
navaturus. Reportata Doctoratus lau-
rea Romam reversus, sub cura Patru-
i sui Cardinalis N rei Corsinii literariis
exercitationibus ingenium suum mire
excoluit, quo demum æque ac ejus
Patre morte sublatis Laurentius se to-
tum Ecclesiæ obsequiis dicare statuit,
ac præprimis ab Innocentio XI. Præ-
sulum Ordini adscriptus, Cancellariæ
Regentem egit, postea ab Alexandro
VIII. Cameræ Apostolicæ Clericus
dictus, officio Ædilis præficiebatur,
quo in munere, ne juvenis rerum in-
expertus justitiæ leges transgredere-
tur, Pomponium de Vecchis celeberrimum
Jurisconsultum sibi in Adjuto-
rem atque Advocatum accivit, alios-
que Viros eruditione non minus, quam
probitate inclytos in familiare confor-
tium adhibuit, ut ex frequenti eorum
colloquio ipse tam in pietatis, quam
justitiæ studio magis magisque profi-
ceret. Hac Laurentii integritate tan-
topere delectabatur Pontifex, ut de eo
nonnisi magna & prospera sibi pollici-
tus, eundem Viennam Nuntium Nico-

Sæc. XVIII. medienſis Archiepiſcopi titulo honoratum ad Imperatorem ablegaret, a quo tamen pro Pontificis Legato habitus non eſt. eoquod (uti tamen Principes noviffime poſtulabant) Pontifex præviis literis Cæſarem de Legati adventu certioſiorem haud reddidiſſet, nec ejus beneplacitum exploraviſſet: Cum autem Pontifex hac in re Cæſaris voto cedere nollet, inde accidit, ut Corſinius hujus diſſidii victima exiſteret, ac Romam reverti cogeretur. Mortuo paulopolitico Alexandro VIII. ejus Succeſſor Innocentius XII. jacturam compenſavit, & Corſinium ad præclarum ſupremi theſaurarii munus adjecta arcis S. Angelæ Præfectura admovit: Hoc officio curis laboribusque pleno per plures annos ſumma induſtria deſunctus eſt, adeo proprii commodi oblitus, ut etiam dum quidam Triremium Conductor Alaricum Pontificium magna pecunia fraudaverat, ipſe ex ſuo ære debitam ſummam rara magnanimitate perſolveret. Rebus ita bene geſtis die decima ſeptima Maij Anno 1706. a Clemente XII. Purpuratorum Collegio accenſus, cum Corradinio Auditore Pontificio collabatur, eoquod hic quemdam Theſaurarii jurisdictioni obnoxium inſecutus Corſinio carceri mancipaviſſet; quocirca Cardinalis de læſa jurisdictione apud Papam

Sæc. XVIII.
A.C. 1736.

Papam questus, cum debitam satisfactionem non obtineret, sponte The-
saurarii munus abdicavit, & raro ad-
modum in Pontificis conspectum venit,
nisi quoties Cardinalatus officium, &
dignitatis auctoritas id postulabat. Do-
lebat intime Pontifex Virum integri-
tate clarum, orisque Majestate gravem
tanta offensionis acerbitate affligi; quo-
circa biennio vix evoluta illum ultro
Ferrariæ Legatum nominabat: Verum
Corfinius humili quidem gratoque a-
nimo Pontificis beneficium agnovit,
oblata tamen legatione abstinuit, &
ut sui victor injuriarum immemorem
se ostenderet, pristinam cum Cardi-
nale Corradinio concordiam sincero
animo innovavit. Deinceps pluribus
in Urbe officiis distentus, vix non in
omnibus Patrum Congregationibus suf-
fragium tulit. Plurimum etiam Regula-
rium Ordinum, atque Academiarum
Protectorem egit, ut pluribus bene-
faciendi occasionem nancisceretur: Vi-
ros eruditione præstantes singulari fa-
vore complectebatur, literatorum erat
Mæcenas & pauperum Pater, quibus Pa-
latium ejus semper erat apertum, &
consuetum miserorum refugium; ea
enim, qua eminuit comitate, & æqui-
tatis studio, cunctos calamitatibus ob-
rutos, vel aliorum odio vel malevo-
len-

Sæc. XVIII. lentia pressos ultra fidem potenter
 A. C. 1730. tatus est, quamvis inde non raro quo-
 rumdam inimicitias sibi accersivisset.
 Ceterum ipse splendide, ut tantum
 Principem decebat, vixit; Principes
 ferme omnes, & Romanæ Curiae Præ-
 fules præcipue ceteris magis eruditum
 quotidie sub vesperum ad illum conve-
 niebant, quibuscum plura & quidem
 ardua conficiebat negotia, ac in fine
 eis sorbilla pro more cumulatifime be-
 giebatur; locuples enim Paterna he-
 reditate, magnisque opibus prædita
 adeo non de redditibus Ecclesiasticis
 sibi quicquam attribuebat, ut etiam in
 Signaturæ Præfectum electus annue
 duo scutorum millia, quæ ex hoc of-
 ficio provenire solebant, ultro Pontifici
 offerret; nulla enim captus lucri avidi-
 tate, & sine Ecclesiastici instituti lesi-
 sione erat magnificus, simulque sine
 ostentatione vere pius. Hoc illi fuit
 privatæ vitæ genus Principe eruditum
 commensuratum.

§. LXII.

Pontificatus exordia.

Corfinius ad Universæ Ecclesiæ in-
 perium assumptus die decima sexta
 Julii B. V. Mariæ de Monte Carmelo
 Sacra in Templo Vaticano consueta
 pompa

pompa inaugurari voluit. Inde ad suum cubile delatus, a Principum Legatis, aliisque Viris Nobilibus gratulationis officio honorabatur, quos inter præcipue Comes de Colaldo Cæsareus Orator Papam latina oratione sui Principis nomine salutabat.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Peractis hisce officiosis solemnitatibus Pontifex primam eo curam intendit, ut optimos, atque integerrimos Administros in perturbato illo Regiminis prioris statu adlegeret; varios eidem proponebant Purpurati, quibus ipse tamen respondit, Cardinalium esse eligere Pontificem, Pontificis vero eligere Ministros: Proprio igitur impulsu Antonium Cardinalem Barberinum summæ Rei præfecit, eumque a secretis Status esse voluit, Datarie autem Præfecturam contulit Antonio Francisco de Valentibus Theodosiæ Archiepiscopo & Rotæ Romanæ Auditori; Assessorem nominavit Marcellum Paserium, Virum longa sibi familiaritate ac famulatu cognitum, & per omnia probatum. Ab Epistolis arcanis esse iussit Josephum Livizzanum, & Præfectum Familiæ Trojanum de Aquaviva, Cubiculo autem Pontificio Sinibaldum ab Auria Archiepiscopum Patracensem præfecit. Denique cetera munia & Pontificiæ Domus Ministeria

S 5

Viris

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

Viris probatæ virtutis integritatisque prudenti selectu commisit, Ex Cardinalibus autem Corradinio Magni Penitentiarii onus & Cardinali Spinola Præfectura Signaturæ obtigit: Interiora demum Pontificiæ liberalitatis beneficia reservasse videbatur suis Nepotibus; Bartholomæum enim Conventum Equitum levis armaturæ Centurionem dixit, & Nerium, juvenem pietate, prudentia, & rerum gerendarum dexteritate inclytum, a secretis libellorum supplicum creavit. His ita dispositis Universale Jubilæum, precesque publicas indixit, & pro felici Regimine supplicationem instituit, quam ipsemet ab Ecclesia S. Mariæ Angelorum usque ad Basilicam Liberianam singulari pietatis sensu comitatus est. Rei etiam domesticæ curam haud negligendam censuit, quapropter Pontificii ærarii statum explorans, cum nonnisi mille quingenta scuta esse reposita cerneret, *bene*, agebat, *Cardinalis eram dives, pauper jam sum Pontifex*. Et igitur suas convertit curas, ut pro currentibus Ecclesiæ necessitatibus ærarium Pontificium penitus exhaustum ita repararet, ut tamen nullum inde populo damnum accresceret; subditorum enim commodo providus Pater sollicitè prospexerat, ac præprimis

buta, quæ a Pontificiis Ministris, inscio Sæc. XVIII.
 Pontifice, ultra modum fuere imposita A.C. 1730.
 levavit, & per incognitos Viros a cun-
 ctis Pistoribus panem clam sibi afferri,
 illiusque pondus augeri, atque olei
 pretium imminui jussit, vetuit quoque,
 ne deinceps vectigal ex sappone exige-
 retur. Hac liberalitate populi amorem,
 & cæli Benedictionem sibi mirifice con-
 ciliabat, ab omnibus palam inter fau-
 stissima auguria nominatus: *Clemens*
Papa, providus Pater patricæ & pauperum.
 Plures etiam instituit Præsulum & Car-
 dinalium Congregationes, ut publico-
 rum vectigalium locationes, aliasque
 exactiones aut concessionem sub Præde-
 cessore suo, eoque inscio, & sine de-
 bitis solemnitatibus factas rigide expen-
 derent, easque quantum opus foret,
 irritas nullasque declararent. Tandem
 vero die decima nona Novembris pro-
 more Pontificatus sui possessionem adi-
 turus, e Vaticano ad Lateranense Pa-
 latium solemnem pompam processit, ubi
 in pauperes turmatim confluentes in-
 gentem pecuniarum vim distribui jussit.

§. LXIII.

*Ejusdem Pontificis epistola ad Archi-
 episcopum Salisburgensem in causa
 exemptionis Passaviensis.*

Vix

Sæc. XVIII.

A C 1730.

Vix felicem faustumque Nuntium de
lectione Clementis XII. Leopoldus
de Firmian Princeps atque Archiepiscopus
Salisburgensis perceperat, cum
illico de æquitate tanti Pontificis per
suasus, datis ad eum literis suam cau-
sam impensius commendaret, vehe-
menter questus, quod sub Benedicto
XIII. suæ Ecclesiæ decus ac hono-
necnon Metropolitici juris prærogati-
per Passaviensis Episcopatus exemptio-
nem graviter fuisset læsa: Igitur Pon-
tifex acceptis hisce literis denuo has-
causam per Cardinales ac Theologos
rite examinari iussit, tandem vero per
cepta eorum sententia ad præfatum
Archiepiscopum die duodecima Au-
gusti hoc dedit responsum.

*Venerabilis Frater, salutem
Apostolicam Benedictionem.*

„Tuæ in hanc sanctam Sedem
„verentia, atque in nos humanitas
„simul & observantia luculentum spe-
„cimen exhibuerunt gratulationis offi-
„cia, quibus Fraternitas tua suscep-
„tam ex Apostolatu nobis imposito la-
„titiam præclaris sensibus testata es.
„Pietatem certe istam tuamque dig-
„tate parem animi virtutem in sacer-
„dotalis studii significationibus mira-
„cum

„cum iucunditate complexi sumus, Sæc. XVIII.
 „futurum sperantes, ut in hac Aposto- A. C. 1730.
 „lici Ministerii procuratione Fraternitati
 „tuæ rebus ipsis declarare possemus,
 „quanto te in honore habeamus, &
 „quam præclaram geramus de tuis
 „meritis opinionem. „

„Ingratum vero & permolestum
 „nobis accidit, quod propensæ huic
 „studiosæque voluntati ea postulatio
 „per epistolam tuam oblata sit, in qua
 „benignitati nostræ ad explenda vota
 „Fraternitatis tuæ interclusus est aditus:
 „Cum enim obortam de Passaviensi Ec-
 „clesia a metropolitico Salisburgensis
 „jure subtracta controversiam Præde-
 „cessor noster felic. Recordat. Benedi-
 „ctus P. XIII. per Apostolicas literas
 „diremerit, finemque litibus imposue-
 „rit, nihil nobis reliquum est, quo
 „precibus Fraternitatis tuæ satisfacere
 „aut obsecundare possimus. „

„Magnum tamen desiderio nostro
 „solatium spes adspexit, fore, ut per
 „occasiones, quas cupide præstolamur,
 „uberius Fraternitati tuæ studii vicem,
 „ac testimonia charitatis exhibeamus.
 „Pignus interea obstrictæ voluntatis
 „Apostolicam benedictionem Fraterni-
 „tati tuæ peramanter impertimur. „
 Rumore autem sparso de innovanda
 hac lite Nuntius Viennensis datis literis
 Ban-

Sæc. XVIII. Banchierio Cardinali significabat,
 A. C. 1730. Imperatoris nomine a Comite Sinzendorffio infinuatum, Cæsari molestum fore, si finita jam causa, & in transactione decretum Pontificis revocaretur, præcipue cum hæc exemplum Salisburgensi Archiepiscopo eo minus esset præjudiciosa, quo certius jam longissimo abhinc tempore nullum in Passaviensi Ecclesia jurisdictionem exercuisset. Paulopost Carolus Imperator Roma certam habuit notitiam, quod idem Archiepiscopus Sede vacante in Curia Romana petierit, contra Pontificis defuncti decretum suam causam agere, & contra latam sententiam reclamare posset: imo etiam in sui favorem obtinuisset, ut Passaviensis Episcopus hac in causa Romam venire juberetur: Eapropter Imperator mox per Franciscum Antonium Mayeri inferioris Anisi Directorem Comitatus Sinzendorff supremo Cancellario iunxit, ut Imperatorio nomine Cardinali Cienfuegos Cæsareo Oratori præciperet, quatenus hic in proximis comitiis, ne Salisburgensi Archiepiscopo petita hanc causam urgendi licentia daretur, obsisteret, & protestationem Sede vacante interpositam, necnon declarationis decretum tanquam nullum declarari, præfatumque Archiepiscopum

a limine cujuscunque judicii excludi postulare. Id quoque tam Romæ effectui datum est; die enim quinta Augusti præfatus Cardinalis perscripserat, Papam fuisse pollicitum, quod hac in re nihil immutari vellet, ipsum etiam Banchierium significasse, quod ei Pontifex injunxisset, Archiepiscopo Salisburgensi ita rescribendum esse, ut decisioni factæ acquiescendum, nec ultra hoc in negotio quicquam immutatum iri sciret.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LXIV.

Calvinistarum libri flammis traditi.

Sub idem tempus Occidaniæ Præfectus & Urbis Gubernator unacum aliquot centum militibus Nemausum ingressi, hujus Urbis compita, portas & plateas obsederunt, ac die sexta Junii Magistratum & Civium Primores ad Curiam convocarunt, ut Regis jussa perciperent. Præfata die Præfectus una congregatis denuntiabat, ad conservandam tranquillitatem publicam & præcavenda seditiosorum molimina Regem oppido necessarium duxisse, ut omnium incolarum ædes diligenter & attente perlustrarentur: Sancitum igitur esse, ut Urbis portas clauderent, cunctosque monerent, ne dato

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

dato signo vel e fenestris prospicerent, vel ædibus suis progredierentur. Julius obtemperat Magistratus, & secunda noctis hora Officiales cum militibus in singulas ædes involant, ablatisque quæ repererant, armis præcipue in Calvinianæ sectæ libros sedulo inquirunt, quorum ingentem copiam, præcipue Bibliorum, & Symbolicorum, ut vocant, librorum deprehenderunt. Nihil ubi autem uberius marcidarum ejusmodi mercium suppellex inveniebatur, quam in ædibus Advocati Bleau, & alterius Caussidici nomine Ronsier, prioris enim Bibliotheca ferme integra ejusmodi codicibus scatebat, ex alterius vero scriniis septuaginta quinque volumina extrahebantur. Omnibus hisce libris ad Urbis Prætorium deportatis lignorum strues accendebatur, in quam carnifex sensim omnes hos Codices projecit comburendos, ex quibus cum plura folia vento in aera raperentur, milites per jocum exclamabant *En! quam belle Calvinii spiritus avolat.*

§. LXV.

Epistola Antissiodorensis Episcopi ad comitia Cleri Gallicani.

Habebantur interim Parisiis consuetudinem Cleri Gallicani comitia, in quibus præ-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

præprimis decernebatur, *gratuiti*, ut *Sæc. XVIII.*
 vocant *doni* nomine, Regi quater cen- *A. C. 1730.*
 ties mille libras esse offerendas: His
 ita conventis per Abbatem de Valras
 Secretarium prælegebatur epistola,
 quam contra Officium S. Gregorii VII.
 Papæ Antissiodorensis Episcopus ad
 Clerum Gallicanum in comitiis con-
 gregatum & præcipue ad Parisiensem
 Archiepiscopum comitiorum Præsidentem
 die 18. Augusti perscripserat: Cujus
 summa erat hæc: Petiit suppressi præ-
 fatum officium, ne Franciæ Clerus
 Romanæ Curie prætensionibus favere,
 & obsequiis Regi ac Regno debitis de-
 esse, aut novo hoc molimine turbas po-
 tius augere, quam sedare videatur:
 Petiit insuper, ut innovato privilegio
 libros ad suæ Diæcesis usum selectos
 typis edere permittatur, ac denique
 ut in causa contra Jesuitas jam per
 quadriennium agitata, quod æquitati
 consonum est, decernatur, & sanæ
 doctrinæ moralis hostes, ac temerarii
 eorum ausus reprimantur. Finita epi-
 stolæ hujus lectione Congregati Præ-
 sules unanimi suffragio declarabant,
 se immerito ab Antissiodorensi Episcopo
 ad tuenda sacra Regis jura excitari,
 perinde ac si unquam de neglecto hoc
 Zelo in eos suspicio cadere potuisset,
 temerarium quoque esse, ad universum
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. T Cleri

Sæc. XVIII. Cleri Gallicani confessum exhortatio
 A. C. 1730 nes fieri ab unico quodam Præsule
 & quidem tali, qui Ecclesiæ auctoritati palam resistere, ejusque decisiones rejicere præsumeret, & eoipso Ludovici Regis, qui tanquam Sedis Apostolicæ Protector ad exequendas Ecclesiæ leges totam suam auctoritatem impendit, mandatis aperte refragatur: haud ignotum esse, cur hic Episcopus ad comitia hanc dedisset epistulam; ipsum nempe adversus Constitutionem *Unigenitus* impune insurgentem occasionem quæsisse; congregatos vero Præsules jam dudum detestatos fuisse ipsius audaciam, qua universalis Ecclesiæ judicium, cui omnis Episcopus æque ac fidelium quilibet corde & ore adhærere teneretur, ipse debellaret. Præterea insulsam esse hujus Episcopi opinionem, qua inter Constitutionem *Unigenitus* & sententiam de Pontificis jure in Regum temporalia necessarium esse nexum contenderet: His ita pensis Congregati Præsules Parisienses Archiepiscopum rogabant, ut iustam eorum indignationem huic Episcopo datis ad eum literis significaret, simulque illum serio adhortaretur, ut Ecclesiæ decisionibus debitam exhiberet submissionem, & ad sinceram unionem non sine Confratrum suorum jubilo rediret.

direct. Verum tantum abfuit, ut hic Sæc. XVIII.
 Præful ad hæc monita refipifceret, ut A. C. 1730.
 potius tertio poſt anno die tertia Maij
 acerbis literis ad Pariſienſem Archi-
 epiſcopum datis, Clero Gallicano ex-
 probraret, quod ipſum ad ſubmiſſionem
 erga Conſtitutionem *Unigenitus* horta-
 tus ſit, cum tamen melius ipſum con-
 vincere debuiffet, quod ipſe ſeſe ſua
 agendi ratione a fraterna unione ſepa-
 rarit, & Conſtitutioni maiorem, ac
 hucusque præſtitiffet, obedientiam ex-
 hibere teneatur, de cetero autem ſe
 charitatem, patientiam, & affectum
 ſuis Confratribus debitum nunquam
 ſegregaturum a fideli veritatis defenſio-
 ne, nec unquam antiquæ doctrinæ de-
 gratia, & charitate Dei, traditionis,
 Eccleſiæ Gallicanæ libertatum, & ſa-
 cratorum jurium Majeſtatis Regiæ pro-
 pugnationi defuturum, haſque ob cauſ-
 ſas ſe haud poſſe Bullam recipere &c.
 Haud abſimilia documenta Metenſis,
 Virodunenſis, Caſtriensis, & Trecenſis
 Epiſcopi contra Gregorii VII. officium
 edidere.

§. LXVI.

*Cleri Gallicani iudicium de Montpeſ-
 ſulani Epiſcopi epiſtola ad
 Regem.*

T 2

Jam

Sæc. XVII.
A. C. 1730.

Jam supra mentionem ingessimus de
epistola, quam Montpessulanus Præ-
sul contra Officium S. Gregorii Pape
ad Regem dederat: Hanc Rex neque-
dem referare dignatus, suadente Fle-
ryo Cardinale, Archiepiscopo Parisien-
tradidit, ut illam in Cleri Comitibus
examinari curaret. Hic igitur ad Re-
gis jussa die octava Augusti in octoge-
sima quinta Sessione præfatas Episcopi
literas Congregatorum Præfulum ju-
cio commisit, in hæc verba perorans:
Nota est omnibus Epistola sub nomine
Montpessulani Præfulis Regi inscripta.
Hanc præfato Episcopo attribuere
prohibet reverentia eidem debita; ma-
xima tamen solertia, qua fuit divul-
gata, necnon principia, quibus scate-
deposcere videntur, ut congregati Pa-
tres illam perlegant, ejusque examini
Ecclesiasticæ jurisdictionis Commis-
sariis demandent, hique desuper suum
judicium in comitiis exponant. Equi-
simo Archiepiscopi postulato annoe-
bant omnes: Seliguntur ergo præcipue
Burdegalenfis Archiepiscopus, Ne-
mausensis Præsul, Pater Senaultius &
Targnius Doctor, ex quibus Burdega-
lenfis die nona Septembris in centesima
undecima Sessione hæc exposuit: Ex
Patrum mandato Montpessulani episto-
lam die 31. Decembris ad Regem tra-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

„tam unacum Commissariis examini
„subjeci; Hæc causa cunctis Episcopis
„adeo cordi esse deberet, ut doctrina,
„Religione, & inviolabili erga sacra-
„tam Regiæ Majestatis Personam, Re-
„gnique jura, studio animati compel-
„lantur, in hac rerum vicissitudine a-
„pud Regem scriptotenus conqueri de
„gravi injuria, quam Montpessulanus
„Præsul in sua epistola Episcopis intui-
„lisset, dum eos de neglecto obsequio
„erga suam Majestatem eo fine infimu-
„lare studuit, ut suam rebellionem
„contra Constitutionem *Unigenitus* co-
„loraret, & si possibile esset, ejus ac-
„ceptionem ab omnibus Episcopis fa-
„ctam redderet exosam. „

„Supervacaneum esse arbitror, ut
„rebeldes, & schismaticas ne dicam hæ-
„reticas expressiones sparsim in hac e-
„pistola contentas, & a Commissariis
„in ejusdem discussione annotatas fu-
„sius exponam; quid enim Hi de hac
„epistola sentiant, exactissime, ac
„prorsus solide explanatum habetur in
„idea epistolæ a Commissariis desuper
„conceptæ, quæ si Congregatis Patri-
„bus bene visum fuerit, Regi porriga-
„tur: & si ita lubet: hæc prælegatur. „

Postmodum recitatis hisce literis
congregati Præsules decrevere, altera
die in Parisiensis Archiepiscopi ædibus

Sæc. XVIII. conventum esse habendum, ut hac
A. C. 1730. per re maturum institueretur examen;
 convenientibus igitur cunctis illi, qui
 Montpessulano favebant, contra epis-
 stolæ ideam, nescio quæ opponebant,
 quinimo Sanitiensis Episcopus, ne
 agnitæ veritati acquiescere compelleretur,
 nunquam ad Sessiones reversurus
 ad suam Diæcesin profectus est, die vero
 quinta Septembris quidam Sacerdos
 nomine Episcopi Montpessulani Valrab
 Abbati ac Secretario literas configura-
 vit, vi quarum hic Episcopus cunctis
 intercessit, quæ contra ejus epistolam
 ad Regem, ceteraque ejus scripta in
 comitiis decernerentur: Interim Co-
 gregati Præsules, ut omnem cavillandi
 ansam, Adversariis præriperent, ex li-
 teris Regi porrigendis nonnulla durius
 expressa delevere, alia temperarunt,
 & quædam correxerunt.

§. LXVII.

*Summa epistolæ a Clero Gallico
 contra Montpessulani literas
 Regi oblatae.*

Hanc epistolam ita elimatam non mo-
 do Præsules in comitiis congre-
 gati, sed etiam inferioris Ordinis Or-
 tores ac Deputati suo chirographo die
 undecima Septembris firmarunt, ac de-
 mum

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

munum unanimi consensu decrevere, ut Burdegalensis Archiepiscopus, Gilbertus de Montmorin Aturiensis, Antonius Franciscus Monteley Augustodunensis & Bologniensis Episcopi necnon quatuor Abbates has literas Regiæ suæ Majestati offerrent. His ergo ad Regis alloquium admissis Archiepiscopus præsentem Aurelianensem Duce, Fleuryo Cardinale, Regii sigilli Custode, & Maurepalio Comite adversus Montepesulanum, & contra Parlamentum gravibus verbis ac rationibus perpolitam habuit orationem, qua absoluta Regi nomine Cleri Gallicani epistolam tradidit, cujus, utpote nimis prolixæ nonnisi summam exhibeo: Præprimis igitur querebantur Præsules, quod Montepesulanus Antistes pernicioso suo scripto, cujus se Auctorem esse, fateri non erubuit, indignum in modum suos Confratres laceffiverit, simulque Ecclesiam, nec infallibilem, nec visibilem nec Catholicam esse, statuere videatur, proin hoc systemate fides evertatur, hæretici triumphent, & incredulitas per ejusmodi dissensiones promoveatur. „*Qua ratione, inquiebant* „*ipsi, tot malorum progressus sisti poterit?* „*quo potenti auxilio firmari poterit* „*Religio tam acerbe impugnata? fors* „*Concilio? ita est, & quidem non alio,*

T 4

„quam

Sæc. XVIII. „quam Narbonensis Provinciæ Synodus
A. C. 1730. „nostras igitur preces jungimus cum
 „fervidis hujus Provinciæ votis, &
 „Regia sua Majestate hanc exoramus
 „gratiam, quam ab ejus pietate
 „certius nobis pollicemur, quo
 „dentius illam Regni tranquillitas,
 „præprimis Ecclesiæ utilitas depolice
 „videtur: hætenus quidem contra il
 „los, qui Constitutionem *Unigenitus* im
 „pugnant, nonnisi moderatione uli
 „mus, quæ tamen nunc inutilis &
 „nociva evasit . . . . Ut patet ex
 „temeraria, & seditiosa Montpensulan
 „epistola contra S. Gregorii VII. o
 „cium: Ibidem enim hic Antistes ad
 „optat principia, quæ omnia fidei fun
 „damenta convellere possent: vano in
 „super timore populorum animos tut
 „bare molitur, ac frivolis suis decla
 „mationibus, necnon calumniosis cri
 „minationibus sua vitia contegere, &
 „sub falso sinceri ac improbi Zeli ob
 „tentu errores, quos disseminat &
 „scandalum, quo Ecclesiam affligit,
 „honestare nititur: Adinvenit duplex
 „auctoritatis genus scilicet *Persuasivis*
 „*nis & Jurisdictionis*, hæc autem di
 „stinctio est nova, incognita & scan
 „dalosa . . . . quilibet etiam in ejus
 „epistola atram bilem, & vehemen
 „tiam deprehendit, qua quicquid
 „san-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

„sanctum sacrumque est, proterve ag-
„greditur. . . . Quæ alia porro ar-
„ma Adversarii contra Bullam adhi-
„bent, quam effrænem licentiam, ma-
„lam fidem, pessimas artes, malignas
„& captiosas reflexiones, laqueos ad
„decipiendam populi simplicitatem pa-
„ratos, calumnias, invectivas, sedi-
„tiones contra Ecclesiam, errores in
„fide, monstrosa systemata, fanaticos
„motus; in opem quoque vocant, tur-
„bidi genii homines, refractarios, No-
„vatores, Sectarios, pacis hostes, qui
„nil intentatum relinquunt, ut homi-
„nes aliunde sat propensos in schisma
„involvunt. Utique hæc secta in unico
„terræ angulo recondita omnino igno-
„raretur, nisi suis tumultibus, & sedi-
„tiosis clamoribus contra maxime Ve-
„nerandas potestates effusis sese mani-
„festaret, ac proderet. . . . Enimvero
„Constitutio *Unigenitus* est Bulla dog-
„matica ad universam Ecclesiam di-
„recta, a toto Episcopali Ordine ac-
„ceptata, ac ipse Ecclesiarum extera-
„rum consensus cum Gallicana pro hac
„Bulla efficit consensum generalem,
„toti etiam Orbi notum est, quod om-
„nes Episcopi contra Novatores hac in
„re conspirarint. Hæc Bulla denique
„est tam firma decisio, ut ejus aucto-
„ritas, quam totus Pastorum suo
„Ca-

Sæc. XVIII. „Capiti unitorum cætus recipit, im-
A. C. 1730. „gnari nequeat, quin Religionis fun-
 „damenta evertantur, Ecclesiæ Uni-
 „versitas & Visibilitas destruat, & s-
 „delibus certa fidei Regula auferatur.
 „Talis plane foret Cætus Refractorius
 „Sectarius, schismaticus, fanaticus &c.
 „anathema igitur sit ei, qui in ore Pe-
 „storum non quærit Dei legem, Chri-
 „stus cum his omni die & in omni loco
 „prædicat & docet: Principalium Pe-
 „storum Pontifici unitorum multitudo
 „est Regula. ad quam, prout Christus
 „promisit, fides fidelium certa erit us-
 „que ad consummationem sæculo-
 „rum &c. „

Huic epistolæ subscripti legebantur
 quinque Archiepiscopi, scilicet Caro-
 lus Parisiensis, Ludovicus Rothom-
 gensis, Fridericus Hieronymus Bitur-
 censis, Joannes Baptista Aqueus, &
 Franciscus Honoratus Burdegaleus.
 Episcopi autem erant sequentes: Jo-
 nes Ludovicus Leonensis, Henricus
 Massiliensis, Joannes Armandus Ruthem-
 onensis, Carolus Guilielmus Lombardus,
 Dominicus Laurentius Glandien-
 sis, Gilbertus Alariensis, Antonius
 Franciscus Augustodunensis, Joannes
 Maria Bolognensis, & Joannes Gra-
 tianopolitanus, præter novemdecim
 Abbates.

S. LXVIII

§. LXVIII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.*Nemausensis Episcopi oratio ad
Regem.*

Confecto hoc negotio Præsules generalibus suis comitiis finem imponere, ac propterea Nemausensis Episcopus die decima septima Septembris nomine totius Cleri pro more Ludovici XV. Regem luculenta honorabat oratione, hujus tenoris. „Ut ad folium Majestatis vestræ pro inchoandis nostris comitiis cum omni fiducia accederemus, impulit Nos Regia illa, qua Præsulum homagia benignissime excepit, clementia, non minus ac validum illud patrociniū, quo nostrum Ministerium nostraque bona fovit, & Sessiones nostras potenti suo auxilio firmavit. Accessit quoque præter sapientiam & virtutem, qua Regia sua Majestas animos nostros perstrinxit, singularis etiam sollicitudo, qua Regia sua Majestas fidelis sui populi quietem, felicitatemque procurare semper intenta est: sicut ergo hæc omnia Nobis primo animum addidere, ita & nobis fiduciam instillant, ut nunc expirantibus hisce comitiis ad Regium Majestatis vestræ thronum aucto animi affectu & speciali gratitudi-

Sæc. XVIII. „tudinis sensu provolvamur. „ Post
A. C. 1730. Orator Regis Religionem & pietatem

promeritis laudibus efferens, Clero
Gallicano gratulatur, eo quod Ecclesie
prospera quæque sibi polliceri valeat
cum illam Rex pietatis suæ exemplum
honorasset, & constanti, semperque
vigili suo patrocínio sustentasset: quomodo
quamvis id Ecclesia ab eo non peti-
tisset, ipse ultro tamen malis, quibus
Eadem affligebatur, prudentissimam legem
gem opposuisset, per cuius fidelem ob-
servantiam pristinae culpæ ad æquitatem
leges ita castigarentur, ut futurae præ-
vertantur. His expositis Episcopus
Regem sic alloquebatur: „Noli cor-
„cedere, ut impensum nobis patroci-
„nium reddatur inutile, nec ut fide-
„cia potestatis nostræ, quam nobis
„Christus ad ædificationem, non ad
„destructionem dedit, Ministerii no-
„stri fructum evertat; non enim De-
„cretum hoc Apostolicum, sed aperta
„rebellio contra illud Ecclesiæ iudi-
„cium, quod sua Majestas auctoritate
„Regia roboravit, sed tumultuum inde
„in Regno exortorum violentia, sed
„(ut Regiæ suæ Majestatis verbi
„utar) *pertinacia, qua huic Constitutioni*
„*debita submissio denegatur: Hæc inquam*
„turbidos homines impulit, ut Ep-
„scopos, qui sese refractariis opponunt
„velut

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

„velut præcipitis ingenii Viros, ac in-
 „quietos homines accusent, cum ta-
 „men hi longe plures, majoresque
 „culpæ in iis dissimulent, quam juxta
 „Canonicarum legum rigorem puni-
 „verint. Non equidem de nobis præ-
 „sumimus, perinde ac si ab omni nævo
 „immunes essemus, credere autem,
 „aut affirmare, quod omnes uncti a
 „Domino perversa cogitent, & ex sola
 „passione, & arbitrio cunctas suas a-
 „ctiones & intentiones dimetiantur,
 „quid hoc esset aliud, quam de Reli-
 „gione, quam edocent, male sentire,
 „de fide perperam judicare, & credere,
 „quod Divinus Magister fidei suæ de-
 „positum non nisi Prævaricatoribus
 „commiserit: Ex unanimi ergo Epi-
 „scoporum consensu de eorum æqui-
 „tate ac integritate luculentum habe-
 „tur testimonium: nos quoque ex Pro-
 „vincialibus Conciliis speratum nobis
 „pollicemur fructum, dummodo ea in
 „omnibus Regni Provinciis & præci-
 „pue in Narbonensi rite celebrari, Re-
 „gia sua Majestas permiserit. „

Postea Orator Conciliorum utili-
 „tatem deprædicans, subjunxit, per
 „ea conservatur fides, & uniformis
 „fidei professio, restauratur Disciplina
 „vigor, mores emendantur, Hierar-
 „chicus Ordo firmatur, corruptelæ
 „eli-

Sæc. XVIII. „ eliminantur, & Episcopi separantur

A. C. 1730. „ de suis officiis probe instructi, habent

„ les redduntur, ut congregati circa

„ gravissimas causas unanime suffragio

„ gium ferre valeant. In ejusmodi

„ Conciliis consentiente Rege conveni-

„ catis, eoque protegente juxta Regis

„ leges celebratis, certo tranquillitate

„ tot votis exoptata revocari poterit

„ quam tamen nunquam sperare licebit

„ nisi hæc in submissione erga fidei decem

„ ta, & in obedientia erga illos, quibus

„ extrinæ sunt Judices, sit probe firmata

Tandem Orator sermonem finem

absolvit his verbis Regem allocutus

„ Accedimus ad solium tuum, supplices

„ ces, ut nobis libertatem Ministerii

„ nostri salvam conservare digneris

„ Illius quidem exercitium usurpatum

„ violentia impedire, nunquam tamen

„ eripere potest, hanc libertatem tuam

„ & sanguinis nostri pretio redimere

„ unice cordi nobis est, cetera omnia

„ quantumcunque nobis chara, si

„ nostro caractere separari valeant, ob-

„ mittere parati sumus: nihil ambimus

„ se, ac obstinate petimus, nisi quod

„ justum & æquum est, tantamque

„ profiteamur reverentiam erga Majestatem

„ tem vestram, ut in omnibus, quæ

„ viribus nostris sunt, eidem deferamus

„ anhelemus: & si forte sacrata Regis

„ tu

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

„tui jura, quæ tamen potissima no-
„strarum libertatum pars sunt, quas-
„que nos Episcopi majori ceteris Zelo,
„vigilantia, ac studio conservare ac
„defendere nitimur, etsi, inquam hæc
„jura in laicos Magistratus vestra au-
„thoritate transferrentur, honori ta-
„men nobis ducemus, si & in hoc o-
„bedire, & ad beneplacitum tuum nos
„submittere poterimus. Hæc si etiam
„Majestatis vestræ voluntati litare, ne-
„cesse fuerit, pro nihilo reputabimus;
„horum enim jactura nec Religioni,
„nec characteri nostro nocet; quicquid
„enim nonnisi humanum est, homini-
„bus cedi potest, fidei autem deposi-
„tum, & Jurisdictio Episcopalis inde
„resultans est thesaurus noster, gloria
„nostra, & pignus nostrum; hæc no-
„bis eripi, nunquam patiemur; ea e-
„nim in acceptis referimus soli Deo,
„Ecclesiæ, populis, & Majestati ve-
„stræ, cujus Regnum in fide Catholica
„fundatur, & in ea firmiter radicetur
„semper. Nunc vero Nobis, non qui-
„dem titulus, quo fidei Judices nomi-
„namur, denegatur, illius tamen usus
„præpeditur; privati enim homines
„contra doctrinam Christi Domini Ma-
„gistri sui sese erigunt, inferiores Ec-
„clesiæ Ministri auctoritatem Prima-
„riorum Pastorum vilipendunt, evo-
„munt

Sæc. XVIII. „munt acerbas declamationes, & in
A. C. 1730. „pias subsanationes, quibus contra-

„tiam eorum, qui Evangelium præ-
„dicare non erubescunt, labefactum
„nituntur, & Ecclesiæ Judicium, quod
„sine extremo fidei nostræ detrimento
„eludi nequit, pessumdare satagunt
„eo sine ipsi Metropolis nostræ Parochi
„seditiosis suis scriptis epistolam Pa-
„storalem sui Archiepiscopi palam in-
„pugnarunt. Novi hi sectarii, ut pro-
„meritas Ecclesiæ censuras eludant
„asserunt, damnata nonagesima prima
„Quesnelli propositione Regni prince-
„pia everti, excommunicationes tes-
„tere ad eximendos subditos a fidele-
„tate Regi debita: *Eo sine in suis scrip-*
ptis publicarant propositiones erroneas &
pernitiosas de censuris Ecclesiæ. Ha-
ec arma spiritualia a Jesu Christo Ecclesiæ
relicta ad procurandam observantiam sa-
crum legum atque ad punitionem peccatorum
rebellium, in his scriptis exposita fuerunt
contemptui populorum. Confusa fuerunt
omnia jura; quilibet fidelium relinquitur
pro iudice solo proprio de valore aut in-
fluitia excommunicationis, inspiratur
contemptus auctoritatis superioris, infir-
mitas ad se erigendum & illusio mentium
qua hunc rebellionis spiritum tanquam be-
nevolentiam & sanctitatem considerant &c.
„Excusa, Rex potentissime, questum
„nostrum

Sæc. XVIII.
A. C. 1739.

„nostrorum vehementiam per doloris
„acerbitatem: ad Te solum nostras
„querelas deferimus, qui in Te solo
„asylum invenire speramus, & quidem
„longe efficacius securiusque, quam
„in severitate; etsi illam ipsimet salvis
„legibus in refractarios exercere po-
„tuissimus; spectata ergo moderatione
„nostra, supplicamus, nobis ita pro-
„spici, ne ex indulgentia nostra dam-
„num reportemus, nec nobis ministerii
„nostri libertas tollatur, qua nun-
„quam nisi ad tuendas Evangelii ve-
„ritates, & debitam illi obedientiam
„ac submissionem populis nostris instil-
„landam usuri sumus &c. Ceterum
„illa benevolentia, qua Rex tam Cleri
„Gallicani literas, quam hujus Epi-
„scopi orationes excepit, Montpessula-
„num Episcopum adeo non ad saniora
„reduxit, ut etiam has ipsas literas a
„Clero ad Regem datas die trigesima
„Novembris acriter impugnaret, edita
„Pastorali Instructione ad suæ Diæcesis
„Clerum & populum directâ.

§. LXIX.

*Parlamenti oppositio contra Cleri
Gallicani scripta.*

Insuper ipsam Parisiense Parliamentum
Nemausensis Episcopi sermonem,
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. U &

Sæc. XVIII. & Cleri Gallicani literas discutiebant
A. C. 1730. non sine maximo contradicentium strepitu; alii enim tam Supplementum Breviarii cum Ordinarii permissu Ludovici impressum, quam Cleri literas Episcopi orationem supprimendam censuebant, alii vero, atque inter eos Rollandus Præses nonnisi hoc Supplementum coram Procuratore Regio Advocatis esse denuntiandum opinabantur, prævaluit etiam Rollandi sententia, cui quinquaginta duo contra quadraginta octo suffragia adstipulabantur; circa Episcopi tamen & Cleri literas pronuntiatum est, Regi supplicandum esse, ut ea, quæ in utroque scripto contra Regis auctoritatem, ejusque obsequium expressa deprehenderentur, deleantur, nec Episcopi oratio in tabulas Cleri Gallicani inferatur, nisi ad datur revocatio eorum, quæ in ea contra suprema Regis jura continentur.

§. LXX.

Regis Responsa ad Parliamenti supplicationem.

Ad hæc Rex per supremum Confessorem, Præsidem die decima septima Januarii Anno 1731. hæc reposuit: „Sciatis velim, Parlamenta non aliter sine esse erecta, nisi ut nomine meo

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

„justitiam subditis meis debitam ad
 „ministrent, auctoritatem ego vobis a
 „me datam, quam etiam sartam ser-
 „vari volo, exerceatis duntaxat juxta
 „tenorem mearum legum, sicut ergo
 „illas leges, quas ad vestra Tribuna-
 „lia dirigere, mihi bene visum est,
 „populi per vos notas habent, ita e-
 „tiam per vos & ad vestrum exem-
 „plum populi mei debitam veneratio-
 „nem & submissionem addiscant. Vo-
 „bis etiam incumbit, ut ipsimet prius
 „exacte leges meas observetis, & post-
 „ea illas ab aliis observari faciatis,
 „Vos decet, in causis privatis, &
 „vel maxime in iis negotiis, in quibus
 „de publico ordine agitur, a partium
 „studio alienos esse, & attendere ad
 „limites, quibus ipsemet Deus utram-
 „que potestatem circumscripsit, & di-
 „versa, quamvis non sibi contraria,
 „jura statuit, proin ad viam appella-
 „tionis tanquam *ab abusu* intra debi-
 „tum suum objectum recurrentes, illa
 „nunquam utamini, nisi pro confer-
 „vanda tuendaque salutaris concordia
 „inter Sacerdotium & Imperium. „

„Has regulas adeo tutas si amplecti
 „non neglexissetis, de evocationibus
 „ad Romanam Curiam adeo non que-
 „rendi ansam haberetis, ut vestræ So-
 „cietati magis honorificum foret, eas
 U 2 „præ-

Sæc. XVIII. „prævenire, simulque superfedere po-

A. C. 1730. „sem necessitati, qua non sine fastidio

„quandoque vos ad semitam, a qua

„tamen deviare nunquam deberetis,

„revocare compellor & necessarius

„quandoque exemplis demonstrare co-

„gor, Regis auctoritatem illa Parle-

„mentorū longe superiorem esse.

„Id ergo, quod a me petitis, in

„vestro est arbitrio; ipse quidem, ne

„ejusmodi evocationes sine necessitate

„multiplicentur, intentus sum, & a

„generalibus regulis nonnisi invitatus re-

„cedo, nec mihi quicquam acceptum

„facere poteritis, quam si omne id,

„quod justam exceptionem patitur,

„vestra sollicitudine evitetis, quinimo,

„si forte antea minus caute quædam

„evocationes fuerunt permiffæ, ratum

„habeo, si hac super re Primarius Præ-

„ses ad Nos referat, ut in meo Senatu

„examinatis rei motivis, quid magis

„æquitati consonum sit, decernere

„valeam.

„Quantum vero ad aliud petitionis

„vestræ argumentum, laudo quidem

„vestræ submissionis ac venerationis

„contestationem, declaro tamen, quod

„omnes vestræ deliberationes, quas

„contra meum interdictum vobis per-

„me intimatum interposuistis, & ad

„acta vestra retulistis, eo ipso sint nullæ,

„scia-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

„sciatis ergo, me a concepto proposito,
„utpote æquissimo recessurum nun-
„quam, Vobis igitur severissime inhi-
„beo, ne contra mandatum meum,
„quod occasione legis illius, quæ ad
„Ecclesiæ & Regni tranquillitatem
„prudentissimis & moderatissimis me-
„diis firmandam aptissima est, pro-
„mulgari jusseram, nequidem rationes
„vestras opponatis, minus vero desu-
„per deliberare præsumatis: Insuper
„primario meo Præsidi injungo, ut de
„his, quæ hac in occasione gesta fuere,
„exacte nobis relationem scriptotenus
„communicet. Denique circa ea, quæ
„contra Cleri literas, & Episcopi ser-
„monem proposuistis, scitote, Regis
„esse decernere, quid circa ejusmodi
„scripta ad meam Personam immediate
„directa judicandum sit, non ergo Par-
„lamentum potuit, aut debuit ullo
„modo hac super re deliberationem
„instituere..

Hoc Regis responso Senatores velut
fulmine tacti, nil aliud die decima nona
Januarii reposuere, quam Parlamen-
tum omnino esse paratum, ut Regiis
subditis justitiam exactissime ulterius
administret, jura Principis, & Regni
leges ad procurandam Ecclesiæ, sta-
tusque tranquillitatem idoneas tuea-
tur, suumque Zelum ac studium pro
U 3 Regis

Sæc. XVIII
A.C. 1730.

Regis obsequio luculentis testimoniis
omni data occasione demonstret, &
quoniam Rex iterato inhibuisset, Par-
lamentum desuper haud deliberaturum
quænam vero ad Regii status utilita-
tem & debiti obsequii rationem magis
conducere viderentur, fufius expo-
nendum, quotiescunque Rex gratiæ
permiserit. Nihilominus Parlamentum
Parisiense paulopost Embrodunensis
Archiepiscopi instructionem Pastore-
lem, qua Montpeffulani scripta legi ac
retineri vetitum erat, decima postea
edito decreto suppressit.

§. LXXI.

*Motus a Lutheranis ob Comitem Ab-
sessum a Patruo abductum
concitati.*

Haud minus levis in Imperio agita-
batur controversia, cui fomitem
subjecit Religionum diversitas. Re-
ita accidit. Anno priori Carolus Chri-
stophorus Baro de Auffs præmatu-
nimis morte vivis ereptus est, reliquit
nonnisi unico Filio, Christophoro Pe-
derico, novem duntaxat annos nato.
Hujus tutelam Parens, qui pluribus
abhinc annis a Lutheri secta ad Ecclesiæ
Catholicæ gremium redierat, Fratri
suo Christophoro Ernesto Electoris No-
guntini

guntini Cubiculario, atque legionis Equestris Ductori Religione Catholico demandabat; ea lege, ut is illum Bambergæ in fide Catholica institui curaret. Christophorus ergo comperta Fratris sui morte primas eo curas intendit, ut Nepotem suum juxta Patris sui voluntatem in Religione Catholica educare posset; certo enim sibi persuasum habebat, Joannam Theophilam ejus Matrem Lutheranz Religioni addictam nil inausum intentatumque relicturam, ut ejus Filius in secta, quam materno cum lacte hauserat, adolesceret: hinc Patruus pro veri Tutoris munere Nepotem suum salutis periculo subducere, eumque ad ejusmodi locum transferre statuit, ubi in Catholicæ etiam fidei præceptis imbui, ac demum ipse inter veram & falsam Religionem discernere posset: Nil aptius ad hoc videbatur, quam domicilium Caroli Teoderici de Aufsess, qui Bambergæ & Herbipoli Cathedralis Ecclesiæ Canonicus erat. Hæc dum interim inter ambos agitarentur consilia, Joanna Mater, fors quid rei subesset suspicata, filium suum clam Baruthum abducere decernit, atque unacum duabus Nobilibus fæminis Baronessa de Muffel, & illa de Branden iter die prima Maij aggreditur. Accidit autem, ut eadem

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

die Christianus Ernestus, cum suo Patre, uno Venatore, duobus famulis & quodam suæ legionis Equite Sigismundum Bergam veniret: Inexpectatus ibidem erat occursum Joannæ Theophilæ, quæ curru vecta Filium suum abducere festinabat. Præmissa utrinque officiosa salutatione Christianus puerum sibi utpote Agnatorum proximo tradi rogat, instat, atque invitæ Matri exponit, sibi a defuncto ejus Patre illius tutelam fuisse commissam, notum aliunde esse, ejus Filium paternis bonis parum admodum esse provisum, liberalius vero a Patruo fore educandum, atque ad certam pinquioris fortunæ spem promotum iri, hanc esse Caroli VI Imperatoris mentem, eoque sine ab eo Equestris Franconiæ Ordinis Nobilibus tanquam Commissarios hac in causa fuisse nominatos &c. Cum autem et has pluresque alias rationes surda esse Mater, Patruus ad Nepotem suum conversus, illum, ut secum veniret, sollicitat, qui etiam haud invitus a curru profilit, equum lætus conscendit, & cum Patruo suo Bambergam venit. Nec tamen propterea Mater recuperandi Filii sui spem animumque abjecerat; astu igitur rem aggreditur, ac die decima tertia Decembris Bambergam contendit, jactato obtentu, quod

Sæc.XVIII
A.C. 1730

quod Filium suum pro materno affectu
visum venisset; re ipsa tamen illum e
Patruī manibus ereptum, domum re-
ducendi opportunitatem quærebat.
Comperto ejus adventu Carolus de
Aussess Canonicus Cathedralis ædes
suas, mensam, famulos, currus & e-
quos pro nobilium more ad ejus ob-
sequium omni humanitatis officio eidem
offert; illa vero recusatis omnibus u-
nice petit, ut cum Filio suo libere col-
loqui posset; id quoque lubenti animo
indulget Canonicus, ac puerum ad
Cauponam, ubi Mater hospitabatur,
conduci jubet, debita Matri suæ ob-
sequia præstiturum: Tum vero Mater
omnes maternæ eloquentiæ fontes ex-
haurit, & Filium suum ad reditum in-
ducit: preces, blanditias, promissa,
& lacrimas adhibet, imo nec minis
parcit; sed incassum omnia: vim ad-
hibere prohibebat famulorum, qui
puerum comitabantur, præsentia: nil
ergo aliud supererat, quam ut re in-
fecta domum reverteretur, & deplo-
ratæ suæ causæ auxilium in potentio-
rum patrocinio quæreret: Proximo
igitur Mense Januario non tam proprio
impulsu, quam aliorum suggestionem in-
citata querulas ad Cæsareo - Aulicum
Consilium literas dat, falsoque expo-
nit, filium suum novennem invitum,

U 5

plo-

Sæc. XVIII. plorantem, totisque viribus renitentem
 A. C. 1730. violenter Matri fuisse ereptum, sex Vi-

ris valide armatis in opem adhibitis
 manifeste quoque religiosam æque
 profanam pacem fuisse violatam, non
 sine luculento plagii raptusque crimine
 Iusuper Matrem inter indignas pejerationes,
 dictoria & verbera e curia
 vi fuisse extractam & per plateas
 illucque raptatam: Nec hisce injuriis
 satiatum fuisse Christianum, sed illam
 quoque afflictæ Matri, dum die 13. Decembris
 Filiolum suum visura Bergam contendisset,
 aditum occlusis
 ejusque jussu illam a Venatore, duobus
 Canonici Famulis & quodam milite
 filii sui cubiculo fuisse repulsam, qui
 ægre admodum duobus aut tribus ventis
 puerum alloquendi copiam obtinuerat
 hunc enim mox ab ejus latere avulsam
 ac rhedæ impositum ad Canonici ædes
 fuisse raptatum: De violenta hac injuria,
 tyrannide & latrocinio vehementer
 quidem fuisse questam, sed quatuor
 Aufsesii famulos (non tam proprio animo
 quam Heri sui mandato) præter plura
 convitia, non jam per ambages alaporum
 minas jactasse, certo in missis
 haud hæsurus, nisi adstantium metu
 ipsiusque pueruli ploratu fuissent cohibiti.
 Talia, pluraque alia non modo
 Mater in suo libello supplici exponeret.

sed & alii pagellis in vulgus sparsis contra Aufseßios religione Catholicos passim disseminabant.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LXXII.

Vera facti species a Christiano Aufseßio ad Imperatorem transmissa.

Erant equidem Viduæ Matris exposita veritati minus consona; in allegatorum tamen fidem a Cæsareo - Aulico Consilio pænale, ut vocant, *mandatum* die 28. Januarii emanavit, vi cuius Aufseßius, filium vi raptum Matri reddere, læsæ parti satisfacere, eamque haud amplius offendere, & debitam cautionem præstare jubebatur. Accepto hoc decreto Christianus de Aufseß die septima Decembris hoc mandatum utpote expositis falsis, & veris nequiter suppressis obtentum tanquam irritum declarari, & Viduam a limine iudicii repelli, ab Imperatore efflictim petiit, hæc exponens: ex Cæsareo decreto de die 28. Jan. §. 2. & 3. necnon ex mandato ad Equitum Ordines die 13. Maij dato constare, Neptis sui educationem & tutelam auctoritate Cæsarea Equestri Ordini esse commissam, inhibitumque, ne hic pupillus extra Equestris Ordinis jurisdictione

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

dictionem extraheretur, Carolum quoque Christophorum hujus pueruli Patrem jam pluribus abhinc annis unum cum Fratre suo ejurata Lutheri fœderis ad Fidem Catholicam reversum, sepius in vita, ac etiamnum paulo antea obitum suum palam declarasse, se omnino velle ac præcipere, ut Filius suus Bambergæ educaretur, in fide Catholica probe instituendus, id constare publica ac jurata plurium testium fide dignissimorum attestatione & ipsius etiam Aufsessiani Prætoris Religionis Lutherani testimonio, proin se nec fracta pacis nec raptus reum esse. Insuper jam Mense præterito Carolum Theodericum Baronem de Aufsess Canonicum Cathedralium ab Equestris Ordinis Præposito Domino de Eggloffstein petiisse, ut Nepotem suum propriis sumptibus educare, ipsiusque curam habere permetteretur, quo tamen deest legato Christianum a Matre puerum, quem ipsa in exteram ditionem transportare meditabatur, sibi consignari rogasse, illam quidem obstitisse, sed immerito & quidem contra expressam Patris intensionem, & receptam consuetudinem, vi cujus filii ex matris testimonio mixto progeniti in Patris Religione educari solerent, nullique Nobili Matronæ concessum, filios & filias suas ad

Sæc.XVIII.
A.C. 1730.

ad arbitrium in sua, quam profiteretur, secta instituere; has ob causas hunc puerum a suo Patruo Bambergam deductum, & Aufsessii Canonici Cathedralis curæ fuisse commissum, necnon in Collegium Cathedrale jamjam cooptatum sua sorte contentissimum vivere, de cetero unanimi testium calculo comprobari, nec violentiam nec dolum malum nec injurias verbis aut factis vel Matri vel Filio fuisse irrogatas, nec in Aufsessiana familia rarum esse exemplum, quosdam a paternis laribus abductos, partim Bambergæ partim Herbipoli ad Cathedrales Ecclesias fuisse promotos, hos inter novissimos esse, Carolum Sigismundum Bambergensem Decanum non ita pridem vita functum, Jodocum Bernardum Ecclesiæ Cathedralis Custodem supremum, aliosque Canonicos vita adhuc superstites. Denique *juridica requisita ad constituendum pacisfragium vel raptum tam in intentione quam in executione facti deesse*, & adversæ partis testimonia esse omnino nulla; testimonium quoque foeminæ, nomine Muffel, utpote solius, a testibus contrarium asserentibus infirmari, ancillam ob sexus fragilitatem exiguæ esse auctoritatis, ceteros vero testes juratos in articulis principalioribus sibi contradicere, proinparum

Sæc. XVIII. parum vel nihil probare, eosque vi-
 A. C. 1730. lentiam, injurias &c. aliasque circum-
 stantias factum aggravantes ignorare,
 ex adverso autem testes pro rei veritate esse numero decem, omnes fide dignissimos, uno ore attestantes, se de præten-
 sis excessibus tam personalibus quam realibus omnino ignaros esse, eorumque quosdam ex adverso attestare, quod Vidua Mater Christianum horrendis convitiis & probris laceſſitum muliebri rabie invaſiſſet, niſi ipſus illam tempeſtively repuliſſet &c. nullius de-
 que fidei eſſe aſſertum Brandenſium attestantis, pueruli Patrem diſpoſuiſſe, ut ejus Filius in ſecta Lutheranam inſer-
 tueretur; vix enim credibile eſſe, Pa- trem Religione Catholicum velle, ut ejus Filius in religione, quam ipſe e-
 ejuraſſet, educaretur, aliunde vero quamplurimi, atque inter eos deſuncti Parochum, ceterosque, qui in Sacra-
 mentorum adminiſtratione eidem aſſiſtiſſent, necnon ipſum deſuncti Praetorem etſi Lutheranum particulari ſta-
 to & jurata ſui deſiſitione omnino con-
 trarium aſſirmare &c. His ratio-
 nibus expoſitis Chriſtianus de Aulſiæ Cæſarem humillime rogabat, quatenus per ſiniftra aſſerta extortum mandatum annullare, & Viduam a judiciis limine repellere velit.

§. LXXIII.

Sæc XVIII,
A. C. 1730.*Lutheranorum querelæ contra Theodoricum Carolum de Erthal.*

Anno hujus sæculi vigesimo sexto die vigesima sexta Augusti obierat Carolus Fridericus de Erthal, qui Herbipolensi & Onoldino Ducibus a consiliis, Königshofensis propugnaculi Gubernator, & Franconici Equestris Ordinis Consiliarius erat. Hic quatuor Filios, quorum junior octo, alter decem, tertius duodecim, & quartus quatuordecim ætatis annos numerabant, superstites reliquerat in secta Lutherana educatos. Hos defuncti Frater Carolus Theodoricus de Erthal Herbipolensis Canonicus, Bellici Senatus Præses, & Provinciæ Prætor die decima quinta Septembris ejusdem anni Herbipolin abduxit; eoquod horum Parens sæpius ab eo petiisset, ut filios suos in Religione Catholica institui curaret. Inde vero novi tumultus eo graviores, quo magis adhuc recens erat vulnus ex Aufsessiana caussa inflictum, & vix tenui cicatrice obductum. Præprimis ergo Maria Dorothea de Schaumburg, cujus Filia defuncti Caroli uxor erat, querulas preces de ereptis sibi Nepotibus ad Carolum VI. Imperatorem defert,

Sæc. XVIII. desert, ac tantum obtinet, ut pro de
 A. C. 1730. cidenda tutela, & horum quatuor
 liorum educatione ad diem octavam
 Martii, & vigesimam octavam Septem-
 bris Anno 1728. Bambergensis Episco-
 pus & Saxo - Gottanus Princeps tam-
 quam Cæsarei nominarentur Deputati
 ab horum sententia Carolus Canonicus
 per suum Advocatum solemnem appella-
 tionem interposuit, & suæ causæ
 merita fusius adduxit, simulque decle-
 ravit, Carolum adeo non hosce Ne-
 potes suos ad fidem Catholicam ullo
 pacto induxisse, ut eos insuper Luthe-
 rani Moderatoris, nomine Schwenc-
 kii institutioni reliquerit, inscio autem Patrum
 hosce juvenes Catholicorum scholam
 accessisse & ultro declarasse, quod fidei
 Catholicæ nomen dare, firmiter de-
 crevissent, de cetero autem fidem esse do-
 num Dei, & annos discretionis nec in
 Religiosa, nec Westphalica pace præ-
 scribi. Hac de re Imperator per suos
 Deputatos die octava Octobris & nona
 Novembris certior factus, die prima
 Septembris Anno 1729. ad eundem Ca-
 rolum perscripsit, interposita appella-
 tione nonnisi moras quæri, & Deputa-
 torum consilia tergiversationibus e-
 ludi, intra terminum igitur a Deputatis
 præfixum cunctas rationes, quas Ca-
 rolus pro se hac in causâ ulterius
 alle-

allegandas censeret, exponendas nul- Sæc. XVIII.
A. C. 1730.
lumque obicem proposito consilio de
quatuor hisce filiis interim in loco Lu-
teranæ Religionis addicto educandis
opponendum esse. Insuperhabito hoc
Cæsaris mandato, & Deputatis in di-
versa abeuntibus res indecisa per-
mansit.

Resumpto autem hoc negotio con-
stitit, hos quatuor Filios die decima
quinta Decembris Anno 1726. Religio-
nem Catholicam libere, publice & so-
lemniter professos, ac insuper de mu-
tatæ Religionis motivis interrogatos,
sat luculenter prodidisse, se ea iudicii
maturitate pollere, ut verum a falso
discernere possent; notum denique esse,
quod & postea eorum Moderator eju-
ratis Lutheri præceptis ad Catholico-
rum Sacra pariter transferit. Nihilominus
Dorothea die vigesima octava
Julii Anno 1730. datis Ratisbonam ad
Corpus, ut vocant, *Evangelicorum* li-
teris exposuit, Deputatos utpote Re-
ligione Catholicos seriam de Religionis
mutatæ motivis inquisitionem neglexisse,
& duntaxat filiorum responsis memo-
riæ mandatis fuisse contentos, eapro-
pter se enixe petere, ut Principes Au-
gustanæ Confessioni addicti sua aucto-
ritate, quam in Aufsessiana causa die
18. Julii interposuissent, etiamnum
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. X præ-

Sæc. XVIII. præpedire vellent, ne ejus Nepotes
 A. C. 1730. a fide Parentum abstraherentur, sed
 contra ad locum, ubi Lutheranae sectæ
 exercitium viget, transferrentur. Ha-
 jus Matronæ petito annuere Legati
 Ratisbonenses, & die sexta Septem-
 bris datis ad Cæsarem literis vehe-
 menter adversus Erthalenses & Au-
 fessianos Agnatos declamarunt, eoquod
 impuberes Filios sub cognationis præ-
 textu suis Parentibus vi ereptos directos
 vel indirecte ad amplectendam Re-
 gionem Catholicam compulissent, et
 etiamnum nec Cæsareis mandatis ob-
 steriti, sub variis obtentibus ac ex-
 giis tantam moram traherent, eo quod
 ut interim abrepti filii ad annos disci-
 plinationis perveniant, proinde eorum re-
 stitutio in pristinum statum impossibilis
 reddatur. Fatebantur quidem Legati
 Erthalenses Filios responsa, quæ
 interrogata dedissent, non quidem
 memoria protulisse, non nisi tam-
 casu ac fortuito quæsitæ an tetigissent
 jactatam tamen Patruī ignorantiam
 abductis Nepotibus haud esse proban-
 tem, Patris vero voluntatem de
 in Religione Catholica educandis
 contraria enervari testimonia, nullius
 que roboris esse, quod tam Aufessio-
 nus Filius, quam Erthalenses jam
 tantum temporis spatium in Religione

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Catholica perseverassent, ut adeptis jamjam discretionis necessariæ annis petita Religionis libertas a Lutheranis hac in re opponi haud ultra valeret, proin falso exponi, quod exspirantibus Cæsareis decretis Neo - Conversi a nemine compelli possent, ut ad Religionem Lutheranam redirent; non enim agi, an in hac vel illa religione educandi essent, sed præprimis expostulari de fædisfrago procedendi modo, quo impuberes a Catholicis Agnatis sine ulla causæ cognitione, sed propriaduntaxat auctoritate erepti fuissent, & eorum mutatio Religionis a privata executione, raptu & spolio non sine manifestissima infractione pacis publicæ tam Religiosæ quam profanæ initium sumpisset, ejusmodi autem violentiam nullo aut temporis lapsu aut possessione, utpote vel maxime vitiosa & nonnisi per delictum obtenta sanari posse. His expositis Legati a Cæsare petebant, ut Aufsessius & Erthalius utpote tanti criminis rei promeritis plecterentur pœnis, & abducti Filii ad locum, ubi præter Lutheranam nulla alia exerceretur Religio, reducerentur, debita institutione tamdiu imbuendi, donec controversia de competente tutela & educatione decidatur. Imperator jamjam die 21. Junii Anno

X 2

1729.

Sæc. XVIII. 1729. Cæsareis Deputatis demandabat,
 A. C. 1730. ut prudens consilium suggererent, quæ
 per Cæsareum edictum hæc quæstio de-
 cidi posset, in quam religionem pro-
 les impuberes sint educandæ, si Pa-
 rentes sint diversæ Religionis, &
 forte Pater in Religione quam professus
 est decedat, Mater vero vita su-
 perstes sit Acatholica, & aliunde per
 pacta nuptialia decisum non fuerit, in
 qua Religione hæc proles relictæ pos-
 alterutrius Parentis obitum sint edu-
 candæ? Paris ferme conditionis erat
 querela, quam Lutherani contra Neo-
 burgenses Catholicos hoc anno mor-
 bant. Prætextus erat iste: Georgius
 Christophorus Centgrafius Religione
 Lutheranus, professione Sartor, & pa-
 tria Nordstadiensis in Hassio - Darm-
 diensi ditione: Hic aliquot abhinc an-
 nis venditis omnibus, quæ habebat
 bonis unacum Coniuge & tribus suis
 liberis in Hungariam emigrabat, firmo
 ibidem persistendi animo: qua emigra-
 tione patriam suam reliquit, ipsoque
 facto & animo Imperii subditus esse de-
 siit, mortua autem ejus Coniuge ex
 Hungaria rursus in Germaniam cum
 suis prolibus Anno 1725. reversus,
 Unterstallii, Neoburgensis Ducatus op-
 pido substitit, a Petro Ostermeyro quo-
 dam rustico exceptus, in cujus etiam
 ovili

ovili cum suis pernoctavit: altera au- Sæc. XVIII.
tem die clam relictis suis liberis au- A. C. 1730.
fugit, & nonnisi evoluta bimestri re-
versus, post unius mensis moram de-
nuo clanculum atque insalutato ho-
spite dilapsus est, suasque proles ad-
huc impuberes exuto omni paterno,
humano & naturali affectu, ferme nu-
dos, Matre omnique ope destitutos,
summa miseria, fame, & maximo
hyemis rigore pressos dereliquit,
proin filiis suis tam inhumane expositis,
ulterioris illorum curæ, & patriæ
potestatis indignum, inhabilemque sese
reddidit: postquam vero hi ultra no-
vem Menses inter innumeras calamita-
tes ostiatim panem quærere coacti fue-
rant, Neoburgum ingredi tentabant,
ubi cum ceteris mendicis ex christiana
charitate eleemosynam colligere per-
mittebantur: tandem vero infaustam
eorum sortem miserti quidam Eccle-
siastici, eorum necessitatibus tam cor-
poris quam animæ pro viribus prospici-
cere certabant, ac demum eos Catho-
licæ fidei præceptis egregie imbutos
ad publicam solemnemque Religionis
professionem admittebant. Hæc sine
Magistratus scientia ac jussu ex privato
pietatis stimulo hucusque gesta fuere:
Re autem comperta Provinciæ Ordines
demandarunt, ut his orphanis ex cen-
X 3 sibus,

Sæc. XVIII. fibus, qui ex materna hæreditate mille
 A. C. 1730. florenorum profluxerant, victus & ve-
 stitus suppeditaretur. Evolutis decem
 omnino mensibus Anno 1707. inhum-
 nus comparet Parens, & sibi tam fi-
 lios, quam præfatam pecuniam tradi
 postulat; præsentem autem eo, Fili-
 an Patrem sequi, vel Neoburgi per-
 sistere vellent, interrogati, haud con-
 stanter responderunt, se ad Patrem re-
 verti nolle, sed fidem Catholicam pro-
 fessos esse, hinc clam, insciis Provinciæ
 Ordinibus & Magistratu, ad quamdam
 Bavaricæ Abbatiam translati sunt: Hoc
 comperto Pater a Darmstatensi Prin-
 cipe hoc anno die decima quarta Je-
 nuarii literas ad Electorem Palatinum
 & Neoburgensem Curiam obtinuit,
 supplicans, ut ejus Filii, non attento
 eorum consensu vel dissensu, unacum
 præfatis mille florenis sibi traderentur:
 His petitis deferri jussit Elector; edoctus
 vero, quod inscio se, ejusque Curie
 filii ad exteram Regionem fuerint de-
 portati, præcepit, ut tradita ei pecunia
 Parens ad exterum hunc Principem
 remitteretur. Hoc responso haud con-
 tentus Parens neglecto Electoris pro-
 trocinio opem Corporis, ut vocant,
 Evangelicorum imploravit, in cuius
 etiam favorem Regis Borussiae Legatus
 Palatino Legato scriptum quoddam
 por-

porrexit, quod ipse tamen, cum hic Sæc. XVIII.
A. C. 1730.
querelas communicandi modus inter
Catholicos & Protestantis Legatos in-

usitatus esset, acceptare renuit, incas-
sum querentibus Borussiae & Hollandiae
Oratoribus, quibus denique responsum
est, proles incio imo & invito Electore
alienae jurisdictioni esse consignatas,
de pecuniis via juris processum iri, in-
terim vero filiis *Curatorem ad litem* ex
Officio datum esse, proin hac in re us-
que ad litis decisionem haud amplius
fieri posse, minus vero æquum videri,
ut Patri utpote vagabundo, suarum-
que prolium oblito & patria potestate
exuto pecuniae ex Maternis bonis pro-
venientes traderentur, de cetero Ele-
ctorem haud recusare, ut ad querelas,
si quæ contra ipsum jure deferrentur,
coram competente Judice responderet,
indecentem autem esse, ut Imperii status
Constitutum suum præcipue in causa
ejus subditos concernente, ad rationem
reddendam compellere, & quasi juris-
dictionem in eum exercere præsume-
rent, optandum potius fore, ut turbidi
ejusmodi homines in suis plerumque
malitiosis, falsisque querelis statim re-
pellerentur, nec illis permetteretur,
ut hi tam facile & nondum cognitis
causæ meritis Protestantium Princi-
pum opem implorare possent, nec

Sæc. XVIII. etiam Imperii Principes pro ejusmodi
 A. C. 1730. hominibus tam facile intercedere vel-
 lent.

§. LXXIV.

*Joannis Francisci Barbadii Cardi-
 nalis mors.*

Hoc item anno Sacrum Collegium
 octo Purpuratorum mortem lux-
 rat, quos inter primus erat Joannes
 Franciscus Barbadicus patria Venetus.
 Primam lucem aspexerat anno Christi
 millesimo sexcentesimo quinquagesimo
 octavo die vigesima nona Aprilis: Pa-
 rentes habuit Ducali nobilitate claros
 Marcum Antonium & Claram de Due-
 do. Ab his Joannes parem egregius
 natalibus sortitus est educationem,
 in pietate enutritus, omnibus status
 sui disciplinis apprime excultus. Ma-
 jorum exemplo animatus, propriisque
 generosi animi stimulis accensus, præ-
 claras ingenii dotes in patriæ suæ ob-
 sequium, ac Reipublicæ utilitatem im-
 pendere constituit, cumque inservienti
 ardor cum ætate adolesceret, ad ar-
 duum *Magni Sapientis*, ut vocant, mu-
 nus, exactisque paucis annis ad Ora-
 toris Gallici dignitatem bis admove-
 batur: In medio autem fortunæ cursu
 profanas curas fastidire cæpit, ac sac-
 ctioris vitæ desiderio Clericalem humi-
 lemque

lemque vitam amplexus est: Verum honores, quo studiosius eos fugiebat, eo pressius fugientem insequiebantur, ac primo quidem Ducalis Ecclesiæ ad S. Marcum Primicerius, demum ab Innocentio XII. Veronensis Episcopus post Leonis mortem renunciabatur, in quo Pastoralis munere fedulus gregem sibi commissum Evangelico pavit eloquio, Clericis exemplo præfuit, ægrotis atque morituris salutaris solatio profuit, ac heroico vitæ contemptu contagione infectis ipse in Nosocomiis Sacramenta salutis administravit: Tot meritorum fama excitatus Clemens XI. Barbadicum Urbini Pro-Legatum ac Rotæ Romanæ Auditorem nominavit. His præclare functus Barbadicus sibi Cardinalis Augustini Fabronii amicitiam atque existimationem conciliabat, ejusque hortatu impulsus, dimissa Veronensi Ecclesia ad Brixianam transiit, ubi tradendis fidei Christianæ rudimentis, & prædicando Dei Verbo tanta vigilantia ac indefessis laboribus incubuit, ut dum fractis pene viribus ipse ceteris omnibus satisfacisset, sibi vero soli nunquam satisfaceret, adeo ut assidue & strenue operi instantem sæpius dies deficeret. His meritis clarus a Venetorum Republica ad Cardinalatus honorem tanquam ad laborum & vigiliarum

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

liarum mercedem summis precibus ex-
petebatur; obstitit tamen Venetorum
votis Pontifex, qui nullum patria Ve-
netum Purpura decorari voluit, nisi
prius Respublica Ottobono Cardinali
erepta bona reddidisset, quibus anno
hujus sæculi vigesimo restitutis Barbe-
dicus die trigesima Septembris Purpu-
ratorum Collegio aggregatus est, quam
tamen dignitatem ipse nonnisi obedien-
tiæ imperio compulsus acceptavit.
Postea pluribus adscriptus Patrum ce-
tibus, totum se Ecclesiæ obsequio dedi-
vit, utque eximia ejus virtus largus
ceteris exemplo esset, ab Innocentio
XIII. ad vastissimum Patavii Episcopo-
tum translatus est, non alio ipsius re-
molumento, nisi quod ibidem amplius
rem meritorum messem congregare
posset; augendi enim Divini cultus, et
restaurandæ disciplinæ studio excitatus
seminaria ampliavit, Clericos legibus
moribusque sanctissimis imbuere, Eccle-
sias sibi commissas sedulo lustravit, et
superatis montibus, locisque imperio-
rudiores plebem Christianis præceptis
instruxit. Insuper Virginum præcepta
Asceteria ædificavit, dotavitque, et
largas eleemosynas in pauperes distri-
buit. Id quoque in eo summopere com-
mendandum erat, quod ad animarum
curam Sacrosque Ordines nonnisi pietate

& scientia præstantes selegerit. Verbo, Sæc. XVII
omnes egregii Pastoris partes ad a- A. C. 173
mum explevit. Erat in Viros lite-
ratos oppido munificus, quos ad do-
ctas lucubrationes opibus, propria in-
dustria, auctoritate, aliisque subsidiis
egregie adjuvit. Eo fine Brixie Aca-
demiæ Ecclesiasticam fundavit, in qua
statis diebus Viri eruditi convenere ut
derebus Theologicis & Historiæ Ecclesia-
sticæ controversiis inter se conferrent:
inde ortum traxit erudita lucubratio,
cui titulus: *Antiquitas & Fidei Catho-
licæ puritas in Brixienfi Academia Epi-
scopalis Collegii recitata*: Ejusdem quo-
que Præsulis sedulitati debemus no-
vam editionem sermonum S. Gaudentii
Brixienfis Episcopi; quamvis enim hi
in variis Bibliothecæ Patrum editioni-
bus fuerint reperti, in iis tamen om-
nibus (uti commune fatum est magna-
rum ejusmodi collectionum) hi passim
mendis non vulgaribus scatebant, quo
animadverso Barbadicus medicam ma-
num allaturus, Paulo Galeardo Bri-
xiensi Canonico, ut hanc editionem
adornaret, negotium dedit, ac varian-
tibus Codicum Manuscriptorum lectio-
nibus necnon pecuniis ad typorum ex-
pensas liberaliter suppeditatis elegan-
tissimum hoc opus feliciter ad lucem
publicam promovit. Jam antea scripta
S. Ze-

Sæc. XVIII. S. Zenonis Veronensis Episcopi solen-
 A. C. 1730. tissime conquesta collegit, eaque suis
 sumptibus publici juris fecit. Histo-
 riam quoque Veronensis Ecclesiæ ere-
 ditis Viris demandatam edidit, ac do-
 mum elogia Antecessorum suorum
 que ab iis præclare gesta in unum vo-
 lumen coegit, eaque ut semper in om-
 nium animis & oculis versarentur, pu-
 nitore & magnificentia exsculpta in vul-
 gus emisit: Prodiit etiam biennio post
 ipsius obitum Patavinis literis excelsus
 liber, sub titulo: *Virorum ex Barbadi-
 gente illustrium numismata*; ea enim Bar-
 badicus summa diligentia collegit.
 Nec minor erat ejus munificentia in
 exornandis Templis; præprimis enim
 Ecclesiam SS. Petri & Marcellini, cu-
 jus titulum gerebat, ferme e ruinis
 extulit, & Brixiae illam SS. Annæ &
 Julittæ magnis sumptibus restauravit.
 Porro inter rara Barbadiæ pietatis
 monumenta recenseri merentur ædificia
 amplissimæ, quas difficillimis etiam
 temporibus, atque exhausto pene ejus
 ærario quam celeberrime extrui con-
 vit, ut ibidem eo præeunte Brixiae
 Nobiles sacris commentationibus re-
 rumque Divinarum contemplationibus
 stato tempore quotannis vacarent, Ha-
 omnibus præclare gestis Barbadiæ
 vitæ suæ meritis clarissimæ finem glo-
 riosissimæ

riofissimum imposuit, Patavii die 27. ^{Sæc. XVIII.}
 Januarii, sepultus in sua Cathedrali ^{A. C. 1730.}
 prope tumulum sui Patruī Gregorii
 Cardinalis Barbadici, quem inter Bea-
 tos referri, plurimum adlaborabat, quin
 id assequi posset; primum enim Anno
 1760. Venerabilis hic Dei Famulus
 a Clemente XIII. Beatorum Albo in-
 scriptus fuit.

§. LXXV.

*Marci Antonii Ansidei Cardinalis
 obitus.*

Sequentis Mensis Februarii die deci-
 ma quarta eandem æternitatis viam
 ingressus est Marcus Antonius Anfi-
 deus, qui ex Patritia stirpe Perusii or-
 tus, ingenii aciem, qua primævo na-
 turæ beneficio præditus erat, paren-
 tum cura, Magistrorum præstantia &
 potissimum propria industria mirifice
 excoluit. Decimum quartum ætatis
 annum agebat, cum Romam missus in
 Collegio Clementino diversorum idio-
 matum cognitionem, Philosophiæ præ-
 cepta, & Theologiæ arcana sub eru-
 ditissimis Institutoribus ex Congrega-
 tione Patrum de Somascha non tam
 percepisse, quam exhaustisse videbatur.
 Jurisprudentiæ tam egregiam navabat
 operam, ut laurea decoratus e Patria
 Ro-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Romam reverteretur, ibidemque lustrum Jurisconsultorum, aliorumque præstantium Virorum consortio affusus, in Advocatum omnibus numeris absolutum excresceret. Annus volebatur supra millesimum septingentesimus secundus, quo Ansifeus a Clemente XI. inter Præsules adscribi meruit, ac paulopost utriusque, ut vocatur, signaturæ, Referendarius, & priorum aliquot locorum Patronus, necnon Congregationis, quæ de bono Regimine nomen habet, Præsul nominatus est. Quarto autem post anno signaturæ substituitur, ac Cameræ Auditor, necnon Canonicus Basilicæ D. Petri renunciatus, ob assiduos, quos in obeundis adus Ecclesiæ officiis exantlabat, labores magnam quidem in Romanâ Curia existimationem sibi conciliavit, letum tamen infirmitate correptus ad ultimæ vitæ discrimen adductus credebatur. Recuperata demum valetudine in eximio Assessoris S. Inquisitionis munere socius dabatur ægrotanti Dominico de Zaulis Theodosienâ Archiepiscopo, quo vivis erepto Ansifeus hunc Magistratum solus accepit, pluresque per annos non sine maxima laude exercuit, titulo demum Archiepiscopi Damiatensis honoratus, a Benedicto XIII. Perusinam Insulam Anno 1724. obiit.

nuit, & sequenti anno nomine Capi-
tuli Vaticani Synodo Lateranensi præ-
fuit. Suffragium tulerat in sex omnino
Congregationibus, præcipue in ea,
quæ pro examinandis duodecim Noaillii
articulis habebatur, quos tamen ipse
nec omnino rejecit, nec ex integro ap-
probavit. Tandem anno salutis nostræ
millesimo septingentesimo vigesimo sexto
Purpura honestatus, Romam venit, mox
tamen ad Perusinum gregem suum bo-
nus Pastor reversus, pertinaci morbo
obrutus anno ætatis suæ quinquagesi-
mo nono decessit. Corpus ejus solenni
pompa elatum in Ecclesia sua titulari
ad S. Augustinum quiescit. Præsul e-
rat perenni memoria dignissimus, quem
scientiarum præstantia, rerum geren-
darum dexteritas, æquitatis studium
pluresque aliæ eminentissimæ animi
dotes plurimum commendabant. Car-
pitur tamen a nonnullis ob præcipites
iræ motus nimiamque severitatem,
quam tamen administrandæ justitiæ,
criminumque ulciscendorum ardor ex-
cusare videtur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LXXVI.

*Fratri Augustini de Pipia Cardinalis
decessus.*

Tertius

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Tertius, qui inter Purpuratos hunc annum vitæ suæ exitialem habuit erat Augustinus Pipia natione Sardinus. Hic anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo Parentibus honestis, morumque integritate claris Oristæ primam lucem aspexit. Mox a primis unguiculis in eo enituit indoles, pieternæ pietatis hæreditaria, & studio rerum sacrarum dedita; hinc jactis literarum fundamentis, ut ex ephelis excessit, Ordinis Prædicatorum Oristæ amplexus est Institutum. Ingenium cum nactus esset alacre & vivax, Philosophicis, Theologicisque Facultatibus tam impenso, tamque felici studio incubuit, ut mox tradente utriusque disciplinæ ejus Confratribus præficeretur. Tantos inde retulit Auditorum applausus, ut idcirco a Superioribus Romam vocatus maximis rebus adhiberetur, & cunctos eosque honorificos Ordinis sui gradus & nomina pertransiret. Primo Romæ in Collegio Minervitano per plures annos Regentis officio functus, a doctissimo Cardinale Cassanate in Theologum seligebatur: postea a Clemente XI. æquissimo meritorum Æstimatore Secretarius S. Indicis Congregationis, & SS. Rituum Consultor edictus est. Demum in totius Ordinis Comitibus die 31. Maji anno

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo vigesimo primo omnium ferme suffragiis Magister Generalis renuntiabatur. Tertio post anno Ursinus Cardinalis ex eodem FF. Prædicatorum Ordine invitatus ac reluctans in Papam eligebatur. Tum vero plane obstupuit summa Pipiæ humilitas, cum summum Orbis Caput ad ipsius vocem ac præceptum profundissima subiectione sese inclinare, & supremi Apostolatus jugum nonnisi ex Magistri sui obedientia cervici suæ imponere cerneret. Haud absimili humilitate Pipia oblatam Purpuram recusabat, quam pariter nonnisi obedientiæ imperio adactus acceptavit, adeo, ut Pipiam jure cum Claudiano Poeta appellare valeamus Virum, . . . cui se Purpura supplex obtulit, & solus meruit regnare rogatus.

Ut vero tam Pipiæ electi merita, quam eligentis Papæ humilitas magis eluceat, haud abs re erit adducere hujus allocutionem ad Cardinales, ubi illum ad Cardinalatum promovit: *Æquum censemus, inquit, Venerabiles Fratres, ut Ordini Fratrum Prædicatorum de Apostolica Sede, & Catholica Fide luculentissime merito, quem nos expresse, Domino miserante, professi sumus, gratum etiam animum congruo aliquo Pontifici, Eccles. Tom. LXXIII. Y, tificiæ*

Sæc. XVIII. A. C. 1730. *tificiæ largitatis argumento exhibeamus. Cum enim ipsi tantum sacre Religionis, alias ingenue vobis testati sumus, acceptam referamus Cardinalatus dignitatem, quam nullis nostris, sed præclaræ Matris ornamentis & uestibus decorati fuimus, promotionis quodammodo jure obstricti, prædictæ Religionis Magistrum Generalem eadem dignitate donare cogitamus: ubi quoque decori prospicere hoc pacto expetimus, ut scilicet, qui præclarum humanæ sublimem obtinebit locum, eum vestro gregi, meritorum splendore, scientiarum præsertim Theologicarum condimento, & religiosarum virtutum odore conciliet honorem, quem defectuum nostrorum multitudine & planta pedis usque ad verticem capitis operti tribuere non potuimus; imo, ut verum non loqueremur, nimium obsecramus. Ad majorem &c.*

Ita nempe in Benedicto Papa Pipia Cardinale ejusdem S. Famulatus alumnois tunc & virtutis præstantissimo & animi demissio æmulatione generatim inter se commissæ certabant, dubiumque relinquebant, utra prævaleret. Merendo, hæc meritorum præmia concusando. Paulopost Pipia ab eodem Pontifice vacanti Auximano Episcopo patui admotus, mirum dictu, quod immoto studio, optimis exemplis doctrina, & eruditione, prudentia &c.

Pastorali vigilantia Diæcesin suam ad Sæc. XVIII.
A. C. 1730.
pristinum splendorem reduxit. Æqui-
tatis amantissimus Sceleratos acriter
infectatus est, probos vero mirifice co-
luit, ac ipsemet non tam Episcopi
quam Parochi munus obeundo, ad
gregem suum utilissimos habuit sermo-
nes, omnesque vigilantissimi Pastoris
partes exacte adimplevit. Vitæ suæ
rationem sibi met descripsit in certum
ordinem, ad quem horas diurnas divi-
debat. Ad primam Auroram recitatio-
nem Canonico quotidie rem Divinam
peregat, & animo in rerum cælestium
contemplatione aliquamdiu defixo ma-
jora negotia expedire cæpit, cunctisque
ad se accedentibus alloqui copiam præ-
buit. Reliquam diei partem in Pasto-
rali labore, atque enodandis Theolo-
gicis quæstionibus conscribendisque do-
ctissimis tractatibus insumpsit, quos ta-
men præ nimia humilitate evulgari pro-
hibuit. Anno hujus sæculi vigesimo
sexto a Sardinie Rege Protector Regni
nominatus, præter Canonicatum tria
scutorum millia, annuæ ^{no-}mine accepit, & dissidia ^SPapam inter
& Regem jam dudum ferventia po-
tissimam partem feliciter extinxit. Pri-
vatæ tamen vitæ percupidus, Episco-
patum suum ultro dimisit, ac Romam
reversus, suam vivendi normam ad
Y 2 Ordi-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Ordinis sui institutum ac leges accuratissime composuit, quin tamen Ecclesiæ negotiis deesset; erat enim Benedicti XIII. manus dextera, ejusque consiliorum moderator fidelissimus, adeo ut nihil pene ardui nisi per ipsum Pontifex aut deliberaret, aut ageret. Tandem vero Augustinus meritis ac ætate gravis die vigesima Februarii septuagenarius obiit paucis post Benedicti XIII. mortem horis; decuit enim, qui in vita individuus laborum comærat, etiam in morte æterni præmii socius esset, uterque præclarum Dominicæ Familiæ lumen. Corpus illius, ut testamento caverat, in communi Fratrum suorum sepulcro tumulatum est, ejus vero bona in Oristeneum, Minorcense, & Minervitanum Ordinis Cænobium distribui voluit.

§. LXXVII.

Benedictus Pamphilius Cardinalis mortuus.

Hic ex antiquissima Pamphiliorum Prosapia Romæ Anno 1653. die vigesima quinta Aprilis natus erat. Pater Benedicti Camillus Dux S. Martini, Mater Olympia Aldobrandina Romanæ Præfati Princeps mulier universo Orbi notissima. A teneris Benedictus Sacro

Sæc. XVIII.
A. C. 1739.

Ordini destinatus, a suis Genitoribus singulari cura ad omnia pietatis exercitia in utilitatem Ecclesiæ inducebatur. Adolescens humaniores literas, ac præsertim omnes Musas tanto profectu ac facilitate coluit, ut non modo sæpe quamplurimos versus ex tempore funderet, sed etiam carmina, Epigrammata, orationes &c. eleganti stylo concinnatas typis ederet: unde Academia, quæ *Humoristarum* nomen sortiebatur, Præses esse meruit. Sacratioribus dein disciplinis imbutus, Clericali militiæ nomen dedit, atque inter Præsules Romanæ Curiae cooptatus, sensim ad amplissimos honores evehi cæpit, viam sternente tum affinitate cum præcipuis Italiæ Principibus, tum Innocentii X. Pro-Patruis sui potentia, ac ditissimo paternæ substantiæ censu, præcipue vero proprio integritatis, prudentiæ, atque eruditionis merito. Primo igitur Ordo Melitensis illustrissimo suo Corpori hanc gemmam adlegit, demandato Romanæ Provinciæ Prioratu. Nec iners erat Pamphilius inclyti hujus Ordinis membrum; quotiescunque enim hæc Insula Saracenorum invasioni erat exposita, ipse consilio, ope, ac pecuniis illam egregie adjuvit, atque ad omnis generis subsidia prompte submittenda Romanæ

Y 3

ma-

Sæc. XVIII
C. C. 1730. manam Sedem, ceterosque Italiae Pri-
cipes strenue animavit: Annum egerat
Pamphilius ætatis vigesimum octavum
cum eum illustriorem Purpura reddere
Romana, quam ex Innocentii XI. ma-
nibus acceperat: Obeunte hoc Pon-
tifice Romam delatus, Sacris interfuit
comitiis, in quibus Alexander VIII. ut
supremi Pontificatus apices evectus
Pamphilium Bononiensi Legatione ho-
norabat, quo in munere hic præclaræ
æquitatis, ac prudentiæ specimina re-
didit, ac splendido apparatu, cuius
magnifico, ac munificentia plane
gali apud omnis Ordinis homines ge-
ratissimus effulsit. Postea ab Innoce-
ntio XII. Præfectus Signaturæ gratia
Archipresbyter dictus est Basilicæ Sa-
cræ Majoris, quem tamen titulum po-
tius in Laterano, cuius Ecclesiæ portæ
Sanctam anno sæculari millesimo sep-
tingentesimo solemni ritu aperuit.
Templum magnis sumptibus reparatum
curavit: Pari munificentia ad fabricam
atque incrementum Collegii Clemen-
tini, cuius Protectorem agebat, mille
scuta suppeditavit: erat quoque
Cisterciensium Protector ac Factor valde
munificus: Aft plane videbatur de
vitiis abundare, & dignitates ita ge-
rere, ut ex eis ampliores bene de or-
nibus

nibus merendi occasiones nanciscere-
 tur. Ipsius eruditionem, raramque in
 rebus gerendis dexteritatem sibi quo-
 que sat perspectam habebat Clemens
 XI. qui ejus opera & consilio in omni-
 bus, iisque maxime arduis rebus feli-
 citer utebatur; quocirca in cunctis fer-
 me Congregationibus extra ordinem
 habitis ejus consilium expetebat; præ-
 cipue, cum de construendo novo Me-
 ridiano, necnon de emendando Gre-
 goriano, ut vocant, Calendario agere-
 tur, quod Pamphilius, utpote Mathe-
 seos & Architectonicæ artis peritissi-
 mus, ubivis gentium recipi, plurimum
 adlaborabat: ejus quoque studio &
 opera celeberrimus aquæductus ex Cen-
 tumcellis in Romanam Urbem maximo
 civium commodo inferebatur: Insuper
 Portum Antium, de quo construendo
 jam plures ante annos incassum ageba-
 tur, intra biennii angustias plene re-
 purgatum, novisque molibus firmatum,
 ad commodam æque ac securam na-
 vium stationem reduxit, rem optime
 gestam eidem invidente Malaſpina
 Equite Romano, cujus tamen libellus,
 quem contra Pamphilium sparserat,
 proscriptus, ac jubente Papa, Romæ
 carnificis manu in ignem coniectus est.
 Mortuo Cardinale Norisio Pamphilius,
 qui ipſus domestica, sed locupletissima

Sæc. XVIII.
 A C. 1730.

Sæc. XVIII. instructus erat Bibliotheca, curam Ve
 A.C. 1730. ticanæ in se susceperat; persuasum

quippe sibi habebat Pontifex, quod
 literatissimus Vir doctissima volumina
 & rariores ingeniorum partus ibidem
 repositos propiori sollicitudine com-
 plexurus, & conservaturus esset. Ne
 sua eum fefellit opinio; Pamphilius
 enim ex assiduo literatorum eo con-
 fluentium commercio non modo ipsius
 plurimum profecerat, sed per commu-
 nicatam librorum notitiam haud pa-
 rum proficiendi copiam aliis eruditio-
 præbuit. Anno 1712. contigit, ut
 cuata camera repente collapsa in Se-
 minario Romano pene oppressus fu-
 set, nisi uno prius momento ab igitur
 quodam Sacerdote de periculo fuisset
 admonitus. Attamen, qui ab immin-
 nente ædificii ruina incolumis, vigili
 cæli oculo pro eo excubante servatus
 erat, inopinæ mortis insidias effugerat
 haud poterat; quippe cum die quintæ
 Martii Sacra ingressus esset comitia
 in quibus Clemens XII. Pontifex elige-
 batur, die 20. Martii in lecto suo mortuus
 oppressus reperiēbatur, expleto septua-
 gesimo septimo ætatis, & Cardinalatus
 anno quadregesimo nono. Consecerat
 equidem testamenti tabulas, sed sua
 nondum firmatas chirographo; quod
 circa ejus substantiam, quæ præter
 gentem

gemmas, aliaque pretiosa ad decies Sæc. XVIII.
centena aureorum millia ascenderat, A. C. 1720.
ejus Agnati inter se divisere. Sepul-
tus est in ejus Ecclesia gentilitia
S. Agnetis in platea Agonali.

§. LXXVIII.

*Bernardi Mariæ de Comitibus Car-
dinalis extrema.*

Pari fato vivis in hisce comitiis sub-
latus est Bernardus Maria Conti
seu de Comitibus, Frater Germanus
Innocentii XIII. Pontificis. Hic Romæ
Anno 1664. die 29. Martii in lucem
editus fuerat, Patre Carolo Duce Poli,
Matre Isabella Ducissa de Muti. Ho-
rum cura Bernardus eximia in Deum
pietate, ac morum innocentia educa-
tus, a Parentibus impetravit, ut ex-
acto decimo sexto ætatis anno Institu-
tum S. Benedicti Congregationis Cassi-
nensis in Romano S. Pauli Monasterio
proficeretur. Jam eo tempore Majores
suos, quorum quatuordecim tiara Pon-
tificia, & undecim Romana Purpura,
ac præcipue virtutibus inclytos nume-
rabat, sibi imitandos proponebat, tam
felici æmulationis successu, ut in ipsum
solum singula Majorum decora simul
confluxisse viderentur. Præprimis vero
altum fodit humilitatis fundamentum;

Y 5

instr-

Sæc. XVIII. infirma enim Ordinis sui munia ob
A. C. 1730. haud detrectabat, quibus, ut ad Su-
 periorum suorum iussa plene satisfac-
 ret, plures peragrabat Gallæ Cissi-
 pinæ urbes, & plura Benedictinorum
 Cænobîa; in Civitate etiam Parmensi
 in cuius agro nonnulla gentilitiæ sue
 Domus prædia habebat, longiores
 traxit moram, ut eo liberius precatio-
 nibus, necnon literariis meditationibus
 vacaret, sicque accinctus ad gravius
 se redderet idoneum. Inde anno Christi
 millesimo septingentesimo Romam
 vocatus, in Monasterio S. Calisti inter
 profundæ humilitatis nebulas tot
 claruit meritis, ut paulopost Prior in
 Civitate Assisiensi eligeretur: Romam
 dein iterum advocatus, Monasterium
 S. Paulum Romæ Prior dicitur, qui
 munere non sine maxima laude per-
 functus, Abbas datur Monasterio Ter-
 bariensi in Sabina. Haud ultra
 men inter parietes domesticos de-
 tescens Bernardi virtus effugere po-
 erat aciem Clementis XI. qui solus
 meritorum æstimator Virum Terra-
 nensi Ecclesiæ Episcopum præfecit.
 Rara ibi pietatis Zeliqve Apostolici
 cimina edidit, ipse e sacro suggestu
 ad populum dixit, Diæcesin lustrare
 pauperes aluit, & Ecclesias sacra
 pellectili dotavit. Ast ob aeris incle-
 me-

mentiam adversamque valetudinem S. XVIII.
A. C. 1730.
per plures annos perpessam Episcopatum dimisit, seque in Domum Ducis Poli Fratris sui sese recepit, ubi tempus omne divinis contemplationibus exegit, ac procul ab hominum strepitu vitam egit monasticam. Anno 1721, Dei consilio factum, ut Bernardi Frater Michael Angelus de Comitibus in Petri Cathedram eveheretur Innocentius XIII. dictus, qui Bernardum, invitum licet, ad Lusitani Regis preces Purpura decoravit. Communis lætitiæ signa erant festivi ignes per urbem accensi, sollemnis campanarum sonitus & tormentorum explosio in arce S. Angeli. Sacer quoque Benedictinorum Ordo Venetiis, Neapoli, Genuæ aliisque Italiæ Urbibus publica gaudii testimonia exhibebat, eoquod ex novo hoc sydere præclarissimum lumen Castinatensi cælo accessisset: inde etiam Sacri sui Ordinis Protector nominatus est Bernardus, quem Pontifex, Cardinales, & Romani Proceres donis, ac redditibus ad sustinendum Cardinalatus decorem sibi devincire certabant: Eligebatur insuper in supremum D. Petri Eleemosynarium & Pœnitentiarium Majorem. Attamen tot honores dignitatesque in hunc Virum accumulari eo duntaxat sine videbantur, ut ex eis
sibi

Sæc. XVIII. sibi labores accrescerent; quotquot
A. C. 1730. nim in Urbe erant sacræ Congregatio-
 nes, illis omnibus erat aggregatus Ber-
 nardus, ut in cunctis studium operam-
 que suam in Apostolicæ Sedis obli-
 quium impenderet. Nec tamen his
 oneribus fractus, nec Pontificia Fratris
 benevolentia elatus, ab humilitatis
 semita deflexit, nec a pristina modestia
 sibi ingenta nil adeo recessit, ut potius
 Religiosæ solitudinis amantissimus cum
 Fratribus Cænobii S. Bernardi sui Tu-
 tularis frequentissime versaretur, vi-
 tamque soli Deo dicatam ageret. Sa-
 cram tamen hanc quietem nonnihil
 inturbavit obitus Innocentii XIII.
 Fratris sui, cui morituro extrema so-
 luti obsequia ipse impendit, deli-
 quium ob fraterni affectus teneritudi-
 nem passus, dum in solemnem feretro
 expositi dexteram osculo veneraturus
 accesserat. Luctum ex huius obitu
 conceptum nonnihil temperabat singu-
 laris existimatio & favor, quo pariter
 Benedictus XIII. Successor Bernardum
 dignabatur. Id vero in eo singulare
 est, quod gratiam & auctoritatem,
 qua apud neo-electum Pontificem va-
 lebat, nunquam in privatam sui utili-
 tatem, sed in aliorum commodum ver-
 teret: hoc quoque elucet ex eo; cum
 enim Abbas Cassinensis decessisset, &
 oppido-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

oppidorum ei subjectorum incolæ ad-
versus illum apud S. Sedem graves
detulissent querelas, Benedictus XIII.
hanc Abbatiam in Episcopatum trans-
mutandi consilium ceperat, Bernardus
vero, quamvis hanc Insulam sibi nullo
ferme negotio vindicare potuisset, sum-
mis tamen precibus instabat, ut Pon-
tifex mutato consilio novum Abbatem
eligendi copiam Monachis faceret.
Mortuo hoc Papa Bernardus decima
Aprilis die S. Comitia ingressus, a
nonnullis Cardinalibus in Successorem
expetebatur: At ubi die vigesimo ter-
tio ejusdem Mensis Scrutinium acce-
deret, repente apoplexia correptus
obiit, nonnisi sexaginta sex annos na-
tus. Persolutis in Sacello Paulino
exequiis Corpus ejus translatum est
ad Ecclesiam Abbatialem S. Mariæ de
Mentorella Diæcesis Tyburtinæ, quæ
de Jure patronatus illustrissimæ hujus
Familia est.

§. LXXIX.

Innici Caraccioli Cardinalis fata.

Editus est Innicus Caracciolus Nea-
poli die 9. Julii Anno 1642. in op-
pido Martinæ, quod vetustissimæ hujus
Familia feudum est. Pater fuit Fran-
ciscus Martinæ Dux, Mater vero Bea-
trix

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

trix Caracciola hæres Marchionum de Ariola. Innicus a teneris in patriæ sese in bonarum artium disciplinis strenue exercuit, ingenio sagaci præditus nec minus morum integritate. In Hispaniam delatus, inter Aulicos profanis negotiis distentam duxit ætatem. Exacta autem adolescentia, viri severioris ardorem concepit, ac de cessando statu Ecclesiastico tandem serio cogitavit. Eapropter Romam profectus, ab Innocentio XI inter Romanæ Curie Præsules cooptatus, Quæstor dein fidei in Insula Melitensi electus, hunc Magistratum non sine magna laude tamdiu gessit, donec Alexandro VIII. Romam revocatus Congregationi de disciplina Regularum a secretis esse juberetur, quo in munere eximie virtutis, prudentiæ, ac integritatis merito eluxit, adeo, ut Innocentius XI. illum ad Insulas natum eximium maret, ipse vero ultro oblatum insignem Archiepiscopatum Capuanum acceptare, constantissime recusabat, se ferendum tantum onus impari estimatus: Ast hæc ipsa ejus humilitas Innocentium XII. permovit, ut eum vocanti Aversanæ Ecclesiæ Episcopum præficeret: Iteratis ergo vocantibus Delatibus pertinacius obistere veritas humeros oneri subjecit. Ut primus

ad Ecclesiæ gubernaculum adfedit, Sæc. XVIII. A. C. 1730.
huc animum defixit, ut verbo & exemplo dissolutos Cleri mores corrigeret;
eo fine saluberrima condidit decreta,
Diæcesin quotannis ipse lustravit, &
Synodum Diæcesanam coegit, tandem-
que Clerum ad pristinam Ecclesiæ di-
sciplinam reduxit. Quæ cum adeo
prosperè successissent, populum ad vir-
tutum, quibus ipse præfulsit, imita-
tionem suaviter compulit, rudes fidei
præceptis imbuit, sceleratos mira lon-
ganimitate & tempestiva severitate e-
mendavit, probos æterni præmii spe,
& pœnæ metu in crebris sermonibus
firmavit, cunctisque ipse pietate ac
integritate sanctioris vitæ faciem præ-
tulit. Idem inter primas curas habuit
liberalitatem in pauperes, ad quorum
sublevamen non raro cibos mensæ suæ
appositos in illos distribui iussit, reddi-
tus quoque, quos tam ex sua Ecclesia,
quam ex patrimonio aut beneficiis hau-
riebat, omnes quotannis usque ad ul-
timum assem in Pauperes erogavit,
subtraçtis duntaxat, quæ ad frugalem
sui sustentationem, & ad ædificia Sa-
cra, quæ exstruxit, necessaria erant:
Cathedralem quippe Ecclesiam magnis
sumptibus restauravit, Seminarium e-
fundamentis erexit, optimisque Præ-
ceptoribus instruxit. Quo profusior
autem

Sæc. XVIII. autem esset in pauperes, eo durior sit

A. C. 1730. magisque parcus erat, in victu fruga-

lis, in potu sobrius, in corporis cultu mediocris, ab omni fastu alienus, et vel maxime sibi austerus: Persæpe humi cubabat, ut plurimum non nisi in cicuta straminea: Cetera virtutum specimina, quæ vigilantissimus hic Pastor per triginta tres Episcopalis sui Regiminis annos edidit, Romæ Anno 1730. in unum volumen collegit Michael Saponarius lioccus Averfanæ Ecclesiæ Canonicus in sua epitome virtutum Cardinalis Innocentii Caraccioli. Annusolvebatur huius sæculi decimus, cum Clemens XI. Nuntium Apostolicum ad Helvetios Nuntium Apostolicum decerneret, iniquissimo prout tempore; tum enim bellum ardebat Catholicos inter & Zwinglianos, in opem accurrentibus Toggiensibus qui adversus San-Gallensem Abbatem, cujus subditi erant, seditionem contabant, quæsito obtentu, quod his illis Calvinianæ Religionis libertatem imminuisset. Toto turbarum tempore Innocentius potissimum intentus erat, ut pristina reduceretur concordia, aut saltem, ne Catholici cum maximo veræ fidei detrimento cum hostibus paciscerentur: Eo fine totam rei seriem Romanam rescripsit ad Pontificem, qui non modo publicas indixerat preces, etiam

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

etiam ex paterno peculio decem aureorum millia in Catholicos eroganda ad Nuntium transmissit, quibus ad-
 junxere Cardinales, alique Proceres Romani pro continuando bello sacro plusquam bis centies mille aureos. His suppetiis auctus Cardinalis, Catholicos strenuis adhortationibus animavit, nec etiam post adversos rerum successus dereliquit. Confecta tandem pace a Clemente XI. revocatus in laboris præmium Romana Purpura decoratus est, mox tamen obtento galero rubro ad Aversanam Ecclesiam suam fidelis Pastor reversus, in gravem incidit morbum, quo demum feliciter defunctus, bina vice Romanis interfuit comitiis, electis ibi Innocentio XIII. & Benedicto XIII. His quoque vita ereptis denuo Innicus Romæ suffragio suo promovit electionem Clementis XII, quo ad Pontificatum assumpto stranguariæ doloribus graviter vexatus, cum iter ad suam Ecclesiam pararet, die sexta Septembris iter æternitatis aggre-
 gri cogitur, annos natus octoginta octo, mensem unum, & dies viginti septem. Corpus ejus primo ad Ecclesiam S. Agathæ, postea ad illam S. Mariæ de Victoria PP. Carmelitarum Discalceatorum, ac tandem ab ejus Pro- Nepote Martino Innico Carracciolo
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Z ciolo

Sæc. XVIII. ciolo Averfam traductum in ejus Ec-
 A. C. 1730. clesia Sponsa quiescit, erecto magnifico
 prorsus tumulo; quamvis Cardinalis
 testamento cavisset, ne lapideum ex-
 geretur monumentum aut alia exco-
 peretur epigraphæ præter hanc: *Opus
 Innici Caraccioli Cardinalis.*

§. LXXX.

Caroli Collicolæ Cardinalis obitus.

Carolus duxit genus e Patritia stirpe
 Collicolarum, qui in Umbria to-
 fagoque clarissimi, Religione pii, literis
 conspicui, ac vetustate celebres per
 plura sæcula floruerunt. Carolus noster
 Patrem habuit Joannem Baptistam, &
 Matrem Annam Valentiam de Bar-
 lettis. Natus est anno Christi millesimo
 sexcentesimo octogesimo secundo
 Spoleti, quod ditionis Ecclesiasticæ
 oppidum est. Ibidem in Christianæ
 doctrinæ præceptis, ac literarum ro-
 mentis eruditus, anno ætatis decimo
 tertio Romam venit, ut in Collegio
 Romano sacrationibus disciplinis expo-
 laret animum. Curriculum Peripatet-
 ticum emensus erat, cum jurispruden-
 tiæ animum intenderet, & quidem tan-
 egregio profectu, ut Doctorum hono-
 res emeretur. Anno hujus sæculi
 septimo Præsulum Romanæ Curie in-
 stitu-

stitutum amplexatus, Protonotariis Sæc. XVIII.
 Apostolicis accenseri meruit, quo in A. C. 1730.
 munere opportunam nactus erat occa-
 sionem non uno specimine demonst-
 randi, quam vasta esset ejus eruditio,
 quam impensum æquitatis studium.
 His diebus clarus, in S. Congregatione
 de Propaganda Pro-Secretarii munere
 fungi jubebatur, aucto demum merito
 Clericus de Camera, ac Romanæ Ur-
 bis Ædilis a Clemente XI. renuntiatus
 est. Paulopost primo Pro-Thesaura-
 rium Generalem ac Præfectum rei ma-
 ritimæ Benedictus XIII. constituit, sub
 quo etiam Pontifice Carolus Pontem
 sancti Angeli ruinæ proximum firmis-
 sime instauravit, & lacum Cinæio
 Monti adjacentem, effoso canali ad
 Maris viscera usque conduxit, non sine
 magnæ Urbis utilitate, & majori Pi-
 scatorum emolumento; tanta enim pi-
 scium marinorum copia affluerat, ut
 Piscatoribus ingens inde lucrum, civi-
 bus annona leviori pretio, & ærario
 Apostolico quotannis redditus quinque
 aureorum millium accederent: Portum
 quoque Centumcellensem ex alluvione
 sordibus plenum expurgavit, indeque
 nautis facilem ingressum aperuit, &
 fidissimam navibus stationem dedit.
 Pro tot laboribus in commodum publi-
 cum exantlatis Benedictus XIII. qua-
 tuor

Sæc. XVIII. tuor aureorum millia, quæ lacus pri-
 A. C. 1730. stino aquarum commercio restitutus
 produxerat, præclaro huic Restaura-
 tori ad dies vitæ assignavit, ac demum
 Sacro Purpuratorum Senatui adscripsit,
 eumque pluribus Patrum Cætibus an-
 numeravit. Insuper præter Abbatem
 S. Stephani eidem, cum ob paupertatem
 Cardinalatus decorem ferendo im-
 par esset, singulis mensibus ex ærario
 Pontificio centum aureos contulit. In-
 credibile dictu, quam fideli ac indu-
 riosa commissi officii administratione
 Carolus ampla Pontificis beneficia de-
 mereri studuerit; nam laboris patientissimus
 commercium amplificare, ædificia,
 quæ moliebatur, præsens dirigere, pu-
 blicas ædes pro architectonica sua pe-
 ritia ad culmen feliciter perducere stre-
 nue adlaboravit. Hinc frequentes
 morborum molestiæ, & præcipue he-
 betata oculorum acies; cum enim in
 Ælii Pontis restauratione continuo præ-
 sens adesset, ex ardenti solis inter
 aquas Tyberis reflexione, & radiorum
 æstu adeo imminutus erat oculorum vi-
 gor, ut aliquamdiu videndi facultate
 destitueretur, & propterea nonnisi
 ruditorum alloquio, & familiari eorum
 consensu dolorem suum tolerare co-
 geretur. Spoletum profectus, ut pa-
 trio aere exhaustas vires reficeret, ex
 oculo-

oculorum infirmitate tantisper conva- Sæc. XVIII.
luit, unde Romam reversus, quamvis A. C. 1730.
thesaurarii munus dimisisset, sedulo
tamen cum Corradinio & Lercario
Cardinalibus necnon cum Negronio suo
Successore de opportunis exhaustum
marium restaurandi mediis consilia
contulit. Congregationibus quoque,
quibus erat adscriptus, interesse non
desistit. Tandem vero absolutis Sacris
comitiis in periculosum incidit mor-
bum, ex quo etiam die decima nona
Octobris decessit anno ætatis quadra-
gesimo octavo nondum expleto. Se-
pultus est in Ecclesia S. Mariæ Montis
Sacri in Sacello ejus Domus Gentilitio.

§. LXXXI.

*Augustinus Cusanus Cardinalis hoc
anno vivis ereptus.*

Augustino genus erat clarum & cum-
primis Nobile, ex Marchione Octa-
vio & Margarita Billia, optimis Pa-
rentibus. Primam lucem Mediolani
aspexit die vigesima Octobris anno Sa-
lutis nostræ millesimo sexcentesimo
quingentesimo quinto. Præcipua pie-
tatis officia, ac literarum rudimenta
hausit in patria, inde anno ætatis duo-
decimo Romam delatus in Seminario
Romano altioribus scientiis operam de-
dit,

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

dit, ac præprimis in Oratoria arte admirandos fecit progressus, non minus in perorando gravis, quam in persuadendo efficax. Plena pubertate in patriam reversus, jurisprudentiæ impetum incubuit, qua egregie instructus Romam rediit, ibidemque celebrioribus Caussidicis usus, gravem, ac vehementem in forensibus causis Oratorem egit. Hunc tamen ad altiora natum existimabat Innocentius XI. hinc ad eodem Curiae Romanæ Præsulibus accensetur, & paulopost sanitatis, ut vocant Provisor deligitur pro avertenda pestilentia, quæ tum in Neapolis Regno grassabatur. Hoc defunctus manere sub Alexandro VIII. boni Regiminis Congregationi adscribitur, & primo Cameræ Apostolicæ Præses, postea illius Clericus, ac demum adjunctus Archiepiscopi Amaseni titulo Legatus Apostolicus ad Venetos decernitur. Inde Romam redux coram Pontifice & Cardinalibus anno hujus sæculi quarta die tertia Decembris luculentam habuit orationem, in qua non in Principibus & filiis hominum, cum eorum virtus fragilis, favor incertus, status mutabilis esset, spem esse reponendam, graviter verborum ac sententiarum pondere ostendit. Ergo tam insignis facundia Vir biennio post in Gallias Legatus pro pace

pace inter Europæ Principes concilianda Sæc. XVIII.
 mittitur, quod negotium sat prospere A. C. 1730.
 gessit, donec Clemens XI. Carolum III.
 ceu Hispaniæ Regem agnosceret: tum
 vero Franciæ Rex indignationem inde
 conceptam sat aperte Nuntio demon-
 strabat, cui tamen Cusanus reposuit,
 Clementem secutum fuisse exemplum
 Regis, qui & ipse Principem de Wal-
 lis pro Angliæ Rege habuisset, prius-
 quam Hic Regni sui possessionem ade-
 ptus esset. Hæc prima erat sinistri
 affectus scintilla, quæ demum in aper-
 tas flammæ erupit, postquam Cusa-
 nus Pontificis nomine vehementer co-
 ram Galliarum Rege querebatur, eo-
 quod Bullionium Cardinalem non sine
 maximo S. Collegii, cujus Decanus e-
 rat, dedecore ceu rebellem ac Patriæ
 proditorem declarasset. Funesta igitur
 hac rerum vicissitudine permotus Pon-
 tifex, Cusanum Regi infestum Romam
 revocavit, eumque Ticinensi Ecclesiæ
 Episcopum præfecit, & sequenti anno
 Cardinalium Collegio aggregavit. Nec
 tamen otiosus Romæ substitit Cusanus,
 sed Congregationibus, quibus aggre-
 gatus erat, sedulo interfuit, ac demum
 Bononiensem Legationem obire com-
 pulsus est. Triennio sui Regiminis ex-
 acto ad suum Episcopatum rediit, in-
 fausta tamen sorte; cum enim Tici-
 num

Sæc. XVIII. num prope attigisset, prædones exi-

A. C. 1730. fidiis improvise erumpunt, uno velo

impetu sclopos exonerant, accurrunt

absdubio illum interfecturi, nisi ejus

famuli strictis gladiis sicarios pauci

utrinque cæsis aut vulneratis, in fugam

strenue egissent. Ita vigil cæli oculis

incolumem esse voluit, quem Deus in

suæ Ecclesiæ commodum diutius

reservaverat. Ab eo enim tempore

quo suam repetiit Ecclesiam, omnia

in hoc Præfule erant magna, ejus

prudencia, pietas, Religio, vigilantia,

liberalitas in pauperes, & omnia

maximus Divini cultus ac honoris Ze-

lus fere Apostolicus, quo nihil magis

suscepit pro Dei gloria, nihil exparte

Interfuit bis Romæ sacris comitiis, in

quibus meritorum suffragio absdubio

tiam reportasset, nisi ab ea illum ex-

clusisset vetus Gallorum indignatio.

Ipse vero jam senio gravis nil arde-

tius in votis habuit, quam ut reliquas

vitæ dies soli Deo, & salutis suæ studio

sacraret, quocirca dimisso Episcopatu

Mediolanum secessit, ubi etiam appo-

lexia tactus, anno ætatis septuagesimo

quinto die vigesima septima Decembris

pie in Domino obdormivit, sepultus

uti ipsemet testamento caverat, in Ec-

clesia Monialium S. Praxedis. Exstat

hæc ingenii sui monumenta. I. Vota

plura

plura circa sanctificationes sanctorum. Sæc. XVIII.
 II. Relationes ab ipso factæ Secretariæ A. C. 1730.
 status. III. Ordines & Constitutiones
 pro bono Regimine. IV. Epistolæ in-
 structivæ ad Secretariam Status & ad
 Nuntios apud Reges.

§. LXXXII.

*Quinque Præsules a Clemente XII.
 Purpura honorati.*

Horum Cardinalium jacturam Cle-
 mens XII. P. aliorum recens re-
 nuntiatorum selectu aliquatenus com-
 pensabat: die enim decima quarta Au-
 gusti nominabat Nerium Corsinum ex
 Fratre Nepotem Cardinalem Diaconum
 tit. S. Adriani. Præter hunc die se-
 cunda Octobris alios quatuor enuntia-
 bat, quos inter primus erat Alexander
 Aldobrandinus patria Florentinus Rho-
 diensis Archiepiscopus Presbyter Car-
 dinalis tit. SS. Quatuor Coronatorum.
 II. Hieronymus Grimaldus Genuensis
 Archiepiscopus Edessenus, Presbyter
 Cardinalis tit. S. Balbinæ. III. Bar-
 tholomæus Massæus, Athenarum Ar-
 chipræsul Cardinalis Presbyter tit.
 S. Augustini. IV. Bartholomæus Ru-
 spulus patria Romanus, Protonotarius
 Apostolicus, Cardinalis Diaconus tit.
 SS. Cosmæ & Damiani.

Z 5

§. LXXXIII.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

§. LXXXIII.

*Diversæ Constitutiones Bened. XIII.
& Clementis XII. Pontificum.*

Priusquam Benedictus XIII. Pontifex
Tiaram cum vita poneret, adhuc
eodem anno nonnullas edidit Con-
stitutiones, & quidem die decima Je-
nuarii Petrum Forerium B. atorum
Albo inscripsit. Erat hic Mataincus
in Lotharingia natus, qui in Con-
gregatione S. Salvatoris Institutum Cano-
nicorum Regularium S. Augustini pro-
fessus, ac sacris Ordinibus initiatus,
præfatæ Congregationis Præpositus Ge-
neralis electus est. Hoc munus
auctus non modo pristinam severiorem-
que disciplinam reduxit, sed etiam
Moniales Congregationis restaurata
titulo B. V. & sub Regula S. Augustini
instituit. Tam spectatæ erat virtus,
ut ab Alexandro VII. Sacerdos appelle-
retur *cujus in vita tales virtutum adu-
tati, quales in nulla Divorum Historiarum*
Urbanus VIII. celebrabat illum tamquam
eximie Sanctimonice Canonicum & a Car-
dinale de Perulle vocatus est Viro
in quo nemo non virtutum cumulum primo
lumine intuitus est. Claruit enim
in vita sua omnium virtutum præstan-
tia, ac præcipue Apostolici Ministerii
Zelo;

Zelo; quapropter mature discussis du- Sæc. XVIII.
A. C. 1730.
biis super ejus vitæ sanctitate, virtuti-
bus heroicis æque ac miraculis Bene-
dictus XIII. ad preces Caroli Hispaniæ
Regis ac Imperatoris aliorumque præ-
dictum Dei Famulum inter Cælites
Beatum declaravit, indulgitque, ut de
eo officium & Missa sub ritu duplici
Majori a Canonicis Regularibus reci-
tari possit.

Celebrabant FF. Carmelitæ Anno
1728. Ferrariæ sua comitia Generalia,
in quibus urgente Provinciali Castel-
lano cap. 10. n. 10. conditum est de-
cretum, vi cuius Studiorum Regenti-
bus indultum, ut cujuslibet approbati
Doctoris ac præcipue V. Joannis de Bac-
cone Doctoris Carmelitani doctrinam
sequi possent: cum autem hoc decreto
Constitutiones Annis 1593. 1595. &
1704. sancitæ, quibus Doctrinam D.
Thomæ sectari præceptum est, omnino
everterentur, aliunde vero ex ampla
hac liberaque sentiendi facultate & opi-
nionum varietate plurima damna, dis-
sidia, & contentiones timendæ forent,
& Fratres ad sua desideria sibi Magist-
ros coacervarent, omnique vento do-
ctrinæ libere abrepti in varias abirent
sententias, hinc Pontifex ad preces
Magistrorum Francisci Montiel de Fuen-
tenobila, & Juliani Berocal Provinciæ
Castel-

Sæc. XVIII. Castellanae Ex-Provincialium, & A. C. 1700.quisitionis Hispanæ Quæstorum crevit, ut deinceps sublato hoc creto omnes præfatæ Provinciæ doctores unam certamque Angelici doctoris doctrinam constanti summorum Pontificum testimonio laudumque præconio commendatam immote retineant, doceant, ac propugnent. Idcirco ergo patet, quam inviolabili studio Castellæ melitarum Ordo præcipue in Theologicis doctrinæ D. Thomæ inhæret, & quanta aversione vagam, incertamque sentiendi libertatem, indeque verum probabilismum infectatus fuerit, quin cæco impetu in verba Magistri jurare teneretur.

Plures quoque Constitutiones Clemens XII. promulgavit, & primo quidem Regiminis sui anno die decima tertia Julii quasdam Regulas, ut nomen & ordinem rerum in Cancellariis gerendarum præscriberet, edidit, tertio post die pro more Conclavi variis gratiis & privilegiis remuneratus est: Insuper viginti quinque pueri honorarios in Equites *Aurati militarii* necnon quosdam Comites Palatii creavit, qui Pontificis a Vaticana ad Basilicam Lateranensem in solemnibus equitatione utrumque euntis latus stipabant. Die autem vigesima nona ejusdem Mens-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Mensis ad preces Josephi Mezquie Procuratoris Generalis Ord. FF. de Mercede indulgit, ut quotannis Officium B. V. M. sub titulo *de Remedio* Dominica secunda Octobris recitari valeat. Diversorum quoque Ordinum decreta recens edita auctoritate Apostolica confirmavit. Sub idem tempus Philippus V. Hispaniarum Rex in Urbe Cervaria Celsionensis Diæcesis Academiam erexit, dotavitque, certasque leges pro Professoribus & Academicis præscripsit, quas cum Rex auctoritate Pontificia roborari vellet, ac peteret, ejus precibus deferens Clemens Papa ceteras in Catalaunensi Principatu Universitates abolevit, earumque bonis Cervariensi adjunctis illam novis privilegiis ornavit.

Die tertia Octobris Anno 1727. Benedictus XIII. Clericis Scholarum Piarum, ut scholarum exercitio valerent incumbere, prædicationis munus, ut memoravimus interdixerat, Clemens vero die decima quarta Decembris ad Præpositi Generalis preces eadem concessit, ut duos Concionatores in qualibet Provincia, in grandioribus vero tres constituere possit. Iisdem etiam Religiosis Papa facultatem dedit præter fidei & literarum rudimenta etiam altiores disciplinas præcipue Nobilibus

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

bilibus tradendi, & pro iis Collegia
gendi. Die autem vigesima secunda
ejusdem Mensis indulgentias perpetuas
in diebus conversionis S. Pauli ad Ec-
clesias Monialium Anglicarum Con-
gregationis D. Pauli Ord. S. Augustini
tendit. Jam dudum agitabatur con-
troversia circa Decanatum Collegii
Cardinalium vacantem; cum autem
Præcedentium Pontificum decreta circa
hanc quæstionem variaissent, tandem
Clemens declaravit, statuitque, ut
per antiquior ex sex Suburbicariis Ep-
iscopis Cardinalibus tum Romæ præ-
sens, aut saltem ob publica Ecclesiæ
negotia absens, Decanus sit ac
minetur.

Quoniam vero priores Pontifices
præsertim Benedictus XIII. non sine
magno ærarii Apostolici damno ex-
emptiones a vectigalibus aliisque publi-
citatibus concessissent, hinc Clemens
ejusmodi exemptiones nonnullis di-
cenis Ecclesiasticæ Religiosis bona tem-
poralia possidentibus, aut Cardinalibus
Nepotibus vel consanguineis indulta
salva immunitate Ecclesiastica revoca-
vit. Cum autem Joannes Antonius
Guadagni, qui ex Carmelita Exor-
ceato a Benedicto XIII. Aretinæ Ec-
clesiæ Episcopus præficiebatur, illi
non modo tueri, sed etiam, ut pro-
dum

dum Pastorem decet, amplificare, & Sæc. XVIII.
A. C. 1730.
magis magisque meritis ornare inten-
tus esset, hinc Papa eidem concessit,
ut sibi, omnibusque ejus Successo-
ribus pallium gestare & crucem præ-
ferri liceret.

§. LXXXIV.

*Diversa dissidia partim extincta, par-
tim recens mota præcipue circa
Religionem.*

Hoc item anno lis inter ditissimum
Hamerslebiense Monasterium, &
Borussicum Regimen amica composi-
tione finita est. Hic Conventus Ca-
nonicorum Regularium S. Augustini in
Diœcesi Halberstadiensi situs ad hanc
usque diem inter gravissimas calami-
tates Religiosæ disciplinæ fervore plu-
rimum inclarescit. Illius bona, quibus
abundat, quotiescunque in aliis ditioni-
bus Ecclesiastica Protestantium bona
fuere occupata, jure talionis sæpius
hisce Canonicis ab Acatholicis eripi
consuevere: Anno hujus sæculi decimo
nono, qua de causa nescio Fiscus Regii
Præfectus novem, ut vocant *Mansos* ex
agro *Wopkicio* unacum duobus illis per
plura sæcula possessis occupavit, quos
Rex Ottelebio Borussicæ Legionis Tri-
buno dono dedit usque ad hunc annum
ab

Sæc. XVIII. ab eo detentos. Litem desuper apud
 A. C. 1730. Imperiale Consilium movere Canonici
 interim vero Borussia Regimen re-
 ditus ex his bonis provenientes sequenti
 nomine sibi reservavit. Re diu ultra
 citroque agitata, Cæsarei Consilii de-
 creto aut restitutio aut transactio fac-
 cita est: Fridericus Wilhelmus ergo
 Borussia Rex ablata in perpetuum tan-
 quoad Dominium, quam possessionem
 restitui consensit, ea tamen lege, ut
 Canonici I. proventus ex agris, depositi
 nomine, detentis collectos nullatenus
 repetant II. a lite tam propter occupa-
 tum agrum, quam ob redditus inter-
 ceptos apud Cæsarea Tribunalia in-
 tentata ultra recedant: Propositis
 hisce conditionibus annuere Canonici
 & die vigesima septima Martii edito
 solemniter scripto Antonius Zesting Prae-
 latus & Joannes Evers Subprior, Liber-
 rius Bartholomæus Senior & Beron-
 dus Mumme Procurator Conventus
 nomine sponponderunt, se sub quocunque
 prætextu sequestratas pecunias non
 quam repetituros & a prosequenda lite
 destitutos; pollicebantur quoque, se
 hanc renuntiationem cunctis Imperii
 Curii, apud quas lis inchoata fuisset
 adeo plene denuntiaturus, ut etiam
 omnibus exceptionibus, nominati-
 vis aut metus, vel læsionis, aut Bene-
 ficio

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

ficio legis 2 C. de rescind. Vendit: vel Beneficii restitutioni in integrum, ceterisque juris remediis nuntium mitterent. Præter has condiciones Rex insuper voluit, ut æs alienum, quod præfatus Ottelebius Equestris legionis Camerario debebat, Canonici persolvant, & numeratæ pecuniæ tabulas testes afferant, ac denique renuntiationis factæ consensum ab eorum Superiore Generali datum exhibeant: Id quoque præstiterunt Canonici, qui sequens Præpositi sui Generalis testimonium Regi porrexere: *Augustinus Scheperus* Canonorum Regularium Ord. S. Augustini Congregationis a Winderem per utramque Germaniam Præpositus Generalis, & in Aquisgrano ad S. Joan. Bapt. Prior S. T. L. Transactionem sive compositionem amicabilem ab Amplissimo Domino Præfato, ac ejusdem Collegationis nostræ Venerabili Conventu Hamerslebiensi coram illustrissimo Excell. Regimine Regiæ Majestatis Borussiae, seu factam, seu faciendam, ratam & gratam facimus, & tenore præsentium plenariam iisdem Facultatem concedimus, ut erga restitutionem novem Mansorum ante decem circiter annos sequestratorum & Domino de Otteleben adjudicatorum, summam pecuniæ ab altesatō Regimine tempore administrationis servatam & depositam resignare, causæ sive liti in iust. Eccles. Tom. LXXIII. Aa dno

Sæc XVIII, dicio Imperiali Aulico qua Creditore Du
 A. C. 1730. mino de Otteleben transigere pro Maj
Canonice quiete & emolumento libere
 leant, omnia taliter conclusa & concludent
 acta & aditanda approbantes & ratifican
 tes. In quorum fidem & robur propri
 hisce manu subscripsimus ac Sigillum Officij
 adimpressimus.

Aug. Scheperus Generalis
 qui supra, Datum Aquisgran
 in Canonica nostra supra in
 hac 3. Maij 1730.

Adimpletis hisce quoque conditio
 nibus Berolini die sexta Maij restitutum
 fuit decreta, quæ post exhibitam in
 renuntiationem Viennæ factam ab Hal
 berstadiensi Regimine executioni danda
 est.

Exspirantibus Regni comitiis in
 Polonia Protestantium, quos Dissidentes
 appellant, Deputati rursus Grodnæ ad
 colloquium admitti petebant, magis
 prosperum sibi successum polliciti, quam
 anno priore experti fuissent. Hos igitur
 Regni Primas benigne excepit, ac per
 ceptis eorum querelis Episcopos & Pa
 rochos admonuit, ut fraternæ charita
 tatis memores haud amplius a fide de
 vios molestiis afficerent, donec hi in
 proximo Imperii Conventu sua expo
 fuissent gravamina: Die etiam decima
 quinta

quinta Februarii sequentis anni Angliæ Regis Ministri Congregatis Poloniæ Proceribus libellum supplicem porrigebant, in quo de violentiis, quæ Dissidentibus hucusque fuissent illatæ, vehementer querebantur: Hæc tamen causa tunc ob petentium pertinaciam & petitorum insolentiam indecisa permansit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Eodem anno gravioris dissidii semen Viennæ fuisset sparsum, nisi prudens moderatio remedium opposuisset: Accidit enim, ut Domini de Brand Borussici Oratoris Conjux cum sua Filia in Viennensi suburbio curru veheretur, dum Vicarius ad S. Florianum Sanctissimam Synaxin ad ægrotum per plateas solemni ritu deferret: cum autem hujus fæminæ famuli nequidem, ut decuisset, pileos detraherent, duo cives eis, ut, ni Religiosum, saltem politicum cultum exhiberent, præceperunt, simulque monuere Matronam, ut e curru suo descenderet: ea autem causante, quod Borussici Legati Conjux, & Religione Lutherana esset, reposuere illi, quod ipsemet Imperator, si præsens adesset, summa cum Reverentia e curru descensurus esset: Illa tamen pertinacius resistente, Cives Filiam vi ex curru extraxere, parumque abfuit, quin accurrens populus Religionis con-

A a 2

tem

Sæc. XVIII. A.C. 1730. temptum ulturus, violentas manus
 Matronæ inferret, tumultum tamen
 ex Clericis nonnulli tempeſtively ſeco-
 runt. Re comperta Boruſſicus Orator
 Suecum Danumque Legatos in ſuas
 partes attraxit, & non modo de in-
 iuria graviter cum Imperiali Cancellario
 poſtulavit, ſed totam rei ſeriem ad
 ſuum Regem perſcripſit. Cancellarius
 ut gravioris moleſtiæ fomitem ſubtra-
 heret, non tantum Cives cuſtodiri præce-
 pit, ſed etiam Managettam, cu-
 jus erat cauſarum momenta in ſecre-
 tiori Conſilio exponere, ad Boruſſicum
 Oratorem ablegavit ſciſcitatum, qui
 via ſibi ſatisfieri peteret. Eo autem
 reſpondente, quod Regis ſui mandatum
 deſuper expectaret, Comes Seckendor-
 fſius Berolini cum Rege hac ſuper
 re egit, eoque rem deduxit, ut
 ambo Cives in vincula conjeſti per
 aliquot dies pane & aqua ſuſtentaren-
 tur, ac poſtea ad Legati ædes deduci
 culpam flexis genibus deprecari jube-
 rentur.

§. LXXXV.

Varia decreta circa Monaſteria.

Hoc item anno Viſtor Amadeus II.
 Menſe Junio edictum promulgavit
 juffit, vi cujus ſubditis ſuis inhibita-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

ne bona immobilia in Conventus Religiosorum, vel Ecclesiasticorum Collegia donatione aut testamento transferrent, bona autem a Clericis hucusque possessa, si olim publicis oneribus obnoxia fuissent, deinceps ab eis exempta esse non censerentur :

Jam antea Petrus II. Moscoviæ Imperator decreto sanxerat, ut nonnisi quinquaginta Monasteria SS. Basilii & Antonii in Russia exstarent, atque in singulis quinquaginta duo essent Monachi, deinceps vero nullus nisi quadraginta annos natus & a Metropolitano examinatus in hisce Monasteriis profiteretur: cuilibet autem Monacho singulis Septimanis ad victum & vestitum aureus Russicus duorum Imperialium assignaretur, ceteris redditibus, ærario addicendis. Paucis etiam ante obitum suum diebus statuit, ut cuius, cuiuscunque sit Religionis, eam libere profitendi facultas sit, & Moscovitæ severissime puniantur, si forte liberum ejusmodi exercitium interturbare, vel e suggestu contra exterorum Religionem declamare præsumerent. Post obitum vero præfati Imperatoris Anna Petri I. ex Fratre Neptis die decima septima Martii annuente Clero diversas edidit sanctiones circa dignam Sacramentorum administrationem, celebrationem

Aa 3   diei

Sæc. XVIII. diei Dominicæ & festorum, vintat
 A. C. 1730. nem Scholarum, Ecclesiarum & pa
 perum curam, processionum ordinem
 jejunia & alia Religionis exercitia.

§. LXXXVI.

*Spontanea Victoris Amadei II.
abdication.*

Hic annus Sabaudis præcipue ob
 torum vicissitudinem memorabilis
 exstitit. Præprimis Victor Amadeus II.
 Sabaudix Rex, quamvis sexagesimum
 quartum ætatis annum compleisset, se
 cundis nuptiis sibi quinquagenarium
 Marchionis S. Sebastiani Viduam de
 duodecima Augusti copulavit: Erit
 hæc olim Marchionis Thomæi primæ
 Ministri Conjux, ac demum Regiæ
 defunctæ Matrona honoraria. Augu
 batur a Rege variis ditionibus præ
 annum viginti aureorum millium ces
 sum post Regis mortem percipiendæ
 Majori adhuc admiratione defixam re
 nuit Europam ejusdem Regis abdic
 tio, qua lubens volensque sceptrum
 rolo Emmanueli primogenito Filio
 concessit. Jam ineunte hoc anno præ
 ter duos Administros arcanorum
 bitros, suum Filium arrepti hujus
 filii participem reddiderat: Causa
 tur molestum quinquaginta annorum
 Regi

Sæc. XVIII.
A.C. 1730.

Regimen, ingravescentis ætatis incommoda, seriumque desiderium postremos vitæ suæ dies Deo salutique suæ procul ab omni mundi Regnique strepitu consecrandi. Sacræ hujus solitudinis locum sibi selegerat Ripulam, urbem sexto lapide Taurino dissitam; eo sese die tertia Septembris unacum Taurinensi Archiepiscopo, Equitibus, Regni Administris, plurimisque Proceribus contulit, coram quibus omnes suas ditiones (nulla excepta) Filio suo cessit, erectisque renuntiationis factæ tabulis cunctos hortatus est, ut debitam suo Successori fidem obsequiumque immote præstarent: Postea ad majorem Aulam secedens, ad præsentem orationem habuit mira verborum ac sententiarum copia gravissimam, quæ nonnisi suorum lacrimis ubertim effusis excepta est: Absoluto hoc sermone homagium recens nominato Regi ab omni Ordinis proceribus perdemisso dexteræ osculo exsolvebatur, quo facto Victor Amadæus sermone ad Filium suum converso eundem de pacis studio, subditorum amore, & imprimis de avitæ fidei cura ac defensione gravissime est cohortatus: Eadem adhuc die ad Reginam Filii sui Conjugem contendit unacum uxore sua. En! inquit, *Matronam Tibi exhibeo, quæ reli-*
Aa 4 quos

Sæc. XVIII. quos ætatis suæ annos mihi consecrare, **A. C. 1730.** meum vitæ conjugalis societate jungi me recusavit, hanc igitur, si prius, quam ipse decessero, ejusque Filios, Fratres, totaque ipsius Familiam tuis favoribus commendo. His dictis & persolutis utrinque amicitiae obsequiis Rex noster Comes de Tende, ejus vero conjugis Marchionissa de Spigno nominari voluit, reservata sibi viginti quinque annorum millium pensione annua. Cerevasatis denique gemmis, aliisque pretiosioribus quibuscunque Ripula Comitatum profectus, Senatores obviam euntes his verbis allocutus est: *Civis vester ero, talem me recipietis utique. Regios honores mihi deferri nolo, vestram tamen ope & consilio in Regis Senatu adsum.*

Sequenti die Carolus Emmanuel in Regem proclamatus primis in curia habuit, ut dissidia, quibus Rex ejus Parens cum Papa collidebatur, componeret; nec ejus conatui abluere ventus, quamvis paulopost nova exortuissent dissensionum argumenta: Ubi vero literæ in sua Metropoli magis flourerent, Academiam Taurini erexit, illustratisque ludis literariis necnon laudatissimis valere iussis Præceptores instituit. Neque eo contentus, illud etiam egit, ut Religionem Catholicam per omnes Provincias

vincias ab hæresum sæce expurgaret; Sæc. XVIII.
 cum enim Waldenses & Pedemonta- A. C. 1730.
 narum vallium incolas adeo in sua secta
 obstinatos cerneret, ut, quamvis ru-
 des, & Catholicæ pariter & Calvinianæ
 Religionis ignari essent, Apostolicos
 tamen fidei Magistros audire ac sequi
 renuerent, edictum die vigesima Junii
 promulgari iussit, ut intra semestre
 vel errores suos ejurarent, vel solum
 verterent: Ex his non pauci erant,
 qui relicta patria potius ad Genevenses
 secedere, quam assueta sacra ponere
 vellent. Alii Hollandos, Bernates,
 ipsosque Anglos eorumque opem im-
 plorabant, nec irritò plane successu;
 die enim decima quarta Novembris
 Britannorum Rex ad Sabaudia Du-
 cem literas admodum graves in eo-
 rum favorem dedit, quibus permotus
 Carolus Rex concessit, ut A catholici
 suas querelas coram Regio Ministro
 exponerent. Declaravit insuper, quod
 nuperi edicti severitas illos duntaxat
 complectatur, qui a fide Catholica,
 quam semel amplexati fuissent, sacri-
 lega prorsus perfidia recessissent.

§. LXXXVII.

*Principum atque Illustrum
 obitus.*

A a 5

Plures

Sæc. XVIII
A. C. 1730.

Plures hoc anno Principes non sine magno populorum luctu æternitatem iter ingressi sunt, quos inter primæ erat Theresia Kunganda Joannis III. Sobiesky Poloniæ Regis Filia & Maximiliani Mariæ Emmanuelis Bavarie Electoris Conjux. Hæc die quarta Martii anno Christi millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto nata per procuratorem Ladislaum Achatium Comitum de Törring die decima quinta Augusti Anno 1694. Varsaviæ in Polonia Maximiliano Electori desponsata est, sequenti anno die secunda Velsæ solemniter copulata. In luculentam patriæ spem undecim enixa est libertum aris tum tiaris sanctificatos, nisi duobus ad stirpis propagationem reservatis. Secesserat illa annuente Marito Venetias, ubi etiam die decima Martii noctu communem humani generis finem attigit, annos nata quinquaginta quatuor. Reliquerat præter quater decies centena florenorum militum magnam gemmarum, ac pretiosorum copiam, quæ omnia Colonellus Baro de Stain Monachium transportavit. Magnanimæ huic Principi Carolus VI Imperator Viennæ in Lauretana Augustinianorum Basilica die decima octava Aprilis ejusdem anni justos honores persolvi curavit. Cadaver ejus Venetia

Monte

Monachium die decima quinta ejusdem Sæc. XVIII.
 Mensis funebri pompa deductum apud A.C. 1739.
 PP. Theatinos prope tumbam Maxi-
 miliani Electoris Mariti sui repositum
 fuit. Hujus Principis obitum præces-
 serat præmatura mors Petri Alexiewiz
 Russiæ Imperatoris, qui Catharinam
 Alexiwnam Alexii Gragorewiz Dol-
 gorucki Filiam sibi in uxorem selege-
 rat; Capiebatur non tam incredibili
 ejus venustate, quam rara virtutum,
 ac præprimis modestiæ præstantia.
 Jamjam ad diem vigesimam secundam
 Januarii solemnes parabantur nuptiæ,
 quas festiva venatio die decima septi-
 ma ejusdem Mensis præcesserat: Se-
 quenti vero die Juvenis Princeps re-
 pentino obruitur morbo, cujus peri-
 culo a Medicis haud cognito applican-
 tur remedia, sed prorsus improba:
 octavo post die erumpunt varioli, ac-
 cedit calida febris, cujus violentia Prin-
 cept nonnisi quindecim annos natus die
 vigesima nona Januarii sceptrum &
 vitam deposuit, non sine maximo Aulæ
 ac Regni luctu: Tertia postmodum Fe-
 bruarii die ejusdem Principis Avia no-
 mine Ottokesia Federowna seu Theo-
 dora eandem Æternitatis viam in-
 gressa est, quæ Anno 1698. a suo Ma-
 rito Petro Alexiewiz Imperatore di-
 missa in Monasterio Sustelskyno ali-
 quam

Sæc. XVIII. quamdiu tranquillam egit vitam, quam
A. C. 1730. nemum Misselburgi finiit. Ceterum

Petro in Imperio successerat Anna
nova Friderici Guilielmi Curlandiae Du-
cis Vidua. Denique die decima nona
Aprilis Antonius Ferdinandus Dux de
Guaftalla nonnisi quadraginta duos an-
nos natus obiit. Ejusdem quoque anni
die undecima Octobris Fridericus IV.
Daniae Rex theatro mundi excessit.
Hic enim die decima nona Julii Schlei-
vigo Gottorpiam delatus, ibidem gra-
vissimo opprimebatur morbo, ex quo
cujusdam præstantissimi Medici Ber-
linensis ope convaluit, paulopost to-
men tanta virium debilitas eum in-
ferat, ut potius vivere desineret, quam
mori videretur: Annum agebat ætatis
quingagesimum nonum, Regimini
trigesimum primum; Successorem re-
liquit Christianum VI. Filium suum
primogenitum. Die autem quinta
Aprilis Maria Amalia Carolina Austriae
Archiducissa & Caroli VI. Imperatoris
Filia præmatura morte nonnisi sex-
tis mundo erepta est. Præterea Ca-
rolus Hassiae Landgravius die vigesima
tertia Martii anno ætatis suæ septu-
agesimo sexto vivis valedixit: idem
fatale fatum die duodecima Aprilis
subiit Benedicta Henrietta Joannis Fr-
derici Hannoverani Ducis Vidua, quæ
annos

annos nata septuaginta octo per plures Sæc. XVIII.
 annos Parisiis agebat. Decessit quo- A. C. 1730.
 que hoc anno Philippus Ernestus Hol-
 fato - Glücksburgensis Dux expleto
 ætatis anno quinquagesimo quinto, cui
 successit Fridericus primogenitus De-
 functi Filius. His accensendus venit
 Nicolaus du Blé Uxellensis Marchio &
 Argentinensis Urbis Gubernator, Vir
 sago, & toga præstantissimus, qui in
 castris adolevit, multis victoriis clarus,
 nullum hostem timuit, omnium victor,
 & a sola morte devictus: Obiit Pari-
 siis die decima Aprilis, septuagesimo
 nono ætatis anno prospere inchoato.
 Denique Nicolaus Maurocordatus Wa-
 lachix Princeps ex gangrena die de-
 cima quarta Septembris decessit. Hic
 Anno 1716. a Cæsareis ob nimiam se-
 veritatem in subditos suos in Bucu-
 resto Metropoli sua invasus in Transyl-
 vaniam captus abducebatur, suo Prin-
 cipatui primum post Passarewicensem
 pacem restitutus.

Ex Principibus Ecclesiasticis mortis
 victima cecidere I. Antonius Domini-
 cus Comes de Wolckenstein Tridenti-
 nus Episcopus, cui Antonius Comes
 de Thun successit. II. Dionysius
 Franciscus Bouthillier de Chavigny
 Senonensis Archiepiscopus Gallix &
 Germanix Primas, qui olim quadra-
 ginta

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

ginta Franciæ Episcoporum instructio circa Constitutionem *Unigenitus* subscripserat, & paulo ante obitum suum coram Capitulo suo Cathedrali palam testatus erat, quod sese sincero animo omnibus Ecclesiæ decretis & præcipue præfatæ Constitutioni submittat. Michael Poncet de la Riviere Andegavensis Episcopus, qui Facultatis Theologicæ Doctor Constitutionem accepit, & pacificationi desuper factæ accessit, Anno autem 1722, die 25 Octobris luculenta oratione solemniter Franciæ Regis coronationem honoravit. IV. Denique Varsaviæ Vincentius Santini, qui in Poloni Regis Nuntium Apostolicum egit, mortuus est, eidem vero Camillus Paulus successit.

§. LXXXVIII.

Infesta Turcarum molimina contra Insulam Melitensem.

Hoc item anno haud incertus rumor Melitenses Equites ad strenuam defensionem animavit; quippe non modo crebris literis, sed etiam ab ipso summo Pontifice admonebantur, Turcos omnia moliri, ut Insulam improvisi armorum impetu obruere possent. Plures etiam Barbarorum naves vicinam

prorsus infestum reddebant, imo earum ^{Sæc. XVIII.}
 Gubernator unacum Legato Turcico ^{A. C. 1730.}
 ad portum appulsus, inter horrendas
 minas bellum nuntiabat, traditis lite-
 ris, quas Magno Ordinis Magistro por-
 rigi, ac desuper quantocius responderi
 voluit. Hujus epistolæ tenor erat
 sequens :

*Agdi Bacha supremus Ottomanicæ
 classis Præfectus &c.*

Primo ac supremo Melitensis Insulæ
 Domino, suiue Senatus ac populi Proceri-
 bus, qui in hac Insula morantur, & Mes-
 sian adorant, notum facimus, nos a ma-
 gno Domino, totius Orbis Domitore, &
 mundi refugio speciatim fuisse ablegatos, eo
 fine, ut omnes tam Turcæ quam alii, qui
 ab Anno 1721. a Serenitatis tuæ subditis
 eorumque navibus capti, & in servitutem
 redacti sunt, nulla mora libertati reddan-
 tur, & coram supremo ac invincibili throno
 fistantur. Ea duntaxat ex caussa Magnus
 noster Dominus armis nos instruxit, præ-
 cepitque, ut Vos per has literas de ad-
 ventu nostro certiores reddamus, vobisque
 significemus, Vos, si secus feceritis, aut
 captos reddere, vel gratum responsum dare
 retardaveritis, mala inde oritura non sine
 gemitu ac dolore experturos.

His

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

His minis haud territi Equites, bito consilio ac re mature pensata de
crevere, sequens responsum esse Turci
 dandum :

*Supremus Melitensium Magister, qui
 que Venerabilis Senatus Agdi Bacha
 premo rei maritimæ Præfecto salutem.*

*Perlegimus Serenitatis vestræ literas in
 publico Senatu, inde Magni Domini
 tentissimi vestri Monarchæ Zelum non
 grata admiratione commendavimus: per
 ximus etiam Consilium, quo Te per
 huc eo fine ablegare voluit, ut Turcica
 petas mancipia, quæ vel in hac Insula
 vel aliis ditionis nostræ locis detineantur.
 Absdubio tamen tibi notum erit, nostri
 situti legibus nos non obstringi, ut
 cipia conquiramus, sed ut navigationem
 & Christianorum mercaturam pro viris
 nostris securam reddamus: Si ergo
 nostræ in piratas incidunt, eos in servitu
 tem, utpote jure belli captos, redigimus.
 Quoniam vero certissimum insuper est, Tur
 cicorum piratarum numerum longe excedere
 Christianorum naves, hinc haud mirum
 Turcicæ gentis captivos nostræ potestate
 subactos multo plures esse Christianis
 vos captis, quorum liberationem ardentius
 exoptamus, de cetero certi sitis, nobis
 jucundius esse, quam fervens illud, quo
 gnus vester Dominus flagrat, captivos
 redimendi studium; illud enim non*

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

ardens in nobis excitat desiderium, ut vicissim Christiani nostri a vestra servitute liberentur: Attamen ea res tam subito fieri nequit, nec executioni aliter dari potest, nisi prout inter Christianos Principes moris est; Rogamus itaque, ut hac in re usitatam hanc, ceterisque magis opportunam feligatis viam, scilicet, ut utriusque partis captivi vicissim æquo numero liberentur. Hac super re Magni vestri Domini responsum a-vide expectamus, & tecum lætamur, a tuo Monarcha te ad tam insigne charitatis opus fuisse selectum, Deum precamur, ut optatus respondeat successus, demum te Divinæ providentiæ commendamus.

Interim vero, dum ad has literas responsum daretur, Equites cuncta ad validam Insulæ defensionem parabant.

§. LXXXIX.

Scriptores Catholici hoc anno denati.

Plures ex Scriptoribus Religione Catholicis præmatura nimis mors literariæ Reipublicæ hoc anno sustulit: Hos inter haud infimus est Joannes Nicolaus Maurocordatus, cujus fatum supra recensuimus. Hic Historiam Ecclesiasticam, quam Alexander ejus Parens præter plura alia scriptam reliquerat, publicis typis edi curavit: Exstat insuper ejusdem tractatus de *Hist. Eccles. Tom. LXXIII.* Bb Of-

Sæc. XVIII. *Officiis Græco idiomate exaratus.* C.
A. C. 1730. lebrior est, memoria P. Ignatii Hy-

cinthi Amati de Graveson, qui decimo
 sexto ætatis anno Avenione S. Domi-
 nici Institutum professus, Parisiis li-
 crationibus disciplinis tam egregio pro-
 festu operam dabat, ut Sorbonæ Do-
 ctor, ac Romæ in Conventu S. The-
 mæ Professor & demum Casanaten-
 Collegii Theologus renuntiaretur: Hic
 Viro utpote doctrinæ præstantia, in-
 genii subtilitate, & eruditionis con-
 longe celeberrimo Marcus Antonius
 Princeps Burghesius de Sulmone Pri-
 lium suum Franciscum postea Cardine-
 lem literis instituendum tradidit, in
 cujus etiam utilitatem & usum Græ-
 sonius Historiam Ecclesiasticam omni
 laude dignissimam in varia digessit co-
 loquia, quæ postmodum idem Car-
 nalis suis sumptibus prælo commenda-
 vit iteratis typis excusa. Scripsit
 super celeberrimus hic Vir epistolas ad
 Amicum de gratiæ efficacia doctrinæ uberi-
 tate, & argumentorum soliditate incip-
 tas, necnon tractatum de mysteriis
 & annis Christi & tractatum de
 Scriptura Sacra præter alia quamp-
 rima. Denique celeberrimus hic Vir
 Romæ die decima nona Martii 1732
 edidit epistolam apologeticam ad Me-
 gistrum Antonium Girardum, in qua

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

fese vindicabat a duabus criminationibus, quas *Trivoltienſes Scripturarii ei- dem falſo impegerunt*; accusabant enim illum, I. quod gratiæ ſufficientis notionem ſine ulla tergiverſatione explicare neglexerit. proin Janſenio faverit, cum tamen illam, prout *Trivoltienſes* eam explicari petebant, in ſuo libro de Myſteriis & annis Chriſti pag. 320. & alibi clariffimis verbis expoſuerit. II. Objiciebant *Graveſonio*, quod dum ſcripſerit, Bartholomæum Germonium Joannis Harduini Diſcipulum veterum MS. Codicum antiquitatem, fidem ac veritatem labefactaſſe &c. hæc autem Harduino & Germonio jam dudum a juſto Fontanino, Dominico Lazarino, Antonio Gatto, Scipione Maranta, & Petro Conſtant crimini fuiſſe data, oſtendit *Graveſonius*, atque ex ipsis Germonii verbis hunc *Pyrrhonismus* comprobat. Porro has criminationes ſilentio prætereire ſtatuerat *Graveſonius*, eo quod, ut ait ipſe, ſciret, *Trevoltinos domeſticæ ſcholæ plus æquo intentos & certis præjudiciis occupatos, de Scriptoribus univerſis pro ſumma, quam ſibi in republica literaria arrogant, dictatura, pronuntiare ſolitos eſſe, prout amore vel odio feruntur*. . . . ut mirum ſit, eos adeo nil habere mentis vel frontis, ut toties conſutati, toties deprehenſi, toties irriſi ac ſugillati, toties

Bb 2

cor-

Sæc. XVIII. *cordatorum omnium judiciis exhibiti, no*
A. C. 1730. *dum resipuerint, sed eandem fabulam no*

ximo cum sanctæ suæ dispendio etiam
agere pergant &c. Præter hos celeberrimus
 tur Guilielmus de Lavour Parisius Sa-
 natus Advocatus, qui Græci & hebraici
 idiomatis apprimè gnarus edidit con-
 cordantiam fabulæ cum Scriptura sacra
 necnon Historiam secretam Neronis
 seu convivium Trimalcionis. Obiit
 San-Cere in Cadurcensi tractu die octavo
 Aprilis. Mense autem Octobri die nono
 in Hispano portu S. Mariæ decessit
 tius Laubrüssel Jesuita, qui vulgari
 Elucidationem historico-dogmaticam
 circa jus & factum cujusdam thesauri
 apud Rhemeneses Jesuitas 1. Aug. 1730
 propugnatae, vitam P. Caroli Lotb-
 ringi Jesuitæ, & tractatum de abusu
 criticæ in materia Religionis.

Die vigesima secunda Februarii Pa-
 risiis mors calamum excussit Simonem
 Michaeli Treuvé Theologiæ Doctorem
 annos septuaginta novem nato, qui Ca-
 regationi doctrinæ Christianæ nomina
 dederat, ea tamen relicta Parisiis Pro-
 rochiæ ad S. Jacobum præpositus, &
 celeberrimo Bossueto Meldensi Episcopo
 evocabatur, hujus Ecclesiæ Canonici
 dotatus: Adhæserat pertinacius illi
 ac præprimis Portu-Regiensibus, qui
 sese Constitutioni Unigenitus opposu-
 erant.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

bant, quocirca post viginti duorum annorum moram Meldis excedere iussus est, ac tandem Parisios reversus, ibidem septuaginta septem annos natus animam efflavit. Perutilem tamen navabat operam corrigendo Meldensis Diæcesis Breviario, elucubrabat quoque Instructionem circa dispositiones ad Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta requisitas, Directorem spiritua- lem pro iis, qui eo carent, vitam Domini Du Hamel, sermones pios seu explicata Mysteria, quæ ab Ascensione usque ad octavam SS. Sacramenti, & elogia Sanctorum, qui per adventum celebrantur, epistolam ad Arnaldum circa plures casus conscientiæ, preces ex S. Scriptura, explicationem Sacrificii ac caeremoniarum in Missa, exercitia decemdiaia, sermonem de præcipuis obligationibus vitæ Religiosæ & de vita Religiosorum Trappensium, obligationes Pastorum circa instituendos populos, Bibliothecam Auctorum Burgundicorum præter Sermones quamplurimos nondum editos. Ad hunc quoque annum revocatur obitus Matthæi Dolmans Ord. FF. Præd. insignis Polemici, qui elegans opus edidit sub hoc titulo: *certa infailibilitas Ecclesiæ Romanæ & Pontificum non solum circa fidem & mores, sed etiam in Canonisatione*

Bb 3

San-

Sæc. XVIII. *Sanctorum adversus Mensonem Hopen*
 A. C. 1730. *den ryck.*

Vide Tomo
72. p. 541.

Singulari etiam commendatione dignus est Joannes Georgius de Eckart de cujus glorioso ad fidem Catholicam reditu jam supra mentionem fecimus. Restat, ut ad obturanda calumniarum ora subjungamus epitaphium, quod in Tomo I. sui commentarii de rebus Franciæ Orientalis legitur;

„Anno 1730. die 9. Februarii post horam septimam matutinam, post plurium mensium infirmitatem salutis præmature intimo pietatis sensu Sacramentis, ad extremum usque vitæ halitum sibi præsens, placidissime in Christo obdormivit Perilluminatus Dominus, Joannes Gregorius ab Eckart, Reverendissimi & Celsissimi Episcopalis Principis Bambergensis & Herbipolensis Consiliarius Intimus, Historiographus, & Bibliothecæ Academicæ Præfectus, annum ætatis suæ ætatis quinquagesimum quintum. Qui in Romano - Catholicam, a qua in primo adolescentiæ suæ æstu multum abhorrui, ex assidua Historiæ Ecclesiasticæ lectione tandem eam ipsam esse, & semper hucusque manifestum quoad dogmata & mores, quam Christus ipse docuit, & Apostoli per universum mundum prædicaverunt,

„probe agnoscens, Coloniae in templo Sæc. XVIII.
 „Societatis Jesu Anno 1722. publice A.C. 1730.
 „professus est, pridie mortis suæ veram
 „& unice salvificam esse ad prærecita-
 „tum sibi a Sacerdote assistente Sym-
 „bolum: *Quicumque vult salvus esse, &c.*
 „elevatis in Cælum manibus singulari
 „cordis jubilo contestatus fuit. Quæ,
 „& quanta hujus viri eruditio fuerit,
 „manifestant plurima justæ magnitudi-
 „nis ab eodem typis edita curiosioris
 „& difficilioris argumenti volumina,
 „quorum correxisset aliqua, si diutius
 „vixisset; probant quoque Equestris
 „Dignitatis titulus, & privilegia, &
 „aurea Numismata, quibus ab Impe-
 „ratoribus, Regibus, & multis Eu-
 „ropæ Principibus meruit honorari:
 „Notus omnibus æque ac charus in
 „Germania, Italia, Gallia, Belgio,
 „& utraque Britannia eruditis sui tem-
 „poris viris, quos inter & ipsum con-
 „stans amicitia, & frequens literarum
 „commercium, imo necessitas interce-
 „debat: Accuratiorem annorum vitæ
 „ejus, & scriptorum seriem celebra-
 „rimi doctrina per totam Europam
 „Viri, pro suo quisque studio in Eckarti
 „merita digno recensebunt calamo: &
 „si hi tacuerint Orientalis Franciæ
 „Annales, quibus edendis ad immor-
 „talem & gentis & sui gloriam

Sæc. XVIII. „totus incumbibat, ad sui æmulationem
 A. C. 1730. „nem loquentur. Intetim tu Christe
 „ne lector pie defuncto, ut beatus
 „vivat æternitati, cui moriens scribe-
 „bat, a sera posteritate commendando
 „bene precare, & dic. Requiem æter-
 „nam dona ei Domine, & lux perpe-
 „tua luceat ei. „

Præterea Scriptoris laudem loquuntur præstantissima ejusdem opera, quorum præcipua sunt. I. Origenes familiaris Habsburgico - Austriacæ. II. Origenes Monasterii Murcesis. III. Historia Principum Saxonie Superioris & primorum Marchionum Orientalium Misnie, Thuringie, & familie haltinæ, necnon Sabaudie Ducum. IV. Origo Alexii Moscovitæ & Sophia Brunsvico - Luneburgicæ a Græco Imperatore Constantino Porphyrogenito. V. De Friderici Austrie Archiducis uxore. VI. Corpus Historicum Scriptorum mediæ ævi. VII. Leges Francorum Salicæ & Ripuariorum. VIII. Disputatio de Poetis. IX. Historia studii Etymologici lingue Germanicæ adhuc impensæ. X. Brevis introductio ad Historiam Germanicæ. XI. Hypothesis Ecclesiæ: *Te Deum* &c. notis illustratus. XII. Disp. de usu & præstantia studii etymologici in Historia. XIII. Catechesis theotisca monachi Weissen-

Weissenburgensis interpretatione illustrata. XIV. Collectanea de Anno 1700. ad Annum 1702. XV. Consilium de modo instruendi Bibliothecam ex libris Historiæ Germaniæ. XVI. Controversiæ de diplomate Caroli M. pro Scholis Osnabrugensibus Græcis & latinis. XVII. Observationes, epistolæ, & dissertatio epistolica ad Bandurum de Nummis. XVIII. Dissert. de imaginibus Caroli M. & Carolomanni. XIX. Animadversiones Historiæ & criticæ in Joan. Schannati Diæcesin Fuldensem. XX. Præfatio ad Leibnitii collectanea etymologica. XXI. De veteri Salisburgo notitia: Ceteris vero præclari hujus Scriptoris lucubrationibus palmam eripit posthumum ipsius opus, quod ex antiquissimis Codicibus Herbipoli repertis conscripsit sub titulo: *Commentarii de rebus Franciæ Orientalis & Episcopatus Wirceburgensis.* Ipsemet Clemens XI. Pontifex, postquam hosce per vetustæ ætatis Codices ibidem recens inventos compererat, per Cardinalem Paulatium a Joanne Bernardo Suffraganeo Herbipolensi petiit, sibi calamo pingi ipsos characteres cum punctis & virgulis juxta eandem accurate formam, qua in antiquioribus hisce membranis formati erant, quod & Eckardus præstitit, uti videre est in

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Bb 5

præ-

Sæc. XVIII. præfati operis Tomo I. pag. 846. Et
 A. C. 1730. stat quoque in actis Apostolicis Lega-
 tionis Helveticæ epistola latina Eckardii
 ad Illustr. Nuntium Passioneum.

Ejusdem quoque anni die nona
 Octobris naturæ debitum Parisiis so-
 vit Ludovicus Tiberga Parisini Missio-
 num Seminarii Director & Abbas ad
 S. Andreæ, qui unacum præfati Se-
 minarii Supperiore Brisaciero circa Sa-
 nensium rituum controversias tunc in-
 ter Jesuitas & ceteros Missionarios ex-
 ortas plurimum laborabat: Editit
 exercitia spiritualia pro Ecclesiasticis.
 Meditationes & commentationes sacras
 in usum Monialium aliorumque in com-
 muni viventium præter alia exercitia
 sacra. Huic accensemus Cajetanum
 Argentinum, qui tractatum de beneficiis
 Regni Neapolitani, quibus non licet frui
 extraneis, conscripsit, & in elucubrandam
 Historia Neapolis Petri Janonii ma-
 gnam partem habuit.

Eodem anno vivere desit Joannes
 a S. Michaeli doctissimus Ord. Carme-
 litarum Discalceatorum Theologus
 cui adaptari potuit illud Photii
 Athanasio ad Therasium: In sermoni-
 bus ubique locutione clarus est, & brevis
 & simplex, acutus tamen & altus & ar-
 gumentationibus omnino vehemens, & in
 his tanta ubertas, ut admirabilis. Logia
 autem

autem methodis nil tenuiter, nil juveniliter. Sæc. XVIII.
A. C. 1730.
ut pueri & rudes sed Philosophice & magnifice: Hanc laudem sibi promeruit suis commentariis in primam partem D. Thomæ de quæstionibus proemialibus de Deo uno, de Visione Beatifica, de scientia Dei, de voluntate Dei, de prædestinatione Sanctorum, de reprobatione impiorum &c.

§. XC.

Synodus Diæcesana Monasteriensis.

Hoc item anno Clemens Augustus Monasteriensis Episcopus die septima Octobris Diæcesanam habuit Synodum, in qua præcipue mandatum, ut Parochi sive Curati librum, in quo Baptizatorum, Patrinorum, nubentium & mortuorum nomina exacte sint notata, in visitatione Synodali Archidiaconi vel eorum Commissariis quavis vice exhibeant, & Archidiaconi diligenter inquirent, an Parochi, Saccellani, alique Beneficiati accuratum indicem reddituum, jurium Stolæ, aliorumque emolumentorum annuatim conficiant, ut hi, qui hac in re negligentes fuerint, corrigi & emendari possint.

§. XCI.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. XCI.

Scriptorum A catholicorum opera & decessus.

Nonnulli etiam ex Scriptoribus A catholicis hoc anno vitæ suæ finem fecere, quorum opera posteritati relin- gere, haud abs re erit. Ex his igitur primus occurrit Jacobus Saurinus Calvinista, qui, cum in certis calibus mentiri, licitum esse defenderet, acra ceterorum invidiam sibi accerseret. Pugnabatur aliquamdiu editis utriusque scriptis, mutuis convitiis fœdisque ex- minationibus, resque tandem eo de- ducta est, ut Saurinus, quamvis e- vulgata dissertatione *de mendacio op- inionem suam vindicare molitus esset*. Ultrajecti tamen, Lugduni Batavorum & Amstelodami coram Calviniano Syn- nedrio causam suam dicere cogeretur. Scripsit præterea Synopsin Theologiæ & doctrinæ moralis Christianæ permo- dum Catechismi, novem tomos ser- monum, sermones in S. Scripturam & librum de Christiana Religione in Francia. Obiit Hagæ Comitum die trigesima Decembris. II. Joannes An- dreas Frommann, qui edidit tractatum de inimicitia, ejusque effectibus, de obligatione naturali, & correali, nec

non de revocatione privilegiorum Sæc. XVIII.
 præter alios tractatus potissimum juri- A. C. 1730.
 dicos. Decessit Tubingæ die tertia
 Januarii. III. Jacobus Carolus Spener
 Lutheranus, qui posteritati reliquit
 Historiam Germaniæ Universalis &
 pragmaticam, notitiam Germaniæ an-
 tiquam, Historiam doctrinæ de Tem-
 peramentis hominum, tractatum de
 vera origine Comitum Palatinorum
 Cæsareorum Lateranensium, & alia
 quamplurima, quæ passim in Historiæ
 Literariæ Lexicis recensentur. IV. Sa-
 muel Strimesius Calvinista, qui publici
 juris fecit ingenuam in controversias
 Evangeliorum inquisitionem, Consen-
 sum Sandomiriensem ab Evangelicis
 Augustanæ, Bohemicæ & helveticæ
 confessionis, Consensu inter Luthera-
 nos & Calvinistas in fidei fundamento,
 Systema gratiæ Divinæ, Epistolam ire-
 nicam ad Scultetum, tractatum de
 fundamentalibus fidei articulis, disser-
 tationem de in — & æqualitate gra-
 tiæ, ingenuam in Arminianismum in-
 quisionem, de creatura spiritali, de
 una Ecclesia, de primis duodecim Ca-
 nonibus Apostolorum, Praxiologiam
 contra Hobbesium, & contra Duellum,
 tractatum de Baptismo pro mortuis
 &c. V. Paulus Hilscher, qui die ter-
 tia Augusti mortuus ad posteros trans-
 misit

Sæc. XVIII. misit Schediasma de Bibliotheca Adam
A. C. 1730. Protoplasti, epistolam de reliqui
 Adami, Templum Dei mysticum, com-
 mentarium in Psalmum CLI. Disserta-
 tionem de incensis castris per Gedeonem,
 Disputationes de veterum disci-
 plina Ecclesiastica, de erroribus phi-
 rum circa **Nativitatem Christi**, de
 Dominicæ *Lætare*, de studio Philo-
 phiæ gentilis, de campanis Templo-
 rum, de inani studio Eruditorum, de
 Christo Suetonii, quod ille non
 Christus mundi Salvator, de forma
I. H. S. Maria, de persecutionibus Chri-
 stianorum in Japan, de spiritu familiæ
 Lutheri, præter varia Exegetica de
 VI. Antonius Blockwall, qui die
 ptima Aprilis mundo valedixit, po-
 quam introductionem in Auctores clas-
 ficos & Authores Sacros defensos
 que illustratos ediderat. VII. Geo-
 gius Kriegk, qui secunda Augusti
 vivis ereptus elucubrabat disputatio-
 nem de veterum velamine ad illustran-
 I. Cor. XI. v. 10. tractatum de tumore
 molesta Christianorum, de Sophistarum
 eloquentia, dissertationem de Patri-
 Platonizantibus præter alia nonnulla
 VIII. Joannes Henrichus Krauschne-
 qui scripsit disputationes de origine idea-
 rum in mente humana, de rixis ca-
 farum inter eruditos præter quosdam
 sermones. Obiit die quinta Januarii.
 §. XCII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. XCII.

Quorundam Prædicantium fanatismus in Silesia repressus.

Sicut duobus retro sæculis famosi sectarum Protoparentes Christi Ecclesiam sub falso purioris Evangelii & doctrinæ prætextu debellarunt, ita & nostro ævo inter Catholicos Jansenistæ, & inter ipsos Protestantes Pietistæ omnia fusdeque vertere conati sunt, ambo sub specie sanctioris vitæ puriorisque doctrinæ venenum suum inaurato poculo propinantes. Quo autem periculosiores erant lupi sub ovina pelle grassantes, eo vigilantiores erant illi, quorum cura erat, ut ni suorum intellectum ab errore rationibus, saltem voluntatem a turbis & seditione pœnis cohiberent. Eo collimabant iterata, eaque severissima edicta, quibus Angliæ, Daniæ & Porussiæ Reges, alii-que Principes A catholici ad Prædicantium querelas clandestina Pietistarum conventicula interdixere: Non deerant tamen ex ipsis Prædicantibus, qui horum sectam nonnisi phantasma, & fabulam ab æmulis suis in veræ pietatis odium temere excogitatam esse, proclamarent, ipsosque novos hosce Sectarios ore & calamo strenue defenderent, qui-

Sæc. XVIII. quinimo non pauci illos ceu genuina

A.C. 1730. Dei Filios deprædicabant, nilque ma-

gis iniquum esse ajebant, nil quod

veræ pietatis Sæctatores tanta legum

severitate vexarentur: Id vero in

omnino mirum erat, quod iidem

qui singulare pietatis studium plerumque

buccis crepabant, contra omnes pietatis

Regulas Adversarios suos ceu *Lutheranos*

Papas, hæreticæ pravitate inquisitores,

hæreticos, infideles &c. traxerint,

contempserint, atque acerbissimis,

& a Christiana mansuetudine tantopere

alienis convitiis & probro sæde lacefferint.

Hæc ipsa vero tua partium criminatio

A catholicis potissimum Principibus novum

periculi metum injiciebat: unde de

opportunitis hoc venenum detegenti,

remediumque malo opponendi medio

serio cogitare cœperunt, ac præcipue

præcepere, ut in illorum, qui *Pietistæ*

vocabantur, mores, & doctrinas

examine inquireretur; dein jusserunt,

exacte coram Magistratu indicaretur

in quibus articulis Pietismus a

Confessione Augustana, vel aliis Re-

gionibus in Imperio toleratis recederet

Confecto hoc examine deprehensus

est, quosdam huic sectæ addictos Pre-

dicantes docere, se ab ipsomet Deo esse

electos, ac propterea ad Evangelium

invocantes

Sæc. XVIII.
A.C. 1730.

ministerium non alia indigere vocatione: quemlibet Christianum, cum Regale sacerdotium habeat, a Deo illustratum & in Dei Verbo exercitatum sine singulari vocatione posse populis annuntiare Dei Verbum, dummodo internam vocationem habeat, cuilibet datam esse potestatem dimittendi peccata, nec ad id institutum esse speciale ministerium, proin Pastorum Consistoria per summum nefas ejusmodi jus sibi solis vendicare: Insuper præcipue in Hasso - Casselenfi ditione exploratum habebatur, quosdam palam tradidisse, peccatores non justificari per fidem in Christum, suæ sectæ assecclas ad illum perfectionis statum pervenire posse, ut nequidem amplius peccare valerent, in his reperiri internam vocem, ac cæleste vivi Verbi testimonium, proin necessarium non esse externum Dei cultum, publicas Conciones & Sacramentorum usum, vel communem Ecclesiarum frequentationem, ac demum Lutheranos Prædicantes nil aliud esse, quam literas mortuas ac occidentis declamatores, cæcos Duces, & seductores.

Præterea in Electorali Hannoverano edicto sexdecim certa, ex quibus Pietistæ dignoscerentur, indicia proponebantur, scilicet 1. quod Ecclesiastica
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Cc ftica

Sæc. XVIII. A. C. 1730. istica Principum, & Pastorum statum
contemnant, II. Ministerium convi-

laceffant & calumnientur. III. Pub-
licum Dei cultum ceu inutilem vilipe-
dant. IV. Sese sacræ Synaxi sub-
cant, V. Baptismum fere pro nihilo
habeant. VI. Sese tanquam perfecti
jaſtitent. VII. Internas revelaciones
crepent. VIII. Confessionem & ab-
ſolutionem exhibent IX. Cunctos ſu-
adverſantes pro infidelibus, & non re-
natis habeant. X. Privata conver-
ſacula inſtituant, & ſæminas ſeducant
XI. Regnum millenarium propugnent
XII. Riſum & choreas pro peccatis
venditent. XIII. Excluſa fide ſola
bonis operibus innitantur. XIV. De-
ſervi Verbi & Sacramentorum effica-
ciam a Miniſtri Sanctitate derivent
XV. denique æternam poenam dam-
natorum negent.

Nec minus in excogitandis erro-
 ribus ſæcundi, & in defendendis pe-
 naces erant quidam Tubingenſes Theo-
 logi, a quibus Rolenbachius, Schum-
 lerus, Hadingerus aliiſque docuerunt
 neminem ad certum Eccleſiæ ritum
 adſtringi, caput ad nomen Jeſu de-
 gere, eſſe ſuperſtitioſum, in Eccleſia
 Lutherana ingentem reformationem
 etiam in doctrina deſiderari, inter
 ma veræ Eccleſiæ ſigna nullatenus re-
 preſentari.

reponendam Divini Verbi puritatem, & legitimam Sacramentorum administrationem, neminem ad publicum Dei cultum teneri, Lutheranae Ecclesiae Prædicantes nec Divinam vocationem, nec Spirituale ministerium habere, infantes Baptizatos rursus esse tingendos, Deum instituisse alium Baptismum, cœnam Lutheranorum non esse Domini Dei Cœnam, proin usitatam in Ecclesia Lutherana Cœnam esse rejiciendam, nefas esse Symbolicis libris subscribere, pium cum impio non posse cœnam Eucharisticam sumere &c.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

His erroribus Hellmundus Wezla-
riensis Pastor adhuc sequentes addidit.
I. Christus est Verbum internum con-
trapositum Verbō scripto. II. Nullus,
qui non est conversus, potest efficaciter
Dei Verbum prædicare. III. Inter
Christum Historicum seu externum,
& inter Mysticum seu internum sta-
tuendum est discrimen. IV. Veræ
poenitentiae præcipuum est amor
Jesu Christi. V. Ecclesia Luthera-
na nil nisi secta est, in qua plures
adhuc dantur errores, quam in Ca-
tholica. Fœdiora adhuc erant deliria
Georgii Christophori Brendeli Pastoris
Thürnaviensis, qui docere præsumpsit,
veram Religionem inveniri in omnibus
sectis etiam inter Turcas, & infideles.

Cc 2

Spi-

Sæc. XVII. Spiritum sanctum naturaliter esse
C. C. 1730. omnibus hominibus, esseque proprium

Spiritum hominum, conscientiam esse
partem Divini halitus, qui a Patre Fi-
lioque procedit, ac propterea homines
ex tribus essentialibus constare parti-
bus, earumque secundam esse conscien-
tiam &c. Ita nempe hi Sectarii in
specie pietatis sibi aliisque illudebant,
cumque juxta Spiritum suum privatum
Scripturas interpretarentur, in turpi-
simos hosce errores deflexere.

Notum igitur comprobatumque est
rat, Pietismum non esse meram fabu-
lam, sed feracissimam plurimorum er-
rorum Matrem; cum vero exinde ma-
nifestum schisma in Ecclesia Lutheranis
enatum esset, & propudiosa non minus
quam acerba inter Saxonicos, Anglos,
Danos, Suecos, Borussos, aliosque
Præcones jurgia orirentur, timendum
que esset, ne etiam publica ac politica
Regnorum tranquillitas sensim everte-
retur, hinc præcipui, magisque obli-
nati hujus sectæ fautores partim a suis
Officiis amoti, partim in exilium per
Principum edicta fuere demandati, ut
que latius grassanti huic pestilentia
obviam iretur, non modo privata ubi
que conventicula fuere inhibita, eaque
in suis ædibus fieri indulgentes severi-
ssimis poenis mulctati & sectariorum scri-

scripta, ac famosi libelli suppressi, sed Sæc. XVIII.
A. C. 1730.
etiam statutum, ut & illis, qui ali-
quamdiu publico Dei cultu & sacra
Synaxi abstinuisset deprehensi fuerint,
tanquam Religionis contemptores ab
omni munere honorifico excludantur,
ad Patrinorum officium imo & ad in-
eundum matrimonium inhabiles de-
clarentur, sique pertinaciter suis erro-
ribus inhæserint, e patria expellantur,
& suæ sectæ immortui sine Christiano
ritu sepeliantur.

Cum autem ipsa poenarum severi-
tas hosce fanaticos in Silesia a suis er-
roribus adeo non abduceret, ut etiam
Cæsaris edicta Annis 1712. & 1723.
emanata vilipenderent, hinc Impera-
tor hoc anno die 21. Januarii. Viennæ
adversus hosce Sectarios severissimum
promulgari jussit edictum, vi cuius
præceptum. I. Ut Dürschofensis Præco
Joannes Sommer ex omnibus Austria-
cæ Domus Provinciis tanquam tran-
quillitatis publicæ perturbator exulet,
ejusque scripta & libri omnino suppri-
mantur, eoquod Pietismo addictissimus
cum hujus sectæ hominibus arctam
amicitiam, commercium, & nocturna
conventicula habuisset, scandalosos
libros & præcipue Zinzendorffiana Bi-
blia in patriam invexisset, iisque pas-
sim distributis Pietismi propagandi
studio

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

studio Orphanotrophium erigere, totiusque viribus fanaticos errores jam plus nimio in his terris invalescentes promovere ac disseminare molitus fuisset. II. Joannes Steinmez, Numan & Samuel Saffad Teschenis Suburbii Præcones unacum Rectore Jacobio & Cantore Sarganeckio a iur. officiis amoveantur, eoquod sine Principis consensu Scholam aperire, facto Principis sui interdicto, & pecuniæ multa centum aureorum insuperhabitu clandestina conventicula celebrare, novamque sectam ab ipsamet Universitate Wittembergensi damnatam disseminare atque ex alieno territorio Sectarios Politisticos ad Scholarum officia advocare præsumpsissent. Eodem edicto statutum, ut Judicium, quod de his tribus Prædicantibus, eorumque Orthodoxis Dresdense & Jenense Synedrium tenuisset, ad Cæsaream Curiam a sex Ecclesiæ Senioribus transmittatur ac deinde Orphanotrophium unacum nonaginta illis Convictoribus ibidem receptum aboleatur, atque in alios usus convertatur. Inquiratur, qua auctoritate Lignicenses, Brigani, Wohlavienses Prædicantes Studiosis Lutheranis falsa doctrina imbutis docendi facultatem delegerint, quot numero, & quo loco studiosi versentur, perscribatur. Quæ

tuor illi cives, qui ut fidei doctrinam Sæc. XVIII.
 Augustanæ Confessioni consonam re- A. C. 1730.
 jiciant, a quodam potenti Magnate
 se persuasos fuisse asserebant, patria ex-
 torres expellantur, prius tamen illum,
 qui hæc persuasisset, indicent & Præ-
 dicantes Pietismum eradicandi media
 proponant. Cum autem compertum
 esset, quod multi adolescentes Silesitæ
 in exteris Universitatibus studiis va-
 cent, & inde reversi dogmata suspecta,
 & ipsi etiam Confessioni Augustanæ
 contraria hauriant, in patriam inve-
 hant, & dein suis Auditoribus instil-
 lent, imo etiam illa, dum pro obti-
 nendis beneficiis sese examini subji-
 ciunt, occultent, ut primum postea
 illa evomant, hinc præfata tria Synedria
 Cæsareo regimini proponere jubentur,
 quibus mediis ejusmodi mala præverti
 possint. Eodem anno Sueciæ Rex
 Mense Martio scandalosas altercationes,
 quæ inter Grypswaldienses Præ-
 dicantes circa Pietismum ortæ sunt,
 extincturus edicto prohibuit, ne quis-
 quam loquendi aut scribendi modos
 Pietistis usitatos adhibeat, sed dun-
 taxat terminis sacrae Scripturæ & Lu-
 theranæ doctrinæ consonis utatur,
 nullus quoque, nisi ad docendum sit
 rite vocatus, sese Theologicis contro-
 versis immisceat, vel alios in hæresis

Sæc. XVIII. suspicionem trahat, si vero de ea quæ
A. C. 1730. piam suspectum sciat, clam & fraterne
 ne illum admoneat, si vero is non re-
 puerit, desuper Superintendentem cer-
 tiorem reddat &c. Ejusmodi tamen
 edicta nimis erant infirma, ut venena-
 tam herbam, ne succresceret, præce-
 dere potuissent; ipsa enim radix & so-
 lum, cui implantata erat, infectum
 fuit, quocirca ex Pietistis nonnulli ipsum
 Lutherum suæ sectæ authorem depre-
 dicabant, alii eundem Protoparentem
 suum incusabant, quod hic quidem
 ab initio Apostolicum fervorem jacta-
 rit, postea vero non nisi furioso naturæ
 suæ impetu adactus, calamum ante
 puerit, humana commenta immisce-
 rit, & Spenero Pietistarum Principi
 faciem prætulerit, ipsum vero Spenerum
 fidelissime secutus fuerit &c.

Haud magis profuit Bipontinus Dux
 suo edicto, quod hoc anno publice in
 omnibus Ecclesiis prælegi, & Anto-
 nium Pfafman Prædicantem suo mi-
 nere exutum exulare ideo iussit, eo
 quod rixas & jurgia cum P. Georgio
 Bastumeno Ord. S. Francisci Ducis Con-
 fessorio & cumInspectore Richtero
 continuo habuisset, ac palam docuisse
 nullum Concionatorem, nisi pietismi
 addictus esset, posse juxta S. Scripturam
 doctrinam fideliter prædicare, cum te-
 lis

lis non sit illuminatus, imo nequidem Sæc. XVIII.
 proprie ad Concionatoris officium sit A. C. 1730.
 vocatus. Insuper hic fanaticus, post-
 quam exilii sententiam perceperat, in
 graves indignasque querelas prorupit,
 eoquod non auditus, nec defensus pa-
 tria excedere jussus esset. Verum nec
 hujus Prædicantis supplicio ceteri sa-
 piebant, nec sua conventicula inter-
 mittebant, insuperhabito novo edicto,
 quod a Christiano III. Bipontino Duce
 Anno 1734. editum fanaticorum per-
 tinacia ac perversitas nequiter elusit.

§. XCIII.

*Liber quidam a S. Congregatione
proscriptus.*

Jam a longo tempore parvæ, ut se vo-
 cant, *Ecclesiæ* Theologi seu Janse-
 nistæ Ultrajectini desperatæ suæ causæ
 patrocinium opemque quærebant in
 dolis atque imposturis: Toti in eo
 erant, ut factionem suam non modo
 Sectariorum numero, sed & Virorum il-
 lustrum auctoritate famosiorem redde-
 rent; eo fine in censum suum revoca-
 bant Cardinales, Archiepiscopos, Epi-
 scopos, ac maximi nominis Principes,
 quos sibi, suisque commentis favisse
 fingunt, in vulgus spargunt, atque e-
 mentito eorum nomine libros, quos

Sæc. XVIII. tamen ipsi in Hollandica sua fabrica
A. C. 1730. procuderunt, proterve eis adscribunt

Hujus fraudis specimen est liber contra
Regalia Apostolicæ Sedis Hollandiæ im-
pressus, quem sub nomine Guilielmi
Cardinalis du Bois Cameracensis Ar-
chiepiscopi post ejus obitum typis edi-
dere, illumque, dum adhuc viveret,
Jansenistis atque appellantibus stren-
patrocinatum fuisse, falso jactantur.
Detecta autem hac fraude, & ipsius
libri perversitate, Clemens XII. per
septem Cardinalium Congregationem
cui Landfredum a secretis esse voluit
erexit, ac communi horum suffragio
hunc librum die vigesima tertia Decem-
bris atro stigmate notavit, dato Edi-
ditis negotio, ut infaulti hujus partis
errores solidis rationibus vindicarentur.

§. XCIV.

*Quorundam Prædicantium intem-
perantia.*

Hoc item anno Lutherani secundum
annum sæcularem Confessionis suæ
Augustanæ in Imperio toleratæ solent
ubique pompa celebrabant, eorum
Præconibus sermones, Programmatum
Carmina, & Catechismos Historiarum
in vulgus spargentibus. In his
frequentius legebatur, quam Ecclesiæ
Catholice.

Catholicam esse confusionem Babilonicam, abominationem Anti-Christianam, Pontificem esse Anti-Christum, Catholicos esse Papistas, ad quorum Ecclesiam, si quis a Lutherana secederet, *eum saluum fieri, impossibile foret* (*) eorum doctrinam esse *errores Papisticos* &c. His aliisque sexcentis convitiis, dictis ac calumniis contra legem Charitatis, & Christianæ tolerantie Regulas in Catholicos largiter effundebant, suamque festivitatem pudenda dicacitate dehonestarunt. Ex his duo, nimirum Schmizius & Bonnestättus effræni rabie in Catholicam Religionem Effendie debachati fuerant, ipsamque Beatissimam Virginem Dei Matrem horrendis blasphemis & execranda scurrilitate impetebant. Tantam horum impudentiam Catholici, ac præsertim Effendiana Parthenonis Abbatissa tolerando impar, de vindicanda injuria apud Carolum VI. Imperatorem egit, cujus jussu Imperii Quæstor apud Cæsareo-Aulicum Consilium contra hosce calumniatores querelam movit, atque in reos inquiri, illosque prævia suspensione ab officio usque ad poenæ determinationem custodiæ dari petiit. Aequissimæ ejus petitioni mox delatum, ac

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

(*) Vid. Joan. Georg. Walchs serm. Jubil. I. in Col. II. 6. 7. 8. p. 40.

Sæc. XVIII. ac die decima quinta Septembris Ver-
A. C. 1730. denfis Monasterii Abbati, necnon Dort-
 mundanæ Urbi hujus causæ inqu-
 sitio demandata, missis ad eos hinc
 literis.

Sacra Cæsarea Majestas Imperialis
 „sui Officii debito compellitur, ut
 „Cæsareo-Aulici Quæstoris querelam
 „in probrosum, inexcusabile, scan-
 „dolosum, ac in Religiosa pace, Imp-
 „recessibus ac Constitutionibus, se-
 „rissimis quoque Edictis Cæsareis in-
 „teropere prohibitum facinus exactissime
 „inquiri jubeat. Eo fine Imperialis
 „Abbatem Verdensensem, & Imperialem
 „Urbem Dortmundam utpote pro-
 „miores Imperii Status de eorum in-
 „tegritate confisus auctoritate Cæsarea
 „nominat, designat, & mandat, ut
 „quamprimum suos Sub-Delegatos
 „Essendiam mittant, ambos Con-
 „natores Schmizium & Bonnestattum
 „accusatos citent, & coram se con-
 „parere jubeant, illosque de propo-
 „sitis hoc facto, sicut & de cunctis
 „particularibus circumstantiis exami-
 „narent, eorum responsa ad acta re-
 „ferant, & si factum negare præsum-
 „pserint, testes a partium studio ab-
 „nos, qui eorum Concionibus inte-
 „fuere, imposito juramento & servati-
 „juris ordine excipiant, atque ab eis

„exposita fideliter conscribant, ac de- Sæc. XVIII.
 „mum acta unacum clausa testium ro- A. C. 1730.
 „tula, aliisque documentis, & Depu-
 „tatorum sententia ad Cæsarem Vien-
 „nam transmittant, ut ipse desuper
 „decernere valeat &c. Porro re ma-
 „ture discussa ambo Prædicantes de-
 „bitas suæ petulantiae pœnas dedere.

Nec ipsis etiam Calvinistis eo tem-
 pore pepercerat Laurentius Ezdorf-
 fhus Ormanstadiensis Ecclesiæ Luthe-
 ranæ Præco Vinariensi Duci subiectus.
 Hic occasione sui Jubilæi Jenæ scriptum
 ediderat, cui titulus: *Festiva præpara-
 tio Evangelico - Lutheranae Zions ad se-
 cundum Confessionis Augustanæ annum &c.*
cum approbatione Vinariensis Consistorii.
 In hoc scripto Præco liberalius, quam
 decuerat, in Calvinistas tumultuaba-
 tur, atque inter alia ajebat: „Dari
 „quosdam, qui a Calvino Patriarcha
 „suo se *Calvinistas* dicerent, eosque
 „esse duntaxat ex Noverca Fratres, ac
 „sine rubore gloriari, quod ipsi æque
 „ac Lutherani, imo etiam fidelius
 „ipsis Augustanæ Confessioni addicti
 „essent, proin eos aut labilis esse me-
 „morix, aut rerum Augustæ gestarum
 „ignaros, aut tam protervos, ut ma-
 „nifestis, totique orbi notissimis actis
 „& veritatibus contradicere non eru-
 „bescerent: eos quoque cum Zwing-
 „lia-

Sæc. XVIII., lianis, Calvino, Beza, Martyre, B
A. C. 1730., quino, Remechero aliisque innum

„ris Calvinistis palam & sine omni
 „recundia docere ac propugnare, qu
 „ipsemet Deus sit prima & potissim
 „caussa peccati, quod ipse illud ve
 „decernat, ad illud impellat, imo
 „creet ac operetur &c. His add
 „ridiculum esse, quod non modo Ca
 „vinistæ, sed etiam ex Lutheranis
 „pauci, imprudenter licet, jactent
 „Lutheranos a Calvinistis duntaxat
 „in paucis, & mere accidentalibus
 „ferre, hocque discrimen ex ver
 „male intellectis provenire, eos
 „tem, qui ita loquerentur, ac
 „rent, idiotas & stollones esse, equ
 „nos in fidei articulis, & quidem
 „damentalibus ab eis discrepamus
 „denique fidelis Ministri esse, ut
 „tantum doceat, & loquetur, sed ut
 „potens sit eos, qui contradicunt, re
 „arguere, uti fecit D. Paulus, & Chrys
 „ostomus, qui ait: *Dissidia cum harum
 habere, non contentionis sed pietatis
 cedendo nunquam mitescit, sed potius
 cescit Sathanas.*

Hujus Prædicantis scripto tan
 pere irritabantur Calvinistæ, ut Fri
 ricus Guilielmus Borussiae Rex ad
 rum preces die decima quinta Aprilis
 datis Berolino literis apud Vinariensis
 Ducem

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Ducem vehementer vel ideo quereretur, quod hic Præco Calvinistas a communione Augustanæ Confessionis exclusisset, atque eos impetiisset diffamationibus & convitiis, quæ sicut omnibus Christianæ doctrinæ Regulis adversarentur, ac Imperii Constitutionibus, Cæsareis edictis & Imperii recessibus sub gravissimis poenis prohiberentur, ita vel maxime ab Evangelicorum ore & auribus aliena esse deberent. His addidit Rex, se minime dubitare, hoc scriptum tot disertiis ac convitiis scate s. ipsi Duci ummopere displicuisse, proin confidere se, non modo ipsius Consistorium ob concessam approbationem, sed ipsos etiam scripti Auctores severe admodum castigatum iri, ne unitas & concordia inter utramque partem Augustanæ Confessionis addictam iniquo hoc tempore adeo necessaria dissolveretur.

§. XCV.

Fæderati Belgii edictum contra Sacerdotes Catholicos & Sacram Sedem.

Iterata clades, quæ Quesnelli Sectatores tam Romæ, quam in Galliis atque in omnibus ferme Orbis Catholici Provinciis affecti fuerant, Ultrajecti-

Sæc. XVIII. jectinos Jansenistas ad tantam concit
A. C. 1730. vit rabiem, ut Romanæ Sedi, & Ca

tholicis saltem per latus lethale vulnus
infligere molirentur: Peropportuna
ad hoc occasionem nacti erant ex ip
turbis, quas nonnulli Præsules, Pe
rochi, atque Advocati in Francia ad
versus Gregorii VII. Officium & Bene
dicti XIII. Constitutionem excitaverant
Ab his ergo arma mutuantes Ecce
siam Catholicam, ac supremum ejus
Caput, omnesque, qui eidem adha
sere, & sibi adversantes noverant, de
bellare constituunt: Præprimis ergo
Calvinianos fœderati Belgii Status
studiis addicere nituntur, utque in eo
rum animos fraudulentius blandiusque
illaberentur, primo sincerum pro pa
tria Zelum, ingensque conservandæ
quietis studium jactitant, dein gra
vibus verbis exponunt, novissime
Romanis Pontificibus per Sacerdotes
ejusmodi doctrinas innovari, quibus
invalescentibus absdubio Reipublicæ
salus, populique tranquillitas pericu
laretur: Horum querelas benignis
ribus excepere Calviniani Belgii Pri
mores, moxque die vigesima primi
Septembris Hagæ Comitum sequens
Catholicæ Religioni non minus inju
riosum, quam noxium promulgarunt
edictum.

„Cupi

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

„ Cupimus equidem imo & ad-
„ stringimur, ut ea omnia adhibeamus
„ media, quæ congrua, & usitato no-
„ stro regendi modo consona sunt, &
„ quæ juxta nostram indulgentiam, quam
„ in rebus ad Religionem spectantibus
„ non modo erga fideles nostros subdi-
„ tos, sed & illos, qui ad meridianam
„ reformationis lucem adhucdum *in den-*
„ *sis errorum tenebris, atque in Papatus*
„ *superstitionibus hærent*, nobis necessaria
„ videntur ad hoc, ut præcaveamus,
„ ne periculosæ doctrinæ de absoluta
„ Pontificis potestate non modo in res
„ fidei, sed & in politicum Regimen
„ invehantur, cum notum sit, quod
„ Romanæ Sedis fautores & Protesto-
„ res nostris Romano - Catholicis sub-
„ ditis noxia ejusmodi dogmata instil-
„ lare adlaborent. Recens vero, quæ
„ de temeritate eorum, qui in Urbibus
„ & præcipue in pagis nostra edicta de-
„ super sæpius promulgata nequiter
„ contempserunt, graves ad nos querelæ
„ fuere delatæ, quibus excitati neces-
„ sarium fore censuimus, ut hisce ma-
„ lis præsentis edicto obviemus, seve-
„ riori adhuc poena, si opus fuerit,
„ animadversuri in eos, qui forte per-
„ niciosi ejusmodi doctrinis deinceps
„ pertinacius inhærere præsumperint.
„ Statuimus igitur I. Ut nullus Romano-
„ *Hist. Eccles. Tom. LXXIII.* Dd Ca.

Sæc. XVIII. „Catholicus Sacerdos suo officio fun-
A.C. 1730. „gatur, aut quodcunque Ordinis

„munus alicubi exercent, nisi prius
 „hoc scriptotenus concessæ facultatis
 „litteras obtinuerit, quas hi Sacerdotes
 „in Urbibus a Præfecto, ruri vero
 „Prætore Urbano recepturi sint, ser-
 „tis iis, quæ in proximo Article
 „præscribuntur.,

II. „Excludantur omnes exteri Sa-
 „cerdotes, & Monachi præcipue
 „sui, sive sint Professi sive Novi-
 „qua in re observentur edicta
 „1702. die 17. Aug. & 1709. die
 „Aprilis & Anno 1720. die 25.
 „edita.,

III. „Sacerdotes, priusquam
 „cultatis litteras impetrent, in præ-
 „pulis Urbibus habitantes, fide Sa-
 „dotali coram Prætore declarare
 „proprio chirographo in speciali
 „attestari teneantur, se sincere de-
 „stare opinionem de Pontificis aut
 „juscunque alterius Personæ Eccle-
 „sticæ potestate subditos sub here-
 „aut alterius causæ prætextu a fide-
 „tatis, & obedientiæ Superioribus
 „bitæ juramento solvendi, simul
 „etiam se non modo non asserturum
 „quod excommunicato aut Acatolico
 „fides & obedientia præstanda non
 „sed insuper contrarium propugnaturus

„cunctisque sibi subiectis idem inculca- Sæc. XVIII.
 „turos, hortaturosque tam verbis quam A.C. 1730.
 „exemplis, ut fœderatis Ordinibus ut-
 „pote legitimis suis Principibus sub-
 „jecti ac obedientes sint, & tranquille
 „ac quiete vivant, deinceps nunquam
 „aufuri, aut opere vel consilio, directe
 „aut indirecte, vel quocunque modo
 „hujus Provinciæ incolas inducere,
 „ut vel obolum, vel aliud æquivalens
 „cuidam Monasterio, Seminario, Col-
 „legio, Ecclesiæ, aut alteri cujus-
 „cunque nominis Catholicæ commu-
 „nitati extra ditionem exstanti legent,
 „promittant, vel donent, ac deni-
 „que, ut a Papa vel alio quocunque ab
 „hoc juramento, & attestatione vel in
 „genere vel in specie vel in parti-
 „culari absolvantur, aut dispensentur,
 „necpetituros, nec oblatam dispensatio-
 „nem acceptaturos.,

IV. „Omnes Sacerdotes, qui in
 „aliis urbibus vel ruri agunt, obtentas
 „concessionis literas infra mensem a
 „die, qua eas obtinuerunt, Pro-
 „vinciæ Commissariis exhibere te-
 „neantur, ac coram iisdem decla-
 „rationem in priori articulo præ-
 „scriptam faciant, ipsæ demum con-
 „cessionis literæ pro nullis habeantur,
 „nisi in illis scriptum factæ declara-
 „tionis testimonium reperiatur.,

D d 2

V.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

V. „Si qui vero Sacerdotes non
 „tentis concessionis literis, nec fac
 „hac declaratione in Ecclesiis, ædibus
 „aut in aliis locis Ordinis sui actum
 „exercere præsumpserint, prima vice
 „quingentos florenos, secunda vice
 „tidem solvant, & unius anni carcerem
 „plectantur. „

VI. „Hi autem Sacerdotes, qui
 „jam actu sua munia obeunt, litem
 „Mensem scriptam hanc declarationem
 „facere, eique subscribere teneantur
 „& si id præstare renuerint, patrias
 „torres fiant. „

VII. „Præfata multa pecuniaria
 „æquis partibus in denuntiantem (supra
 „presso ejus nomine) & in Prætorum
 „urbium vel pagorum distributorum
 „supremus vero Hollandiæ Procurator
 „hanc multam a reis exigat, & ex
 „utriusque Provinciæ Commissariis
 „dulo inquirat, utrum aliqui trans-
 „gressores reperiantur.

VIII. Senatus Deputati, & Urbium
 „Præfecti omnium, quibus ejusmodi
 „literæ fuerunt concessæ, indicem
 „beant, quem supremo Procuratori
 „quoties petierit, exhibeant. „

IX. „Si qui in nostris terris Ro-
 „mano - Catholici Sacerdotes Bullas
 „Brevia, Decreta, mandata, aut
 „alias quascunque ordinationes, qua-

„Ecclesiasticas res vel Personas con- Sæc. XVIII.
 „cernunt, directe aut indirecte Roma A. C. 1730.
 „vel Colonia a Nuntio, vel Bruxellis
 „ab Internuntio vel aliorum & a qua-
 „cunque Persona Ecclesiastica recepe-
 „rint, quibus Sacerdotes vel alii Ec-
 „clesiastici citantur, avocantur, trans-
 „mittuntur, aut a suis officiis suspen-
 „duntur, illas nemini communicent,
 „nec illis morem gerant, nisi quatuor-
 „decim evolutis diebus a die, quo il-
 „larum Protographum Senatus Com-
 „missariis & Urbium Præfectis exhi-
 „buerint: si igitur intra hos dies hæc
 „mandata, decreta &c. annullare jussi
 „non fuerint, tunc illorum transum-
 „ptum Prætoribus consignare tenean-
 „tur, & tunc primum illis morem ge-
 „rant, secus facientibus infligatur poena
 „mille florenorum, & reservata poena
 „arbitraria juxta edictum Anno 1702.
 „die 17. Aug. emanatum.,

X. „Præter numerum fixum nulla
 „Papistica Ecclesia erigatur, nec nova
 „ut vocant, statio, nec major nume-
 „rus Ecclesiasticorum in qualibet Sta-
 „tione inducatur, nec ulla Ecclesia in-
 „sciis aut invitis Prætoribus & Com-
 „missariis ampliatur vel renovetur, nec
 „id concedatur, nisi per Prætores Cal-
 „vinianos constiterit, illa loca, in qui-
 „bus Romano - Catholici conveniunt,

Dd 3

„ex-

Sæc. XVIII. „extrinsecus Ecclesiæ, aut publicæ
A. C. 1730. „ficii formam non repræsentare, ne

„ad publicam plateam protendere, „

XI. „Prætores & Præfecti in
„incumbant, ut peregrinationes, alie
„que publica & *superstitiosa* Romano
„Catholicorum exercitia etiam alie
„bita vi impediunt, atque in eos, quos
„vel facto, vel contumelioso verbo
„minis restiterint, tanquam publicos
„pacis perturbatores animadvertant.

XII. „Si vero ex ejusmodi
„lenta oppositione Justitiæ Adminis-
„trationis vel aliis aliquod damnum vel corp-
„rale vel temporale vel injuria infusa
„tur, incolæ illius loci, ubi hæc re-
„sistentia fuit facta, damnum re-
„censere teneantur. „

XIII. „Tandem omnes Prætores
„Scribæ & Tabularii, qui Religio-
„si Catholici in Curiis sunt, a suis Cur-
„iis juxta decreta Anno 1654. &
„29. Jul. & 1727. die 11. Octobr.
„moveantur. „ Egregium plane Cal-
„vinisticæ tolerantiaæ paradigma. Vnde
„si quis Princeps Catholicus in unum
„Præconem & Calvinistam sibi sub-
„jectum tam propudiosum, ac Religio-
„tam injurium promulgasset edictum
„quantos, quæso, clamores, querelas
„& tumultus in omnibus Imperii Co-
„curiis, & Principum aulis excitasset.

Protestantes? Conferat demum, Be- Sæc. XVIII.
nevolus Lector hoc ipsum edictum A. C. 1730.
cum Archiepiscopi Salisburgensis de-
creto, quod die 31. Octobr. Anno 1713.
contra subditos suos, qui se exterius
adhuc Catholicos profitebantur, pro-
mulgavit: facta autem hac collatione
pro sua æquitate judicet, an si Ca-
tholici in Belgio tum agentes vel ju-
stam in easdem petulantias, uti hi ru-
stici contra Archiepiscopum, contra
foederatos Ordines erumpendi causam
habuissent, aut si re ipsa erupissent,
an digni fuissent, ut eos eorumque
seditiosos motus Corpus v. g. Catholi-
corum Ratisbonæ vel alii Principes
Catholici potenti suo patrocínio contra
legitimum suum Principem
foverent?

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ CONTINUATÆ. LIBER CCXXVI.

CLEMENS XII. PONTIF. MAXI.
CAROLUS VI. ROM. IMP.

§. I.

*Controversia de successione in
mensum Ducatum.*

Fluxerat hic Annus sæculi decimi
octavi trigesimus primus pacis
dere & belli apparatu, tristibus ac
tis intermixtus. Discordiæ ponti-
erat Parmensis Ducatus, de cujus
cellione ingens mota erat controversia
quam, quemadmodum orta & con-
nuata fuerit, ab alto repetere, ab in-
stituto nostro haud alienum videretur
præsertim cum in hac lite summi Pon-
tifices potissimas fere partes habuissent
Parma fertilis Regio orientem versus
Mutinensi Ducatui adjacet, juxta latus
occ-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

occiduum Mediolanensi. Dividitur in quatuor partes Parmensem, & Placentinum Ducatus, Buxetanam regionem, & Vallem de Taro. Parmensem Ducatum ab antiquo rexerat Dux proprius, cui Romana Sedes illum ceu Ecclesiæ feudum commisit, ea lege, ut quotannis in supremi Domini recognitionem sedecim aureorum millia summo Pontifici penderet. Variis postmodum belli calamitatibus afflictabatur Parma, quam aliquamdiu unacum Placentia Galli tenebant, id ægerrime ferente Leone X. Pontifice Maximo, qui cum Carolo V. Imperatore pro defendenda Romanæ Ecclesiæ dignitate, & recuperandis ditionibus per Gallos ereptis mutuam armorum societatem iniit, & utrumque Ducatum Gallis eripuit. Hoc Ducatu ex fœdere Pontifici restituto, Laurentius Medicæus Alexandrum Medicæum Caroli V. Generum Florentiæ Ducem interemit, ejus Conjux vero Margaritha præfati Cæsaris Filia postmodum Octavio Farnesio, qui Pauli III. Nepos erat, nupsit, hocque connubio Parmensem & Placentinum Ducatum Domui Farnesiæ intulit. Eo tempore a nemine disputatum, an dominium directum penes Avum Mariti, aut Patrem uxoris esset. Nec tamen diu pacifica hæc possessio

Dd 5

tenuit,

Sæc. XVIII. tenuit; priusquam enim Carolus Imp.
A. C. 1730. Bononiam veniret, a tribus Pontifici

Legatis monebatur, ut juraret, senus
quam Pontificiæ libertati vim illaturum
Cæsar vero ita provide juravit, ut
de jure suo nihil decessurum testare
tur, hisque verbis Placentiam & Parmam
ceu Mediolanensi imperio antiquitus
attributas, & beneficiario nomine Im-
peratoribus obnoxias repetere crederetur.
Aucta autem erat æmulatione
alio prorsus infauſto casu; cum enim
Octavius Patrem suum, Petrum Alo-
sum Cæsaris jussu fuisse trucidatum
suspicaretur, & Placentia sibi a Fer-
nando Gonzaga Cæsareo Belliduce
repta necnon Parma obsessa fuisset, non
belli, quod *Parmense* vocant, flamma
exarserunt: Octavius enim Henrici III.
Galliarum Regis opem imploravit, quam
ille continuo addixit, & in Julium III.
Papam & Cæsarem arma movit, eo
quod ille Parmam, ceu feudum Ec-
clesiæ, hic vero tanquam Ducatum
Mediolanensis appendicem Octavio ex-
pugnare tentassent. Interea temporis am-
plius Ducatus varias subiere vicissitudines
quas tamen fusius attingere, Historiam
nostræ brevis dissuadet.

Demum anno currentis sæculi octavo
Carolus VI. Italiam victoricibus armis
ingressus, Franciscum Farnesium Parmæ
Ducem

Ducem compulit, ut Ducatum suum Sæc. XVIII.
 velut imperiale feudum agnosceret; A. C. 1731.
 reclamabat vehementer Clemens XI. reclamabat
 Pontifex; per conventionem tamen
 hæc controversia ad juris disquisitio-
 nem Romam remissa est. Qui Ponti-
 ficæ causæ favebant, antiquissimam
 allegabant donationem, quietam pos-
 sessionem, & quidem multo antiquio-
 rem ab ea, quæ Anno 1545. incepis-
 set, cum Paulus III. utrumque Duca-
 tum Petro Aloysio Farnesio in feudum
 Sedis Apostolicæ contulisset. Adde-
 bant, id quoque falsum esse ipsum
 Leopoldum Cæsarem ejusque Consilium
 Aulicum in literis ad Innocentium XII.
 datis Anno 1691. die 14. Dec. & 1697.
 27. Julii.

Contra Cæsarei multorum sæculo-
 rum possessionem opponebant, demon-
 strantes, hos Ducatus olim certo jure
 pertinuisse ad Imperium, nec constare,
 quod cum consensu totius Imperii fue-
 rint alienati, aut in Romanam Eccle-
 siam translati. Tam firma videbantur
 Cæsaris jura, ut cum circa successio-
 nem in Ducatum Florentinum & Par-
 mensem in Cameracensi congressu An-
 no 1721. quæstio moveretur, non jam
 actum fuisset, utrum Parmensis Duca-
 tus Imperii vel Ecclesiæ feudum foret,
 sed duntaxat Cæsar prætenderet, sibi
 hos

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

hos Ducatus tanquam *feuda Imperii* conferendi jus esse, Hispani vero contendere, illos *ceu bona allodialia* Caroli Philippi V. Filio ac Regio Infanti assignandos. Quinimo jam anno hujus seculi decimo octavo de utroque Ducatu Foederati Principes tanquam de propria ac minime controversa disputare, Pontificis consensu nequidem expectato; postquam enim Hispani Sardiniam & Siciliam victoribus armis emensi fuerant, Imperator pristina Monarchiam restitui veritus, infans Hispanis Londini cum Gallis & Anglicis foedus iniit, quod, cum eidem Holandiam quoque accederent, *foedus quadruplex* appellabatur. Statuebantur octo articuli, quorum quinto *eventualis*, ut vocabant, dispositio de Florentino Parmensi, & Placentino Ducatu facta est. Tenor illius erat sequens. „Quia „vero eo casu, quo magnum Hetruriae „Ducem, prout etiam Ducem Parmen- „Placentiaeque eorumque Successores „absque liberis Masculis decedere contingeret, ipsa ratio Successionis „ditiones ab iis possessas, novum facile bellum in Italia excitare posset, ob diversa videlicet Successionis iura, quæ præsens Hispaniarum Regina, nata Ducissa Parmensis, post decedendum priorum ante se hæredum

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„ex una, ex altera vero parte, Impe-
„rator & Imperium, in dictos Ducatus
„sibi competere utrinque obtendunt.
„Quo itaque gravibus ejusmodi con-
„tentionibus, & iis, quæ inde nasce-
„rentur, malis tempestive obviaretur,
„conventum fuit, ut Status seu Duca-
„tus, a præfatis Magno Duce Hetru-
„riæ, Parmæque & Placentiæ Duce
„modo possessi, futuris in perpetuum
„retro temporibus, ab omnibus Parti-
„bus Contractantibus agnoscantur, &
„habeantur pro indubitatis sacri Ro-
„mani Imperii feudis Masculinis. Vi-
„cissim sua Majestas Cæsarea per se
„cei Caput Imperii consentit, ut, si
„quando casus aperturæ dictorum Du-
„catuum, ob deficientiam hæredum
„Masculorum contingat, filius dictæ
„Hispaniarum Reginæ primogenitus,
„hujusque Descendentes Masculi, ex
„legitimo matrimonio nati, iisque de-
„ficientibus, secundo aut alii postgeniti
„ejusmodi Reginæ filii, si qui nasce-
„tur pariter cum eorum posteris Ma-
„sculis, ex legitimo matrimonio natis,
„in omnibus dictis provinciis succe-
„dant. Quem in finem, cum Imperii
„consensu opus sit, sua Majestas Cæsa-
„rea, pro eo obtinendo, omnem ope-
„ram impendet, eoque obtento Li-
„teras expectativas, investituram even-
„„ tua-

Sæc. XVIII. „tualement continentes, pro dictæ Regiæ
A. C. 1731. „filio, vel filiis, eorumque deces

„dentibus Masculis legitimis in dictæ
„forma expediri, easque Regi Catholico
„lico mox, vel saltem post duos me-
„ses, a commutatis Ratificationibus
„tabulis, tradi curabit, absque ali-
„tamen damno aut præjudicio, saltem
„que per omnia Principum, qui dictæ
„Ducatus in præsens obtinent, pos-
„sessione. „

„Conventum præterea inter Sacram
„Cæsaream Majestatem Regemque Catho-
„licum fuit, quod oppidum Liburni
„in perpetuum sit & permanere de-
„beat Portus liber, eo plane modo,
„quo nunc est. „

„Virtute Renuntiationis ab Hispa-
„niarum Rege in universas Italici
„tiones, Regna ac Provincias, que
„olim ad Reges Hispaniæ pertinebant
„factæ, ipse Rex præfato Principi
„filio Urbem Portus Longi, unacum
„ea parte insulæ Ilvæ, quam in
„actutum tenet, cedit, tradetque, quam
„primum dictus Princeps, extinctæ
„Magni Hetruriæ Ducis posteritas
„Masculina, in actuale ejusdem
„tionum possessionem immisus fuerit.

„Transactum insuper, ac solemniter
„stipulatione cautum fuit, quod ne-
„lus prædictorum Ducatum ac Ditionem

„num ullo unquam tempore aut casu
„possideri possit, aut debeat a Principe, Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
„qui uno tempore Regnum Hispaniæ
„obtinet, & quod nullus unquam Hi-
„spaniarum Rex tutelam ejusmodi
„Principis assumere possit, aut gerere
„valeat.,

„Denique conventum est, & in id
„omnes singulæque partes contrahen-
„tes pariter sese obligarunt, nunquam
„iri admissum, ut viventibus adhuc
„præsentibus Ducatum Hetruriæ Par-
„mæque Possessoribus, aut eorum Suc-
„cessoribus Masculis, ullus unquam
„miles cujuscumque Nationis, sive
„proprius, sive conductitius ab Impe-
„ratore & Regibus Hispaniæ ac Gal-
„liæ, aut etiam a Principe ad eam
„successionem supra designato, in dicto-
„rum Ducatum provincias & Terras
„induci aut ullum ab iis præsidium Ur-
„bibus, Pontibus, Oppidis & Fortalitiis
„in iis sitis imponi possit.,

„Ut vero dictus Reginæ Hispaniæ
„filius ad Magni Ducis Hetruriæ, Par-
„mæque & Placentiæ Ducis successio-
„nem per hunc Tractatum designatus,
„contra omnes Casus uberiore securi-
„tate fruatur, certiorque de executione
„promissæ sibi successionis reddatur,
„necnon Imperatori & Imperio feu-
„dum desuper constitutum illibatum
„ma-

Sæc. XVIII. „maneat, utrinque placuit, ut Miles
A. C. 1731. „præfidiarius, numerumque tamen
 „sex millium non excedens, in præ-
 „cipua ejusdem Oppida Liburnum scilicet
 „licet, Portum Ferrarium, Parmam
 „Placentiamque imponatur, ab Helvetiis
 „vetiæ pagis, vel ut vocant, cantonibus,
 „nibus, quibus cantonibus hunc
 „finem subsidium solvent tres partes
 „contrahentes, mediatoris vices gerentes,
 „rentes, ac Miles ille ibidem contentus
 „nuetur, usque dum casus diætæ Successionis,
 „quod Oppida sibi commissa dicto Principi ad eandem designatam
 „tradere tenebitur, existat, absque ulla tamen molestia,
 „aut sumptuum præsentium possessorum, eorumque
 „Successorum Masculorum, quibus etiam dicti Milites
 „præfidiarii, juramentum fidelitatis sunt præstiturum,
 „nec aliam ullam sibi assument auctoritatem,
 „præter solam Urbium tuarum Custodiæ suæ commissarum.

§. II.

Solemnis protestatio contra hunc articulum ab Innocentio XIII. P. interposita.

Quamprimum Innocentius XIII. Papa tam Londini, quam Cameraci in Parmensi & Placentino Ducatu tamquam

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

quam de Imperii feudis disponi com-
pererat, Romanæ Ecclesiæ jura violari
ratus, Bartholomæo Maffei Athenarum
Archiepiscopo & apud Galliarum Re-
gem Nuntio Apostolico Anno 1722. die
decima quinta Mensis Septembris ne-
gotium dedit, ut Pontificis nomine ad-
versus omnia, quæ hac in re contra
Sedis Romanæ jura decernerentur,
palam reclamaret. Ipse etiam Ponti-
fex Carolum Imperatorem, ceterosque
Germaniæ Principes gravissimis oppido
literis hortabatur, ut a cæptis abstine-
rent; incerta enim Regnorum dominia,
uti aiebat, non inter latebras obscuræ
antiquitatis esse quærenda, sed vetera
& recentia monumenta respicienda esse,
ex his vero S. Sedis dominium in has
civitates clarissime patefieri, insuper
suffragari potissimum duobus abhinc
sæculis continuatam, quietamque Roma-
norum Pontificum possessionem ad hunc
usque diem protractam, semperque
tributum quotannis pendi solitum: gra-
vissimam ergo injuriam Sedi Apostolicæ
inferri, si ea inconsulta Parmæ & Pla-
centiæ Ducatus Carolo Hispaniæ Prin-
cipi assererentur &c. Cum autem Pon-
tifex hisce monitis ac literis nihil pro-
ficere, alium Præfulem Cameracum
emisit, qui adversus eventualem dispo-
sitionem reclamaret, & omnia in Sedis
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Ee Apo-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Apostolicæ præjudicium decreta
quam nulla & irrita declararet.
ergo Cameraci solemnem protestati
nem opposuit hoc tenore.

„ Ut primum Sanctissimus Dominus
„ noster Innocentius, Divina Providen-
„ tia Papa XIII. accepit, in conventu
„ ac Comitibus hac in civitate Cameraci
„ censi aperiendis, generalem Con-
„ diam inter Orthodoxos Principes
„ componendam esse, ut per sinceram
„ reconciliationem, sedatis acerbissimis
„ diffidiis, quibus illorum animi agi-
„ bantur, desiderata tandem tranqui-
„ litas firmaretur, nullis nec prelo-
„ apud Deum, nec officiis & cohorta-
„ tionibus apud eosdem Principes con-
„ silia hæc promovere, atque ad im-
„ universæ Christianæ Reipublicæ
„ lutare opus, benedicente Domino pro-
„ ficiendum, illos urgere nunquam
„ desit: ea tamen Sanctitati suæ man-
„ & fiducia fuit, ne quid nimirum
„ juris ac detrimenti in ipsa optati-
„ simæ licet Concordiæ Sanctione, Or-
„ tholicæ Religioni, atque Sedis Apo-
„ stolicæ & Ecclesiarum juribus im-
„ retur; quibus jam tum ab initio
„ Pontificatus, tam per suos apud
„ fatos Principes Nuntios, quam per
„ seipsum, cum eorum Ministris Roma-

„commorantibus, opportune prospici- Sæc. XVIII.
„cere non intermisit.” A.C. 1731.

„At, post longas moras, quæ pu-
„blicam expectationem protrahebant,
„gravissimum illi accidit diversis ex
„partibus sibi allatum Nuntium, Came-
„racensem istam Concordiam ea de-
„num ratione parari, ut veluti præ-
„cipua, ac, ut ajunt præliminaris illam
„conciliandi conditio, futura sit even-
„tualis investitura Ducatus Parmæ &
„Placentiæ a Catholico Rege Philippo V.
„pro Regio Infante Carolo ejusdem
„filio petenda, eique ab Imperatore
„Carolo VI. tanquam de feudo Imperii
„concedenda: Idque in Comitibus Ra-
„tishonensibus propositum, a Germa-
„niæ Principibus per suos Administros
„ibi congregatos confirmatum atque
„approbatum fuisse; amplis verbis
„gratias agendo Imperatori, pro cura
„impensa pro amplificandi Imperii ju-
„ribus, ut legitur in capitulo Electo-
„rali dictato Ratisbonæ 1722. & in
„Concluso Principum ac statuum Im-
„perii.”

„Quapropter cum dubitari possit,
„quod, ut ibi decretum deliberatum-
„que jam fuit, reipsa deveniatur ad
„concessionem dictæ eventualis Investi-
„turæ ejusdem Ducatus Parmæ, &
„Placentiæ, qui nulla ratione ad jura
E e 2 „lin-

Sæc. XVIII. „Imperii pertinet, sed ut omnibus
A. C. 1731. „torium manifestumque est, non al-

„rius, quam sacræ Sedis & Romanæ
„Pontificis directo, alto & supremo
„Dominio subest: idcirco Sanctissimus
„Pater, ex credito sibi divinitus Apo-
„stolici officii debito, tam apertæ
„rimum Sedis Apostolicæ læsioni
„ture occurrere volens, Illustrissimus
„& Reverendissimo Domino Barthe-
„lomæo Massei Athenarum Archiepiscopo,
„Episcopo, suo & ejusdem Sedis Apo-
„stolicæ in Galliarum Regno Nuncio
„ordinario, utpote vicino ejusdem
„Ministro injunxit, ac speciali man-
„dato commisit, ut juxta generatim
„& amplissimas facultates ipsi
„tributas per literas in forma Brevis
„eidem directas sub die 15. Mensis
„Septembris Anni 1722. tanquam
„ejusdem Sanctitatis suæ ac Romanæ
„Ecclesiæ verus & legitimus Procura-
„tor, Actor, & Negotiorum gestor,
„vel per seipsum, vel per alium
„eo huc mittendum (cui tamen nullum
„extrinsecum Ministerii titulum com-
„municare voluit) Sedem præfata-
„am a quibusvis præjudiciis. quæ ei
„ejusdem Concordiæ tractatione,
„tiam illius eventu minime expectari
„quomodolibet obvenire possent, quæ
„cumque opportuniori ratione cura &
„studio

„studio præservare illæsamque ac far- Sæc. XVIII.
„tam tectam reddere, ac illa ante- A.C. 1731.
„vertere adniteretur.,

„ Ut igitur idem illustrissimus Athe-
„narum Archi - Episcopus vel ipsis e-
„tiam injustis dictæ Concordiæ initiis,
„quibus Apostolicæ Sedis jura adeo
„manifeste impetuntur, Pontificium
„dissensum & improbationem oppone-
„ret, ac novis adhuc specialibus a
„Sanctitate sua, per alias in simili for-
„ma Brevis die 16. Februarii Anni
„1723. expeditas literas, ad eum in-
„terim prolatis Mandatis obtempera-
„ret, me huc ablegavit, ut Sanctitatis
„sux jussa exequendo, Romanæ Ec-
„clesiæ rationibus legitimis remediis
„consulam, ne ullo unquam tempore
„S. Sedis acquiescentia prætendi pos-
„sit. Licet autem, ut id pro officii
„mei ratione exequar, ejusdem Sedis
„titulos & jura, quorum solus Deus
„judex est, hic proferre, & recensere
„non debeam, minus vero operæ pre-
„tium sit, quoad longissime potest mens
„nostra, respiciendo spatia præteriti
„temporis, memoriam rerum recordari
„ultimam: id tamen non omittam,
„neminem videlicet latere, duobus &
„vitra abhinc Sæculis Romanam Ec-
„clesiam dicti Ducatus supremo, alto
„& directo Dominio pacifice potitam
E e 3 „ fuisse:

Sæc. XVIII. „fuisse: nec minus exploratum est

A. . 1731. „felicis recordationis Paulum III. eum

„dem Ducatum in feudum concessit

„Petro Aloysio e Domo Farnesia, e

„signatis personis ex dicta Domo

„Familia in ipso successuris, certis

„appositis pactis & conditionibus

„illis perpetuo adimplendis; cujus

„cessionis ac Investituræ lege semper

„fideliterque hactenus servata, quoties

„possessorem Feudi decessisse contigit

„ejusdem filius primogenitus, tu

„quam Ecclesiæ Romanæ Feudatarius

„publica Legatione supplicans pro

„vestituræ renovatione, a summo Pontifice

„pro tempore existente illam ob-

„tinuit; omnesque demum, tam

„mirum modernus Dominus Parma

„& Placentiæ Dux, quam ejus in dicto

„Ducatu Prædecessores palam, &

„omnium oculis spectantibus solem-

„ter semper solverunt annuum Can-

„tuum perenne dicti supremi

„mini S. Sedis & Vassallagii testimo-

„nium in originaria Investitura Feo-

„dario imperatum & præscriptum.

„Quæ sane omnia, cum probe nota

„essent, tum præcessoribus Imperatoribus,

„Imperii tamen jura minime

„obtendentibus, tum præcipue glorio-

„sissimæ memoriæ Leopoldo; idem

„dum S. memoriæ Innocentius XII.

„ver-

„vehementer apud illum conquestus Sæc. XVIII.
 „fuit, quod militares ejus copiae in- A.C. 1731.
 „gressæ essent ditionem Parmensem
 „& Placentiam Romanæ Ecclesiæ feu-
 „dum, facti hujus eam attulit excu-
 „sationem, nempe quod ipse a Prin-
 „cipis, & sibi tam arcte conjuncti, &
 „S. Sedis Vasallagio adstricti ditionibus
 „certo abstinuisset, nisi summa necessi-
 „tas eum coegisset, ad milites in illas
 „immittendos: ut etiam Comite, Phi-
 „lippo Maria Scoto dicti Domini Ducis
 „Alegato, ejus nomine poscente com-
 „pensationem ingentium contributio-
 „num ab eodem subministratarum, at-
 „que damnorum, quæ ob Cæsareum
 „militem, in sua ditione ad hiberna
 „missum illata illi fuerant, prædictus
 „Imperator professus fuit atque decla-
 „ravit, adeo gravia incommoda D. Du-
 „cis ditioni invexisse non ex Vasallagii
 „debito, sed, quia rerum ac tempo-
 „rum conditio, ipsum, tametsi invi-
 „tum, ad id compulerant. Porro ec-
 „quis nescit, fel. rec. Clementem
 „P. P. XI. ad ejusdem Ducatus defen-
 „sionem & custodiam, inter novissimos
 „Italici belli motus Romanæ Ecclesiæ
 „vexillum in illis Arcibus & Munitio-
 „nibus explicavisse, atque Pontificium
 „præsidium collocasse: Cæsaribus &
 „Foederatorum Regum Exercitibus ac
 „Du-

Sæc. XVIII. „Ducibus id spectantibus, nemine ve
A. C. 1731. „adversus adeo constans & publico

„supremi S. Sedis Domini exercitum
„reclamante.,

„In tanta itaque juriū sanctæ
„manæ Ecclesiæ perspicuitate atque
„videntia, quæ Religio, quæ iustitia
„ratio pati poterit, ut cum adeo gra
„illorum jactura ac impendio, pro
„Imperii, nova ac indebite promissa
„quæ sita accessione amplificentur? Ad
„quæ pax inter Christianos Principes
„coalescere poterit, quæ diu man
„sit, si eadem auspicianda est violento
„lio, quo S. Sedes & Christi Vicaria
„tanta cum injustitia saarumque ratio
„num detrimento turbatur supremo
„alto ac directo Dominio dicti Ducatus
„antiquissimis titulis, plurium sæculorū
„rum pacifica quasi possessione, & ge
„tium denique consensu constabilitatis
„Quemadmodum igitur Sanctissimus
„Pater, quo tantam injuriam proprie
„saret, atque Romanæ Ecclesiæ jura
„vindicaret & assereret, non de
„omnibus paternis officiis, quibus
„tum per literas suas Apostolicas quā
„Nuntios suos, Catholicos Principes
„admoneret, atque ab injustis hac
„re susceptis consiliis revocaret, in
„ego reverenter atque humiliter ob
„quando menti Sanctitatis suæ, ut

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„utendo facultatibus ejusdem auctori-
 „tate mihi, a præfato Illustrissimo Nun-
 „tio attributis, ut demandatum officium
 „adimpleam, & ut plenius omnibus
 „innotescat & palam sit, quod ipse
 „summus Pontifex ejusmodi præjudi-
 „ciis non modo non assentitur, nec
 „unquam assensurus est, sed illa ex-
 „presse impugnat, reprobatur, ac rejicit,
 „prout etiam Successores ejus certo
 „impugnaturi, reprobaturi, & reje-
 „cturi semper erunt, omnibus meliori-
 „bus modis, via, jure, causa & forma,
 „quibus pro ejusdem officii mei ra-
 „tione possum & debeo, in hoc publico
 „conventu, publice solemniterque
 „declaro, atque protestor, nihil, quod
 „pertinet ad Ducatum Parmæ & Pla-
 „centiæ a quopiam in præjudicium,
 „tum directi Domini, tum jurium
 „sanctæ Romanæ Ecclesiæ competen-
 „tium innovari, statui, vel disponi
 „posse, vel potuisse. Proptereaque
 „quascumque Tractationes, conven-
 „tiones, Pacta, Dispositiones, illarum-
 „que Confirmationes & Approbatio-
 „nes tam hic, quam in Comitibus Ra-
 „tisonensibus, ac Capitulo & Con-
 „clavo præfatis, sive etiam alibi & ubi-
 „cumque, super ejusdem Ducatus e-
 „ventuali Investitura, infeudatione, Con-
 „cessione, Successione, Possessione &
 „Frui-

Sæc. XVIII. „Fruitione, magisque ipsam eventum
A. C. 1731. „lem Investituram, Infeudationem seu

„Concessionem, quibuscumque verbis
„clausulis & formulis, tam directe
„quam indirecte, tam principaliter
„quam incidenter, & alias quomodolibet
„cumque, & quandocumque factis
„seu quod absit, faciendis, omnibus
„nullas, irritas, invalidas, inanes,
„nullius roboris ac momenti, cum omnibus
„nibus inde secutis & quandocumque
„forfan secuturis ab ipso initio fuisse
„esse, & perpetuo fore; illaque idcirco
„pro facultatibus, mihi, ut supra, concessis,
„cessis, & munere, quo fungor, &
„nomine supradicto, omni meliori
„modo, quo possum ac debeo, reprobis
„rejicio atque impugno, nec ex illis
„cuiquam aliquod jus, vel actionem
„aut titulum, etiam coloratum, vel
„possidendi, aut præscribendi causam
„tamenli immemorabile tempus acquisi-
„situm, vel acquisitam fuisse, vel esse
„aut quandocumque acquiri vel con-
„petere posse, neque illa statum ullum
„facere, vel fecisse, vel in posterum
„facere posse: sed perinde, ac si non
„quam emanassent, aut emanarent
„vel facta non fuissent, vel forent, præ-
„non emanatis, & non factis perpetuo
„habendas esse: ideoque eisdem nullis
„unquam tempore refragantibus, se
„pre-

„premiū, altum & directum Domi-
 „nium, & alia omnia quæcumque
 „sanctæ Sedis & Romanæ Ecclesiæ
 „jura super prædicto Ducatu Parmæ
 „& Placentiæ, salva, integra, illæsa,
 „inviolata fuisse, & esse, & perpetuo
 „fore, rursus protestor atque declaro.
 „Actum Cameraci die Mensis Martii.
 „Anno millesimo septingentesimo vige-
 „simo tertio, indictione prima, Pontifi-
 „catus SS. DD. N. Innocentii Papæ
 „XIII. Anno secundo.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

§. III.

*Successio in utrumque Ducatum Carolo
 Hispano per diploma Cæsa-
 reum vindicata.*

Insuperhabita Pontificis oppositione
 ipsemet Carolus VI. Imperator con-
 sensit, ut juxta tenorem Articuli V.
 foederis Londinensis, si Farnesiana Do-
 mus sine prole mascula decederet,
 Parmensis & Placentinus Ducatus in
 Carolum Philippi V. Hispaniarum Re-
 gis Filium devolveretur. Hanc in rem
 Imperator Viennæ die nona Decem-
 bris Anno 1723. Cæsareum hoc diplo-
 ma edidit.

„Agnosimus & notum facimus re-
 „noscere Præsentium universis, quod cum
 „tanto sollicitudinis studio ad nunc
 „pro-

Sæc. XVIII. „promovendum, qui *Cameraci* pender
 A. C. 1731. „noscitur, congressum festinamus

„quanto amore *Pacis Tractatui* Quadri-
 „plicitis fœderis die secunda Augusti
 „no millesimo septingentesimo decimo octavo
 „inito, subscripto accessimus, & cum
 „in ejus *Articulo* quinto conventum
 „fuerit, quod ad pristina *Superiorum*
 „*Imperialis* jura, Status, seu Ducatus
 „a Duce *Hetruriæ*, *Parmæque*, &
 „*Placentiæ* Duce modo possessi, fuer-
 „ris in perpetuum temporibus ab om-
 „nibus partibus contractantibus agno-
 „scantur, & habeantur pro indubitatis
 „sacri Romani Imperii feudis masculis
 „nis. Et nos, quantum in nobis erat
 „cei Caput Imperii, insuper consensimus,
 „rimus, ut, si quando casus apertus
 „dictorum Ducatum ob deficientiam
 „hæredum masculorum contingat, tunc
 „præsentis Serenissimæ & Potentissimæ
 „Principis *Dominicæ Elisabethæ* Hispa-
 „niarum Reginæ, natæ Ducissæ *Parmæ*
 „*mæ*, ac *Placentiæ*, Filius primogenitus
 „Serenissimus *Carolus* Hispano-
 „rum Infans, consanguineus & Primogenitus
 „ceps noster charissimus, hujusque
 „descendentes Masculi ex legitimo ma-
 „trimonio nati, iisque deficientibus
 „cundogenitus, aut alii postgeniti dictæ
 „Reginæ Filii, si qui nascentur, post-
 „ter unacum eorum posteris masculis

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„ex legitimo matrimonio natis, in om-
„nibus dictis Provinciis succedant, &
„quod nos solitum Romani imperii con-
„sensum desuper requisituri, eo obtento
„literas expectativas, Investituram e-
„ventualem continentes pro dictæ Re-
„ginæ Filio vel filiis, eorum descen-
„dentibus masculis legitimis, in de-
„bita forma expediri, easque Regi Ca-
„tholico tradi curabimus, absque ullo
„tamen damno, aut præjudicio, sal-
„vaque per omnia Principum, qui
„dictos Ducatus in præsens obtinent,
„possessione. Et post nunc exhibitum
„nobis sacri Imperii Romani - Germa-
„nici consensum, cum res in eo sit, ut,
„si nobis, nostrisque Successoribus Ro-
„manis Imperatoribus ac Regibus
„legitime inrantibus, dictoque Ro-
„mano Imperio præfatus Princeps Ca-
„rolus cæterique ejus descendentes,
„aut ipsius fratres, & eorum masculi
„antedicti, omnia & singula debite fa-
„ciant & præstent, quæcumque fideles
„obedientesque Principes & Vasallos
„Italicos de jure aut consuetudine &
„antiquis feudorum rationibus sub
„Throno imperiali constanter & per
„omnia præstare & facere decet.,
„Nos in conformitate prænominati
„integri Articuli quinti, & non aliter,
„atque in sinceram ejusdem executio-
„nem,

Sæc. XVIII. „nem, gratiæ expectativæ Investituræ
A.C. 1731. „ram eventualem continentis, juxta

„ritum ac stylum Cæsareum solitum
„Diploma Imperiale ea, qua convenit
„tum est, lege, modo ac forma eadem
„Principi Carolo concedere & elargiri
„possimus ac debeamus. „

„Proinde ex certa scientia nostra
„animo bene deliberato, ac sano
„cedente consilio, deque Cæsareæ
„firæ Majestatis potestate, nostro, no-
„strorumque in Diademate Imperii
„legitimorum Successorum Romanorum
„Imperatorum ac Regum nomine
„præfato Principi Carolo ejusque de-
„scendentibus, necnon dictæ Hispani-
„æ Reginæ fratribus, eorumque po-
„steris, uti supra, legitime natis, aut
„nascituris masculis harum vigore lin-
„tearum benigne concesserimus & his
„decreto ac Diplomate Imperiali ex-
„pectativam, vim ac roborem eventuale
„Investituræ continentem, clementer
„elargiti sumus, Eundemque Prin-
„cipem Carolum pro se, suisque Succe-
„ssoribus masculis legitimo ex ma-
„trimonio descendentes, nec non po-
„steris & singulis supra recensitis
„ipsius fratribus & eorum masculis
„legitimo matrimonio natis aut nas-
„cituris, prædictis de Ducatibus aut fe-
„udis, tanquam veris feudis Imperii

„rialibus Italicis Masculinis, memo Sæc. XVIII.
„ratum in eventum aperturæ & cadu- A.C. 1731.

„citatis, quo scilicet præsentibus ex
„domo Medicea ac Farnesia possessores
„sine prole legitima naturali mascula
„successionis capace vivere desierint,
„de Cæsareæ nostræ potestatis pleni-
„tudine, juxta expressum legeque Im-
„periali receptum ordinem primogeni-
„turæ eventualiter infeudaverimus,
„atque investiverimus, quemadmo-
„dum tenore præsentium hocce De-
„creto & Diplomate nostro Imperiali,
„vim eventualis investituræ habente,
„de jure, lege, aut consuetudine im-
„periali eundem Principem Carolum
„de prædictis Hetruriæ, Parmæ, Pla-
„centiæque Ducatibus seu statibus,
„omnibusque ipsis competentibus ju-
„ribus, & pertinentiis ac horum Du-
„catuum Dominio tempore præfati fœ-
„deris Londini subscripti, realiter pos-
„sellis infeudamus ac investimus.

„Cujus infeudationis virtute idem
„hic Princeps Carolus in casu, ut su-
„pra, aperturæ dictorum Ducatum
„seu statuum immediate possessionem
„omnimodo, & administrationem as-
„serere sibi, & consequi poterit nempe
„Ducatum seu statuum, nunc a ma-
„gno Hetruriæ Duce possessorum, sta-
„tim ac proles dicti Ducis mascula
„legi-

Sæc. XVIII. „legitima, & Ducatum seu statum
 A. C. 1731. „a Parmæ Placentiæque Duce mun-

„possessorum, statim ac proles Farnesi
 „mascula legitima defecerint, nostris
 „cæteroqui & sacri Imperii, nec
 „aliorum quibuscumque juribus semper
 „salvis, ac nominatim hac disarta
 „conditione, ut in casu existentis
 „liter aperturæ, & quoties deinceps
 „ille casus evenerit, actualement & p
 „prie sic dictam Investituram a nobis
 „nostrisque Successoribus Romanis
 „Imperatoribus & Regibus, mem
 „ratus Princeps, cæterique, ut sup
 „ipsimet, aut per legitimos post
 „spensationem Imperialem validos,
 „sufficientes Mandatarios, tempore
 „loco styloque consuetis, requirent
 „debitum homagium facere, ac p
 „statis quibuscumque penes Consiliarios
 „Cancellariam nostram Imperialem
 „Aulicam præstandis coram Thesaur
 „nostro Cæsareo recipere, & solui
 „desuper fidelitatis iurjurandum præ
 „stare teneatur, teneanturque, p
 „in feudis & homagiis Italicis recept
 „Cæsarei Romano - Germanici iur
 „& moris est, secus vero in conform
 „tate ejusdem totius Articuli quinti
 „foederis Londinensis, hisce disartim
 „& sub conditione sine qua non dec
 „rantes nos & sacrum Imperium ad
 „pet

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„permittendam continuationem posses-
„sionis nominatorum Ducatum seu
„statuum teneri nec velle nec posse.
„Salvo porro, uti præfertur & dicto
„in foedere cavetur, Principum præ-
„sentium ac Ducatum Hettruriæ, Par-
„mæ ac Placentiæ possessorum omni-
„modo jure, insuper & reliqua hujus-
„dem Articuli quinti stipulatione per
„omnia & semper salva, quod nempe
„nullus prædictorum Ducatum aut
„statuum, ullo unquam tempore aut
„casu, a Principe, qui Regnum Hispa-
„niarum obtinet, possideri possit aut
„debeat, & quod nullus unquam Hi-
„spaniarum Rex tutelam ejusmodi Prin-
„cipis assumere possit aut gerere valeat.

„Ac propterea mandamus & præ-
„cipimus omnibus & singulis nostris,
„& Imperii sacri Electoribus ac Prin-
„cipibus, tam Ecclesiasticis quam sæ-
„cularibus, Archi-Episcopis, Episco-
„pis, Abbatibus, Ducibus, Marchio-
„nibus, Comitibus, Baronibus, mili-
„tibus, Nobilibus, Clientibus, Capi-
„taneis, Vicedominis, Locumtenenti-
„bus, Gubernatoribus, Præsidentibus,
„Præfectis, Castellanis, Rectoribus,
„Magistratibus, Antianis, Vexilliferis,
„Potestatibus, Civium magistris, Con-
„sulibus, Judicibus ac generaliter om-
„nibus nostris, ac Sacri Romani Im-
„perii

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

Ff

Sæc. XVIII. „ perii, Regnorum & Provinciarum
A. C. 1731. „ strarum hæreditariarum subditis & fi-

„ libus dilectis, cujuscumque statu
„ gradus, ordinis, Dignitatis aut
„ eminentiæ fuerint, ut sæpe nomi-
„ tum Principem Carolum, vel
„ Successores & hæredes, aut ex
„ dicta Regina fratres, ut supra, qui
„ hanc concessionem & gratiam nomi-
„ imperialem nullatenus impediant
„ turbent, sed potius defendant ac
„ nuteneant, idque etiam ab illis, qui
„ tum in ipsis erit, fieri studeant ac
„ rent, nec turbari aut impediri sin-

Præterea Ludovicus I. Philippus
Regis Filius Madriti die 24. Febr. 1731.
Georgius Angliæ Rex die 23. Jan. 1731.
Ludovicus Franciæ Rex die 23. Jan. 1731.
successionis jus Carolo Hispano a-
tum suo quoque assensu firmavit
cunctasque investituræ conditiones
observaturos spondebant.

§. IV.

Continuata Pontificis oppositio

Nihilominus mortuo Innocentio XIII.
Benedictus XIII. Pontifex suorum
Prædecessorum exemplo præten-
dis Apostolicæ jura continuato ser-
tueri constituit. Eo fine die undecima
Junii Anno 1725. Patrum Senato-
habet

habuit, ubi coram Cardinalibus de ser- Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
vandis hisce juribus in Parmam & Pla-
centiam adversus initæ pacis conditio-
nes reclamabat, his usus verbis:

Venerabiles Fratres!

„Ad gravissimas Apostolatus curas,
„quibus undique distringimur, novæ
„inde sollicitudines accesserunt, unde
„allevamentum nobis potius & volu-
„ptatis fructus provenire debuissent:
„Nihil enim optavimus impensius, aut
„ardentius ab omnipotente Deo flagi-
„tavimus, quam ut inter Charissimos
„in Christo Filios nostros Carolum, Ro-
„manorum Imperatorem Electum, &
„Philippum, Hispaniarum Regem Ca-
„tholicum, stabilis animorum concor-
„dia, & Pax sincera coalesceret, qua
„nimirum ad Orthodoxæ Religionis
„Incrementum, ad hujus sanctæ Sedis
„præsidium, atque ad publicam Christi
„fidelium tranquillitatem nihil oppor-
„tunius aut conducibilius esse possit:
„Verumtamen jucunditatem optatis-
„simæ Pacis pacta conventa, Justitiæ
„legibus absque, ita infecerunt & con-
„turbarunt, ut, Pacem initam gratu-
„lantes, appositæ Pacis condiciones
„rejicere ac detestari debeamus. Enim-
„vero, præter alias conventiones, in
Ff 2 „Ca-

Sæc. XVIII. „Catholicæ Religionis præjudicium re

A. C. 1731. „gentes, & juribus hujus sanctæ E

„clesiæ in Regnum Siciliae refragante

„illud etiam convenisse rescivimus,

„Investitura Ducatus Parmensis,

„Placentini, quam eventualemente appo

„lant, Carolo, Hispaniarum Infant

„contra exploratissima jura supra

„Dominii hujus sanctæ Sedis, ab in

„peratore tradatur.,

„Jam est autem Fraternitas

„vestris satis compertum, quam fore

„ter opportuneque ejusmodi consili

„& conatibus antevertere studuerit

„licis recordationis Innocentius XII

„Prædecessor Noster, datis ad Catho

„licos Principes literis, & solenn

„Protestationis formula in Conventu

„Cameracensi per idoneum Ministrum

„exhibita, atque in Publico ejusdem

„civitatis Tabulario, Magistratibus con

„sistentibus, deposita, cujus vestigi

„vacante hac sancta Sede Fraternitas

„vestræ sollicitè ac studiosissime insisten

„perrexerunt, ut intentatam Apolo

„licis rationibus injuriam averteret

„& propularent: Nos autem, qui p

„consecrata possessione custodienda, m

„laORES, nec molestias, Domino m

„xiliante reformidamus, nostris atque

„hujus sanctæ Sedis apud Catholicos

„Principes Nuntiis jam tum ab initi

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„Noſtri Pontificatus, aſſiduis vero Man-
„datis negotium dedimus, ut injurioſis
„tractatibus obviam ire niterentur: ne-
„que ullas noſtri muneris partes reli-
„quas nobis fecimus, aut impoſterum
„faciemus, ut Sanctuarii jura ſarta
„teſta ſerventur. Interea dolorem,
„quem ex iniquis Conditionibus ſuſce-
„pimus, ſtatim ex hoc loco vobis
„communicandum duximus, illarum
„injuſtitiam palam deteſtantes, & hoc
„improbationis ac diſſenſus ſolemne do-
„cumentum eſſe volentes, nihil deinceps
„omiſſuri, ut per alia juris remedia &
„Apoſtolatus officia Noſtris rationibus
„proſpiciamus. „

„Verum enimvero recreat Nos,
„Venerabiles Fratres, & mirifice ſu-
„ſtentat tantorum Principum perſpecta
„juſtitia, atque in hanc ſanctam Sedem,
„reſque ſacras religio ſingularis, quæ
„nos dubitare non ſinit, quin illuſtria
„de more tam æquitatis, ac pietatis
„ſuæ, quam filialis erga nos & hanc
„ſanctam Sedem obedientiæ testimo-
„nia ſint edituri; reſciſſis, ac dele-
„tis pactis & conventionibus, quæ non
„Pacis firmitatem & auſpicata Princi-
„patus fundamenta polliceri poſſent,
„ſed divinam potius indignationem, &
„Regnorum pericula denuntiare. In-
„terea, Venerabiles! piis obſecratio-
„nibus, quæ ſunt arma potentiæ, Deo

Ff 3

„in-

Sæc. XVIII. „ instantes erimus, ut respiciat Domi
A. C. 1731. „ nus in hæreditatem suam, nec
 „ illis nos detrimenta metuere patiamur
 „ quorum Patrocinio sanctæ Ecclesiæ
 „ rationes tuendas & vindicandas com-
 „ modavit. „

§. V.

*Jus Successionis Carolo Hispano
 huc firmitus assertum.*

Eodem adhuc anno Imperator, qui
 hucusque cum Hispaniarum Rege
 collidebatur, mox litibus inter se com-
 positis cum ipsomet Hispano privatus
 Viennæ pacem iniit, cujus præcipua
 qui controversum successionis jus spectare
 bant, tituli erant sequentes: I. „ Agre-
 „ scat Cæsar Philippum Hispaniarum
 „ Indiarum Regem, omnesque eorum
 „ descendentes, masculos, & foeminas
 „ finet iis pacifice frui. „

II. „ Contra vero Philippus sua
 „ Successorum nomine renuntiet omni-
 „ bus ditionibus, quas Cæsar in Italia
 „ & Belgio possidet, & olim ad Bel-
 „ gicam Hispaniam pertinuerant.

III. „ Inter quas etiam est Marchia
 „ natus Finalensis, quem Cæsar Anno
 „ 1713. Genuensibus cessit. Renuntia-
 „ item regno Siciliæ, ad quod sibi
 „ gressum ante servaverat.

IV. „Cæsar consentiat, ut primo-
 „genitus Reginæ Hispaniæ succedat in Sæc.XVIII.
A.C. 1731.
 „Ducatus Florentinum, Parmensem &
 „Placentinum, a Cæsare tanquam feuda
 „Imperii recipiendos, postquam Impe-
 „rio fuerint aperti.

V. „Si primogenitus (Carolus)
 „cum suis descendantibus masculis de-
 „fecerit, accipiat illos sub eodem nexu
 „feudali secundogenitus, ejusque po-
 „steri masculi.

In hoc interim statu res permanfit,
 donec Antonius Dux ultimus Farne-
 sianæ stirpis furculus Henriettam Rei-
 naldi Mutinæ Ducis Filiam sibi connu-
 bio junxerat. Hic enim, cum exiguam
 ex ea suscipiendæ prolis masculæ spem
 haberet, haud ægre quidem ferebat,
 quod Carolus Hispaniæ Infans, utpote
 sibi affinis in hæredem designaretur;
 ubi tamen intellexerat, se nondum
 mortuo Philippum V. in id data fide cum
 Gallis & Anglis convenisse, ut ad Ca-
 roli successionem firmiter stabiliendam
 præsidariæ Hispanorum copiæ in Du-
 catum arces se adhuc vivente immit-
 terentur, inde gravissime commotus,
 a Sacro Cardinalium Collegio (tunc
 enim Sacra Sedes vacabat) petiit, ut
 adversus omnem externi militis vim at-
 que conatum, præcipuè urbes Pontifi-
 cio milite muniarentur, vel saltem per

F f 4

Cura-

Sæc. XVIII. Curatorem aliquem sub potestate Sedis
A. C. 1731. Apostolicæ tanquam supremæ earum

Dominæ servarentur. Id ipsum Dux a Clemente XII. recens electo Pontifice impensius efflagitavit, qui jura aliorum præcoci impetu invadi iniquo tulit animo, ac propterea vim antevertere copiasque Ferraria Parmam mitti decrevit. Nihilominus tamen, quod animo conceperat, adhuc differre fecit duxit, a Germanorum copiis prævidendi veritus: hæ enim, cum magno numero apud Casale majus jamjam constitissent, duobus omnino itineribus propius, quam Ferrarienses, Parmam Urbi aderant. Nil ergo Pontifici reliquum erat, nisi ut monitis ac precibus apud Imperatorem & Gallie & Hispaniæ Reges instaret, quatenus ipsimet inter se conferrent, quatenus omnis injuria propulsari, omneque subsidium tolli posset.

§. VI.

*Antonius Parmensis Dux ultimus
sculæ stirpis Farnesiæ mortuus.*

In hac rerum vicissitudine Clementis Pontifex, ut Antonius Dux ab exercitu tera vi præmuniretur, neque officium suum, neque studium desiderari passus est, ejus tamen molimina foederato-

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

rum Principum sollicitudo elusit, cum enim Antonius Parmæ Dux debili ac infirmo corpore esset, proin exiguam longioris vitæ spem habere videretur, illum Hispaniæ Rex per Legatum suum sollicitabat, ut ea, quæ de ejus Provinciis in pace Viennensi, & quadruplo fœdere essent sancita, haberet rata; ille vero ob conceptam liberorum spem ad hoc nullatenus permoveri poterat: nec ipsum terrebant Cæsaris mandata, quibus die 13. Aprilis 1728. Carolum Borromæum, ut vivente adhuc Joanne Gastone Duce Etruriæ possessionem caperet, constituebat, & Electoris Palatini Viduam Etruriæ Ducissam, necnon & Florentinum Senatum, ut Ducatus possessionem Carolo Infanti permitterent, hortabatur, subditisque ac Etruriæ Vassallis præcipiebat, ut Carolum tanquam suum Dominum agnoscerent, eique fidelitatis homagium præstarent, quamprimum Gasto Medicæus Dux sine prole mascula decesserit.

Enimvero ineunte anno currentis sæculi trigesimo primo die vigesima Januarii Antonius Parmensis Dux ultimus masculæ stirpis Farnesiæ mortalitatem exiit anno ætatis quinquagesimo secundo primum inchoato, & Regiminis quarto. Supererat unice ex

Ff 5

de

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

defuncti Fratris Odoardo Neptis Elisabetha Hispaniæ Regina. Hujus Filius Carolus, natus maximus, ut sæpius memoravimus ex Londinensis ac Viennensis foederis placito ad successionem in Parmensem & Placentinum Ducatum vocabatur: quominus autem mox Regiminis possessionem caperet, obstabat Henrietta Antonii emortui Vidua, quæ se gravidam prole dixerat: Eapropter Imperator Carolus VI. interim, donec eventus, quid rei subit, edoceret, immixtis octo armatorum millibus eorumque Ducatum occupavit, ejusque administrationem Comiti Carolo de Stampa Cæsareo Belliduci commisit. Cum autem die 7. Sept. in Henrietta Vidua spes uteri & successionis ex Gens Farnesia penitus evanisset, Carolus classe Hispano-Britannica in Italiam deducebatur, cum vero nonnisi quatuordecim ætatis annos numeraret, priusquam adhuc in norenis esset, ex pacto quod eodem a Patre suo Philippo Hispaniarum Rege emancipatus est, Imperator nomen ex Imperii lege Dorotheam Sophiam Palatinam Elisabethæ Regine Matrem Caroli Infantis Aviam Provençiarum Regentem dixit, Gastonem vero Florentiæ Ducem Carolo, donec octimum octavum ætatis annum compleret, Tutorem dedit, ac dimisso Cæsare

fareo milite urbes nationali præsidio
muniri præcepit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. VII.

*Clementis XII. querelæ ob hoc
factum.*

Interim Clemens XII. Pontifex com-
perto Antonii Ducis obitu, mox
Georgium Card. Spinula Placentiæ &
Parmæ Legatum a latere nominavit,
& Præsulem Jacobum Oddum Parmam
misit, ut Pontificis nomine utriusque
Ducatus seu feudi Pontificii possessio-
nem adiret; cives quidem favere vi-
debantur, ast ubi Comes de Stampa
Casali Majori cum Cæsareo milite ap-
propinquabat, & Roncilionis quoque ac
Castri hostiliter invadendi metum inji-
ciebat, apertis portis Cæsareum mili-
tem receperunt, & Comes Ducatus
possessionem nomine Caroli Infantis,
nemine obnitente, cepit, vehementer,
incaßum tamen reclamante Oddo. Ubi
factum Romæ innotuit, Pontifex, Ec-
clesiæ jura pro viribus tueri intentus,
denuo ad Cæsarem & Hispaniæ Regem
litteras dedit, & de violato sacrae Sedis
jure questus, Parmam & Placentiam
Ducatus, si proles mascula ex Hen-
rietta non nasceretur, ad Sedis Apo-
stolicæ dominium statim reverti, die
vige-

Sæc. XVIII. vigesima Junii declaravit, edita de
A. C. 1731. per hac Constitutione:

„Cum bon. mem. Antonius Pa-
 „nesius ultimus, dum viveret, Parmæ
 „& Placentiæ Dux, nulla relicta pro-
 „masculina, sed dilecta in Christo
 „Nobili Muliere Henrietta Estensi co-
 „juge sua, Parmæ & Placentiæ Du-
 „cissa vidua, utero, sicut accepimus
 „gerente, ab humanis non ita prius
 „decesserit; incertum autem sit, a
 „ipsa Henrietta Ducissa virilis sexu
 „prolem, quæ in ejusmodi Ducatu
 „Parmæ & Placentiæ, juxta legem
 „Investituræ de eo, Domui Farnesi
 „in Feudum masculinum a fel. re-
 „Paulo Papa III. Prædecessore Nostro
 „& Sede Apostolica concessæ, succe-
 „dere valeat, in lucem sit editum
 „Nos ejusdem Sedis juribus ac ratio-
 „nibus pro commissa Nobis cælestis
 „Apostolici ministerii sollicitudine
 „omnem eventum mature salubriterque
 „prospicere volentes: tametsi, ut con-
 „nibus notum ac perspectum est, probè
 „sciamus, quod si proles masculina na-
 „scitur, vel nata postmodum de-
 „ciat, præfatus Ducatus Parmæ &
 „Placentiæ cum omnibus ejus civita-
 „tibus, oppidis, terris, locis, memo-
 „bris, jurisdictionibus, juribus, ac
 „nexus, connexis, & dependentiis uni-
 „versis

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„versis, de quibus dicti Antonius Dux
„& Domus Farnesia ab ipso Paulo III.
„iisque Romanis Pontificibus Præde-
„cessoribus Nostreis, & hac sancta Sede
„investiti fuerunt, seu illos & illa a
„Sede prædicta in feudum masculi-
„num huiusmodi tenuerunt & habue-
„runt, ad eandem Sedem & Came-
„ram Apostolicam, tum ex forma su-
„prædictæ Investituræ seu aliarum Apo-
„stolicarum concessionum de eis facta-
„rum, tum vigore Constitutionum
„sancti Pii V. quarto Kalendas Apri-
„lis Anno Incarnationis Dominicæ
„MDLXVII. Pontificatus sui Anno se-
„cundo, aliorumque itidem Præde-
„cessorum Nostrorum successive edita-
„rum, eo ipso revertatur & revertan-
„tur, ac devolvatur & devolvantur,
„utileque eorum dominium cum directo
„consolidetur, etiam absque alia ulte-
„riore pro parte dictæ Sedis acceptione,
„declaratione, ac possessionis appre-
„hensione, prout disponitur in præfatis
„Constitutionibus, ad quas in omnibus
„& per omnia relationem haberi vo-
„lumus: Nihilominus pro potiori cau-
„tela, juraque juribus addendo, ac
„memoratis constitutionibus inhæren-
„do, si, & quando prolem masculinam
„ejusmodi non nasci, vel natam post-
„modum deficere contingat, prædictum
„Du-

Sæc. XVIII. „Ducatum Parmæ & Placentiæ cum
 A. C. 1731. „civitatribus, oppidis, Terris, locis
 „membris, jurisdictionibus, juribus
 „annexis, connexis, ac dependentibus
 „præfatis, ex nunc prout ex tunc
 „eamdem Sedem Apostolicam reverentibus
 „sum & reversa, devolutum & devolutum
 „luta, ac utile eorum Dominium cum
 „directo consolidatum esse auctoritate
 „Apostolica tenore præsentium declaravimus
 „nimus & declaramus, ac reverentibus
 „nem, devolutionem, utilisque consolidationem
 „directo Dominio consolidationem ejusdem
 „modi acceptamus: Mandantes proinde
 „pterea ex nunc pariter, prout ex tunc
 „omnibus & singulis dicti Ducatus Parmæ
 „mæ & Placentiæ Communitatibus, Praefatis
 „Universitatibus, Gubernatoribus, Praefatis
 „toribus, Magistratibus, Capitaneis
 „Castellanis, cæterisque Officialibus
 „ac universis tam Laicis quam Ecclesiasticis,
 „Sæcularibus & Regularibus personis
 „personis cujuscumque Dignitatis, Conditionis
 „tiam Episcopalis, ac status, ordinis
 „& conditionis existentibus, & quacumque
 „auctoritate, potestate aut munitionibus
 „fungentibus, in virtute sanctæ Obsequii
 „dientiae, ac sub indignationis Notitiae
 „aliisque a jure & Apostolicis Constitutionibus
 „tutionibus inflictis poenis, ipso facto
 „per transgressores incurrendis, ut in
 „casu eveniente, neminem alium

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„quam Nos seu Romanum Pontificem
„pro tempore existentem, ac Sedem
„præfatam, in suum, ac dicti Ducatus
„Parmæ & Placentiæ verum legiti-
„mum ac absolutum Dominum agno-
„scant, agnoscere audeant vel præ-
„sumant: Nobisque duntaxat, seu ei-
„dem Pontifici pro tempore esistenti,
„ac Sedi Apostolicæ, uti fideles decet
„subditos, nec cuiquam alteri, pareant
„& obediant; nullatenus attentis om-
„nibus iis, quæ nulliter, injuste, ac
„de facto in contrarium hætenus at-
„tentata fuerunt, & forsan in posterum
„per quemcumque quomodolibet at-
„tentari possent. Quo circa dilecto fi-
„lio Nostro Georgio Spinulæ tituli
„sanctæ Agnetis S. R. E. Presbytero
„Cardinali sanctæ Agnetis nuncupato,
„moderno, seu pro tempore existi-
„in Civitate & Comitatu Bononiensi
„Nostro, & dictæ Sedis de Latere Le-
„gato, ultra facultates, ipsi Georgio
„Cardinali quoad eundem Ducatum
„per Nos alias concessas, quas firmas
„& salvas esse volumus, & ad pro tem-
„pore existentem Legatum hujusmodi
„tenore præsentium extendimus, hæ-
„rum serie auctoritate præfata comi-
„mittimus atque injungimus, quate-
„nus ipse in eventum hujusmodi, in-
„sistendo pro jurium Apostolicorum
„tui-

Sæc. XVIII. „tutione ac conservatione eatenus

A. C. 1731. „dicto Ducatu gestis, per se vel pa

„dilectum filium Magistrum Jacobum

„Oddum Nostrium itidem, & ipsius Sedis

„Notarium, Protonotarium nuncupatum

„de numero participantium, ac in

„eodem Parmæ & Placentiæ Ducatu

„Commissarium, seu alium vel alios

„ab eis deputandum vel deputandos

„pro uberiori similiter cautela corpo-

„ralem, realem, & actualem posses-

„sionem Ducatus, civitatum, oppido-

„rum, terrarum, locorum, cætero-

„rumque præfatorum, Nostro seu Ro-

„mani Pontificis pro tempore exister-

„tis, Sedis & Cameræ Apostolicæ, ac

„sanctæ Romanæ Ecclesiæ nominatim

„absque mora apprehendat, & appre-

„hensam retineat: & quoslibet actu-

„possessorios, necnon in Ducatu, civi-

„tatibus, oppidis, terris, locis, aliis-

„que prædictis quamcumque jurisdi-

„ctionem, civilem, criminalem, &

„mixtam exerceat: Nos enim eiden-

„Georgio Cardinali, seu pro tempore

„existenti Legato, præmissa, ac ali-

„omnia & singula, quæ ea occasione quo-

„quomodo necessaria & opportuna fore

„duxerit, etiamsi talia forent, quæ spe-

„cialem, specificam & expressam re-

„quirerent mentionem, faciendi, ge-

„rendi & exequendi, ac in Ducatu,

„civi-

Sæc. XVIII:
A. C. 1731:

„civitatibus, oppidis, terris, locis, &
„aliis præfatis, ultra illas jam con-
„cessas & extensas, ut præfertur om-
„nibus quoque & singulis facultatibus
„gratiis, & indultis, quæ in iis sta-
„tus Ecclesiastici Provinciis, seu di-
„tionibus existentibus dictæ Sedis de
„Latere Legatis competunt, ac quibus
„ipsi Legati potiuntur, utendi, ple-
„nam, liberam ac omnimodam auctori-
„tatem & potestatem impertimur: Re-
„servantes cæteroquin Nobis, & ei-
„dem Sedi, ea deinceps circa præ-
„dictum Parmæ & Placentiæ Duca-
„tum statuere, quæ adhibita prius cum
„Venerabilibus Fratribus Nostreis ipsius
„sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali-
„bus desuper deliberatione matura,
„Sedis præfatæ rationes statuenda
„postulaverint.”

Attamen Imperator adversus hanc
Pontificis declarationem jus suum sar-
tum tectumque servaturus. non in uao
Parmensis ditionis loco stemma suum
attolli jussit, cum hac epigraphe: *Sub*
auspiciis nostris, nomine Principis Caroli
hæredis, dummodo non armatus, sed pa-
cificus veniat, salvo jure ventris prægnan-
tis, si sit masculus. Cum ergo irritus
esset Clementis Papæ conatus, cessit
Hispanorum potentiæ, & temporis ra-
tionem habuit; haud enim magis pro-
Hist. Eccles. Tom. LXXIII Gg Iperæ

Sæc. XVIII. spera ab ipsomet Carolo Infante sibi po
A. C. 1731. liceri poterat; quamvis enim Pontifex
 eidem, dum Liburnum adveniens
 per Pisanum Archiepiscopum felices
 adventum apprecaretur, & per duos
 Cardinales duo eidem Brevia conge-
 nasset, quorum primo utrumque Do-
 catum possidendi facultas data est, al-
 tero autem Romam venire rogabatur.
 nihilominus Carolus se a Papa ad pre-
 standum clientelare homagium Romanum
 invitari interpretatus, pro data facili-
 tate humanissime grates egit, trans-
 missis ad Papam literis, in quibus vo-
 men se *Castiliæ Infantem, Parmæ & Pla-*
centiæ Ducem, Magnum Etruriæ Prin-
cem, supremum Castri & Roncioni Do-
minum subscripsit. Has quidem literas
 Pontifex aperuit, deletis tamen con-
 tinentibus titulis (excepto *Castiliæ Infantis*)
 illas ad Carolum remisit.

§. VIII.

*Perniciosi Quesnellistarum libri in
 vulgus sparsi.*

In Galliis post editam Regis decla-
 rationem haud parum inclinatæ erant
 Quesnellistarum res: Dolebant summo
 pere, paucos illos Episcopos, qui per-
 tinacius eorum partibus adhærebant,
 a ceteris numero & auctoritate longe
 superiorem.

superioribus velut schismaticos evitari, Sæc. XVIII.
 Parlamenta Regiis edictis coerceri, & A. C. 17. r.
 Sorbonæ Doctores quamplurimos eos-
 que celeberrimos ad castra Israel re-
 duci: Eapropter desperatæ causæ re-
 medium quærebant in probrosis libellis,
 quos in vulgus studiosè spargebant, ut
 Ecclesiæ auctoritatem, & Episcoporum
 jurisdictionem protervius debellarent.
 Eo fine ediderunt librum, cui titulus:
Monita ad fideles Parisiensis Ecclesiæ circa
pericula, quæ ipsis à Confessariis Constitu-
tionem Unigenitus acceptantibus timenda
sunt. In hac rapsodia Auctor in id po-
 tissimum intentus erat, ut fideles ab-
 sterreat, ne illos, qui Constitutionem
 acceptarunt, in conscientiæ suæ Mo-
 deratores sibi eligant: cum enim in
 Parisina Diœcesi non alii essent Con-
 fessarii approbati, quam illi, qui hanc
 Constitutionem receperunt, hinc Au-
 ctor ipsam quoque confessionem elimi-
 nandi propositum sat aperte manifesta-
 vit; characteristic enim Quesnelita-
 rum nota est abrogare Sacramenta, uti
 jamdudum & quidem haud immerito
 eis crimini datum. Tam perverso au-
 tem Auctoris hujus studio sese strenue
 opposuit auctoritas publica, & præpri-
 mis Regii Quæsitores infaustum hunc
 partum apud Parisiense Parlamentum
 denuntiarunt, potissimum questi de
 Gg 2 mor-

Sæc. XVIII. mordaci Auctoris stylo, de maledi-
 A. C. 1731. investivis, & seditiosis propositionibus

Ad horum querelas Parisiense Par-
 mentum die vigesima secunda Januarii
 edito decreto statuit, ut hic liber co-
 nificis manu laceratus, in ignem pu-
 blice conjiceretur. Hac sententia
 ritati Quesnelistæ, vindictam parabat
 quam tamen exerere non poterant
 malignantis calami acie, qua in suis
 Novellis Ecclesiasticis contra Parla-
 mentum decretum impotentibus furiis tumu-
 tuabantur, & Regionum Quæstorum
 judicium, quod de ipsorum libro tra-
 sent, ceu falsum ac iniquum tradu-
 bant, simulque infamis hujus scien-
 doctrinam vindicare nitebantur. Tum
 primum Regii Judices agnovere, quam
 necessarium foret, omni legum severi-
 tate in Ecclesiasticas hæc novella
 animadvertere, quæ jam per biennium
 non sine maxima populi offensione, &
 seductionis periculo passim legebantur.
 Eapropter non modo Parliamentum
 sed sanctior Regis Senatus varias
 mos aliunde suspectas perlustravit
 ac ipsemet Fleuryus Cardinalis in
 stilentis hujus libri Authores, & Typo-
 locum sedulo, irritum tamen conatu,
 quirebat, palamque Senatui declara-
 bat, furtivum hoc opus, utpote in
 nebris clanculum, & sine venia ab-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

tum, jam in fronte iniquitatis ac infamiae stigma gerere, hujus auctoris petulantiam in hoc libello proditam indies luculentius deprehendi, ac tandem, ne spurius hic foetus Magistratus silentio auctoritatem acquirere videretur, necessarium fore, ut severitas veterum opponeretur edictorum, quibus omnes libri & scripta sine Auctoris nomine, & sine Regis venia editi atro carbone notantur; haud enim ultra tolerandum esse, ajebat, ut incognitus quidam homuncio facta tumultuarie corrasa, falsas criminationes, atroces suspiciones, calumnias, & satyricos jocos non raro legitimis Superioribus injuriosos omnium oculis obtruderet &c. His ex causis Parisiensis Senatus die nona Februarii has Novellas infamibus flammis addixit. Nihilominus tamen hæ ipsæ Novellæ usque ad hanc diem Parisiis & Ultrajecti quavis Septimana impune divulgantur, quinimo ipse Cardinalis Fleurius, quotiescunque rhedam suam conscenderat, harum novellarum folium adhuc præli sudore madefactum in ea repositum reperit. Tanta est factiosæ fecis petulantia, & correctionis impatientis pervicacia! Fertur insuper, quod Franciæ Regis jussu quidam Deputati postmodum Parisiis inopinato in Abbatiam

Gg 3

S. Vi-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

S. Victoris irruerint, & convocatis ab-
bate, Priore, aliisque Religiosis gra-
quoddam cubiculum aperiri iusserint
in eo autem tria prela typographica un-
cum typis nondum ad usum adhibita
repererint, quin vel ullum ex typog-
raphis, utpote tempestiva fuga in-
consulentibus deprehenderint, Sub-
cabantur nonnulli, hoc in loco Eccle-
siasticas Novellas & alias Quesnellian-
rum rapsodias prælo fuisse commissa.
Sub idem tempus Theologi nonnulli
quadraginta illos Parisiensis Parlamenti
Advocatos, qui tres illos Ecclesiasti-
cos nuper ab Aurelianensi Episcopo
exauctoratos defenderunt, acriter in-
sectati sunt, eisque gravibus opprobriis
verbis exprobrarunt, quod cum esset
duntaxat laici, res sacras dijudicare
& Episcopalem jurisdictionem impe-
gnare ausi fuissent. Hanc in rem
didere librum, cui titulus erat, *Doctrina
fæmina*: Ast illico Quesnellianæ oppo-
suerunt aliud scriptum, sub titulo
Iesus Christus anathemati obnoxius; hæc
legum tamen hunc librum, S. Indulgentiarum
Congregatio Romæ die vigesima septima
Novembris Anno 1734. atro-
mate notavit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. IX.

*Quadraginta Advocatorum libellus
coram Rege discussus.*

Jam supra retulimus, quadraginta Parisiensis Parlamenti Advocatos in se suscepisse causam trium Ecclesiasticorum, qui post Regis declarationem pertinacius contra Constitutionem ad Parlamentum appellarunt, ac propterea ab Aurelianensi Episcopo Sacris interdicti fuere. Hanc causam Ludovicus XV. Franciæ Rex jam anni prioris die secunda Octobris ad suum evocavit Tribunal, ac interim præfatis tribus Sacerdotibus severissime inhibuit, ne ullam Ecclesiasticam aut Parochialem functionem exercerent, donec a suo Episcopo Divinorum usui fuissent restituti: Parlamento autem prohibuit Rex, ne in hujus causæ cognitionem sese ingereret: Hoc mandato Parlamentum suæ auctoritati plus æquo derogatum esse censebat, quapropter porrecto libello Regi supplicabat, ut editam nuper declarationem emendare vellet, & causas ad Parlamentum devolutas *non tam frequenter* ad sanctius suum Consilium evocaret. Insuper Parlamentum orationem, quam nuper Nemausensis Episcopus ad Regem, nomine

Gg 4 mine

Sæc. XVIII. mine Gallicani Cleri in comitiis co-
 A. C. 1731. gregati habuit, tanquam Regiæ aucto-
 ritati injuriam denunciabat: Attamen
 Rex dilaudato hujus Episcopi sermone
 hæc respondit: *Indiculum omnium con-*
farum, quas nupera abhinc nostra declara-
tione in præsentia controversia ad nostrum
tribunal evocavimus, exhibete, scitoz no-
tem, hanc ipsam declarationem meam q-
adinftar inviolabilis legis, quam revocare
haud decet. Cum autem Parlamentum
 nonnisi bis vel ter ad Regium tribunal
 causam esse evocatam sciret, aliud re-
 sponsum ad suum libellum haud impe-
 petebat. Porro Rex quadraginta ad-
 vocatorum scriptum coram se dilectum
 jussit: Datur examini initium, & com-
 muni judicio declaratur, Auctores
 collimare, ut contra auctoritatem tan-
 sacram quam profanam populos ad le-
 ditionem concitent, Ecclesiæ Regiæ
 ceu tyrannicum atris coloribus depin-
 gant, ac ipsius Monarchiæ fundamen-
 tunculis oppugnent. Indignabantur
 alii, quod hi Advocati ad tantam le-
 venerint petulantiam, ut quamvis huius
 usque Quesnelianæ factionis homines
 auctoritatem Ecclesiasticam indignis
 mis probris contaminarint, nunquam
 tamen ipsas fundamentalis Regni legis
 concutere, ipsamque Regiam auctori-
 tatem calumniis adeo proterve impetere

ausi fuissent, imo potius e contrario Sæc. XVIII.
 sub specioso Status, regnique jura de A. C. 1731.
 fendendi prætextu velut per latus leges
 Ecclesiasticas evertere studuerint, nunc
 vero erecta fronte Regem in suo libello
 aggressi, statuerint, quod Parlamenta
 suam, quam in administranda justitia
 exerunt, auctoritatem a tota Natione
 receperint, *Regii throni sint Assistentes,*
& neminem se suisque decretis superiorem
habeant. Observabant alii, quod hi
 Legulei auctoritatem Parliamentorum
 quodammodo potestati ipsius Monar-
 chæ æquipararent, docerentque, quod
 Rex cum suis subditis non aliter, quam
 par cum pari agere valeat, & legem
 ab ipsismet, quibus eam dat, accipere
 teneatur: Parlamenta vero pro summo
 imperio agant, & sint perpetui ac Ge-
 nerales Franciæ Ordines, & supremus
 totius Nationis *Senatus &c.* His expo-
 sitis Rex supremi sui Consilii decreto
 Advocatorum Consultationem suppres-
 sit, eoquod Regiæ auctoritati injurio-
 sas, seditiosas & ad perturbandam tran-
 quillitatem publicam tendentes propo-
 sitiones contineret: Priusquam vero
 Rex promerita severitate in ipsos te-
 merarii hujus libelli Auctores animad-
 verteret, ex singulari clementia eis in-
 ducias dedit unius Mensis, intra quem
 illi, qui subscripti legebantur, aut suum

Gg 5

scri-

Sæc. XVIII.

A.C. 1731.

scriptum revocarent, aut se illius Auctores non fuisse comprobarent. Verum illi, ne ex suis unum alterumque qui hujus libri vel Auctores vel conscriberant, proderent, culpam in se omnes rejecerunt, spe freti, se tempore magis propitio hoc vitium egregio articulo redempturos. Enimvero huic non mox cuneum reperere; cum enim Auctores fuisse, nec inficiari possent, nec dicta revocare vellent, quin se Regiæ auctoritati injuriosa scripserantur, hinc Regi supplicabant, ut asserta explicandi facultatem haberent. Id quoque eorum datum est precipuum, hi vero in sua explicatione (an coarctata an sincera, dubium est) Monarchicam auctoritatem adeo extulerunt, ut in re plene Regi satisfactum esset; cum autem illas propositiones, quibus Episcoporum jurisdictionem penitus evertebant, omnino intactas reliquissent, Episcopi, cum Regi datum esset, quod Regis est, vicissim quoque sibi restitutum petierunt, quæ ipsis ab hisce Causis iniustissime ablata fuere. Unanimis igitur suffragio decrevere, omnes nervos esse intendendos, ut sacrum Episcopatus depositum, & sacrorum eorum jura, quæ ipsis Advocati eripere moliti essent, redderentur. Igitur Episcopi hac super re serio inter se confabulabantur.

tabant, eorumque potissimi eo abibant, Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
supplicandum esse Regi, ut a secretiori
ejus Senatu promulgaretur declaratio,
in qua Episcopalis potestas a solo Deo
data firmiter stabiliretur. Placuit hoc
consilium Cardinali Bissy; Præsulum
tamen nonnulli opponebant, timendum
esse, ne Parlamentum, si hanc ipsam Re-
gis declarationem ad acta referre re-
cusaret, novam litem interponat. Pen-
sata maturius hac difficultate Bissyus
Cardinalis censuit, celebranda esse Præ-
sulum Parisiensium comitia, in quibus
Pastoralis instructio contra Advocato-
rum dicteria, communi opera confice-
retur, eaque ad omnes Regni Episco-
pos transmitteretur, ab eis approbanda.
Aliorum vero sententia erat, rogan-
dum esse Regem, ut Conscientiæ Tri-
bunali injungeret, quatenus illud circa
jurisdictionem Episcopis ex jure Divino
competentem, & circa errores ab Ad-
vocatis evulgatos judicium ferret: At
Præsulum potissimi in id concurrebant,
ut quivis epistolam Pastoralem ederet,
atque Advocatorum errores censuris
perstringeret. Ceteris prior erat Em-
brodunensis Archiepiscopus, qui ad-
versus Montepessulani Episcopi literas
Instructionem Pastoralem, & contra
Advocatorum librum censuras unacum
alia Instructione circa jurisdictionem
Episco-

Sæc. XVIII. Episcopalem, publici juris fecit. U
 A. C. 1731. rumque tamen unacum Episcopi Apten-
 sis, optimi Seniculi, epistola a Parla-
 mento tanquam scriptum *temerarium*,
seditiosum & *ad turbendam Ecclesiam*
Regni pacem collimans die vigesima nona
 Januarii fuit suppressum. Paucis po-
 diebus Regii Quæsitores epistolam Epi-
 scopi Laudanensis denuntiarent, po-
 recto libello, in quo Ecclesiasticam quæ-
 dem potestatem esse supremam & a
 Deo dependentem agnovere, non
 tamen *jurisdictionis*, non illi, sed
 potestati laicæ competere statuerunt.
 Verum contra hunc libellum Episcopus
 epistolam typis impressam vulgavit, in
 qua omnibus suis subditis indicta an-
 thematis pœna sibi soli reservata im-
 buit, ne doctrinam suæ epistolæ con-
 trariam tuerentur. Die autem decima
 Januarii Archiepiscopus Parisiensis
 contra Advocatorum librum *Instructio-*
nem edidit Pastoralem, rationum po-
 dere, sermonis gravitate, & soliditate
 doctrinæ longe celeberrimam, & tam
 Præsule dignam. In ea utriusque po-
 testatis discrimen, illius functiones in-
 ter se distinctas, & duarum clavium
 originem & usum, miro ordine, elo-
 quentia, nitore, & accurata methodo
 explicavit, ac demum Advocatorum
 scripta censuris notavit, eoquod circa
 Eccle-

Sæc. XVIII.
A.C. 1731.

Ecclesiasticam potestatem, primorum
Pastorum potestatem legislativam, eo-
rum jurisdictionem, vim & jus ferendi
pœnas Ecclesiasticas, & circa originem
& exercitium potestatis clavium plura
in eis continerentur principia respective
falsa, perniciofa, potestatis ac juris-
dictionis Ecclesiasticæ everfiva, erro-
nea, hæretica, aut hærefi faventia. Po-
ftrema hac censura Advocati in rabiem
acti ad Parlamentum appellarunt: ubi
haud immerito observandum, quod
illud hucusque nunquam de Archiepi-
fcope vel Epifcope, Pastoris fui *doctri-*
nale *judicium* fuam fententiam interpo-
nere præfumpferit, nunc vero, cum
de propositionibus *hæreticis* ageretur,
in materia fidei jurisdictionem (fcilicet
ovis in Pastorem) fibi arrogarit: Ad-
verfus tam manifef tam ufurpationem
Apostolico prorfus Zelo exarfere omnes
Regni Præfules, ac communi ftudio
injuriolos hosce aufus divulgatis ubi-
que epiftolis Pastoralibus reprimere ftat-
uerunt. Hoc comperto Rex, cum
graviores adhuc inter Sacerdotium &
Parlamenta motus pertimefceret, re-
medium opponere decrevit, & quidem
die decima Martii fanktionis fui Sena-
tus decretum promulgari juffit, in quo
quidem auctoritatem Ecclefie a folo
Deo datam, firmam intactamque fer-
vari

Sæc. XVIII. vari præcepit, hac tamen super re ge
 A. C. 1731. nerale imposuit silentium, donec hæc
controverſia aliis mediis penitus fuerit
extincta: Enimvero hæc silentii læ
 Episcopis permoleſta accidit, animi
 tamen erexere, memores, quod a
 hac lege illos eximeret jus Divinum,
 ac ipſemet Rex in nupera declaratione
 ſua anni prioris die vigelima quarta
 Martii diſertis verbis ſtatuerit, non
 quam ſuæ mentis fuiſſe, Episcopos in
 hac lege comprehendere. Igitur in
 decreto Rex ſevere inſubuit, ne quis
 quam in dubium vocare præſumat po
 teſtatem, quam Eccleſia a ſolo Deo ac
 cepiſſet, Doctrinæ quæſtiones circa
 dem & mores decidendi, pro fidelium
 directione Canones diſciplinæ ſancire
 di, Miniſtros ſuos conſtituendi, & re
 movendi, ac fideles ad obedientiam vel
 per ſententias vel per primorum Pallo
 rum cenſuras compellendi. Voluit
 quoque Rex, ut in omnibus Regni
 Provinciis Eccleſia omnibus, quæ Ro
 ges ejus Prædeceſſores eidem conce
 ſere, juribus ac privilegiis quiete fru
 tur tam circa externum Tribunal
 publici apparatus, illius Ordinem ad
 ſtylum conſuetum, quam circa coarctationem
 in corpora & bona poteſtatem, ac
 ejusmodi ſententiarum executionem,
 & effectum intra externum Societatis
 ordi-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

ordinem resultantes: Denique Ecclesiæ
asseruit potestatem adhibendi poenarum temporalium terrorem, si poenarum spiritualium metus refractarios cohibendo impar foret.

§. X.

Epistola Ludovici XV. Franciæ Regis ad omnes Regni Episcopos.

Hoc Regis decretum mox cunctis Regni Episcopis communicabatur, non sine maximo illorum applausu exceptum: Gaudebant enim summopere, quod Rex suorum Prædecessorum exemplum imitatus, edixerit, Laicis Curiis nullam cognitionem aut jurisdictionem in res & Personas Ecclesiasticas competere; habebant enim Episcopi in recenti memoria Francisci I. edictum, quo Anno 1539. Art. 4. disertis verbis sancivit, ut Parlamenta jurisdictionem suam exerceant, *sed sine præjudicio ullo jurisdictionis Ecclesiasticæ in MATERIA SACRAMENTORUM, & in aliis objectis mere spiritualibus*: Alio decreto Carolus IX. Art. 15. Anno 1560. idem statuit, & Henricus IV. Anno 1600. Art. XII. Voluit, ut *causæ pertinentes ad matrimonium pertineant ad cognitionem & jurisdictionem Ecclesiasticam*: Recordabantur quoque Episcopi illius edicti, quod

Sæc. XVIII. quod Ludovicus XIII. An. 1610. Men-
 A. C. 1731. Septembri promulgavit, ubi Art. 4. h
 effatur: „Volumus, ut causæ per
 „tinentes ad matrimonium pertineant
 „ad cognitionem, & jurisdictionem
 „Judicis Ecclesiastici. Edictum Lu-
 dovici XIII. An. 1610. Mense Septem-
 bri Art. 4. sic habet: Volumus, ut
 „ubi nostri Officiales sub prætextu per-
 „fessorii, querelæ, novationis, volu-
 „rint directe vel indirecte cognoscere
 „in ulla causa spirituali, & conce-
 „nente Sacramenta, officia, modum
 „agendi & disciplinam Ecclesiæ, &
 „inter Clericos, observentur, ac co-
 „studiantur Ordinationes Regum Pre-
 „decessorum nostrorum, in quibus ex-
 „primuntur ea, quæ pertinent ad co-
 „gnitionem Officialium nostrorum, &
 „regulatur etiam jurisdictio Eccle-
 „siastica; ita ut quilibet se contineat in-
 „tra suum officium, & intra limites
 „rerum ad se pertinentium, quinqua-
 „piam in jura alterius involet, quæ
 „illis expressissime prohibemus. Inque-
 „rimus nostris Curiis Parliamentariis
 „jurisdictioni Ecclesiasticæ relinquantur
 „causas ad ejus cognitionem pertine-
 „tes, quales sunt, quæ concernunt
 „Sacramenta, & alias causas spi-
 „rituales, & pure Ecclesiasticas, quæ
 „eas ad se trahant sub prætextu per-
 „fessorii, vel sub alia ulla occasione.
 Novæ

Noverant etiam Episcopi, hanc ^{Sæc. XVIII.} ipsam legem Anno 1629. ab eodem ^{A. C. 1731.} Rege per edictum Art. 31. his verbis fuille innovatam: „Prohibemus no-
„stris Curiis, & iudicibus, ullam co-
„gnitionem, & jurisdictionem assu-
„mere de causis spiritualibus; nec de
„illis, quæ concernunt administratio-
„nem Sacramentorum, & aliis, quæ
„pertinent ad Iudices Ecclesiasticos;
„nec præsumere quidpiam in eorum
„jurisdictionem directe, vel indirecte,
„ne quidem sub prætextu querelæ
„(implorando officium Iudicis) aut
„possessorii annexæ ad causam spiri-
„tualem, conformiter ad Art. 4. Edicti
„1610.,

Nec minus ad rem erat declaratio
Ludovici XIV. qua Anno 1666. prohi-
buit omnibus Curiis Parlamentorum,
„& omnibus aliis iudicibus, sumere
„directe vel indirecte cognitionem de
„ulla causa spirituali, & pure Eccle-
„siastica; de Sacramentis & Officio di-
„vino; de institutione parochorum,
„Vicariorum, & aliorum presbytero-
„rum, qui poterunt esse necessarii in
„Ecclesiis & parochiis; sive ea cognitio
„fiat sub prætextu possessorii, querelæ,
„novationis, vel alia ex causa aut
„occasione quacumque.,

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

Hh

De-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Denique Præsules oblivisci ha-
 poterant Edicti, quo idem Rex An-
 1695. Art. 34. declaravit, quod cog-
 tio caussarum concernentium Sacra-
 menta, vota religiosa, Officium Ju-
 dum, „Disciplinam Ecclesiasticam,
 „alia spiritualia, pertineat ad Judi-
 „Ecclesiæ. Injungimus nostris
 „cialibus ac etiam nostris Parlamen-
 „torum Curiis, ipsis non solum re-
 „quendi, sed etiam remittendi cog-
 „tionem, quin ullam de rebus huius-
 „naturæ usurpent Jurisdictionem aut
 „cognitionem, nisi interposita fuerit
 „præfatis Curiis appellatio de ab-
 „ratione quarundam sententiarum,
 „constitutionum, vel actionum ec-
 „natarum in hac materia per Judices
 „Ecclesiasticos, aut ubi agitur de suc-
 „cessionem hæreditaria, vel de aliis
 „fectibus civilibus, quorum occasio-
 „tractandum fuerit de statu personarum
 „rum defunctorum vel earum liberor-
 „rum.

Magis adhuc in sua spe confirm-
 bat Episcopos novissimum ipsius Regis
 sui Ludovici XV. statutum, quo Anno
 1717. die 17. Octobris mentem suam
 palam declarabat, his verbis: „Nos
 „in defensionem, & protectionem Ec-
 „clesiæ positi, ejusque decisionibus
 „præ infimo quovis nostrorum sub-
 „torum

„torum subjecti, firmiter sumus per- Sæc. XVIII.
„suasi, veritates ad salutem necessarias A. C. 1731.
„a Regibus & populis nonnisi ab Ec-
„clesia esse discernendas; neque intendi-
„mus potestatem nostram extendere
„ad ea, quæ alteri potestati commissa
„sunt. Scimus ad eam solam pertinere,
„de his sumere cognitionem; neque a
„nobis usurpari posse harum rerum exa-
„men, quin nos exponamus justæ re-
„prehensionem, quod aliter nescierimus
„tueri veritatem, quam attentatione
„manifesta contra potestatem spiritua-
„lem, & faciendo majus malum sub
„prætextu faciendi majus bonum. Ita-
„que in hac re nolumus uti nostra po-
„testate, nisi per modum protectoris
„Ecclesiæ eo fine, ut aliquando suam
„auctoritatem exercere possit in statu
„tranquilliore, ac magis idoneo ad se-
„cure sperandum successum & fructum.”

Cum ergo Episcopi Ludovicum XV.
a Majorum suorum pietate ac Zelo
haud degenerem esse nossent, hac fidu-
cia freti, eidem Regi exponebant, se
quidem debita submissione ejus literas
recepisse, pari tamen veneratione in-
sinuare, quod imposita silentii lex illos
comprehendere nequeat, cum ipsemet
Rex Anno 1720. Art. 5. declararit,
hunc articulum sic fore executioni mandan-
dum, quin sub prætextu silentii impositi

Hh 2

pro-

Sæc. XVIII. *prohiberi possint Archiepiscopi & Episcopi*
 A. C. 1731. *ab instructione Clericorum & fidelium su-*
curæ commissorum circa obligationem
submittendi erga Constitutionem UNIG-
 NITUS. His expositis Episcopi tria
 præsentis rerum vicissitudine oppo-
 necessaria Regio edicto adhuc in-
 petebant. I. Ut declaretur, per po-
 testatem Ecclesiæ intelligi potestatem
 Episcoporum, cum Quesnellistæ doc-
 rent, toti fidelium Communitati in ge-
 nerali, non autem Episcopis in parti-
 culari a Deo datam esse potestatem
 Ecclesiasticam, nec illos hanc potestatem
 sine consensu saltem præsumptum
 totius Ecclesiæ exercere posse. II. Opta-
 dum esse, ut Rex in suo decreto ad-
 beret verbum *Jurisdictionis*, quia ab-
 vocati & Regii Quæsitores hoc verbum
 ad significandam auctoritatem Episco-
 palem uti nollent. III. Ut injuria,
 quæ per Parlamenti edictum Archiepiscopo
 Parisiensi illata fuit, repararetur:
 Has Præsulum preces Rex per
 benigne excepit, utque eorum
 satisfaceret, ad omnes Regni Episcopos
 literas encyclicas unacum Senatus
 edicto transmitti jussit, declaravitque
 Episcopos a Deo recepisse potestatem
 & jurisdictionem in suos subditi-
 bate servanda esse sacrata, ra a Christi
 Domino Ecclesiæ suæ commissa, sequa
 tota

tota auctoritatis suæ mole, totisque vi- Sæc. XVIII.
ribus hæc jura defensorum: Præterea, A. C. 1731.
ut ceteris Episcoporum petitis satis-
fieret, Fleuryum, Rohanium & Byf-
syum, necnon Rothomagensem Archi-
episcopum, Cancellarium, Regii Si-
gilli custodem & duos Sanctioris Se-
natus Consiliarios deputabat, qui hoc
negotium pertractarent.

§. XI.

*Burdigalensis atque Aurelianensis Par-
lamenti motus contra Episcopos
Sacramenta administrare
renuentes.*

Cum in Ecclesia nil certius, nilque
clarius jure Divino stabilitum sit,
nisi Sacramenta notorie indignis con-
ferre, esse sacrilegum, Ecclesiæ autem
Ministris & quidem solis a Deo datum
esse jus & potestatem dijudicandi, qui-
nam admittendi, vel ab eis repellendi
essent, ita Episcoporum non pauci il-
los, qui contra dogmaticum totius do-
centis Ecclesiæ judicium de recipienda
Constitutione notorie rebelles erant, a
participatione Sacramentorum etiam
in articulo mortis arcebant. Inde vero
novi Parliamentorum motus, inclamant
violatum esse silentium a Rege imposi-

H h 3 tum

Sæc. XVIII. tum, ipsum Regium thronum concuti
 A. C. 1731. Ecclesiæ Gallicanæ libertates infringi,
 conscientiis vim inferri, everti lega
 fundamentales &c. Nec in clamoribus
 hisce hæsit quorundam Parlamen
 torum indignatio; nimis enim oppor
 tuna eis suppeditabatur occasio, quæ
 suam auctoritatem in Sacra amplifi
 care, & cognitionem de recusatis Sa
 cramentis & de recusantibus Episcopis
 & simul iudicium de controversiis in
 ortis sibi arrogare possent: Quam
 mum ergo Parisiis innotuerat, quod
 Aurelianensis Episcopus Dominæ De
 pleix ob suam notoriam seditionem
 contra Constitutionem indigæ Sacra
 menta administrare renuerit, mox Pa
 risiense Parlamentum publico edito
 die 28. Aprilis præcepit Episcopo, ut
 Nobilem hanc foeminam ad Sacramen
 torum participationem admitteret, &
 Sacerdotum nullus ullam exigeret de
 rationem circa Bullam *Unigenitus* in
 administratione Sacramentorum. Ve
 rum Præsul sui officii haud immemo
 edita Pastoralis instructione hanc Pa
 lamenti usurpationem detestatus est
 ipse vero Regius Senatus Parlamen
 tum editum tanquam irritum nullumque
 die sexta Julii declaravit, potissimum
 ex capite, quod Parlamentum in ma
 teria spirituali, ac Sacramentorum Epi
 scopi

scopo *mandatum* imponere *præsumpserit*. Sæc. XVIII. A. C. 1731.
 Hac Regis sententia adeo non terre-
 batur Parlamentum Burdigalense, ut
 non modo Episcopo *mandaret*, ut in-
 dignos ejusmodi homines ad Sacra-
 mentorum usum admittat, sed suam
 agendi rationem data etiam ad Regem
 epistola vindicare *præsumeret*. Verum
 Rex pro conservandis Ecclesiæ Christi
 juribus, & reprimendis ausibus, qui-
 bus Parla^{men}ta sese rerum Divinarum
 dispensationi ingerere moliebantur,
 æquissimo Zelo exardescens, D'Aques-
 savio suo Cancellario die tertia Junii
 negotium dedit, ut ejus nomine ad
 Burdigalense Parlamentum inter alia
 etiam hæc perscriberet: *Sua Majestas*
consuit, longe æquius, ac rei naturæ ma-
 gis consonum fore, si *rejiciatur* *supplex* ille
libellus, quo a iudicibus sæcularibus peti-
 tur, ut *injungantur* *parrocho* *administra-*
tiones *Sacramentorum* *Pœnitentiæ* & *Eu-*
charistiæ pro persona infirma. *Discretio*
dispositionum *necessariarum* ad *receptionem*
horum *Sacramentorum* *reservata* est illis,
 qui habent potestatem ligandi & solvendi.
 — Et si *præscribendus* est in hoc genere
 ordo, in materia spiritali tanti momenti,
 a solo Episcopo requirendus est. Cum igitur
 Rex *præsumat*, ab ipsamet magna Ca-
 mera jam agnosci suam incompetentiam in
 tali materia, credidit, *reduci* omnia posse

Hh 4

ad

Sæc. XVIII. ad reflexiones generales, contentas in Epistola Parlamenti. De cetero debemus tenere

fide firma Catholica, quod sanctum Altaris Sacramentum nil habeat rei temporalis, sed totum sit spirituale — quod pro sua magnitudine & excellentia non liceat litigare in foro contentioso inter laicos, neque in causa possessionis, nec alia actione —

Quoniam vero Burdigalense Parlamentum in sua epistola assereret, Bullam Unigenitus esse duntaxat legem disciplinæ, legemque mere æconomice, hinc Rex per præfatum Cancellarium recripsit: „Nonnisi ad Ecclesiam pertineret, tenere, determinare, & docere, quod sit genuinus character seu natura rerum decisionum; nec talem materiam pertinere ad forum Magistratus, ab ejus auctoritate dependere, Constitutioni Unigenitus possint applicari termini improprii ac insufficientes Regulæ politicæ & æconomice, disciplinæ, ac præcautionis; neque eum posse loqui de hac materia nova, cum Rex conjungendo suam auctoritatem cum auctoritate Ecclesiæ, jam Anno 1730 die 24. Martii in sua declaratione ab hoc ipsius Parlamento reverenter & obedienter recepta, præceperit omnibus suis subditis, ut huic Bullæ deferant venerabilem

„tionem & submissionem, qualis debetur
„tur iudicio universalis Ecclesiæ in ma-
„teria doctrinæ &c.,”

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Ubi vero Parlamentum illis, qui
Constitutionem non recepere, Sacra-
menta denegari haud posse eo ex fun-
damento asseruerat, quia nullus pri-
vari possit communione, nisi fuerit de-
claratus pro excommunicato, ad hoc
reposuit Rex: „Auctores hujus epistolæ
„scriptæ nomine Parlamenti non satis
„penetrarunt principia hujus materiæ.
„Videntur enim confundere velle duas
„res valde diversas; nempe recusatio-
„nem illis administrandi Sacramenta,
„quos Ministri judicant indispositos,
„& pœnam excommunicationis. Non
„est difficile, monstrare, in quo con-
„sistat hæc diversitas. Excommuni-
„catio quidem privat Sacramentis,
„sed non omnis privatio Sacramento-
„rum est excommunicatio. Illa enim
„consistit in pœna invitis inflicta, qua
„vinculatus ob crimen separatur a com-
„munionem Ecclesiæ, hoc est, a com-
„municatione omnium fidelium in cultu
„publico & in ordine rerum spiritua-
„lium. Alterum vero non tam est
„pœna, quam denegatio gratiæ, qua
„se homo reddidit indignum suo pec-
„cato. Dein dependet a reo, tollere
„in momento recusationem Sacramen-
torum,

Hh 5

Sæc. XVIII. „torum, si tollat obstaculum; econtra
A. C. 1731. „non dependet a reo tollere vinculum
 „excommunicationis per sui submissio-
 „nem. Vinculum enim hoc tolli ne-
 „quit, nisi per potestatem spirituales
 „illius, qui tulit excommunicationem.
 „& quamvis reum pœniteat, manet in
 „vinculum, donec revocetur sententia
 „excommunicationis.,

Ita tum Franciæ Rex de Principum
 jure in Sacra differuit, censuitque,
 etsi haud ignorasset, se suosque Pre-
 decessores fuisse & esse supremos Do-
 minos Territoriales, quorum potestas
 temporalis circa temporalia immediate
 a Deo dependeret, & a nulla alia po-
 testate temporali directe aut indirecte
 restringi posset.

§. XII.

*Epistola encyclica Ludovici XV. Ro-
 gis ad omnes Regni Episcopos.*

Iterata hac Regis declaratione factis
 omnem honestandæ suæ oppositi-
 nis prætextum sibi eripi dolebant; po-
 sua tamen fallendi fecunditate nodum
 in scirpo quærentes, desperatæ paci-
 causam in ipsos Acceptantes rejicie-
 bant, palam questi, quod hi Confite-
 tionem Unigenitus velut fidei regulam,
 symbolum, ac professionem fidei &c. falso
 obtru-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

obtruderent, & ob inutiles ejusmodi novitates ipsa quoque Sacramenta denegando illos etiam molestarent fideles, quos tamen vel sexus, vel status conditio, aut ingenii debilitas a discutendis doctrinæ meritis absolvit. Horum querelis quantumcunque frivolis haud cunctanter inserviit Parlamentum, quod Regi exposuit, Constitutionem nullatenus esse Regulam fidei, ac propterea illos, qui eidem sese opponerent, nequaquam Sacramentorum usu privandos esse. Quamvis Rex probe nosset, re ipsa nullum esse discrimen inter dogmaticum universalis Ecclesiæ judicium & inter Regulam fidei, nihilominus, ut novis altercationibus fomitem, & declinandæ subjectionis prætextum Appellantibus submoveret, hoc anno die vigesima septima Julii ad omnes Regni Præsules sequentem dedit epistolam:

Ludovicus Dei Gratia Galliæ Rex &c.
Nos, eos qui se Bullæ Unigenitus opponunt, ut fideles a subjectione illi debita avertant, inter varia argumenta urgere istud principaliter, quod a fautoribus Bullæ vocetur Regula fidei; sic enim vocatur in paucis nonnullis scriptis in Gallia publicatis. Itaque hoc tempore plurimum expedit, ut evitetur expressio hæc non necessaria, cum occasionem dederit contentionibus æque per-

Sæc. XVIII. periculosus ac inutilibus: id certe an-
 A.C. 1731. præbuit, ut contra omnem veritatem &
 verisimilitudinem spargeretur, Episcopi
 Regni velle Bullam proponere sub hac de-
 finitione, ac si esset Symbolum ac professio
 fidei. — Confidit autem sua Majestas
 vestra prudentia, non fore a vobis in-
 nite ad omnes fideles extendendas eas pre-
 cautiones, quas juxta declarationem ab-
 tam, Anno 1720. prudentia & charitas
 tantum vult applicari circa eos, qui in
 discursibus vel scriptis promeruerunt, ut
 haberentur pro inobedientibus erga decem-
 nes Ecclesiæ. Sperat proin, a Vobis non
 tolerandum, ut Clerici, Zelo indifferen-
 tæ interrogent personas, quibus conditio
 sui status, professio, sexus, ac ipsa in-
 pacitas non permittit, ut se introucant
 in discussionem doctrinæ; sicque eos inque-
 rent circa quæstiones excedentes eorum ca-
 ptum &c.

Præterea Rex die septima Septem-
 bris cunctos, qui dogmatico huic Ec-
 clesiæ judicio sese opposituri essent,
 tanquam rebelles ac seditiosos novo
 dicto declaravit, simulque juxta
 præ declarationis tenorem omnibus
 & singulis circa hæc controversias de-
 nuo silentium imposuit, vetuitque, ut
 alterutra pars alteram hæresis nota per-
 stringere, aut aliis convitiis impeteret
 præsumeret. Præterea Parliamen-

ne deinceps se in Religionis controversas ingereret, rursus severissimo edicto die trigesima Julii inhibuit, decem vero ex illis Advocatis, qui Parisiensem Archiepiscopum probroso scripto impetierant, exilio, multavit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XIII.

Parisiensis Parlamenti edictum circa temporalem Regis potestatem.

Hac severitate Parisiense Parlamentum adeo non terrebatur, ut etiam eadem adhuc die edictum Ecclesiæ Ministris valde injuriosum promulgare præsumeret; iniquissimo enim ferebat animo, quod imposita silentii lege falcem in Sacram messem mittere, & Sanctuarii jura sibi arrogare prohiberetur. Percipiamus ergo præcipuos hujus edicti articulos: Declarabat I. quod temporalis potestas immediate a Deo solo & a nulla alia potestate dependeat, nec ab ulla alia directe aut indirecte restringi queat. II. Quod Ecclesiæ Ministri, sub quocunque, etiam cujusdam doctrinæ, prætextu limites inter Sacram & profanam potestatem a Deo præfixos transgredi aut interpretari non præsumant, & quod Canones, & Ecclesiæ Constitutiones non aliter vim legis Regni obtineant, nisi

Sæc. XVIII. nisi in quantum Regia auctoritate
 A.C. 1731. matæ sunt. III. Quod profanæ po-
~~estati~~ statui ac jurisdictioni competat ex-
 nam vim adhibere, & Regis subditi
 coercere. IV. Ecclesiæ Ministri Regis
 & in casu abus de jurisdictionis ex-
 citio necnon de potestate judicium
 quam a Rege acceperunt, imo etiam
 in ipso potestatis sibi a Deo concessi
 usu, quidpiam communi tranquillitati
 aut fundamentalibus Regni legibus
 statutis noxium deprehenderint, Pa-
 rlamento sub Regia auctoritate ratione
 reddere teneantur. V. Quod decreta
 edicta, & sanctiones circa ejusmodi
 leges a Parlamento auctoritate Regis
 sancitæ, debita forma integra promul-
 gentur. VI. Quod nullus, cujuscu-
 que status aut dignitatis directe aut
 indirecte quasdam doctrinas hisce re-
 gulis adversas proferre, scribere aut
 docere præsumat, sub severissimis po-
 nis Cum autem Parlamentum hoc
 edicto sibi leges & statuta, quorum
 explanationem ipsemet Rex sibi reser-
 vaverat, condendi auctoritatem annun-
 garet, eapropter Regius Senatus non
 modo ipsius edictum omnino nullum
 esse declaravit, illudque ex Parla-
 mentis tabulis eradi præcepit, sed insuper
 etiam quosdam Parlamenti Deputatos
 Versalias ex Regis jussu citavit, ut
 ibidem

ibidem temeritatem suam severæ re-
prehenfionis pœna luerent.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XIV.

*Montepessulani Episcopi edictum a Cle-
mente XII. Papa damnatum.*

Jam anno priori Capitulum Cathed-
rale & Canonici, aliique Ecclesia-
fici Ecclesiæ Montispeffulanæ publica
solemnique formula Constitutionem
Unigenitus sincero animo receperant:
Inde vero Carolus Colbert de Croyfy
Montepessulanus Episcopus, juratus hu-
jus Bullæ hostis tam impotenti exarse-
rat ira, ut promulgato edicto hunc sub-
jectionis actum non modo damnaret,
sed etiam suis fidelibus prohiberet, ne
ipso inconsulto præfatæ Constitutioni
sefe subjicerent. Hæc ubi intellexerat
Clemens Papa, hujus Episcopi edictum
proscripsit die decima septima Augusti
edita desuper Constitutione sequenti:
„Quamvis jamdiu in animæ nostræ
„amaritudine intelleximus, Carolum
„Joachimum Episcopum Montispeffu-
„lanum, animo sanæ Doctrinæ, ac Ec-
„clesiasticæ unitati infensissimo, mani-
„feste refragari Constitutioni se. me.
„Clementis P. P. XI. Prædecessoris No-
„stri, quæ incipit: *Unigenitus Dei Fi-*
„lius &c. Anno Incarnationis Domi-
„nicæ

Sæc. XVIII. „ nicæ 1713. sexto idus Septembris
 A. C. 1731. „ promulgatæ, imo posthabitis, plane
 „ que contemptis auctoritate & judicio
 „ Apostolicis tam ejusdem Clementis
 „ Prædecessoris, quam illius Successoris
 „ rum se. re. Innocentii XIII. ac Benedicti
 „ dicti etiam XIII. Romanorum Pontificum
 „ tificum Prædecessorum pariter Nostri
 „ strorum, qui pluræ ipsius Caroli Joachimi
 „ chimi Episcopi scripta, quibus eandem
 „ dem Constitutionem Apostolicam multis
 „ tifarie incesse ac impetere nitentibus
 „ tur, condigna perstrinxere censuram
 „ novis identidem actis ac scriptis in
 „ publicum sparsis, pertinacis suæ in
 „ obedientiæ & erroris, in quo multis
 „ versatur, luculenta nimis dedisset argu-
 „ monia: quæ quidem omnia & singula
 „ gula nobiscum reputantes graviter
 „ in corde Nostro improbavimus: Deinde
 „ stulimus tamen adversum ea propter
 „ storali officii Nostri sollicitudine ab-
 „ quid palam statuere, ea spe fiducia
 „ que detenti, ut agnita tandem a dicto
 „ Carolo Joachimo Episcopo veritate
 „ fractaque animi sui obstinatione, ab-
 „ spirante Domino possemus, uti Nobis
 „ summopere in votis erat, resipiscere
 „ paternæ dilectionis affectu completi
 „ & cum eo charitatis vinculis rursus
 „ conjungi. Verum spem, & patientiam
 „ tiam Nostram frustratam elusamque
 „ com-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„comperimus, quemque anxie expecta-
„bamus ad unitatem & veritatem re-
„versurum, magis in pertinacia & er-
„rore obduratum experti sumus. Nobis
„siquidem nuper innotuit, quod cum
„non ita pridem dilecti filii Capitulum
„& Canonici, aliæque personæ Eccle-
„siasticæ Cathedralis Ecclesiæ Montis-
„pellulanæ, Deo corda eorum tangente,
„in unitatis ac obedientiæ spiritu simul
„congregati, publico solemnique actu
„memoratam Constitutionem Aposto-
„licam pure & simpliciter recepissent, ac
„sefe illi submisissent; tantum abfuit,
„ut dictus Carolus Joachimus Episco-
„pus id probaret, suaque accessione
„ratum haberet, ut edito contra Man-
„dato eundem actum, ac si Episcopalis
„Jurisdictionis & obedientiæ sibi de-
„bitæ læsivus esset, proscribere, nul-
„lumque declarare, ac insuper, ne
„quisquam suorum subditorum se in-
„consulto prædictam Constitutionem
„Apostolicam deinceps recipiat, pro-
„hibere, incredibili ausu præsumpserit,
„nesciens, oves non teneri sequi Pastorem,
„dum eas ad prærupta deducere, vel
„pascua venenata ipsis exhibere moli-
„tur. Quapropter, ne lenitas ac lon-
„ganimitas nostra, cui hucusque pacis
„studio indulsumus, ab æterno ac su-
„premo iudice redarguatur, Aposto-
„licæ Ecclesiæ, Tom. LXXIII. li „licet

Sæc. XVIII. „lici Ministerii nostri partes adimple
 A. C. 1731. „volentes, auditis desuper nonnullis
 „rum ex Venerabilibus Fratribus No
 „stris S. R. E. Cardinalibus, plurimu
 „que in Sacra Theologia Magistroru
 „qui rem mature ac diligenter discuti
 „serunt, sententiis, de eorumdem Car
 „dinalium consilio, præsatum Carol
 „Joachimi Episcopi Montispestun
 „mandatum, cui titulus est. *Ordon
 „nance de Monseigneur de Montpes
 „contre la deliberation de son Chap
 „&c. penitus & omnino nullum, &
 „irritum, nulliusque prorsus robore
 „& momenti esse, ac perpetuo fore
 „Apostolica auctoritate tenore præse
 „tium declaramus: Actum vero, quo
 „capitulum & Canonici, aliæque per
 „sonæ Ecclesiasticæ dictæ Cathedralis
 „Ecclesiæ sese memoratæ Constitutioni
 „Apostolicæ submiserunt, ut præsertim
 „ab eodem Carolo Joachimo Episcopo
 „invalide, & inique reprobaturum fuisse
 „decernimus. Ad hæc, licet expre
 „ssum sit reliqua omnia acta & scripta
 „per ipsum Carolum Joachimum Episc
 „copum, vel ejus nomine adversus
 „prædictam Constitutionem, ac ejus
 „receptionem, præstitamque illi a
 „delibus obedientiam, aut alias contra
 „Pontificias sanctiones, novissime e
 „dicta, ac evulgata Apostolici itidem
 „ce*

„ censuram iudicii promerita, eaque ^{Sæc. XVIII.}
 „ notanda ac perstringenda esse: Nihilominus ^{A. C. 1731.}
 „ minus reservantes Nobis illorum sin-
 „ gula damnare, ac debita censura per-
 „ cellere, pro nunc supradictum Man-
 „ datum tanquam falsum, temerarium,
 „ erroneum, Apostolicis Constitutioni-
 „ bus, sanctæque Sedi injuriosum, &
 „ ad schisma, & hæresim tendens, &
 „ aperte schismaticum, eadem aucto-
 „ ritate harum serie damnamus & re-
 „ probamus, ac legi seu retineri pro-
 „ hibemus, illiusque impressionem, de-
 „ scriptionem, lectionem, detentionem,
 „ & usum omnibus Christifidelibus, e-
 „ tiam specifica & individua mentione,
 „ & expressione dignis, sub pœna ex-
 „ communicationis per contrafacientes,
 „ ipso facto absque alia declaratione
 „ incurrenda, a qua nemo a quoquam
 „ præterquam a Nobis & Romano Pon-
 „ tifice pro tempore existente, nisi in
 „ mortis articulo constitutus, absolu-
 „ tionis beneficium valeat obtinere,
 „ omnino interdiciamus. Volentes, &
 „ auctoritate præfata præcipientes, ut
 „ quicumque Mandatum hujusmodi pe-
 „ nes se habuerint, illud statim ac præ-
 „ sentes literæ eis innotuerint, loco-
 „ rum Ordinariis, vel hæreticæ pravi-
 „ tatis Inquisitoribus, tradere atque
 „ consignare teneantur; hi vero sibi sic

Sæc. XVIII. „traditum illico flammis aboleri
A. C. 1731. „rent. „

Paulopost idem Pontifex die vigesima secunda Augusti atro stigmate tabat *Parisi Diaconi vitam* in Belgio Fœderato typis editam, quam etiam Parisiensis Archiepiscopus anni sequentis die trigesima Januarii proscripsit.

§. XV.

Parisiensis Parlamenti sententia contra hanc Pontificis Constitutionem.

Utraque hac Pontificis Constitutione iteratisque Regis mandatis Parisiense Parlamentum jurisdictioni, quam sibi in Sacra arrogabat, lethale vulnus infligi senserat; quapropter novum auctoritati robur, ut adderet, die vigesima octava Septembris utrumque Parlamentum decretum ceu irritum nullumque declaravit, ac temerario prorsus ausu omnibus Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Ecclesiasticis inhibuit, ne quæcunque Bullas, Brevia, aliasque literas à Romana Curia transmissas, prius Regia concessione ad Parlamentum tabulas relata munitæ essent, acceptarent. Cunctis quoque Bibliopoliis & Typographis severe vetuit, ne eiusmodi literas & decreta prælo subirent.

Sæc. XVIII.
A. 1731.

rent, aut divenderent. Hoc ausu majorem adhuc Regis indignationem sibi accersebat Parlamentum; die igitur nona Novembris, cum rursus suas Sessiones finitis feriis inchoare vellet, binas literas Regio sigillo occlusas reperit. Quid funesti in iis contineretur, probe prospiciebant Parlamenti Præsides, quapropter inter se deliberabant, an illas referare expediret: plurimorum autem judicio conclusum, illas omnino intactas esse relinquendas. Hoc comperto eis ex Regis mandato injunctum, ut eorum, qui literarum referationi obstitissent, nomina manifestarent, & simul super nupera Regis decreta deliberationem instituere haud præsumerent. Illi vero ad declinandam poenam nil aptius censebant, nisi ut una omnes ad Regis alloquium admitti curarent, suam agendi rationem pro viribus vindicaturi. Placuit cunctis hoc consilium, nec opportuna deerat occasio; noverant enim Regem sine arbitris Marly, & Fleuryum Cardinalem Issyaci agere. Igitur numero centum quinquaginta die vigesima nona Novembris eo se conferunt, atque inter eos supremus Præses Cardinalem de tota rei serie certiore reddit. Præter omnem tamen spem nuntiatum est Præsidi, nolle Regem cum Parlamento loqui.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

loqui. Supervenerat ex improvise
 mensius Dux Regis Cubicularius, quem
 ut alloquii gratiam Parlamento impe-
 traret. Præses impense sollicitus
 cui tamen Rex indignabundus re-
 spondit: *Hos, ut huc venirent, non voco
 nec habeo, quod cum illis loquar, adeo
 unde venerunt. His subjunxit Cardinalis
 non me latent, quæ unus alterve
 contra me oblocutus est, injuriam mihi
 latam illis condono, semperque Parla-
 mentum debita veneratione prosequor.* His
 verbis se peti ratus Abbas Pucellus
 protervius, quam cautius respondit,
*ubi est hæc veneratio? certum est, Parla-
 mentum a nullo Ministro unquam, sed
 hodie, magis fuisse oppressum: Hoc factum
 reposuit Cardinalis, Parlamentum sibi
 in caput suum accersivit: cui Abbas,
 cum Rege agere licuisset, is abscondit
 æquitate nostræ causæ convictus fuisse.*

Hac ratione cunctis ad sua reme-
 sis, die trigesima Novembris ad Pa-
 lamentum duo Regis edicta transmi-
 tebantur, quorum primo Parla-
 mentis Patribus, donec aliter decerneretur
 Conventus habere interdictum, altero
 autem die prima Decembris ad crea-
 dam Parlamento novam molestiam ab-
 vocatis permissum est, ut rursus pa-
 tium causas agere possent. Rege
 interim Versalias reverso Antonius Pe-

tail Præses scriptotenus explorabat, Sæc. XVIII.
 an alloqui copia esset speranda, cui A. C. 1731.
 tamen responsum, quod Cancellarius
 Regis mentem proxime Parisiis expli-
 caturus esset. His nil territus Præses
 Versalias contendit, cui tamen Cardi-
 nalis Fleuryus Regis nomine significa-
 vit, ipsum quidem ad alloquium esse
 admittendum, ea tamen lege, ut de
 præteritis nullam faceret mentionem:
 nec Parlamentum a Rege benignum
 expectare posset responsum, nisi prius
 debitam præstaret obedientiam, & ab
 inchoatis motibus abstineret: interim
 vero comitia agere non præsumeret.
 Cum ergo de alloqui copia conclama-
 tum esset, Parlamenti Patres die octava
 Decembris insuperhabito Regis inter-
 dicto convenere, & sequens decretum
 ad acta retulerunt: *Tempori cedendum*
est, & opportuna occasione Regi exponen-
dum, quod Parlamentum nunquam leges
ferendi auctoritatem sibi arrogarit, sed
commissum sibi jus Regia jura tuendi exer-
cuerit, hacque de caussa antiquis Regni le-
gibus, utpote Regiæ potestatis firmamentis,
fideliter insistere, inviolate custodire, ac de
rebus ad Regis obsequium & Regni com-
modum spectantibus consultare studuerit &c.

Tandem vero Parlamenti Patres
 Versalliis ad alloquium admissi fuere,
 ubi Cancellarius Regis nomine eos al-

Sæc. XVIII. locutus sermonem suum his verbis
 1731. solvit: *Cuncta, quæ a prima Septembri*
die ad acta retulistis, quantocius debetis
si vero deinceps Regi obtemperare negligis-
ritis, suæ indignationis molem experiri

§. XVI.

*Historia de fictis Appellantium
miraculis.*

Cum ergo Quesnellistæ nec in Regi
 favore, nec in potentum patro-
 nio, minus vero in causæ justitiæ
 reliquam haberent, fraudibus atque
 imposturis rem agere, & saltem in-
 providis fucum facere decernunt: Pre-
 primis autem eis placuit, veterum he-
 reticorum exempla imitari, qui ad pro-
 pagandam sectam nil aptius esse ce-
 sebant, quam in vulgus spargere, mi-
 res suæ factionis homines singulari sa-
 ctitatis fama celebres numerari, atque
 ab ipso Deo eorum errores sanitate
 gratiis, mortuorum suscitatione, aliis
 que prodigiis per ipsos hæresis Auto-
 res aut præcipuos ejus patronos pe-
 petratis comprobari. Enimvero Que-
 nellistæ, jamdudum suorum sanctitatem
 crepabant, parum tamen adhuc spatio
 hoc rumore proficiebant; deerant enim
 in suis miracula; fingenda igitur erant.
 Nec hoc difficile; prævie enim divul-
 gabant

Sæc. XVIII.
A. 1731.

gabant, Diaconum nomine Franciscum de Paris, qui anno hujus sæculi vigesimo octavo decesserat, jam pluribus abhinc annis a Constitutione appellasse, & suæ oppositioni immortuum prout sancte vixisset, ita & in sanctitatis fama decessisse, ac post ejus mortem crebra patrari miracula, Viri merita ipso Deo indies prodigiis attestante. Præcipuum, atque altiori clamore divulgatum erat prodigium de quadam puella crurium & oculorum usu destituta. Hanc post novendiales preces ad prætensi hujus sancti tumulum fusas visum, pedumque usum recuperasse spargebant: Ut vero huic prodigiosæ sanationis commento major accederet auctoritas, hoc factum dissertatione typis impressa tot circumstantiis, totque conductitiis testibus munitum publicabant, ut non paucorum credulitatem mirifice fallerent. Mox ad S. Medardi cæmeterium, ubi Parisius Abbas sepultus jacebat, accurrunt turmatim Viri ac foeminae, quas vel novitatis studium, vel credendi levitas aut factionis amor attraxerat: Ex his nonnulli, superstitione aut falsa imaginatione fascinati, vel auro corrupti se in suis necessitatibus adjutos dicebant. Varius pro sententium varietate hac de re rumor volabat, & ingens inde animorum perturbatio.

Sæc. XVIII. A. C. 1731. Parisiensem Archiepiscopum commo-
 batio, altercatio frequens. Ea ra-
 ut factum ex forma juris serio exa-
 nari juberet. Audiuntur prævio ju-
 jurando testes quamplurimi, inquirunt
 sedulo in omnes rei circumstantias
 examinatur puella, ipsique ejus Pare-
 tes & consanguinei. Manifesto tandem
 apparuit, totum hoc nonnisi palmarum
 esse Appellantium fraudem, subdolum
 commentum artificiose ad decipiendos
 fideles incautos excogitatum. Dete-
 tur, testes auro corruptos, puella
 nunquam visu privatam fuisse, eam-
 que diu etiam post novendialia, ut
 antea, ita tunc eadem in ambulando
 difficultate laborasse. Eapropter Pa-
 riensis Archiepiscopus die decima quintæ
 Julii promulgato edicto falsum hoc sa-
 positumque esse miraculum declaravit
 vetuitque, ne deinceps in sua Diocesi
 ullum miraculum sine legitima auctori-
 tate promulgaretur, minus vero in
 posterum ullus Cultus Abbati Parisiensi
 aut ejus sepulcro tribueretur, vel Missæ
 in ejus honorem celebrarentur. Denu-
 navit insuper panegyricum seu disserta-
 tionem de conficto hoc prodigio editam
 utpote imposturis ad decipiendos fide-
 les excogitatis turgidam, Pontifici &
 primorum Pastorum Cætui injuriosam,
 & erroribus jamdudum ab Ecclesia
 damnatis scatentem.

Pastor

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Pastoralis hæc sollicitudo ipsius quo-
que Regii Senatus excitavit vigilan-
tiam; mox enim Regis jussu in eos,
qui se ad Parisii tumultum sanatos jacti-
tabant, inquisitum, deprehensumque,
quosdam turpiter deceptos, alios ne-
quiter decepisse, omnes de impostura
convictos. Eapropter ex Senatus sen-
tentia horum non pauci exilio, alii fe-
veris admodum poenis mulctati sunt,
omnibus vero cæmeterium adire inter-
dictum, ac illud denique occlusum, &
satellitibus munitum est. Horum sup-
plicio ceteri Appellantes adeo non fa-
pere incipiebant, ut etiam spreta tum
Ecclesiastica tum Regia auctoritate to-
tam suam rabiem in legitimum suum
Pastorem exonerare, eumque Clero ac
populo invisum reddere certarent. Eo
fine Parisiis eodem ferme die tres in-
fames libellos sub titulo: *vita Domini
Paris Diaconi* in vulgus sparsere. Ho-
rum Auctores in schismatis & erroris
patrocinium afferebant, Ecclesiam ab
Episcopis ad excidium promoveri, Ap-
pellantes, utpote vera Ecclesiæ mem-
bra, tam ab Ecclesiastica quam Laica
potestate ob fidei puritatem non minus
acerbe quam injuste vexari, ac pro-
pterea paratos se esse ad subeundum
pro veritate martyrium, præcipue si
periculum capitis ob defensionem ali-
cujus

Sæc. XVIII. cujus Sancti intentaretur. Præterea
A. C. 1731. libellorum Auctores statuebant, pro ad
 discenda fidei nostræ Regula nec ad
 Sedem Apostolicam nec ad Pastorum
 Cætum, esse recurrendum; fidei enim
 veritates haud amplius per Apostolo-
 rum, eorumque Successorum minis-
 trum cunctis Nationibus innotescere,
 illam duntaxat esse veram fidei doctri-
 nam, quæ ex sepulcro Abbatis Parisi
 disceretur, proin ad hunc pro obtinenda
 a Deo vera intelligentia esse recurren-
 dum. Nempe nil magis commune est
 hæreticis, quam fidei suæ certitudi-
 nem in errorum suorum Auctoribus
 collocare. Porro fanaticos hosce libel-
 los ab Archiepiscopo Parisiensi fuisse
 damnatos, eorumque lectionem indigne
 anathematis pœna omnibus prohibita,
 jam supra memoravimus.

§. XVII.

*Continuatio ludicræ scenæ ad Parisi-
 tumulum.*

Appellantes ad Pastoris sui vocem
 surdi, unice intenti erant, ut in
 suo Parisio novum sectæ Thaumatur-
 gum ubique proclamarent; haud exi-
 guum enim factionis suæ incrementum
 ab eo sperabant Viro, qui in vita sua
 genuinum veri Quesnelistæ caracte-
 rem

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

rem expressit, & tamen post mortem
 miraculis inclaruit. Studiose igitur in
 ejus vitæ Historia inculcabant, quod
 Parisius singularem modestiam, mo-
 rum severitatem, disciplinæ rigorem,
 solitudinis studium, & laxæ doctrinæ
 aversionem præsetulerit: Nec oblivisce-
 bantur ejusdem Præcones memorare,
 quod multis ante obitum suum annis,
 etiam Paschali tempore a frequentanda
 S. Communione abstinuerit, necnon ex
 Conscientiæ teneritudine Constitutio-
 nem *Unigenitus* acerrime infectatus sit,
 generoso minarum contemptu suam ap-
 pellationem innovarit, & morti prox-
 imus intrepide declararit, quod in suo
 proposito constans usque ad extremum
 vitæ halitum perseveraturus esset. Hanc
 vivendi rationem tenuisse Parisium, so-
 lenter annotabant Appellantes, quæ
 cum exacte eorum responderet prin-
 cipiis, extremos adhibuere conatus,
 ut illam miraculis quoque comproba-
 tam esse fingerent: Per gradus tamen
 credulæ plebi hanc opinionem instil-
 landam esse censebant; primo igitur
 post Parisii mortem rudiores ex omni
 ætate & sexu ad frequentandum Thau-
 maturgi sui sepulcrum incitabant, post-
 ea ad occultandam nequitiam novennas
 devotiones institui curarunt: demum
 frequenti, ac promiscuo hominum con-
 cursu

Sæc. XVIII. cursu sic conciliato, facile erat, quo-

A. C. 1731. dam dato auro & argento corrumpere

ut se gravi quadam ægritudine oppre-
 sos fingerent, seque ad Parisii tumulum
 a morbo liberatos mentirentur. Tum
 prosper artificiosæ deceptionis succo-
 sus quosdam sectæ Presbyteros animo-
 vit, ut psalmorum canticum ad novum
 sancti sepulcrum utriusque sexus vo-
 bus successive alternarent: Non deerant
 maximo numero mendici, qui conducti-
 tia opera se gravissimis morbis affectu-
 dictitabant, & miras membrorum cor-
 vulsiones simulabant. Videbantur cum
 furioso corripui entusiasmo, ut ratio-
 nis impotes cunctis membris contum-
 miscerent, sese vehementissimo impetu
 in terram projicerent, caput & oculos
 incredibili celeritate agitent, & ve-
 nimibus haud absimiles caput in gyrum
 usque ad pedes intorquerent, maxime
 vero sese præcipiti impetu ope cujus-
 dam trochleæ sub vestibulis occultatis
 in altum extollerent, ac demum le-
 dore ubertim effuso suæ infirmitatis
 lenimen sentire mentirentur. Alii co-
 pite in murum alliso manus & pedes
 vi extendi, pedibus eonculcari, & co-
 pite deorsum suspendi petebant, non
 pauci vel pugno vel vola manus verberari,
 alii dorsum, stomachum, lumbos, & femora fustibus dedolari possidebant.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

labant, fingentes, se hac ratione ex morbi sui vehementia nonnihil recreari. Ad histrionicos hosce ludos quotidie ac singulis horis confluxerant pene innu-meri, & tota ferme Parisina Civitas prodigiorum, quæ jactabantur testem agere videbatur: Ipsa etiam Ecclesia S. Medardi in publicum gesticulatorum theatrum transformabatur, in quo Religioni indignissime illudum, & vera illius miracula in derisionem & contemptum versa fuere. Porro Clemens Papa vitam Diaconi Parisii cunctosque libellos, quibus ejus sanctitas & miracula asseriebantur, die 22. Aug. per S. Inquisitionis decretum proscripsit, præcepitque sub anathematis poena, ut extractum e tumulo ejus cadaver in occulto loco sepeliretur.

§. XVIII.

Varium judicium de prætensis hisce prodigiis.

Singulari animi lætitia in jactitatis Parisii miraculis exultabant quidem Jansenistæ, ostentantes, causæ suæ æquitatem ipsius Cæli suffragio comprobari: non tamen omnes Appellantes & Jansenistæ hisce gesticulatoribus, qui *Convulsionistæ* vocabantur, applaudebant; quinimo ex Jansenistis præcipui

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

pui numero sexaginta edito scripto-
lam declarabant, quod cum fanaticis
hisce hominibus nil commune haberent,
nec eos ad ludicros hosce jocos in-
tarint: Alii vero insolitas illorum con-
tortiones, & motus velut Divini Spi-
tus afflatum respiciebant; & jam-
dum ante Parisii obitum enthusiastas
ejusmodi Jansenistas, qui se *Illuminati*
dicebant, Inventore Abbate Bechem-
tio, existitisse gloriabantur. Inde oc-
cidit, ut Convulsionarii in censum Jan-
senistarum & Appellantium promiscue
venirent, quamvis in duas potissimum
classes Convulsionistæ partirentur: &
eorum nonnulli *Mitigistæ*, alii *Mor-
gistæ*, Ultrajecti ad Rhenum orti, & in
varios adhuc errores alios prolapsi dice-
rentur. Inter ipsos etiam Appellantes
schisma exortum est; ex his enim no-
mero triginta miraculorum veritatem
quidem in edita Consultatione propo-
nabant, ipsas vero convulsiones vel
diaboli ope, vel phantastica vi fieri
asserabant. Unde *Consultantes* voca-
bantur: Hæc ipsa tamen diversitas
reique novitas ansam præbuit, ut &
hisce Sectariis eorumque libris vani
judicia, & crebra scripta in lucem
protruderentur. Mirabantur non pauci
homines ratione præditos ad tantam
prolabi posse insaniam, ut agnoscerent
erro-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

errores imposturis, ac inferni suppetiis, illicitis ac sacrilegis mediis incredibili pertinacia defenderent: at diuturna experientia compertum haberi ajebant, quod homines seditioso & fanatico spiritu semel agitati ad quævis audenda, atque ad abominanda scelera projecti sint, & quo longius a veritatis lumine per propriam culpam aberrant, eo profundius in densissimas seductionis, superstitionis & fascinationis tenebras demergantur. Alii prætenſa hæc miracula adſcribebant vel corruptæ Phantasiæ, aut occultæ vi naturæ, vel pie fascinatæ imaginationi, vel Jansenistarum fraudibus, ac denique maligno Spiritui; sæpe enim contingit, teste S. Augustino tract. 7. in cap. 1. Joan. n. 6. ut mali Spiritus seducant per ligaturas, per præcantationes, per machinamenta inimici, & misceant præcantationibus suis nomen Christi. Ex ipsis quoque Protestantibus nonnulli horum prodigiorum falsitatem detegebant, atque inter alios Ultrajectensis nomine Des Voeux edidit dissertationem in miracula reliquiis Parisii attributa, quæ nullum veri characterem habere ostendit, subjunxitque undecim epistolas de miraculis, ubi veri miraculi notas in genere, & in specie designat, ea vero, quæ a Jansenistis Parisio attribuuntur, *Hist. Eccles. Tom. LXXIII.* K k me-

Sæc. XVIII. merito esse rejicienda demonstrat: Scripsit etiam Joan. Laurentius Mosheimius inquisitionem in veritatem miraculorum Francisci de Paris sæculi nostri Thaumaturgi, cujus hæc verba probe notanda occurrunt. *His fraudibus (fictis miraculorum prodigiis, visionibus & miraculis Jansenistarum) ita illorum acuitur improbitas, qui libidinum suarum amore omne, quod sacrum & Divinum dicitur, spernunt, incertissima Jesu Christi ejusque Legatorum miracula nihilo firmiora & veriora illis commentitiis esse, publice dicunt, iniquum olim fortasse contigisse, quod ipsi horum rident, levissime suspicentur.*

Præterea Campbellus editis dissertationibus de miraculis, & Vernes in tractatu de veritate Christianæ Religionis, & Auctor tractatus dogmatici de falsis ævi nostri miraculis confutatis hæc prodigia, convulsiones, ceteraque ejusmodi nugæ solide impugnantur, eo ex capite, quod in omnibus hisce ludricis sanationibus circumstantiæ obversarentur, quæ Dei providentia indignæ, rationi repugnantes & honesto fine destitutæ, ac unice ornatae essent, ut Janseniani errores stabilirentur, & fideles a submissione Ecclesiæ decisionibus debita abstraherentur: ejusmodi autem miracula utpote vel diabolica vel conficta ac falsa sine

ulteriori examine rejicienda forent. Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
Pariter Lilienthalius alique fanaticam
hanc stultitiam solide impugnabant.

Non deerant tamen Parisinæ fatui-
tatis Vindices, quos inter præcipuus
erat Maupasius, qui contra Dominum
de Voeux tractatum scripsit *de miraculis*:
prodiit etiam anno sequenti libellus,
cui titulus: *Collectio miraculorum, quæ
ad tumultum Abbatis de Paris perpetrata
fuere*: Præter hos plures alii in defen-
dendis ludicris hisce jocis calamos suos
exercuerunt, non alio successu, nisi
ut ipsimet saniores Jansenistæ pertime-
scent, Parisii sepulcrum brevi fore Jan-
senianæ factionis tumultum.

§. XX.

Fatum Montgeronis celebris Fanatici.

Abuterer Lectoris patientia, si cuncta
jocularia commenta, prætenfas fa-
nationes, & convulsiones, quas per
viginti ferme annos ad invocationem
sui Parisii factas fanatici deprædica-
bant, recensere aggrederer. Adjun-
xisse sufficiat, quod dementia, super-
stitio atque abusus eo præcesserit, ut
cæmeterii portam muro obstruere, &
interposita Regis auctoritate confluentes
repellere, pertinaces exilio ac carceri-
bus mulctare & privata eorum con-
ven-

Kk 2

ven-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

venticula dissipare, necesse fuerit. Præ
 ceteris vero poenæ severitatem expe-
 riebatur singularis notæ Enthousiasmum
 quem cum status sui dignitas & sin-
 gularis eruditionis fama plurimum com-
 mendaret, quo periculosior erat in ali-
 teris exempli pravitas, eo gravius im-
 plicium criminis atrocitas de eo de-
 poscebat. Erat is Carre de Montgen
 Parlamenti Parisiensis Senator, ingeni-
 acumine præstans, in conversando affa-
 bilis, ab omnibus in honore habitus
 cetera Vir dissolutæ vitæ, nulliusque
 Religionis. Hic die septima Septem-
 bris hoc anno novitatis fama accensus
 ad cæmeterium S. Medardi accessit
 ibidemque maximo numero homines
 flexis genibus ad sepulcrum Parisii bi-
 batis procumbentes reperit: Et ecce
 repente, quo instigante incertum, as-
 sum suum sanctitatis fama inclare-
 scendi desiderio accensum sentit, pi-
 tatem exterius simulat, & se, citius
 Divo Paulo, in novum hominem esse
 conversum jactitat. Facto hoc initio
 se convulsionistis aggregat, & ipse in
 ludicro hoc theatro primum Enthou-
 siasmum agit. Contigit sequenti anno
 ut ex Regis mandato ipse cum ceteris
 Parlamenti Senatoribus ad Alvernia
 Alpes relegaretur, ubi nulla temporis
 honoris, fortunæ, quietis & libertatis
 habita

habita ratione. (Tantum habet virium Sæc. XVIII.
in Religione fanaticismus) firmo animo A. C. 1731.
statuit, omnia, quæ spargebantur, Pa-
risii miracula in unum volumen con-
trahere, nova fingere, eorum verita-
tem pro viribus comprobare, ac deni-
que ipfimet Regi insanum hoc opus
porrigere: Intra exiguum temporis
spatium justæ molis volumen absolvit,
Parisiis sex millia exemplorum propriis
suis sumptibus excudi curat, & præ-
fixa ad Regem nuncupatoria epistola
titulum libro inscribit sequentem: *Ve-
ritas miraculorum per intercessionem Do-
mini de Paris patratorum contra Senonen-
sem Archiepiscopum.*

Porro die vigesima Junii nigro ha-
bitu, & palliolo indutus, Versaliis Re-
gem adit, eique librum consignat, in
quo præclaras veritates, clandestinas
contra Regiam auctoritatem machina-
tiones, & multa alia ad Regis obse-
quium, & Religionis incrementum ne-
cessaria detegi ajebat. His perceptis
Rex librum Villaregio Duci tradidit,
Fleurio autem Cardinali paulopost ad-
ventanti manifestavit, sibi ab incognito
Viro hunc librum fuisse consignatum.
Loquentem interpellat Heraultus su-
premus politicæ rei Præfectus: *En, in-
quit, En Parisii miracula! hujus libri a
Montgerone scripti quinque millia exemplo-*
rum

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

rum hodie intercepti, eoque sine Verjū
 A. C. 1731. veni. Hoc dicto Rex Montgeron
 comprehendi jussit, qui tamen dilis
 butis aliquot exemplis jamjam Verjū
 ad exilii sui locum recesserat. Pa
 lopost tamen missis eo Satellitibus a
 Bastiliæ carceres abductus est, ino
 sum viginti duobus Parlamenti Sen
 toribus pro eo die secunda Augusti de
 precantibus. Tandem vero Rex illu
 e custodia ad Abbatiam S. Andree
 prope Avenionem abduci mandavit.
 ea tamen lege, ut de Parisi miratus
 in perpetuum fileret. Illuc igitur die
 nona Octobris milite stipatus venit,
 ubi tamen Archiepiscopi jussu S. Sp
 naxis usu interdictus est, eadem pen
 Vivarii, quo demum abducebatur.
 Parocho mulctatus; Ejus vero libera
 non modo Rex sed ipsum etiam Paro
 mentum proscripsit, ac retineri seve
 rissime inhibuit, quinimo petente Or
 tore Gallico omnia illius exemplaria
 tam in Galliis quam in Belgio
 excusa Bibliopolis in Provinciis Fr
 ratis erepta, atque in Franciam trans
 missa fuere: Doctissimus quoque Pat
 La Tasse Benedictinus inauspicatus
 hunc Montgeronis partum egregie con
 futavit, edito libro, cui titulus: *Sc
 nator deceptus seu victima Janseniana
 tionis*; paulopost tamen in hujus Pa

natici defensionem duo alii prodire Sæc. XVIII.
 libelli, ac insuperhabito Regis man- A. C. 1730.
 dato ipsummet Montgeronis opus ite-
 rato prælo excusum est, cujus tamen
 omnia ferme exempla a Heraulto rur-
 sus intercepta fuere. Ceterum per vi-
 ginti ferme annos adhuc viguit hæc
 miraculorum fama, quam insania in-
 vexit, fanaticismus fovit, dolus auxit,
 & pertinacia defendit, tandem vero
 sanæ rationis imperio sensim ac peni-
 tus evanuit, haud absimilis quibusdam
 torrentibus, qui in primo cursu augen-
 tur, & pedetentim in sabulo evanescunt.

Porro ea, quæ hac in re retulimus,
 auctoritate & testimonio Sapientissimi
 Pontificis Benedicti XIV. confirmare,
 haud abs re erit: En ipsius verba ex
 celeberrimo ejus opere de Beatif. Lib.
 IV. Part. I. cap. 7. n. 20. & seqq.

Notum est, annis præteritis ex hac
 vita decessisse quemdam Diaconum no-
 mine Parisium, & ejus Corpus tradi-
 tum fuisse sepulturæ in cæmeterio sancti
 Medardi Civitatis Parisiensis. Prodiit
 ejus vita, & in variis locis edita typis
 est, Quam insensus fuerit ille Consti-
 tutioni *Unigenitus*, ab Authore non
 dissimulatur. Appellationes ad Gene-
 rale Concilium plures interpositæ, &
 nova in ultimo vitæ agone appellatio
 excogitata tamquam veræ fidei signa

Kk 4

ex-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

extolluntur. Non modo ab Author
vitæ populi frequentia ad ejus Funus
& innumera propemodum concurren-
tium multitudo ad ejus Sepulchrum
describuntur, sed multa præterea ei
sunt volumina miraculorum, & pro-
giorum, quæ ejus invocatione patri-
dicebantur. Faventes appellanti-
a Constitutione *Unigenitus* ad Gener-
Concilium supplices libellos exhibe-
runt Archiepiscopo Parisiensi, ut ju-
dicam cognitionem caperet de præ-
dictis prodigiis, & miraculis, eque
referri in acta juberet. Non modo in
libellis exhibitis, sed etiam in aliis scrip-
tis late demonstratum est, cultum pro-
vatum impediri non posse, & tale
esse eum, qui exhibebatur erga Dio-
conum Parisium, licet in publico ex-
hiberetur. Præterea non desiterunt
multa afferre pro statuenda veritate asser-
torum miraculorum & ut demonstra-
tur, sanationes excessisse vires naturæ.
At plures in Galliis Præsules doctissimi
& Zelo fidei Catholicæ præclarissimi
hisce conatibus obstiterunt, inter quos
principem locum obtinuerunt Archie-
scopi Parisiensis, & Senonensis. No-
dici scripserunt, & ficta prorsus assen-
miracula demonstrarunt; & quæ
nus sanationes veræ fuissent, nihil in
eis interfuisse, quod vires naturæ super-
rare.

raret. Theologi, quorum verba in hoc eodem capite retulimus, invictis hoc ipsum præstiterunt argumentis, Christianissimus Rex ex avita pietate ac religione suum non destitit potentissimum suppeditare auxilium Archiepiscopo Parisiensi, & claudi jussit Cæmeterium sancti Medardi, cum ex Medicorum attestationibus recte novisset, ratione & veritate carere, quæ de Diacono Parisio prædicabantur; uti apparet ex ejus *Edictis die 27. Januarii 1732. & die 17. Februarii 1733.* Sanctissimus quoque Pontifex Clemens Papa XII. prævio consilio Congregationis Sanctissimæ Inquisitionis, vitam Diaconi Parisii proscripsit tamquam continentem propositiones, & assertiones falsas, piarum aurium, ut est formula, offensivas, scandalosas, authoritati tum sanctæ Sedis Apostolicæ, summique Pontificis, tum Ecclesiæ & Episcoporum, præsertim Gallicanorum, injurias, temerarias, impias, Hæreticis faventes, erroneas, atque etiam schismaticas & hæreticas, & hæretico spiritu plenas; uti colligitur ex *Decreto edito die 22. Augusti 1731. & die 29. dicti Mensis affixo, & publicato, & per Literas Apostolicas in forma Brevis die 29. Jun. 1734.* consimili censura proscripsit Edictum Episcopi Antistiodorensis referens & appro-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

K k 5

appro-

Sæc. XVIII. approbans quoddam assertum mirac-
 A. C. 1731. lum, quod in sua Diœcesi patratum
 dicebat intercessione supra memorati
 Diaconi Parisii.

Totus & universus rerum gestarum
 contextus eo unice collimabat, ut Ho-
 mo Apostolicæ Sedi refragans, schis-
 maticus, hæreticus, acerrimus in-
 pugnator Constitutionis, quæ incipit
Unigenitus, pertinax Jansenistarum in
 secula, falsis ipsi attributis miraculis
 imaginem solidæ virtutis & Sanctitatis
 præseferret. Sancte ergo & pruden-
 tissime supra memorati Episcopi Gal-
 cani abstinuerunt ab inquisitionibus ju-
 ridicis, & sancte ac prudentissime in-
 sano, & temerario cultui obstiterunt.
 Licet enim ex alibi dictis publicus tan-
 tum Cultus prohibeatur erga non Be-
 tificatos, aut Canonizatos, nec publi-
 cus sit Cultus, qui exhibetur in pu-
 blico, sed qui exhibetur autoritate Ec-
 clesiæ, & fama aut insignis virtutis
 aut miraculi viam aperiat inquisitioni
 juridicæ ab Ordinario assumendæ; hæc
 tamen, & similia sibi vindicant
 cum, cum agitur de Dei Servo, qui
 pie in Domino obiit, qui dum viveret
 non populari, nec fictitio rumore, sed
 solida virtutum fama præfulsit. Quod
 si res sit de homine, de cujus Fide &
 Religione suspicio sit, tantum abest

ut cultus privatus erga eum permitti
 possit, vel ut de assertis ejus miracu-
 lis instituenda sit inquisitio, ut contra
 debeant Episcopi omnem Cultum, li-
 cet privatum, amovere, & ab omnibus
 abstinere, quæ indebito cultui proxime,
 aut remote favere possint, juxta
 exempla, a nobis allata *lib. 2. cap. 8.*

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Post primam hujus operis editionem,
 quidam Montgeronus, qui gloriatus
 est, se a Deistarum insania ad Janse-
 nistarum disciplinam prodigiose fuisse
 conversum, id est a Carybdi, ut ajunt,
 in Scyllam incidisse, pugnans pro Jan-
 senistarum doctrina, veritatem mira-
 culorum a Diacono Parisio perpetrato-
 rum magna jactantia & facundia co-
 natur vindicare in Opere a se vulgato.
 Quidam alius ex Protestantium secta
 de Voeux Amstelodami Anno 1740. ty-
 pis edidit Criticam generalem Libro-
 rum dicti Montgeroni super miraculis
 Diaconi de Paris. Opus in epistolas
 divisum est, & *epist. 8. & 9.* satis apte
 & solide ostendit, miracula a Mont-
 gerono narrata, tamquam facta inter-
 cessione prædicti Diaconi, aut esse men-
 daciorum & falsitatis plena, aut, si
 quid veri habent, id omne non Divi-
 nitus, sed naturaliter contigisse. Cete-
 rum præfationem operis, & alias epi-
 stolas si percurras, plura occurrunt
 hæ-

Sæc. XVIII. hæretica dogmata, ob quæ jure
 A. C. 1731. merito liber fuit a Sacra Indicis Co-
 gregatione proscriptus. Intolerabilis
 autem mendacii, impiæque falsitatis
 nota inurendum est id, quod legitur
epist. 7. pag. 223. Regulæ omnes, quæ
 ad examinanda miracula a Pontificibus
 præscribuntur, & cum veritate
 amissim consentire prædicantur, hujus-
 modi sunt, ut falsis etiam miraculis
 (quemadmodum probari facile posset,
 si locus hic esset eas excutiendi) mirum
 in modum possent accommodari. Si
 enim forte, quæ in hoc nostro opere
 adducta sunt, Author perlegisset, pro-
 fecto non scripsisset, regulas a Romana
 Sede præscriptas pro discernendis mi-
 raculis posse falsis accommodari, illas
 que probari facile posse.

Præterea prætenfa illa Parisii mi-
 racula nil aliud quam sacrilegam Appo-
 lantium fraudem ac imposturam fuisse,
 luculenter ex ipsa eorum inquisitione
 magis seria apparuit; constitit enim
 eorum, qui se sanatos mentiebantur,
 auro corruptos, vel morbum finxisse,
 vel sanitatem simulasse, moxque finiti-
 scena ludicra iisdem infirmitatibus le-
 borasse, quocirca ingenioso hoc carmine
 a quodam Poeta hisce miraculorum
 nundinatoribus illusum est:

Cet-

Cernite Parisii, quæ sint miracula,
nempe

Quæ sana exivit, mox redit
ægra domum!

Parisii, sectam contemnite, Pari-
sienses

Hic etenim sanus, qui fuit,
æger erit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XX.

*Historia de Sanguisugis seu de Vampy-
rismo in Sclavonia. &c.*

Jam ab aliquot annis haud incertus
per orbem volabat rumor de Vam-
pyris seu Sanguisugis. Hos in variis
Regionibus extitisse, qui negaret, te-
merarius foret; id enim tristis expe-
rientia, juridica & frequens inquisitio,
necnon legitima comprobant exempla
& testimonia: qua autem virtute, &
an singulares, qui narrantur, effectus
inter Divinæ providentiæ, & naturæ
arcana, vel inter perturbatæ & cor-
ruptæ infirmorum phantasie, vel inter
populi nimis creduli commenta aut epi-
demici fanaticismi symptomata, vel dia-
boli illusiones sint reponendi, decidere,
præsumptuosum esset: sicut enim, in-
quit Plinius, multa fieri non posse, prius-
quam facta sunt, judicantur, ita multa
quoque, quæ antiquitus facta, quia nos ea
non

Sæc. XVIII. non vidimus, neque ratione assequimur, *et*
 A. C. 1731. iis esse, quæ fieri non potuerunt, judicamus.

Quæ certe summa insipientia est. Historicus vero tutissima incedit via, si suspenso suo judicio rem, prout contigisse, Viri fide digni testantur, rebrat. Igitur Vampyrios dicunt illos homines, qui post mortem jam aliquandiu sepulti, e suis tumulis exurgere, atque ex viventium corporibus sanguinem sugere, eosque sensim trucidare, sicque trucidatos, vicissim in Vampyrios convertere creduntur, haud aliter ac canis rabidus venenum suum effundit in illum, quem momordit. Ejusmodi homines frequentiores erant in Slavonia, unde etiam nomen Vampyri, quod Slavonico idiomate sanguisugum significat, exortum est. Existimant nonnulli, jam in ipsis Strygibus, lamiis, Magis, & veneficis Vampyriorum speciem seu vestigium reperiri, eo quod veteris opinio fuisset, quod hujus generis homines ex viventium corporibus sanguinem sugerent, eosque trucidarent, de quibus Poeta sic cecinisse videtur:

Carpere dicuntur lactantia viscera
 rostris,

Et plenum poto sanguine guttur
 habent.

Verum hi, si tamen vel unquam
 exstiterent, multum a Vampyriis hujus
 sæculi

sæculi differunt: Jam Anno 1693. in Sæc. XVIII.
Polonia & præcipue in Russia ejusmodi A. C. 1731.
Vampyrios fuisse grassatos, publicis li-
teris asserabatur. Hi pleno meridie
usque ad seram noctem comparebant,
& hominum imo quandoque etiam ani-
malium sanguinem tam furiose suge-
bant, ut ex eorum narribus, ore &
auribus sanguis copiosissime efflueret,
& tumba, in qua Vampyrii cadaver ja-
cuerat, in humano cruore natare vi-
deretur. Noctu etiam hi Vampyrii mo-
lestabant homines præsertim eorum
affines & cognatos, quos arcto com-
plexu stringentes, exsucto sanguine
extenuarunt, ac tandem interemerunt.
Jam tum remedii loco vel Vampyrio-
rum corda pugione transfossa, vel ca-
put a trunco abscissum est. De his
tamen Vampyriis haud constat, eos,
qui ab his vexati fuere, in Vampyrios
postea degenerasse. Recentiora autem
de his firmitusque comprobata exempla
ad hunc annum suppeditat Hungaria,
Sclavonia, & Servia Turcica. Et qui-
dam Madraygæ Hungariæ oppido qui-
dam ex Heyduquis seu Heydonibus,
nomine Arnoldus Paul Anno 1728. a
quodam Vampyrio sæpius graviterque
vexatus, mortis periculum hoc (ut
fertur) remedio evasit, corpus nempe
suum hujus Vampyrii sanguine fricabat

&

Saec. XVIII.
A. C. 1731.

& de pulvere sepulcri, in quo hic Vampirius jacuit, comedebat: Sic mortem eluctatus, uno post anno obiit, sed ipse Vampirismo infectus, multos alios fugendo infestavit, eisque mortem conscivit. Ne ergo oppidum adhuc plurius cæde foedaretur, Arnoldi sepulchrum quadragesimo post ejus obitum die apertum est, cumque ejus cadaver omnia Vampyræ signa præferret, in medio tum usitato ipsius cor pallo transverberatum est, quo facto mortuus, ac si adhuc viveret, horrendum edidit clamorem.

Hoc item Anno 1731. septendecim diversi sexus & ætatis homines intra trimestre Vampyrismi crudelitas morte sustulit. Hujus stragis Auctorem nonnulli credebant juvenem Heydensem nomine Milonem, alii vero culpam conjecere in Arnoldum Paul jam ante quatuordecim annos demortuum ac in cineres redactum; de illo referebant, quod non modo quatuor homines, quorum corpora unacum Arnoldi cadavere fuerant combusta, sed etiam animalia fugenda interemerit, omnesque, qui horum animalium carnes comedissent, pariter in Vampyrios fuerint transformati. Hujus rei novitas universum Orbem summa admiratione defixum tenebat. Exquirebantur consilia omnium Germanorum.

Germaniæ Universitatum & Acade- Sæc. XVIII.
 miarum; tota insuper rei series Romam A. C. 1731.
 ab Episcopis & Parochis ad summum
 Pontificem perscribitur, sed nullum de-
 super obtinetur responsum: Interim
 Comes de Cabreris a supremis Belli-
 ducibus deputatur, ut in rei veritatem
 sedulo inquirat: ad ipsius testimonium
 frequens eaque legitima a Viris fide
 dignissimis instituitur inquisitio, & qui-
 dem ipsemet Carolus VI. Imperator Ca-
 rolo Alexandro Wirtenbergico Duci,
 tum Serviæ Gubernatori negotium
 dedit, ut per quosdam probatæ fidei
 Deputatos exacte in rei veritatem in-
 dagaret, & hausta factorum notitia
 desuper referret. Dux igitur ex Civili
 ac militari Ordine quamplurimos in-
 culpatæ vitæ Viros morum integritate,
 & prudentia spectatos, Philosophicis
 disciplinis probe instructos, partium
 studio alienos, ac diuturna rerum ex-
 perientia probatos selegit, eosque ad
 veritatis proferendæ Religionem jure-
 jurando adegit. Hi ergo una omnes
 supremo Regni Auditore, quodam Lo-
 cumtenente, & viginti quatuor militi-
 bus stipati Albam Græcam veniunt, &
 ad illud contendunt oppidum, in quo
 famosus quidam Vampyrius inter suos
 affines ingentem stragem edidisse atque
 præter Fratrem suum jamjam tres Ne-
 Hist. Eccles. Tom. LXXIII. L1 potes

Sæc. XVIII. potes suos intra quindecim dies truce
 A.C. 1731. dalle dicebatur. Accurrebant præter
 ipsum Ducem ferme omnes, quotquot
 honoratiores in Urbe erant, ut proprio
 oculorum testimonio verax tam insolitum
 spectaculi experimentum capere possent.
 Appropinquante igitur nocte properant
 Deputati ad sepulcrum, in quo præfatus
 Vampyrius tertio abhinc anno tumultatus
 fuerat, reperiunt Virum corpore integrum,
 corde palpitantem, oculis semiclausis, crinibus
 corporis cute, unguibus, dentibus, tam
 firmiter adhærentibus instructum, ut sanus
 ac sospes imo & vivere crederetur. Extrahitur
 e tumba, & quævis corpus non esset flexibile,
 nulla tamen nec carnis nec ossium pars delin-
 xerat. Tandem vero ferrea lancea cotranfigitur,
 profluente magna sanguinis & albicantis
 humoris copia: demum ascia caput amputatur,
 ubi ex eo copiosus humor sanguini haud
 absimilis effluxit: Projicitur rursus cadaver
 infans, & oppletur calce viva, quo facti
 defuncti Neptis, quæ ex iterato Patris
 morfu ad mortem languerat, sensim
 convalescere cæpit.

Hæc præsentibus plusquam mille
 trecentis hominibus fide dignis ita gesta
 fuisse, authentico instrumento attestatum
 sunt Deputati, atque inter eos præcipue

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

pue L. B. de Beloz olim Wirtenbergicæ Legionis Tribunus ac Castrorum Præfectus, tunc vero in Legione Baronis de la Trenck primus pyrobolarie Centuriæ Ductor, qui ocularis omnium testis erat. Haud absimilis facti testimonium Kisolouæ, oppido Heidonum in Hungaria reddidere Battuerus ejusdem Legionis Wirtenbergicæ Locumtenens, & Flickstenger primarius Fürstenbergensis Legionis Chirurgus præter tres alios Chirurcos, & Gouschitzium Stallachensem Tribunum, qui omnes exeunte Mense Januario suas inquisitiones servato juris ordine factas, & fide dignissimorum testimonio firmatas Viennam ad Consilium bellicum transmissere. Roussatus quoque his aliisque pluribus ejusmodi factis exacte recensitis, subjungit, „nil minus „(Deo sint laudes) quam creduli sumus, & fateri cogimur, quod omnia „scientiæ physicæ arcana ad explicanda „hæc facta non sufficiant, certe fidem „nostram denegare haud possumus hisce „factis, cum eorum veritas juridico tot „hominum probitate insignium testimonio comprobata sit. „

Tristior adhuc tragœdia hoc anno in eodem oppido Kisolouæ agebatur: Petrus enim Plogojowitz, ibidem mortuus decem post sepulturam septimanis

Sæc. XVIII. nis novem ætatis hominibus
 A. C. 1731. in somno compa- & supinum se
 per eorum corpora projiciens, tam
 arcte illos compressit, ut inter ejus com-
 plexus pro mortuis collaberentur. H
 omnes priusquam vita excederent
 uno ore testabantur, se hanc viole-
 tiam a Petro passos fuisse, ipsa etiam
 defuncti Vidua declarabat, quod ejus
 maritus post mortem suam revertis-
 ab eadem sua calceamenta petierat,
 ipsa vero incredibili terrore percussa,
 ex oppido ad alium locum secesserat.
 Fama hujus rei divulgata Gradiscam
 tractus in Sclavonia Præfectus unam
 loci Parocho in rei veritatem, Belgre-
 diensis Curia jussu, indagavit, ac in-
 spectione facta testatus est, se in hujus
 Viri cadavere cuncta Vampyrismi signa
 prehendisse, illud nullum exhalantem
 foetorem sed, exceptis naribus ali-
 quantulum corrasis, totum corpus in-
 tegrum fuisse, barbam & capillos
 necnon antiquis unguibus decisis novis
 ac pelle pristina defluente albicantem
 succrevisse, cetera faciem, manus
 pedes, totumque corpus ita rite com-
 positum fuisse, acsi adhuc viveret, in
 ore tamen liquidum recentemque ha-
 buisse sanguinem: Ex his igitur signis
 juxta persuasionem illius gentis Petrus
 pro vero Vampyrismo habebatur pro-
 palo

Sæc. XVIII.
A C. 1731.

palo per cor & corpus in fixo imposi-
tus in rogo comburetur. Hæc ita se
deprehendisse Prælectus & Parochus
ad Belgradiensem Curiam perscribere.
Plura ejusmodi facta, quibus veritatis
fides per legitimam auctoritatem, &
concordem, constantemque testium
assertionem sæpius facta est, tanquam
non facta negare, temerarium foret,
sed quid de eorum causis, effectibus,
& remediis opponi solitis? Jam anno
1693. die nona Januarii ex Polonia
ejusmodi casus Parisinæ Facultati pro-
ponebatur de quadam puella, quam
phantasma Matris suæ jam pridem de-
mortuæ effigiem repræsentans tam
crudeliter torquebat, ut macie & do-
lore confecta supremum obiisset diem,
nisi aperto Matris sepulchro caput ca-
daveri amputatum, & cor, ex quo in-
gens sanguinis copia effluxit, fuisset
apertum: Ad hunc igitur casum Sor-
bonæ Doctores hoc tulere judicium:
„Nos infra scripti censemus, tam hos,
„qui faciunt has executiones, quam
„illos, qui petunt visitari sepulchra ad
„eum finem, peccare gravissime, &
„quod confessarii debeant admonere
„similes personas, & explicare eis ma-
„lum, quod faciunt in his occasionibus,
„& eis denegare absolutionem, si per-
„severent in perversa hac praxi: hoc
L1 3 fun-

Sæc. XVIII. „fundatur in duabus rationibus, cum
A. C. 1731. „desumitur ex honore debito corpori-

„bus defunctorum: alia ex facto parti-
 „culari, de quo agitur. „

„Primo magnus semper delatus est

„honor & respectus corporibus defun-

„ctorum, ita ut religioni ducatur esse

„semper haberi in honore, & velle, ut

„sepulchra eorum sint inviolabilia. *Cod.*

„*de sepulchro violato lib. 9. t. 19. ubi*

„assignatur poena contra violatores

„sanctitatis sepulchrorum, dicitque eos

„esse Sacrilegos & procedendum esse

„contra illos ut tales, quando audent

„invertere & asportare aliquid ex mo-

„numentis ubi corpora fidelium re-

„quiescunt. *Pergit audacia (sunt verba*

„*Codicis) ad busta defunctorum & se-*

„*geres consecratos: cum & lapidem hunc*

„*movere, & terram evertere, & ceterum*

„*evellere proximum sacrilegio majores nuper*

„*semper habuerint. Quibus primo consulentes*

„*ne in piaculum incidat contaminatio re-*

„*ligio defunctorum, hoc fieri prohibent*

„*poena sacrilegii cohibentes. Major est au-*

„*dacia & secundum vim Legis re-*

„*tius, meretur maiorem poenam quæ*

„*do visitantur sepulchra, non ad illa*

„*destruenda, vel ad auferendum ali-*

„*quod ornamentum, sed ad amputan-*

„*dum caput defunctorum jacentium*

„*in illo sepulchro. „*

„In jure Canonico, qui amputant ^{Sæc. XVIII.}
 „partem unam vel plures corporis de- ^{A. C. 1731.}
 „functi, sunt excommunicati ipso facto;
 „& Papa Bonifacius VIII. qui fecite
 „hanc legem *ac detestanda extrav. de se-*
 „pult. vult, ut absolutio ejus sit refer-
 „vata, sanctæ Sedi Apostolicæ, dicit
 „esse impietatem & crudelitatem sic
 „tractare corpora defunctorum. *De-*
 „functorum corpora sic impie ac crudeliter
 „non tractentur.

„Verum est quod hoc capitulum loqua-
 „tur de iis, qui in frustra concidunt cor-
 „pora defunctorum extra Patriam, ut
 „facilius ea transferantur; certum
 „quoque est quod casus propositus non
 „habeat prætextum tam favorabilem,
 „& consequenter mereatur, ut cum
 „majori justitia condemnetur; & certe
 „hujus Canonis motivum non est aliud
 „quam hoc: ratio generalis quod opor-
 „teat respectum deferre corporibus de-
 „functorum. Et Glossa sic nos docet:
Catholicæ fidei humana natura est erube-
scenda, & ideo etiam post mortem corpus
humanum non recipit æstimationem.

„In authentico *ut defuncti, tit. 15.*
collat. 5. sic erat prius his verbis: *qui*
enim hominis naturam non erubescit, dignus
est & pecuniis, & gloria & aliis omnibus
condemnari. Dicitur de illis qui mortuo
 „injuriam inferunt: Possunt videri supra
 LI 4 „ean-

Sæc. XVIII., eandem materiam plures alii Canones
 A. C. 1731., nes, quos refert Antoni. 3tia pars
lib. 35. tit. 12. & in Canon. præmi. 3.
 tit. 4. lib. 7.

„Secundo finis intentus in his vi-
 „sitationibus sepulchrorum cum ex-
 „cutione reddit causam pejorem, quæ
 „ut fertur, hoc fit ad vitandam veni-
 „tionem Dæmonis, & recuperandam
 „sanitatem, manducatur panis cum
 „illo sanguine factus, qui defluit ex
 „cadaveribus, vel dum amputatur co-
 „put defuncto in sepulchro jacenti.
 „Unde ratio præsumendi est, quod hoc
 „fiat per pactum cum Dæmone, &
 „unum maleficium expellatur alio, quia
 „ille panis sanguine mixtus, sicut o-
 „tiam amputatio capitis naturaliter
 „non possunt restituere sanitatem per-
 „sonæ morti proximæ, & expellere
 „Dæmonem eam vexantem. Non
 „potest etiam dici, quod tunc fiat a
 „Deo miraculum. Sola narratio eo-
 „rum, quæ facta sunt Matri hujus Pub-
 „læ, de qua agitur, satis ostendit,
 „quod Deus non inspiraverit hunc mo-
 „dum, neque virtutem aliquam super-
 „naturalem alligaverit tali modo ad
 „procurandam prædictæ filiæ sanita-
 „tem. Supponendum est ergo, effecti-
 „vum pactum cum Dæmone, & cir-
 „cundum est, quod Dæmon impleat

„recedat ad præsentiam talis a se in-
„spirati maleficii. „

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

„Gerson in opusculo quodam facto
„contra doctrinam cujusdam Medici
„de Montpellier dicit, quod Facultas
„Parisiensis sic argumentata Sess. 4.
„propositio: *omnis observatio, cujus ef-*
fectus expectatur aliter quam per rationem
naturalem, aut per divinum miraculum, de-
bet rationabiliter reprobari. Et de pacto
Dæmonum expresso vel occulto vehementer
haberi suspecta. Sic determinavit sacra
„Theologiæ Facultas Universitatis Pa-
„risinæ. „

„Hæc cum ita sint, non licet unum
„maleficium pellere alio. S. Thomas
„in 4. dist. 34. aet. 3. & Decretum Fa-
„cultatis Parisiensis, quod refert in fine
„operum suorum Magister Sententiarum
„art. 6. quod licitum sit aut etiam per-
„mittendum maleficia maleficiis expel-
„lere. Error, unde duæ sunt sequelæ:
„& damnandam esse hanc praxim, cum
„sit ab utroque jure rejecta, & etiam
„lege Divina, quæ dicit, non esse fa-
„cienda mala, ut eveniant bona. Se-
„cundo quod si facto piorum & peri-
„torum Medicorum consilio non possit
„ostendi aliqua causa naturalis hujus
„effectus, neque juvari & sanari ali-
„quo remedio naturali, relinquenda sunt
„omnia Providentiæ Divinæ; melius
L 1 5 „est

Sæc. XVIII. „ est enim hæc mala pati cum patien-
 A. C. 1731. „ tia, & etiam exponere se morti, quæ

„ offendere Deum. In hac occasione
 „ posset haberi recursus ad alia media
 „ ad defendendum se ab hac vexatione
 „ Diaboli; & hæc sunt notata in capite
 „ si per Sortiarias. 33. q. 2. si per Sortiarias
 „ atque maleficas occulto sed nunquam impio
 „ Dei judicio permittente, & Diabolo pre-
 „ parante, &c. Hortandi sunt quibus
 „ ista eveniunt, ut corde contrito
 „ spiritu humiliato, Deo & Sacerdoti
 „ de omnibus peccatis suis puram Con-
 „ fessionem faciant, & profusis lacry-
 „ mis, & largioribus eleemosynis, &
 „ orationibus & jejuniis Domino satisfacere
 „ faciant, & per Exorcismos ac cætera
 „ Ecclesiasticæ medicinæ munia, Mi-
 „ nistri Ecclesiæ tales quantum Domini
 „ nus annuerit, sanari procurent. Hæc
 „ quoque est mens Bartholomæi de
 „ Spina Magistri quondam sacri Palatii
 „ in *Tract. de Strigibus* c. 33. qui enim
 „ hujusmodi maleficiis & in aliis co-
 „ randis observarent ea, quæ docet co-
 „ put, si per Sortiarias 33. q. 2. facile
 „ per misericordiam Dei curarentur.

Deliberatum in Sorbona 1693.

G. FROMAGEAU.

C. DE PRECELLES

THOMAS DURIERAZ.

Alii

Alii Sorbonæ Doctores afferebant, Sæc. XVIII.
 consuetum Vampyrismi martyrium a A. C. 1731.
 Dæmone fuisse inventum atque edo-

ctum, atque ex se nullam habere ad
 minuendam vel tollendam vexationem
 efficaciam aut virtutem, sed in illis,
 qui tale remedium adhibent, saltem
 tacitum cum dæmone pactum supponi.

Hi vero, qui abstrusa quæque ad
 Philosophiæ bilancem dimetiri solent,
 mali, quod Vampyrismum vocant,
 originem & effectus in causis mere
 naturalibus reperisse existimant, melius
 forte probantes, quod res ita fieri po-
 tuerit, quam quod ita facta sit. Ut
 ergo Vampyrismi prodigia explicent,
 observant, pauperes istos homines
 præcipue in Slavonia & Servia crudi-
 bus oppido cibis & pane ex avena, &
 arborum corticibus cocto vesci, inde au-
 tem sanguinem condensari, pectoris op-
 pressionem fieri, & in phantasia vel per
 melancoliam, vel superstitionem & per
 præjudicia corrupta, funestas & tetbras
 ideas nasci ipsa quoque experientia esse
 compertum, ejusmodi homines sibi
 persuadere, ac si nunc strangularentur,
 nunc ab incubo spiritu opprimerentur,
 & si forte aliqua mulier hoc malo af-
 fecta juxta corruptam phantasiæ re-
 præsentationem sibi defunctum appa-
 ruisse, atque ex ejus corpore sangui-
 nem

Sæc. XVIII.

A. C. 1731

nem fuisse, vicinis affirmaverit, hæc sane mirum, si postmodum se eadem passos fuisse credant alii melancholici, qui tota die metu, ne & ipsi a tali ritu opprimantur, agitati, ex hac imaginatione tam violentam sanguinis revolutionem sibi caussent, ut magis confecti sensim moriantur: non raro enim quosdam vel ex nimio terrore vel lætitia subita morte corruisse. En jam ipsos physicam causam Vampirismum tam activi, quam passivi!

Eadem facilitate ceteros virosque sane Vampirismi effectus explicat. Corporum enim integritatem atque buunt virtuti terræ, in qua existimant Vampyrum jacuere, terra enim agit illi, variis oleosis & bituminosis particulis, diversisque salis præcipue salitro gravidata non modo corpora a putredine præservandi, sed & sanguinem fluidum & rubro colore tinctum reddendi vim habet, nec insolitum est quod & in defunctorum corporibus sanguis tam vehementem exerceat fermentationem, ut ruptis venis per nares, os & aures tota vi erumpat: præsertim si particulæ nitrosæ ac sulphureæ radiis solaribus calefactæ sese in corpora recens sepulta insinuant; tunc enim sanguis rarefit, fermentat, solvit & fluidus redditur. Aliunde etiam terra

terra in cæmeteriis aptior est ad pro- Sæc. XVIII.
 ducendum sal volatile, & oleosum, A. C. 1731.
 quod vitriolico acido mixtum proge-
 nerat sensim in ipsa defuncti tumba
 salnitrum: Denique addunt, in Regno
 naturæ non adeo insolitum esse, quod
 in pluribus hominum cadaveribus, in
 quibus ingens humiditatis copia reman-
 sit, præcipue in partibus, quæ spiri-
 tus vitales non expetunt, uti sunt barba,
 ungues & capilli, aliquod incremen-
 tum sæpius deprehendatur. Ceterum
 hæc exactius discutere, & ad limam
 Philosophiæ revocare, Historici non
 est.

Haud tamen inutile erit, his om-
 nibus subjungere ea, quæ longe doctis-
 simus ac celeberrimus Pontifex Bene-
 dictus XIV. Lib. IV. de Beatif. Part. I.
 c. 21. n. 4. de Vampyris differit. „Quic-
 „quid, scribit ipse, de hisce Vampyris
 „narratur, narratur non tantum uti
 „verum, sed etiam uti confirmatum
 „fide publica Magistratuum. At, ut
 „cumque sit de repertis Cadaveribus
 „incorruptis, utcumque de sanguine
 „ab illis profluente, utcumque de in-
 „cremento unguum, & capillorum,
 „utcumque de vampyris capite trun-
 „catis, eorum corporibus combu-
 „stis, & in aquam dispersis; quorum
 om-

Sæc. XVIII., omnium fides sit penes eos, qui tunc
A. C. 1731. „monium reddiderunt; vis stat in me

„tuorum resurrectione, & actis eorum
 „quæ certe hucusque probata non sunt
 „quin potius a viris emunctæ nris
 „habita sunt, & habentur tamquam
 „deceptæ phantasie figmenta. Quæ
 „Scriptor eruditus hebdomadæ 18. pag.
 „139. ait: Quod vero ad fidem attinen-
 „tium attinet, de ea nequaquam est dubi-
 „um, neque magis, quin revera ejusmodi
 „Cadavera invenerint, non vero ea ipso Ca-
 „davera noctu e tumulis suis surgant, alio-
 „que sanguinis exsugendi ergo incantent.
 „Hanc ob causam mihi dubium manet; ut
 „omnia, quæ traduntur, ex eorum relatione
 „habentur, qui a talibus Manibus affecti
 „sunt, neque ex eorum assertis satis constet
 „utrum vera Cadavera, seu defunctorum
 „corpora viderint, an potius spectra & phan-
 „tasmata ipsis apparuerint. Ipsos penitus
 „rem vidisse personam inde patet, quia eor-
 „dem nominare atque depingere se vident
 „eademque ipsa in Sepulchro deprehensa
 „hoc modo, quem species facti affirmat: a
 „vero hæc ipsa singularis persona, hæc
 „anima cum corpore suo unita visa sunt
 „valde dubito. Et concordant Scriptores
 „hebdomadæ 24. pag. 191. & hebdo-
 „madæ 28. pag. 219. qui Vampyrorum
 „resurrectionem, & actiones illis im-
 „putant

„pictas meris accensent imaginationi-
bus, metui, atque terrori.,”

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XXI.

*Historia de emigratione Rusticorum
Salisburgensium.*

Haud infimum in Historia Ecclesiastica locum sibi vendicat apostasia atque emigratio Salisburgensium Rusticorum: Hanc autem ab alto repetere, haud incongruum erit.

Hi ergo primum Rebellionis suæ tyrocinium posuere Anno 1525. quo Alpestres correptis armis in Archiepiscopum legitimum Dominum suum necnon in Clerum ac Nobiles sævire cæperunt, & Metropoli occupata & circum regione vastata Archiepiscopum ipsum in arce per trimestre obsessum tenuerunt, jactato novi Evangelii defendendi obtentu; cum enim Sacerdos quidam Matthæus nomine, qui Lutheri dogmata pro concione spargebat, Archiepiscopi jussu caperetur, & rebellis Stöckl capite plecteretur, inde rustici Stiriensibus Lutheranis adjuti foedæ tempestatis ansam arripuere, suo exemplo

Sæc. XVIII. plo confirmantes, quod Lutherani Evangelii theſſera ſit tumultus & rebellio
 A. C. 1731. in legitimos Dominos. Sedata ag-

ſtium ſeditione quies quidem & publica felicitas reſtituta eſt, ulcus tamen Lutheranum ſub cute latens paulatim in funeſtam peſtem excrevit; cum enim in Stiria & Carinthia Novatores ſectæ ſuæ exercitium a Carolo Archiduce extorſiſſent, atque Eccleſiis ſacriſque bonis per nefas direptis plures novum Verbi Præcones ubique circumcurrerent, e vicinis hiſce Provinciis petentim lues Salisburgum quoque influxit, & non modo Minerarios & Alpium incolas ſed etiam cives, integrasque familias corruptit. Obſtitit tamen adhuc Wolſgangi Theodorici Præſulis vigilantiffimi Zelus, qui die tertia Septembris Anno 1588. promulgato edicto præcepit, ut illi, qui a fide Catholica perfide defeciſſent, intra unius Menſis ſpatium ad eam reverterentur, aut ſolum verterent, jure civitatis omnibusque libertatibus in Provincia Salisburgenſi perpetuo ſpoliandi. Sectæ publice abjurarunt non pauci, ceteri vero patria abeuntibus civitas & Provincia a lolo expurgata eſt, deinceps & Religione fervens, & opibus fluens. Ut autem etiam ruri priſtina fidei unitas redderetur, Archiepiſcopus

Anno

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Anno 1596. Tobiam Doctorem Hensche-
lium ad Wagraienses ablegavit, cujus
solicitudine multi ad fidem reversi
sunt, aliis errori suo immortalis. Sicut
autem sectarum semini proprium est,
ut semel terræ insitum raro funditus
evelli queat, ita Anno 1602. coloni
Superioris Austriæ alique pro Luthero
conjurati Salisburgensibus confines in
oppidis quibusdam Archiepiscopo sub-
jectis novos excitarunt tumultus, qui
tamen Antesignanis promerita pœna
multatis tempestive sedati sunt, &
Prædicantes, quorum petulantia ac
temeritas usque ad publicum Princi-
pis sui contemptum excreverat, ex
omnibus Provinciis Salisburgensi Diæ-
cesi subjectis abacti, & demum Templa
& ritus Catholicis restituti fuere.

Postquam vero Carolus Archidux
metu & curis anxius, in quatuor Sty-
riæ oppidis liberum Augustanæ con-
fessionis exercitium ea cautela indul-
serat, ut ultra quam ipse viveret, hæc
concessio vim non haberet, nec ad Ca-
roli posteros propagaretur, hac indul-
gentia Lutherani audaciores facti pro
arbitrio in duodecim oppidis Templa,
& Scholas ejectis Catholicis ædifica-
runt, erectisque officinis typographicis
libros quamplurimos veneno infectos
excuderunt, quos in ipsos etiam Co-
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. M m lonos

Sæc. XVIII. lonos dispersere. Horum tamen im-
 pudencia nonnihil repressa est, edito
A.C. 1731. decreto, quo Prædicantes intra dies
 quatuordecim Græcio reliquisque Pro-
 vinciarum oppidis faceßere iussi sunt
 inde sperato uberrimo Religionis in-
 mento; ex quo enim Lutherani præ-
 cones ex oppido Schladingano ex-
 pulsi fuerant, alpestres rustici dudum
 hoc veneno imbuti, jam sine pravitate
 Ductoribus rarissime & non sine metu
 ad Ministellos valde remotos excurre-
 poterant, unde factum, ut nonnisi per
 somnium quædam Lutheri dogmata
 multis peregrinisque erroribus permixta
 in mente retinerent, nec alio utere-
 tur Præcone. quam obvio quovis re-
 stitico characterum nonnihil perito, qui
 in privatis conventiculis quædam ex
 Lutheri aut Spangenbergii postilla bol-
 butiente lingua prælegerat: cetera au-
 tem tam in Catholicorum quam Lutheri-
 ranorum instituto rudes, in hoc solo
 obfirmati erant, quod Romani Catho-
 lici esse nollent, & ad cænam sibi ca-
 licem vino repletum apponi expe-
 rent. Hos ergo, cum illos potius in-
 scitia & obstinatio, quam malitia in
 errore retineret, Marcus Sitticus Sa-
 lisburgensis Archiepiscopus circa do-
 num Domini 1613. ad saniora reducere
 statuit, ac primo quidem ad Rastatentia

& Wagrainenſes ablegavit Patres ^{Sæc XVIII.}
 Capucinos Apoſtolico Zelo plenos: ^{A. C. 1731.}
 Verum horum operam ludebant ru-
 ſfici; Catholicæ enim fidei dogmata
 vel audire renuerunt, vel etiam ratio-
 num luce convicti & capti animum ad
 obſequium flectere recuſarunt, utque
 conceptum veritatis ſemen ſuffocarent,
 frequentius ad Miniſtellos vicinos con-
 currerunt, a quibus in ſua pertinacia
 confirmati, vitam & ſanguinem pro
 ſuis deliramentis profuſuros ſe decla-
 rabant. Ea tum erat temporum ini-
 quitas, ut ob manifeſtum cruentæ re-
 bellionis periculum inſoliti hi excuſus
 a Magiſtratibus & Prætoribus prohi-
 beri haud poſſent.

His intellectis Archiepiſcopus hos
 ſubditos, quos non veritatis amor, ſed Re-
 ligionis oppoſitæ odium in ſectæ ſuæ
 fanatiſmo detinuit, poenarum ſeveri-
 tate coercere decrevit, nec id imme-
 rito; cum enim eorum cultus non jam
 Religio, ſed factio Principum auctori-
 tati inimica eſſet, nec ipſi alia ex cauſſa
 Catholicam fidem abhorrerent, niſi ut
 ſectam tuerentur, quam ipſi ſemet dun-
 taxat veram credebant, quia nova eſſet,
 ipſiſque calicem adbibendum & Papam
 ad convitiandum præberet. Hinc Fa-
 natica eorum inſcitia, cum ratione ſa-
 nari haud poſſet, neceſſe erat, ut ſe-
 M m 2 verio-

Sæc. XVIII. verioribus reprimeretur remediis. A.
A. C. 1731. chiepisopus igitur Anno 1615. duos

Senatu Deputatos ablegat ad Rastaten-
tenses, qui Principis sui nomine illos
ad obediendum primo monitis, de-
minis inducerent. His autem nil pro-
ficientibus præfigitur bimestris termi-
nus, intra quem aut sectam aut solus
verterent: interea vero Sacerdotes
Apostolici nulli parcebant labori, ut
rudes ex errorum tenebris ad veritatis
lucem pertraherent, & seductorum
pertinaciam frangerent. Nec suis pre-
tibus defuere Prætores, qui obstinatis
vetabant, ne quid opificii tractarent,
nec, nisi Catholicam fidem professi
essent, a Parochis ad ineundum ma-
trimonium, aut defuncti ad loca Sacra
admitterentur: Profuit adeo hic rigor,
ut evoluto bimestri ex Rastaten-
sibus nonnisi tres familiæ, & ex Wagn-
ensibus duntaxat sexdecim emigre-
rent. Nec minus prospere actum est
in Alpibus, ubi præter Viros Apo-
stolicos etiam milites potius ad terrorem
quam ad vim adhibebantur; pauci
enim exilium præelegerunt,
qui cum suis liberis & uxori-
bus egressi, partim in Austriam, par-
tim in Moraviam ad Anabap-
tistas emigrarant, plerique tamen eo-
rum facti poenitentes ad patriam re-
ver-
si

verli sunt. Gravior erat labor Metallurgos, quorum numerus in Gasteinenſi valle erat: Hi enim veneno per noxios libros intimius hausto nec Sacerdotum monitis permoti, nec interminata exilii poena territi, ſectæ ſuæ libertatem audacter petebant; nec eam ipsis denegatum iri credebant, cum haud facile ſuppeterent alii, per quos fodinarum labor pari peritia peragi poſſet: Aſt repulſam paſſi, ac militis alendi tolerandique metu percuſſi, abjecta pertinacia fidei doctrinis imbuti, eorumque nomina in reverſorum cenſum conſcribi tanto numero petebant, ut eorum decem millia (non computatis infantibus) recenſerentur, duntaxat ſexcentis patria excedere paratis. Ne vero Zizania ægre eradica- ta ſuccreſcerent, in libros noxios in- quiſitio ſuſcepta eſt, in eorumque locum ſubſtituti libri Catholici, auctus Paro- chorum numerus, habitæ frequentio- res Conciones, fidei Chriſtianæ inſti- tutiones, ac variæ Divini cultus exer- citationes. Nihilominus anno Chriſti milleſimo ſexcentefimo octogefimo pri- mo inter Agreſtes metallorum foſſores præcipue Teſſareckenſes veneni ſimu- lata fidei profeſſione occultati vim exe- rebant, impellentibus Acatolicis, a- pud quos ipſi æſtivo tempore operas ſuas

Sæc. XVIII. suas locabant. Horum igitur consuetudine veteres suos errores novis agebant, ex qua mixtura immane monstrum est enatum, cujus halitu ne prostrati inficerentur, Maximilianus Gandolphus Archiepiscopus Viros Apostolicos, ut necessitas magis urgebat, emisit, nihilque non egit, ut noxia subtraherentur pabula; non inutili conatu; nam per multos ad fidem reduxit, ac reliquas imposita emigrandi necessitate coercuit. Provinciam a sectæ sæcibus expurgavit.

§. XXII.

Nova Salisburgensium Rusticorum seditio.

Enimvero restituta fidei concordia post plures annos in Salisburgensi Principatu resloruit; nonnulli tamen ex rusticis erant, qui sectam, quam exilii metum ore detestabantur, animo adhuc fovebant, & simul Catholicæ Religionis exercitio gnave occultabant: Id haud incognitum erat vicinis novi Evangelii Præconibus, quibus clam sese intrudentibus velut sua origine, denuo sectæ venenum in rudes populos uberius sese effudit: Legebatur tamen adhuc ignis sub cineribus, nec in apertas erupit flammæ, subinde tamen unus alterve fanaticismo abreptus

e patria emigrabat. Ea res gravioris, Sæc. XVIII.
 novique motus suspicionem movit; unde A. C. 1731.
 excitata Prætorum vigilantia depre-
 hensum, eos quoque, qui exterius sese
 Catholicos dicerent, in diebus Domi-
 nicis ac festivis ad concionem quidem
 adfuisse, ea tamen finita continuo tur-
 matim de sacris ædibus fuisse dilapsos,
 neglecto Divino officio: quod insolent-
 iæ genus, ut corrigerent Missionarii,
 primo privatis institutionibus egerunt
 tantumque profecere, ut nonnulli pro-
 fessionem fidei publice in Ecclesiis e-
 derent, dein Prætores addidere pœ-
 nam, ut, qui ante finem rei Divinæ
 de Templo abfisteret, certo pondere
 ceræ in usum Ecclesiæ pendendæ ca-
 stigaretur, quo remedio sæpius adhi-
 bito vix ullus nisi re Divina penitus
 persoluta, e Templo egrediebatur: Nec
 tamen propterea Missionarii suspectorum
 ædes minus sedulo pervestigarunt, lib-
 rosque noxios, utpote sectæ fomenta,
 quotquot reperire poterant, eis eripuerunt:
 Prætores quoque eos, qui vel Eccle-
 sias frequentare neglexerunt, vel die-
 bus prohibitis carnibus vescabantur,
 certo æris pondere multabant. Id
 ægerrime ferebant duo rustici Joannes
 Lerchner & Vitus Bremen, qui a Præ-
 tore bis citati non comparuere, sed
 Anno 1729. coram pleno populo & Ar-
 Mm 4 chi-

Sæc. XVIII. A. C. 1731.

chiepiscopi Deputatis seditiosa voce exclamarunt: *sumus Lutherani*, postmodum data utrinque dextera se in secta constanter perseveraturos jurunt, declarantes, se capitales eorum hostes fore, qui secus suaderent. Ne his contenti, ambo clam Ratisbonam contenderunt, ubi ineunte anno sequenti ope cujusdam studiosi libellum supplicem ad *Corpus* ut vocant, *Evangelicum* die septima Januarii transmisserunt. falso exponentes, quod Lutheranae sectae libris exspoliati non aliter emigrandi copiam obtinere potuerint, nisi relictis omnibus bonis novemque suis prolibus, ipse etiam Lechnerus per aliquot septimanas catenis onustus in carcere detentus fuerit: His expositis aures benevolas dedere Lutherani Principum Oratores, qui Salisburgensi Legato Baroni de Zillerberg scriptum per Saxonicum Secretarium Augustum Herrichum porrexere, in quo pacem Westphalicam ab Archiepiscopo reclamantem quasi petebant, ut hisce rationibus sua bona dividere & liberos evocare liceret: Hoc scriptum Legatus ex Principis sui mandato acceptare recusavit, ac die decima septima Februarii respondit, Archiepiscopum suum coram competente Judice suo rationem reddere paratissimum quidem esse, in rebus vero

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

vero suos subditos concernentibus Evangelico Corpori nullam omnino jurisdictionem in se, utpote Con-Statum competere, potius vero optandum, ut Protestantes turbidis ejusmodi hominibus eorumque querelis plerumque malitiose & falso excogitatis non adeo faciles præberent aures, nequidem discussis causæ meritis: de cetero Augustanam confessionem tempore Anni normalis nullibi in Salisburgensi Principatu investam fuisse. Percepto hoc responso Lutherani Oratores die 22. Aprilis ad ipsum Archiepiscopum litteras dedere, significantes, se oppressorum gravamina nunquam excipere solitos, nisi tacita sub conditione, si gravamen, saltem quoad substantiam, verum esset; ex privato tamen commodo & ex cæco Religionis Zelo, quo Prætores flagrant, plerumque constare de gravaminum veritate; Lutheranis Principibus non quidem competere jurisdictionem in Con-Status suos, illis tamen utpote pacis Consortibus denegari non posse, pacis violationibus per amicam compositionem obviandi medium, nec agi de anno normali, cum omni tempore Religionem mutare licitum esset. Verum postea patuit Viti Bremeni falsitas & nequitia; malitiose enim querebatur, quod ei non nisi relicta

M m 5

incerto

Sæc. XVIII. *uxore & liberis emigrandi facultas don-*
A. C. 1731. sit, cum constiterit, quod ejus uxore
 utpote Catholicæ fidei addictissima ad
 eo maritum sequi noluerit, ut etiam
 in patriam reducem ad ejurandam
 ctam impelleret, eoque & rursus
 vomitum reverso, ipsa domi cum
 prolibus in Religione Catholica
 catis remaneret.

Interim Prætores, cum apostata-
 rum numerum indies augeri animo
 verterent, majora adhuc sollicitudine
 in eos inquirebant, cumque depre-
 henderent, potissimos ex illis ignora-
 tiæ tenebris immerfos nec Lutheranos
 nec Calvinianos ex integro, nec Ca-
 tholicos esse, sed quantum quoddam
 sectæ monstrum ex variis Sectariorum
 libris progenitum profiteri, hinc sedulo
 curarunt, ut cæcutientibus hisce ejus-
 modi libros, utpote errorum causas
 eriperent: Nec magni negotii opus
 erat, ingentes rancidæ ejusmodi me-
 cis acervos cumulare, verosque Ca-
 tholicos ab infectis secernere; cum e-
 nim Anno 1728. Benedictus XIII. in-
 ter Christianos laudabilem, quam Six-
 tus V. jam Anno 1587. (*) invexerat,
 innovasset consuetudinem, qua fideles
 se invicem salutarent pia hac præemia.

(*) Bulla, quæ incipit: *Reddatur.*

Laudetur *Jesus Christus*, salutato respondente: *In æternum Amen*, seducti pia hac thessera in odium Pontificis uti recusarunt, cujus essent spiritus, aperte testantes: Horum tamen quamplurimi exterius adhuc sese Catholicæ fidei addictos simulabant, quin tamen festis diebus Rei Divinæ interessent, aut prohibitis diebus a carnibus abstinerent, vel alias Ecclesiæ leges observarent, quocirca a Prætoribus pro culpæ merito plectebantur, eo modo, quo etiam Pastores Lutherani & Calviniani (*) illos, qui exterius eorum sectam profitentur, severe castigare solent,

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

(*) Hanc in rem observanda sunt verba Scriptoris Protestantici, qui in suo libro, cui titulus: Versuch einer Kirchengeschichte des achtzehnten Jahrhunderts 1771. Part. I. Sect. I. S. 15. pag. 17. scribit. Friederich der Erste, fieng die Befehrung der Lappländer NB. hominum gentilitæ superstitioni addictorum) auf eine ganz besondere Wege an. Er machte im Jahr 1723. den 3ten Octobr. eine Verordnung bekannt, daß jeder Lappländer jährlich durch einen Schein von seinem Pfarrer bey der weltlichen Obrigkeit beweisen solle, daß er dem Gottesdienst beygewohnt, und das heilige Abendmahl gebraucht habe. Wer diesen Schein nicht vorzeigen könne, solle in Verhaft genommen, und so lange

Sæc. XVIII. lent, si præscripta jejunia, preces, &
 A. C. 1731. poenitentias non observant, aut per
 longius tempus ab Ecclesiis eorumque
 cætibus absunt, vel dies Dominicos
 sanctificare negligunt &c. Nihilominus
 Salisburgenses rustici promeritis
 hujus correctionis impotentes, se in
 humana severitate vexari, suisque con-
 scientiis vim inferri querebantur, ut
 detracta tandem larva, quid dicerent
 aut crederent nescii, se, Lutheranos
 esse magno numero declararunt. De-
 mum audaciores facti, ceterorum con-
 nium nomine Philippum Stöckel &
 Joannem Schartner aliosque sex Ratis-
 bonam Deputatos miserunt, qui etiam
 hoc anno die decima quarta Maij &
 proximo Mense Junio A catholicorum
 Principum Legatis libellum supplicem
 calumniis, mendaciisque turgidum por-
 rexere, tria exponentes gravamina,
 I. quod Eucharistiam sub una specie

zu öffentlicher Arbeit angehalten werden, bis
 sich bekehre, hier sahe man augenscheinliche Ver-
 fälschung. Was der Fleiß der Prediger nicht hin-
 ausrichten können, das brachte die Gewalt in
 kurzer Zeit zu Stande. Si Lapponenses hi po-
 puli de his apud quemdam Lutheranum Pri-
 cipem vel apud Corpus Evangelicorum Ra-
 tisbonæ questi fuissent, quæso, quid eis re-
 spondissent?

sumere, Sanctos invocare, & Tempia ^{Sæc. XVIII.}
frequentare II. jejunii diebus a carni- ^{A. C. 1731.}
bus abstinere jubeantur III. nullam a-
liam fidem, quam Catholicam sub car-
ceris pæna profiteri cogantur.

§. XXIII.

Rusticorum petulantia.

Paulopost alii etiam Pagi, posthabito
legitimi sui Judicis ac Principis
judicio suos Deputatos ad externos Ju-
dices ablegarunt, a quibus potentissi-
mum sibi auxilium tanta arrogantia
pollicebantur, ut coram Archiepiscopi
Ministris palam jactitarent, nisi illis
plena suæ Religionis libertas conce-
deretur, funesta quæque brevi esse e-
ventura, promissas militum suppetias
in eorum opem jamjam accurrere, Ar-
chiepiscopi milites, cum paucos ha-
beret, nec Cælaris copias, cum illas
nunquam ad Alpes missurus esset, non
esse pertimescendas, actum esse de Sa-
lisburgensi Principe, ejusque ditione,
ejus milites, qui Werfæ & Radtstadii
essent, nullo negotio interfici posse,
omnes Rusticos, si Princeps vel hincere
ausit, arma in eum sumpturos; unica
litera opus esse, & mox Brandenburgi-
cum & Helvetos cum octoginta armato-
rum millibus præsto futuros, se lega-
tionis

Sæc. XVIII. tionis Ratisbonensis exitum præstolans
 A. C. 1731. tuos, & tunc rei aliam faciem bre-
 fore; rem jam esse ad extrema deli-
 ctam, nec rusticos sine ignominia re-
 trocedere posse, utcumque alea caderet, vi perfringendum esse, Ratisbona nuntiaturum esse, quicquid tentaturi forent, Principi Salisburgensi inhibendum, ne sese opponeret, cruentum bellum, & internecinam cædem instare, si Cæsarei milites numero prævalerent, desperationem vires addituram, se haud ultra permissuros, ut venditis suis bonis e ditione ejicerentur, sed potius se Catholicorum bona empturos, & post inde ejectum iri, intra viginti quatuor horas ingentem rusticorum exercitum contractum iri &c. Has pluresque alias, quas rustici jactabant, minas ipsimet Sæctarii coram suis Prætoribus jurata fide testabantur. Nec solum in minis hædere rebelles, sed in Catholicos jamjam arma parant, imo etiam Catholicos, ni eis opem laturos essent, unacum eorum uxoribus & liberis trucidandos edixerunt.

§. XXIV.

*Gravaminum cognitio Deputatis
 Archiepiscopo commissa.*

Interim

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Interim Ratisbonenses Legati ad Leopoldum Comitem de Firmian Principem atque Archiepiscopum Salisburgensem literas dederunt, supplices, ut pauperibus hisce rusticis profitendæ Religionis libertas indulgeretur, nec hi ultra a Prætoribus suis pecuniaria multa, aliisque molestiis dire vexarentur. Archiepiscopus, quamvis hos subditos apertam rebellionem suam novæ Religionis velamento tegere nosset, proin potius in eos promeritis pœnis animadvertere deberet, maluit tamen rebellis populi sui obsequium mansuetudine & indulgentia redimere, quam Majestatis suæ severitate subditorum sanguinem effundere. Eapropter die nona Julii Viros fide dignissimos & probitate conspicuos ad Alpes ablegabat, dato negotio, ut in seditio- nis prætextus, & prætenfa rusticorum gravamina sedulo inquirerent. Hi ergo, ne suis partibus deessent, ad singulos Pagos excurrunt, subditorum querelas excipiunt, onera vel imminuunt, vel pro re nata penitus tollunt. His vero, qui se Confessioni Augustanæ addictos esse palam profitebantur, illius exercitum pollicentur, ea tamen lege, ut interim Archiepiscopo, legitimo suo Principi debitam fidem & obsequium, Ecclesiasticis quoque & profanis Superio-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

rioribus obedientiam & venerationem præstarent, deinceps ab omni factione, conjuratione aliisque tumultibus abstergerent, nec Catholicos minis, publicis Concionibus aut alio quovis pacto vel dolo seducere molirentur, nec quodquam Religioni ac fidelitatis juramentum vel quieti & securitati publicæ adversum attentarent, sed, donec hac in re juxta Imperii leges decerneretur, quilibet juxta Archiepiscopalis decreti placiti tenorem, in possessione suorum bonorum tutus remaneret, & omnes libertariam suam Religionem privatim sine Concionibus & periculosis conventibus, prout se exacte id observatores, libere & unanimi voce polliciti essent, profiteri valerent; ac imposterum nullus vel ob librorum infectorum lectionem vel ob sectam suam plecteretur: His perceptis præcipue Werthenses rursus die decima sexta Julii jurata fide sperdebant, se nullas concitatos turbos, sed ut antea Ecclesiam frequentatos, & deinceps in omnibus se fideles & pacificos fore. Verum seditiosi hi populi luculento testimonio comprobantur quod non Religionis denegatæ exercitium (utpote eis indultum) sed eorum contumacia, obfirmata subjectionis ingum excutiendi voluntas, & refractaria rebellio contra legitimum suum Principem.

Principem harum turbarum caussa fue- Sæc. XVIII.
rit; vix enim Salisburgenses Delegati A. C. 1731.
abfcesserant, cum illico rebelles hi sub-
diti tam publicas, quam privatas con-
juraciones, factiones & conventicula
innovarent, coram numerofo populo
feditiofas haberent conciones, in Ca-
tholicos ferri flammæque minas jace-
rent, tam Ecclefiafticos quam profa-
nos Superiores, imo ipfum etiam Ar-
chiepifcopum contumeliofis factis &
verbis proterve lacefferent, pluresque
alias petulantias minime tolerandas
procaciter perpetrarent.

Enimvero rebellium horum subdi-
torum perfidia juftam Archiepifcopi in-
dignationem provocare videbatur, ni-
hilominus ut de illius clementia, æqui-
tate ejusque animo ad eorum salutem
intento hi eo firmitus perfuafi redderen-
tur, Princeps die trigesima Julii ad
fuos Deputatos epiftolam encyclicam
transmifit, eisque injunxit, ut denuo
singulos hortarentur, ne temerariis
aulibus, ac petulantiis paterna & non-
nifi ad cujuslibet bonum collimantia
Principis confilia eluderent, fed po-
tius omnes quiete domi fe continerent,
& quid circa prætenfa eorum grava-
mina decernendum effet, in pace com-
politi expectarent, præcipue vero a
circumvagationibus, conventiculis, tur-
Hift. Ecclef. Tom. LXXIII.   N n   bis-

Sæc. XVIII. bisque seditiosis abstinere, spe freti
A. C. 1731. cuncta gravamina, quamprimum fieri
 poterit, discussum iri, & unicuique,
 quæ coram Deo & hominibus iusta in-
 rent, tribuenda: Nec promisso operis
 constantia defuit; proxima enim die
 sexta Augusti Archiepiscopus ex omni-
 bus Dicasteriis Consiliarios tam Eccle-
 siasticos quam Laicos, & Aulæ Mini-
 stros selegit, eisque præcepit, ut ha-
 bito quantocyus conventu propositas
 hinc inde querelas serio perpendere,
 & inter se de opportunis consultare
 mediis, quibus subditorum querelæ
 aut penitus tolli, aut saltem immui-
 possent. Cum autem mediorum ex-
 cutio brevem saltem moram depolceret,
 hinc Princeps per suos Deputatos die
 trigesima Julii subditis denuntiari iussit,
 ut habita tantisper patientia quiete re-
 verent, & de Principis clementia per-
 suasi, scirent, non alio fine milites ad
 pibus fuisse immisos, nisi ut dissidia
 fors inter se exorituris tempestive ob-
 viam iretur, & singulorum securitati,
 bonorumque indemnitati cautum esset.
 Insuper die 30. Augusti singulos admo-
 nuit, ut sub gravissimis pœnis detra-
 ceptis a temerariis ausibus, conjurationi-
 bus, seditiosis Concionibus, minis, se-
 ductionibus, convitiis &c. penitus ab-
 stinerent. & ad certiores publicæ pacis

conservationem nec occulte nec publice Sæc. XVIII.
in quocunque loco & sub quovis præ- A. C. 1731.
textu simul plures quam tres conve-
nirent.

§. XXV.

*Generalis Rebellium consultatio
Schwarzachii habita.*

Paterna hæc Principis benevolentia refractoriorum animos adeo non flectebat, ut seposita omni fide & reverentia, Archiepiscopi decreta illuderent, & Catholicos precibus, promissis, minis, ac dolosis suggestionibus ad apostasiam sollicitarent: Quinimo eo temeritatis prolapsi sunt, ut Schwarzachii generalia comitia seu *magnum*, ut vocabant, *Senatum* indicerent. In eo decrevere, viginti suorum Ratisbonam esse ablegandos, ibidem hanc causam diremptum iri, submittendos esse Prædicantes, si vero his Princeps aditum occlusurus esset, aut milites immittere vellet, eis alimenta fore deneganda, & habito rursus consilio cunctos arma sumpturos, primo Parochos dein Dominos, postea ceteros fidei novæ adversantes *Papisticos hosce canes* esse trucidandos, & abscissa Catholicorum capita pedibus Lutheranorum conculcanda, vel vice versa; denique

N n 2

tuen-

Sæc. XVIII. tuendam esse fidei libertatem, in rebus
A. C. 1731. fidei vivendum ad iussa Ratisbonensium

nulloque pacto permittendum, ut a pa-
tria bonisque suis propellantur. Hæc plura alia adversus Archiepiscopum & Catholicos, totamque patriam perniciose cudebant consilia, atque illorum excidium insolito juramento, scilicet digitis lambendo, genuflexi, erectaque dextera conjuraverunt. Postmodum tam publicas quam privatas consultationes, & seditiones habuere conventicula, & Prædicantibus ad rebellionem concitantibus potius adhibuerunt aures. Nil frequentius audiebatur, quam Parochorum & Catholicorum ædes esse depredandas, subjectoque igne comburendas, potius omnes Catholicos esse jugulandos, quam externos milites ad alpes adimittendos & armamentarium vi esse occupandum. In ipsum quoque Archiepiscopum ac Principem horrenda evomuerunt convitia, & pudenda diffamatoria, & quod obscænius, sed a moribus ejusmodi Profelytorum non abhorrent. Archiepiscopi edicta stercore communi dehonestarunt (*). Porro hæc omnia pluraque alia ab hisce factionis attentata

(*) Vid, Reichs Fama Tomo XI. cap. 3. pag. 461. 467. 469. 480.

testibus idoneis & juratis coram suis Sæc. XVIII.
 Judicibus comprobata Archiepiscopus A. C. 1731.
 publicis typis manifestari jussit, ut om-
 nes a studio partium alieni judicare
 possent, an rebelles hi subditi toties
 læsæ Majestatis rei, ac publicæ pacis
 perturbatores Beneficio Emigrationis
 in pace Westphalica stabilito jure gau-
 dere valeant, & an non potius per sua
 scelera indignos sese illo reddiderint?

§. XXVI.

*Caroli VI. Imperatoris epistola ad
 Salisburgenses Apostatas.*

Cum ergo Archiepiscopus ac Prin-
 cepts Salisburgensis multiplici ex-
 perimento comprobatum haberet, re-
 belles hosce subditos nec clementia,
 nec minis ad officium redigi posse, Ca-
 roli VI. Cæsaris opem implorabat, da-
 tis ad eum literis, quibus refractariam
 suorum seditionem ac contumaciam plu-
 ribus exposuit. Obstupuit ad hæc
 Imperator, ac suarum partium esse ra-
 tus, ut eos ad debitum obsequium au-
 thoritate sua reduceret, ipse ad illos
 Vienna die vigesima sexta Augusti per-
 scripsit, se ab Archiepiscopo Salisbur-
 gensi, Imperii Principe percepisse, ejus
 subditos, præcipue Alpium valliumque
 incolas sub Religionis oppressæ præ-
 Nn 3 textu

Sæc. XVIII. textu maximo numero tumultus, v.
 A.C. 1731. riisque in locis factiones concitate,
 sumptisque armis in Principis Admi-
 nistros insurrexisse, mortem, flammam
 & deprædationes comminatos, in suum
 Principem & Catholicam Religionem
 scommata, convitia, & blasphemias
 effudisse: ac propterea Archiepiscopus
 supplicasse, ut tanto malo auctoritate
 Cæsarea obviaretur: His præmissis Im-
 perator addidit, se utpote Romanum
 Imperatorem, supremum Judicem, &
 Imperialis hujus feudi Dominum, esse
 obstrictum, ut pax & tranquillitas in
 Imperio conservaretur, & unicuique
 jus suum tribueretur, præsertim vero
 privatæ violentiæ, ac seditiones præ-
 pedirentur, hinc se, omnes, & specia-
 tim illos, qui sub Religionis oppresse
 aut aliorum gravaminum obtentu con-
 tra Archiepiscopum Salisburgensem ipsi
 a Deo, Cæsare & Imperio constitutum
 Dominum Territorialem spretis natæ
 & Imperii legibus seditionem & tumultus
 auso temerario concitassent, seculum
 hortari, præcipere ac mandare, ut in
 hoc temporis momento quieti persisterent.
 suo Principi semper debitam præstarent
 obedientiam, a conjurationibus
 & factionibus desisterent, & a seditiosis
 verbis, contumeliis, minis, violentiis
 & Religionis Catholicæ irrisionibus abstinerent.

finerent, secus non modo Cæsaris & Sæc. XVIII,
 Imperii indignationem ac perduellionis A. C. 1731.
 poenam incurfuri, sed & pro culpæ me-
 rito extremam severitatem experturi:
 Denique Imperator eos admonuit, ut
 si contra suum Principem se vel in Re-
 ligione vel aliis vere gravatos senserint,
 scriptotenus apud Cæsarem utpote Ro-
 manum Imperatorem & supremum in
 Imperio Judicem libere, ac tuto sine
 omni timore sua exponerent gravamina,
 firmiter persuasi, Cæsarem pro officii
 sui debito, nulla habita personæ aut
 religionis ratione, quod justum &
 æquum esset, decreturum.

Die quinta Septembris Imperator
 datis ad Ratisbonensem Augustanæ
 Confessionis Magistratum literis signifi-
 cabat, sibi a Viris fide dignissimis nun-
 tiatum fuisse, Salisburgenses tumultus
 inde potissimum exortos, quod quidam
 e patria profugus, & qui Ratisbonæ
 domicilium fixit, cujusdam Prædi-
 cantis & Hortulani (*) opera usus sub-
 N n 4 inde

(*) Ipsimet Protestantes fatentur & glo-
 riantur, quod Josephus Schaiter sæpius clam
 in suam patriam irrepserit, suosque popula-
 res non modo ad defectionem a fide sollici-
 tarit, sed & multos libros a se conscriptos
 ad eos miserit & ad generalem emigrationem
 plurimum contulerit Vid. Schelhorn orig.
 Ev. Rel. in Salisb. Jöchers Lexic. lit. S.

Sæc. XVIII.

A.C. 1731

inde plures a fide devios Salisburgenses incolas ad deferendam patriam & religionem pellexisset, hi vero postea alios quoque seduxissent, ac denique plurimis literis Ratisbona Salisburgensibus missis, & validissimi auxilii, necnon plenæ libertatis pollicitatione facta ceteros tam proterve sollicitassent, & inde præsentis seditiones enatæ fuissent, & rebelles rustici in suis conventiculis & propria auctoritate habitis Concionibus literas Ratisbona missas velut Evangelii partem congregatis prælegissent, ceterisque animum ad parem rebellionem inspirassent: Cum
 „autem, prosequeretur Imperator, tam
 „in religiosa, quam Westphalica pace
 „severe cautum esset, ne quis alterius
 „subditos ad suam Religionem pellicere
 „aut suæ jurisdictioni subtrahere
 „deret, hinc serio præcipimus Ratisbonensi Magistratui, ut suis Præconibus & civibus districte inhibeat,
 „ne externos subditos sollicitare, &
 „alienæ subjectioni eripere præsumant,
 „hacque ratione præpedirent, ne sub
 „falso intempestivi Religionis Zelum
 „lamine ingentium dissidiorum credant
 „que fomitem subministrent, & Nos
 „ansam præbeant, in transgressores
 „tanquam pacis publicæ perturbatores
 „ac seditiosos Imperialium poenarum
 „severitate animadvertendi.”

§. XXVII

§. XXVII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.*Salisburgensium rusticorum Deputati
ad Cæsarem.*

Paterna Cæsaris monita apud eos, quibus sub Religionis larva jugum debitæ subjectionis excutere constitutum erat, adeo nil profuere, ut hi eodem Mense Augusto clam viginti & unum factionis suæ homines Viennam ablegarent. Hi a nemine molestati Lincium usque perveniunt, cum autem nullis publicæ auctoritatis literis provisi essent, urbem ingredi prohibiti sunt: quocirca supplicabant, ut eis saltem Cæsareæ literæ, quibus tutum iter Ratisbonam usque præstaretur, traderentur: Id quoque eorum datum est precibus, at confecto unius diei itinere a quodam Comite intercepti Lincium reverti jubebantur, ubi comperto, quod in suum legitimum Principem ac Dominum rebelles insurgerent, custodiæ quidem dati sunt, sed omnibus (ut ipsimet fatebantur) charitatis officiis excepti, ac bene saginati post viginti trium dierum moram sub honorifico militum comitatu Salisburgum reducti fuere. Rumore ad Alpes pervolante perinde ac si eorum Deputati Viennæ in vincula coniecti fuissent, mox Sant-
 Nn 5   Joan-

Sæc. XVIII
A. C. 1731

Joannenses & Wagramenses rustici declararunt, quod id si certo scirent, mox sumptis armis Catholicorum carnificum initium daturi essent; sibi enim a Ratisbonensibus promissas esse Helvetiorum, Brandenburgensium & Saxonum suppetias, circa festum S. Martini nihil ex suis Dominis vita superstitum fore, atque pusillum Catholicorum devium manipulum nullo negotio truncandum, demum Catholicos in sylvis rararum more circumerraturos, nec civem nec militem aut quemcunque alium ex Catholicis a cæde immunem fore &c.

§. XXVIII.

Ratisbonensium Legatorum responsum ad Cæsaris literas.

Quantumvis Salisburgensium rebellis Religionis velamento palliata per juridicam inquisitionem, juratosque testes pene innumeros, imo per ultionem factiosorum confessionem comprobata fuisset, & ipsemet Archiepiscopus ad præripiendum honestandæ seditionis prætextum privatam eis sectæ exercitium concessisset, ac prætextu eorum gravamina sustulisset, nihilominus Catholicorum Principum Oratores, qui se *Corpus Evangelicorum* vocant, horum rebel-

rebellium patrociniū in se suscep-
runt, atque in suis ad Cæsarem literis
exposuere, Neo-conversis beneficia in
articulo quinto Pacis Westphalicæ §. 34.
36. 37. indulta denegari, aut minui,
privatum Religionis exercitium & emi-
grandi libertatem per vincula & carce-
res, bonorum privationem, & prolium
impuberum ante annos discretionis de-
tentionem (*) vix non everti, vel sal-
tem difficillimam reddi; eorum non
paucos ob solam Religionis Lutheranæ
professionem per armatos e patria ex-
pulsos, libros Lutheranos & Biblia
fuisse eis erepta, quæ tamen media (**)
ad Religionem (prout in Imperio cui-
que vi pacis licitum) immutandam ne-
cessa-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

(*) Si nefas est, impuberes, cum non-
dum Religionem seligendi facultate gaudent,
Patre in apostasiam prolapso in patria detinere,
non minus nefas erit, eos ad eam redigere
necessitatem, ut unacum Patre intra solos
A catholicos adolescere, & solam ejus Reli-
gionem amplecti cogerentur, quin adhuc ve-
rum a falso discernere possent.

(**) Quid si in Saxonia rustici de ejuran-
do Lutheranismō suspecti Catholicos libros
& Biblia magno numero retinere ac legere
deprehenderentur, caussantes, hæc esse me-
dia ipsis per pacem concessa ad immutandam
Religionem necessaria?

Sæc. XVII. cessaria essent. Postea querebantur
A. C. 1731 Legati, nulla deprecationis, quam ipsi
 pro rusticis interposuissent, habita-
 tione Salisburgensem Legatum neque
 dem libellum supplicem acceptasse, nec
 se ab ipso Archiepiscopo responsum te-
 lisse: interim multis neo-conversorum
 millibus emigrandi difficultatem mo-
 tam fuisse: Archiepiscopum equidem
 declarasse, illis emigrandi beneficium
 plene indultum iri, nihilominus tamen
 ne uni quidem (*) concessum fuisse,
 ut superatis Alpium finibus ad suos
 Consanguineos, minus ad Corpus Evan-
 gelicum literas aut notitiam dare po-
 tuissent, eorum quoque circiter viginti
 Lincio Salisburgum reductos in carce-
 ribus contabuisse, alios per milites ex
 suis lectis ad vincula raptatos fuisse &c.

His expositis Archiepiscopi rationes
 evertere moliebantur. Harum prima
 erat, hos rusticos, quid crederent,
 nescire, multaque Augustanæ Confes-
 sioni adversa propugnare, proin pacis
 Westphalicæ beneficio indignos pro re-
 bellibus esse habendos. II. Eos pro-
 hibitis conventiculis, conjurationibus
 vectigalium denegatione, flammæ fer-
 rique

(*) Göckingus in sua Emigrationis Histo-
 ria de pluribus Ratisbonam adventantibus
 mentionem facit Lib. II. cap. 2.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

rique comminationibus, convitiis, probris, & calumniosis decretorum lacerationibus &c. rebellionem contra Principem suum ejusque Administros palam prodidisse, proin saltem in seditionis coryphæos sedulo inquirendum, eosque ad terrorem aliorum severe puniendos. III. Illos nullatenus emigrandi facultatem, sed *publicum* Religionis exercitium contra statum anni decretorii manifestissimum intra ditio- nem a suo Principe per rebellionis viam extorquere voluisse. IV. Eis antea emigrandi copiam fuisse datam, qua tamen repudiata illam haud ultra concedendam, si tamen coryphæis promerita pœna multatis ceteri debitam præstiterint subjectionem, de emigrandi modo agi posse. Ad hæc responderunt Legati, & quidem ad primum, hosce rusticos in Lutheranismum ideo rudes esse, eoquod nec Prædicantes nec Ludimagistros habuissent, sed fidem duntaxat ex privata Parentum institutione & ex aliquot libris didicissent, eos ad Lutheranorum loca abducendos brevi in fide profecturos, ac propterea cum salutis periculo diutius in suo errore inter Catholicos non esse relinquendos: de cetero paucos forsitan ex Catholicis, si a Prædicantibus examinarentur, ægre ad suæ fidei rationem

Sæc. XVIII

A C. 1731.

nem reddendam, capaces inveniri (*).
Ad secundum, hæc duntaxat a quibusdam fuisse attentata, foris ex erronea opinione, quod post sociorum incarcerationem de eorum credendi atque emigrandi libertate perpetuo actum foret. Ad tertium, publicum Religionis Lutheranae exercitium petere, nec tamen esse, nec Principem teneri, illud concedere: privatam autem exercere, aut emigrare cuique liberum esse, Archiepiscopus autem in suo decreto Neo-conversis præcepisse, ut Ecclesiasticis suis Superioribus parerent, seu quod idem esset, ad Religionem Catholicam

(*) Vix credibile est, quod Lutherani benigna hac excusatione: scilicet illos non bene in Lutheri doctrina esse instructos, absolverent illos, qui se suæ Religionis addictos simularent, & tamen exterius profiterentur Christum Dominum in Cruce desperasse, & damnatum fuisse, Deumque Patrem ac Spiritum Sanctum, non item & Filium profitendum esse, aut dicerent Lutherum, ejusque uxorem Catharinam (sicut de B. Virgine, SS. Petro, Anna, Augustino, & Joanne Nepomuceno Silesburgenses blaspheme enuntiarunt) in infimo inferni angulo hæerere, & stercore detineri (pudor calamum excutit).

tholicam reverterentur. Ad quartum: Sæc. XVIII.
emigrandi copiam aut serius, aut fors A. C. 1731.
non in tempore fuisse datam, ac dun-
taxat sub implicita conditione, si sese
subjecerint, id est, si ad Religionem
Catholicam reversuri essent.

Postea Legati testimonia, quibus
temerarii rusticorum ausus comprobati
fuere, enervare moliti sunt. I. Quia
hæ inquisitiones non ab aliis confectæ
sunt, quam ab Ecclesiasticis & Laicis,
qui ipsimet hæc gravamina intulere.
II. Quia sunt Judices in propria caussa,
proin suspecti. III. Quia nulli Prote-
stantes ejusmodi inquisitionibus inter-
fuerunt, quamvis hi in negotio religio-
nis, ubi de beneficio emigrandi agitur,
ex pace Westphalica jus quæsitum ha-
beant (*). His expositis Legati nupe-
rum Cæsaris scriptum ad Ratisbonen-
sem

(*) Hæ inquisitiones ex speciali Archiepi-
scopi mandato sæpius non a Pagorum Præto-
ribus, sed ab Ecclesiasticis & Laicis ejusdem
Consiliariis & Administris institutæ sunt, &
testes ad dicendam veritatem juramenti Re-
ligione adacti, vel ergo ipse Archiepiscopus,
omnesque ejus Consiliarii mendaces, calum-
niatores, & tot millium innocentum oppres-
sores inhumani, testes perjuri & falsarii fue-
runt

Sæc. XVIII. sem Magistratum impugnarunt, ex-
A. C. 1731. nentes, se non credere, quod quis-
 piam, minus vero hic Magistratus Ca-
 tholicos Salisburgenses ad defectionem
 sollicitarit, si vero quidam Præco-
 alii suos Amicos jam palam Augustanæ
 Confessioni addictos Verbo Dei vel
 teris ad patientiam, quietem & obedi-
 tiam excitarint, id pace Westphalia
 prohibitum non esse; postea veteres
 suas querelas innovarunt de Erthalen-
 sibus, Auffseefianis & Centhgrafen-
 sibus. Demum ad tollendos Salis-
 burgenses

runt, quod vel cogitare, reverentia, &
 charitas, ac sana ratio prohibet, vel hæc in-
 quisiones & testimoniorum depositiones fuerunt legi-
 timæ & ordine juris factæ, quod Adversarij
 fateri coguntur, secus pariter de integritate
 eorum dubitari posset, qui de duorum Emi-
 grantium doctrina die 20. Nov. 1731. & alio-
 rum trium innocentia Memmingæ 3. & 5. Jan.
 1732. testati sunt, cum in propria causa iu-
 dices, de cæco Religionis Zelo suspecti, iu-
 desque, quos tanquam benevolos Receptores
 sibi demereri, emigrantium plurimum inter-
 erat, esse videantur, & ejusmodi examini-
 bus nullus Archiepiscopi Administer adfuit,
 qui tamen in suos subditos jus quæsitum ha-
 buisset.

burgensium motus Cæsari tanquam opportunissimum medium proponunt Lo-
CALEM *commissionem* ab utriusque Religionis statibus suscipiendam: hæc autem tum superflua videbatur, cum Archiepiscopus rebellibus suis subditis emigrandi facultatem jam concessisset, & seditiosi San - Joannenses die 17. Nov. 1731. in suo libello supplici ad Archiepiscopum facti fuissent, decretum de emigrando poenam esse, quam ipsi vel maxime promeriti fuissent, & ipsos de sua petulantia ex corde pænitere: id autem quod factum esset, infectum fieri haud posse.

§. XXIX.

Emigrationis terminus ab Archiepiscopo præfixus.

Crescente indies rebellium petulantia, & seductionis periculo res ad eam deducta erat necessitatem, ut Princeps eis vel publicum sectæ suæ exercitium indulgere, vel emigrationem præcipere cogeretur; utrumque per ardui negotii opus; quippe tot millium a patria excessus ærario publico vel maxime noxius, sectariæ autem Religionis libertas æternæ Catholicorum salutis perquam periculosa; præsertim cum perjuratos testes comprobatum esset,
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Oo Ca-

ipſiſque Prætoribus aliisſque in ſaciem Sæc. XVIII.
 oggerere non erubeſcerent: *Principem* A. C. 1731.
non eſſe eorum Dominum, nil ſibi cum ipſo
eſſe &c. Inde vero Archiepiſcopus
 optime inferebat, vanum fuiſſe eorum
 prætextum & querelas de oppreſſa Re-
 ligione, aliisſque oneribus, illos reipſa
 omnimodam a ſubjectione libertatem
 obtendiſſe, & Statum in Statu erigendi
 occaſionem quæſiſſe: eoſque collimaſſe
 poſt iteratum interdictum continuatas
 conjurationes, conventicula, Catholi-
 corum Tempſa frequentandi inhibiti-
 nes propria auctoritate factas, impias
 & ſeditioſas Conciones, convocato e-
 tiam per tympana vel ſclopſo populo,
 in pluribus ædibus, aliisſque locis ha-
 bitas &c. His ſubjunxit Archiepiſco-
 pus: Propter hæc ſeditiones in le-
 gitimum ſuum Principem motas, nec
 non propter publicæ quietis perturba-
 tionem, non autem propter Religio-
 nem Coryphæos & præcipuos tumultu-
 um Auctores fuiſſe cuſtodix datos,
 nec tamen propterea ceteros ad ſaniora
 rediſſe, ſed potius, ut captos in liber-
 tatem aſſerent, & fideles ſubditos
 aggredierentur, novas conjurationes
 altero mane iniſſe, & quamvis per
 milites ab hoſtili invaſione præpediren-
 tur, paſſim tamen ſeditioſa habuiſſe
 conventicula, ſæpiusſque in ſuum Prin-
 cipem

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

cipem horrenda effudisse convitia, creatisque inter se novis Coryphæis se Episcopatum Prætorum mandatis opposuisse, hisque præsentibus immotam fidem suæ factionis Auctoribus data dextera jurasse: Et tamen (quod longe pejus esset) hos sub ementito oppresse Religionis & denegatæ emigrationis velamento, aliisque falsis prætextibus Protestantium opem & patrocinium implorasse expositisque pluribus mendaciis pœna dignissimis non modo in finitimis Provinciis seditionem, sed & in toto Romano Imperio belli flammam excitare molitos esse:

„Nunc vero, prosequatur Archiepiscopus, nec Domini ac Principis, & Archiepiscopi dignitas, nec commissa Nobis potestas permittere videtur, ut publicæ quietis ac securitatis perturbatores in seditiosis suis ausibus, & supra enarratis sceleribus diutius impune permaneant, cumque eorum petulantia plusquam sexcentis relationibus, haustis notitiis, juratis inquisitionibus, testibus, literis, & oculari experientia abunde comprobata sint, ac insuper memores simus, editorum, quibus Prædecessores nostri tam de fidei rebus, quam de hæresi suspectis subditis, juxta Imperii leges prospexere, aliunde vero Nos Domino Deo

„Deo rationem reddere non audere-
„mus, si tanquam Princeps Ecclesia-
„sticus in Archiepiscopatu, in quo per
„mille ducentos annos nunquam alia
„præter Catholicam Religionem vi-
„guit, contrariam toleraremus: Ea de
„caussa emigrationem adeo non præ-
„pedire, ut potius eam promovere
„adstringimur, ut a ceteris nostris sub-
„ditis, & finitimis Austriæ ac Bavarie
„Provinciis seductionis periculum sub-
„moveamus: Statutum igitur est, ad
„perpetuam stabilemque pacem in Ar-
„chiepiscopatu reddendam, & præca-
„venda majora mala, refractarios &
„seditiosos hosce homines, qui Archi-
„episcopatum tot totiesque repetitis
„intestinalis tumultibus vexarunt, radi-
„citus extirpare, præcipue cum jure
„timendum, eos deinceps quoque, uti
„hactenus nostram Provinciam crebris
„turbis molestatu-ros, & insuperhabitis
„Pastorum, qui eos sine vi aut coactio-
„ne unice mansuetudinis via ad rectam
„semitam reducere conati sunt, moni-
„tis, & sprete Pastoralis nostra sollici-
„tudine in sua pervicacia perseveratu-
„ros. Quocirca necessarium duximus
„promulgato nostro edicto omnibus &
„singulis, qui palam vel occulte sese
„Augustanæ vel Calvinianæ Confessioni
„addixerunt, pro nobis sicut & cuilibet

Sæc. XVIII.
A.C. 1731.

Sæc. XVIII. „Imperii Statui competente jure refer-
 A. C. 1731. „mandi, & emigrationem præcipienti

„mandamus I. ut omnes seditionis
 „rei, ac uni ex toleratis Religionibus
 „dediti sub gravissimis pœnis ex omni-
 „bus Salisburgensis Provinciæ locis
 „excedere teneantur, & quidem I.
 „Ex his famuli, ancillæ &c. intra octi-
 „duum cum suis sarcinis sine spe gra-
 „tiæ emigrent. III. Illi, qui in
 „Archiepiscopi servitiis sunt, a die pu-
 „blici hujus edicti suis officiis & li-
 „lariis privati sint. IV. Sicut ex ve-
 „teri more nullus nisi Catholicus in
 „Salisburgensi ditione jure civitatis do-
 „natus fuit, ita omnes, qui se sectæ
 „addictos declararunt, jure civitatis
 „& opificii spoliuntur & emigrare to-
 „neantur. V. Ex his bonorum immo-
 „bilium possessores utriusque sexus,
 „quamvis ob seditionem & alia scelera
 „beneficio emigrationis indigni sint,
 „nihilominus singulari hac gratia po-
 „tiantur, ut pro rata tributis, quod de
 „suis bonis pendent, unius, vel duorum
 „aut trium mensium terminum emi-
 „grationis habeant, intra quem tamen
 „sua bona vendant, & interea unum
 „famulum vel ancillam suæ sectæ reti-
 „nere permittantur. VI. Reservata
 „autem nobis pœna in eos, qui hæresi
 „in Imperio nunquam toleratæ nomen

„dederunt, ceteris, qui de seditione Sæc. XVIII.
 „vel rebellionē postulatī non fuerint, A.C. 1731.
 „emigrationis beneficium, & si resi-
 „puerint, veniæ gratia impendatur.
 „VII. Illi, qui ob temporalium metum
 „ignari quid crederent, se Lutheranæ
 „sectæ addixerunt, vel ad palliandam
 „suam seditionem se fidei Catholicæ
 „addictos simularunt, nisi intra quin-
 „decim dies ab instituta Commissione
 „sui erroris poenitentiam egerint, &
 „se Catholicos esse professi fuerint, in
 „hoc edicto comprehendantur, nec
 „caussari possint, se inscios & invitos
 „falso ad Lutheranorum catalogum
 „fuisse relatos, nisi inculpatis moribus
 „& jurato testimonio hoc falsi crimen
 „comprobare possint. VIII. Hos, qui
 „quamvis nec clam nec publice sectæ
 „nomen dedissent, de ea tamen suspecti
 „vel libros prohibitos retinere depre-
 „hensi sunt, Administri tam Ecclesia-
 „stici quam Laici juridice, sine omni
 „tamen vel pecuniaria vel Ecclesiastica
 „pœna interrogent, an sint Catholici
 „vel Sectarii, si primum, eos ad incul-
 „patam vitam, & rejiciendos ejus-
 „modi libros hortentur, si secundum,
 „eis conscientie libertatem relinquant,
 „denuntient tamen, ut intra terminum
 „ab Imperii legibus præfixum divendi-
 „tis bonis, & persoluta ob emigratio-
 „nem

Sæc XVIII. „nem debita præstatione ubique cor
 A.C. 1731. „sueta e patria excedant. IX. Illi
 „vero, qui Religioni in Imperio tol-
 „ratæ addicti, nec seditionis nec la-
 „resis convicti sunt, Administri omne
 „auxilium ad commodam emigratio-
 „nem præstare teneantur, nec de e-
 „rum nativitate, opificio, honesta
 „moribus &c. petita testimonia eis te-
 „negent, minus vero præter consu-
 „tum tributum emigrationis quicquam
 „ab illis exigant, sed eis tutum com-
 „meatum per omnes Præfecturas præ-
 „stent. X. Emigraturi omnes ante
 „discessus terminum sese coram suis
 „Superioribus fiant, & persoluto emi-
 „grationis tributo securitati publicæ
 „litteras petant. XI. Administri hu-
 „jus edicti executionem accuratam ur-
 „geant, in transgressores post evolu-
 „tum terminum inquirent, eosque de-
 „bita poena multatos ad emigrandum
 „compellant. „ Hoc edicto Salisbur-
 „gensis Archiepiscopus ac Princeps Pro-
 „vinciam suam ab hac sectariorum fœce
 „expurgatum, & Imperii legibus ha-
 „in re satisfactum iri sperabat: Nihil-
 „minus Daniæ Regis Orator Joannes de
 „Holze die decima Novembris Salisbur-
 „gensi Legato intimabat, ut Archiepi-
 „scopum eo induceret, ut hisce rusticis
 „aut liberum Religionis exercitium per-
 „mit-

mitteret, aut juxta pacis Westphalicæ Sæc. XVIII.
 præscriptum liberam emigrandi facul- A. C. 1731.
 tatem daret: San - Joannes quoque
 & Lichtenbergenses alique rustici ter-
 minum emigrationis prolongari, humil-
 lime ab Archiepiscopo petebant. Ho-
 rum precibus inclinatus Princeps die
 29. Novembr. indulgit, ut terminus
 prolongetur usque ad festum S. Geor-
 gii, & illi, qui intra hoc tempus bona
 sua dividere non potuerint, eorum
 curam & administrationem Catholicis
 usque ad Annum 1734. committere, &
 filii ac filiae apud suos Parentes, quibus
 hæc prolongatio indulta est, remanere
 valeant, præsertim vero gravidæ aut
 lactantes foeminæ usque ad commo-
 dum tempus tolerantur.

§. XXX.

*Caroli VI. Imperatoris responsum ad
 Ratisbonensium Legatorum
 literas.*

Pro emigraturis, ut supra memoravi-
 mus, deprecabantur Ratisbonen-
 ses Principum A catholicorum Oratores,
 quibus Carolus VI. Imperator hoc anno
 die sexta Decembris rescribi jussit,
 „pensatis omnibus, quæ Salisburgo
 „relata fuissent, *localem commissionem*
 „non esse necessariam; nil enim aliud
 „ab

Sæc. XVIII. „ ab Augustanæ Confessionis Principio
 A. C. 1731. „ bus peti, nisi ut hisce rusticis bene-
 „ cium emigrationis ad normam paci-
 „ Westphalicæ concederetur, nec mi-
 „ emigratio valde difficilis redderet.
 „ Salisburgensem vero Archiepiscopum
 „ jam fuisse admonitum, ut hac in re
 „ nihil eorum prætermitteret, quæ
 „ præfatis subditis juxta Imperii lega-
 „ desiderari possent, Cæsarem quoque
 „ supremi pacis Westphalicæ Execu-
 „ ris partes gnaviter expleturum, &
 „ quæ hucusque in favorem Archiepi-
 „ scopi præstitisset, vicinitatis jure &
 „ pacis conservandæ studio, non autem
 „ rusticis Imperii legum, & præsertim
 „ pacis Westphalicæ indulta imminue-
 „ di aut subtrahendi animo fecit
 „ &c. Hæc Imperator, nec tamen
 propterea Protestantes cessabant Rati-
 bonæ altum clamare, minari, & de
 pace Westphalica apud Cæsarem queri,
 omnesque intendere nervos, ut rebel-
 lionis luce meridiana clarius compre-
 batæ culpam a factiosis hisce subditis
 amolirentur. Querebantur etiam, quod
 Salisburgensis Archiepiscopus Lub-
 ranis Principibus, quorum ditione
 hi rustici pertransirent, de eorum ac-
 ventu nec minimam dedisset notitiam,
 cum tamen his a Salisburgensi Senatu
 & Prætoribus literæ tutum iter præ-
 stantes

stantes typis excusæ, quotquot petebantur, datæ fuissent, atque in illis omnes status, & officiales rogarentur, ut hisce emigrantibus non modo liberum transitum concedere, sed requisiti omnem eis opem præstare velint: Ampliora certe Catholici ex Protestantium ditione emigrantes, si forte vel leviter de rebellionē suspēdi fuissent, sibi non pollicerentur. Nihilominus tamen ipsemet Archiepiscopus Salisburgensis datis ad Carolum Albertum Bavarix Electorem literis liberum comitatum hisce Agrestibus concedi petebat, ut constat ex ejusdem Electoris mandato ad suos Prætores die decima quinta Decembris dato, vi cujus injunctum, ut eis nulla omnino molestia aut contumelia inferretur, sed alimenta, aliaque necessaria pro parata pecunia (non petito transitus censu) suppeditarentur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XXXI.

Prima Emigrantium cohors Kauffburum & aliorum delata.

Tandem octingenti circiter Salisburgenses rustici, comitante eos Archiepiscopali Commissario Schongavium die vigesima quinta Decembris pervenerunt: Dati fuere ex Archiepiscopi clementia cuilibet pauperi in singu-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

singulos dies ad sustentationem sex cre-
 cigeri: Nihilominus tamen, cum Con-
 missarius eos nonnisi Schongavium ve-
 que conducere jussus reditum parat,
 hi rustici ad locum Augustanæ Con-
 sioni addictum deduci, tanta importu-
 tate ab eo petebant, ut eidem vim
 illaturos minitarentur: Horum igne
 violentia expugnatus, die vigesima
 septima illos usque ad pagum Do-
 lerithum comitabatur, inde vero Jo-
 sephi Gabrielis Kans Pro-Præfectus
 Schongaviensis jussu per Antonium
 Büchler Præfecturæ Tabellarium in-
 clinato jam sole Kauffburgum ingressus
 sunt, nonnullis poenitentia ductis
 ad patriam reversis, ceteris omnibus
 quid crederent, ignaris, & ob solam
 contumaciam Lutheranis: Hæc de
 præfatus Tabellarius coram Kauff-
 rensi Magistratu testabatur. Porro ex
 hisce sexaginta tres in urbe remane-
 runt, a civibus Lutheranis perbenevolos
 excepti: alii numero trecenti viginti
 sex Memmingam, & centum nonaginta
 septem Augustam, & denique centum
 quinquaginta Campidonum abire
 30. Decembr. jussi sunt. Sequenti die
 trecenti quadraginta quatuor Memmingam
 pervenere, ad quos die prima Janu-
 nuarii alii centum sexaginta & unus,
 qui a Campidonensi Præfecto L. B. de
 Frey

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Freyberg transitu prohibiti sunt, accessere: ex his Memmingani Cives nonnisi ducentos quadraginta exceperunt, ceteros vero circiter ducentos sexaginta Ulmam (Bibaracenses enim nullum ex his rusticis admittebant) abduxerunt. Die autem vigesima prima Martii Memminganus Senatus datis ad Salisburgensem Archiepiscopum literis supplicabat, ut hisce miseris relicta eorum bona restitui juberet. Ad hæc Archiepiscopus die decima Aprilis rescribi jussit, quod ad compensationem maximorum sumptuum, quos ad sopiendam rebellionem ab eis concitatam ærarium Principis tulisset, jure merito exiguae illorum facultates retineri potuissent, aliunde vero ipsis, si concessa emigrationis prolongatione uti voluissent, integrum fuisset, sua bona plus offerenti pro arbitrio divendere, nihilominus Archiepiscopus die quinta Aprilis ex singulari clementia præcepisset, ut omnia eorum bona divenderentur, & pecunia inde hausta usque ad obulum eis commoda occasione transmitteretur. Denique die secunda Januarii centum quinquaginta quinque exules ad Campidonensem Urbem A catholicam pervenere, ex quibus nonaginta sex retenti sunt, ceteris Lautkircham missis.

§. XXXII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XXXI.

*Difficultas Augustæ mota circa horum
Agrestium receptionem.*

Jam die vigesima nona Decembris Anno 1731. Kaufburani Senatus Lutherani ad Augustanos perscriptum rant, circiter quadringentos ejusmodi rusticos Augustam venturos, quos in Urbem (nequidem salutato Senatu Catholico) recipi petebant. Habita hac notitia Senatus A catholicus per Schleisnerum famulum Joanni Jacobo de Holsappel Duumviro Catholico denuntiavit, se in animum induxisse, ut his exilibus, donec aliorum mitti possent, interim in Cauponum ædibus habitaculum assignaretur, proinde rogare se, ut communi consilio statueretur, quatenus hi per Urbis portas libere admitterentur. Ad hæc spectatissimus Duumvir reposuit, hanc rem maturioris deliberationis, seque cum ceteris secretioris senatus Patribus Catholicis desuper acturum. Eadem ergo altera die Catholici convenere, in hac præeuntes sententiam, tot hominum pauperumque pauperum transitum per Urbem non esse consuetum, & ubi extra mœnia æque commodè pertransiri potest, non esse necessarium, semper autem in

in urbe mixtæ Religionis ob tumultus Sæc. XVIII.
 periculosum, & præfenti tempore Urbi A. C. 1731.
 permolestum, cum mendicos accepta
 eleemosyna ex Urbe educendos esse,
 non ita pridem in Senatu statutum
 fuisset: Has ob causas Senatus Catho-
 licus rusticos in Urbem admitti nega-
 vit, ne tamen religionis odio id fieri
 videretur, Augustanæ Confessionis Se-
 natoribus intimatum, Catholicos per-
 mittere, ut hi exules extra Civitatem
 in vicinis pagis Oberhusii vel alibi per
 unius diei moram quieti indulgerent,
 de expensis cautione prius præstita.

Accepto hoc responso Acatholici
 habito colloquio die trigesima prima
 Decembris declararunt, se omne tu-
 multus periculum provide præventu-
 ros, seque his miseris unius alteriusve
 diei moram in urbe ideo duntaxat in-
 dulgere, ut in Ecclesiis sacro Concio-
 num solatio recreari possent: Catholici
 quamvis reponerent, quod in publicis
 Tabernis & in Civitate Augustana ob
 religionis diversitatem inter tot homi-
 nes immorigeros, rudesque seditionis
 ac tumultus periculum nunquam satis
 præcaveri posset, nihilominus Acatho-
 lici a sua sententia & petito minime re-
 cesserunt; quocirca Catholici amore
 pacis concessere, ut ex his rusticis ex-
 tra urbem habitantibus quovis die al-
 ter-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

ternis vicibus & horis centum, pro
 intra quatrimum omnes quingenti mi-
 litibus stipati urbem & Templum in-
 gredi possent, ita tamen, ut finita Cu-
 rione ad loca sibi assignata redeant. Et
 ab Urbis ingressu arceantur illi, qui
 Medicorum judicio contagioso morbo
 laborant. Verum Acatolici æqua-
 hasce transitus condiciones, quantum-
 vis Civium ipsorumque Emigrantium
 securitati proficuas, acceptare recu-
 runt, eademque die ducentos triginta
 sex rusticos, qui tum advenerant, re-
 quidem consulto Senatu Catolico per
 Senatores Acatolicos in vicinis locis
 collocarunt, & intra paucos dies par-
 tim occulte, partim personatos in the-
 dis, partim sub specioso eos ad famu-
 latum conducendi obtentu cunctos in
 urbem introduxerunt, id ægerrime fe-
 rentibus Catolicis, utpote quibus pa-
 jus & dominium in hosce pagos & ur-
 bem esset: Insuper Burtzlerus & Vol-
 ckius Acatolici milites omnium por-
 tarum excubiis, falso indicare præsum-
 pserunt, Joannem de Stetten Augustini
 Confessionis Duumvirum præcepisse, ut
 simul tres vel quatuor ex emigrantibus
 libere in urbem admitterentur: De hac
 autem injuria, & officii sui usurpatione
 graviter querebatur Nicolaus Friedri-
 cus de Langenmantel a Westheim præ-
 tor

torix cohortis Centurio, cui in man- Sæc. XVIII.
 datis antea datum erat, ne ex emi- A. C. 1731.
 grantibus ulli sine utriusque Duum-
 viri consensu Urbis ingressum concede-
 ret. Gravior postmodum querela mo-
 vebatur a Senatu Catholico: Hic enim
 innuptos famulatus gratia in urbem ea
 lege admitti concedebat, ut annotato
 eorum numero Prætori indicaretur,
 ubi servitia agerent; cumque præterea
 ipsi Acatholici prius hosce emigrantes
 duntaxat, *donec aliorum mittantur*, per
 quatuor dies extra urbem ali petiissent,
 eapropter haud tolerandum Catholico
 Senatui videbatur, quod hi rustici in
 urbe stabilem figerent sedem, & jam-
 jam per duodecim omnino dies ibidem
 morarentur. Ergo Catholici talia ab
 una duntaxat parte contra stabilitam
 communis Regiminis normam & pro-
 priam Acatholici Senatus declaratio-
 nem attentari, iniquissimo ferebant
 animo, & die præfata ab Acatholico
 Senatu ad sequentia quæsitæ respon-
 deri, unanimi suffragio postulabant:

I. An rustici ad urbem admissi non
 ex illis sint, qui de rebellionē in suum
 Principem mota testibus & documen-
 tis convicti fuissent?

II. Quibusnam quivis eorum atte-
 statis, & transitus literis instructus sit?

Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Pp III.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.III. Quot ejusmodi homines in Urbe
reperiantur, & cujus sint nominis?IV. An innupti vel conjugati, &
quot mares, quot foeminæ adsint?V. Ubi & apud quos Cives mor-
rentur?VI. Qua via sibi sustentationem pro-
curent, & an facultatibus ita provi-
sint, ut nec nunc nec imposterum Ci-
vibus & ærario oneri esse possint.VII. Quis & qualiter de damno, &
tumultu ab his alienigenis fors exi-
tando cautionem sit præstiturus?VIII. An hi Confessioni Augustinæ
*in omnibus articulis consentiant?*IX. Utrum A catholici cunctos, qui
fors adhuc superventuri sunt, pariter
propria auctoritate in Urbem recipere
intendant? Attamen A catholici ad
has quæstiones respondere usque ad
vigesimalam quintam Januarii diem con-
stitabantur, qua demum die Catholicus
Senatus responsum dari, denuo pete-
bat, declarans, nisi protinus, & in-
tequam nova Emigrantium turma Urbi
appropinquaverit, respondeant, & cum
adventuros quam præsentibus rusticis
aliorum abduci procurent, Senatum
Catholicum compulsam iri, ut mens
æquissimis & Cæsareæ Majestatis menti
consonis non modo adventuros, sed &
hucusque in Urbe detentos inde arce-
rent.

rent. His insuper habitis a Senatu Sæc. XVIII.
A Catholicis Deputati eadem adhuc die A. C. 1731.
quingentos Emigrantes, qui recens
advenerant, inconsulto ac inscio Ma-
gistratu Catholico ad loca urbi vicina,
Nosocomium utrique parti commune,
& ad jaculatorium hortum conduxere,
ibidemque habitationem eis assigna-
runt. Cum ergo Catholicus Senatus
fundatum suum prohibendi & pari au-
toritate gubernandi jus denuo gravi-
terque lædi cerneret, Urbis portas
claudi iussit, ne hi rustici sub variis
prætextibus, & dolis ad maximum Ci-
vium gravamen & onus clam rursus in
Urbem irrepere possent.

Tandem senatus A Catholicis, ut
sibi nuper exprobrata dilueret, die vi-
gesima quinta Januarii decretum edi-
dit, in quo receptionem horum exulorum
utpote suæ fidei addictorum *sibi soli*
ideo competere propugnabat, quia Ma-
gistratus *Evangelicus* in *Evangelicis* re-
bus jura in *Evangelicos* privative exer-
cere potest. (Quid si autem Magi-
stratus Catholicus in Catholicorum re-
bus jura in Catholicos privative & sine
A Catholicis Magistratus consensu exer-
ceret, & trecentas circiter Moniales,
Religiosos aut Catholicos Sacerdotes
recens in Urbem reciperet, quin inde
ullum vel unius hominis minus vero civium

Sæc. XVIII. A catholicorum gravamen fieret, ut pote
A. C. I Catholicis alendos?) Postea Aca-

tholici ad Magistratus Catholici quesita, & quidem ad quinque priora responderunt, id constare ex communis literis, quas Emigrantes secum attulissent, necnon ex nota apud Consules Lutheranum reposita. Ad sextum fuit responsum, quosdam ex famulitio, alios ex Civium A catholicorum elemosynis sustentari, Ad septimum, de hisce rusticis hucusque nil mali timendum, potius tamen de famulis Ecclesiasticorum & Nobilium Catholicorum, ceterum de pauperibus & famulis sufficienter provisus cautionem non praestari. Ad octavum, notum esse hos rusticos profiteri Lutheranam Religionem, an autem in omnibus articulis consentiant, dependere ab eorum Institutione: credibile tamen esse, eos de sua fide æque instructos esse, ac multos Catholicos e plebe de sua religione. De quo tamen quaestio non erat, sed in sectæ non toleratæ errores teneant, quod certe de nullo infimæ etiam conditionis Catholico quantumvis rusticum asserti potest: Utrum vero adhuc plures ejusmodi Emigrantes Augustam venturi sint, ad hanc quaestionem respondit Magistratus A catholicus, id ab Archiepiscopi Salisburgensis &

Cæsaris dispositione dependere, si vero **Sæc. XVIII.**
 re ipsa venturi essent, Magistratum **C. 1731.**
 quod æquitati & S. Cæsareæ Majestatis
 menti consonum foret, facturum.

Perlecto hoc decreto Magistratus
 Catholicus probe cognoverat, respon-
 sum ad quæsitum adæquatum vagis
 ejusmodi verbis declinari, & sub præ-
 textu *juris in Sacra* communem Regi-
 minis normam, & inde profluentia
 communia Status jura everti; nihilo-
 minus tamen justæ indignationi præ-
 valente pacis studio Magistratus Catho-
 licus, tres portas aperiri jussit, eo-
 quod A catholici declarassent, rusticos
 proxima die vigesima octava Januarii
 a territorio Augustano discessuros, in-
 terim vero portarum excubitores aucto
 præfidiariorum militum numero cura-
 turos, ne emigrantium ullus urbem
 clandestine ingrederetur.

Nondum tamen querelarum finis;
 A catholicus enim Magistratus necdum
 numerum eorum, quos ex recens ad-
 vectis Emigrantibus ad servitia assu-
 mere vellet, Catholicis commu-
 bat; declarabat tamen, quod adhuc
 alios paucos, qui vel ob infirmitatem
 vel ætatem statim abduci non possent,
 proxima feria quarta sine militari co-
 mitatu extra territorii Augustani fines
 Confessionis Deputatum
 Pp 3 de-

Sæc. XVIII. deportaturi sint. Postea tamen Catho-
A. C. 1731. licis innotuit, quod Lutherani Cive-
 pluribus Emigrantibus promississent, se
 tam dextre rem acturos, ut claustra
 tiam portis ex iis nonnulli in urbem
 introducerentur, imo quod eorum
 llii jamjam Parentes suos valere juba-
 sent: Enim vero Acatolici contra Ma-
 gistratus Catholici voluntatem non
 modo innuptos sed & conjugatos ad-
 mitti petiere, ac declararunt, se ex
 lege charitatis, naturæ & gentium ob-
 stringi, ut, si adhuc alia Emigrantium
 cohors Augustam sit ventura, eis omni
 alteriusve diei moram & quietem in-
 dulgerent, quot autem ex his in ur-
 bem admittendi sint, id se Cæsaris
 suæ Majestatis decisioni relinquere de-
 berent. Hæ pluresque aliæ exortæ sunt diffi-
 cultates, quas tamen Catholicorum
 moderatio sustulit; consenserunt enim
 ut trecenti nec plures Emigrantes pro
 Civium servitio admissi, quos inter ta-
 men nulli sint conjugati, aut Civium
 prorsus inutiles, quiete remanere po-
 sint, trecentis quoque appulsis, si qui
 fuerit, extra Urbis mœnia una dies
 quieti daretur, nec eorum ullus in urbem
 ingredi permetteretur, nisi id jubente
 Imperatore. Insuper ad Magistratus
 Acatolici petitionem concessum est,
 ut etiam quibusdam conjugatis munitio
 Magi-

Magistratus consensu secundarium Civitatis jus daretur. Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Porro trigesima Januarii die altera emigrantium turma post *quinque* ferme dierum moram aliorum abducta est. Inde vero nova querelarum occasio; quamvis enim die vigesima septima & octava ejusdem Mensis Senatus A Catholicus solemniter declarasset, hosce rusticos *sine militari comitatu* esse abducendos, nihilominus hi a pluribus Augustanæ Confessionis Equitibus & quidem armatis fuere stipati, & pridie ante eorum discessum, & ipsa transitus die Prædicantes in horto jaculatorio, & alibi, in quibus tamen locis extra urbem sitis nullatenus in anno normali exercitium Augustanæ Confessionis viguit, Conciones publice ad hosce Emigrantes habuere, proin Catholicis novum Religionis gravamen intulerunt, insuper etiam inito calculo non plures numero, quam trecenti abducebantur, cum tamen eorum septingenti triginta septem advenissent; inde vero creditum, computatis viginti octo Papenheimium & Lindaviam missis plusquam centum, vel extra urbem occultatos, vel in Urbe clam contra datam fidem detentos fuisse. Vicissim vero Magistratus A Catholicus contra Catholicum die trigesima Januarii querebatur,

P p 4

tur,

Sæc. XVIII. tur, quod hic in binis decretis veteris
 A. C. 1731. *Lutherani* usus fuerit, cum tamen hi
 terminus in scriptis publicis vel decretis
 non sit usitatus, proin prædicatum in
 Instrumento pacis Westphalicæ re-
 ceptum potius esset adhibendum. Ad
 hæc tamen respondit Magistratus Ca-
 tholicus, se hoc termino Augustanæ
 Confessioni addictis injuriam vel offen-
 sam inferre noluisse, vicissim vero eos
 die secunda Februarii admonuit, ut
 prædicatum Augustanæ Confessionis, ut
 pote in Instrumento P. W. aliisque
 Constitutionibus Imperii publicis ubi-
 que receptum, in Camera Imperiali
 præscriptum & in Executionis recessu
 usitatum nullatenus negligant, nec
 prædicato Evangelicorum sibi PRIVA-
 TIVE recens arrogato utantur, per
 inde ac si Catholici non æque Evan-
 gelici forent.

§. XXXIII.

*Alexandri Sigismundi literæ ad Im-
 peratorem hac in causa.*

Sequenti die Reverendissimus ac Sa-
 renissimus Episcopus & Princeps
 Augustanus Alexander Sigismundus
 ad Carolum VI. Imperatorem literas
 dedit, quibus significabat, Catholicum
 Magistratum ad eam deductum esse ne-
 cessum.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

cessitatem, ut ob Emigrantes maximo numero affluentes ad præcavenda inter utriusque Religionis Cives dissidia, continua pericula, turbas & tumultus Cæsareæ suæ Majestatis patrociniū opemque imploraret, quatenus prompta ac severa sanctione Acatholico Magistratui inhibeat, ne impoſterum sine Catholici Senatus consensu ejusmodi emigrantes in urbem aliunde jam pauperibus quamplurimis repletam reciperet, nec eis tot quietis dies sine tumultus periculo concederet, sed potius trecentis illis ex benignitate assumptis contentus esset. Hoc idem, ut sacræ Cæsareæ Majestati supplex proponeret, se a Catholicis rogatum fuisse asserbat Episcopus, eorum ergo petitioni ad conservandam tranquillitatem, securitatemque tantopere necessariæ & unice ad pacem & concordiam collimanti obsecundaturus, Cæsari supplicasset, ut petitam sanctionem maturare, hacque ratione imminens malum tempestive prævertere velit &c.

Pariter die decima sexta Februarii Senatus Acatholicus ad *Corpus* ut vocant, *Evangelicum*, necnon ad ipsum Imperatorem datis literis Catholicum Magistratum accusabat, quod violata pace Westphalica Emigrantibus varias molestias intulisset. Porro de mutuis

P p 5

hisce

Sæc. XVIII. hisce querelis Cæsareo - Imperiale Co-
A. C. 1731. filium suam sententiam ac iudicium
 ad Imperatorem transmissit, & Fried-
 ricus Guilielmus Borussiae Rex die se-
 cunda Februarii Salisburgensem Archie-
 episcopum rogabat, ut neo-conver-
 torum emigrationem concessis com-
 munitatis literis, ac redditis eorum bene
 promovere velit, ipse vero cunctis ad
 Borussiae ditiones transitis omni
 opem pollicitus est. Eadem die Ca-
 tholicus Magistratus Cæsari exposuit,
 quam enormiter in hac emigrationis
 causa per varias partis Aetholicae
 dispositiones privative sibi arrogatas,
 & periculosas circumvagations contra
 proprias declarationes in commissio-
 ni communis Rempublicae gubernandae
 jure & officio fuerit laesus ac turbatus,
 ex altera autem parte quam grave
 onus per importune petitam, & clam
 sub variis praetextibus usurpatam
 emigrantium receptionem Urbi Augu-
 stanæ vel eo ex capite accesserit, quod
 ex his potissimi sint pauperes, & a po-
 tiori ad civilia vel alia servitia omnino
 inhabiles, proinde nonnulli ex eleemosynis
 ad ceterorum, quorum pene infinitus
 Augustae numerus esset, damnum so-
 stentandi forent, aliunde vero ob horum
 praesentiam non paucis utriusque Reli-
 gionis famulis, operariis atque ancillis
 victum

victum quærendi opportunitas subtrahe- Sæc. XVIII.
 retur. His expositis Senatus Cæsari A.C. 1731.
 infuper ob oculos posuit, quod hæc
 ipsa calamitas civibus præcipue Catho-
 licis imminens certo ac infallibiliter ti-
 mendos, & vix non jam erumpentes,
 & nonnisi portarum occlusionem præca-
 vendos tumultus non modo inter Ca-
 tholicos cives, ceterosque incolas sed
 & circumvicinos Catholicos rusticos
 accerferet, si Acatholicus Magistratus
 præter trecentos illos amore pacis in
 Urbem admissos, plures ejusmodi exu-
 les ad hanc mixtæ Religionis Civita-
 tem assumpturus esset. Quapropter Se-
 natus Cæsari supplicabat, ne Acatho-
 licorum precibus devictus, permetteret,
 ut ob immaturum sectæ suæ Zelum
 Acatholici novo tot hominum affluxu
 Urbem & Cives magis adhuc gravare
 præsumant. Cum autem timeret Se-
 natus Catholicus, ne artificiosa, mi-
 nusque sincera actitorum relatione Cæ-
 sar præveniretur, eidem plenam rei
 gestæ relationem publicis documentis
 instructam transmissit, supplex, ut Cæ-
 sare sua Majestas decerneret, quid
 Catholicis agendum, si forte Acatho-
 licis aliis Emigrantibus proxime adven-
 turis ingressum, vel circum mœnia sub-
 sistendi copiam dare, hocque sub ob-
 tentu eos clam ac sensim in urbem
 du-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731

ducere præsumerent, aut a sua Majestate ad id facultatem extorquerent. Denique supplicabat Magistratus Catholicus, ut Imperator Acatholicis competentem, & hucusque sibi solitam rogatam gubernandi licentiam hac in re inhiberet, vel maxime ideo, quia vi Instrumenti pacis Westphalicæ Magistratus Acatholicus præter libentem emigrantium transitum nil amplius postulare ac prætereundum queat.

Proxima autem die decima quarta Februarii rursus Magistratus Catholicus apud Cæsarem querebatur, quod Acatholicus facta ad Corpus, ut vocant Evangelicum recursum in Catholicum varias, infestas & frivolas culpas congerisset, adeo, ut Saxoniarum Oratores Emigrantes durius habitos, multa obstacula eis opposita, urbisque portas propria auctoritate a Catholico Magistratu occlusas Senatui exprobraret, et funesta inde oritura mala comminatus sit. Insuper die decima octava ejusdem Mensis Magistratus Catholicus de novo Imperatori exponebat, etiam a plebe Acatholica nonnullos datis Rotisbonam literis Senatui Catholicum pudendis mendaciis, probris & calumniis protervum in modum proscindisse, ejusque providas functiones ad conservandam pacem securitatemque adeo necessarias.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

necessarias in malam partem interpretatos fuisse, & Magistratum inclementiæ erga Emigrantes falso insimulasse, ac demum quod Senatus decreta ipsemet Episcopus Augustanus improbasset, per manifestam calumniam in vulgus sparsisse: præterea querebatur Magistratus Catholicus, quorundam Civium Lutheranorum proterviam eo devenisse, ut eorum quidam ipsum Catholicum Duumvirum maxime indignis convitiis, maledictis & calumniis nuperrime effusis laceffere ejusque maturas non minus quam necessarias ordinationes procaciter traducere non erubescerent: Ad præcavendas igitur animorum exacerbationes indeque orituros in plebe tumultus Magistratus Catholicus Cæsarem rogabat, ut communia Civitatis jura auctoritatemque ab ejusmodi petulantis, & privative arrogato Urbis regimine vindicare, necnon severe inhibere velit, ne præter trecentos illos ex benevolentia receptos alii plures (uti hucusque factum) clam variis artibus in Urbem non sine maximo Civium onere introducerentur, nec ex illicito concubitu procreati juvenes Salisburgenses artium Mechanicarum Professoribus contra Opificum leges obtruderentur.

Inte-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Interim ex communi utriusque Magistratus consensu publico proclamatum interdictum, ne Cives vel verbis vel literis de Emigrantium negotio ad invidiam alterutrius partis agerent: nihilominus ipsemet Magistratus Acatolicus querulas suas ad Cæsarem literis contra Magistratum Catholicum Augustæ publicis typis vulgavit, quarum hujus causæ series in illis acerbissimis (verba sunt in libello supplici ad Cæsarem contenta) aculeato, & longe madacissimo stylo relata, & in sinistram sensum detorta, multis maximi momenti compressis, aliis pluribus vel contra rei veritatem admixtis, vel unice ad concitandam invidiam exaggeratis exposita fuisset. Hæc de causâ Senatus Catholicus die decima quinta Martii Imperatori supplicabat, quatenus ad vindicandam suam innocentiam ac honorem eidem liceret genuinam facti relationem typis edere & præcipuas Magistratus Acatolicus criminationes diluere: Cum ergo Catholicum argueret I. inclementiam erga Emigrantes II. privativæ jurisdictionis sæpius arrogatæ contra Magistratum Acatolicum III. stabilitæ regiminis formæ exinde perturbatæ, & demum penitus evertendæ, contra utriusque partis concordiam, communi quietem ac tranquillitatem. Ad

primum ergo respondit Magistratus Ca- Sæc. XVIII.
 tholicus, se commiserationem ore & A. C. 1731.
 opere ostendisse, eoquod proprio motu
 hos miseros in communes extra mœnia
 domos recepisset, & in communi ter-
 ritorio datis quatuor quieti diebus eos
communibus lectis aliisque necessariis
 instruxisset, in accessum ad Urbis Ec-
 clesias, & trecentorum receptionem
 consensisset, eosque insuper largius
 eleemosynis iuvisset, nisi ipsimet Aca-
 tholici de immenso pene eleemosyna-
 rum affluxu gloriantes, oblatum Ca-
 tholicorum subsidium nec acceptassent,
 nec petiissent: Cum vero Acatolici
 Catholicis Senatoribus objecissent, quod
 rusticos conjugatos Urbe exclusissent,
 id lege municipali prohibitum esse re-
 spondit Senatus Catholicus, cum nulli
 sine civitatis jure in urbe tolerentur,
 & ipsimet Acatolici hos rusticos dun-
 taxat ad unam alteramve diem usque
 ad eorum discessum admitti, nullate-
 nus autem perpetuo in urbe retineri,
 ore & calamo petiissent, quamvis post-
 ea sub obtentu innuptos ad Civium ob-
 sequia admittendi, ex prima emigran-
 tium turma ferme omnes etiam conju-
 gatos, infirmos & inhabiles non sine
 maximo operariorum præjudicio & con-
 tagionis periculo in urbem intrussissent.
 Ceterum a Catholico Senatu his alie-
 nige-

Sæc. XVIII. nigenis nil aliud fuisset denegatum,
 A. C. 1731. nisi quod sine legum municipalium vio-
 latione, quietis, & unionis jactura,
 & Civium damno concedi non potuit.
 Ad secundum & tertium accusationis
 caput opposuit Magistratus Catholicus
 se potiori jure de læsa regiminis par-
 tate querendi causam habere, eoque
 Magistratus Acatholicus inconsulto &
 inscio Catholico hos peregrinos in
 commune Urbis territorium introduxi-
 set, eis privativa auctoritate commu-
 nes habitationes assignasset, eorum
 numerum conscripsisset, eorum com-
 meatus literas examinasset, milites ad
 illorum custodiam constituisset, pro
 regulando eorum ingressu mandata ad
 Urbis portas dedisset, & quamplurimos
 in urbem admissos in Civium ædibus
 collocasset &c. ac quamvis eorum ad
 famulatum receptio communi consensu
 ea lege indulta fuisset, ut in pleno
 Senatu exacta fieret relatio, quot & a
 quibus hi rustici in civium famula-
 tum recepti fuissent, & quamvis hæc
 ipsa relatio plusquam quinquies fuisset
 postulata, & toties promissa, ad hunc
 tamen usque diem contra tam iterum
stipulatam fidem illa obtineri non potue-
 rit, donec die vigesima quinta Januarii
 jamjam quingenti Emigrantes ante Ur-
 bis portas fuissent.

Cum

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Cum autem Magistratus Acatolicus propositum tumultus periculum ex Emigrantium receptione timendum hac ratione retunderet, quod ex circumvicinis rusticis Catholicis centeni & centeni supplicantium more certis diebus urbem ingrediantur, quin inde tumultus oriretur, ad hanc paritatem respondit Magistratus Catholicus, has supplicationes multis retro sæculis ante Lutheri incunabula Augustæ fuisse celebratas, proin nequidem per somnium a Magistratu Acatolico prohibendas, hosque peregrinantes recta & duntaxat ad visitanda Tempia tanquam devotionis suæ terminum properare, nec perpetuam in Urbe habitationem intendere, sed peracto pietatis exercitio ex Urbe ad suos non sine maximo civium Acatolicorum emolumento quiete reverti: E contrario autem Emigrantes Augustam, quamvis hæc Urbs nec competens nec necessarius esset emigrationis & subsistentiæ terminus, venire, & cum maximo pauperum, famulorum & civium damno, & tumultus periculo, ut perpetuo in urbe subsisterent, exigere.

Immerito etiam ab Acatolicis expositum querebatur Magistratus Catholicus, quod Emigrantes extra urbem non tam collocari, quam ob illorum
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Qq nu-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

numerum potius compingi debuerat; id falsum esse reponebant Catholici, eo quod in primo Religionis servitute Lutherani cives certatim tot ad suas ædes attraxissent, ut ceteris superfluum esset locus, & si non fuerit, id impetrandum esse Magistratui Acatolico, qui, id suadentibus Catholicis, rusticos non item Oberhusium & Plesheimium abduxissent. Postea Catholicus Duumvir & Ilfungius Nosocomii Præfectus impactam hanc calumniam, perinde ac si iniqua & Christiano & prudente ac morigero homine indigna crudelitate usum culcitrarum etiam petenti Magistratui Acatolico denegassent, a se amoliebantur, per testes comprobando, quod simul ac stramentitiæ ejusmodi mattæ fuerint petite, ex Catholici Duumviri mandato stramentum fuerint suppeditatæ. Id cum iniquum haud possent Acatolici maligne interpretationem promptam hanc voluntatem interpretabantur perinde ac si id Catholici Duumvir potius aliorum vituperationum veritus, quam miseratione motus fecisset, cumque id ipsum Acatolici in quoque ad Cæsarem literis exposuissent, de sinistra & maligna hac interpretatione Catholicus Duumvir vehementer expostulabat, ostendens, quod solo charitatis Christianæ titulo im-

pulsus consensisset, id inde patere, quia Sæc. XVIII.
 has culcitræ utpote pro solis pestiferis A. C. 1731.
 huiatibus Civibus specialiter destinatas
 jure denegare potuisset, hi autem alie-
 nigenæ nullo *civilegii aut communitatis*
 nexu conjuncti essent. Acrius adhuc
 illum pungebat calumnia, qua Acatho-
 licus epistolæ ad Cæsarem datæ Au-
 ctor gravem hunc Virum insimulabat,
 perinde ac si tanto in Protestantes odio
 flagraret, ut *etiam Civibus Lutheranis,*
si contagione afflictæ forent, sine scrupulo
hasce culcitræ denegasset. Iniquissimo
 igitur ferebat animo, quod hic Auctor
 tam scandalosam & malignam opinio-
 nem conceperit de Viro erga ipsos Augu-
 stanæ Confessionis Cives optime me-
 rito, perinde ac si Hic inter hosce ru-
 sticos nec sibi nec Acatholicis alio quam
 communi charitatis nexu conjunctos,
 & inter dilectos Concives suos tam ex
 Divino, naturali & gentium jure, quam
 ex Civitatis legibus quasi devinctos
 nullum discrimen facere nosset, cum
 tamen omnes & singuli de pacifico &
 moderato hujus Duumviri animo &
 charitatis officiis omni data occasione
 etiam erga Acatholicos cives exhibitis
 testari possent &c. ex ejusmodi autem
 calumnia publicis typis in Urbe vul-
 gata nil aliud expectandum esset, quam
 inter plebeios & Cives exacerbatio

Qq 2

ani-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

animi, debitæ obedientiæ, veneratio-
nis, & amoris neglectus, Superiorum
contemptus, ac denique seditiosi
multus &c. Parem quoque indigni-
tationem excitavit altera ejusdem
storis criminatio, qua Duumviro Ca-
tholico imputabat, quod Hic ex
odio nullum ex quingentis rusticis possem
adventantibus nisi sub hac naturæ, &
tium & Imperii juribus contraria con-
tione, ut deinceps adventuri ab Urbe arce-
tur, nec quieti dies daretur, contra omnes
stianam, humanam & ipsis bestiis debita
charitatem & miserationem admiserit. Hæc
vero calumnia ipsum etiam Augu-
stum Episcopum & Bavarix Electorem
petere videbatur, eoquod etiam hi
juxta hunc convitiatores ex odio &
non ob communem quietem & securi-
tatem conservandi studium die 15. Dec.
1731. per suum territorium transeun-
tibus nullam omnino moram, aut sese ab
invicem separandi, aut in eorum terris per-
manendi copiam dedissent: cum tamen
nec ex naturali, nec ex gentium aut Im-
perii jure nec ex consuetudine inter Co-
tholicos & Protestantes recepta id pro-
ceptum sit, nec debita charitas & con-
miseratio ad hoc solum restringatur,
ut a sua fide deficientes vel omnes vel
aliqui in omnes urbes, quas pertran-
seunt, recipiantur, aut plures in vel
extra urbem quietis dies necessario eis

concedantur: potius autem hisce juri- Sæc. XVIII.
 bus plene sit satisfactum, si *salva com-* A. C. 1731.
muni & publica quiete ac securitate eis

communia non item singularia chari-
 tatis obsequia per eleemosynas aliaque
 subsidia præstentur, præcipue, cum
 pace Westphalica nil aliud præcipiatur,
 nisi *liber transitus* per urbes, per quas
transire omnino necessarium est. Nisi
 vero Magistratus Catholicus provida
 hac conditione immoderatum Religio-
 nis Zelum moderasset, absdubio Sa-
 lisburgenſes rustici singulari Luthera-
 norum civium charitate pelleſti una-
 omnes Augustam contendissent, & pa-
 lam vel clandestine multa eorum millia
 non sine maximo civium damno, &
 tumultus periculo in Urbem involassent.

Ex his inferebat Catholicus Magi-
 stratus I. se æquissimo jure petiisse,
 ut sibi commeatus literæ, quibus hi
 Emigrantes provisi essent, communi-
 carentur. II. Ut, quam ex religioni-
 bus in Romano Imperio toleratis hi
 transfugæ profiterentur, coram utro-
 que Magistratu non ex erroneo plebis
 rumore sed vel Emigrantium literis,
 aut fidei confessione aut ex alio fide
 digno testimonio probaretur; cum ta-
 men Magistratus Aatholicus insuper-
 habita Duumviri Catholici petitione
 non nisi *tres* ejusmodi commeatus lite-
 ras,

Qq 3.

Sæc. XVIII. ras, imo & earum duntaxat transmissas, imo & earum duntaxat transmissas
A.C. 1731. misisset, & de examine, quod tamen
 nonnisi cum paucissimis characteribus
 gnaris emigrantibus habitum fuit, ni-
 hil omnino Magistratui Catholico fu-
 set communicatum, proin nulla cer-
 de eorum religione notitia habita sit. in
 forte ea exinde constaret, quod hi
 stici tam Kauffburi, quam Augustanæ
 frontem signo Crucis munirent, pectus
 tunderent, & in Augustanæ Confessionis
 nis Ecclesiis in genua pro veteri
 more procumberent. Atrox igitur
 lumina Magistratui Catholico ab
 ctore per hoc impacta fuerit, dum Ce-
 sari exposuit, has commeatus literas
 exhiberi, & Civium ædes, in quibus
 hi Emigrantes habitarent, designari
 a Magistratu Catholico ideo fuisse pe-
 titum, ut hos miseros malevolis
 Catholicis tanquam furoris sui victimas
 exponeret, ac propterea ipse nihil, quod
 tamen suarum partium fuisset, pro
 rum defensione disposuisset. Hic
 Duumvir Catholicus falsitatis con-
 ex eo, quod habita notitia de Emi-
 grantium adventu mox proposuit
 eos ad Augustanæ Confessionis Tem-
 pum, omniumque securitate militum
 insuper Medicos, qui de eorum salu-
 tate curam haberent, designaret.

providum tamen hoc consilium Magi-
 stratus Acatholicus rejecerit, & ubi
 Catholicus contra *privativam* dispositio-
 nem reclamabat, id Auctor ita maligne
 interpretatus sit, perinde ac si in emi-
 grantium defensionem ab Acatholico
 Magistratu facta, Catholicus contra
 Officii sui debitum improbasset.

Sæc. XVIII.
 A.C. 1731.

His fufius expositis Magistratus Ca-
 tholicus alteram & quidem palmarem
 Acatholici accusationem diluit, fcilicet,
 quod ipse *Urbis portas non aperiri juffif-*
set: Hujus mandati æquitatem com-
 probatam reddidit I. quia quamvis
 Magistratus Acatholicus pollicitus effet,
 quod prima Emigrantium turma non
 diutius nec perpetuo sed duntaxat uno
 alterove die ad quietem se in Urbe
 retentura effet, poftea tamen omnes
 clam in urbem admiffifet, & nequidem
 de conditione, religione &c. usque ad
 adventum aliorum quingentorum Emi-
 grantium, notitiam Catholico Magi-
 stratui communicasset. II. Quia de
 altera hac turma plures contra datam
 fidem clam in Civitatem introduxit,
 & Catholico Magistratui hoc in negotio
 tale dedit responfum, ac si folus Magi-
 stratus Acatholicus omnia privative
 ex plenitudine potestatis agere & dispo-
 nere poffet, nec defuper alteri parti re-
 fpondere teneretur. III. Quia nonnifi

Qq 4

per

Sæc. XVIII. per sex diei horas portæ non fuerint
A. C. 1731. apertæ, (mox autem post factam de-
 clarationem reſerata) & id quidem,
 ne clandestine plures in Urbem im-
 perent, ſed communis tranquillitas con-
 ſervaretur, ac tumultus & pericula
 aliquot centum civium excuſus ad in-
 emigrantes præcaveretur. Cum ergo
 proſequeretur Catholicus Duumvir,
 ex his manifeſtum ſit I. cuncta a
 diſpoſita ad conſervandam Reipublicæ
 quietem & ſecuritatem collimaſſe, II.
 Magiſtratum Catholicum in ſuo por-
 tatis, & communi auctoritate regendi
 jure per privative arrogatam juridi-
 ctionem fuiſſe graviffime læſum, III. Hanc
 multis impactis calumniis, & inſer-
 mendaciis injurioſe traductum &c. hinc
 Cæſareæ ſuæ Majeſtati humiliter ſup-
 plicatum, ut edito præcavere vellet
 ne Urbs pluribus quam illis trecentis
 Emigrantibus deinceps gravaretur, &
 ob calumnioſum ſuum ſcriptum Athe-
 nolicus Magiſtratus reprehenſus, nec
 non ad communem pacem & conſer-
 vationem revocatus, cives ad ſeditiones
 contumelioſis ejusmodi libellis publi-
 editis deinceps concitare prohiberetur,
 ac denique Catholico Magiſtrato præ-
 ſcriberetur, qua ratione impoſſibile
 hoc in negotio agendum eſſet.

§. XXXIV.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XXXIV.

*Salisburgensis Legati responsum ad
Saxonici Secretarii querelas.*

Jam supra meminimus, quod Salisburgensis Archiepiscopus per suos Ministros specialiter in causam motæ seditionis inquiri jusserit, pollicitatione interim facta, quod rebelles hi subditi, si a seditiosis suis turbis abstinere, nec ob libros prohibitos punirentur, nec in libero, privato tamen sectæ exercitio perturbarentur: Cum autem his non contenti essent, sed captis licet triginta duobus turbarum coriphæis, ceteri tamen per quatuor omnino menses totam circum regionem terrore, minis, insultibus, & violentiis complevisset, atque inverso naturæ, & legum Imperii Ordine subjectionis jugum excutere, suumque Principem sibi subditum reddere moliti essent, Archiepiscopus universo Orbi palpandum manibus dare cogeatur, hos nec propter emigrandi beneficium, quod eis, si moderate fuisset petatum, nunquam denegatum, nec ob Religionis libertatem, quæ eis concessa erat, sed propter publicos tumultus, seditiones & turbas Principis sui patrocinio & tutela excidisse. Eo igitur fine Archiepiscopus in omnibus

Q q 5   septem

Sæc. XVIII. septem Præfecturis, ubi ejusmodi mo-
 A. C. 1731. tus fuere concitati, seditiosa hæc facta

testibus juratis comprobari, & ad ju-
 dicii acta referri jussit, demum per
 cuncta hæc juridica constituta, & a
 publicis Prætorum tabulis excerpta ty-
 pis edi curavit: Inde igitur concordi
 plurimorum testimonio patuit, quod
 hi rustici prohibita & seditiosa habue-
 rint conventicula, neglecto sui Principis
 judicio de imploranda etiam armata
 exterorum ope conjurarint, foedus in-
 ter se juratum de non emigrando inie-
 rint, populum ad defectionem sollici-
 tarint, Catholicos precibus, dolis, in-
 diis, flammæ ferrique metu ac minis
 ad suas partes pertraxerint, ac invitos
 & reluctantes catalogo apostatarum ad-
 augendum suorum numerum inscripse-
 rint, sumptis armis armamentarium
 Radstattense occupare decreverint,
 Blasphemias in Christum Dominum
 B. V. & Sanctos evomuerint, Sancto-
 rum imagines iconoclastarum manu
 confregerint, & ipsum suum Principem
 atque Archiepiscopum horrendis in-
 juriis, convitiis & probris lacessiverint
 &c. Genuina & juridica hac relatio
 palam edita sperabat Archiepiscopus
 fore, ut nullus Elector aut Imperii Prin-
 ceptus horum rebellium subditorum pro-
 trocinium in se suscipere velit, minus
 vero

vero eidem in mentem venire potuisset, Sæc. XVIII.
 quempiam approbaturum, quod Ca- A. C. 1731.
 tholicus Princeps per publicæ quietis
 perturbatores a suo Superioritatis ter-
 ritorialis jure sibi æque ac aliis Im-
 perii Principibus competente dejiceretur,
 eoquod indubitatum esset, quod
 quilibet Princeps Catholicos sibi sub-
 jectos, si suscitata tam periculosa sedi-
 tione, horrendis suis petulantis, &
 convitiis in ipsum effulis pacem per-
 turbassent, etsi in anno normali libe-
 rum ibidem suæ Religionis exercitium
 habuissent, absque omni tamen eje-
 ctionis termino, & sine forensi judicio
 illos e sua ditione propulsandi jus ha-
 beret: Sua tamen spes Archiepiscopum
 fefellit: Plures enim calami, ut hos
 rusticos a rebellionis macula purgarent,
 tam apud Cæsarem, quam apud Cor-
 pus Evangelicum desudabant, & ipse-
 met Saxonici Electoris Secretarius die
 vigesima octava Januarii Salisburgensi
 Legato scriptum tradebat, in quo tam
 Archiepiscopale emigrationis diploma,
 quam edita contra rebelles testimonia
 impugnare moliebatur: Hujus vicissim
 scripti articulos omnes Legatus Salis-
 burgensis solide refellebat, ostendens
 1. hos subditos in processu ut vocant,
 informativo de seditione aliisque crimi-
 nibus per testes potissimum juratos &
 con-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

concordes servato omni juris rigore
 accusatos, & ipsa factorum notorietate
 convictos fuisse, nec eis patrocini
 obtentam conscientiae libertatem; huius
 enim sine excitato tanto ac universali
 tumultu, importuno assultu, mutua
 conjuratione, & nec minis clandestinis
 & publicis, severe tamen prohibitis
 conventiculis extorquere, sed potius
 modesta apud suum Principem insinuatione
 petere debuissent, eoquod Pax Westphalica
 Art. V. §. 34. non nisi quiete & pacifice religionem suam
 mutantibus beneficium emigrationis indul-
 geat, præterea emigrationem nulli fuisse
 prohibitam, nec eorum ullum vi ex patria
 ejectum; postea vero transitis militibus
 fuisse obsessos, partim rebellionis Auctores
 fuga elaberentur, partim quod compertum
 fuisset, eos non Religionis suae studio, sed
 Principem suum, ejusque Administros ce-
 lumniis & mendaciis denigrandi studio
 Ratisbonam contendisse, perperam etiam
 hos rebelles conqueri, quod eis inhibi-
 tum fuisset, proles suas ad Leutheranorum
 scholas mittere; eos enim tunc adhuc
exterius Catholicam fuisse professos, nunquam
 autem Imperio hucusque auditum, quod
 Parentibus filios suos impuberes ad exte-
 rorum scholas, ut ibi in contraria religio-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

religione instituerentur, mittere licuisset. II. Triennii terminum iis duntaxat in P. W. concedi, qui sine tumultu religionem immutarent, & durante triennio quiete in suis ædibus subsisterent, non autem his, qui seditiosa impunitate *publicum* Religionis exercitium, cum integra suorum bonorum possessione sibi indulgeri peterent, nec tamen unquam emigrare intenderent; secus enim sequi, quod Compaciscentes partes solliciti non fuissent, an facta Religionis mutatione in Principis ditione pax vel turbæ invalescerent. III. *Æquissimum* fuisse, quod emigrantibus expleto triennio ad patriam revertendi facultas denegaretur; secus enim dispositionem pacis Westphalicæ impune possent eludere, si sub specioso bona sua administrandi vel proles suas educendi obtentu identidem reverti, & per longius tempus ibidem morari ipsis liceret; concessum tamen eis fuisse, ut vel sua bona venderent, vel *quoties id ratio postulare*, circiter per tres dies ibidem morarentur, nec ob tenuissimas eorum possessiones, nec ob exigenda debita vel prosequendas lites utpote mox decidendas longiorem requiri moram: falso autem Archiepiscopi Ministros Ratisbonæ fuisse accusatos, perinde ac si hæc bona leviori pretio

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

pretio cum rusticorum damno vendi
fuissent; gratissimum enim Archiep
scopo fore, si vel unicum Prætorum
&c. ejusmodi culpæ reum denominare
possent, potius autem certissimum est
quod plurimi emptores infecta re
cesserint, eoquod exigua hæc bona
riori pretio vœnum exposita fuissent.
IV. Æquitati omnino consonum fuit,
ut hæreditaria portio filiorum Catho
licorum, qui jam puberes sunt, & ad
annos discretionis pervenerunt, rele
varetur, ne a suis Parentibus ob
tatam religionem aliorum migratio
bus derelicti mendicare cogantur.
Immerito querelam moveri, ac si de
micilio carentibus emigrationis tem
minus vel nimium angustus, vel nullus
fuisset indultus, incolatus enim
dependere a jure Superioritatis ter
torialis, & eos, qui domicilium fixum
non haberent, proprie non esse sub
ditos, sed *parvi temporis subditos*
cari, eosque contra Magistratus volun
tatem mansionis jus nullum habere, sed
cumque tempore juberi posse, ut emigrarent
hos vero ceteris prius e patria facti
abductos, eoquod petulantiores, &
gisque periculosi fuissent; quod autem
eorum temeritas in verbis & minis
tisset, id non eorum bonæ voluntatis
sed providæ Magistratus dispositio

adscribendum. VI. Manifesta ejuratæ fidelitatis & seditionis indicia esse privatas plurium millium conjurationes, concursus, consultationes, fœdera & auxilia contra Principem ejusque Ministros quæsitæ &c. VII. Spectatis omnibus eorum seditiosis ausibus ad oculum comprobatis instrumentum pacis W. exacte fuisse observatum, nisi quis hos rusticos velut de *re bene gesta* laudare, & Principi publicam quietem & pacem invidere vellet, præcipue postquam hic idem suum emigrationis diploma in multis ex innata clementia temperasset. VIII. Quatuor, & non trium duntaxat Præfecturarum subditos terminum prolongari petiisse, & quamvis se hanc gratiam ob suas petulantias non fuisse promeritos ipsimet fassi essent, ab Archiepiscopo tamen etiam ceteris hoc fuisse indultum, eo fine, ut & ipsi ad saniora reverterentur: de cetero ipsos hosce rebelles in suo libello supplici die 16. Jun. 1731. petiisse, vel liberum Religionis exercitium in patria, vel emigrandi facultatem, hac ergo eis non modo concessa, sed & emigrationis termino clementer prorogato, quod quererentur, non habere: Ex his inferebat Legatus, attenta P. W. litera & Compaciscendum intentione constare, hosce factiosos

Sæc. XVIII.

A C. 1731.

Sæc. XVIII. Seditiosos Beneficio nonnisi pacificis sol
A. C. 1731. ditis in P. W. concesso *vel in totum vel*

saltem in tantum sese indignos reddi-
disse, & tamen quinquaginta annos
rebellionis Antesignanos adhuc in ex-
cere detentos non ultra culpæ meritis
castigatum iri, de cetero autem ab
chiepiscopo Salisburgenfi utpote in-
mediato Imperii Principi jus reformandi
in Sectarios, præsertim rebellionis alio-
rumque criminum reos abnegari haud
posse, proin ei semper integrum fuisse
illos e ditionibus suis exterminare jura
ipsa Protestantium principia, qui hæ-
resin merum errorem intellectualem,
non autem crimen publicum pro foro
externo poenæ obnoxium quidem sta-
tuunt, tradunt tamen, quod si illius
circumstantiæ aliam delicti speciem
superinducant, v. g. seductionem alio-
rum, excitatos seditiosos publicosque
tumultus, formalem Principis contem-
ptum &c. tunc e patrio solo libere ex-
pelli possint: Id quoque eo certius esse
erga illos, qui Anno 1624. publicum
vel privatum suæ Religionis exerci-
tium nulla anni parte habuerunt, &
primum post pacem Westphalicam, de-
mum a Principis religione desciverunt:
his enim integram emigrandi liberta-
tem non suffragari, proin Dominum
territorii non teneri, eos contra suam
voluntatem

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

voluntatem tolerare, sed posse pro arbitrio suo ejusmodi subditis emigrationem imperare, hacque ratione jus reformandi in eos exercere, juxta Inst. Pac. Osnabr. Art. V §. 36. verſ. *aut a Domino territoriali &c.* Hennigesum quoque ad verba *Patienter tolerantur &c.* obſervare, neceſſitatem omnimodam Territoriali Domino minime impositam eſſe tolerandi ejusmodi ſubditos, eoquod §. 36. *illis facultas etiam data ſit imperandi ſubditis migrationem.*

Pariter plura alia, quæ in horum rebellium favorem & Salisburgensis Archiepiscopi ac Catholicorum injuriam sparsis ubique libellis etiam Imperatori porrectis divulgata fuere, falſitatis convicta reſellebantur, & quidem l. criminabantur, eos, qui Confeſſioni Auguſtanæ ſe addixiſſent, ſumma importunitate, ut ad fidem Catholicam redirent, fuiſſe adaçtos: id falſiſſimum eſſe demonſtratum eſt, eoquod Archiepiſcopus ipſemet in ſuo emigrationis diplomate die 31. Octob. 1731. diſertis verbis præcepiſſet, eos, etſi ultro ad fidem redire peterent, nonniſi ſub maximis cautelis eſſe recipiendos, eoquod experientia teſte ab ejusmodi hominibus nil niſi tumultus & ſeditiones eſſent timendæ. Insuper ipſos Emigrantes tam in Archiepiſcopali Com-
Hiſt. Eccleſ. Tom. LXXIII. Rr miſ-

Sæc. XVIII. missione, quam Memmingæ & Halle
A.C. 1731. die 5. Jan. & 7. Jul. sponte falsos esse

se libere & sine ullo impedimento aut molestia fuisse dimissos, se omni humanitate & benignis verbis denuo Ecclesiam frequentare rogatos &c. E contrario autem Lutheranos rusticos præcipue cum rursus in patriam irrepissent, variis artibus, seditiosis verbis, additis etiam minus rudiores Catholicos ad defectum nem sollicitasse, eis libros prohibitos obtrusisse &c. II. Spargebatur, hanc rusticos immodicis multis pecuniis fuisse vexatos, si libros Lutheranorum retinuisse, diebus præceptis Ecclesiam neglexisse, vel prohibitis diebus non jejunasse deprehensi fuissent: ostendebatur, hos non ob præfata delicta, sed ob rebellionem & contemptum Principis leges fuisse castigatos; jam enim a pluribus annis fuisse statutum, ut qui se vel Calvinianæ vel Lutheranae sectæ addicunt, sine coactione in conscientia libertate relinquuntur, & intra emigrationis terminum venditis bonis suis a patria discedant, nullus autem vel ob libros prohibitos minus propter religionem castigatus his vero poenis (prout in quavis religione fieri amat) eos duntaxat fuisse mulctatos, qui fidem Catholicam præterius profitebantur, & tamen fidei præcepta palam violassent. III. Protestantes

altum inclamabant, his neophytis terminum triennii in P. W. concessum, ^{Sæc. XV. II.} A. C. 1731. fuisse denegatum: ad hoc responsum est, pacem id concedere sub hac conditione Art. 5. §. 12. si tales *sua officia cum debita subjectione peragant, & nullis turbis ansam præbeant*: potissimos autem ex his rusticis terminum ad festum S. Georgii lubentissimo animo acceptasse, alios Ratisbonæ supplicasse, ut ante evolutum triennii terminum, quamprimum fieri posset, dimitterentur. IV. Incolas aspero hyemis tempore fuisse ejectos, & quidem vi, armata manu, & explosis in eos sclopetis. Responsum, ex Werfensibus seditiosis quosdam vim militibus intulisse, lapidibus impetivisse, eos vulnerasse, eorum Tribunum arrepto collo aggressos fuisse &c. vim ergo vi repellere, necessarium fuisse, ita tamen, ut sclopis *non oneratis* & sine ulius vulneratione repellerentur: certissimum autem esse, quod Catholicus Venator a quodam rustico rebeli globis trajectus altera die occubuerit, & alius Lutheranus rusticus nomine Georgius Thurner Prætoris Ministrum duris verbis exceptum ter ad terram affligerit. V. Ratisbonæ vulgatum, eis nequidem ad compingendas farcinas, debita solvenda &c. sufficiens tempus fuisse indultum. R. octidui tempus fuisse

Rr 2

Sæc. XVIII. fuisse concessum, ad tenuissimas eorum
A. C. 1731. facultates &c. superabundans, eos
quoque de instanti emigrationis ter-
 mino fuisse aliquot ante diebus admi-
 nitos, ex relictis eorum bonis, et
 minima Archiepiscopi jussu fuisse
 transmissa; quæ autem Bartholomæus
 Pilz de sexaginta florenis sibi a Pre-
 tore ablatis edixisset, inde falsitas
 convinci, eoquod tota hujus incoe-
 substantia ægre septem florenos ex-
 deret. VII. Clausis alpium faucibus
 libertatem emigrandi fuisse interceptam
 R. cuilibet Principi seditionis tempore
 territorii fines claudere licitum esse,
 Archiepiscopum tamen lubentissime
 concedere, ut ejusmodi rebelles vel
 seorsim vel turmatim Provinciam suo
 discessu expurgarent. VIII. Infantes
 suis Parentibus ereptos, vel unacum
 innuptis emigrare fuisse coactos. &c.
 id falsissimum esse, infantibus enim
 diserte intimatum, ut si vellent, vel
 id eorum Parentes peterent, apud eos
 domi remanerent, ac ex ipsis emigra-
 tium catalogis constare, quamplurimos
 utriusque sexus. Insuper ultro cum
 suis Parentibus Augustam, Memm-
 gam &c. adventasse. IX. Rupertum
 Winter septuagenarium, & gravi-
 firmitate oppressum ad sumendam S. Sp-
 naxin vi coactum, erepto Lutheri libro
 e lecto

e lecto extractum unacum sua uxore Sæc.XVIII.
curru impositum, pedibus constrictum A.C. 1731.
per dimidiam leucam ad Werffliensem
Curiam ad instar bestię raptatum,
carceri mancipatum & denique centum
florenorum multa fuisse punitum. Cu-
mulata hæc mendacia diluebantur,
I. ex eo, quia apud Catholicos nemini
Sacra Synaxis vi sacrilega obtruditur
II. in toto Salisburgensi Principatu
summa pecuniarum multa duntaxat
ad quinque florenos & quindecim Cru-
cigeros ascendere potest. III. Dimis-
sus Winterus nunquam de hac crude-
litate & damno conquestus est, potius
Anno 1731. die 9. Junii juridice desu-
per interrogatus, hujus commenti te-
meritatem detestatus est, declarans,
quod ob imminens vitæ periculum ipse
a suo Parocho S. Synaxi refici petiis-
set, Lutheri liber integro bimestri ante
infirmiorem sibi ereptus fuisset, & sine
ulla vi, carceris aut pecuniarum multa
Werffliam unacum uxore sua curru
vectus e Prætoris Curia impune domum
reversus esset. Hæc ille ad calumnian-
tium ignominiam. X. Præterea Ra-
tisbonæ spargebatur, Josephum Lan-
egger Anno 1729. per decem Menses,
Rupertum vero Frommer in tenebricoso
carcere manibus & pedibus arcte ca-
tenis ligatum, & Joannem Clammer
Rr 3 ob

Sæc. XVIII. ob unicum libellum diuturno carcere

A.C. 1731. afflictos fuisse, cum tamen prior non

nisi *per quinque dies*, alter duntaxat

consueta *civium custodia*, & postea

tentatam fugam carceri datus fuit.

tertius ob diu recusatam sceleris con-

fessionem & plurium librorum ven-

tionem ultro sibi carceris molestiam

prolongarit: denique divulgatum, Geo-

gium Steiner, quia ejus filius fuga fu-

set elapsus, octidui carcere, & triginta

florenorum multa ex filii sui patrimon-

io extorta fuisse punitum, id falsum

esse ostendebatur, eoquod Archie-

scopi jussu publicis typis cautum fu-

set, ut integra hæreditas paterna pos-

Patris obitum filio reddatur, & ipse

met Emigrantes falsi sint, se nullis

juriis, sed multis beneficiis cumulatos

fuisse, ipsumque Archiepiscopum eum

granti Bartholomæo Hoïæ triginta quo-

tuor florenos benigne dono dedisse, &

se propterea summam erga eum grati-

tudinem demonstraturum &c. XI. Co-

tholicum Sacerdotem, eoquod Hambaci

Lutheri sectam professus ceteris

ad imitationem admonuisset, captus

Ratisbonam fuisse abductum, absque

ad Romanam Inquisitionem raptandum.

Hujus commenti falsitas detegebatur,

facta enim inquisitione deprehensum,

de hoc facto nec Hambaci, nec Ratis-

tisbonæ

tisbonæ vel obscurum indicium ex-
stare.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Ceterum hæc & plura mendacia partim ab Emigrantibus ob lucri & amplioris benevolentiae spem, partim ab ipsis, qui Lutheranorum liberalitate pelli se Emigrantes fingebant, passim spargebantur, & sine veritatis indagandæ cura benevolis auribus excepta publicis etiam typis divulgabantur: Ita etiam quidam nomine Joannes Andreas Bluhm Ortenburgi coram Springerō Prædicante se Werffia ortum, Salisburgi Theologiæ morali vacasse mentiebatur, subjungens, se Anno 1731. emigrantium causam contra quosdam Studiosos propugnasse, & tandem de verbis ad verbera prolapsū apud Magnificū Academiæ Rectorem fuisse accusatū, perinde ac si de Archiepiscopo injuriose locutus illum injustitiæ, totumque Clerum, ceu tantum mali Auctorem, avaritiæ insimulasset &c. hacque de causa se omnibus Academiæ juribus spoliatus, per sex hebdomadas ab Urbis Magistratu fœdo in carcere inclusum, demum vero clam fuga elapsū se fingebat. Ut vero artificiosi hujus commenti scopum eo felicius consequeretur, se bonis avibus Ortenburgum venisse ajebat, & fervens Lutherum sequendi desiderium coram

Rr 4

præ-

Sæc. XVIII. præfato Prædicante simulabat. A.
A. C. 1731. hoc ergo aliquamdiu bene saginata

Ratisbonam unacum commendatissimus
 missus est, ibidem marcidias suas me-
 ces venditurus. Benevolas etiam illi
 aures huic fraudum Architecto præ-
 bant A. C. Oratores; cum autem Sa-
 lisburgi in rei veritatem sedulo in-
 queretur, jurata Aulici Consilarii &
 Urbis Syndici de Becken, necnon Re-
 ctoris Magnifici fide constitit, nunquam
 ab immemorabili tempore ullum jo-
 nem Bluhm vel ob Religionem vel aliud
 crimen custodiæ fuisse datum, & ni-
 lum hujus nominis ex Studiofis viginti
 retro annis Salisburgi Scholas frequen-
 tasse. Ejusmodi nempe dolis & me-
 daciis nititur tota calumniarum in Co-
 tholicos sparsarum machina! Hæc
 ab similibus structuræ erat, malitiose ex-
 cogitatum illud commentum, quo Kau-
 burense literæ ad Corpus Evangelicæ
 cum die 21. Maij mittebantur, quo
 publicis quoque Ratisbonensibus re-
 titiis prælo excusis nuntiabant, qua-
 draginta illos ob rebellionem captos die
 15. Maij Kauffburum adventasse, per-
 pudiosis transitus literis munitos, per
 inde ac si non modo Salisburgensi de-
 tione, sed toto Imperio proscripti fu-
 sent: Cum autem ejusmodi commea-
 tus literæ nunquam Salisburgi fuissent tra-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

traditæ, Legatus fraudem & calumniam subodoratus, a Kaufburenſi Magiſtratu Acatolico vel ejusmodi literas vel authenticum earum tranſumptum ſibi ſubmitti petiit. Tum vero mox mendacii ad Archiepiſcopi invidiam fabricatimachina diſſiliit; Magiſtratus enim ſeſe excuſabat, quod non a ſe ad Corpus Evangelicum, ſed fors a privato ad privatum talia fuiſſent perſcripta, horum autem Emigrantium commeatus literas ad manus non amplius haberet, utpote quas Boruſſicus Deputatus unacum quadraginta illis olim captis ſecum abſtuliffet. Deſperata plane cauſa, cui nonniſi mendaciis, calumniis & falſitatibus robur addi, neceſſe eſt.

§. XXXV.

Hujus controverſiæ continuatio.

Horum nihilominus Emigrantium cauſam potenter tuebantur Angliæ, Daniæ, & Boruſſiæ Regum Oratores, qui ſuorum Principum nomine tam Cæſaream Majeſtatem quam Saliſburgenſem Archiepiſcopum ſummis precibus urgebant, ut non modo Saliſburgenſe emigrationis negotium ad Imperii leges conficere, ſed & cetera Religionis gravamina præſertim in Hungaria tollere & utriuſque Confeſſio-

Rr 5

nis

Sæc. XVIII.
A.C. 1731

nis Sectatoribus plenum liberumque Religionis exercitium concedere velint. Præterea ipsemet Fridericus Guilielmus Borussiae & Christianus VI. Daniæ Rex die vigesima tertia Octobris Anno 1731. & anni sequentis die prima & nona Martii minas addebat fore, ut A catholici Imperii Principes erga Catholicos, eorumque Ecclesias & Monasteria in eorum ditionibus sine jure retorsionis omnem severitatis rigorem, & acerrimas vexationes adhibebant: Hanc ergo calamitatem, ut a se averterent, Catholicarum Communitatum Deputatis injunctum, ut operam suam omnesque nervos ad Archiepiscopum eo intenderent, ut Salisburgenses Lutherani haud ultra in suæ Religionis exercitio turbarentur: Nec Borussiae Zelus in minis steterit: quocirca Halberstattenensis Ecclesie Cæsar die decima quarta Aprilis datis ad Salisburgensem Archiepiscopum literis impense rogabat, ut Cleri & Catholicorum Halberstattenensium oppressiones clementia in subditos Salisburgenses profusa redimeret: His quoque Archiepiscopus die decima quarta Aprilis respondit, se jam sub primis rebellionis auspiciis eo intendisse, ut hoc negotio nihil Imperii & pacis Westphalicæ legibus & juri gentium adversum

attentaretur, sic quoque nunc id sibi Sæc. XVIII.
 cordi esse, ac propterea, se, ne de odio A. C. 1731.
 Religionis inculpari posset, rebellibus
 & obstinatis suis subditis, hac licet
 gratia indignis, liberam emigrationem,
 & plenam de omnibus suis bonis di-
 sponendi facultatem clementer indul-
 sisse, proin concessis jam omnibus,
 quæ vi præfatæ pacis jure exigî pos-
 sent, haud præsumendas esse infestas
 ejusmodi retorsiones &c. præsertim
 cum die 7. Martii jamjam Cæsari inti-
 masset, quod in emigrationis negotio
 paterna Imperatoris monita ac consilia
 sibi per Cancellarium Joannem de Gen-
 tillotto insinuata exacte executurus esset:
 Enimvero Carolus VI. Imperator
 7. Aprilis die datis ad eundem Princi-
 pem literis sibi plene satisfactum esse
 testatus, admonuit, ut suis subditis
 Augustanæ Confessioni addictis, cum
 ipsimet ante triennium emigrandi fa-
 cultatem petiissent, illam non modo
 concedere, sed & cetera Juris & pacis
 Westphalicæ beneficia impendere, &
 rebellionis Antesignanis adhuc ca-
 ptis liberationis gratiam concedere ve-
 lit: Addebat tamen Imperator nullo
 se, in iis, quæ Imperii Principi & Do-
 mino Territoriali circa castigandos re-
 belles suos subditos jure competerent,
 normam præscribere, sed duntaxat
 velle,

Sæc. XVIII. velle, ut tam his quam reliquis Ab-
 A.C. 1731 gustanæ Confessionis subditis, penale
 acsi conditio ante triennium emigrandi
 non fuisset adimpleta, querulandi nil
 præriperetur.

§. XXXVI.

*Singularis clementia Archiepiscopi
 erga Emigrantes.*

Enimvero Archiepiscopus pro innata
 sua clementia die 5. Maij per suum
 Legatum cunctis Ratisbonensibus Prin-
 cipum A catholicorum Oratoribus signifi-
 ficari iussit, se semper pacis Westphali-
 licæ decreta accurrate servasse, ac ita
 super omnibus suis Præfectis præce-
 pisse, ut omnes aliorum fauces Emi-
 grantibus atque emigraturis semper re-
 pertæ essent, & duntaxat iis, qui
 sponte cum suis e patria excedere vel-
 lent, emigrandi terminum præfigerent,
 nullum vero contra suam voluntatem
 ad discessum cogerent, proinde sperare
 se, Catholicos prorsus innoxios in Aca-
 tholicorum Principum terris agere
 ob rebellium pertinaciam haud quomodo
 quam vexatum iri. Insuper idem Ar-
 chiepiscopus die decima Aprilis omni-
 bus Curiarum Præfectis injunxit, ut
 cunctos, qui in quorundam emigra-
 tium ære nominibus essent, vel quocumque
 quam

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

quam aut depositi vel alio titulo retinerent, ad nomina creditoribus persolvenda, necnon ad præstandam plenam satisfactionem indictis severissimis poenis, compellant, relictas vero suppellectiles plus offerenti publice vendant, & suis Dominis tradant &c.

Cum ergo Archiepiscopus quiete viventibus *privatum* Religionis suæ exercitium benigne indulgeret, captos rebelles sine poena in libertatem asserreret, emigrantibus plenam cum omnibus suis bonis quandocunque vellent, abeundi facultatem concederet, neminem ad emigrandum cogeret, & decem Præfecturarum subditi rebelles exeunte Mense Februario ultro declarassent, ut si *publicum* sectæ suæ exercitium non indulgeretur, ad proximum S. Georgii festum emigrare mallerent, idque eis Archiepiscopus libenti animo indulgeret, totam hanc controversiam cum perfecta etiam A catholicorum satisfactione direptam fore, credebant omnes æquitatis studiosi: præter omnem tamen expectationem die 31. Maij A catholici Ratisbona ad Cæsarem dedere literas, in quibus querebantur, incolas adhucdum inclementer expelli, aliis ultra emigrare cupientibus transitum occludi, sua bona abducendi occasionem præripi, fatalem emigrationis

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

nis terminum S. Georgii non prole-
gari, Salisburgensis Legati decla-
tionem captiosis verbis concipi, mor-
tuis Parentibus Filios quatuordecim
annorum minores vi retineri, his
clam abduci, cantionibus & precibus
vacantes durissimis pecuniarum multis
gravari, &c. Has pluresque
querelas omnino frivolas esse novit
Catholici Oratores, ac propterea
13. Junii habita inter se consultatione
declararunt, manibus palpari posse
quod Salisburgensis Princeps amplius
hoc in negotio indulserit, quam in
Westphalica pax præscribere videretur.
merito autem a suis subditis petierunt
ut concessis semel pacis præiata bene-
ficiis etiam ipsi ea, quæ ab hac præ-
scribuntur, accurate adimplerent, ce-
tissimum autem esse, quod hi rebe-
privato Religionis exercitio vi
concesso haud contenti contra Prin-
pis sui mandatum, publice suam sectam
maximo numero exercuissent, sua
ergo Acatholici haud tolerarent, in
suis ditionibus Catholici publicum Re-
ligionis exercitium, sibi nec ex dispo-
sitione P. W. nec ex patto convento com-
petens contra Principis sui mandata
vi & propria auctoritate sibi vendere
vellent, ita nec Catholico Principi im-
putandum esse, ut in sua ditione pu-
blicum

blicum sectæ, quæ nequidem in anno Sæc. XVIII.
normali ibidem vixit, exercitium re- A.C. 1731.
bellibus subditis concederet.

Porro Imperator ex omnibus ultro
citroque agitatis & transmissis rei gestæ
relationibus probe agnoverat, plurima
ex odio in Catholicos conficta, ultra
modum exaggerata, & debitæ mode-
rationis fines in prosequenda contra
Archiepiscopum querela transgressos
fuisse: Eapropter die decima sexta Maij
Frobenio Ferdinando Principi de
Fürstenberg Cæsareo in Ratisbonensi-
bus Comitibus Commissario injunxit, ut
cum Archiepiscopus non modo Impe-
ratori, sed & Augustanæ Confessionis
Oratoribus in Emigrationis negotio
plene satisfecisset: Ipse apud eosdem
Oratores omne studium eo converteret,
ut hi suos Principes rogent, ne contra
innocuos Catholicos eorum subditos
contra fas interminatam, & Imperii
legibus tam severe prohibitam retor-
sionem, seu ut vocant, *repressalia* exe-
querentur.

Eadem quoque die Imperator præ-
fatum Archiepiscopum & Principem
hortatus est, ut ceteros etiam decem
vel duodecim rebellionis Antesignanos,
quos in concitatæ seditionis testimo-
nium ipse captos retinere voluit, pa-
riter ad humillimas Oratorum preces
libe-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

*Emigrationis negotium nunc exacte ad
cis Westphalicæ normam confectum*
ita etiam Archiepiscopus ejusque
cipatus omnem Cæsareæ gratiæ &
tectionis certitudinem sibi polliceri
posset.

Nondum tamen apud Augustan
Confessionis Sectatores querelarum
nis; die enim trigesima prima
Archiepiscopum apud Cæsarem in
labaut, perinde ac si amicabilem
positionem abruptisset, & multa
Westphalicæ adversa contra Emigra
tes statuisset. Ipse etiam Fredericus
Sueciæ Rex die 23. Junii querulas
ad Cæsarem literas dedit:

„Quo magis sincerum & constans
„cræ Regiæ Majest. ac Coronæ Sueciæ
„propositum est, sua ex parte tam
„blicæ per Europam pacis, quam in
„perio Romano Germanico tranqui
„litati conservandæ firmandæque
„fessam, qua fieri unquam licet,
„vare operam, & quo majori S. R.
„Maj. & Corona Sueciæ in haud
„interruptam perennemque Maj.
„Cæsareæ & Serenissimæ Domus
„striacæ felicitatem fertur adfectu
„attentione S. Reg. Maj. animo specta
„dam censet occasionem quamlibet
„eventumque, unde vel barbarum

„forſan in Imperio Romano Germa- Sæc. XVIII.
„nico ſeges, vel Cæſareæ V. Maj. ac A.C. 1731.
„Sereniſſimæ Domui Auſtriacæ, ali-
„quod ex ambiguo rerum ſuboriri poſ-
„ſit diſcrimen „

„Quantum violentiæ, perſecutionis
„oppreſſionisque diverſis in Germaniæ
„locis, a Principibus iis Romano-Ca-
„tholicis, qui præ nimio in Sedem
„Romanam ſtudio, ſua ipſorummet ve-
„riora commoda non, prouti par eſſet,
„cordi habent, jam diu perpeſſi fue-
„rint Evangelicæ addicti religioni,
„quasque adeo ad comitia Imperii de-
„tulerint querelas, tam a corpore ibi-
„dem Proteſtantium, quam Potesta-
„tum Evangelicarum variis literis Ma-
„jeſtati Veſtræ Cæſareæ expoſitas,
„benigniori etiamnum retinet me-
„moriam. „

„Et quamvis Cæſarea Veſtra Maje-
„ſtas pro ſuo non minus in juſtitiam
„amore quam ſummi in Imperio Ca-
„pitis, iudicisque auctoritate, hiſce
„injuriis ſæpius dehortando obviam
„ire commota ſit, dolendum tamen
„maxime eſt, tantum abeſſe, ut æ-
„quiſſima hæcce, atque ad Evangeli-
„corum in Imperio ſalutem tendentia
„Maj. Veſtr. ſtudia, ſperato gaudeant
„effectu, ut potius Romano-Catholi-
„corum Principum quidam, poſtha-
„bitis
Hiſt. Eccleſ. Tom. LXXIII.

Sæc. XVIII. „bitis ejusmodi dehortamentis, con- „
A. C. 1731. „nuatam in subditos Protestantem

„atrociore indies cumularint iniquitate

„Hos inter inprimis est Reverendissimus

„simus Archiepiscopus Salisburgensis

„qui irritis, queis ipsum Cæs. Vestræ

„Maj. dehortata est, necnon Corporum

„Evangelicorum ac potestatum Protestan-

„antium neglectis repræsentationibus

„amicis, contra tenorem constitutionum

„num legumque Imperii fundamenta-

„lium, eo nunc in sibi subjectos Evan-

„gelicos processit inclementiæ, et

„post diu toleratam sævissimæ persecu-

„tionis miseriam, cum bonorum tra-

„dem jactura, patria domoque multa

„mortalium nulla excedere coacti sunt

„Et quoniam, ni efficaci atque Im-

„perii constitutionibus conveniret

„modo mature coerceatur durissimum

„hocce institutum, metuendum fore

„est, ne & publicæ salutis tam necessa-

„ria in Imperio concordia turbetur, &

„varia hinc denique enascentur in-

„commoda. Proinde jussu specissimi

„S. R. M. Domini mei Clementissimi

„Maj. Vestræ Cæs. hæc me omnia be-

„nissime exponere, & qua par est

„veneratione contendere oportuit, et

„pro supremi, quod Cæs. Vestræ Majest.

„possidet, judicii munere, necnon

„Zelo, quem semper testata est ad

„tueri

Sæc.XVIII.
A.C. 1731.

„tuenda Imperii jura laudatissimo, con-
„grua iisdem ratione, æquum tot
„Evangelicorum circa religionem que-
„relis finem, quantocius imponendum
„curet, præcipue ut jam diu afflictis-
„simis Salisburgensibus clementer sub-
„veniat, quo legum saltem Imperii
„ac pacis West. fruantur beneficiis,
„quam ob causam Maj. Vest. Cæs.
„non solum iterato fortiusque Reve-
„rendissimum Archiepiscopum dehor-
„tari, sed & ubi frustra, sicuti antea
„fuerit, ea exequi haud gravabitur
„consilia, quæ ad Justitiam obtinen-
„dam, inque auctoritatis Imperatoriæ
„robur Maj. Vestræ Cæs. Imperii con-
„stitutiones, tali utique suppeditant
„casu. „

„Hac porro occasione Maj. Vestræ
„Cæsar. haud minus submisit referen-
„dum est, quod cum ad aures Sacræ
„Rom. Majestatis Domini mei Clemen-
„tissimi, certior etiam attulerit fama,
„subditos Maj. Vestræ in Hungaria
„Evangelicos, tam aliis adversis, quam
„juramenti, quod ipsorum conscientia
„ac religioni repugnat, formula mi-
„nitatos, Clementissimum Maj. Vestr.
„Cæs. implorare auxilium, sacra Regia
„Majestas autem nulla dubitet, quin
„omnibus rite perceptis circumstantiis
„Cæs. Vestra Maj. pro sua magnanimi-

S s 2

„tate

Sæc. XVIII. „tate atque erga subditos fideles amore,
A. C. 1731. „prona certe consentiat ut. ne in exco-
 „citio religionis libero, a Maj. Vest.
 „Cæs. ac Majoribus ipsius gloriosi-
 „mis impetrato, atque concessis
 „vilegiis, & conventionibus, tum
 „bus aliis publicis stabilito, confirm-
 „toque ulla eorum conscientiae vis in-
 „feratur, sacra. Reg. Maj. & Coron.
 „Sueciæ haud secus ac potestatum
 „Evangel. aliæ, majorem in modum
 „hisce quoque suffragandum rata, spe
 „proinde ducatur certissima, Maj. Vest.
 „Cæs. quæ Sacra Reg. Maj. eidem
 „nunc declaranda voluit, pro documento
 „habituram, desiderii ipsius votique
 „sinceri, tam ut incommoda vitentur
 „quælibet, quam Maj. Vest. Cæs. &
 „Sereniss. Domus Austriacæ gloria
 „lusque illibato semper floreat in-
 „vento.,,

„Sic ubi autem S. R. M. hoc in ef-
 „ficiis Caroli VI. Maj. detulerit, il-
 „vero ut pignus amicitiae singulare
 „mutuo imprimis demerendum studio
 „Sacr. Reg. Maj. magna cum voluptate
 „acceptura est. Cæterum gratiae
 „favori Maj. Vest. Cæs. memet emul-
 „atque humillime commendo.,

§. XXXVII.

S. XXXVII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.*Rebellium delicta juramento ac testi-
bus comprobata.*

[Insuperhabita Archiepiscopi clementia
Salisburgenses rustici ad obsequium
revocari haud poterant; hi enim, qui
nondum emigraverant, contra iterata
Principis mandata privatas conjuratio-
nes & conventicula iniere, in quibus
publice Conciones convocatis vicinis
habebant, libros prohibitos alta voce
prælegebant, & cantilenis suis sectam
libere profitebantur: Alii vero sub ob-
tentu, quod relicta sua bona procura-
re, vel proles suas abducere vellent,
ad suos reversi Catholicos maxime ru-
diores ad defectionem sollicitarunt, li-
bros erroribus turgidos eis obtrudere,
& perniciosum literarum commercium
foventes in ipsam etiam Catholicam fi-
dem contumeliosa verba effuderunt.
Eapropter Archiepiscopus transmissis
in omnes decem Præfecturas mandato
die prima Augusti inhibuit, ne rustici
imposterum talia attentarent, secus
pacis Westphalicæ beneficio privandi,
& severe puniendi: privatim tamen
cuilibet cum suis intra domos suas sectæ
exercitiis vacare liceret: Cum vero
non deessent, qui vel publicis scriptis
Ss 3 vel

Sæc. XVIII. vel liberiori lingua horum rebellium
A. C. 1731. ausus excusarent, imo & singularem

clementiam, qua Archiepiscopus seditionis Auctores sine supplicio liberos dimiserat, maligne interpretarentur, perinde ac si nullius criminis rei, prout iniuste diuturno carcere vexati fuissent, hinc Archiepiscopus in horum rebellium, aliorumque pacis perturbatorum crimina ad juris rigorem inquiri, & cuncta juratis testibus comprobari iussit, quo facto omnia, prout in actis publicis, inquisitionibus, constitutis, & per juratos testes & proprias reorum confessiones comprobatis exposita fuerant, publicis typis divulgari voluit.

Horum scelera, qui mente a partium studio aliena pervolverit, facilius judicabit, haud immerito non modo Salisburgensem Provinciam, sed universam Ecclesiam Catholicam sibi gratulari, quod e gremio suo excluderet ejusmodi homines, qui suam fidem & Baptismale foedus perfida simulatione tamdiu profanarunt, & sectam, quam intus fovebant, aperta in legitimum suum Principem rebellionem detulerunt. Hac de causa nec Catholicos hosce Profelytos Acatholicis invidere quippe nec ipsimet approbare audent, quod per ducentos ferme annos exterius religionem, quam in corde

detestabantur, professi sint, & suam Sæc. XVIII.
hypocrisin ad suos posteros propaga- A.C. 1731.
rint. Id sane Christi doctrinæ & Evan-
gelii præceptis recta contrarium est,
nec primis Christianis consonum, qui
quidem ob pœnarum metum in cryptis
habitantes occulte Religionis exer-
citiis vacabant, quin tamen Ethni-
corum superstitionem exterius simula-
rent. Porro cetera, quæ de horum
agrestium emigratione subinde facta,
de eorum transplantatione in remotis-
simas regiones, necnon de incultis eo-
rum moribus &c. præterea referri pos-
sent, ab aliis abunde jam vulgata,
passimque nota Lectorem fatigarent
citius, quam Scriptorem deficerent.

§. XXXVIII.

*Controversia inter Victorem Amadeum
Regem, ejusque Filium.*

Aliquamdiu Victor Amadeus Sardi-
niæ Rex, translato in Carolum
Emanuelem Filium suum Regno, quiete
vivebat, subito tamen præter omnium
expectationem inter utrumque levis
dissensionis scintilla in apertum erupit
incendium; cum enim Carolus primo
jam Regiminis sui anno rem male
administratam, multasque corruptelas
invaluisse prehenderet, simulque No-
biles

Sæc. XVIII. A. C. 1731.

biles exinde a pristino suo decore des-
 me ad inopiam se redactos querere-
 tur, novus Rex hac superre cum Pa-
 tre collocutus, culpam in eum tanta
 reprehensione coniecisse arguebat.
 Acrior nonnihil inter utrumque ex
 verborum contentio, quam tamen his
 Patris moderatio, illinc Filii reveren-
 tia temperabat: Ast brevi recruduit
 indignatio, cum Filius Rex Patrem
 cum uxore Regina visum iret, & nec
 hunc nec ejus conjugem Marchionissam
 de Spigno amplexu honoraret, imo
 permetteret, ut Marchionissa utrique
 præter morem manum deoscularetur.
 Ab eo temporis articulo Victor Ama-
 deus mœrore affici, ejusque animus
 inquieto cogitationum turbine jactatus
 videbatur: suspicabantur nonnulli, quod
 in tetro silentio abdicati Regni potestatem
 dinem proderet sceptro assueta manus;
 creditum quoque, hoc ipsum solii re-
 petendi desiderium suæ Conjugis am-
 bitione vel instillatum, vel auctum
 fuisse: Ut ut res se habuerit, id certi-
 simum est, Carolum Regem tunc de
 Patris sui proposito haud ultra dubi-
 tasse, dum Hic unacum sua Conjugis
 & Proceribus Taurinum Regni Metro-
 polin pergere, & arcis Gubernatores
 tum morbo detentum avidius quam
 cautius invisere pararet: Huic tamen

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

colloqui non modo prohibitus est, sed etiam illius adhuc diei vespera præsidarii illi milites, qui Amadeo arctius obstricti credebantur, urbe exire jussi sunt, subrogatis aliis quatuor legionibus, quarum fides novo Regi sat comprobata erat. Tum vero Carolus Rex una ex parte arctabatur ab ipso filialis reverentiæ obsequio, ex altera a publicæ tranquillitatis studio; compererat enim. Patrem nescio, quas armorum societates & consilia Regno perniciose meditari. Prævalente igitur publicæ utilitatis amore prætorix Legionis Tribunum ad Amadeum Patrem ablegat, qui eidem nuntiaret, novum Regem filialem quidem reverentiam, amorem & obedientiam erga ipsum constanter testari: Eidem tamen videri, Taurinensis cæli temperiem ejus valetudini minus salubrem fore, haud ergo gravaretur, sub satellitio Regia sua Majestate condigno Rivolum secedere: Amadeus, qui ad omnia adversa jam dudum occaluerat, imperterritus reposuit, quid rei subesset, se non ignorare, equos currui jungerent, sese jam itineri accinctum esse, his vix dictis animo concidit, sed mox sibi redditus, suam quoque conjugem de proximo discessu moneri jussit, qua tamen simul abire prohibita, ipse solus

Ss 5

noctu

Sæc. XVIII. noctu die 28. Octobris Rivolum, arcem
A. C. 1731. probe munitam, deductus est, Mar-
 chionissa autem valido milite stipata
 Cerram abducebatur, ubi vitæ tran-
 quillitate, cunctisque commodis atque
 oblectamentis fruebatur, excepta li-
 bertate; continuo enim quadraginta
 milites ad ejus gressus excubabant.
 plures postea Nobiles & famuli An-
 deo addicti post severam quæstionem
 in Taurinensi arce capti detinebantur.
 Ea res summum Pontificem, ac præ-
 cipue Franciæ & Hispaniæ Reges ma-
 xima admiratione defixos tenuit, et
 ipse Clemens Papa hoc factum in exem-
 plum trahi veritus, datis ad Carolum
 literis paternam reprehensionem ad-
 didit, ipse vero Rex exposito maiori
 mali periculo suam agendi rationem
 scite vindicabat. Non adeo faciles re-
 res Regia excusatio invenerat apud
 Hispaniæ & Galliæ Reges, qui non
 modo in gravem indignationem, sed
 & acres armorum minas erupere. Rex
 inde nil territus isto foedere cum Ce-
 sare, causas, quæ ipsum ad hoc im-
 pulissent, publico scripto exposuit, le-
 gitisque egregiis Administris regnum
 sapientissime auspicatus est.

§. XXXIX.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Diffidia cum Lucernensibus plene composita.

Inter alia præclara, quibus Clemens Papa Pontificatum suum illustrabat, merito recensenda venit plena reconciliatio Lucernensium: Hi enim paternis ejusdem monitis ac expositis rationum momentis acquiescentes edictum suum contra immunitatem Ecclesiasticam promulgatum revocabant: vicissim vero Pontifex Dominicum Passioneum Sedis Apostolicæ Nuntium Altorfio, ubi per aliquot annos morabatur, Lucernam redire jussit, utque luculentius adhuc sinceræ amicitiae testimonium huic Reipublicæ daret, Eundem Nuntium suum Romam revocavit, quem etiam, Grimaldo Viennensi Nuntio ad Purpuram evecto, Viennæ in Cæsaris Aula Pontificium nominavit Legatum. Hic vero, cum die nona Maij ex Helveticis Alpibus adventasset, summo honore in Imperatoris Aula exceptus est.

§. XL.

Cardinalis Coscia publice inquisitus.

Interim Romæ indies magis invalescebant publicæ criminationes adversus

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

sus eos, qui nimia Pontificis defuncti
benevolentia abusi, tam ærarium Pon-
tificium, quam Romanum populum
variis exactionibus exhaustum. Tunc
culpæ moles rejiciebatur in Cardine-
lem Cosciam; nec immerito; Hic enim
Sanctissimo Pontifici simulata sua pi-
tate per plures annos turpiter in-
sultavit, & vitio Principum clientibus in-
tato, unice corradendæ pecuniæ inter-
tus, sacra & profana suo nutu & ar-
bitrio rexit, & ferme omnia foedissima
mercato venalia exponere non erubuit.
Hæc sibi probe cognita habebat Cle-
mens XII. adhuc Cardinalis; quocirca
ipso statim Pontificatus initio in omni-
bus male administratæ Reipublicæ rebus
inquiri iussit, ac præprimis vix abso-
lutis sacris comitiis, Cardinali Coscia
præcepit, ne ante quartam Augusti
diem e Palatio Vaticano discederet.
Paruit ille, evoluta tamen termino
Neapolin professendi facultatem peti-
iit, qua ei denegata, insuper Romam
excedere, aut ulli Patrum cætui in-
teresse inhiberetur, simulque mandatum
est, ut præcipui ejus Domestici, atque
inter illos Isoldus ejus Auditor cultor-
um darentur, ceteris officio motis.
His ita dispositis in jus vocandus est
Coscia, de pecuniis repetundis pos-
tulat. Huic igitur judicio Pontifex

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

die octava ejusdem Mensis specialem præstituit Congregationem, quæ nunc *de causa nota*, jam *super nonnullis* vocabatur: Constiterat illa sex Cardinalibus, Ludovico Pico, Renato imperiali, Petro Corradinio, Leandro Porzia, Antonio Banchiero, & Nereo Corsinio, Viris integerrimis, ac boni & æqui studiosissimis. His Pontifex a secretis esse voluit Dominicum Cæsarem Fiorellum Cameræ Apostolicæ Auditorem. Porro speciali decreto hisce Cardinalibus plenam dedit potestatem & mandatum, ut quoscunque turpis questus, injustitiæ aliorumque criminum sub defuncti Pontificis regimine perpetratorum reos vel ipsimet deprehenderint, vel per accusationes & testium depositiones coram quolibet tribunali Sacro vel profano delatos noverint, in jus vocarent, & pro merito culpæ castigarent. Promulgato hoc decreto non pauci, qui mens male sibi conscia redarguerat, clam Urbe excesserunt, quos inter primus fuisset Coscia, nisi fugam excubitorum vigilantia præpediisset.

§. XLI.

Prima sententia in Cosciam Cardinalem pronuntiata.

Habi-

Saec. XVIII.
A. C. 1731.

Habitis pluribus Patrum conventibus tam per testes, quam per propriam Cosciae literas abunde comprobatur erat, eundem Cardinalem datis & receptis pecuniis contra S. Canones & Pontificias Constitutiones pro arbitrio suo de Sacerdotiis disposuisse, pluraque alia sat aperta commisisse crimina, hinc communi omnium suffragio decretum, ut quadraginta aureorum milia in pios usus, & reparanda laesorum damna juxta Constitutiones Gregorii XIII. Alexandri VII. & Innocentii XII. exsolveret, Archiepiscopatum Beneventanum dimitteret, & demum S. Inquisitionis Congregatione, cui praefatus sese abdicaret. Hanc sententiam **tam** quidem habuit Pontifex, ingentia tamen & provida cautela utendum ratus, quemdam Nobilem Virum ablegabat, qui Cosciam ad spontaneam Archiepiscopatus dimissionem inducere satageret: At Cardinalis ad hoc consilium surdus, quod sponte recusaverat, coacte demum exequi compulsum est; die enim vigesima tertia Decembris ad omnes Ecclesiarum portas, & bisque compita affixum legebatur decretum hoc tenore: *Cum tam Sanctissimus, quam omnibus notum sit, se, Cardinalem Cosciam Beneventano Archiepiscopatu haud amplius cum decore & propriis*

edificatione præesse posse, proin omnino
 necessarium sit, ut illum absolute & sine
 omni conditione in manibus Sanctitatis suæ
 abdicas, hinc summus Pontifex, auditis
 S.Congregationis & Ministrorum suffragiis
 præcipit & mandat, ut statim præfatum
 Archiepiscopatum dimittas, secus summam
 Pontificis indignationem, & Canonicam
 depositionem incursumus &c. Datum in
 Palatio Quirinali die 19. Dec. 1730.

Sæc.XVIII.
 A.C. 1731.

ANTONIUS CARDINALIS
 BANCHIERIUS.

Hoc decreto perculsus Coscia, Ad-
 vocatum sibi dari petiit, quocum ali-
 quamdiu collocutus, libellum suppli-
 cem ad Congregationem transmisit,
 sibi temporis inducias ad sui defensio-
 nem postulans: hoc autem libello a
 Patribus repudiato, se suo quidem ab-
 dicavit Archiepiscopatu, mox tamen
 Romæ scriptum vulgavit, in quo se
 hac Ecclesia injuste spoliari querebatur,
 eoquod pro illius fabrica octoginta au-
 reorum millia expendisset: Verum
 hujus effugii nec Romæ nec Beneventi
 ulla habebatur ratio, sed potius die
 duodecima Maij subrogato in Archi-
 episcopum Sinibaldo Doria Beneven-
 tani per integrum triduum festivos
 accendebant ignes.

§. XLII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XLII.

Coscia Cardinalis fuga elapsus.

Paulopost excussis Ifoldi scriptis plura reperiabantur suspectæ literæ a libelli supplices, quos Fiorellius Coscia Cardinali exhibuit, ut desuper rationem redderet; hic vero respondit, se de his nullam esse notitiam, se tamen existimare, supplices hosce libellos eo tempore, quo is Roma absens fuisset porrectos: Hæc ubi relata fuere Ifoldi is ad Cosciam clam hæc perscripsit: *Recordabitur utique Eminentia vestra, quod non alio ex capite me exaudiverit, quod cuncta mihi tanquam Auditori concedita arcana a me revelari pertingeret: Intercepta hac scheda, ac propria complicitum confessione, totque aliorum testimoniis convictus Coscia, tanquam in arena capto consilio, summi Pontificis clementiam exorare statuit, petita alloqui copia, qua tamen denegata, perdemisse supplicavit, ut saltem Assisium ad Franciscanorum ædes secedere permetteretur, reliquos vitae suæ dies in sacro otio insumpturus. Attamen repulsam passus, haud obscure cognovit, quanta sibi iudicialis sententiæ tempestas proxime immineret, eapropter fugæ consilium cepit, &*

unacum fidis duobus comitibus intem- Sæc. XVIII.
 pesta nocte Comitem Franciscum Ma- A. C. 1731.
 rini de Taffone mentitus, per portam
 S. Clementis Roma excessit, ac die
 quarta Aprilis Neapolin vespere per-
 venit; relicto Romæ scripto publico,
 quo fugam suam allatis fufius cauffis
 vindicare moliebatur. Re comperta
 Pontifex Cursorem mox ablegat, qui
 fugitivum Cardinalem insequeretur,
 ei que Pontificis nomine præciperet, ut
 nulla mora captivus Romam ad Mo-
 nasterium S. Praxedis reverteretur;
 secus omnibus dignitatibus ac bene-
 ficiis exuendus. Ast fugæ celeritas
 Cursoris solertiam elusit; Coscia vero,
 ne proderetur, Monachi habitum in-
 dutus, ad quemdam sibi affinitate jun-
 ctum die undecima ejusdem Mensis
 confugit, in cujus tamen ædibus mi-
 nime receptus ad Olivetanorum Asce-
 terium secessit. Ibi ipsum Comitem
 Harrachium Neapolitanum Pro - Re-
 gem accedit, qui tamen eum recipere
 pariter recusabat, caussatus, sibi in
 mandatis datum non esse, ut ipsum
 Cæsarea protectione honoraret: tum
 vero Coscia ab ipsa infelicitate didicit,
 semel miseris nusquam Patriam, nus-
 quam patrocinium, nullumque Ami-
 cum deberi: Igitur opis & consilii in-
 ops, aliquot horis in Urbe hæsit, quo
 Hist. Eccles. Tom. LXXIII. T t se

Sæc. XVIII. se demum verteret, nescius. Co-
A. C. 1731. nuato tamen itinere ad vicinum op-
 pidum, cui *Albæ petra* nomen, be-
 nignioris fortunæ fiducia contentus.
 Enimvero dum hucusque ad omnia
 Cosciæ vota prosperitas esse surda vi-
 deretur, inopinato quidem, sed per
 opportune accidit, ut Montelonis Do-
 cis prædium, quod *Bonum hospitium*
 vocant, venale prostacket, eo igitur
 empto Coscia uno ferme momento
 securitatis locum & calamitatis levi-
 men consecutus est. Ceterum non
 eodem vel temporis vel remedii con-
 pendio sanari poterat vitæ male actæ
 vitium, ac inde orta Pontificii animi
 exulceratio: Quam primum enim Cle-
 mens Papa novum violati præcepti
 crimen compererat, acta iudicii in
 Cosciam instruendi mandatum dedit
 Cardinalibus Francisco Barberino,
 Antonio Zondedario, Curtio Origo-
 & Laurentio Alterio: Hi ergo publico
 edicto Romæ affixo juxta Constitutio-
 nem Innocentii X. interminata anathe-
 matis poena Cosciam citabant, ut cor-
 ram eis actorum suorum rationem res-
 deret, sibi que interim a capiendis Sa-
 cerdotiorum proventibus interdictum
 sciret; eapropter Simonetto Apostolico
 Regni Neapolitani Nuntio datum est
 negotium, ut juncta Archipræsule

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Capuani, & Averfani Episcopi ope & opera Cosciam in jus vocaret, & omnes ejus redditus Ecclesiasticos proxime percipiendos apud sequestrum deponeret. Verum sagax Cardinalis opipignoris hisce proventibus, literas argentarias a Numulariis Neapolitanis perceperat necnon per suos Amicos jam antea impetraverat, ut in fidem & clientelam Cæsaris reciperetur; quare evenit, ut proventus beneficiorum, quæ Coscia intra Neapolitani Regni fines obtinebat, integros reciperet, quamvis interim ejus Bibliotheca, & reliqua ædium suppellex præconis voci subjecta, & capto primario ejus cubiculario cambiales literæ ad quinquaginta aureorum millia unacum argentea supellectile interceptæ fuissent. Nil tamen acrius pupugit Cosciam, quam Beneventani Archiepiscopatus jactura, quocirca, cum quosdam Canonicos sibi sat propitios adversus novum Archiepiscopum reclamasse nosset, Neapoli scriptum quoddam a Forziato Advocato compositum publici juris fecit, in eo demonstrare conatus, quod violenter Sede pulsus fuisset, proin Pontifex sine Capituli & ceterorum Diæcesis Sacerdotum consensu alium subrogare non potuerit.

Tt 2

§. XLIII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XLIII.

*Cardinalis Coscia Romam
reversus.*

Exspirante trinæ citationis termino, cum Coscia Romæ non compareret, Pontifex die vigesima tertia Augusti denuo consuetis in locis edictum affigi iussit, vi cuius Coscia omnium quæ tam intra quam extra ditionem Pontificiam possideret, beneficiorum fructibus spoliabatur: Idem hoc edictum rursus die secunda Octobris renovatum, declaratumque, omnia eius beneficia pro vacantibus haberi, donec nec ipse sese Sedi Apostolicæ subderit, & de gestis suis rationem reddiderit: Hæc & pejora adhuc Coscia Cardinali prælagiebat mens male conscia; suam quoque præsentiam Neapolitanis sensim exosam fieri, nec Casarem collisionis cum Papa periculum ipsius amore facturum, haud obscure animadverterat, hinc in tanta fortune malevolentia prehenus, & aliorum consilio persuasus, Romam redire statuit, vel maxime veritus, ne contumacius redditum procrastinando non modo beneficiis, sed & Romana Purpura exueretur. Die igitur vigesima octava Martii Anno 1732. Prætorum

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Neapolitani Regni triremem conscen-
dit, fausta navigatione Terracinam ap-
pullus. Inde lectica vectus, comitan-
tibus eum Pro - Regis Filio Comite
de Harrach, & Marchione Pieschiatio
intimo ejusdem Amico die decima ter-
tia Aprilis Romam pervenit. Tristis
oppido Nuntius Cosciæ adventum per-
turbabat; compererat enim, quod Co-
scia Dux ejus Frater prædium a Car-
dinale Cibo coemptum, utpote Fami-
liæ feudum, lite apud Cæsarem mota,
restituere non modo fuisset compulsus,
sed etiam quod Targensis Episcopus
alter ejus Frater primo in PP. Soma-
schorum Monasterio ad S. Nicolaum,
dein in arce S. Angeli captus detine-
retur: Accessit insuper ad propriæ ca-
lamitatis cumulum, quod ipsemet,
quamprimum Romam pervenerat, in
Cænobio S. Praxedis velut in libera
custodia hærere juberetur, ne sub quo-
cunque obtentu inde exiret, severissime
prohibitus. Peractis Paschalibus festis
Pontifex seriam cum Davia, Imperiali,
Petra, & Corradinio Cardinalibus con-
sultationem habuit, & paulopost de in-
stituendis in Cosciam quæstionibus agi-
ceptum. Initio quidem Cardinalis
Congregationi a Papa stabilitæ sese sub-
jicere tergiversabatur, ac præcipue a
Fiorellio Abbate ceu sibi insenso exa-

Tt 3

mi-

Sæc. XVIII. minari recusabat. At tanta tum erat
A. C. 1731. libertatis & carceris vicinia, nihil ut
 ad perniciem certius esset ac promissum,
 quam parvula modo subjectionis op-
 pugnantia, remedii e contra vix quod
 quam aliud, quam humilis obedientia
 paruit igitur Cardinalis Judicum su-
 rum citationi, sese coram eis purgare
 & objecta diluere jussus. Die quinta
 Julii in præfato Monasterio quæstionibus
 datur initium, & Cardinalis pro
 sua sagacitate plures quæstiones
 fat molestas aut lacrimis ubertim re-
 fusis aut artificioso declinat silentio,
 supplex, ut adversæ suæ valetudinis
 ratio haberetur. Nil tamen hac arte
 profectum; jussu enim Pontificis eidem
 insinuat, illas, quas silentio suppre-
 meret, accusationes pro confectis ha-
 beri: Tenuit primum hoc examen sex
 integras horas; quo finito Cardinalis
 cubiculi sui fores viginti quatuor mi-
 litibus obsessas reperit, ex quibus pos-
 modum duo alternis vicibus excubantes,
 tam alloquii quam epistolæ com-
 mercii copiam intercludebant: Deci-
 mum sextum jamjam instituitur exa-
 men, cujus molestia fractus Cardina-
 lis, voce lacrimis intercisa petit, ut
 sine ulteriori inquisitione sententia in
 eum pronuntiaretur; se enim inquie-

bat, malle semel mori, quam toties Sæc. XVIII.
lenta morte confici. A. C. 1731.

§. XLIV.

*Ultima sententia in Cosciam
lata.*

Interim Petruscius & Isoldus crimi-
num participes domesticæ addice-
bantur custodiæ, & Valerius Locca-
tius bis mille aureis mulctatus ad quin-
quennales carceres Urbem veterem ab-
ducebatur; ipse vero Cardinalis duo
adhuc examina subire coactus est, non
alio causæ successu; nisi quod die vi-
gesima octava Septembris eidem ad
sui defensionem certum temporis spa-
tium esset indultum, pollicitumque,
ut cunctis iudicii actis ei communica-
tis, a custodia liberaretur, dummodo
haud amplius fugam attentaret, secus
omni dignitate, beneficiis & bonis spo-
liandus. Inita hac conditione Coscia,
abductis excubiis, e Monasterio suo
die quarta Octobris progreditur, ob-
tenta, quocunque vellet, intra Urbis
mœnia eundi libertate: Præprimis vero
totus in eo erat, ut celebris Advocati
ope intra præstitutum terminum caus-
sam suam tueretur: Selegit Toppium,
cetera Caussidicum suo ævo longe præ-
stantissimum, qui tamen necessariis de-
stitu-

Tt 4

Sæc. XVIII. stitutus documentis labori succubuit
A. C. 1731. Re autem longius protracta Pontifex
 adhuc triginta dierum spatium indoluit,
 quo tamen evoluto sententia sine
 ulteriore mora pronuntiaretur. Huius
 termini beneficium in rem suam re-
 furus Coscia, causæ suæ defensionem
 commisit Vitagliano Advocato per-
 lebri, qui etiam prolixum edidit con-
 ptum verborum quidem facundia uber-
 rimum, sed rationum soliditate jejuum.
 Jam nil propius esse videbatur, quam Co-
 sciaæ condemnatio: nihilominus Pon-
 tificex nominatis Cardinalibus Iu-
 ceum, Corfinium, Cibus & Falco-
 nerium Purpuratos, necnon Valerium
 & Jacobazzium adjunxit, qui die vi-
 gesima octava Aprilis a summo mo-
 usque ad seram noctem recognitis ju-
 dicii actis maturam instituerunt con-
 sultationem, demum vero unanimi in-
 fragio pronuntiarunt, iudicium de Co-
 sciaæ *Persona* remittendum esse Apo-
 lico conscientiaæ Tribunali, suis vero
 beneficiis & cura animarum spoli-
 dum, ex ejus bonis damna ærario Pon-
 tificio illata reparanda, & simoniacas
 corrasa in pauperes eroganda esse, si
 sui sustentationem relictis duntaxat
 aureorum millibus: Hujus sententia
 tenorem Fiorelius communicabat sum-
 mo Pontifici, qui iudicii actis depo-
 nente

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

mature discussis, die nona Maij cum-
ctos præfatæ Congregationis Cardinales
adesse iussit, eos his verbis allocutus:
*vestram sententiam serio examinavimus, &
æquissimam esse censemus, executionis vero
modum percipite.* His dictis Passerius
scriptum prælegit hoc tenore: „Car-
„dinalis Coscia, qui regnante Bene-
„dicto XIII. multas pecunias, per ne-
„fas, ac injustas exactiones extorsit,
„Apostolicas literas adulteravit, mu-
„nera & pecunias pro beneficiis acce-
„pit, Pontificis defuncti confidentia
„abusus sese eidem ingratißimum ex-
„hibuit, Apostolica hodierni Pontificis
„mandata contempsit, pluraque alia
„scelera in actis iudicii fufius compro-
„bata perpetravit, omnibus beneficiis
„privatus, atque integro decennio
„captus in arce S. Angeli criminum
„suorum poenitentiam agat, & toto illo
„tempore soli Pontifici reservato ana-
„themati subjectus, voce activa & pas-
„siva in S. Comitibus careat, ac tandem
„centies mille aureos Neapolitanæ mo-
„netæ pendat, in pauperes Hungarici
„Regni paræcias distribuendos, Simo-
„niace autem accepta & viginti quin-
„que illa scutorum millia a Negronio
„Thesaurario extorta, pistoribus & Sa-
„ponariis, necnon Pontificio ærario
„ablata unacum expensis restituat..

Tt 5

Hujus

Sæc. XVII. Hujus sententiæ executio demandata
 A. C. 1731. est Cardinali Banchiero, qui eadem
 adhuc nocte Cosciam currui suo im-
 positum ad arcem S. Angeli conduci
 ravit. Excipitur quidem Coscia
 honorifice a Duce Palombara arcis Pre-
 fecto, & quamprimum cubiculum
 assignatum ingressus fuerat, exclamavit
Hic est requies mea! - altera tamen die
 in mensa hæc S. Augustini verba
 ignota manu scripta legebantur: *Non
 est requies, ubi quæritis eam: quæritis quæ
 quæritis, sed ibi non est, ubi quæritis.*
 Porro inter tot calamitates nil magis
 acerbo dolore afflictum Cosciæ animam
 lancinabat, quam quod a fidelium
 communione per majorem, ut vocant,
 excommunicationem abscissus esset, &
 qua tamen censura ad potentissimus
 Imperatoris preces a Papa liberatus,
 ut a reparandis damnis initium peni-
 tentiæ faceret, Firrau Cardinalis her-
 tatu, viginti aureorum millia perfolvit.
 Denique præfati Cardinales in eadem
 Congregatione causam discusserunt ho-
 lorum, qui pariter nefariis actibus de-
 glutiverant pecuniarum thesauros, quos
 foeda auri siti concupiverant. Ex his
 ergo alii pecunia mulctati, alii in vi-
 cula conjecti, alii exilii & triremum
 supplicio puniti, non pauci dignitate
 privati, ac denique omnes pro culpe
 merito

merito castigati sunt, exceptis iis, quos ^{Sæc. XVIII.} exagitante facinorum conscientia, fuga ^{A C. 1731.} supplicio eripuit.

§. XLV.

Controversia Pontificis cum Sardiniae Rege resuscitata.

Diuturna non minus ac permolesta, ut supra meminimus, inter Bene- ^{Vide supra} dictum XIII. & Victorem Amadeum ^{lib. 223.} Sardiniae Regem controversia agitaba- ^{§. 59.} tur, quæ tamen beneficiorum nomi- ^{pag. 385.} natione Regi adjudicata, & immuni- tate Ecclesiastica certis limitibus cir- cumscripta anno hujus sæculi vigesimo sexto composita fuit. Nec firma ta- men erat hæc concordia; postquam e- nim Clemens XII. Pontificium solium conscenderat, per Prædecessoris sui in- dulgentiam ingens Sedi Apostolicæ damnum fuisse illatum ratus, pacta conventa dissolvere statuit. Hunc in finem die octava Januarii solemnem convocavit Purpuratorum Conventum, in quo oratione habita exponebat, se intimo animi mærore sæpius perpen- disse, quam ingens jurium suorum de- trimentum Sedes Apostolica per im- modicas concessionem Sardis factas esset perpeffa; inde etiam Episcoporum au- thoritatem fuisse imminutam, turbatam

Ec-

Sæc. XVIII. Ecclesiæ jurisdictionem, ac perniciosam
A. C. 1731. prorsus exempla perperam inveni-

His autem malis, torque incommo-
 efficacius opponi haud posse remedium
 quam si id, quod inconsulto factum, re-
 maturiori examini subiceretur, &
 omnino rescinderetur, simul tamen Sa-
 dinæ Regi dextera fidesque daretur.
 Sedem Apostolicam nullum studii aut
 officii genus, quod in ipsius rem fore
 videretur, ullo esse pacto prætermis-
 ram. Absoluta hac oratione Cardine-
 lium sententiam rogabat, horum ve-
 men quidam suum ferre suffragium
 omnino recusabant, alii vero unanimes
 Cardinale Bichio rem amica transac-
 ne esse dirimendam censebant: denique
 alii, atque inter eos præcipue Car-
 nalis Barberinus Sedis Apostolicæ iur-
 pro viribus esse revendicanda edixit.
 Concurrentibus demum triginta duo-
 bus Purpuratis conclusum, pacta sub
 Benedicto XIII. inita penitus irritanda
 esse. Eapropter, ut omnia cum debi-
 tis solemnitatibus agerentur, & sincera
 firmam pacem stabiliendi voluntas in-
 culcentius Regi patefceret, Pontifex Pe-
 trum Guilielmum Præsulem Romanæ
 Curie ad Carolum Emanuelelem ne-
 electum Sardinie Regem ablegavit, &
 consilii sui rationem coram eo expo-
 ret, & de æquioribus firmandæ con-

cordiæ

cordiæ mediis ageret: Attamen res Sæc. XVIII.
 longe aliter cessit; quippe Rex audito A. C. 1731.
 Romanæ Curiae proposito vehementer
 admiratus est, quod Pontifex Prædecesso-
 ris sui Bullam irritaret, & pacta semel
 inita tam facile everteret, hinc Guiliel-
 mium ad Regni fines delatum ultra
 progredi vetuit, eodemque tempore
 Comitem de Gros suum in Urbe Ora-
 torem statim Roma ad Regnum re-
 vocavit. Hoc comperto Clemens novæ
 pacificationis spe frustratus, totius rei
 successum in publico Patrum Senatu
 exposuit, & quid ipsi in gravissimo hoc
 negotio sentirent, exploravit: Suam
 quisque sententiam scriptotenus dedit;
 omnium ferme communis opinio eo
 abibat, inita cum Sardiniae Rege pacta
 circa Ecclesiasticam immunitatem ser-
 vanda non esse; ea enim solitis desti-
 tuta solemnitatibus, & mere a privatis
 quibusdam pro arbitrio, aut a Pon-
 tifice Benedicto, vel inscio vel male
 edocto fuisse fabricata; credibile enim
 non esse, ut Benedictus, quo nullus
 alius majori defendendorum Ecclesiæ
 juriū studio flagrasset, re probe di-
 scussa in maximum Sedis Apostolicæ
 damnum consensurus fuisset; omnino
 igitur necesse esse, ut hæ pactiones
 nova concessione Apostolica ad æqui-
 tatis trutinam revocarentur. Horum
 sent

Sæc. XVIII. sententia expugnatus Pontifex, habito
A. C. 1731. rursus ad Senatum concione quantum

vis res ad non leve dissidium spectare
 videretur, abolevit & irritum &
 claravit, quicquid contra Immunitatem
 Ecclesiasticam transactum fuisset
 tribus illis conventionibus, quarum
 duas de rebus ad eandem immunitatem
 spectantibus Finius Archiepiscopus
 Damascenus die 24. Martii Anno
 1727. suo sigillo firmasset, tertiam vero
 qua Pontifici vacantium Ecclesiarum
 fructus percipiendi & colligendi ipsius
 jus adimebatur, Cardinalis Lercarius
 subscripsisset, ac demum singulas Ma-
 chio Ferrerius de Ormea Sardiniae Re-
 gis Orator die 21. Febr. 1728. signasset
 Quantum vero ad pactiones circa res
 beneficiales Clemens die 6. Augusti de-
 claravit, *succae quidem intentionis non esse,
 ut hujus transactionis executio retardaretur,
 velle tamen, ut ejusmodi nominationes
 ex diplomate Nicolai V. P. factae ad
 faciendam non aliter admitterentur, quam
 absque Patronatus jure, & sine aliarum
 Pensionum reservatione, quam quæ a Sæc.
 ætate sua, suisque Successoribus fuerint
 impositæ.* Illud & tum in consultatio-
 nem venit, an concedendum Regi, ut
 crearentur Vicarii Generales, qui præ-
 præessent sui Imperii Regionibus, quæ
 rum Episcopi in Civitatibus alienigenarum

ditioni subiectis sedem haberent. Hoc ^{Sæc. XVIII.} in dubio magna utrinque contentio, ^{A. C. 1731.} eo quod Clemens Papa de Episcoporum auctoritate nihil omnino minui, constanter vellet, alii e contrario censebant, horum auctoritati a Benedicto Papa haud parum ex eo consultum fuisse, quod Vicarii, quos eligere penes Episcopos esset, ab his quoque tam arcte penderent, ut hi nihil, quod gravioris foret momenti, ipsis non consultis aut non approbantibus agere possent. Attamen tum hac in re nihil decidi potuit, unde rem in aliud tempus differre placuit, interea vero Pontifex se, ut Regi plene satisfaceret, propensissimum ostendit.

Porro gravissimum adhuc supererat negotium, de quo sub Benedicto XIII. nihil serio agitatum fuerat, sancitumque: nempe de feudis & supremo S. Sedis dominio in Abbatiam S. Benigni, & in oppida Cortantiæ, Cortantionis, Montasiæ & Cisternæ. Hæc oppida Victor Amadeus Sardiniae Rex Sabaudiae Ducibus a Carolo V. Imperatore Feudi nomine concessa fuisse contendebat: E contrario autem Pontifices sibi titulo donationis Constantini Magni a Pipino & Carolo Magno confirmatæ, in illa jus supremi Domini tanquam Sedis Apostolicæ feuda competere

Sæc. XVIII. petere asserebant, seque pacifica
 A. C. 1731. quot sæculorum possessione tuebantur.
 Inde sub Clemente XI. lis exorta est
 quæ ab anno hujus sæculi secundo
 Sabaudix Ministris vario rerum mi-
 mine protracta, & a Clemente XI.
 continuata fuit; Hic etiam ineun-
 hoc anno illis Nobilibus, qui hæc op-
 pida clientelari nomine possidebant,
 sub anathematis pœna inhibuit, ne
 Regiis Ministris juramentum fidelitatis
 exsolverent, nec Sabaudi illud ab eis
 exigèrent: Cum autem Carolus Ema-
 nuel Rex clientelares Sedis Apostolicæ
 subditos ad sibi præstandum fidei Sacra-
 mentum die tertia Februarii Casalem
 convocaret, quidam Præsul a Papa
 deputatus sollemnis protestationis de-
 ploma Cortantiæ palam affixit, cuius
 que hucusque attentata ceu irrita de-
 nulla declaravit. Nec tamen inde ter-
 riti Regis Ministri, subditos, ut fidem
 suam Regi tanquam supremo Domino
 obstringerent, vi compulere, ipse et-
 tiam Rex Archiepiscopis atque Episco-
 pis, qui in ejus ditione erant, inhibuit
 ne sine expressa Regis venia quisquam
 Sacris Ordinibus initiaretur: Vicissim
 Pontifex Bullam, ut vocant, Cruci-
 innovare renuit, quamvis per illum
 olim Hispaniæ Regibus facultas
 Pontificibus fuisset concessa ex Ecclæ-
 sticis

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

fiasticorum bonis quosdam colligendi fructus, qui ad ferendas belli expensas contra Infideles, & ad liberandos Christianos diræ servituti mancipatos impenderentur: Ceterum hæc dissidia summopere afflixerant Clementis XII. animum, eo potissimum nomine, quod multo acerbiores inde orirentur discordiæ, quibus tamen severitatem opponere haud consultum foret, eorum interim, quæ ad placandum Regis animum conducirant, nihil omnino pro paterna sua sollicitudine prætermisit. Hos quoque, qui Apostolicis mandatis obtemperantes Romam confugerant, perbenigne excepit, & prolixa non minus quam erudita dissertatione sacræ Sedis dominium in hæc oppida factum servare nitebatur, cunctaque a Laicali potestate illata præjudicia pro infectis irritisque habenda esse declaravit: Nec omnino piis ejus conatibus defuit optatus successus; Clemens enim Regem, cetera S. Sedis Cultorem eximium, adeo feliciter flexerat, ut Hic ad ineunda pacis consilia novum Oratorem Romam ablegaret, Comitem de Riviera, Virum cognita prudentia, & spectata Nobilitate gravem, qui cum Papæ Administris hujus controversiæ merita ultro citroque mature discussit, ac institutis plurium Car-

Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Uu di-

Sæc. XVIII. dinalium & Caussidicorum consilio
A. C. 1731. rem tam dextere promovit, ut cen-
 spes esset, propositam ineundæ pa-
 rationem cum utriusque partis sa-
 factione propemodum absolutum.
 Attamen prosperi adeo successus spe-
 nimis matura Pontificis mors intero-
 dit, hac gloria ejus Successori Be-
 dicto XIV. reservata.

§. XLVI.

*Clementis Papæ sollicitudo in sedan-
 dis Corsorum tumultibus.*

Jam anno priori Corsica Mediterræ-
 maris Insula non minus gravi quam
 periculosa seditione exarserat: ipsius
 incolæ Genuensium imperio per plura
 sæcula parebant: nuperæ vero defectio-
 nis obtentus erant tributa nova, im-
 modicæ vectigalium exactiones, au-
 ctum salis pretium, & quod certius
 est, alieni imperii invidia, & propria
 libertatis studium. His incitamentis
 accessit Pinelli Gubernatoris avaritia:
 cum enim hic primum anno superius
 Corsis ad coemendum frumentum pec-
 cunias suppeditasset, & anno nondum
 evoluto illas asperius reposceret, civi-
 que suis armis exueret, Corsi, cum
 alioquin cum veteri suo jugo ægra
 animis luctarentur, proprio veluti im-
 pulsa

pulsu adversus Genuenses Dominos suos insurgunt, ac præprimis ad vigesies mille conglobati, ductore Fabio Pamphiliano, Bastiam, Urbem Insulæ Principem, fuis in belli tormenta campanis expugnant, ipso Gubernatore ad arcem confugere compulso, & circumvicinis pagis deprædatione exhaustis: Enimvero Genuenses nil intentatum relinquunt, ut efferatos proposita clementia mitigarent: ast ubi profundius semel ægritudo descendit in populares animos jam antehac injuriis sauciatos, difficile mentes pertinaciter invitas verba mollia, & ampla promissa sanant. Itaque Corsi obfirmatis in libertatem pectoribus suæ seditioni strenue insistent, & transmissio ad Rempubicam scripto non aliter reconciliationis spem faciunt, nisi I. pristina eis libertas redderetur II. exactiones ab Anno 1715. ultra modum extortæ abrogarentur. III. Ditio, quæ Liamonio & Tavigiano fluviis interiacet, supremo eorum dominio cederetur. IV. Prætores illi, a quibus durius fuissent habiti, eorum arbitrio relinquerentur, & V. omnia Insulæ propugnacula abductis inde præfidiis solo æquarentur. Minus æquæ Genuensibus videbantur hæ conditiones, unde seditiosam plebem capto aut interempto eorum Ductore, facile

U u 2

ad

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

ad obsequium reduci posse, rati, his mille aureorum pretium ei constituant, qui Fabium vel vivum vel mortuum sifteret: interimitur quidem Fabius perfida sui Soceri manu, ejusque cadaver in quatuor partes dissectum Bstixæ exponitur, adeo tamen seditio flamma non resedit, ut etiam vindictæ stimulis magis magisque inflata totam Rempublicam ruinis involvere videretur: quippe occisi Ducis Filia Patri mortem ultura masculas vestes induta & seditiosos imperterrita in aciem educit, ac Imperii militaris curas cum Philiberto Evaristo Eccateno, & postea cum famoso Giafferlo partitur. Interim Genuenses lenitatis viam tentare aggrediuntur, hancque in rem Hieronymum Venerosum factionis percursorum ablegant, qui tamen re infecta in patriam reversus est, nec majore sollicitate Camillus Doria & postea Carolus de Fornari, & demum Hieronymus Baptista Grimaldus reconciliationis negotium pertractabant, nil amplius obtinentes, quam trimestres terminorum inducias, quarum tamen beneficio seditiosi triginta omnino suorum millia ad sua signa vocabant, & ibitis inter se comitiis Oratorem formam ablegabant, qui omnium nominum supremum in Corsicam Dominum sed Apoll

Apostolicæ ac summo Pontifici Eccle- Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
siæ Capiti deferret, & clientelare ob-
sequium eidem exsolveret: Verum

Clemens imperium suum seditionis ope
dilatare tantopere abhorruit, ut ob in-
solens hoc petatum Oratorem acriter re-
prehenderet: Nullum tamen non movit
lapidem, ut Corsos a fide deficientes
pactis utrinque honestis conditionibus
ad obsequium revocaret: Eo fine cum
Renato Imperiali, qui Romæ negotia
Reipublicæ Genuensis procurabat, cre-
bras consultationes habuit, ac media-
toris partes Genuensium Duci obtulit.
Nec ingrata Reipublicæ videbantur hæc
Pontificis obsequia; paulopost enim
Genuenses Abbatem Orticonium Ro-
mam decernebant, qui Papam, ut
pacis arbiter esset, perdemisse rogaret:
Idem quoque negotium demandabant
Patri Gritto, qui varias placandæ Cor-
siciæ gentis condiciones proponebat.
His mature discussis Pontifex ad Ge-
nuensem Archiepiscopum literas Apo-
stolicas transmisit, in quibus plura
proposuit, quæ optata in Republica
pax & concordia firmari posset: Atta-
men Genuensis Respublica hæc Papæ
litteras non sine contemptu remisit,
ejusque deprecationem rejecit. Nil
ergo Reipublicæ reliquum erat, quam
ut Corsos, quos ad obsequium trans-
Uu 3 actio-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

actionis via revocari detrectabat, amata vi subigeret; propriæ tamen deerant vires; Genuenses enim ægre quatuor armatorum millia contrahere poterant, invalidus plane manipulus contra illos, quibus suorum multitudo confidentiam, & necessitas ac desperatio robur viresque indidit: validiores quoque suppetiæ ab exteris erant exquirendæ, quas sibi tamen ab Hispanis polliceri haud poterant, eoquod Corsi supplices horum favorem & patrociniū conciliare, totis viribus niterentur. Recurrunt igitur ad Imperatorem, quo etiam Ductore Wachtendonck sex Equitum peditumque millia intrarunt, Reipublicæ stipendiis alendis. Attamen nec hæc sufficiebant; quamvis enim Cæsarei Bastia recuperata Corsos non una clade afficerent, hi tamen jam suorum numero, jam prompta ad montes fuga omnem hostilem operam ludebant, nec movebantur, etsi oppida sua conflagrare cernerent.

§. XLVII.

Diffidium cum Lucensibus a Papa sublatum.

A tempore memoriam hominum excedente Lucensis Respublica inter præclariora libertatis suæ decora numerat

merat prærogativam, qua sui Archi-
 episcopatus gerendi potestatem nemini
 ex finitimis Provinciis faciat, aut fa-
 cere teneatur: Prætenso huic juri huc-
 usque Lucenses mordicus institere,
 quocirca evenit, ut cum Bened. XIII.
 Archiepiscopalis hujus Ecclesiæ curam
 contulisset Thomæ Cerviono ex Monte
 Alcino, quod est oppidum in Magni
 Etruriæ Ducis ditione situm, Respu-
 blica hunc acceptare constantissime re-
 cusaret, eique omnem ad se aditum
 intercluderet. Vicissim vero Pontifex
 Lucensis Reipublicæ Oratori accessum
 prohibuit: Fervebat adhuc controver-
 sia, dum Clemens Divi Petri Cathed-
 ram conscenderat, qui tamen primis
 adhuc Regiminis sui diebus has con-
 tentiones penitus eliminare statuit, ac
 propterea auditis Lucensium rationibus
 Cervionum amovit, eumque Sacrario
 Pontificio præesse voluit: In ipsius
 vero locum subrogavit Fabium Collo-
 redum Forojuliensem Congregationis
 Oratorii Presbyterum, qui omnium læ-
 titia & gratulatione exceptus est.

§. XLVIII.

*Injuria Polono Oratori illata Pon-
 tificis consilio reparata.*

Uu 4

Sub

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sub idem ferme tempus gravioris-
gisque periculosi tumultus antea
Romæ præbuit petulantia Appari-
torum, quos Itali *Sbirros* vocant. *En*
enim nescio qua de causa Poloni Co-
toris Famulum, qui ante Palatii fore
excubare consueverat, in conspectu
ipsius Legati captum abducunt, illi
famulari veste in publica Urbis populi
spoliant, captumque ad carceres nomi-
raptant. Hanc injuriam sibi acceptam
illatam fuisse, inque Regis sui contem-
ptum redundare reputabat Orator, hinc
die tertia Junii tam Pontificis, quam
Poloni Regis insignia ab ædibus sui
avelli, suumque Palatium ocludi ju-
sit. In eo jam erat, ut insalutato Papa
Urbe excederet: Ea res summopere
afflixerat Clementem Pontificem par-
ticulari studiosissimum, qui etiam sine mora
cum Hannibale Cardinale Albano Po-
lonici Regni Protectore de reparanda
hujus injuriæ modo agere cepit, et
que inter eos conventum, ut præ-
tus Cardinalis Oratorem accederet,
eumque placare satageret, pollicita-
tione facta, famulum mox e custodia
dimittendum, Apparitores vero in vi-
cula conjectos demum ad triremes
condemnandos: Horum supplicio mo-
modo læso Oratoris honori satisfactum
sed etiam ejusdem benignitas usque

adeo excitata, ut ipsos hujus injuriæ Sæc. XVIII.
 Auctores, dum jamjam Urbem vete- A. C. 1731.
 rem ad triremes abducerentur, Regis
 sui nomine a pœna liberari peteret.

§. XLIX.

Aliæ contentiones feliciter compositaæ.

Jam anno hujus sæculi vigesimo septi-
 mo Benedictus XIII. nuper defun-
 ctus Pontifex Hispaniarum Regi per
 Apostolicas literas indulserat, ut Ec-
 clesiasticorum beneficia in Hispania
 nullo pensionum onere gravari possent:
 Hoc ipsum vero indultum Clemens
 Papa irritum nullumque declaravit,
 & Alemannio, qui Apostolici Nuntii
 partes acturus in hoc Regnum conten-
 derat, in mandatis dedit, ut Bene-
 dicti XIII. Breve publice revocaret: Id
 quidem displicuit Regi, qui tamen suam
 indignationem moderato silentio tem-
 peravit: Gravior autem, & præter om-
 nem expectationem enata lis Pontifi-
 cis tranquillitatem turbabat: Accide-
 rat enim, ut duo juvenes cum quodam
 milite Neapolitano natione Germano
 altercarentur, illumque haud procul
 ab Urbe Beneventana trucidarent. Hi
 peracto scelere ad Civitatem conten-
 dunt, & ad securitatis locum convolant:
 Re comperta Comes de Harrach Nea-
 polis

Sæc. XVIII. polis Pro-Rex hos sicarios sibi tradi
 A. C. 1731. postulat: Archiepiscopus autem Bene-
ventanus immunitatem Ecclesiasticam
 & proprii fori jus ob stare caussatur, reos e Templo abduci inhibuit: Hoc
 repulsa graviter offensus Pro-Rex in
 mandatis dedit, ut Pontificis Nu-
 tius, ejus Auditor & ceteri Pontifici
 subditi nulla mora Neapolitana Urbe
 excederent, & obsessis omnibus adre-
 sibus commercii, & annonam adre-
 hendi copia interciperetur: Nec his
 contentus, omnium bonorum redditus,
 quos ex Neapolitano Regno Beneven-
 tani perciperent, sequestri nomine re-
 tineri & quadraginta duos Beneven-
 tanæ Urbis incolas, qui fuga elabi-
 tentabant, in carceres detrudi præce-
 pit. His tamen turbis superior erat
 prudens Pontificis mansuetudo, que
 discordes hominum mentes a diffidiis
 in unum conducere, jamjam soluta
 erat. Transmissis igitur ad Pro-Regem
 literis, si quid hac in re peccatum,
 reparationem pollicetur, præcipitque,
 ut ambo hi Sicarii promeritas luerent
 poenas: hac ratione mox die vigesima
 octava Maij in Neapolitano Senatu de-
 claratum, has controversias peni-
 tus esse sublatas, cunctaque in prius
 num statum revocanda. Porro inter
 tot molestias haud parum recreabat
 Pro-

Pontificis animum Christianus Ulricus Sæc. XVIII.
ex Domo Wirtenbergica Dux Oelfensis, A. C. 1731.
qui in Silesia religionem Catholicam
amplexatus atque hoc anno in Italiam
profectus, a Magno Florentiæ Duce
cum ingenti honorum testificatione ex-
ceptus est.

§. L.

*Conscientiæ libertas Kauffburi ab
Aatholicis læsa.*

Eodem tempore, quo Protestantes in
caussa Salisburgensium rusticorum
pacem Westphalicam, & conscientiæ
libertatem graviter fuisse violatam, al-
tum inclamabant, Kauffburenses Aca-
tholici præcipuas ejusdem pacis leges
palam transgressi sunt. Res ita con-
tingit: Michael Wagenfeil præfatæ Ur-
bis Apparitor & Mensor frumentarius
de Religionis suæ falsitate convictus,
in Catholicæ fidei præceptis exactius
institui voluit. Eo fine frequentius
Sacerdotes Catholicos adiit, atque ab
iis probe instructus, ejuratis Lutheri
sacris sese cum vera Ecclesia conjunxit.
Ea res suboluit Magistratui Acatolico,
qui inscio ac inconsulto Senatu Ca-
tholico neo - conversum carceri man-
cipavit, & propria auctoritate suo offi-
cio abegit. Nec his contentus, Mi-
chaelis

Sæc. XVIII. chaelis quoque Filium nonnisi unde
 A.C. 1731. cim annos natum Patri violenter
 puit, extra urbem ad Lutheranos
 raptavit, ac Patris ædibus vi effra-
 vestes inde abstulit. Tam indig-
 facinus iniquissimo animo ferebat
 gistratus Catholicus, qui officii sui
 pacem Westphalicam, conscientie
 bertatem & specialiter Kauffburanum
 executionis recessum tam manifesti
 plagii crimine, & injusta Patris oppres-
 sione enormiter violari querebatur.
 Facti indignitatem excusare moliebatur
 Acatholici, causantes, incerto
 duntaxat rumore constare, Michaeli
 Religioni Catholicæ manus dedisse.
 Ast Catholici opponebant, testibus com-
 probari, quod hic idem reipsa sectam
 ejuravit, aliunde vero iniquissimum
 fore, ob levem suspensionem ac rumo-
 rem Virum cetera innoxium sua libe-
 tate, officiis, patria in Filium potestate
 exuere, totque aliis injuriis afficere.
 Tanta inde enata est ultro citroque
 animorum exulceratio, tamque per-
 culosa utrinque dissidia, ut nil propius
 esse videretur, quam mutua cædes: ha-
 gebantur rixæ ferme quotidianæ, clo-
 mores dissoni, mentes averse, litigiorumque
 minacium acerbitate tantum
 non bellum denique intestinum, præ-
 posterum Religionis Zeli pessimum ex-
 cre-

crementum. Inter hæc tamen Catho- Sæc. XVIII.
 lici totam rei seriem Imperatori fideliter A. C. 1731.
 exponunt, hancque causam per Cæsa-
 reos, ut vocant, Commissarios diju-
 dicari efflagitant: Horum precibus in-
 clinatus Imperator, hoc negotium Vi-
 ris prudentia & probitate inclytis de-
 mandat, qui etiam Kauffburum dela-
 ti rem aggrediuntur. Audiuntur par-
 tes, factaque rei discussione deprehen-
 ditur, quod A catholicus Magistratus
 suæ potestatis limites excesserit, dum
 neglecto Catholici Senatus concursu in
 Patrem & Filium tam acerba decre-
 visset. Pertinacius tamen negabant
 A catholici, Michaellem vel unquam a
 Lutheri Religione recessisse; Catholicis
 e contrario id ad oculum demonstnan-
 tibus nil firmum fixumque decerni po-
 tuit: quapropter Commissarii, qui tum
 ob alia Urbis dissidia Kauffburi mora-
 bantur, utriusque partis rationes ex-
 acte descriptas ad Cæsareo - Aulicum
 Consilium referebant. His rite pen-
 satis Imperator die quinta Novembris
 rescripsit, quod, cum inter Catholi-
 cum & A catholicum Magistratum di-
 scors esset opinio, an præfatus Mensor
 re ipsa Religionem suam immutarit,
 tota autem causæ decisio in hoc
 unico cardine versaretur, nihil magis
 Cæsareæ Majestati necessarium fore
 videat.

Sæc. XVIII. videatur, quam hujus facti certitudo
 A. C. 1731. eapropter Commissarii ex ipso Michaeli
auctoritate Cæsarea explorarent, ut
 hic re ipsa Catholicam Religionem im-
 plecti, & publice fidei professione in
 propositum exequi, firmiter con-
 tum haberet: facta autem ejus de-
 ratio ad Imperatorem referatur, ut
 num hac in re, quod æquum & ius-
 foret, discerni posset: Ad hæc ergo
 Cæsaris jussa Commissarii illico deman-
 dato examini initium faciunt, Michae-
 lem e carcere produci jubent, illum
 que interrogant, an firmum professore
 Religionis Catholicæ propositum etiam
 num foveat. Ad hoc respondit ille,
 se corde & ore errores Lutheri de-
 stituti, in fide Catholica vivere, etiam
 que publice profiteri paratissimum esse.
 Interea vero Magistratus A Catholicus
 non expectata hac declaratione alium
 Mensorem & Apparitorem Augustanæ
 Confessioni addictum elegit, & Michae-
 lem suo officio, atque emolumento
 inde provenientibus perpetuo exutum
 declaravit. Hac re comperta Imperator
 A Catholicum Magistratum acriter
 reprehendit, quod cum nondum de
 mutata Michaelis Religione legitime
 haberetur certitudo, ipse tamen Magis-
 tratus insolita temeritate, & arroganter
 sibi auctoritate præfatum Michaelem

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

in carcerem conjicere, eum suo officio privare, & alium in ejus locum eligere præsumpsisset. Eapropter Imperator novam illius electionem ceu irritam nullamque declaravit, præcepitque, ut præfatus Michael confestim liberati, & suo officio reddatur, omnique illius emolumento frui permittatur, donec ipse coram Commissariis declaraverit, se vel Religionem Catholicam reipsa profiteri, vel in sua secta persistere: Denique Cæsar utrumque Magistratum denuo hortabatur, ut interim mutuam inter se concordiam foverent, & a turbis, jurgiis & violentiis abstergerent, secus Cæsaream indignationem, & severissimas pœnas incurfuri. His minis territus Magistratus A Catholicus captum Michaellem e carcere dimisit, & per suum Procuratorem Viennæ declaravit, Eundem quidem Catholicam Religionem publice professum, ac propterea in libertatem assertum fuisse, deesse tamen literas factæ professionis testes, de cetero autem Magistratum supplicare, ut hac in re nihil contra anni decretorii statum decerneretur: Habita hujus rei notitia die septima Novembris Imperator Commissariis præcepit, ut præfatum testimonium transmitterent, quo facto die vigesima octava ejusdem Mensis Impera-

Sæc. XVIII. perator hanc causam sequenti decreto
A. C. 1731. diremit: „Cum de Michaelis redire

„ad fidem Catholicam publica illius
„professione certo constet, declinet
„Cæsarea sua Majestas, ea omni
„prorsus nulla & irrita esse, quæ ab
„tholicus Magistratus tam Wagen
„lium in vincula compingendo, illum
„que suis officiis amovendo, quan
„novum propria & privativa aucto
„tate eligendo attentasset, nunc vero
„Cæsaream suam Majestatem utriusque
„Magistratui præcipere, ut observatis
„pacis Westphalicæ decretis, & Kar
„burano executionis recessu, & aliis
„apud Augustanæ Confessionis Sedit
„rios ab eo tempore usitatis, necnon
„servatis nuperrimis mandatis Cæsa
„reis nulla mora alium Apparitorum
„ac Mensorem eligant, Wagen
„autem illas omnes pecunias & emol
„umenta, quæ usque ad diem factæ
„professionis percepisset, restituant
„denique Magistratui Acatholico
„vere inhibendum sit, ne præfatum Wa
„genseilium in patriæ suæ potestatis
„usu in Filium suum non modo
„impediat, sed illum quantocius Patri
„suo reddat: Vicissim vero nec Ma
„gistratus Catholicus, nec Pater
„Filio vim conscientię inferat, sed in
„plena, quamcunque vellet, fidem

„amplectendi libertate relinquat, nec Sæc. XVIII.
 „illum extra Urbem aliorum trans- A. C. 1731.
 „ferre præsumat. „

Ceterum hæc, qui legerit, absdu-
 bio mirabitur, apud Protestantes nil
 frequentius solemniusque esse, quam
 Catholicos insimulare, perinde ac si
 charitatis & tolerantiae Christianæ im-
 memores conscientias vim inferant, illos,
 qui diversam a sua Religione profi-
 tentur, vexent, & variis molestiis vel
 ad suam pertrahant, vel diversis acti-
 bus ab aliena abstrahere, suæque sectæ
 exercitium libertatemque imminuere
 adlaborent: Ejusmodi querelas, seu
 ut vocant, Religionis gravamina Pro-
 testantes studiose magno numero ac-
 cumulant, exaggerant, omniumque
 Principum Aulas ejusmodi lamentis
 complent. Commendant quidem, &
 ubique inculcant, atque exigunt tole-
 rantiam; illam tamen nec exercent,
 nec exerceri volunt nisi erga suos. Ca-
 tholicos tolerare nolunt, a Catholicis
 vero ubique tolerari prætendunt: sibi
 solis conscientiae libertatem concedi
 postulant, aliis illam velut rem illicitam
 denegant. Væ illis, qui inter
 Protestantes ad Catholicorum castra
 transeunt. Quæ alia eos relinqui-
 tur portio, nisi carceris, vel exilii
 poena, & si adhuc mitius haben-
 tur;

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

XX

tur;

Sæc. XVIII. tur, bonorum spoliatio, hæreditas
A. C. 1731. jactura, Parentum contemptus, ludo-
 brium, paupertas, & miseria: ludo-
 manæ hujus fortis exempla quamvis
 rima nobis exhibent turbida illa
 sæcula, in quibus sanæ rationis
 Christianæ mansuetudini prævaluit
 centis sectæ firmandæ fanaticismus,
 inde exortus furor insanus, ubi omnia
 confusionibus plena, ubi quælibet
 eo firmiter sanctiusque sua dogmata
 stabiliisse autumabat, quo validius
 terius potentiam, auctoritatemque
 culcatis etiam divinis, humanisque
 legibus decessisset. Ea tum erat
 rum conditio nunquam satis deploranda:
 Quis autem sine humanæ naturæ
 horrore percipere potest, nostro adhuc
 ævo, ubi potentissimorum Principum
 exemplo, opere & decretis Tolerantia
 invaluit, reperiri homines, qui Catholicorum
 cruore sese inebriare certant, non alia
 ex causa, nisi quia hi Catholici sunt?
 Recens adhuc meminerit funestæ illius
 scenæ, quam de Religionis Catholicæ odium,
 & fanaticus Lutheranus Zelus primum Anno
 Verthemii aperuit, ubi tot Catholicos
 prorsus innoxii ac inermes nullo discrimine
 conditionis, sexus & ætatis discrimine
 modo in ipso Religionis suæ exercitio
 turbati, sed quamplurimi mortem

plagis (*) affecti, alii haud leviter fau- Sæc. XVIII.
cii, & una omnes fustibus & hastis qua- A. C. 1731.
quaversum dispersi fuere. Hoc faci-
nus, utpote Christianæ Charitati, &
commendatæ tolerantiae tantopere ad-
versum ipsimet moderatiores Protestan-
tes detestantur, ejusque memoriam
æterna oblivione sepeliri desiderant,
& tamen, quis credat, tertio post anno
Gottinganus quidam Professor Sch. (**)
publicis typis inhumanam hanc rabiem
ceu fortitudinis exemplum cedro di-
gnum extollere ac veluti ad aliorum
imitationem, & institutionem univer-
salibus Germaniæ Annalibus inseren-
dum commendare præsumpsit. Per-
cipiamus, si tamen sine horrore legi
possunt, ejus verba, diese Standhaftig-
keit einer deutschen werthheimischer Burgers-
schaft, wovon man sonst nur Beispiele aus
dem Mittelalter, vor der Erfindung des
Xx 2 Pul:

(*) In literis, quæ hanc lanienam descri-
pserant, legebatur: *propriis Comitum mani-
bus quinque ex Catholicis suis interfectos*: in
hujus Scriptoris fidem idem quoque insertum
habetur Historiæ nostræ Tom. 68. lib. 215.
pag. 53. sedato autem primi furoris æstu com-
pertum est, quinque hosce Catholicos letha-
liter quidem fuisse vulneratos, non tamen
interfectos.

(**) Briefwechsel Hest 53, pag. 279.

Sæc. XVIII. Pulvers hat, aber eine Standhaftigkeit
A. C. 1731. ohne Frechheit, ohne Verletzung der Würden
 gegen den Landesherrn, eine Standhaftigkeit mit dem Anstand und der Würde,
 die unser Jahrhundert vor dem stürmischen
 Mittelalter aufzeichnet, verdient in den
 gemeinen Jahrbüchern von Deutschland
 dauernden Ehre der Stadt Wertheim (und
 aber ihrer Baschas) eingetragen zu werden.
 Hæc scribere, hæc sentire aulicis
 ris genii homo, Vir ille, qui tolerantiam
 ceu laborum suorum unicum
 pum, ac virtutem sibi prædilectam
 identidem crepat, Principes & cives
 in Catholicos armare & concitare præsumat,
 & quidem illo tempore & auro
 quo Principes tanto conatu, tam
 exemplo favore tolerantiam commendat
 & urgere satagunt. Ergone tolerantiam
 nil aliud est, quam Sacra Catholicorum
 profanandi, Tempia vastandi, Catholicos
 vexandi, vulnerandi, opprimendi,
 delendi plena potestas auro lapillo
 in publicis totius Germaniæ
 nalibus signanda?

§. LI.

*Jacobi Boncompagni Cardinalis
 obitus.*

Hoc anno Sacrum Purpuratorum Collegium
 unius duntaxat mortem

Sæc.XVIII.
A. C. 1731.

luxerat. Erat is Jacobus Boncom-
pagnus patria Bononiensis, Gregorii
XIII. Pontificis Abnepos: Primam lu-
cem aspexerat die 19. Martii Anno 1653.
in Insula & Civitate Sora, quam jure
feudi prænobilis ejus Familia possidet.
Hic exactis in patria mansuetioribus
literarum præceptis, cum jam a tene-
ris animum ad Ordinem sacrum adje-
cisset, a suo Patruo Cardinale Hiero-
nymo Romam evocatur, ac Meliten-
sium, cui juvenis adscriptus erat, re-
lictò Instituto sub Innocentio XI. inter
Præsules Romanæ Curix adscribitur.
Haud diu tamen honores sine onere
tulerat; primo enim a præfato Ponti-
fice Urbevetanæ, & postea ab Ale-
xandro VIII. Firmanæ Urbis Guberna-
tor constituitur; utroque officio lauda-
biliter expleto nuntium accepit de Fra-
tris sui Francisci Bononiensis Archi-
episcopi obitu: Vacanti huic Ecclesiæ
paucis post mensibus præficitur Jacobus,
Fratrìs sui non opum, sed virtutum
hæres dignissimus; quippe ad ipsius
æmulationem gregem suum sermone
& exemplo pavit, & severa Ecclesia-
sticæ vitæ disciplina prælucens Clerum
suum ad sequenda ejus vestigia strenue
incitavit. In pauperes non tam libe-
ralis quam prodigus erat, morum cor-
rectioni apprime intentus, assidue Diæ-
cesin

Sæc. XVIII. cesin lustrabat, & ubi currum aut
 A. C. 1731. quos adhibere viarum asperitas pro-
 hibuit, pedes ibat. Decorem domus
 Dei promoturus, Gentilitium Sacrum
 in Metropolitana Ecclesia splendida
 exornavit, & quatuor Sacellans
 xit. Delectabatur quidem magnifico
 apparatu, ac vitæ cultu, non tamen
 magis splendido, quam nobilem eius
 conditionem, statusque dignitatem
 cebat. Tot demum meritis clarus
 Innocentio XII. Purpuratorum ceteris
 admovetur, nec tamen purpuram
 æmulatorum invidia gestabat; virtus
 nim invidiosis solemniter per calumnias
 in vulgus sparsum est, Jacobum hanc
 gnitatem fuisse aucupatum singulari
 complacentia, qua ejus Frater Sora
 Dux magnificum suum Palatium
 dam Pontificis affini levissimo pretio
 vendidisset. Attamen Cardinalis non
 alieno beneficio, sed proprio merito
 rum suffragio Purpuram obtinuisse
 brevi ostendit; pluribus enim Patrum
 cætibus aggregatus, præclara admo-
 dum singularis prudentiæ, eruditionis
 atque integritatis specimina edidit,
 unde ab Innocentio XII. præceteris
 electus, ut tanquam Legatus a Latere
 Wilhelminam Amaliam Brunsvicensis
 sem Ducem Mutinæ salutaret, & Jo-
 sephi Cæsaris nuptias solemniter præce-
 tiode

tionem sacraret, quam legationem Regio Sæc. XVIII.
 fere apparatu, ingentique pompa per- A.C. 1731.
 honorifice expleverat. Nec minori
 magnificentia Poloniæ Reginam, dum
 Bononiam pertransibat, excepit. Præ-
 terea in Vaticana Basilica anno hujus
 sæculi decimo quarto memoriæ defuncti
 Pontificis Gregorii XIII. Gentilis sui
 tumulum prorsus magnificum extrui cu-
 ravit, propterea in gratitudinis signum
 amantissimis literis a Clemente XI.
 honoratus. Mortuo autem eodem hoc
 Pontifice Romam ad sacra contendit
 comitia, in quibus electo Innoc. XIII.
 & postea Benedicto XIII. Bononiam re-
 versus est, nec eo regnante ultra Ro-
 mam rediit; maximo enim dolore affi-
 ciebatur, quod Sanctissimus hic Pon-
 tificex a suis Ministris tam indigne, tam-
 que turpiter deciperetur, ac propterea
 eundem Papam sacro Christi sepulcro,
 quod Turcarum potestati traditum esset,
 æquiparare solebat. Benedicto satis
 functo interfuit comitiis, atque in ele-
 ctione Clementis XII. suum tulit suffra-
 gium: Porro Bononiam redux, ibidem
 apoplexia tactus, die vigesima quarta
 Martii pie in Domino obdormivit, an-
 no ætatis septuagesimo nono nondum
 expleto. Sepultus est in gentilitio suo
 Sacello prope Patru sui tumulum.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. LII.

*Quinque Cardinales a Clemente III.
Papa creati.*

Die vigesima quarta Septembris Clementis XII. Pontifex maximus decretum ut vocant, *Consistorium habuit* in quo quinque Præsules meritis prestantissimos Romana decoravit Purporibus. Horum primus erat Vincentius Bichi Archiepiscopus Laodicensis olim apud Portugalliæ Regem Apostolicæ Sedis Nuntius, de cuius satis jam sæpius mentio ingesta est, & mox de eius conciliatione agetur. II. Josephus Mariao Episcopus Averianus patria Neapolitanus, Presbyter Cardinalis tit. S. Thomæ in Parione III. Simplicius ab Auria Archiepiscopus Beneventanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis tit. S. Hieronymi Illyricorum. IV. Joannes Antonius Guadagni Ordinis Carmelitarum Excalceatorum, Clementis XII. ex Sorore Nepos, Episcopus Astuntinus, ejusdemque Pontificis Vicarius Generalis Presbyter tit. S. Martini in Montes. V. Antonius Xaverius Gentili Archiepiscopus Petrensis Presbyter Cardinalis tit. S. Stephani in Monte Cælio.

§. LIII.

Sæc. XVIII,
A. C. 1731.

§. LIII.

*Lusitaniæ Rex cum Sede Apostolica
in gratiam redudus.*

Fervebat adhucdum pristinum inter Papam & Joannem V. Lusitaniæ Regem dissidium. Illius causam jam supra retulimus, denegatam scilicet Purpuram Bichio Apostolico Lusitaniæ Nuntio, quem Rex inter Purpuratos statim numerari petierat, Cardinales vero ob varia, quæ ei objectabantur, crimina indignum reputabant: Ea res Regem tantopere offenderat, ut vel ipsis Sacris comitiis subiectos sibi Cardinales interesse vetaret. Nihilominus de placanda Regis indignatione non desperabat Cienfuegos Cardinalis, qui nil eorum, quæ reddendæ concordie apta forent, prætermisit: nec minus ad tollendum plurium annorum dissidium promptum sese exhibuit Pontifex, unice exoptans, ut ipsemet Bichius debitæ subiectionis exemplo prævie viam ad reconciliationem sterneret: Eo fine Pontifex datis ad eum literis præcepit, ut nulla mora ex Hispaniis in Italiam contenderet: Paruit illi & iussis Bichius, hoc anno Liburni portum assecutus, quo subsistere iussus ulteriora Pontificis mandata expectavit, mox tamen literas

X x 5

sub-

Sæc. XVIII.

A.C. 1731

submissione plenas, ac sinceræ poenitentis testes ad Papam dedit, veniamque perdemisse rogavit. His emollior Pontifex dato ad illum responso eodem ad patientiam hortatus est, pollicitatione facta, illum brevi in gratiam receptum iri: Interim vero in ejus vitam hucusque transactam sedulo inquire jussit, cumque comperiret, illum crimina, de quibus apud Prædecessores Papas incusatus fuisset, penitus soluisse, suamque integritatem fidei in exequendo Legati munere, sacræ Sedis comprobasse, benigniorem de eo conceperat opinionem. Accessit etiam ingens, quo flagrabat Pontifex, placandum Regis desiderium, quo incitatus, primum inter Cardinales Bichium nominabat, misso ad eum Sergardio Abbate, qui Liburni eidem rubrum imposuit gesserum, simulque ad itineris expensas ex Pontificio ærario tria aureorum milia tradidit: Eodem tempore, ut memoravimus, Papa Josephum Firraum, quem Bichio in Legatione Lusitana rogaverat, eodem honore insignivit, cum autem Rex, ut hic suo officioungeretur, utpote alterum Regiæ indignationis argumentum, nunquam permitteret, Pontifex ad eliminandam pestem diffidii radicem Cajetanum de Cavaleriis Apostolicum in Lusitania

Nuntium designavit, a Rege totaque Sæc. XVIII.
 Aula splendide ac honorifice anno se- A. C. 1731.
 quenti exceptum. Ita demum pristina
 tranquillitas feliciter reddita est, ac
 restitutum mutuæ benivolentiæ com-
 mercium, Bichius etiam die octava
 Februarii Romam ingressus, pluribus
 Patrum Congregationibus adlectus fuit.
 Hujus tamen electioni adhucdum ob-
 strepebant Cardinalium nonnulli, qui
 haud satis mirari poterant, illum non
 modo tot beneficiis augeri, sed etiam
 Purpura honorari & quidem ab eodem
 Pontifice, qui adhuc Cardinalis sæpius
 coram Papa declarabat, se salva, quam
 Sedi Apostolicæ deberet, reverentia
 nunquam admissurum, ut Bichius,
perfidus iste, ac infamis homo inter suos
 Confratres numeraretur: Attamen Pon-
 tifex exuto vetere Bichio novum & e-
 mendatiorem Bichium Cardinalem
 creavit, & ut Regem plene sibi conci-
 liaret, eidem indulgit unum Cardina-
 lem nominandi privilegium, & quæ-
 dam beneficia sine prævio Pontificis
 consensu conferendi jus. Hæc pacta
 a summo Pontifice & Lusitano Ora-
 tore Almida subscripta Rex cum in-
 genti lætitia Ulyssipone publici juris
 fecit.

SÆC. XVIII.
A. C. 1731.

§. LIV.

Clementis XII. in promovenda Religionis Catholicae studio.

Præter ardens reddendæ pacis studium Clemens Pontifex nil prius nil antiquius habuit, quam ut in Pontificia ditione rem Catholicam ad gloriarum purgaret, fidemque latius propagaret. Eo fine in oppido Ulani Bisinacensis Diæceseos amplissimum Seminarium instituit, quod a Corsiniæ Familiæ suæ nomine *Corsinium* nuncupari voluit; In eo pueros Græcos et Epiro descendentes, qui in Calabria & Siciliæ Provinciis dispersi vivebant non modo literis, sed præcipue in pietatis & Religionis Catholicæ exercitiis assidue imbuere statuit, ut his doctis probe instructi apud suos, eosque, qui terras Orientales incolunt, bene de Catholica fide, & Apostolica Sede mererentur. Hanc in rem Pontifex die undecima Octobris anno sequenti Constitutionem edidit, qua hujus Collegii regimen Episcopo Bisinianensi commisit. Haud remissiore studio & ardore Sinensium, Indorumque Adolescentium saluti, utilitatique consuluit; Collegio enim, quod *Sacræ Familiæ Jesu* vocant, extra Neapolin constructo.

Sæc. XVIII.
A.C. 1731.

eosdem gratis ali, & scientiis ætati
& conditioni eorum congruis, necnon
Christianæ fidei rudimentis egregie e-
rudiri curavit, donec Sacerdotio ini-
tiati Barbaris atque Infidelibus, qui
adhuc in tenebris sedent, Evan-
gelii lucem, Religionem, fas & æ-
quum, probosque mores implantare
possent. Hujus Instituti longe salu-
berrimi regulas publico diplomate die
septima Aprilis anni sequentis ad pre-
ces Caroli VI. Imperatoris confirmavit.
Porro Thibetum, quod in Asia magnæ
Tartariæ Regnum est, plures ex PP.
Capucinorum familia Præcones Apo-
stolicos ablegavit. Nunquam veroma-
gis prona, magisque Orientalibus Mis-
sionibus peropportuna fuit Pontificis
solicitude, quam dum ad obeundas
sacras hæc expeditiones, & sublevan-
dam miseræ hujus gentis inopiam sexa-
ginta aureorum millia liberali manu
profudit. Tum enim Divinæ pariter
adfuit clementiæ fautor oculus, & inde
collecta uberrima animarum messis;
quippe eodem adhuc anno decem fere
Cophitorum millia ab erroribus ac per-
niciæ ad spem salutis traducta fuere,
his facem præferente ipsorum Patriar-
cha Alexandrino, qui Papæ monitis,
& veritatis serius ac citius ad cor lo-
quentis voci pronas benevolasque aures
præ-

Sæc. XVIII. præbuit: Paulopost idem Pontifex Ar-
A. C. 1731. meniorum quoque Patriarcham suis
 beneficiis, & paternis hortationibus
 eo induxit, ut impium a sacris Digni-
 tatis anathema contra Chalcedonensem
 Synodum, & sanctissimum Papam Le-
 onem Magnum deleret.

§. LV.

Varii successus in Gallia.

Jam anno hujus sæculi vigesimo nono
 die quarta Septembris Maria So-
 nislai Leszinsky Filia & Ludovici XVI.
 Franciæ Regis Conjux Versaliis pro-
 mogenitum suum Filium enixa est, qui
 eodem adhuc die a Cardinale Rohan
 supremo Regis Eleemosynario Baptis-
 matis fonte auguratus est. Sequenti
 anno Clerus Gallicanus, postquam die
 prima Junii consuetis comitiis initium
 dabat, die decima sexta ejusdem Me-
 sis Regi petitas quatuor librarum mil-
 liones *doni gratuiti* nomine tradebat.
 Clemens vero Pontifex Fridericum
 Lantem tanquam Apostolicum Lega-
 tum ablegabat, ut Delphino nuper nato
 pro more sacratas deferret fascias. Ab-
 venit hic Versaliis die decima Aprilis
 postquam Lutetiam Parisiorum solemni
 pompa ingressus erat: Placuit Regi
 summopere Pontificis donum; exte-

nam tamen lætitiæ significationem Sæc. XVIII.
 multum imminuit edictum nuper Romæ A. C. 1731.
 promulgatum, vi cuius, ut pecunias
 cum ingenti subditorum damno in Gal-
 lias transferendi occasio præcideretur,
 severe inhibuit, ne panni in Francia
 fabricati in ditiones Ecclesiasticas in-
 veherentur: Ea re Rex tantopere offen-
 sus erat, ut vicissim cum Avenionensi
 Comitatu omne commercium interdice-
 ret, & bombycinas merces inde extrahi
 vetaret: demum vero cum valido mi-
 lite Maillebosium Marchionem eo mit-
 teret, ut hunc Comitatum veluti ob-
 fidione cingeret, nec ulli hominum ac-
 cedere vel egredi permetteret. Maxi-
 ma rerum penuria inde enata. Sub
 idem ferme tempus Cardinalis Fleu-
 ryus primus Regis administer decre-
 tum edidit, quo cunctis militibus, cu-
 juscunque gradus aut conditionis es-
 sent, peregrinationes sacras extra Re-
 gnum peragere inhibuit, ceteris vero
 id duntaxat prævia Episcopi venia con-
 cessum, sancita transgressoribus Viris
 triremium, foeminis vero arbitraria
 poena: Ansam salubri huic edicto de-
 derunt frequentes corruptelæ; non
 raro enim milites exteri Principis mi-
 litæ nomen dabant, famuli & ancillæ
 a Dominorum obsequio excedebant,
 Patresfamilias abjecta cura filiorum
 ac

Sæc. XVIII. ac uxoris, otio, & vitæ licentiæ ra-
A. C. 1731. cabant &c.

Præterea ejusdem hujus anni Mens
Septembri Henricus Cardinalis de Bly
trigesimo ab Urbe Parisina lapide
lare jubebatur; Regii hujus man-
obtentus erat immodicus juris Pon-
ficii & Constitutionis *Unigenitus* tu-
dæ ardor, quem hic Cardinalis ex-
erebat.

§. LVI.

Prætensa Protestantium gravamina

Fuere jamjam anno priori indicta a
Friderico Augusto Polonorum Rege
comitia Grodnensia, in quibus gravina
regni negotia, lites & dissidia compo-
nerentur: Familiare erat Protestanti-
bus, quos *Dissidentes* vocant, ut comi-
tiorum tempore varios suæ sectæ favo-
res a Catholicis Proceribus extorquerent: Eo fine nescio, quæ Religioni
gravamina fingeant, totoque studio
commendatitias Protestantium Prin-
cipum literas minis etiam graves sub
procurabant: Aderant tum Variorum
Schaubius & Woodwardus Georgii III.
Angliæ Regis Oratores, qui die vigesima
quinta Februarii dato ad Poloniam
Regem libello supplici exponerebant,
„non paucos Angliæ Regis subditos a

„Polonis vexari, & quidem non alia Sæc. XVIII.
„ex caussa, nisi quia in quibusdam A. C. 1731.
„Religionis articulis ab eis diffiderent,
„eorum autem oppressionem duntaxat
„a privatis fieri, qui contra stabilitas
„Reipublicæ leges & Christianæ chari-
„tatis præcepta Diffidentes continuo
„insectarentur. Regem Anglum itaque
„supplicare, ut Rex Poloniæ suis Mi-
„nistris præcipere vellet, ut in hæc
„gravamina inquireretur, eaque in
„proximis comitiis tollerentur; ingens
„enim obversari periculum, ne invictis
„Diffidentium juribus & privilegiis pe-
„nitus eversis, brevi etiam Ecclesiæ,
„Scholæ, bona & libertas eis eripe-
„rentur: his malis præsentaneum op-
„poni posse remedium, si Rex Epi-
„scopis ac Magistratibus præciperet,
„ne hi contra Diffidentium jura & privi-
„legia novitates inveherent, aut eos
„in suæ Religionis exercitio turbarent,
„ipsi vero Tempia & scholas ruinæ pro-
„ximas restaurare permetterentur, ac
„denique ne per citationes, motasque
„lites coram iudicibus, quibus sub-
„jecti non essent, præcipue in causis
„vel Regiæ Majestatis vel comitio-
„rum cognitioni reservatis, comparere
„cogerentur: Oppressos hosce Diffiden-
„tes, æque ac Catholicos esse Reipu-
„blicæ membra, & filios Regis tanquam
Hist. Eccles. Tom. LXXIII.   Y y   com-

Sæc. XVIII. „communis omnium Patris, Religio-
A. C. 1731. „nis libertatem tam his, quam illis

„per Regni leges esse confirmatam,
 „proin ab harum legum favore
 „injustitia excludi non posse; eos
 „majora petere, quam ut fideliter
 „subditis pares haberentur, timendum
 „autem esse, ne horum oppressum
 „majus, quam Dissidentibus inferatur,
 „damnum Reipublicæ accresceret; no-
 „tum enim esse, maximum quoddam
 „Regnum innumeris pene probis & ho-
 „delibus subditis fuisse orbatum, eo
 „quod concessa fidei libertas Prote-
 „stantibus fuisset adempta, e contrario
 „autem Dissidentes, si Rex eorum iura
 „tueretur, commercium, & boni pu-
 „blici incrementum valide promoturos
 „si vero secus fieret, nil certius esse,
 „quam Catholicos in Anglia degentes
 „paribus ærumnis esse vexandos &c.
 Hæc illi, cum autem comitia, prius
 quam initium acciperent, fuissent dis-
 soluta, Dissidentes spe sua excide-
 runt, qua minacibus ejusmodi pro-
 missibus ampliora, quam armata vi jam
 extorserant, se impetraturos coe-
 fidebant.

Magis sibi propitiam sortem Prote-
 stantes experti sunt in Hungaria & Ser-
 via; cum enim pro more suo in illis
 locis, ubi vel armorum violentia intru-
 va

vel Principum clementia tolerati fuere, Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
iteratis querelis ac exaggeratis Religio-

nis gravaminibus seſtam ſuam firmare,
& amplificare ſatagerent, Imperator
continuis Principum Proteſtantium pre-
cibus ac minis fatigatus, veritusque,
ne hi novos vix bene ſopitos tumultus
excitarent, Belgradienſi Epifcopo,
necnon Arcis Gubernatori in man-
datis dedit, ut hæc diffidia juxta
Hungaricas leges ſedare niterentur.
Hi ergo ea, quæ jam ante decennium
hoc in negotio a Cæſareis Deputatis
diſcuſſa & ſtabilita fuere, pro norma
habentes, quæ magis profutura cen-
ſebant, ad Imperatorem retulere: Re-
bus igitur mature ponderatis Carolus VI.
Imperator die vigefima prima Martii
hac in cauſſa Viennæ ſequens promul-
gavit decretum:

„Reverendiſſime &c. demifſe relata
„ſunt nobis *Acta Commiſſionis* Art. 20.
„denotata, quæ nimirum Anno 1720.
„in Libera & regia civitate noſtra Pe-
„ſtienſi inchoata, anno vero ſequente
„in altera libera regiaque Civitate no-
„ſtra Poſonienſi reaſſumta, & termi-
„nata fuiſſent. Rite proinde ponderatis
„ac diſcuſſis materiis in ejusmodi
„actis ſpecificè ac uberius deductis be-
„nigne viſum fuit nobis, hac vice ſe-
„quentem eatenus impertiri reſolutio-
nem.

Yy 2

Sæc. XVIII. „nem. Et quidem I. Benignam pi-
 „A. C. 1731. „simæ memoriæ Imperatoris & Regis

„Leopoldi, Genitoris nostri desideratissimæ resolutionem sub Dato 2. Martii
 „1691. typis mandatam & suo munimine
 „publicatam pro regis explanationibus Art. 25. & 26. 1681. & 21. 1685.
 „præcitatum Articulum 20. 1715. confirmatis habendam, juxtaque illam
 „sentio antefati Art. 25. omnibus Helvetica & Helveticam Confessionibus
 „profitentibus regnicolis ubique concessum Confessionis ipsorum Exercitium
 „privatum duntaxat, distans porro sequentis Articuli 26. ad certum
 „nonnisi loca restrictum memoratum exercitium publicum fore, ac inde illis
 „Prædicantes ad articularia duntaxat loca, quoad Confessionis suæ erga hoc
 „profitentes tam ibi degentes, quam & aliunde eo confluentes exercitium
 „restringi, in talibus autem locis ut quot necessitas & multitudo gregis exigat
 „ministros prævia tamen remonstrantibus istiusmodi necessitate acceptaque
 „super benigna regia concessione, iisdem admitti debere, qui ibidem agros
 „quoque ac captivos visitare, iisque opera sua adesse poterunt.

III. „In locis porro non articularibus neque plebeie conditionis homines
 „in domibus suis librorum confessioni

„suæ defervientium pro se & familia Sæc.XVIII.
 „sua propria lectione tanquam ad pri- A.C. 73
 „vatum exercitium spectante arcendi
 „erunt; absque tamen eo, ut alios
 „loci ejusdem incolas seorsum admit-
 „tant: In quibus quidem non articu-
 „laribus locis, licet ipsi quoque Aca-
 „tholici quoad omnia Parochialia Ro-
 „mano Catholico Parocho subsint, is
 „tamen non audebit ab iisdem magis
 „quam a Romano-Catholicis stolam
 „desumere.”

IV. „Jure terrestrium Dominorum per
 „articulos & præallegatas explana-
 „tiones in salvo relicto, hoc deinceps
 „quoque admitti, eo tamen modo, ut
 „si terrestres Domini quoad religionis
 „negotium in memorato nostro Hun-
 „garæ Regno quid operari aut im-
 „mutare vellent, teneantur idipsum
 „cum rationibus eosdem ad hoc aut
 „illud instituendum permoventibus præ-
 „vie nobis velut Terræ Principi, &
 „religionis defensori humillime repræ-
 „sentari facere, superindeque Clemen-
 „tissimam dispositionem & ordinatio-
 „nem nostram præstolari.

V. Superintendentes seu superiores
 „Augustanæ, & Helveticæ Confessioni
 „addictorum, ubi modo fatarum Con-
 „fessionum alterutram profitentes su-
 „perinde in quot, & qualibus locis
 „Yy 3 „ejus-

Sæc. XVIII. „ ejusmodi Superintendentem seu fo-
A.C. 1731. „ periorum sibi admitti petant, apud

„ nos instantiam fecerint, iisdem ad-
 „ mittentur, quorum quidem super-
 „ rum muneris erit, moribus mini-
 „ rum sibi subjectorum invigilare, ac
 „ excessivos condigne etiam animas
 „ vertere, in reliquis autem *Acatib-*
 „ corum *Ministri* in causis profanis ju-
 „ risdictionato sæculari Magistratu
 „ in hoc duntaxat, ut contet, non
 „ ejusmodi *Ministri* suos rite baptizent
 „ seu ad valide baptizandum sufficienter
 „ sint instructi, etiam visitationi & ex-
 „ mini *Archidiaconorum Catholicorum* sub-
 „ esse debent. Matrimoniales porro
 „ causæ fundamento positivarum Regu-
 „ Legum judiciis Diæcesanarum præ-
 „ cipuarum ita substerni, ut, si
 „ illas plane juxta principia Augustanæ
 „ & Helveticæ Confessionis dijudicent,
 „ admissa inde ad *Archiepiscopum* ap-
 „ pellatione.

VI. *Apostatæ* dein, præcipue dum
 „ quis ex *Augustanæ & Helveticæ Conf-*
 „ sioni addictis Catholicam fidem præ-
 „ primis amplecteretur, dein vero ad
 „ eadem deficiendo rursus eo redire
 „ attentarent, gravi arbitraria poenæ
 „ per jurisdictionatum sæcularem Ma-
 „ gistratum sunt puniendi: Antequam
 „ tamen ejusmodi arbitrariæ poenæ ef-
 „ fectura

„fective infligantur, de casu in casum
„desuper prævie ad *Augustissimam au-*
„lam nostram mittenda erit relatio.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

VII. „Ut disparis religionis homi-
„nes tam in articularibus quam non
„articularibus locis præcise coram Pa-
„rocho loci Catholico matrimonium
„inire possint, admitti.,

VIII. „Feriæ porro & festivitates
„Catholicorum etiam ab A catholicis
„quoad publicum & forum externum
„celebrari, Mechanici item funda-
„mento privilegiorum suorum consuetis
„processionibus interesse debebunt.,

IX. „In materia tamen juramenti
„a profitentibus Augustanæ & Helve-
„ticæ Confessionis, deinceps in præ-
„fato nostro Hungariæ regno desu-
„mendi clementer decerni, ut iudices
„aliaque officia tenentes, prout &
„Advocati, interea & donec aliud sta-
„tuatur, jurent ad formulam decreta-
„lem expressis nempe verbis: *Deiparæ*
„*Virginis & Sanctorum*, a testibus au-
„tem desumatur juramentum in forma
„vulgari, ne cursus juridicus tam Ci-
„vilis, quam Criminalis remoram pa-
„tiatur. Cæterum contraventiones
„quasvis in materia religionis hucus-
„que factas pro hac adhuc vice obli-
„vioni tradi. Quodsi tamen in futu-
„rum alterutra partium seu quicumque

Yy 4

„pri-

Sæc. XVIII. „privatorum regnicolarum benignis
 A. C. 1731. „resolutionibus & dispositionibus no-
 „stris in præallegato religionis negotio
 „interventis privata auctoritate no-
 „travenire, & sive Catholicus Acat-
 „olicum, sive Acatolicus Catholicum
 „eatenus turbare aut molestare at-
 „taret, poena conveniente ad in-
 „tiam fisci nostri regii defumenda in-
 „remissibiliter puniatur. Deinceps
 „porro, si quis privatorum in personam
 „vel causa religionis se gravatum ex-
 „stimaverit, desuper suo privato &
 „non communi nomine ad regiam duc-
 „taxat Majestatem pro remedio re-
 „currat.

„Quam benignam resolutionem no-
 „stram fidelitates vestre universales
 „regni Comitatus insinuare, hocque
 „modo pro singulorum notitia & dire-
 „ctione publicare noverint.”

Carolus Imp. m. p.

*Comes Lud. de Batthyany
 Elias Wayneczy.*

Cum autem per hanc ipsam Cae-
 ris indulgentiam nondum optata quies
 speranda esset, Hungariae Episcopi ac
 Pro-

Proceres Mense Junio varia suggessere Sæc. XVIII.
 consilia, Constitutiones ac postulata, A. C. 1731.
 quæ Viennam transmissa auctoritate Cæsarea
 confirmari petebant. Erant
 autem hæc

I. Articulus approbatarum Consti-
 tutionum Regni de receptis quatuor
 Religionibus tollatur, maneatque in
 beneplacito Principis Libertas Exer-
 citii Religionis Acatholicorum.

II. Unio quatuor receptarum *Reli-
 gionum* tanquam Pests eliminetur.

III. Præscriptio in possessione im-
 mobilium bonorum a Joannis Regis tem-
 pore inuenta nulla declaretur.

IV. Omnia Templæ & Scholæ Ca-
 tholico - Romanæ a Calvinistis ereptæ
 Catholicis cum beneficiis restituantur,
 nominanter vero templum & Colle-
 gium Claudiopolitanum a Reformatæ
 Religionis addictis usurpatum.

V. Peregrinatio sive studiorum sive
 Culturæ causa extra provinciam inter-
 dicta esto.

VI. Jurisdictio in matrimonialibus
 Causis sit penes Clerum Romano - Ca-
 tholicum.

VII. Tutoratus & pupillorum edu-
 candorum, bonorumque ad ipsos de-
 volvendum cura committatur Prin-
 cipi usque ad perfectam ætatem; an-
 num videlicet vigesimum quartum.

Yy 5

VIII.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

VIII. Collegium Societatis Jesu Claudiopolitana Privilegio Academiæ fruetur, ampliatur & beneficiis dotetur, ac Cibinii, Coronæ, Marui, Vaserhini Scholæ majores Jesuitis aperiantur.

IX. Typographiæ absque publicâ auctoritate nullæ erigantur, nec illis, quæ acta sunt, absque Censuræ Approbatione libros imprimere, neque Libros A catholicos invehere liceat.

X. In quartum usque Conlangunitatis gradum A catholici matrimonii ineuntes in notam infidelitatis incurrant, & omnia bona perdant nisi non donatione impetrata fuerint. Catholicis vero cum dispensatione Pontificis & Matrimonia inire & bona cum consensu Principis possidere integrum est.

Hæc postulata a Cæsarea sua Majestate nondum quidem erant confirmata, ducenta tamen ferme Tempia, quæ Protestantes Catholicis eripuerant, iisdem fuere restituta: Vehementer desuper Viennæ querebantur Protestantes, præcipue Protestantium Principum Oratores, quibus tamen responsum est, jus naturæ & Regni leges obstare, quominus per inefas occupatis legitimis suis possessoribus eriperentur. Nihilominus tam importunæ erant Principum sollicitationes, ut Viennensis Archiepiscopus necnon Archiepiscopus

pus Wratislaviensis, Comes de Sin- Sæc. XVIII.
zendorff supremus Cancellarius & Pa- A. C. 1731.
ter Tennemannus, qui Cæsari a con-
fessionibus erat, in prætenſa Sectario-
rum gravamina inquirere juberentur,
nondum tamen quieſcentibus Proto-
ſtantibus, uti mox referemus.

§. LVII.

Principum atque illuſtrium obitus.

Fuit hic annus plurimorum Princi-
pum morte ſat celebris; deceſſit
enim die vigesima Januarii Antonius
Parmenſis Dux, poſtremus Farnesianæ
Domus maſculus hæres, annos natus
quinquaginta & unum; jam ſupra de-
ſcripſimus motus inde exortos. Die
autem vigesima prima Aprilis oblit ſe-
ptuagenario major Hamburgi Erneſtus
Augustus Holſato - Sonderburgenſis
Dux, & Merſeburgi Mauritius Guiliel-
mus anno ætatis quadreſimo ſexto,
cui ſine prole maſcula decedenti Hen-
ricus Dux ſeptuagenarius ſucceſſit. Pa-
riter ſine relicta prole vivis valedixit
die vigesima tertia Julii Augustus Wil-
helmus Guelpherbytanus Dux, poſt-
quam ſexageſimum nonum ætatis an-
num expleverat. Succeſſorem habuit
ejus Fratrem Ludovicum Rudolphum,
qui Eliſabethæ Chriſtinæ Carolo VI.
Impe-

Sæc. XVIII. Imperatori nuptæ Pater erat. Die de
A. C. 1731. cima septima Septembris naturæ debi-
 tum solvit sexagesimo primo ætatis
 anno Gustavus Samuel, postreus
 Kluburgensis Domus Comes Palatinus
 Bipontinus Dux, jam pridem ad fidem
 Catholicam conversus, cujus obitu
 circa Successionis jus inter Domum
 Electoralem & Birckenfeldensem Do-
 cem ingens enata est controversia.
 Elector enim Palatinus utpote familia
 Caput Neoburgensem lineam esse vic-
 niorem, ac jus primogenituræ Con-
 stitutione Rupertina jam Anno 1395. con-
 firmatum assererat, verum Bircken-
 feldensis Domus declarabat, a Wol-
 gango Duce Abavo omnes tunc viven-
 tes Comites Palatinos descendisse, his
 vero condidisse testamentum, quo ad
 eodem cautum esset, ut in iis Promis-
 ciis, quæ ad Electoratum non specta-
 rent, fieret successio juxta jus com-
 mune, vi cujus proximum Agnatum
 succedere, indubitatum esset. Ex his
 Birckenfeldenses in sui juris fundamen-
 tum inferebant, tam Carolum Philippum
 Electorem, quam Christianum III. Bir-
 ckenfeldensis lineæ Ducem a Wolgango
 communi stipite, æquali gradu, scilicet
 quarto distare, igitur Electorem
 non posse totum Ducatum prætendere.
 Assererant insuper Birckenfeldenses,
 Wol-

Wolfgangum Abavum statuisse, ut ju- Sæc. XVIII.
niores duæ lineæ, scilicet Bipontina A. C. 1731.
& Birckenfeldiana sibi mutuo succede-
rent, substitutione reciproca inter eas in-
ducta: de cetero autem Ruperti Con-
stitutionem meram fuisse ideam, seu con-
ceptum quidem propositum, nunquam
autem in usum fuisse deductum. Agi-
tabatur hæc controversia magno utrin-
que ardore; interim vero Carolus VI.
Imperator statuit, ut Ducatus Land-
graviæ Darmstadiensi, & Abbati Ful-
densi in sequestrum daretur. Rex au-
tem Franciæ, cum quasdam Ducatus
Præfecturas Alsatiæ obnoxias censeret,
adversus sequestrum reclamavit, & in
Alsatiæ Senatu jus suum demonstravit.
Unde Europæ Principes velut in partes
ire videbantur, præcipue vero Prote-
stantes toto studio suffragabantur Bir-
ckenfeldensi tum suæ sectæ addicto. E-
contrario Catholici successionem in Duca-
tum plenius votis Electori augurabantur.
Pars utraque in prolixis jurium defensio-
nibus calamos suos exercuit: tandem
vero lis transactione anno sequenti
dirempta est.

Porro improlis quoque Fridericus
Ludovicus Wirtenbergicus Dux Stutt-
gardiæ die vigesima tertia Novembris
nonnisi triginta tres annos natus mun-
do excessit. Eandem æternitatis viam
Schrot-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Schrottenhofii ingressus est hoc anno
Albertus Ernestus Princeps Oettinge-
mus, postremus lineæ A catholicæ
 culus. Supererant quidem tres lineæ
 Catholicæ, Spihlbergensis, Waller-
 stenia & Balderana: cuilibet suum
 succedendi jus ac fundamentum,
 quidem Franciscus Albertus Spihlber-
 gensis contendebat, se esse ex prima
 linea Comitum, & quidem totius fa-
 miliae Seniores, Antonius Carolus
 Wallersteinus se a defuncto Principe
 non modo hæredem esse institutum,
 sed etiam possessionem jamjam cepisse.
 Crato denique Antonius ex Balderana
 linea juris sui fundamentum posuit in
 eo, quod initio testamentum accepta-
 rit, quia in eo Wallersteinianæ lineæ
 erat substitutus, deinde vero, cum te-
 stamentum tanquam invalidum a Spihl-
 bergensi impugnaretur, ipse statueret
 ut hæreditas in tres æquales partes di-
 videretur, eoquod omnes tres lineæ
 æquali gradu a defuncto Principe dista-
 rent. Mota desuper lite Cæsareo-Au-
 licum judicium Wallersteinio interim
 possessionem asseruit, Spihlbergensi vero
 injunxit, ut potestatem testandi de bo-
 nis immobilibus, Oettinganis non com-
 petere, magis solide probaret. Præter
 hos die vigesima prima Junii Fridrichus
 feldiæ ex apoplexia obiit ferme sexage-
 narius

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

narius Carolus Albertus Marchio Brandeburgicus. Sequentis vero Mensis die octava Bercizomæ decessit Amalia Ludovica Emanuelis Felicis Lusitani Principis Filia: Paulopost Philippus Dux Whartonus Barcinone mortalitatem exiit. Hic Angliæ, ut vocant, Prætendenti immota fide adhæsit, ea propter bonis omnibus suis ærario additis in exilium detrusus, reliquos vitæ suæ dies potissimum in Hispania transigere compulsus est. Die autem prima Februarii vivis ereptus est Antonius Grimaldi Princeps de Moraco, & Valentiniensis Dux expleto ætatis anno septuagesimo primo, cui successit Margaretha Camilla Ludovici de Gand, Henghienensis Principis uxor, quæ tamen pariter nonnisi triginta quatuor annos nata die vigesima nona Decembris e mundi theatro in tumulum descendit.

Inter Ecclesiasticos Principes deploratur obitus Ferdinandi Comitis de Kühnburg, Pragensis Archiepiscopi, qui primum Cæsaris Camerarius, dein Laubacensis Episcopus, Legatus ad Aulam Lusitanam, denique Anno 1710. Archiepiscopus Pragensis eligebatur, cui utpote viro de profanis juxta ac sacris negotiis optimo suprema debetur gloria feliciter confectæ causæ de Canon-

Sæc. XVIII. nonizatione S. Joannis Nepomuci
 A. C. 1731. Successorem habuit Ferdinandus Do-
 nielem Josephum de Mayern Catho-
 ralis antea Præpositum & Vicarium
 Generalem, atque Episcopum Tri-
 riadenum, qui tamen & ipse an-
 post anno defunctus est.

§. LVIII.

Clementis XII. Constitutiones.

Inter varias Constitutiones, quas Cle-
 mens Papa hoc anno ediderat, no-
 nullas huc adducere, haud abs re erit.
 Die igitur secunda Januarii Constitu-
 tionem promulgavit, in qua retulit,
 quod Leo X. Metropolitanæ Ecclesiæ
 Florentinæ, illiusque Capituli Catho-
 dralis decori ac splendori prospecturus,
 Archidiaconum & Canonicos sui
 Apostolicæ Sedis Notarios creavit, et
 que privilegia Romanis Notariis com-
 munia elargitus sit; cum autem hæc
 gratia a Successoribus confirmata non
 fuerit, eam vero præfatæ Ecclesiæ Ca-
 nonici Apostolico robore muniri, exor-
 peterent, hinc Clemens Pontifex
 diplomate hæc privilegia confirmavit.
 Die autem sequenti decrevit, ut
 cium S. Andreæ Corsini ex Ordine Ca-
 melitarum Fesulani Episcopi ad ritum
 duplicem pro universa Ecclesia eleventur.

& ita in Breviario Romano apponatur. Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
Fuerat equidem jamjam anno Christi

millesimo quingentesimo quinto per
Constitutionem Pauli IV. necnon per
alia Pontificum decreta lis circa S. Col-
legii Decanatum, si vacaverit deferen-
dum sæpius mota, atque dirempta;
exortis tamen pluribus inde dubiis par-
tim a Clemente XI. partim a Bene-
dicto XIII. P. decisis Clemens XII. cum
Pauli IV. rationes ceteris allatis pluri-
mum prævalere existimaret, ejusdem
Pontificis Constitutionem die 10. Jan.
innovavit, statuitque, ut Decanatus
S. R. E. Cardinalium Collegii ipso jure
deferendus sit Cardinali antiquiori Epi-
scopo, qui tempore vacantis hujus
Decanatus in Romana Curia præsens,
vel ex causa publica, ac Romani Pon-
tificis definitione duntaxat, non tamen
ratione residentiæ apud aliam Eccle-
siam sibi commissam absens fuerit. Præ-
terea declaravit, quod *antiquitas* non
sit desumenda a tempore, quo quis ad
Purpuram assumptus fuerit, sed a tem-
pore, quo in Ordinem Episcopalem
fuerit ingressus: Cardinalibus vero a
Presbyteriali ad Episcopalem Ordinem
ascendentibus semel duntaxat ab una
ad aliam Ecclesiam transire liceat: illi
vero Cardinales, etsi summo Pontifici
assistant, nisi legitime fuerint impediti,
Hist. Eccles. Tom. LXXIII.   Zz   sex

Sæc. XVIII. sex Ecclesiarum Suburbicarum vilationem inire, & desuper ad Pontificem referre teneantur.

Cum autem Prædecessores Pontifices præcipue Benedictus XIII. Regularibus amplissimas exemptiones nisi magno ærarii Pontificii & fidei torum damno concessissent, hinc Pontifex die decima tertia ejusdem Mensis declaravit, ejusmodi Immunitates & exemptiones ab oneribus publicis etiam Cardinalibus, Dominicanis, Augustinianis, Jesuitis &c. concessas vel Pontificum Nepotibus indultas esse revocatas, atque annullatas, eas vero quæ Collegiis Romanis fuissent concessæ, pro solo victu & vestitu suffragiæ, salvo duntaxat exemptionibus, quæ Ecclesiasticis vel de jure competunt, vel a Camera Apostolica Thesaurariis &c. concessæ vel ex contractu aut alio titulo oneroso obtentæ fuerunt.

Jam antea Benedictus XIII. ad tollenda diffidia concesserat, ut Carthaginiensis calceati suum Conventum Neapolitanum, qui vulgo *Carmelus* major vocatur, & alia adhuc quinque Monasteria a Provincia Terræ Laboris separare, & distinctam Provinciam erigere possent; cum ergo per hanc divisionem summa quies & pax Religiosa non in exiguo Regularis disciplinæ incremento

restituta fuisset, hinc Pontifex die vi-
 gesima septima Januarii Constitutione Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
 Apostolica literas Benedicti XIII. desu-
 per datas confirmavit: die autem de-
 cima septima Martii concessit, ut om-
 nes Christi fideles tam sæculares quam
 regulares in Hispania Officium & Mis-
 sam de S. Antolino Martyre recitare
 valeant. Decidit etiam Pontifex die
 prima Maij, quod Clerici Regulares,
 qui Pauperes Matris Dei Scholarum
 piarum nuncupantur, præter prima
 rudimenta literarum, etiam disciplinas
 liberales latinas & Græcas, atque e-
 tiam altiores scientias adolescentibus
 etiam Nobilibus tradere, novaque Ju-
 venum Collegia, Seminaria, Convictus,
 & Regulares Domos prævio duntaxat
 Episcopi consensu erigere valeant.

Porro Conventus Congregationis
 S. Sabinæ Ord. FF. Præd. ab Innocen-
 tio XII. Anno 1695. die 14. Jun. imme-
 diate Magistro Generali, & postea a
 Benedicto XIII. Priori Provinciali sub-
 jiciebatur; cum autem Clemens strictiori
 observantiæ damnum inde inferri edo-
 ctus fuisset, die secunda ejusdem Men-
 sis revocatis Benedicti XIII. literis sta-
 tuit, ut præfatum Monasterium Ma-
 gistro Generali denuo sit subiectum, &
 Fratribus libera detur facultas ad alios
 Lombardicæ Provinciæ Conventus stu-
 dio-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

diorum causa transeundi. Concessit
 insuper die 29. Maij Pontifex, ut Pa-
 tres Ord. FF. Minorum relectorum,
 qui saltem per biennium Hispaniam
 vel Indicam Provincias tanquam
 arii Generales rexerint, *Patres Pro-*
vinciarum appellari, & eorum præroga-
 vis frui valeant: iisdemque Fratrum
 die duodecima Julii indulget, ut qua-
 vis Benedictus XIII. eis præcepisset,
 ut cantu Gregoriano uti possent, ni-
 hilominus cantum simplicem retineant,
 dummodo in tota Provincia cantus sit
 uniformis.

Desideraverat jam dudum Ludovicus XV. Franciæ Rex, ut Divionense oppidum in Civitatem erectum a Lingonensi Diœcesi, cui subiectum erat, separaretur, & præcipue oppidi Ecclesiæ Collegiatae ad S. Stephanum in Cathedrali ecclesiæ novus præficeretur Episcopus: Hæc ut eo facilius a Rege obtineret Rex, has exposuit rationes.
 I. Quia hoc oppidum olim consueta prima Regum, postea Burgundiæ Ducum Sedes, & hodie totius Burgundiæ caput esset. II. Quia idem oppidum sit celebre, principem inter Gallicas Provincias locum teneat, ibidemque festio quovis anno generalia celebrantur comitia. III. Quia præter plures Magistratus & Curias supremum amplissimum.

simumque Senatum (qui honor est duo- Sæc. XVIII.
decim præcipuarum in Regno Civita- A. C. 1731.
tum singularis) habeat, & triginta ci-

vium millia recenseat, non computata ingenti advenarum multitudine. IV. Quia quamplurimos, eosque nobilissimos Regularium Conventus, Collegia, Seminaria, Hospitium, septem Parochias, Regia Sacella, & præcipue tres Collegiatas Ecclesias, insignes reliquias, splendidum Episcopale Palatium &c. numeret. V. Quia hæc Urbs duodecim omnino leucis a Lingonensi civitate distet, & ad eam nonnisi per vias asperas, & loca hyemis tempore glacie & civibus confita perveniri possit, non sine maximo incommodo illorum, qui vel ad S. Ordines promovendi sunt, vel qui vi Regionum edictorum in tabulas publicas referri petunt, aut ob dispensationes vel lites ad Lingonensem Episcopum ire coguntur: Igitur Rex suorum subditorum salutis ac indemnitati, & promovendo Dei cultui intentus, aptissimum esse remedium duxit, si Regio Divionensis a Lingonensi Diocesi separaretur, præfatumque oppidum in Civitatem, & Ecclesia Collegiata in Cathedralē eveheretur, ei-que novus præficeretur Episcopus, qui Verbo & exemplo hujus Regionis populos regeret ac gubernaret. Igitur

Zz 3

Pou-

Sæc. XVIII. Pontifex precibus Regis inclinatus, ex
A. C. 1731. consensu ipsius Lingonensis Episcopi
 Divionensem districtum ab ejus juris-
 dictione separavit, & Ecclesiam Cole-
 legiatam S. Stephani in Cathedram
 erexit, ac Regi juxta concordata inter
 Leonem X. & Franciscum I. inita pro
 nominandi ad novum hunc Episcopatu-
 tum contulit, voluit tamen, ut hæc
 Civitas, Clerus & populus quoad Epi-
 scopalem novo huic Episcopo, quoad
 Metropolitica tamen jurisdictionem
 Archiepiscopo Lingonensi subiaceret.
 Dotem insuper & mensam Episcopalem
 ex quibusdam commendis & Monas-
 teriis desumpsit, declaravitque, ut Mo-
 nachii S. Benigni Divionensis pro an-
 tiquo suo jure præcederent Capitulum
 Cathedrale S. Stephani.

Sub idem ferme tempus P. En-
 nuel Fernandez Del Rio Procurator
 Generalis *Terræ sanctæ* Ord. S. Fran-
 cisci Constitutiones priorum Pontificum
 innovari petiit in utilitatem Sacrorum
 locorum in Hierusalem; igitur Ponti-
 fex die duodecima Septembris literis
 Urbani Papæ VIII. ac Successorum con-
 firmavit, quibus præceptum, ut sin-
 guli Patriarchæ, Archiepiscopi, Epi-
 scopi, ceterique Concionatores saltem
 bis in anno populo exponerent Sacro-
 rum Locorum necessitates, quas Ca-
 tholici

tholici a Turcis, Nestorianis & Schis- Sæc. XVIII.
maticis ibidem patiuntur, ut ipsis ali- A. C. 1731.
quod subsidium procuretur. Denique
petente Cardinale Cienfuegos nomine
Augustissimæ Imperatricis Pontifex die
decima quinta Septembris concessit,
ut Officium Transverberationis Cordis
S. Theresiæ ad omnes ditones & Regna
Austriacæ Domus extendatur.

Præter illas Constitutiones, quas
ad hunc annum jam retulimus, Cle-
mens Papa per S. Congregationis de-
creta alias adhuc memoratu dignissi-
mas hoc anno edidit, & quidem cum
animadvertisset, ex eo, quod uni ei-
„demque personæ tot Episcopales Ec-
„clesiæ permitterentur, eam ab Ec-
„clesia Catholica utilitatem, quæ spe-
„rabatur, minime percipi, ex Pasto-
„ralis officii sui munere huic rei re-
„medium aliquod censuit adhibendum:
„Itaque, cum vidisset, plurium Epi-
„scopatuum consecutionem ex earum
„literarum concessione pendere, quibus
„eligibilitas indulgetur; cum scilicet,
„hujusmodi Indultorum vigore, qui
„unicum habebat Episcopatum, & ad
„aliud transire non poterat, nisi per
„ordinariam postulationis viam, faci-
„liorem exinde semitam sibi aperiret
„ad aliam Ecclesiam assequendam, hinc
„duo saluberrima Decreta edidit,
Zz 4 „quo-

Sæc. XVIII., quorum altero, tanquam regula,
A. C. 1731., uteretur in posterum Congregatio
 „Consistorialis; altero autem Breuium
 „Secretaria.

Primum sic habet: Sanctissimus Do-
 minus noster Clemens Papa XII. animo
 vertens, minime expedire, quod Episcopi
 in Germania, etiamsi sublimibus famuli
 orti sint, tam facile concedatur dispensatio
 ad effectum retinendi simul tres, vel quatuor,
 ac etiam quinque Cathedrales Ecclesias, quo-
 rum Præsules temporali quoque domo
 potiuntur, præsertim cum experientia con-
 pertum sit, eas dioceses ab hæreticorum er-
 roribus magis esse immunes, quarum sin-
 gulæ ab uno gubernantur Episcopo; hinc
 maiorem deinceps circumspeditionem in his
 adhiberi mandat, nec solum attendi exem-
 pla, sed peculiare perpendi singulorum re-
 suum circumstantias, habita nimirum re-
 tione temporum, personarum, & Ecclesi-
 arum: ita quidem, ut dispensationum re-
 pertiendarum norma sumatur potissimum a
 maiori Ecclesiarum ipsarum bono, ac uti-
 litate. Quod si iis, qui alicui jam præfati
 Ecclesiæ, iustis de causis a Sede Apostolica
 aut jam fuerit concessum aut deinceps con-
 cedi contigerit indultum eligibilitatis ad al-
 liam, declarat Sanctitas sua, non per hoc
 censeri debere concessam dispensationem ad
 effectum simul retinendi prædictam quoque
 aliam Ecclesiam, postquam electio peracta
 fuerit,

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

fuert, sed, antequam electio ipsa a Sede Apostolica confirmetur, summa maturitate esse examinandum, an utilitas, vel necessitas talium Ecclesiarum, & Catholice Religionis tuendæ ratio postulet impertiri huiusmodi dispensationem pro omnium retentione, vel potius in ejusdem electionis confirmatione poni oporteat decretum de alia Ecclesia dimittenda.

Declarat itidem Sanctitas sua, non convenire, ut discriminatim, nulloque delectu, & sine causâ cognitione, tribuatur Episcopis facultas retinendi simul plures dignitates, aut Canonicatus Cathedralium, vel Collegiatarum Ecclesiarum, tam in Germania, quam in Polonia Regno; per hoc quippe Divino cultui non mediocre detrimentum affertur, Ecclesiæ debitis fraudantur obsequiis, & Ecclesiastica stipendia, quæ congruæ plurium Ministrorum Dei sustentationi destinata sunt, in unam collata personam, incitamentum præbent ad luxum. Mandat itaque Sanctitas sua, cautius, quam hactenus forsân factum fuerit, hac etiam in re in posterum agi, & exemplis sepositis, spectari in primis id quod, juxta locorum, Ecclesiarum, personarumque conditiones, ad ampliorem Dei gloriam expedire visum fuerit. Ne autem saluberrimi hujus moniti memoria obsoleseat, vult Sanctissimus Pater, præsens hoc Decretum assertari apud Acta Sacræ Congregationis re-

Sæc. XVIII. bus consistorialibus præposita, atque illud
 A. C. 1731. ab ejusdem Congregationis Secretario pro
tempore, quotiescumque opportunum fuerit
 in memoriam revocari eorum, qui hactenus
 rebus consilium Pontifici Maximo dant
 sunt. Die 6. Januarii Anno 1731.

Altero Decreto, quod pro Brevium
 Secretaria conditum est, ita cavetur.
 Quamquam invaluerit usus dispensandi præ-
 sertim cum sublimibus personis, ut plerumque
 Episcopatus in Germania simul retineri
 possint ob eam quidem justam, & laudabilem
 rationem, ut adversus hæreticorum
 conatus Catholicam Religionem opibus, au-
 ditate, potentia sartam tectam tuerentur,
 ex inconsulta tamen hujusmodi dispensatio-
 num frequentia, immoderatoque usu, gra-
 vissima in Christianam Rempublicam incom-
 moda manare posse, exploratum satis est.
 vix enim, ac ne vix quidem sperari potest,
 ut qui tribus, vel quatuor, vel etiam quinque
 que Cathedralibus Ecclesiis, magno locorum
 intervallo disjunctis, præsit cum summa
 etiam in temporalibus potestate, et
 omnes solerter, ac fructuose, & cum omni
 marum sibi commissarum salute regere co-
 leat. Quo sane fit, ut ob Pastorum in-
 sentiam, & curarum, quæ ad temporales
 conditiones pertinent, copiam, neglecta spiri-
 tuali diœcesium cultura, nec Catholicorum
 mores, qui a veteri instituto deflexerint,
 corrigi, nec Ecclesiasticæ disciplinæ vitio
 rediri.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

redintegrari, nec dogmata a Fide aliena
extirpari, nec eorum veneno polluti homi-
nes ad Religionis Orthodoxæ veritatem re-
duci commode possint. Itaque, ne plurium
Episcopatum in una persona coacervatio,
sacris alioquin legibus adeo invisa, quæ ex
Apostolica auctoritate in ædificationem recte
aliquando permittitur, perniciose cedat in
destructionem, de consilio plurium Venera-
bilium Fratrum nostrorum S. R. E. Car-
dinalium decernimus & mandamus, ut in
posterum ei, qui uni jam præsit Ecclesiæ,
non nisi causæ cognitione præmissa, conce-
datur indultum eligibilitatis ad aliam: si vero
hujusmodi indultum ex justa pariter causa
concedendum videatur ei, qui jam duas re-
git Ecclesias, semper eidem indulto insera-
tur conditio, ut prædictam Ecclesiam, ad
quam eum eligi contingat, non aliter possit
obtinere, quam una, quam maluerit, ex
prioribus dimissa. Tres denique obtinenti
Ecclesias indultum eligibilitatis ad aliam
nullo modo tribuatur. Enixe autem roga-
mus, atque obsecramus in Domino Roma-
nor Pontifices Successores nostros, ut ipsi
quoque memores sapientissimi moniti Tri-
dentinorum Patrum in cap. 18. Sess. 25. de
reformat. salubrem hanc moderationis nor-
mam in dispensationibus prædictis omnino
servari curent. Datum in Palatio nostro
Quirinali die 5. Januarii 1731.

Præ-

Sæc. XVIII.

A.C. 1731.

Præterea idem Pontifex sollicitus, ut Episcopis *Cathedraticum* ut vocant, rite persolvatur, die quinta Octobris modum in illius exactione servandum his verbis præscripsit: „Ut solutioni *Cathedratici* consultum sit, nec tam „judiciarius ordo prætermittatur, sed „Congregatio, a Sanctissimo Domino „nostro deputata, censuit, rem sic esse „temperandam, ut adversus eos, qui „illud solvere tenentur, si in mora fuerint, unica sufficiat citatio, cum præfixione termini quinque dierum, æquequam decernatur expeditio mandati executivi, præmissa autem illa citatione, possit etiam deinde in contramones ad ejusdem mandati executionem procedi, absque alia nova citatione. „

§. LIX.

*Scriptorum Religione Catholicorum
opera & decessus.*

Fatalis hic annus illuxit non paucis ex Scriptoribus Catholicis: horum duntaxat quosdam recensere, qui præ ceteris ad memoriæ meritum emnere videbantur. Ex his primus occurrit Joannes Baptista Le Brun Rotomagensis, qui edidit harmoniam inter libros Regum & Paralipomenon, liturgicum

gicum itinerarium Gallicum, annota-
 tiones in Ufuardi Martyrologium &
 novam editionem Lactantii ex Codici-
 bus manuscriptis. Obiit senio gravis
 Aureliæ die decima nona Martii. II.
 Daniel de la Roque, qui ejurato Cal-
 vini commento ad fidem Catholicam
 conversus scripsit notitias Reipublicæ
 literariæ, Anecdota in Regnum Ca-
 roli II. vitam Mezerayi, & Monita ad
 profugos Hugonottas: Adscribitur ei-
 dem libellus, seu vera motiva conver-
 sionis Abbatis Rancæi. Denique Joannes
 adversariorum sacrorum libros tres a Ma-
 thæo de la Rocque Patre suo conscriptos
 post ejus obitum evulgavit. Decessit
 Parisiis septuagenario major die quinta
 Septembris. III. Antonius Houdat
 de la Motte natione Gallus, qui vige-
 simo primo ætatis suæ anno composuit
 drama sub titulo *Italus*, & quamvis ter-
 tio post anno oculorum utrumque penitus
 amisisset, multas tamen elucubravit
 dissertationes, ob quarum præstantiam
 Academico præmio honoratus erat:
 Iliaden quoque Homeri in Gallicum
 idioma transtulit, & elegantem disser-
 tationem præfixit. Edidit etiam per-
 celebres Reflexiones in artem Criti-
 cam, fabulas novas, discursum de tra-
 gœdia, elogium funebre Ludovici XIV.
 & plura alia. IV. Angelus a Passione
 Rhe-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Sæc. XVIII. Rhedonensis Carmelita, qui publicè
A. C. 1731. juris fecit Parisiis suum *Pacificum*
S. Augustini Discipulum, ubi de hæresibus Pelagii & Conciliis eas damnantibus, necnon de Semipelagianorum erroribus, & de libertate agit totum duobus. Scripsit quoque tribus tomum suum *Inquisitorem Canonum*, seu expositionem casuum conscientiae ex regulis Canonicis, Theologiam Patrum primorum sæculorum, Compendium Annalium Baronii & nonnulla alia. Viri valedixit Rhedonis die tertia Julii ætate natus septuaginta duos.

Porro circa hunc annum obijt creditur Guilielmus Bessin Benedictinus ex Congregatione S. Mauri, qui posteritati reliquit animadversiones in novum systema ultimi Paschatis D. N. Jesu Christi a R. P. Lamy Presbytero Oratorii excogitatum: Illustravit etiam eruditus notis Epistolas S. Gregorii Magni; scripsit quoque epistolam nunciatoriam ad Normanicæ Clerum, quæ novæ Conciliorum Normanicæ editioni præfixa legitur: novam quoque editionem libri a Laurentio Bocheto dudum editi, cui titulus: *Decreta Ecclesiæ Gallicanæ*, fieri curavit. Hic adjungi potest Franciscus Le Texier ex eadem Congregatione, qui tomum decimum actorum Sanctorum Ordinis S. Be-

S. Benedicti elucubrav. Mense au- Sæc. XVIII.
tem Aprili Madriti in Monasterio S. Mar- A. C. 1731.
tini decessit celeberrimus P. Emanuel
de Villarevel, qui librum de Thaumato-
logia Sacra octo volum. conscripsit.

§. LX.

*Scriptores A catholici hoc anno de-
functi, eorum opera.*

Longe plures ex Scriptoribus Aca-
tholicis invida mors hoc anno Li-
terariæ Reipublicæ subduxit; ex his
primus est Jacobus Paulus de Gundling,
e cujus calamo profluxit Historia de
rebus gestis Henrici VII. Conradi IV.
Wilhelmi, Richardi, & Conradi III.
Imperatorum, vita Friderici II. Joa-
chimi I. & II. & Joannis Georgii Ele-
ctorum Brandenburgicorum, Historia
& origines Brandenburgensium, &
præfatio ad Pufendorffium de statu
Imp. Germ. II. Joannes Georgius Joch,
qui ad posteros transmisit dissertationes
de Synodo Tremonienfi. de Patribus
primitivæ Ecclesiæ, præcipue & spe-
ciatim S. Ignatio non faventibus me-
rito bonorum operum, Programmata
de mirandis conceptionis & animatio-
nis Corporis Christi, de notis veterum
criticis in censendis Auctoribus, Pro-
dromum Bibliothecæ politicæ, de Cle-
mente

Sæc. XVIII. mente Romano & Irenæo non favente
 A. C. 1731. Missæ Pontificiæ, de mortibus per-
 cutorum Joannis Baptistæ, de fide
 alba Neophytorum in veteri Ecclesiâ,
 de peccatis per participationem, de
 Schola Alexandrina, de studio Veri
 Divini, præter alia quamplurima. III.
 Ludovicus Carolus Dizinger, qui scrip-
 psit tractatum de his verbis: *Ego sum
 Christus*, & notitiam de Eslingana re-
 formatione Ecclesiastica. IV. David
 Holzhalb, qui vulgavit disputationes
 de dependentia creaturæ a Deo, exer-
 citationes biblicas ad Job. 4. v. 5. de
 spiritu ad invidiam non concupiscente,
 de statuis non bonis ad Ezech. 20. Li-
 gogen ad pneumatologiam, & alia
 nonnulla. V. Theodorus Hase Calvi-
 nianus, qui in lucem produxit orati-
 nem de felici literarum Sacrarum &
 humaniorum connubio, de decreto
 Imp. Tiberii circa Christum in nume-
 rum Deorum adscribendum, de lapide
 fundamenti, de tribus scitu necessariis,
 de baptismo super mortuis, de aquis
 hierichuntinis per Elisam conditis, de
 Templo Oniæ Heliopolitano præter
 alias dissertationes quamplurimas, quæ
 eodem anno Bremæ in unum volumen
 contractæ, fuerunt editæ sub titulo:
*Dissertationum & observationum Sacra-
 rum sylloge.* VI. Severinus Lintropp
 Danus,

Danus, qui vulgavit orationem de fe- Sæc. XVIII.
licitate ac prærogativa literaria Sæ- A.C. 1731.
culi XVII. specimen calumniæ papæo-
Calvinianæ in Augustanam Confessio-
nem invariata, tractatum de poly-
mathia Scriptorum Sacrorum; & D. Pauli
de campis elysiis Paganorum, speci-
men Angliæ Lutherizantis, specimen
protheoriæ Theologicæ generalis, præ-
ter alia adhuc inedita. VII. Joannes
Schmid Lutheranus, qui edidit dispu-
tationes de Deo ut trino ex principiis
philosophicis non demonstrabili, de
Angelis, de liberis ob delicta parentum
non puniendis, de jure hominum in
bruta, de peccato originis, de brutis
hominum doctioribus, de quarta - deci-
manis, de philosophiæ in theologia usu,
an parentibus filios vendere liceat? de
habitu & insignibus Apostolorum Sa-
cerdotalibus, de cinerum in Sacris usu,
de probatione per aquam facta, de An-
gelis pusillorum, de religione Evange-
lica, de mystico Historiæ Jobi sensu &
alia quamplurima. VIII. Abraham
Wolf Lutheranus, qui scripsit disserta-
tiones de anima, de Elihu amicorum
Jobi optimo, de plenitudine Christia-
norum ex plenitudine Christi, & alia
nonnulla. IX. Joannes Müller, qui
edidit tractatus de miraculis, de Deo
legislatore medico, de usu rationeque
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Aaa ex

Sæc. XVIII. experimentorum in perficienda hi-
 A. C. 1731. storia naturali, an prima formatio
 in ovulis viventium sit adscribenda
 Deo? & alia potissimum physica.
 X. Justus Rabener Lutheranus Pn-
 qui prælo subjecit Dissertationes de
 dæmonibus, de duratione & præle-
 rerum, & de poeseos subliis. M.
 Joannes Huebner, cui adscribuntur
 tractatus de prudentia ex historiarum
 lectione comparanda, programma de
 prædantismo & galantismo, quæstiones
 circa Geographiam Sacram, Hambur-
 gica Bibliotheca historica, & di-
 sertationes de dilemmatibus politicis.

§. LXI.

*Resuscitata Wormatiensium Luth-
 ranorum dissidia contra Clerum
 Catholicum.*

Quamvis controversia, qua Worma-
 tienses Lutherani Catholicis S. Vir-
 ticum publice deferendi jus eripere me-
 liebantur, in favorem Cleri jam anno
 hujus sæculi vigesimo septimo a Cæsa-
 reo - Aulico Consilio fuisset decisa, ni-
 hilominus iidem anno priori die vige-
 sima nona Augusti, & vigesima septi-
 mæ Septembris Ratisbonæ ad Corpus, ut
 vocant, Evangelicorum suas quærens
 innovarunt, perinde ac si hoc Corpus
 Cæsa-

Cæsareo Tribunali superius esset, Ex-
ponebant autem, I. quod die vigesima
quinta Junii, qua Lutherani jubilæi
occasione puerorum institutio Cateche-
tica habebatur, quidam Episcopalis Fa-
mulus nomine Ziegelhauser Prædican-
tem erroris convicerit, II. Quod Ca-
thedralis Ecclesiæ Concionator tam
Jubilæum, quam Lutheri doctrinam
e suggestu acerbis verbis infectatus
esset. III. Quod Clerici die 16. & 19.
Julii, item die octava Augusti Sacrum
Viaticum per Regiam Urbis plateam
publice ad infirmos accensis cereis, &
campanæ pulsu detulissent, comitan-
tibus illud plusquam quadraginta ho-
minibus alta voce preces fundentibus:
Proh scelus! & quod pejus est, qui-
dam Catholicus die octava Augusti
cuidam petulanti puero Lutherano, qui
tecto capite adstiterat, pileum excuf-
sit. Quoniam vero, si publici ejus-
modi Religionis actus Catholicis per-
mitterentur, omni ferme die exin ori-
turæ & pertimescendæ forent rixæ &
tumultus, hinc ut Catholicis hoc Re-
ligionis exercitium inhiaberetur, ex
mero tolerantix studio Aatholicus
Wormatiensis Magistratus supplicabat.
Eandem næniam recantabat eodem
anno, simulque die vigesima quarta
Novembris per Notarium & Testes

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Aaa 2

con-

Sæc. XVIII. contra hosce Religionis Catholicæ actus
 A. C. 1731 reclamabat: Ast Wormatiensis Clerus
 nomine sui Episcopi declarabat, se ea
 quæ jam antea A catholicis Magistratibus
 reposuisset, adhuc insistere, mirumque
 sibi videri, quod, cum Catholici peni-
 taris sententiam in *possessorio* fuerint
 confirmati, ipse tamen Magistratus
 posita debita Cæsari reverentia re-
 mare præsumeret: Continuata tamen
 Protestantium oppositione die septima
 Junii hoc anno decretum, ut ea, quæ
 Lutheranus Wormatiensis Magistratus
 novissime exposuisset, Electori Mogun-
 tino utpote Wormatiensi Episcopo *sub*
termino duorum Mensium communicaretur,
 interim vero utraque pars in me-
 tua concordia viveret, atque a con-
 vitiis, injuriis & altercationibus ab-
 neret. Mox tamen sequenti die de-
 cima septima Octobris ejusdem anni
 idem Magistratus A catholicis datis ad
 Cæsarem literis exposuit, sibi perbe-
 notum esse, quod Cæsarea sua Majestas
 die 28. Maij Anno 1728. Magistratus
 reprehendisset, eoquod neglecto Impe-
 riali Tribunali apud alium incompé-
 tentem Judicem prætextum suum Re-
 ligionis gravamen non modo detulisset,
 sed & Wormatiensem Clerum de nobi-
 tate Westphalicæ paci contraria in-
 mulando, illum in antiquissimo S. Vi-
 ticum

ticum publice deferendi usu pertur- Sæc. XVIII.
basset; se quidem hanc opinionem a A. C. 1731.
Cæsareæ Majestatis animo eliminare
conatum esse, oblata rei serie die quinta
Novembris per suum Syndicum; ni-
hilominus Clerum Cæsareo rescripto
innixum, etiam Sacrum Viaticum sub
Baldachino, præcedente Christi Cru-
cifixi imagine, & genuflectentibus Ca-
tholicis per omnes Urbis plateas de-
portasse, inde vero graves tumultus
esse pertimescendos, & Lutheranos in
perpetuum stabilita Religionis suæ pos-
sessione turbandos, hinc se supplicare,
ut Cæsarea sua Majestas Augustanæ
Confessionis Magistratum in suæ Reli-
gionis libertate tueri vellet; notum
enim esse, quod ipse jam Anno 1525.
a religione Catholica ad Confessionem
Augustanam transferit, & hi reforma-
tores, eorumque posterit per hunc tran-
situm ab omnibus Catholicæ Religionis
ritibus, proin etiam publicæ Viatici
circumgestatione (*) absoluti fuerint;
non autem probari, quod in anno nor-
Aaa 3 mali

(*) Quis unquam Catholicorum Worma-
tenses Protestantes compulit, ut vel S. Via-
ticum ritu Catholico circumferant, adorent,
vel concomitentur? salva igitur sit illis ab
hac Regula immunitas, simul tamen & salva
sit Catholicis antiquissimi sui juris possessio.

Sæc. XVIII. mali Clerus S. Viaticum solemniter &
 A. C. 1731. publice ad infirmos detulisset (*), si
 vero hujus facti possessio legitime de-
 monstraretur, Magistratum esse paratū,
 illius etiam usum Catholicis concedere.

Cum autem Wormatiensis Clerus
 contra statum anni decretorii opponere
 Statum pacis Badensis, hinc Magi-
 stratus A catholicus hoc anno die vi-
 gesima prima Octobris Corpus, ut mi-
 nant, Evangelicorum implorabat, ut
 pacem Westphalicam hac ratione in-
 fringi non permetteret, & quod contra
 hujus pacis prohibitionem nulla posses-
 sio valere queat, declarari peteret.
 Querebatur etiam Magistratus contra
 Cæsareum decretum die 7. Junii emen-
 datum.

(*) Plurimis ante Lutherum sæculis be-
 ritus in omnibus Catholicis urbibus erat so-
 lemnis, universalis, ab universa Ecclesia ap-
 probatus, ab omnibus Orbis Christiani Prin-
 cipibus, qui ante Reformationis tempora coe-
 nes erant Catholico - Romani, magno zelo
 conservatus & auctus, nec unquam inte-
 ruptus, nisi ob metum irreverentiæ Sanctis-
 simo Sacramento a fidei hostibus inferendi.
 cum autem immemorialis possessio per vio-
 lentum, & injustum metum non interrum-
 patur, nec ullum pactum juri legitime ac-
 quisito derogare intendat, hinc sequi vide-
 tur &c.

natum, quo utrique parti motus ciere Sæc. XVIII.
 inhibetur. Exponebat insuper, publi- A. C. 1731.
cam circumstationem S. Viatici non posse
 referri ad mera adiophora, eoquod
 sæpius Catholici in publica platea o-
 rassent, & in genua sua procubuissent,
 ejusmodi vero cultum adorationis a-
 perte principiis Evangelicæ Religionis
 repugnare (*).

Verum ad hasce querelas respon-
 sum est, antiquissimam possessionem Ca-
 tholicis suffragari, & ea uti, per pa-
 cem Westphalicam non prohiberi, nec
 illam Protestantibus concedere jus in

A a a 4   Ca-

(*) Quis de hoc dubitavit, non agitur
 de eo, an Catholicorum ritus cum Lutheri
 principiis concordent, per pacem Westphali-
 cam statutum quidem est, ut Protestantibus æque
 ac Catholicis salvum sit Religionis suæ exer-
 citium ibi, ubi in anno normali viguit, sic-
 ut autem Protestantes Catholicis suæ Reli-
 gionis exercitium turbare non censentur, si
 publice cantant, concionantur, Jubileæ cele-
 brant &c. ita nec Catholici Protestantibus Re-
 ligionis ac conscientię libertatem infringunt,
 si ipsi antiquissimos suos ritus publice exer-
 cent; utraque enim pars remanet immunis
 a necessitate exercendi alterius partis ritus,
 quamvis illos ex P. W. præscripto toleret.

Sæc. XVIII. Catholicorum sacra antiquitas asserta,
 A. C. 1731. nec etiam A catholicis suam Religio-
 nem profitendi libertatem exinde tur-
 bari, si tamen inde vel verbis vel factis
 contumelia & injuria fuisset illata, id
 non Catholico ritui, sed petulantia
 illorum imputari, qui non modo sua
 debita reverentia, sed & cum con-
 temtu & ludibrio sanctissimis mysteriis
 adstarent, cum vel domi manere, vel
 eo tempore, quo S. Hostia circumfer-
 tur, ad aliam plateam divertere pos-
 sent. Nihilominus die decima tertia
 Maij anno sequenti Magistratus Wor-
 matiensis denuo Cæsaris aures pulla-
 bat, postulans, ut Catholici ad expen-
 sas litis damnarentur, & cautionem
 de non amplius turbando præstare com-
 pellerentur, perinde ac si non ipsi Ca-
 tholici in antiqui sui ritus possessione
 fuissent turbati: Præterea petebat Ma-
 gistratus, ut Imperator suum decre-
 tum, quo Anno 1728. die 28. Maij Ca-
 tholicis antiquæ possessionis jus asser-
 bat (*), tanquam nullum, & sub ac-

(*) Tenor hujus Cæsarei rescripti est
 sequens: „Cum satis comprobatum sit, quod
 „Wormatienses Catholici ante & post Bado-
 „sem pacem S. Viaticum in Ciborio publice
 „per Sacerdotem rocchetto & stola vestitum,
 „per-

obreptitie obtentum declararet. Idem Sæc. XVIII.
 quoque, ut Corpus Evangelicum a Cæ- A. C. 1731.
 sare impetraret Magistratus, die de-
 cima sexta Maij a Ratisbonensibus Prin-

A a a 5 cipum

„præcedente ædituo, unacum lucerna & cam-
 „panula per urbem ejusque portas sine con-
 „tradictione ad infirmos detulerint, proin-
 „Parochi, qui populum e suggestu ad devo-
 „tionem excitarunt, nihil novi invexerint,
 „sed solummodo ad pietatem adhortati sint,
 „nec per hoc ullum aliud Religionis exer-
 „citium petierint, quam quod juxta docu-
 „menta Catholici ante & post pacem Baden-
 „sem habuerunt, hinc statuimus, ut Wor-
 „matienſis Clerus juxta summarissimam satis
 „comprobatam possessionem S. Viaticum se-
 „cundum Religionis suæ ritum ad infirmos
 „deferendi in suo jure firmetur, & deinceps
 „a nemine turbetur, sed hoc jure tran-
 „quille frui permittatur &c. Magistratui au-
 „tem præcipiatur, ut deinceps Catholicos
 „ob publicam hanc circumgestionem, il-
 „liusque diuturnum usum injuste & sine
 „caussa insimulare non audeat, perinde ac si no-
 „vitatem P. Westphalicæ contrariam, & pe-
 „riculosam invexissent; abstineat ergo Ma-
 „gistratus ab omni tumultu & obstaculo Ca-
 „tholicis opponendo &c.,

Sæc. XVIII. cipum A catholicorum Legatis efflagi-
A. C. 1731. tabat. Nec his contentus, in sua
 causæ defensionem libellum divulga-
 vit, cui titulus: *Palladium reformæ
 nis Ecclesiasticæ in & a Civitate libera &
 Imperiali Wormatiensi Anno 1525. exten-
 sum, indeque cum reliquis Religioni co-
 nexis juribus enata Immunitas a ritu pu-
 blice per eandem circumferendi S. Viaticum
 Augustanæ Confessioni contrario, per
 transactionem Passaviensem, subsequensque
 Pacem Religiosam & Westphalico-Osnæ-
 brugensem munita, per annum denique de-
 cretorium continuata, jam ab innovationibus
 contra prædictas sanctiones Imperii
 pragmaticas perpetuo valituras turbativo-
 attentativis, indeque prætenso possessorio
 summarissimo irrefragabiliter vindicata.*
 In hoc scripto Auctor, Catholicos in
 possessione hujus ritus non fuisse, so-
 lidissime comprobat ex testimonio
 trium muliercularum, quæ dixisse fe-
 runtur, hanc esse novitatem, nec ipsi Ca-
 tholicis acceptam: Postea Auctor contra
 Wormatiensis Suffraganei declaratio-
 nem insurgens observat. I. Ipso in-
 scio & invito, a Parochis e suggestu
 fuisse promulgatum, quod deinceps
 S. Viaticum cum ilisdem solemnitatibus
 sicut in aliis Catholicorum Urbibus
 ita & Wormatiæ sit deferendum. II.
 Suffraganeum declarasse, deinceps
 S. Via-

S. Viaticum non per publicum forum, Sæc. XVIII.
 & plateas majores sed per minores esse A. C. 1731.
 deferendum; Ex his Auctor infert, quod Suffraganeus I. falsus esset, quod
ceteræ publicationes ipso conscio & vo-
lente fuerint factæ, II. si Catholici se-
 mel jus antiquum habuissent per forum
 circumferendi S. Hostiam, nunquam
 Suffraganeus hoc jure cessisset: Ita si-
 nistre Auctor interpretabatur Suffraga-
 nei mentem, qua hic *ad evitandum in-*
jurice S. Viatico inferendæ periculum, &
 ad placandam A catholicorum importu-
 nitatem, hunc ritum ad minores pla-
 teas restrinxit. Nec his contentus Au-
 thor etiam audacter a Suffraganeo pe-
 tiit, ut de hoc excessu a Parochis facto
 satisfactionem A catholico Magistratui
 præstaret. Cum autem male ipsum
 haberet, quod Clerus demonstrasset
 solam Catholicam Religionem WORMATICÆ
 ante Religionis dissidia floruisse, eamque per
 Religiosam, Passaviensem & Westphalicam
 pacem adeo non fuisse labefactatam, ut po-
 tius firmata fuisset. Hunc ergo scopulum
 declinaturus asseribat, inde inferri,
 vel quod Urbs WORMATIENSIS adhuc-
 dum ex integro Catholica esset (*) vel
 quod

(*) Inferre debuisset, quod in Urbe Wor-
 matiensi adhucdum apud Catholicos fides Ca-
 tholica

Sæc. XVIII. quod ibi, ubi ante Reformationem so-
 A. C. 1731. litarium Exercitium Religionis Catho-
 licæ viguit, hodieum adhuc vigere
 & restitui debeat (*). His præmissis
 Auctor ex Religiosa pace demonstra-
 moliebatur, hanc circumgestationem
 fuisse abrogatam, cum tamen nullum
 aliud sit statutum, nisi quod nullus im-
 perii Status violenter contra conscien-
 tiæ libertatem ab Augustanæ Confes-
 sionis statutis vel ritibus abduci
 queat, *nec Augustanæ Confessioni ad-
 dicti in habita vel recuperata possessione
 turbentur, sed ab omni persecutione juri
 & facti perpetuo tuti sint* (Wormatiensis
 Clerus Lutheranos in religionis suæ
 possessione nunquam turbavit, nec circa
 ullum suæ Religionis articulum juris
 vel

tholica in suo robore intacta persistat, cum
 ea per nullam pacem fuerit eliminata vel in-
 fracta, sed duntaxat statutum, ut etiam op-
 posita, si Anno 1624. ibi exstitit, etiam to-
 leretur, & salva persistat in suis exercitiis,
 non autem alterius, priorisque exercitia in-
 terturbet, vel impediat.

(*) In hac causa non agebatur de restituenda
 Religione, sed de conservanda possessione &
 jure antiquo exercendi actus Religionis ex-
 stentis.

vel facti quæstionem instituit, sed ipse Sæc. XVIII.
 in antiquo suæ Religionis ritu non A. C. 1731.
 turbari vicissim petiit).

Post hæc Auctor Cleri rationes impugnare aggreditur: Ex his erat prima, ex actis publicis & ipsa rei evidentia constare, quod ante Religionis dissidium Wormatiæ sola religio Catholica viguerit, proin Catholici ante & post religiosam pacem in perpetua possessione illimitati exercitii Religionis Catholicæ quoad omnes actus fuerint, imo etiam postquam Magistratus & Civium potissimi ad Lutheri castra defecissent, Monasteria tamen & sex Parochiæ in Religione Catholica proin in omnibus eidem annexis juribus constanter uti ante annum normalem sic usque ad hanc diem perseveraverint. Ad has rationes respondit Auctor, ex possessione illimitati exercitii non sequi, quod Catholici hodieum habeant illimitatum Religionis suæ exercitium, secus Wormatiensis Urbs denuo in Catholicam transmigraret, & pax Westphalica destrueretur. Attamen permaneat Urbs & potissimi Cives in tuto & quieto Religionis suæ exercitio, cui nihil derogatur, si vicissim Catholici in ea illimitati exercitii Religionis suæ possessione, quam in anno normali Monasteria, Ecclesiæ &c. habuerunt, tuto relin-

Sæc. XVIII. relinquantur. Opponit tamen Auctor, A. C. 1731. non comprobari, quod in termino & die critico S. Viaticum publice fuerit ad infirmos delatum: - Verum id deferre competit Clero illarum Parochiarum, hæ tamen in ipso termino & die critico Religioni Catholicæ addictæ fuerunt, proin annexum hoc religioni habuerunt, immerito ergo Catholicæ novitatis arguuntur; nam Pacis Articulus 5. §. 16. & 23. pro Catholicis Wormatienlibus statuit, quod Catholicorum conscientiam & causam lædere, eorumque jus imminuere, prohibitum, & Catholicis permixtum, ut suum illud quod Venerabile appellant cum cereis, stola atque cantu per vias publicas ad agrotum deportent, id porro faciendi esse facultat. Cum autem Catholici jam dudum per testes comprobassent, quod Wormatæ Clerus non modo jus ita deferendi Viaticum habuerit, sed etiam ipso facto detulerit, ad hoc respondit Auctor, quod in causa Religionis ne quidem Romani Catholici Laici (multo minus Clerici) contra Evangelicos in testes admittendi sunt. Paucis multa . . . . Contra Catholicos nempe in causa Religionis etiam tres foeminæ, & novem Cives Lutherani in testes omni exceptione majores admittendi sunt, repellendi vero contra Protestantem Moguntinus Elector ac Worma-

matiensis Episcopus, ejusdem Suffra-
ganeus, decem Parochi ac Canonici, Sæc. XVIII
A.C. 1731.
totus Clerus, & tot alii testes jurati:

Ceterum tanta importunitate Pro-
testantes rem urgebant, ut tandem
die sexta Octobris Consilium Au-
lico - Imperiale decerneret, quatenus
circa S. Viatici gestationem omnia ad
pristinum statum reducerentur, & neu-
tra pars alteram contumeliis aut vio-
lentiis molestaret: Trevirensi tamen
Electori, qui post Moguntini Electoris
obitum Wormatiensis Episcopus selige-
batur, ejusque Capitulo Cathedrali ad
ejus preces concessum esset, ut actus
possessorios de publica S. Viatici cir-
cumgestatione in anno decretorio usi-
tata in ordine juris adducat, eidemque
e Cancellaria ad notitiam communi-
centur ea omnia, quæ Magistratus die
vigesima Novembris 1731. & sequentis
anni die 29. Maij & secunda Octobris
opposuisset. Verum neo - electus Wor-
matiensis Episcopus ac Trevirensis
Electo die decima octava Maij Anno
1733. ad Cæsarem perscripsit, sperasse
se, quod Aulico - Imperiale Consilium
in re tanti momenti, & ubi non de li-
mitato sed de illimitato Catholicæ Re-
ligionis exercitio ageretur, juris & æqui-
tatis naturalis beneficium, ne scilicet
parte inaudita & lite pendente quis dam-
netur,

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

netur, Catholicis indulgendum fuisset, eo majori titulo, quo communius idem beneficium cuilibet etiam de re levi de profana litiganti concedi solet, comperto autem præfati Consilii decreto se in arcto poni inter reverentiam Cæsareis decretis debitam, & inter obligationem læsæ Catholicorum participationis gregi suo succurrendi subpositam: comprobata tamen Cæsaris æquitatem eo usque prævalere, ut causas exponere aufit, ob quas Wormatiensis Clerus se per præfatum decretum enormiter gravatum sentiret. Ex his primam inniti modo procedendi, quo Acatolici potenti Legatorum Protestantium patrocinio freti ea, quæ hac in causa contra Clerum exposuissent, parti Catholicæ nunquam communicare voluerint, etsi id facere præfati Consilii die septima & duodecima Junii jussi fuissent, & id ejus Præcessor ardentem petiisset, cum ergo ea quæ Acatolici exposuissent, in nuperæ Consilii præfati decreto pro ratione decidendi allegarentur, omnino æquum fuisse, ut hæc allegata, utpote in facto consistentia prius Clero exhiberentur, præcipue cum Magistratus suo palladio præter plurima falsa etiam temeritate pudenda Religionem Catholicam, ipsum Cæsarem, ejusque Consilium

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

filium, ipsamque Prædecessoris sui famam insequi & denigrare, Vicariatum, Clerum, omnesque Catholicos multis & impiis criminationibus proscindere ausus fuisset, & tamen in locum promeritæ poenæ hanc reportaret mercedem, ut de Clero, qui nunquam in mora, culpa vel contumacia fuisset, per præfatum decretum afflicto triumphare, & insuperhabita Cæsaris sententia antehac lata, ritum, qui ibidem pro legitimo exercitio agnitus fuisset, nunc velut *innovationem* abrogatam jactitare valeret: hac ratione Catholicis loco illimitati Religionis exercitii, nunquam reformati, sed a Christiana Religione Wormatiæ introducta usque ad hanc diem illibate conservati, limitatum exercitium quoad hunc passum subrogari, Episcopalem etiam Vicariatum impense supplicasse, ut ante expeditionem Cæsarei rescripti audiretur, eaque de causa eidem oppositæ partis allegata communicarentur, id tamen die 14. Novembris omnino denegatum fuisse.

II. Quoad materialia, Episcopus Antipalladium a suo Prædecessore compositum Cæsari porrexit, ut inde luce meridiana clarius pateret, publicam circumgestionem S. Viatici tam in possessorio quam in petitorio, Statui Pacis Badensis, Rysvicensis, West-

Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Bbb pha-

Sæc. XVIII. phalicæ, Augustanæ, & Passavienfis
 A.C. 1731. fundari, hinc Episcopus supplicavit,

ut Cæsar in manifesta hujus juris possessione Catholicos tueri vellet, eoptimum nomine, quod ipsa Cæsa sua Majestas die 20. Martii 1722. in hac causa declarasset, se quidem Protestantibus sine Religionis discrimine iudicandum, ipsis tamen, eorumque sectæ addictis contra clarum tenorem pactorum publicorum, & pacis decretorum, aliarumque fundamentalium Imperii legum per artificiosas eorum detortiones, uti hucusque quasi in morem deduxissent, nihil concessuram, minus vero eorum minas curaturam &c.

Porro Antipalladii, quod Episcopus Cæsari porrexerat, inscriptio erat hæc. *Antipalladium nullatenus reformati, sed inde noviter enati, sed cum omnibus annexis ab origine Christianismi usque ad hæc tempora in interrupta possessione vel perpetuo conservati, illimitati & liberrimo exercitii Religionis Catholicæ, in specie vni publicæ deportationis Sacratissimi Vniuersi ad ægrotos in antiquissima Sede Episcopali Civitate Wormatiensi.* In hoc scripto Author Wormatiensis Magistratus Catholicici palladium confutaturus totum illius tenorem ad hæc tres quæstiones restringit. I. An Regulariter controuersæ Religionis constituere possint obiectum summarissimi. II. An idem quo.

quoque Summarissimum obtineat in Sæc. XVIII.
 Hypothesi, & quidem ita, ut in eo- A. C. 1731.
 dem Episcopatus manuteneri, & con-
 tra solam vero Civitatem inhibendo
 procedi potuerit, & debuerit. III. Cui
 ex partibus assistant instrumenta Pacis
 Westphalicæ, Augustanæ, & Passa-
 viensis? Ad primas duas quæstiones
 Auctor respondet affirmando, & alle-
 gatis suis decidendi rationibus opposi-
 tas dissolvit: Ad tertiam luculenter
 declarat, omnia hæc instrumenta Ca-
 tholicis plene suffragari.

Ceterum prolixioris hujus Anti-
 palladii Analysin Elector ac Episcopus
 edi curavit, in qua demonstratum, in-
 firmum omnino esse Lutherani Magi-
 stratus argumentum palmare, scilicet.
 Possessorium in Religionis rebus non
 valere, cum tamen ipsemet Magistra-
 tus suæ causæ æquitatem comprobare
 molitus esset *ex possessione immunitatis a*
cultu S. Eucharistiæ deferendo, & ideo
 Clero nullam hac in causa possessionem
 suffragari posse contenderet, quia
 Wormatiensis Senatus Catholicæ Re-
 ligionis exercitium ibi reformarit, &
 hæc reformatio per pacis præcipue
 Westphalicæ decreta tale robur obti-
 nuerit, ut Clerus *in vim ejusdem pacis*
ad præfatum cultum restitui non possit,
 nisi Clerus exceptionem a Regula, sci-
 licet Anno 1624. hujus cultus usum ac
 B b b 2 exer-

Sæc. XVIII. exercitium viguisse demonstret. Ad
 A. C. 1731. enervandam hanc Magistratus Worma-
 tiensis cavillationem Auctor analysi
 demonstrat, falsissimum esse, quod Re-
 ligionis causæ possessorium non admi-
 tant, eoquod ex quotidiana praxi
 in Cæsareis Curiis usitata, & ex plu-
 rimis Imperii & juris sanctionibus con-
 stet, possessorem tam in causa Religio-
 nis quam civili in possessione sua tam-
 diu non turbari, donec ille, qui ipsum
 vel via juris vel facti illa deicere me-
 ditatur, existimatum suum jus legitime
 prosecutus fuerit: multo magis ergo
 Cleri Wormatiensis possessio censetur
 efficacissima, eoquod ab immemoriali
 tempore usque in hodiernam diem Ve-
 nerabile ritu Catholico & publice per
 omnes Urbis plateas, in ipsum quoque
 suburbium ad infirmos deportatum esse
 quamplurimis juratis, ac ætate sexagenariis,
 septagenariis imo & octogenariis
 testibus comprobetur. Suffragetur quo-
 que Pax Badensis, quæ a Cæsare, Augu-
 stanæ Confessionis Principibus, toties
 quoties convenit (ut novissime primum
 in Bipontina Religionis causa) pro
 norma esset habita: Faveat etiam Pax
 Rysvicensis, per quam in locis Romano
 Imperio restitutis, ad quæ præcipue
 spectat Wormatia, Religionis exerci-
 tium in statu, quo tunc erat, fuisset
 restitutum: Nullatenus autem obesset
 Pax

Sæc.XVIII.
A.C. 1731.

Pax Westphalica, Augustana & Paf-
saviensis; quamvis enim Wormatiensis
Senatus cum potissimis Civibus a ve-
teri Religione ad Lutheri signa desciverit,
hæc tamen sola *personalis* mutatio
Religionis dici nequeat *reformatio*;
ad hoc enim necesse fuisset, ut Magi-
stratus Wormatiensi Clero, & ceteris
Catholicis (uti in aliis Urbibus & Sta-
tibus fecere) Religionis suæ exercitium
vel penitus inhibere, vel saltem non
ita, uti antea, concedere debuisset:
cum autem ibi Catholica Religio Lu-
theri tempore in eodem vigore, quo
ante Lutherum & prætensam reformati-
onem erat, & qualiter in locis ex in-
tegro Catholicis exercetur, usque ad
hodiernam diem relicta fuerit, & om-
nes cultus externi sine ulla exceptione,
immutatione & contradictione apud
Catholicos, & in Ecclesiis omnibus
sint, inde deducendum sit. I. Quod
in hisce pacis instrumentis stabilitum
jus reformandi exercitium Religionis
contra Wormatienses Catholicos nun-
quam exercuerit. II. Quod Worma-
tiæ Religionis Catholicæ exercitium
per pacem Westphalicam ad Annum
1624. *restitui* non potuerit; ubi enim
nulla destitutio, ibi & nulla *restitutio*,
proin illi, qui tam Wormatiæ quam in
aliis locis, ubi Lutherani nullam re-
ligionis reformationem invexere,

Bbb 3

in

Sæc. XVIII. in religione Catholica perseverarunt,
A. C. 1731. ea vi ejusmodi pacis adeo non sit abo-
 lita, ut etiam in illius illimitato exer-
 citio sine restrictione ad certum annum
 vel diem solemnissime confirmata he-
 rit: Dato etiam, sed non concessa,
 quod post pacem Passaviensem & Au-
 gustanam WORMATIÆ ejusmodi refo-
 ratio fuisset facta, tunc sequeretur,
 quod non Catholici, sed Senatus pro-
 bare teneretur statum Anni 1624. &
 qualiter circa controversam questionem
 tunc res acta fuisset; Catholici enim
 per antiquam hujus juris possessionem,
 notorie constituti, & Imperiali decreto
 firmiter stabiliti pro se juris præsum-
 ptionem haberent, proin a dicti anni
 usum probandi onere exempti forent.

Si tamen, prosequeretur Auctor,
 Catholici nihilominus annum decreto-
 rium probare adstringerentur, non re-
 quireretur, ut id *continue*, aut *exerci-
 tium actuale* probaretur, sed *disconti-
 nue*, & quoad exercitium *habituali*, id
 est, quod vel data occasione, vel prom-
 necesse vel congruum erat, S. Viaticum
 ritu Catholico ad infirmos fuerit de-
 latum, Clerus autem semper illud in
 deferendi *jus* habuerit; quod omni de-
 bio caret; cum enim etiam ante, in &
 post annum decretorium Clerus om-
 nesque Catholici proin tota Worma-
 tiensis Ecclesia immutatam habuerit
 Reli-

Religionem, sequitur, quod etiam Sæc. XVIII.
 plene habuerit omnia jura Religioni A. C. 1731.
 annexa, & Episcopus per suum Vica-
 rium in *externis* hisce ritibus pro libitu
 sine omni juris antiqui præjudicio ali-
 quid immutare etiam post pacem West-
 phalicam libere valeat, & Magistratus
 contentus esse debeat, quod ei (citra
 tamen vel minimum antiquæ Religio-
 nis præjudicium) novæ Religionis as-
 sumptæ exercitium per pacem West-
 phalicam fuerit assertum.

Adversus hoc Antipalladium Aca-
 tholicus Magistratus Wormatiensis scri-
 ptum vulgavit, in quo Author queri-
 tur, I. quod Antipalladii Author stylo
 mordaci usus sit, eoque causæ diffi-
 dentiam demonstrarit II. quod ipsum
factum Reformationis in libera Civitate
 Wormatiensi invectæ negarit, & jus
 reformandi eidem Civitati competens
 in dubium vocarit, proin poenas in
 eos, qui sanctionibus Imperii pragma-
 tics contraveniunt, sancitas incurre-
 rit: Postea asserit Magistratus, Cle-
 rum ibi fateri, quod nullum *actuale*
 exercitium publicæ deportationis S. Via-
 tici ad ægrotos in Anno decretorio
 1624. habuerit, cum tamen hic ter-
 minus in omnibus Religionis contro-
 versis inter Catholicos & Protestantes
 exortis unica Regula sit. Forte Ma-
 gistratus longe consultius probasset,

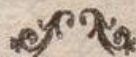
Bbb 4

quod

Sæc. XVIII. quod Clerus Wormatiensis Anno 1624.
A. C. 1731. jus non habuerit S. Viaticum publice

deferendi: Si forte toto illo anno nul-
lus ex Catholicis tam periculose de-
buisset, ut illum S. Viatico muniri ne-
cesse fuisset, vel aliqui repentina mor-
obruiti eo muniri non potuissent, vel u-
gens necessitas aut prudens Lutheran
insultus vel injuriæ metus aut æri
temperies S. Viaticum occulte deferre
suasisset, aut Parochus ob justas cau-
sas ita fieri disposuisset: Quis ob de-
fectum exercitii actualis anno decreto-
rio ex ejusmodi causis emergentem
jus ad hunc actum esse deperditum
dicet? An non ob nullam ex his causis
eo anno intermissum fuisse hujus actus
exercitium, cum res sit facti, probare
incubuisset potius parti neganti, quam
antiquo juris sui possessori? Qua ratione
Magistratus probare potuisset, quod Pa-
rochi illo anno S. Viaticum publice & so-
lemniori cum ritu ad ægrotos deferre, ex
Religionis suæ instituto obstricti fuissent,
cum illis semper integrum sit, ex justa
caussa illud minus solemniter deferre,
uti passim ruri contigit, in actibus
tem liberæ voluntatis certe omisso al-
quoties interveniens non tollit
jus ad actum &c.

INDEX

INDEX

TOMI LXXIII.

A.

Advocati Parisienses contra Officium S. Gregorii VII. reclamant, 112. Regis edicto de acceptanda Constitutione *Unigenitus* sese opponunt, 249. eorum liber impugnatur, 470. coram Rege discutitur, 471. ab Archiepiscopo Parisiensi damnatur, 476. ad Parlamentum appellant, 477. *Albanus* Alexander conclave instruere jubetur, 262.

Albertus Dux Ottinganus, sine prole mascula decedit, 718. lis circa successionem, 718.

Alexander Sigismundus Princeps & Episcopus Augustanus Cæsarem rogat, ut Emigrantes in Urbem admitti inhibeat, 600.

Aldobrandinus Alexander a Clemente XII. Romana Purpura decoratur, 361.

Andreas S. Corsinius ex Ord. Carmelitarum Episcopus, ejus festum ad ritum duplicem pro universa Ecclesia elevatur, 720.

Angelus a Passione Carmelita, ejus scripta & decessus, 733.

Bbb 5

Ansi-

Ansideus Marcus Antonius Cardinalis, ejus
elogium & obitus, 333.

Antonius Farnesius Parmæ Dux moritur,
456. 714. bellum ob successionem, 454.

Appellatio ad Concilium Generale a duci-
tis PP. est frivola, 79.

Armenorum Patriarcha anathema contra
Leonem Papam delet, 702.

Asyli jura moderantur, 153.

Auffesius Baro Carolus moritur, 310. b-
lium suum in Religione Catholica edi-
cari petit, 310. Auffesius Christopho-
rus defuncti Caroli Frater Nepotem suum
sub cura Theodorici Auffesii Canonici
educari studet, 311. a Matre abductum
a fuga eripit, 312. Mater Filium re-
petit, 312. 313. Christianus Auffesius
a Cæsareo Consilio Nepotem Matri re-
stituere jubetur, 315. suas rationes ex-
ponit, 316.

Augusta Vindelicorum, controversia Mag-
istratus Catholici cum Acatolico ob
emigrantium receptionem, 590. vid.
Emigrantes.

Aurelianensis Episcopus indignæ Sacramenti
denegat, 485. propterea a Parlamento
vexatur, 486. reclamat contra Parla-
mentum, 486.

Auria, vide *Doria*.

B.

Baptismus, infantes ex integro non natos
non baptizant Lutherani in Silesia, 96.
pro-

propterea a Regimine redarguuntur, 97. sese defendunt, 97. eorum rationes refelluntur, 98. eos Baptizare jubentur, 101.

Barbadius Joannes Franciscus Cardinalis, ejus mors & elogium, 328.

Barbarinus Cardinalis in Papam expetitur, 274. favet vaticinium, 274.

Barchman Wuyters Corradus Joannes Ultrajectensis Archiepiscopus Officium S. Gregorii VII. recitari prohibet, 124. P. Courayerum non recipit, 127.

Belgæ Fœderati Officium S. Gregorii VII. recipi prohibent, 122. edictum S. Sedi & Sacerdotibus Catholicis injuriosum edunt, 415.

Benedictus XIII. Pontifex gaudium suum ob Comaclum restitutum Cardinalibus denuntiat, 1. ejus humilitas, 41. ejus Constitutiones, 18. litem circa Monarchiam Siculam componit, 19. Jubilæum indicit, 20. P. Courayeri libros damnat, 20. edictum Polonicum jurisdictioni Ecclesiasticæ adversum abrogat, 21. P. Courayeri, aliorumque libros proscribit, 20. 24. plures Beatos Sanctorum Albo adscribit, 25. ejus lætitia ob Noaillii palinodiam, 36. Ordinem Equestrem S. Georgii confirmat, 101. Officium & lectiones de S. Gregorio VII. Papa præscribit, 103. magni propterea motus in Galliis excitantur,

104. Franciæ Præfulum contra has lectiones reclamantium instructiones damnat, 108. ipsum hoc Pontificis Breve a Parisiensi Parlamento impugnatur, 110. ejus ausus repudiat Pontifex, 113. Courayeri dissertationem & Apologiam proscribit, 127. Beneventum proficiscitur, 130. ejus pietas, 131. Nationalem Synodum celebrare præpeditur, 132. plures in Sacrorum Canonem refert, 132. Cæritales creat, 147. variæ ejus Constitutiones, 148. noluit Sacerdotes unam laicis ad triremes damnari, 149. coeventus augeri non vult, 149. a jubilei gratia appellantes Gallos excludit, 149. Civium quorundam votum commutat, 150. explanat jurisdictionem Episcoporum in Monachos delinquentes, 151. Asyli jura moderatur, 153. ægrotat & moritur, 253. quænam typis ediderit, 254. ejus gesta in Pontificatu, 255. Eisdem succedit Laurentius Corsinius Cardinalis, vid. Clemens XII. Benedicti Constitutiones, 263. S. Petrum Forerium Beatorum Albo inserit, 362. confirmat Carmelitarum decretum de sequenda D. Thomæ doctrina, 363.

Benedictus XIV. ejus judicium de falsis Parisii miraculis, 519. & de Vampyris, 549.

INDEX TOMI LXXIII.

- Beneventanus* Archiepiscopus, Cosciæ eripitur & Sinibaldo Doriæ traditur, 655.
 quidam Canonici Cosciæ adhærent, 659.
 cum Neapolitano Pro-Rege ob immunitatem læsam colliditur, 682.
Bentivolius Cardinalis obstat electioni Imperialis, 268. & Zondadarii, 270. & Corradini, 273.
Bessin Guilielmus Benedictinus ex Congregatione S. Mauri, quænam scripta reliquerit, & de ejus obitu, 734.
Bianchini Franciscus ejus opera & obitus, 179.
Bichius Vincentius a Clemente XII. Pontifice Romana Purpura honestatur, 696.
 ejus fata & reconciliatio cum Papa & Rege Lusitano, 697.
Bierling Fridericus, moritur, quænam scripserit, 35.
Bipontinus Dux, vid. *Gustavus*.
Bissy Cardinalis exulare jubetur, & quare, 704.
Blockwall Antonius, quænam scripserit & quando mortuus sit, 398.
Bocquillaud Lazarus, ejus obitus & opera, 33.
Bodman de Rupertus Campidunenlis Princeps Abbas moritur, succedit Baro de Meldegg, 15.
Bois du Guilielmus Cardinalis, eidem quidam liber falso adscribitur, 410.

Bon-

Boncompagnus Jacobus Cardinalis, ejus obitus & elogium, 692.

Bonestättus Præco a Cæsare ob suas blasphemias punitur, 411.

Boyer Abel ejus opera & mors, 184.

Brun le Joannes Baptista, moritur, 720. nam scripserit, 732.

Brun le Petrus Oratorii Presbyter rebus pluribus scriptis moritur, 163. ejus controversiæ, 164.

Budæus Joannes, ejus lucubrationes & accessus, 184.

Burdigalense Parlamentum, vid. *Parlamentum*

Burghesius Franciscus a Benedicto XIII. Cardinalium Collegio adscribitur, 147.

C.

Calvinistæ Heidelbergenses, vide *Heidelbergenses* ob injuriosa scripta redarguuntur, 95. Calviniani libri in Gallis comburuntur, 287.

Cardinales a Benedicto XIII. creantur, 147. Sede vacante quosdam Præsules collatione dari præcipiunt, 261. lis circa successionem in Decanum S. Collegii deciditur, 721.

Carmelitarum Ordo immote doctrinam Thomæ sequitur, 363. circa divisionem Provinciæ Neapolitanæ disponitur, 720.

Carolus Albertus Bavarix Elector Ordinem Equestrem instituit, 101.

Carolus Austriæ Archidux Lutheranis in Stiria & Carinthia sectæ libertatem concedere cogitur, 544. 545.

Carolus Emanuel Victoris Sardiniae Regis Filius in Regem proclamatur, 376. Taurinensem Academiam reformat, *ibid.* Waldenses hæreticos coercet, 377. Patrem suum custodiæ dari jubet, 648. suam agendi rationem coram Pcpa vendicat, 650. ejus contentio cum Papa, 667.

Carolus VI. Imperator severum promulgat edictum contra Pietistas, 405. Prædicantes convitatores castigat, 411. armam & Placentiam ceu Imperii feudum a Farnesio agnosci petit, 426. Cæsaris jus demonstratur, 427. de eo disponitur in eventum mortis Ducis Farnesii, 428. Carolo Hispaniæ Infanti uterque Ducatui asseritur, 439. hanc in rem diploma edit, 443. foedere cum Hispanis inito hoc jus Carolo Infanti asserit, 454. Comitem Stampa cum militibus ad capiendam possessionem immittit, 458. sua insignia affigi curat, 465. in Vampirismi veritatem inquire jubet, 528. Salisburgenses rebelles ad obsequium revocare nititur, 565. Ratisbonenses Lutheranos monet, ne Salisburgenses ad defectionem sollicitarent, 567. Ratisbonensium literas accipit, 567. in suo responso eis petitam localem Commissionem denegat, 586. Emigrantium admissionem prohibere rogatur, 600. Senatus Acatolici accusationes excipit, 601.

601. Catholicorum vindicias audit, 603.
 Archiepiscopum hortatur, ut etiam rebellionis capita in libertatem allerat, 639.
 repressalia adhiberi prohibet, 639. *Kant-*
burensem civem ad fidem Catholicam
 reversum protegit, 685. aliqua *Pro-*
stantibus Hungaris indulget, 707. *qua-*
nam in causa *Wormatiensi* egerit, 744.
Caoolus Infans Hispaniæ, eidem successit
 in *Parmam* & *Placentiam* asseritur, 443.
 454. in *Italium* deducitur, 458. ei *Le-*
tores constituuntur, 458.
Carracciolus Innicus Cardinalis, ejus obit-
 tus & elogium, 349.
Catharinettus Sorbonæ Doctor ob pertin-
 ciam a Facultatis gremio, excluditur,
 187.
Cathedraticum, quomodo sit exigendum,
 732.
Caylus Carolus Antissiodorensis Episcopus
 contra Officium Gregorii VII. reclamationem
 106. Parlamenti opem implorat, 106.
 111. apud ipsum Franciæ Regem que-
 ritur, 117. a Clero & Archiepiscopo
 Parisiensi hoc Officium supprimi petit.
 120. probrosas literas ad Cleri Galli-
 cani comitia mittit, 288. a Clero
 darguitur, 289.
Celsonensis Universitas in Hispania auctori-
 tate Pontificia erigitur, 369.
Centgrafius Lutheranus filios derelictos ex-
 ponit, 304. hi in Religione Catholica edu-

educantur, 309. inde motus a Lutheranis concitantur, 306.

Christianus Comes Bückebugo - Lippenſis repudiata uxore aliam ducit, annullato priori matrimonio, 17. moritur, *ibid.*

Christianus Ulricus Wirtenbergico - Oelſenſis Dux ad fidem Catholicam revertitur, 683.

Chriſtophorus Franciſcus de Hutten Herbipolenſis Princeps ac Episcopus moritur, 157. ejus elogium, *ibid.* Succedit Fridericus Carolus Comes de Schönborn Coadjutor Bambergensis, 159.

Chavignyus Dionyſius Senonenſis Archiepiſcopus moritur, 381.

Cienſuegos Cardinalis Coſciam Cæſaris patrocinio haud fulciri aſſerit, 267. obſiſtit electioni Cardinalis Portiæ, 272.

Clarke Samuel, moritur, ejus ſcripta, 184.

Clemens XII. antea Laurentius Corſinius in Papam eligitur, 274. Clemens vocatur, 275. ejus geſta ante Pontificatum, 276. inauguratus ſibiſmet Miniſtros eligit, 281. Nepotes negligit, 282. populum ſublevat, 283. Bullæ revocationem Salisburgenſi Archiepiſcopo denegat, 284. Cardinales creat, 361. Conſtitutiones edit, 364. immunitatem Eccleſiaſticam reſtringit, 366. Parmam & Placentiam ceu feudum Sedis Apoſtolicæ propugnat, 428. | Cæſarem de-
Hiſt. Eccleſ. Tom. LXXIII.   Ccc   hor-

hortatur, 433. contra dispositionem factam protestatur, 434. denuo sese opponit, 450. in Consistorio desuper queritur, 453. Parmæ possessionem accipere molitur, 459. a Cæsareis preeditur, 460. jus suum edita Constitutione defendit, 460. Carolum Infamam Romam venire rogat, 466. Montpeliani Episcopi edictum damnat, 495. Parisii vitam proscribit, 500. Victorem Amadeum Regem a suo Filio captum fuisse reprobatur, 650. dissidium cum Lucernensibus componit, 651. in Coicia Cardinalis delicta inquire jubeat, 651. inhibet, ne a Palatio Vaticano discederet, 562. Jesus Domesticos aliosque complices custodiæ dari præcipit, 652. Indices in hac causa constituit, 653. sententiam in eum latam temperat, 654. Beneventano Archiepiscopatu eum exuit, 655. concordie pacta inter ejus Prædecessorem & Regem Sardinie irritat, 667. & quare? 669. alia pacta proponit, 670. non auditur, 671. contra attentata reclamatur, 672. iudicii actum in Cosciam instrui jubet, 658. ejus bona & redditus apud sequestrum depositum præcipit, 659. Romam reversum in custodia detineri, 661. & sæpius examinari mandat, 662. latam in eum sententiam discutit. 665. complices plecti jubet, 666. controversiam cum Sardinie Rege

Rege componit, 667. Corforum tumultus sedare nititur, 674. dissidium cum Lucensibus tollit, 678. injuriam Oratori Polono illatam reparat, 679. Hispanam immunitatem aufert, 681. Sicarios plecti jubet, 682. Cardinales creat, 696. cum Lusitano Rege reconciliatur, 697. quasnam conditiones reconciliationis init, 698. Bichium in gratiam recipit, 699. Corfinium Seminarium pro Græcis juvenibus erigit, 700. aliud pro Sinensibus & Indis, 700. Capucinos Missionarios Tiletum ablegat, 701. Cophtorum miseriis subvenit, 701. eorum Patriarcham demulcet, 702. Delphino sacratas fascias submittit, 702. Gallicas merces invehi vetat, 703. propterea Avenionense commercium intercluditur, 703. quasdam edit Constitutiones, 720. litem circa vacantem Decanatum S. Collegii dirimit, 721. exemptiones restringit, 722. Conventum S. Sabinæ Magistro Generali subjicit, 723. Divionensem Ecclesiam in Cathedralē evehit, & Lingonensi Episcopo subtrahit, 724. Episcopatum pluralitatem in una Persona restringit, 727.

Colaldo Comes nomine Cæsaris Cardinales in comitiis alloquitur, 264.

Collicola Carolus Cardinalis, ejus obitus & elogium, 354.

Ccc 2

Co=

- Coloniensis* Universitas Parisinæ ob acceptationem Constitutionis gratulatur, 221.
Comaclensis Urbs S. Sedi a Cæsare restituitur, 1.
Comitia Sacra post Benedicti XIII. obitum, 263. Cleri Gallicani, 288.
Comitibus de Bernardus Maria ex Ordine Benedictinorum Cardinalis in Papam nonnullis expetitur, 270. ejus mors et elogium, 345.
Concilium Monasteriense, 395.
Confraternitas de bona morte erigitur, 155.
Congregatio Indicis quosdam libros proicit, 24. 155. librum contra Regiam S. Sedis damnat, 410.
Constitutio Unigenitus, vid. *Sorbona*.
Convulsionistæ vid. *Parisi*.
Copti, magnas pecuniarum suppetias a Papa recipiunt. 701. unacum Patriarcha a schismate recedunt, 701.
Cordona Margaritha Sanctorum Albo inscribitur, 25.
Corradinus Cardinalis in Papam expetitur, 273. oblitit Bentivolius Cardinalis, hunc honorem deprecatur, 274.
Corfinius Laurentius Cardinalis in Papam eligitur, 274. vid. *Clemens XII.* Nepos ejus Purpura honoratur, 361.
Corfi contra Genuenses seditionem movent, 674. Reconciliationis condiciones prescribunt, 675. suos armant, 676. summa

Statum Pontifici offerunt, at repulsam ferunt, 677. cæduntur, 678.

Coscia Nicolaus Cardinalis ob malas artes suspectus, 262. ejus æconomus custodiæ datur, *ibid.* ejus palatium diripitur, 263. Roma excedit, *ibid.* ad comitia venire jubetur, 266. advenit armatus, 267. ejus bona detineri jubentur, 267. in eum inquiritur, 651. Roma excedere prohibetur, 652. ejus domestici custodiæ dantur, alii fuga elabuntur, 653. sententia in eum pronuntiatur, 654. Archiepiscopatum Beneventuum sponte dimittere rogatur, 654. eo publice privatur, 655. se vindicare nititur, 655. Neapolin profugit, 656. ibi minus benigne excipitur, 657. Romam citatur, 658. ejus reditus intercipiuntur, 659. Archiepiscopatu exuitur, 659. se per Advocatum defendit, 663. Romam revertitur, 660. capitur, 661. rigide examinatur, 662. in eum sententia pronuntiatur, 663. ea ipsi prælegitur, 665. ad arcem S. Angeli captus abducitur, 666. ab excommunicatione absolvitur, 666. ejus complices puniuntur, 667.

Courayerus Petrus, ejus libri Romæ damnantur, 20. a suis Superioribus reprehenditur, 126. in Angliam aufugit, 127. ejus dissertatio & apologia a Papa proscríbitor, 127.

Ccc 3

Cozza

Cozza Laurentius Cardinalis ejus merita,
opera, & mors, 137.

Crescembene Joannes Canonicus, ejus opera
& decessus, 32.

Croyfi Carolus Joachimus Montepessulanus
Episcopus contra officium S. Gregorii
VII. instructionem Pastoralem edit, 107.
ad Regem desuper scribit, 107. ejus e-
pistola a Clero Gallicano examinatur,
292. contra illum potestatur, 294. con-
tra hunc Episcopum Clerus apud Regem
perorat, 294. hanc orationem confutat,
305. ejus epistolæ impugnantur, 475.
ejus edictum Romæ proscribitur, 495.

Cusanus Augustinus Cardinalis, ejus vita,
elogium & obitus, 357.

Cybo Camillus a Benedicto XIII. Romana
Purpura decoratur, 147.

D.

Daniel Gabriel Jesuita, ejus opera & obi-
tus, 27.

Decanus S. Collegii Cardinalium, quis sit,
si Decanatus vacat, 366. hæc contro-
versia rursus deceditur, 721.

Desirand Bernardus, ejus fata, 28. ejus
mors & lucubrationes, 33.

Dissidentes, vid. *Poloni*.

Divionensis Ecclesia in Cathedralem ere-
tur, 724. & ob quas causas, 725. ho-
jus Urbis merita, 725. a Lingonensi
Diœcesi separatur, 726. Monachi S. Be-
nigni Canonicos Cathedrales præce-
dunt, 726.

INDEX TOMI LXXIII.

Dixinger Ludovicus Carolus, ejus opera & lucubrationes, 736.

Dolmans Matthæus Ord. FF. Præd. quænam scripserit, & quando obierit, 389.

Doria Sinibaldus nominatur Archiepiscopus Beneventanus, 655. Cardinalis a Clemente XII. creatur, 696.

Dorsanne Antonius, ejus opera & obitus, 33.

E.

Eckard ab Joannes Georgius, insignis Historicus, ejus obitus & epitaphium, 390. ipsius scripta, 392.

Edeffæ Abbatisa apud Cæsarem ob blasphemias a Prædicantibus effusas queritur, 411.

Emigrantes rustici Salisburgenses, in suum Archiepiscopum rebellionem concitant, 543. se Lutheranos dicunt, 543. compescuntur, 544. aut sectam aut solum vertere jubentur, 544. multi convertuntur, 544. a vicinis Lutheranis corumpuntur in fide, 545. in fide Catholica æque ac in sua secta rudes, 546. Missionarios contemnunt, 547. poenis coercentur, 547. non pauci ad saniora reducuntur, 548. se Catholicos fingunt, 549. 550. Ecclesiæ præcepta non observare deprehenduntur, 551. multis ad Divinum Officium compelluntur, 551. se Lutheranos esse jactitant, 552. clam ad Protestantes Ratisbonam confugiunt,

Ccc 4

552.

552. falsa exponunt, 552. pro iis Pro-
 testantes apud Salisburgensem Archi-
 episcopum & Legatum deprecantur, 552.
 eorum falsitas detegitur, 553. libri he-
 retici eis auferuntur, 554. a veris Ca-
 tholicis discernuntur, 555. denuo quor-
 dam Ratisbonam ablegant, 556. nec
 dacia exponunt, 556. promissis exte-
 rum suppitiis ad rebellionem animan-
 tur, 557. insultant suo Principi, 557.
 minas in Catholicos intorquent, 558.
 gravamina fingunt, 559. in ea tamen
 inquiritur, 559. exonerantur, 559. eis
 privatum sectæ exercitium promittitur,
 si quieti & obedientes fuerint, 559. id
 promittunt, 560. fidem frangunt, 561.
 denuo a tumultibus abstinere monentur,
 561. gravamina prætenfa tolluntur, 561.
 generalem conjurationem in Principem
 & Catholicos faciunt, 563. in Archie-
 piscopum, Parochos & Catholicos cor-
 vitia & minas jaciunt, 564. eorum cri-
 mina testibus comprobantur, 565. &
 typis vulgantur, 565. ab ipso Cæsare
 ad obsequium admonentur, 565. a Ra-
 tisbonensibus ad defectionem sollicitan-
 tur, 567. quosdam ad Cæsarem ab-
 gant, 569. Lincii capiuntur, 569. Sa-
 lisburgum reducuntur, 569. novos re-
 multus concitant, 570. a Protestantibus
 proteguntur, 570. Archiepiscopi ratio-
 nes refellere moliuntur, 572. testimo-
 nia

nia de eorum seditiosis tumultibus enervare student, 575. emigrandi terminum ab Archiepiscopo obtinent, 577. ejus decretum, 578. prolongatur terminus, 585. a Protestantibus Ratisbonæ proteguntur, 586. primi Emigrantes Kauffburum adveniunt, 587. tumultuantur in Ministrum viæ comitem, 588. ubique distribuuntur, 588. eorum bona restitui petunt & obtinent, 589. Augustam veniunt, 590. Catholicus Senatus tantam multitudinem in Urbem recipere tergiversatur, 590. permittit tamen, ut extra Urbem morentur, 591. & alternis vicibus aliqui pro audiendis Concionibus admittantur, 591. Senatus Acatholicus inconsulto Catholico omnes in Urbem invehit, 592. queruntur Catholici de violata Regiminis paritate, 593. ad quædam quæsitæ sibi responderi petunt, 593. Acatholicus Senatus responsum differt, 593. minatur Catholicus, 593. Urbis portas claudi jubet, 595. Acatholicus factam admissionem comprobatur, 595. ad quæsitæ respondet, 596. Catholicus Civitatis portas aperiri jubet, 597. Acatholicus plures in Urbem admittit, 597. Catholici trecentos admitti concedunt, 798. alios Acatholici contra suam declarationem cum armatis abducunt, & in loco, ubi Augustanæ Confessionis exercitium non viget, Con-

ciones habent, 599. se Lutheranos dici queruntur, 600. eis respondetur, 600. contra eos queritur etiam apud Imperatorem Episcopus Augustanus, 600. Acatholicus Senatus de Catholico queritur ob violatam Regiminis paritatem, 601. pro Emigrantibus apud Archiepiscopum deprecatur Rex Borussiae, 602. Catholicus Magistratus de violato jure suo queritur, 602. remedium asseri supplicat, 603. queritur apud Cæsarem de falso imputatis, 604. uterque Senatus de hac re sermones invidiosos haberi prohibet, 606. Acatholicus publicis typis Catholicum insimulat, 606. Acatholici accusationes Catholicus diluit, 606. Catholicus Duumvir vindicatur, 610. cur portas claudi jusserit? 615. Salisburgensis Legatus Saxonis imputationes refellit, 617. falsæ accusationes confutantur, 625. Emigrantes a Principibus Acatholicis proteguntur, 633. minantur Principes repressalia in Catholicos, 635. hanc calamitatem amoliri nititur Archiepiscopus, 634. rogatur captivos liberare, 635. 639. omnia, quæ petierunt rebelles, eis concedit, 636. adhuc Acatholici queruntur, 637. Cæsar repressalia impedire nititur, 639. Acatholici contra Archiepiscopum apud Cæsarem queruntur, 640. Succiae Rex pro illis apud Cæsarem intercedit, 640.

640. horum rebellium crimina Archiepiscopus per testes & juramenta comprobare, & publicis typis vulgari curat, 645.

Engelbrecht Joannes, ejus mors & opera, 186.

Episcopatus plures uni Personæ concedi prohibentur, 727.

Ernestus Osnabrugensis Pseudo - Episcopus moritur, 15. succedit Coloniensis Archiepiscopus, *ibid.*

Erthal Carolus Fridericus, moritur relictis quatuor Filiis, 319. hi in Religione Catholica educantur, 319. eos repetit Dorothea de Schaumburg, 319. nominantur Deputati Cæsarei, 320. Filii libere Catholicam Religionem profitentur, 321.

Espenceus vid. *Van - Espen.*

Exemptiones restringuntur a Papa, 722.

Ezdorffius Laurentius Præco Lutheranus ob convitia in Calvinistas plectitur, 413.

F.

Fabritius Joannes moritur, quænam scripserit, 185.

Facultas Theologica Parisiensis, vid. *Sorbona.*

Falconerius Cardinalis in Papam a quibusdam expetitur, 272.

Federspiell Ulricus Curiensis Episcopus moritur, 13. controversia ob ejus successorem, 14.

Fer-

- Ferrari* Carolus Vincentius Ord. FF. Praed.
a Benedicto XIII. Cardinalium Senatu
accensetur, 147.
- Fidelis* a Simaringa Ord. Capucinatorum
Benedicto XIII. Beatis Martyribus ad-
scribitur, 133.
- Firao* Josephus a Clemente XII. Cardia-
lium Collegio adscribitur, 696.
- Firmian* de Leopoldus, vide *Salisburgensis*
Emigrantes.
- Fischlin* Ludovicus, ejus lucubrationes &
decessus, 185.
- Fleuryus* Cardinalis, a Marocanis litera
accipit de redimendis captivis, 11. Par-
lamenta contra Officium Gregorii VII.
reclamantia reprimit, 105. 111. 112.
121. in Novellarum Ecclesiasticarum
Auctores inquiri jubet, 468. contra eos
declamat, 469. in locum typi inquitur,
390. exteras peregrinationes prohibet,
703.
- Fraguier* Claudius, ejus opera & mors,
164.
- Franciscus* Georgius Trevirensis Archiepi-
scopus, vide *Wormatiensis*.
- Franck* Michael, ejus opera & obitus, 33.
- Friedericus* Borussiae Rex quemdam Praedi-
cantem convitiatorem castigari petit,
414. vid. *Prussiae Rex* pro Emigrantibus
deprecatur, 602. repressalia adhibet
602. 634.

Fris

INDEX TOMI LXXIII.

Fridericus IV. Daniæ Rex moritur, 380.

Succedit Christianus VI. ejus Filius, *ib.*

Fridericus Sueciæ Rex pro Emigrantibus apud Cæsarem deprecatur, 640.

Frommann Joannes Andreas, ejus mors & scripta, 396.

Funck Joannes moritur, quænam scripserit, 186.

G.

Galli, Episcoporum nonnulli graves motus contra Officium S. Gregorii VII. concitant, 105. sacrata sua jura coram Rege defendunt, 474. Silentium a Rege imponitur, 477. queruntur desuper, 478. a Rege defenduntur, 478. pro suæ jurisdictionis defensione a Rege quædam postulant, 484. a Parliamentis vexantur, 485.

Gandolphus Maximilianus Salisburgensis Archiepiscopus Missionarios pro conversione suorum agrestium emittit, 550.

Gebhard Henricus moritur, quænam scripserit, 186.

Genevensis Calvinistæ, contra injuriosa eorum scripta queritur Rex Franciæ, 95.

Gentili Antonius Xaverius a Clemente XII. Cardinalium Collegio accensetur, 696.

Genevenses, seditione a Corsis mota affliguntur, 674. oblatas condiciones respiciunt, 675. Legatos in Corsicam decernunt, 676. bellum in eos parant, 677. a Cæsare armorum suppetias obtinent, 678.

Götze

- Götze Georgius*, ejus opera & mors, 35.
Grammlichius Joannes, ejus opera & obitus, 35.
Graveson Amatus Hyacinthus Ord. PP. Prædicatorum Scriptor insignis, ejus mors, opera & vindiciæ contra Thevoltiensis, 386. 387.
Græci juvenes in Seminario instituantur 700.
Gregorius VII. Papa, motus contra ejus Lectiones excitantur, 103. & seqq.
Grimaldus Hieronymus a Clemente XII. Romana Purpura decoratur, 361.
Guadagni Joannes Antonius ex Ordine Carmelitarum Discalceatorum a Papa Cardinalis & Vicarius Generalis creatur, 696.
Gundling Nicolaus, ejus lucubrationes & fata, 186.
Gundling Paulus Jacobus, de ejus morte & lucubrationibus, 735.
Gustavus Samuel Dux Bipontinus sine prole mascula decedit, 716. lis de ejus lucubratione inter Electorem Palatinum, & Ducem Birckenfeldensem, 716. utriusque fundamenta, 717.

H.

Hahn Simon, ejus obitus & opera, 185.
Halberstattenses Catholici ob Salisburgenses Emigrantes vexantur, 634. ad ipsum Archiepiscopum supplices recurrunt, 634. ab eo responsum accipiunt, 635. Hamm

Hamerslebenſe Monasterium ſuis bonis reſtituitur, 367. ad ineundam transactio- nem ſui Generalis conſenſum obtinet, 369. ea Viennæ confirmatur, 370.

Harduinus Joannes Jeſuita, plurima ſcripſit, 165. exoticas tuetur opiniones, 165. a pluribus impugnatur, 166. Quirini Car- dinalis judicium de eo, 170. ſuas ſen- tentias revocare jubetur, 173. revocat, 175. controverſiæ contra ejus edita Concilia, 176. moritur, 177. ejus epi- taphium, 178.

Harrach Comes Neapolitanus Pro - Rex Coſciam Cardinalem recipere renuit, 263. Sicarios e Templo abſtrahi jubet, 681. propterea cum Archiepiſcopo Be- neventano colliditur, 682.

Haſe Theodorus, ejus ſcripta & mors, 376.

Heidelbergens Calvinistæ vid. *Huet*.

Hellmundus Wezlarienſis Pietiſta, ejus er- rores, 403.

Henrietta Parmenſis Ducis Vidua uterum ſe gerere dicit, 458.

Herbipolenſis Episcopuſ, vide *Chriſtophoruſ*.

Hilſcher Pauluſ, ejus ſcripta & obituſ, 397.

Holzapfel Joanneſ Jacobuſ de, Auguſta- nuſ Duumvir, ſuum providum conſilium de non admittendis in Urbem Emigran- tibuſ, 590. vid. *Emigranteſ*. Lutheranos vocari *Evangelicoſ* non patitur, 600.

Holzhalb David, ejus opera & obituſ, 736.

Hono-

Honoratus a S. Maria Carmelita Excalceatus Criticorum Princeps, 180. præclara eius scripta, 181. moritur, 184.

Houdry Vincentius Jes. ejus opera & vitæ, 179.

Huebner Joannes, moritur, quænam posteris scripta reliquerit, 738.

Hungaria, Protestantes ibi in favorem suæ sectæ aliqua obtinent, 707. Episcopi reclamant, & concessa restringi petunt, 713.

Huet Adamus Jesuita, contra ejus allegationes reclamant Heidelbergenses Calvinistæ, 93. eum castigari petunt, 95.

Hutten, vid. *Christophorus*.

Jansenistæ quemdam librum Cardinali du Bois falso adscribunt, 409. Catholicis injuriosi, 415. varios libros perniciosos spargunt, 466. alium Romæ damnatum edunt, 470.

Jerusalem seu Terra sancta, pro ejus necessitatibus Præsules eleemosynas fieri commendent, 726.

Jesuitæ dimissos alere non tenentur, 18.

Immunitas Ecclesiastica restringitur, 367.

Imperialis Cardinalis in Papam expetitur, 268. a Bentivolio Cardinale excluditur, 268. 270.

Innocentius XIII. contra dispositionem statam de successione in Parmensem & Placentinum Ducatus protestatur, 437.

INDEX TOMI LXXIII.

Inquisitionis Tribunal in Lusitania reformatur, 136.

Joannes a S. Michaelis Carmelita Discalceatus, ejus opera & obitus, 394.

Joannes Nepomucenus, ejus miracula approbantur, 25. dubia de miraculis solvuntur, 133. a Benedicto XIII. Sanctis Martyribus adscribitur, 135. officium de eo conceditur, 156.

Joannes V. Rex Lusitanæ tribunal Inquisitionis reformat, 136. ejus dissidia cum Papa ob Bichium Nuntium componuntur, 697. condiciones hujus reconciliationis, 699.

Joch Joannes Georgius, ejus scripta & decessus, 735.

Josephus Carolus Princeps hæreditarius Solisbacensis moritur, 162.

Jurisdicctio Episcoporum in Monachos delinquentes, 151.

K.

Kauffburensis Magistratus A catholicus civem ad fidem Catholicam conversum vexat, 683. causa discutitur, 685. a Cæsare Magistratus reprehenditur, 687.

Krauschner Joannes Henricus, quænam scripta posteris reliquerit, & quando obierit, 398.

Kriegk Georgius, ejus obitus & scripta, 398.

Kühnborg Comes, Ferdinandus Archiepiscopus Pragensis moritur, 719. Ejus Successor, 720.

Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Ddd Lam-

L.

- Lampe* Fridericus, quænam scripserit, & quando obierit? 186.
- Laubrißel* Ignatius Jes. ejus opera & obitus, 388.
- Lavour* Guilielmus moritur, ejus lucubrationes, 388.
- Lenfant* Jacobus, ejus opera & decessus, 34.
- Leopoldus* Josephus Lotharingiæ Dux moritur, 161.
- Lintrupp* Severinus, ejus mors & lucubrationes posteris relictæ, 736.
- Lotharingus* Franciscus Bajocensis Episcopus a Constitutione appellat, 14. ejus epistolæ, 14.
- Lubomirskius* Poloniæ Princeps moritur, 16. ejus elogium, *ibid.*
- Lucensis* Respublica alienigenam Archiepiscopum non recipit, 678. propterea cum Papa colliditur, 679. reconciliatur, 679.
- Lucernenses* suum edictum revocant, 651. cum Papa reconciliati Nuntium Apostolicum acceptant, 651.
- Ludovicus XIV.* Galliarum Rex Refractarios Sorbonæ Doctores castigat, 46. a Sorbona acceptionem Constitutionis maturari præcipit, 63. contra injuriosa Genevensium scripta queritur, 95. Paramenti ausus contra Officium S. Gregorii VII. reprimit, 121. ab Archiepiscopo Parisiensi contra refractarios interpellatur, 241. solemni edicto Pontificia de-

decreta & præcipue Constitutionem *Unigenitus* ab omnibus ubique recipi præcipit, 242. ipse pro tribunali sedet, 248. suum edictum ad acta Parlamenti referri postulat, 249. renitentes increpat, 251. Quesnelistis Collegium S. Barbaræ eripit, 252. Calvinistarum libros comburi jubet, 287. Cleri querelas contra Montpessulanum Episcopum excipit, 294. Nemaufensis Episcopi orationem perbenigne audit, 299. Parlamenti ausus reprimat, 306. in eventualem successionem Parmæ consentit, 450. causam quadraginta Advocatorum ad se evocat, 471. Parlamentum suum objurat, 472. ob tumultus metum Episcopis Instructiones Pastorales edere prohibet, 477. Episcopis jurisdictionem in Sacra asserit, 482. Episcoporum postulatis annuit, 484. reprimat Parlamenti usurpationem circa Sacra, 487. ad Regni Episcopos circa hos motus perscribit, 440. Appellantes pro rebellibus habet, 492. quosdam exilio mulctat, 493. Parlamenti edictum annullat, 494. Parlamento alloqui copiam denegat, 501. in falsa Parisii miracula inquirei jubet, 507. fraus detegitur, 507. Sacratas facias pro recens nato Delphino recipit, 702. Avenionem cingi jubet, 702. Ecclesiam Divionensem in Cathedralem evehi, & a Lingonensis Episcopi jurisdictione

ditione separari petit, 724. ob quas
causas? 725.

Lutherani, infantes ex integro non nati
non baptizant, vid. *Baptismus*, eorum
motus ob Aufsessii & Erthali filios in
Religione Catholica educatos, 310. 311.
scommata in Catholicos effundunt, 410.
aliquis Præco etiam in Calvinistas tu-
multuatur, 413. eorum inhumanitas,
545. eorum Prædicantes ex Austria
ditione expelluntur, 546. quam tole-
rantes sint, 689.

M.

Maffæus Bartholomæus a Clemente XII.
Romana Purpura honestatur, 361. con-
tra eventualement dispositionem de Parmæ
successione ab Innocentio XIII. protestari
jubetur, 433.

Maria Anna Sabaudix Regina moritur,
16.

Matrimonium dissolvitur ob defectum con-
sensus, 17.

Maroci Imperator de liberandis captivis
Christianis agit, 4. ad Galliarum Re-
gem perscribit, 8.

Maurocordatus Walachix Princeps mori-
tur, 381. ejus scripta, 385.

Melitenfis Insula, Turcæ eidem insidian-
tur, 382. mancipia reddi postulant, 383.
supremi Magistri responsum, 384.

Müller Joannes, ejus opera & decessus,
737.

Mont-

INDEX TOMI LXXIII.

Montgeronus Carre Parlamenti Senator se ad Parisii tumultum ad sanctiorem vitam incitatum mentitur, 515. ejus miracula defendit, 516. librum suum Regi offert, 517. comprehendi jubetur, 518. Sacramentorum usu privatur, 518. ejus exemplaria supprimuntur, 519.

Motte Hudat Antonius, ejus scripta & obitus, 733.

N.

Nemausensis Episcopus coram Rege contra Appellantes perorat, 299.

Noaillius Ludovicus Cardinalis Archiepiscopus Parisiensis omnes Franciæ Episcopos ad pacem & subjectionem hortatur, 36. Apoplexia tangitur, 36. moritur, 37. ejus virtutes dilaudentur, 37. Carolus Vintimiglia succedit, 39.

Novellæ Ecclesiasticæ a Quesnellistis propugnantur, 468. a Senatu Regio damnantur, 468.

O.

Octavius Farnesius Parmam & Placentiam a Paulo III. obtinet, 425. bellum movet in Papam & Cæsarem, 426.

Oddus Jacobus Præsul ad accipiendam possessionem a Papa Parmam mittitur, 459.

Ottinganus Princeps, vide *Albertus*.

P.

Pamphilius Benedictus Cardinalis, ejus obitus & elogium, 340.

Parisus Franciscus Diaconus Jansenista, ejus vita a Papa damnatur, 500. 501. 511. ejus hypocrisis, 504. puella per ejus intercessionem sanata fingitur, 505. ad ejus tumulum miracula patrari comminiscuntur Quesnellistæ, 505. detegitur fraus, 506. Parisii vitam divulgant, 508. ad ejus sepulcrum Appellantes currunt, 510. varias convulsiones fingunt, 510. inter ipsos Jansenistas schisma oritur, 511. varium de his convulsionibus judicium, 512. ipsi Protestantes hæc miracula impugnant, 513. Montgeronus & alii ea propugnant, 515. Benedicti XIV. judicium de his prodigiis, 519.

Parlamenta Gallica contra Officium S. Gregorii VII. reclamant, 105. reprimuntur a Fleuryo Cardinale, *ibid.* Parisiense Pontificis literas impugnat, 111. propterea a Fleuryo Cardinale reprehenditur, 111. Officium & Papæ decreta proscribit, 120. quorundam Sorbonæ Doctorum appellationem recipit, 240. contra Regis edictum de acceptanda Constitutione reclamatur, 247. a Rege increpatur, 251. Cleri Gallicani postulatis obstitit, 305. ejus postulata a Rege rej-

reji-
ciuntur, 306. Embrodunensis Ar-
chiepiscopi Instructionem Pastoralem
supprimit, 310. Quesnellianum librum
damnat, 468. sese rebus Ecclesiasticis
inferere, a Rege prohibetur, 471. que-
ritur desuper, 471. a Rege objurgatur,
472. Episcopi Aptensis epistolam sup-
primit, 476. cognitio rerum Ecclesia-
sticarum ei a Regibus Franciæ denega-
tur, 479. Aurelianense & Burdigalense
Parlamenta Episcopos ob denegata Sa-
cramenta vexant, 485. a Regio Senatu
compescuntur, 486. Parisiense contra
jurisdictionem Episcopalem edictum pro-
mulgat, 493. a Rege annullatur, 494.
contra Papæ Constitutionem reclamatur,
500. ne Bullas Roma acciperent, Epi-
scopis prohibet, 500. Regis literas ape-
rire recusat, 501. a Regis colloquio ex-
cluditur, 501. conventum habere pro-
hibetur, 502. habet tamen, 503. ei Re-
gis indignatio intentatur, 504.

Parma, controversia ob successionem in
hunc Ducatum, 424. an sit feudum
S. Sedis vel Imperii? 425. contra di-
spositionem eventualem reclamatur, 432.

Parochi Parisienses sese suo Archiepiscopo
opponunt, 41.

Passaviensis Ecclesia in obtenta exemptione
firmatur, 284.

Passioneus Dominicus Lucernensis Nuntius
Apostolicus Lucernam revertitur, 651.

D d d 4

inde

- inde Nuntius Viennam decernitur, 651.
- Peregrinationes sacræ*, quomodo in Gallis prohibentur, 703.
- Petitdier* Matthæus Abbas Benedictinus Pontificiæ authoritatis vindex, 26. ejus opera & obitus, 26.
- Petrus II.* Moscoviæ Imperator circa Monasteria disponit, 373 Religionum libertatem concedit, *ibid.*
- Petrus* Alexiowiz Russiæ Imperator ante nuptias moritur, 379e Succedit Anna Curlandiæ Ducis fidua, 380.
- Philippus V.* Hispaniæ Rex, quodam privilegio a Papa exuitur, 681.
- Pietistæ* Prædicantes in Silesia & alibi, 399. in eos inquitur, 400. eorum errores, 401. unde dignoscantur, 402. Tubingensium deliria, 402. edicta & pœnæ in eos statuuntur, 404. a Cæsare proscribuntur, 405. novi tumultus excitantur ab eis. 407.
- Pipia* Augustinus Ord. FF. Prædicatorum Cardinalis, ejus obitus & elogium, 335.
- Placentia*, controversia/ob successionem in hunc Ducatum, 424.
- Poloni* edictum contra immunitatem Ecclesiasticam promulgant, 21. lis inde orta, 22. edictum a Papa annullatur, 22. Dissidentibus Primas Regni favere videtur, 370. Oratoris famulus a Romanis Apparitoribus capitur, 679. ob illa.

illatam injuriam Romam excedere parat, 680. placatur, 681. pro reis deprecatur, 681. Dissidentes sua gravamina exponunt, 704. exterorum Principum patrociniū implorant, 705. quænam eorum postulata? 705.

Ponceo Michael Andegavenſis Episcopus moritur, 382.

Pontas Joannes ejus opera & obitus, 33.

Portia Cardinalis in Papam expetitur, 272. obſiſtit Cienfuegos Cardinalis, 272.

Porſt Joannes moritur, quænam ſcripſerit, 35.

Prado de Joannes Beatorum ſaſtis adſcribitur, 25.

Pragenſis Univerſitas Pariſinæ ob acceptam Conſtitutionem *Unigenitus* gratulatur, 226. Archiepiſcopus moritur, 719.

Proteſtantes in Hungaria, eorum querelæ 706. quænam a Cæſare obtinuerint, 707.

Pruſſiæ Rex Monafterio Hamerslebiensī ablata reſtituit, ſub quibus conditionibus, 367. Legati ſui conjux ob irreverentiam S. Viatico exhibitam Viennæ inſultatur, 371. vid. *Fridericus*.

Puccellus Abbas Regi inſultat, 502.

Q.

Quæſneliſtæ infamem librum edunt Romæ proſcriptum, 470. vid. *Janſeniſtæ* falſa miracula conſingunt, 405. vid. *Pariſius*.

Ddd 5

Quiri.

Quirinus Angelus Cardinalis, ejus judicium de Harduino, 170. Benedicti XIII. encomium ab eo pronuntiatum, 261.

R.

Rabener Justus, ejus obitus & lucubrationes, 378.

Ratisbonæ, Lutherani a Cæsare moneantur, ne Salisburgenses rusticos ad defectionem sollicitarent, 567. in suis ad Cæsarem literis de molestiis & Salisburgensium vexationibus queruntur, 570.

Religiosi de redemptione Captivorum cum Marrocano Rege agunt, 4. decipiuntur ab ejus Ministris, 6. Regis Filius opem pollicetur, 7. cantum Gregorianum assumere jubentur, 20. Scholarum piarum altiores etiam scientias docere permittuntur, 365. etiam Nobilibus, 723.

Romignus Facultatis Parisinæ Syndicus Doctores ad obedientiam hortatur, 46. ad acceptandam Constitutionem *Unigenitus* Facultatem admonet, 48. 50. refragantur quidam Doctores, 55. relationem a Deputatis factam prælegit, 59. Constitutionis acceptationem strenue promovet, 88. factam acceptationem ubique publicam fieri urget, 189. Tournelium deprædicat, 191. ob retardatas Appellantium literas se excusat, 194. refractarios excludi petit, 196.

Rogue

INDEX TOMI LXXIII.

Rogue la Daniel, ejus opera & obitus, 733.
Rost Baro. Josephus Curiensis Episcopus,
 contra eum protestantur Rhæti, 13. lis
 componitur, 14.

Ruspulus Bartholomæus a Clemente XII.
 Romana Purpura honoratur, 361.

S.

Sacramenta indignis denegantur, 485. mo-
 tus a Parlamentis propterea concitan-
 tur, 486.

Salerno Joannes Baptista Cardinalis, ejus
 obitus & elogium, 141.

Salisburgensis Archiepiscopus de exemptio-
 ne Passaviensis Episcopatus apud Papam
 queritur, sed frustra, 284.

Salviatus Cardinalis in Papam expetitur,
 271. quoddam vaticinium suffragari vi-
 detur, 271.

Santinius Vincentius apud Polonos Nun-
 tius Apostolicus moritur, 382.

Sardinia Rex, vid. *Carolus Emanuel*.

Saurin Jacobus Calvinista, ejus opera &
 decessus, 396.

Schmid Joannes, quænam scripserit, &
 quando obierit, 137.

Schmitius Præco ob sua convitia a Cæsare
 castigatur, 411.

Schönborn Fridericus Carolus Comes Bam-
 bergensis Coadjutor succedit in Herbi-
 polensi Ecclesia, 159.

Schön-

- Schönborn* Lotharius Comes Elector Moguntinus & Archiepiscopus moritur, 159. ejus elogium, 159. succedit Franciscus Ludovicus Comes Palatinus, 161.
- Selleri* Gregorius Cardinalis Ord. FF. Præd. ejus merita, & obitus, 144.
- Sicula* Monarchia, litem inde ortam Benedictus XIII. componit, 19.
- Simmonettus* Apostolicus Regni Neapolitani Nuntius Cosciam in jus vocare jubetur, 658.
- Sinenses*, pro eorum juvenibus Collegium instituitur, 700.
- Sitticus* Marcus Salisburgensis Archiepiscopus Lutheranos subditos ad fidem revocare nititur, 547. plures ad saniora reducit, 548. libros eis eripi jubet, 549.
- Sophia* Elisabetha Solisbacensis Ducissa moritur, 16.
- Sorbona*, refractarios illius Doctores Franciæ Rex excludi jubet, 46. ad obedientiam a Syndico admonentur, 48. ad recipiendam Constitutionem *Unigenitus* incitantur, 50. nominantur Deputati, qui examinent, an hæc Constitutio Anno 1714. fuerit unanimi voce recepta, 55. alii Doctores reclamant, 56. Deputati totam rei gestæ seriem exponunt, 58. continuatur relatio, 71. Sorbonæ sententia de auctoritate Pontificis, 82. solemni decreto Constitutionem recipit, 88. refractarios a suo gremio excludit, 91. decre-

INDEX TOMI LXXIII.

decretum Facultatis Anni 1714. esse legitimum pronuntiat, 187. refractarium Doctorem excludit, 188. suam acceptationem publicam fieri postulat, 189. opposcentes Magistros jure Facultatis excidisse declarat, 201. plures Sorbonæ Doctores resipiscunt, 204. ceteris diffidentibus terminum præfigit, 206. suæ acceptationis instrumentum publici juris facit, 207. 209. mentem suam publice declarat, 210. datis literis de sua acceptatione certiores reddit plures Academias & præcipue Coloniensem & Pragensem, 213. ab utraque gratulatorias literas recipit, 221. 226. aliqui Doctores contra appellant, 240. Sorbonæ judicium de Vampyris, 533.

Spener Jacobus, ejus opera & decessus, 396.
Strimesius Samuel, quænam scripserit, & quando obierit, 397.

T.

Tertiariæ Carmelitanæ Generali suo subjiciuntur, 21.

Texier Le Franciscus ex Congreg. S. Mauri Benedictinus, ejus lucubrationes & obitus, 734.

Theresiæ S. Transverberatio, ejus festum ad altiorem ritum elevatur, 23. ad omnes ditiones Austriacas extenditur, 727.

Theresia Sobieskya Electoris Bavari Conjux Venetiis moritur, 378. Monachium cadaver transfertur.

Tho-

Thomafius Christianus, ejus opera & obitus, 34. 379.

Thomas Emanuel Sabaudiae Dux moritur, 162.

Tiberga Ludovicus, ejus mors & lucubrationes, 394.

Tournelii Honoratus Constitutionem Unigenitus; a Sorbona recipi adlaborat, 55. Relationem rei gestae componit, 58. ob vitium oculorum eam praelegere impeditur, 58. moritur, 179. quænam ediderit, *ibid.* in publicis Sorbonæ comitiis deprædicatur, 191.

Treuva Simon Michael Quesnelista, ejus opera & obitus, 388.

Turcae Melitenfi Insulæ insidiantur, 383. mancipia sibi tradi postulant, 384. repulsam ferunt, *ibid.*

U.

Vampyri, dantur ejusmodi generis homines, 524. in Polonia & Russia erant primi, 526. & novissime in Hungaria & Sclavonia, 527. variae de iis Historiæ, 527. 530. in rei veritatem inquiritur, 528. Sorbonæ judicium, 533. unde proveniant hi effectus? 538. Benedicti XIV. P. judicium de iis, 540.

Van-Espen ejus fata, 27. illius opera, 28. ejus mors, 32.

Victor Amadeus II. Sardiniae Rex circa Clericorum bona disponit, 372. novam Conjugem ducit, 374. Regnum abdicat, 375. ejus Filius in Regem proclamatur, 376. sceptrum resumendi desiderio incitatur, 647. cum suo Filio colliditur, 648. a suo Filio Ripalium abducitur, 649.

Viennenses cultum S. Eucharistiæ debitum contra A catholicos vindicant, 371.

Viii.

INDEX TOMI LXXIII.

Vincentius a Paulo Congr. Missionum Fundator, a Benedicto XIII. Beatis adscribitur, 135.

Villarevel Emanuel, ejus obitus & opera, 735.

Vintimiglia Carolus Comes de Luc Aquensis Archiepiscopus eligitur, 39. suos Diæcesanos ad acceptandam Constitutionem *Unigenitus* hortatur, 39. Clerum reformat, *ibid.* Cathedrales Canonicos ad obedientiam reducit, 40. quidam Parochi sese ei opponunt, 41. eos ad saniora reducere nititur, 43. Pastoralem edit epistolam, 44. quidam refractarii Doctores suam oppositionem ei insinuant, 240. queritur desuper apud Regem, 241. auditur benevole a Rege, 241. Antissiodorensis Episcopi audaciam redarguere rogatur, 291. Advocatorum libellum impugnat, 476. in falsa Parisii miracula inquit, 506. damnat sparsos libellos de his miraculis, 506. fraus detegitur, 507.

Voeux Parisii miracula impugnat, 513. a Maupassio refellitur, 515.

Voti commutatio, 150.

W.

Wagenseil Kaufburanus civis ad fidem Catholicam revertitur, 683. propterea a Lutheranis vexatur, 684. a Cæsare protegatur, 684.

Waldenses a novo Sardiniae Rege vel sectam vel solum mutare jubentur, 377. Principum potentiam implorant, *ibid.*

Wernsdorf Gottlieb, quænam scripserit & quando obierit, 186.

Wolckenstein Comes Antonius Tridentinus Episcopus moritur, 381.

Wolff Abraham, ejus opera & decessus, 787.

Wolfgangus Theodoricus Salisburgensis Archiepiscopus rusticos rebelles compescit, 544.

Wormatienses Lutherani litem circa S. Viatici circumgestionem instaurant, 378. eorum querelæ, 738. Corporis Evangelicorum opem implorant, 739. ad Cæsarem suas querelas perscribunt, 740. quænam exposuerint? 741. Cleri Wormatiensis rationes, 742. 743. iteratæ Lutheranorum

INDEX TOMI LXXIII

theranorum preces ad Cæsarem, 744. apolo-
giam edunt, 746. in sui favorem decretum ex-
torquent, 751. reclamation Episcopus & Elector
Trevirensis, 751. ejus querulundi rationes, 753.
ejus Antipalladium, 753. ejus Synoplin edi-
curat, 755.

Z.

Zillenbergo Baro de, Salisburgensis Legatus acce-
siones suo Principi & Archiepiscopo im-
petat diluit, 552. 619.

Zondadarii Cardinalis in Papam expetitur, 279.

ERRATA Sic corrige.

Pag. 2.	audi	landi
36	faterna	fraterna
40	hanc	hunc
122	Ordines	Ordinum
123	ullo	ulla
124	Steenhoven	Barchman
158	constitutus	constituturus
172	San-Germanensis	San - Germanensis
237	nata	nacla
322	an	acu
355	magnæ	magna
515	præcesserit	processerit
539	Melancoliam	Melancoliam
- -	tetbras	tetras
584	securitati	securitatis
624	præsertim	præsertim

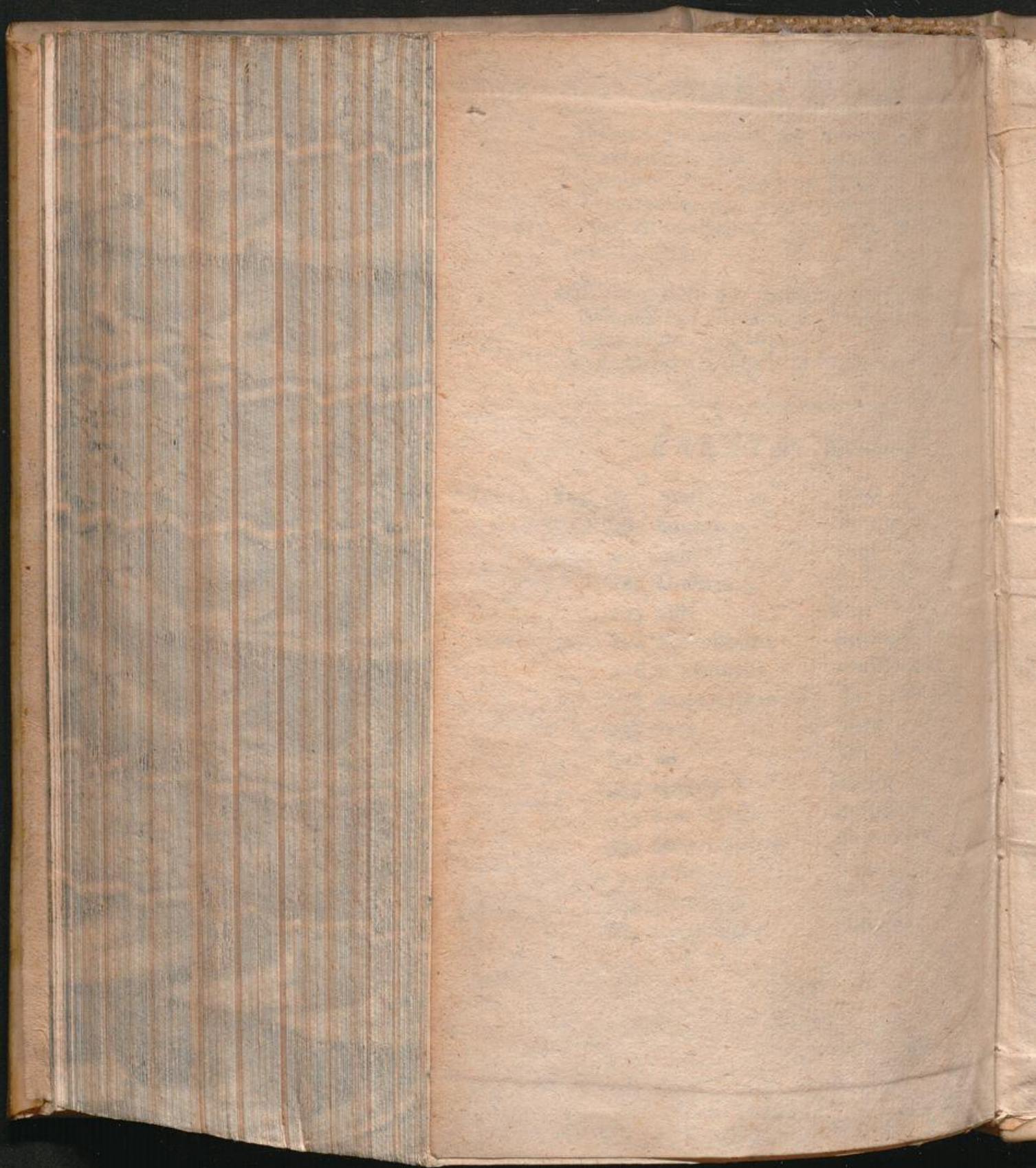
apolo-
um ex-
Blefor
es, 758
lin 40

s accu-
impu-

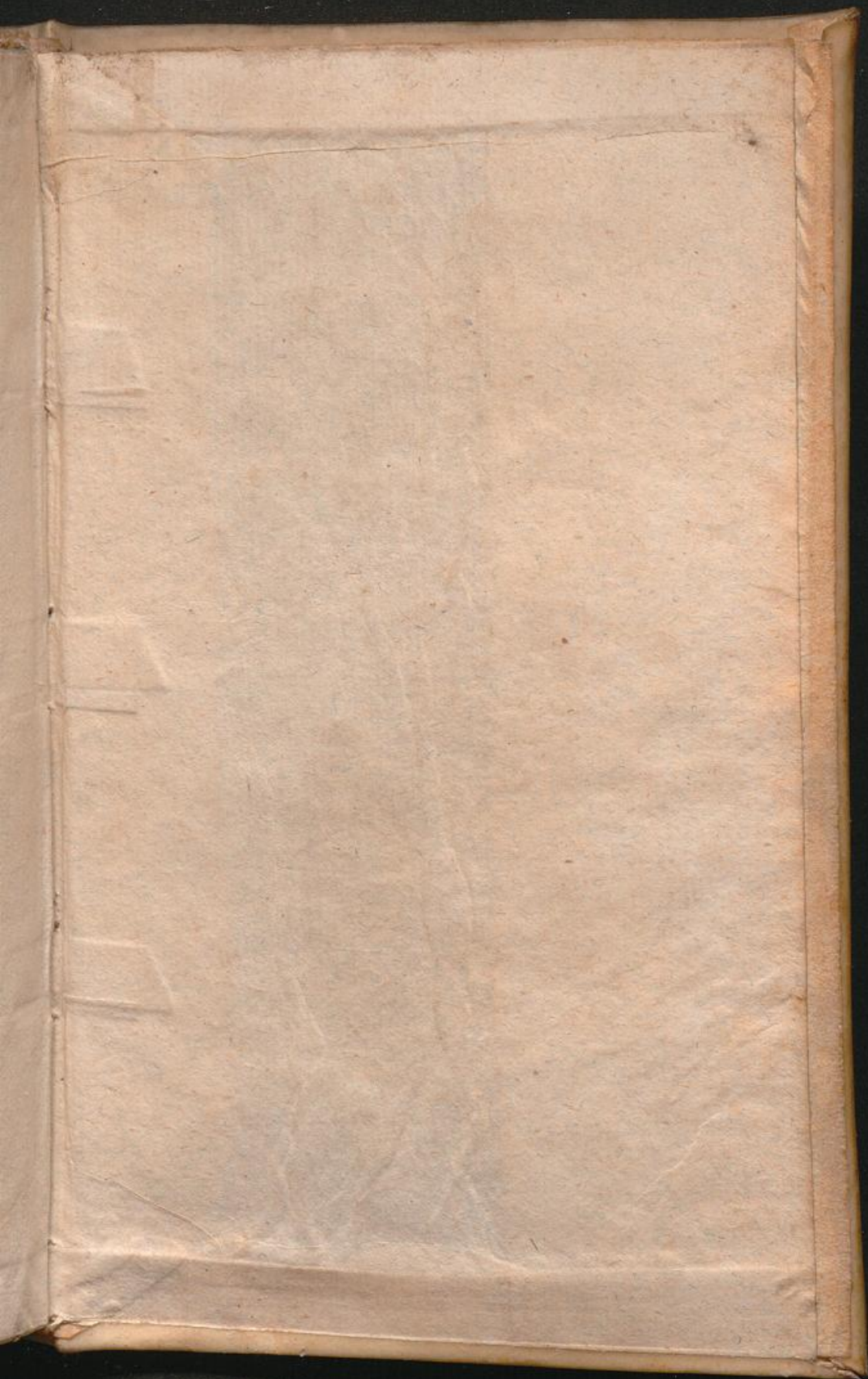
r. 270

mentes

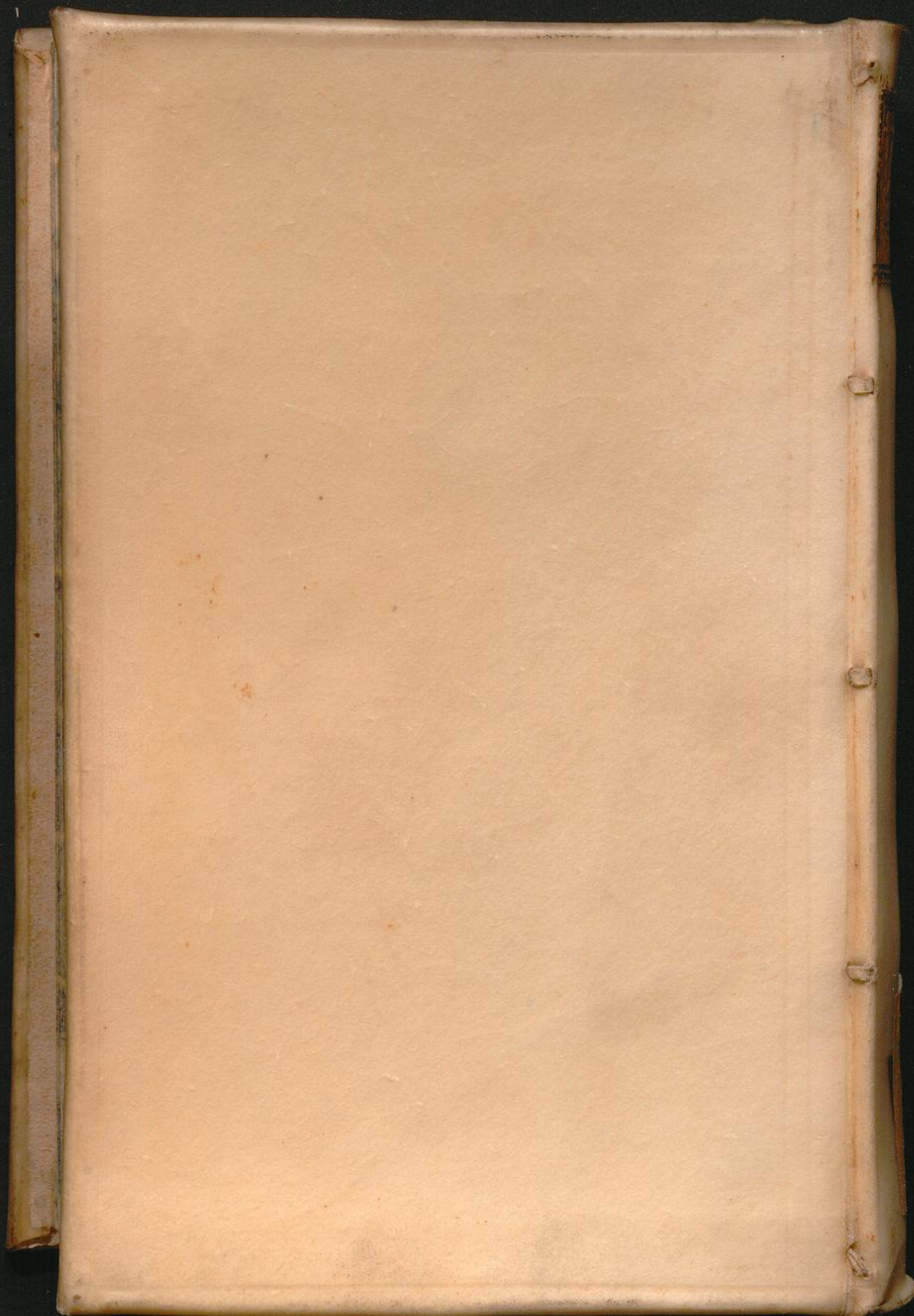

FI EURII
HISTORIA
ECCLESIASTICA
TOM. LXXIII.

Th

5178